RP 105/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism genom vilken den gällande lagen med samma namn upphävs. EU:s penningtvättslagstiftning har reviderats i sin helhet och den nya EU-lagstiftningen ersätter de tidigare direktiven om penningtvätt. Genom de föreslagna ändringarna genomförs till behövliga delar EU:s nya lagstiftning om bekämpning av penningtvätt, det vill säga EU:s förordning om myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt förordningen om penningtvätt och det så kallade sjätte penningtvättsdirektivet.

I den föreslagna lagen föreslås det bestämmelser om en nationell riskbedömning, statistikföring, förmånstagarregistret, tillsynsorganens befogenheter och samarbete samt om administrativa påföljder.

I lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreslås det ändringar, genom vilka bestämmelserna i sjätte penningtvättsdirektivet, som bland annat gäller centralens befogenheter och informationsutbyte, genomförs.

I lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton föreslås ändringar, genom vilka bestämmelserna i sjätte penningtvättsdirektivet om bankkontoregister, som bland annat gäller nya krav på datainnehållet i registren, genomförs.

I handelsregisterlagen föreslås ändringar, genom vilka lagen samordnas med bestämmelserna i den nya lagen om förmånstagarregistret och en del av de gällande bestämmelserna i handelsregisterlagen upphävs i egenskap av bestämmelser som överlappar de bestämmelser som föreslås i den nya lagen.

Dessutom föreslås det ändringar i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och straffregisterlagen, vilka främjar utbytet av information mellan myndigheter och som är nödvändiga för att uppfylla skyldigheterna enligt sjätte penningtvättsdirektivet.

Det föreslås att ansvariga enheters ägares och grundares utredning om tillförlitlighet utvidgas till att gälla vissa nya aktörer på det sätt som föreslås i den nya lagen och med vissa förändringar som föreslås i lagen om betalningsinstitut, vilket utvidgar utredningen om tillförlitlighet också till registrerade betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betaltjänster utan auktorisation.

I propositionen föreslås dessutom att 30 andra lagar ändras. De ändringar som föreslås är i huvudsak lagtekniska.

De föreslagna lagarna avses i huvudsak träda i kraft den 10 juli 2027 då förordningen on penningtvätt börjar tillämpas. Vissa av de bestämmelser i sjätte penningtvättsdirektivet som gäller verkliga förmånstagare ska dock sättas i kraft nationellt redan tidigare, och därför föreslås det att den gällande lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, handelsregisterlagen och lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton ändras så att de ovannämnda bestämmelserna träder i kraft redan den 10 juli 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
MOTIVERING 9
1 Bakgrund och beredning 9
1.1 Bakgrund 9
1.1.1 Penningtvätt och finansiering av terrorism 9
1.2 Beredning 11
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten 11
1.2.2 Beredningen av regeringens proposition 14
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll 15
2.1 EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt och finansiering av terrorism 15
2.2 Amla-förordningen 15
2.2.1 Amla-förordningens huvudsakliga innehåll 15
2.3 Penningtvättsförordningen 21
2.3.1 Allmänt 21
2.3.2 Penningtvättsförordningens handlingsutrymme 21
2.3.3 Penningtvättsförordningens huvudsakliga innehåll 23
2.4 Sjätte penningtvättsdirektivet 52
2.4.1 Sjätte penningtvättsdirektivets huvudsakliga innehåll 52
2.4.2 Handlingsutrymme i sjätte penningtvättsdirektivet 53
2.5 Ändring av direktivet om finansiell information 74
3 Nuläge och bedömning av nuläget 75
3.1 Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland 75
3.2 EU-bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 80
3.3 Nationella bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 81
3.3.1 Penningtvättslagen 81
3.3.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt 90
3.3.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton 90
3.3.4 Handelsregisterlagen 92
3.3.5 Lagen om Finansinspektionen 93
3.3.6 Lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism 93
3.3.7 Försäkringsbolagslagen 93
3.3.8 Kreditinstitutslagen 94
3.3.9 Lagen om betalningsinstitut 94
3.3.10 Lagen om investeringstjänster, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen om placeringsfonder, lagen om värdeandelssystemet och om clearingsverksamhet samt lagen om aktiesparkonton 94
3.3.11 Lotterilagen och penningspelslagen 95
3.3.12 Lagen om utsläppshandel 95
3.3.13 Strafflagen 95
3.3.14 Andra lagar 96
3.3.15 Bestämmelser om advokathemligheten 97

3.4 Myndigheter med ansvar för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism....100
3.5 Rapporteringsskyldiga....101
3.6 Nationella riskbedömningar av penningtvätt och finansiering av terrorism....102
3.7 Financial Action Task Force - FATF....103
3.8 Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes....105
4 Målsättning....106
5 Förslagen och deras konsekvenser....106
5.1 De viktigaste förslagen....106
5.1.1 Tillämpningsområde....107
5.1.2 Tillsynsorgan för förhindrande av penningtvätt och myndigheter som omfattas av omsorgsplikt....108
5.1.3 Nationell riskbedömning av penningtvätt....109
5.1.4 Registret över förmånstagare och de faktiska förmånstagarna för vissa juridiska personer....110
5.1.5 Tillsyn över förhindrande av penningtvätt....110
5.1.6 Registret för övervakning av penningtvätt....111
5.1.7 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton....111
5.1.8 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt....112
5.1.9 Handelsregisterlagen....112
5.1.10 Andra lagar....112
5.2 Bestämmelser som inte förutsätter några ändringar....113
5.2.1 Bestämmelser i sjätte penningtvättsdirektivet som inte förutsätter några ändringar i den nationella lagstiftningen....113
5.2.2 Bestämmelser i det ändrade direktivet om finansiell information som inte förutsätter några ändringar i den nationella lagstiftningen....115
5.3 De huvudsakliga konsekvenserna....115
5.3.1 Sammanfattning av konsekvenserna....115
5.3.2 Kommissionens konsekvensbedömning....116
5.3.3 Ekonomiska konsekvenser....118
5.3.3.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin....118
5.3.3.2 Konsekvenser för samhällsekonomin....124
5.3.3.3 Ekonomiska konsekvenser för företagen....125
5.3.3.4 Konsekvenser för hushållen och konsumenterna....133
5.3.3.5 Konsekvenser för Finansinspektionen....134
5.3.4 Övriga konsekvenser för företagen....135
5.3.5 Konsekvenser för föreningar och stiftelser....137
5.3.6 Samhälleliga konsekvenser....137
5.3.6.1 Grundläggande och mänskliga rättigheter....137
5.3.6.2 Konsekvenser för myndigheterna....138
5.3.6.3 Konsekvenser av förändringar i informationshanteringen....142
5.3.6.4 Konsekvenser för dataskyddet....143
5.3.6.5 Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet, organiserad brottslighet samt penningtvätt och finansiering av terrorism....146
6 Alternativa handlingsvägar....148

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser 148
6.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater 156
7 Remissvar 159
7.1 Remissvar från remissförfarandet 159
7.2 Utlåtande av Rådet för bedömning av lagstiftningen 179
7.3 Justitiekanslerns förhandskontroll 180
8 Specialmotivering 181
8.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 181
8.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt 260
8.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton 285
8.4 Handelsregisterlagen 301
8.5 Försäkringsbolagslagen 303
8.6 Kreditinstitutslagen 304
8.7 Lagen om Finansinspektionen 304
8.8 Lagen om betalningsinstitut 306
8.9 Lagen om investeringstjänster 308
8.10 Lag om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism 308
8.11 Lagen om utsläppshandel 308
8.12 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi 308
8.13 Lagen om advokater 309
8.14 Lagen om pantlåneinrättningar 309
8.15 Lag om förvaltare av alternativa investeringsfonder 309
8.16 Lag om placeringsfonder 309
8.17 Lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet 310
8.18 Lagen om myndigheten för finansiell stabilitet 310
8.19 Lag om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 310
8.20 Handelsregisterlagen 315
8.21 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton 315
8.22 Penningspelslagen 316
8.23 Konsumentskyddslagen 316
8.24 Kreditupplysningslagen 316
8.25 Lagen om verkställighet av böter 316
8.26 Lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning 316
8.27 Lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning 317
8.28 Lagen om aktiesparkonton 317
8.29 Lagen om försäkringsavtal 317
8.30 Lagen om beskattningsförfarande 318
8.31 Lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen 318
8.32 Utsökningsbalken 318
8.33 Företags- och organisationsdatalagen 318
8.34 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter 318
8.35 Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet 319

8.36 Lag om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen 319
8.37 Lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler 320
8.38 Lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet 320
8.39 Lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den 320
8.40 Lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare 320
8.41 Straffregisterlagen 320
9 Bestämmelser på lägre nivå än lag 321
10 Ikraftträdande 323
11 Verkställighet och uppföljning 324
12 Förhållande till andra propositioner 324
12.1 Samband med andra propositioner 324
12.2 Förhållande till budgetpropositionen 325
13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning 325
13.1 Betydande utövning av offentlig makt och administrativa penningmässiga påföljder 325
13.2 Egendomsskydd 327
13.3 Skydd för privatlivet 330
13.4 Rättsskydd 345
13.5 Utövande av offentlig makt och allmänna grunder för organ 347
13.6 Straffrättslig legatlitetsprincip 348
LAGFÖRSLAG 350
1. Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 350
2. Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt 395
3. Lag o m ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton 404
4. Lag o m ändring av handelsregisterlagen 412
5. Lag om upphävande av 6 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen 415
6. Lag om ändring av 15 kap. i kreditinstitutslagen 415
7. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen 416
8. Lag om ändring lagen om betalningsinstitut 420
9. Lag om upphävande av 12 kap. 3 § i lagen om investeringstjänster 421
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism 422
11. Lag om ändring av 69 och 90 § i lagen om utsläppshandel 422
12. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi 423
13. Lag om ändring av 6 § i lagen om advokater 424
14. Lag om ändring av 28 och 40 § i lagen om pantlåneinrättningar 424
15. Lag om upphävande av 12 kap. 8 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder 425
16. Lag om ändring av 10 och 26 § i lagen om placeringsfonder 425
17. Lag om upphävande av 8 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet 426
18. Lag om ändring av 1 kap. 3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet 426
19. Lag om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 427

20. Lag om temporär ändring av 2 § i handelsregisterlagen....432
21. Lag om ändring och temporär ändring av 3 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton....433
22. Lag om ändring av 20 § i penningspelslagen....433
23. Lag om ändring av konsumentskyddslagen....434
24. Lag om ändring av 19 § i kreditupplysningslagen....435
25. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter....436
26. Lag om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning....436
27. Lag om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning....438
28. Lag om ändring av lagen om aktiesparkonton....439
29. Lag om ändring av 6 a och 16 § i lagen om försäkringsavtal....440
30. Lag om ändring av 23 a § i lagen om beskattningsförfarande....440
31. Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen....441
32. Lag om ändring av 3 kap. 72 § i utsökningsbalken....441
33. Lag om ändring av 16 § i företags- och organisationsdatalagen....442
34. Lag om ändring av 18 och 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter....443
35. Lag om upphävande av 38 § 2 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet....444
36. Lag om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen....444
37. Lag om ändring av 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler....445
38. Lag om ändring av 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet....445
39. Lag om upphävande av 24 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den....446
40. Lag om ändring av 22 § i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare....446
41. Lag om ändring av 4 § i straffregisterlagen....447
BILAGA....449
PARALLELLTEXTER....449
2. Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt....449
3. Lag om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton....469
4. Lag om ändring av handelsregisterlagen....484
6. Lag om ändring av 15 kap. i kreditinstitutslagen....491
7. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen....492
8. Lag om ändring lagen om betalningsinstitut....499
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism....502
11. Lag om ändring av 69 och 90 § i lagen om utsläppshandel....502
12. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi....504
13. Lag om ändring av 6 § i lagen om advokater....504

14. Lag om ändring av 28 och 40 § i lagen om pantlåneinrättningar 505
16. Lag om ändring av 10 och 26 § i lagen om placeringsfonder 506
18. Lag om ändring av 1 kap. 3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet 508
19. Lag om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....509
20. Lag om temporär ändring av 2 § i handelsregisterlagen.....518
21. Lag om ändring och temporär ändring av 3 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.....519
22. Lag om ändring av 20 § i penningspelslagen 520
23. Lag om ändring av konsumentskyddslagen.....521
24. Lag om ändring av 19 § i kreditupplysningslagen.....523
25. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter 524
26. Lag om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning.....525
27. Lag om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning.....527
28. Lag om ändring av lagen om aktiesparkonton.....528
29. Lag om ändring av 6 a och 16 § i lagen om försäkringsavtal.....530
30. Lag om ändring av 23 a § i lagen om beskattningsförfarande.....531
31. Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen 532
32. Lag om ändring av 3 kap. 72 § i utsökningsbalken 533
33. Lag om ändring av 16 § i företags- och organisationsdatalagen 534
34. Lag om ändring av 18 och 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.....534
36. Lag om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen 536
37. Lag om ändring av 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler 537
38. Lag om ändring av 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet.....538
40. Lag om ändring av 22 § i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare 538
41. Lag om ändring av 4 § i straffregisterlagen.....539

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Penningtvätt och finansiering av terrorism

Penningtvätt

Penningtvätt och finansiering av terrorism utgör ett betydande problem för det finansiella system och kan ge upphov till allvarliga problem med stabiliteten inom ekonomin, på finansmarknaden och i samhället. Följderna kan ta sig uttryck i ekonomiska konsekvenser, såsom störningar i de internationella kapitalflödena. Penningtvätt och finansiering av terrorism kan försämra förtroendet för det finansiella systemet, vilket kan leda till kapitalflykt ur landet och försvåra erhållandet av utländska investeringar. Osäkerhet och växande risker kan minska volymen av inhemska och utländska investeringar, vilket fördröjer den ekonomiska tillväxten. Penningtvätt och finansiering av terrorism kan försämra tillväxtutsikterna för den ekonomiska konkurrenskraften. Penningtvätt har ofta samband med annan brottslig verksamhet, såsom narkotikahandel och människohandel. Om penningtvätt tillåts kan det leda till ökad brottslighet och större instabilitet i samhället, vilket kan försämra förtroendet för rättsstaten och öka den politiska instabiliteten.

Utbredd tvivelaktig verksamhet kan hindra ärliga aktörer från att delta på marknaden och penningtvätt och finansiering av terrorism förorsakar en kombinerad imageskada som kan drabba landets ekonomiska rykte och försämra dess attraktionskraft som investeringsobjekt.

Ineffektiv bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism kan försämra medborgarnas och andra intressentgruppers förtroende för finansiella institut och hela systemet. Brottslighet med koppling till penningtvätt kan inverka negativt på finansiella instituts stabilitet och öka risken för att deras verksamhet avbryts. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering av den 20 juni 2023 ”Ett starkt och engagerat Finland” konstateras att regeringen vidtar lagstiftningsåtgärder för att förhindra penningtvätt och effektivisera i synnerhet återvinningen av vinning av brott i samband med penningtvätt.

Med penningtvätt avses verksamhet enligt 32 kap. 6 § i strafflagen (39/1889), där man strävar efter att cirkulera medel som skaffats genom brott genom det lagliga betalningssystemet för att dölja eller maskera medlens rätta karaktär, ursprung eller ägare. Penningtvätt förutsätter ett förbrott där syftet är att dölja medlens faktiska natur, ursprung eller ägare. Ett förbrott kan vara vilken som helst straffbar gärning som har medfört ekonomisk vinning för gärningsmannen. Penningtvätt är mottagande, användning, omvandling, överlåtelse, överföring, förmedling eller innehav av sådana medel. Personen i fråga ska ha ett penningtvättsändamål, dvs. syftet ska vara att skaffa vinning, bistå gärningsmannen eller dölja egendomens olagliga ursprung. Döljande och maskering av egendomens verkliga karaktär, ursprung, läge eller de bestämmandeåtgärder eller rättigheter som hänför sig till egendomen räknas också som penningtvätt.

Den etablerade uppfattningen är att penningtvätt är en process i tre faser, som indelas i placering, maskering och integrering. Först förs medlen in i det lagliga finansieringssystemet till exempel som kontantinsättningar. Därefter försöker man maskera det olagliga ursprunget till exempel genom komplicerade transaktioner. Pengarna till exempel flyttas via flera konton och flera

länder allt längre från ursprunget. Slutligen återintegreras medlen i den lagliga ekonomin (Hyttinen Tatu, Rahanpesu ja rikosvastuu, Alma Talent, 2021, s. 24.).

Genom att förhindra penningtvätt kan också annan brottslighet förhindras, eftersom penningtvättare kan använda pengarna för att finansiera nya brott. Penningtvätt är ofta en del av organiserad och internationell brottslighet. Penningtvätt kan äventyra det finansiella systemets stabilitet, tillförlitlighet och konkurrenskraft. Instabilitet kan höja till exempel kostnaderna för lån, betalningsrörelsen och försäkringar, och konsekvenserna kan återspeglas i ekonomin i vidare bemärkelse.

Enligt Financial Action Task Force, nedan *FATF*, är det omöjligt att exakt uppskatta hur mycket pengar som tvättas per år. Till exempel UNODC har dock uppskattat att årligen tvättas cirka 2–5 procent av hela världens bruttonationalprodukt. Om fenomenet antas vara lika omfattande nationellt som på andra håll i världen är det totala beloppet av de medel som är föremål för penningtvätt i Finland årligen cirka 5,3–13,4 miljarder euro.

I september 2017 varnade Europol för att 0,71–1,28 procent av EU:s årliga bruttonationalprodukt anses representera tvivelaktig ekonomisk verksamhet[1]. Enbart 2019 handlade det om tvivelaktig verksamhet och transaktioner till ett värde av 117–210 miljarder euro via EU:s finansiella system och ekonomi. Enligt uppskattning upptäcks endast en liten del av de tvivelaktiga transaktionerna, cirka två procent av den egendom som hänför sig till tvivelaktiga transaktioner fryses och i slutändan beslagtas endast en procent, så brottslingarna kan investera i utökad brottslig verksamhet och slutligen infiltrera den lagliga ekonomin[2].

Finansiering av terrorism

Finansiering av terrorism handlar om att skaffa eller samla in medel för terroristiska syften. Pengar skaffas eller samlas in för terroristbrott och medlen kan vara av lagligt eller olagligt ursprung. Enligt 34 a kap. i strafflagen är finansiering av ett terroristbrott och finansiering av en terroristgrupp straffbart. Terrorism finansieras i huvudsak med medel från lagliga källor, och penningrörelsen sker via kontoöverföringar, kontanter eller penningförmedlingstjänster. Penningrörelsen kan ske mellan flera olika länder.

Kostnaderna för en enskild terroristattack kan vara små i förhållande till de samhälleliga och ekonomiska kostnader som den orsakar. Kostnaderna för planeringen av ett terrordåd kan innefatta endast värvning och utbildning av gärningsmännen samt kostnaderna för materialanskaffning. Kostnaderna för bombdåden i London 2005 uppskattas till cirka 10 000 euro, kostnaderna för tågattackerna i Madrid till cirka 8 000 euro och kostnaderna för attackerna i New York 2001 till cirka 400 000 euro.

För att bekämpa terrorism och förhindra finansiering av terrorism kan en fysisk eller juridisk persons tillgångar frysas på det sätt som föreskrivs i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013). Syftet med frysning av tillgångar är att hindra den som beslutet gäller från att kanalisera tillgångarna till ett terroristiskt syfte.

För att bekämpa terrorism och förhindra finansiering av terrorism påförs också sanktioner som i praktiken innebär begränsningar av ekonomiskt eller annat samarbete med namngivna aktörer. Syftet med sanktionerna är att påverka verksamhet som anses vara ett hot mot till exempel

[1] Europol Financial Intelligence Group, From suspicion to action, 2017
[2] Europol, Criminal Asset Recovery in the EU

säkerheten. Vid bekämpningen av terrorism kan sanktionerna till exempel vara finansiella sanktioner som innebär frysning av tillgångar. På utrikesministeriets webbplats listas bland annat sanktioner mot terrorism.

I Finland har tills vidare endast två fall av finansiering av terrorism behandlats i domstol, av vilka det första hänförde sig till finansiering av al-Shabaab. I fallet dömde Helsingfors tingsrätt de åtalade till villkorligt fängelse, men Helsingfors hovrätt förkastade åtalen för finansiering av terrorism och andra brott som begåtts i terroristiskt syfte (Helsingfors hovrätt 23.3.2016, R 15/526). Hovrätten förkastade åtalen, för den lagstiftning som gällde vid gärningstidpunkten förutsatte att de svarande skulle anse det för säkert eller helt klart att de pengar som de samlat in eller sänt används för vissa terroristbrott, trots att inget sådant brott de facto skulle ha begåtts. Lagen har senare ändrats så att så kallad allmän finansiering av en terroristgrupp har kriminaliserats. År 2025 väcktes ett åtal mot en person för deltagande i en terroristgrupps verksamhet så att en deltagandegärning gällde anskaffning av medel, dvs. finansiering. I det aktuella ärenden föreslogs alternativt åtal för finansiering av ett terroristbrott och i sista hand åtal för finansiering av en terroristgrupp. Päijänne-Tavastlands tingsrätt dömde den 1 september 2025 (R 729/2025/1659) den svarande för även insamling av medel till en terroristgrupp enligt det åtal som kom i första hand. Domen har inte vunnit laga kraft. I den utredning som centralen för utredningen av penningtvätt publicerade den 26 april 2021 om rapporten ”Terrorismin rahoittamiseen liittyvät tuomiot Euroopassa 2015–2020 - julkinen lyhennelmä” (ung. domar i anslutning till finansiering av terrorism i Europa 2015–2020 – offentligt sammandrag) har man ansett att orsaken till att det saknas domar och fall kan vara strafflagens rekvisit för finansiering av terrorism, tröskeln för att inleda förundersökning i fråga om terroristbrott samt utmaningarna med att samla in bevis internationellt.

I Lotta Järvinens och Juha Saarinens artikel “*Crime and Punishment: Jihadist Financing and Criminal Accountability in Finland*” från 2021 konstateras att på 2010-talet har finansieringen av jihadister ökat och blivit mångsidigare i Finland. I artikeln identifierar man åtminstone tre olika sätt att finansiera jihadister i Finland. För det första har medel samlats in och överförts till beväpnade jihadistgrupper som är verksamma i konfliktområden utomlands. För det andra har utländska stridande som reser till Syrien och Irak finansierat sin resa och utrustning själva med delvis olagliga metoder, och åtminstone i ett fall har de också överfört medel till sin grupp. Dessutom har man i Finland samlat in medel som har överförts till personer utomlands som deltar i jihadistisk verksamhet.

Våren 2025 undersökte centralkriminalpolisen tre sådana personers deltagande i den radikala islamistiska ISIS-organisationens verksamhet som vistats i Finland. Dessutom undersöker centralkriminalpolisen fyra personers delaktighet i brott som begåtts i terroristiskt syfte inom ramen för en helhet som handlar om misstänkt nigeriansk separatistverksamhet.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Statsrådet överlämnade sommaren 2020 en utredning till riksdagen (E 67/2020 rd) om kommissionens handlingsplan för en övergripande EU-politik för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism. I skrivelsen beskrevs det huvudsakliga innehållet i kommissionens handlingsplan och de ekonomiska konsekvenserna av den. I handlingsplanen presenterades åtgärder på EU-nivå för att förbättra efterlevnaden av, tillsynen över och samordningen av EU:s regler för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism.

I handlingsplanen presenterades sex pelare utifrån vilka unionen behöver vidta åtgärder för att utveckla systemet:

- Säkerställa en effektiv tillämpning av EU:s nuvarande regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

- Fastställa ett enhetligt EU-regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

- Få till stånd en tillsyn av bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism på EU-nivå.

- Inrätta en stöd- och samordningsmekanism för finansunderrättelseenheter.

- Kontrollera efterlevnaden av EU:s straffrättsliga bestämmelser och utbyta information på unionsnivå.

- Stärka den internationella dimensionen av EU:s regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

I de slutsatser som Europeiska unionens råd antog i december 2019 och november 2020 ansåg rådet på samma sätt som kommissionen att det är nödvändigt att utveckla systemet för att förebygga penningtvätt och förbättra dess effektivitet. Även Europaparlamentet antog i september 2019 och juli 2020 resolutioner om nödvändigheten av att effektivare förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism. I den offentliga konsultationen efter publiceringen av kommissionens handlingsplan delade olika intressegrupper likaså i stor utsträckning kommissionens åsikter om de existerande problemen och de planerade metoderna för att svara på dem.

Den 20 juli 2021 antog kommissionen fyra lagstiftningsförslag i syfte att genomföra målen i handlingsplanen från 2020 till den del som uppnåendet av dem förutsätter att den gällande lagstiftningen ändras:

- förslag till förordning om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, COM(2021) 420 final,

- förslag till direktiv om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om upphävande av direktiv (EU) 2015/849, COM(2021) 423 final,

- förslag till förordning om uppgifter som ska åtföljа överföringar av medel och vissa kryptotillgångar (omarbetning), COM (2021) 422 final, nedan *omarbetning av förordningen om betalningsuppgifter*,

- förslag till förordning om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, COM (2021) 421 final.

Samma dag antogs dessutom ett förslag till bestämmelser som underlättar användningen av finansiell information och annan information för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF, nedan *direktivet om finansiell information*, COM(2021) 429 final.

Förslagen började behandlas i rådets arbetsgrupp för finansiella tjänster den 22 juli 2021. Ändringen av direktivet om finansiell information behandlades i rådets arbetsgrupp för brottsbekämpning. Statsrådet utarbetade en skrivelse om de förslag som gällde förhindrande av penningtvätt till riksdagen (U 42/2021 rd), där det konstaterades att statsrådet understödde kommissionens förslag till förordningar och direktiv om att förenhetliga och utveckla EU:s penningtvättsbestämmelser. Jämfört med de gällande bestämmelserna innehåller förslagen preciseringar av myndigheternas befogenheter samt av samarbetet och informationsutbytet, vilket är av central betydelse för att säkerställa ett effektivt system. Statsrådet ansåg det vara viktigt att man i de förestående förhandlingarna beaktar vilken central betydelse bestämmelserna om informationsutbytet mellan de rapporteringsskyldiga samt mellan de rapporteringsskyldiga och myndigheterna har som en del av ett effektivt förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Statsrådet ansåg att det är viktigt att försäkra sig om att bestämmelserna följer EU:s dataskyddslagstiftning och att den respekterar de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Statsrådet ansåg också att kommissionens avsikt att begära ett yttrande av Europeiska dataombudsmannen är nödvändig för att säkerställa att förslagen stämmer överens med kraven i anslutning till dataskyddet.

Angående ändringen av direktivet om finansiell information utarbetade statsrådet en skrivelse till riksdagen (U 62/2021 rd), där det konstaterades att i princip var statsrådet positivt inställt till kommissionens förslag till ändring av direktivet om finansiell information när det gäller sammankoppling av bankkontoregister via den gemensamma kontaktpunkten. Statsrådet ansåg att det är bra att ett verktyg tas fram för de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna för att på ett effektivare sätt utreda och ingripa i finansieringen av brottslighet i gränsöverskridande fall och ansåg att det är viktigt att ytterligare öka andelen hjälpmedel och beslagtagande av vinning av brott inom EU. Uppgifterna om bankkonton spelar en stor roll i utredningen av ekonomiska brott och beslagtagandet av vinning av brott och i gränsöverskridande fall är det viktigt att veta vem som är innehavare till ett bankkonto i en annan medlemsstat än den som genomför utredningen. Statsrådet ansåg att det är relevant att förslaget möjliggör behöriga myndigheters direkta och omedelbara åtkomst till uppgifter om bankkonton i andra medlemsstater och på så sätt främjar utredningen av ekonomiska brott och förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism.

När förhandlingarna fortsatte och rådets ståndpunkt preciserades överlämnades en komplettande skrivelse (UJ 37/2022 vp) om förslagen, där man beskrev förhandlingsläget i fråga om de viktigaste förslagen och preciserade Finlands ståndpunkter. Förhandlingarna om rättsaktsförslagen slutfördes 2023–2024. Omarbetningen av förordningen om betalningsuppgifter genomfördes i den nationella lagstiftningen genom regeringens proposition med förslag till lag om leverantörer av kryptotillgångstjänster och om marknader för kryptotillgångar samt till vissa andra lagar (RP 31/2024 rd), som i huvudsak trädde i kraft den 30 juni 2024. Inom EU antogs 2024 fyra nya rättsakter om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism:

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849 (nedan *sjätte penningtvättsdirektivet*),

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (nedan *penningtvättsförordningen*),

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 (nedan *Amla-förordningen*) samt

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1654 vad gäller behöriga myndigheters åtkomst till centraliserade bankkontoregister via sammankopplingssystemet och tekniska åtgärder för att underlätta användningen av transaktionsuppgifter (nedan *ändring av direktivet om finansiell information*).

Ovannämnda rättsakter publicerades i EU:s officiella tidning den 19 juni 2024. Penningtvättsförordningen, sjätte penningtvättsdirektivet och ändringen av direktivet om finansiell information har trätt i kraft den 9 juli 2024, och Amla-förordningen den 26 juni 2024. Penningtvättsförordningen tillämpas i huvudsak från och med den 10 juli 2027, och när det gäller sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna i huvudsak sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 10 juli 2027. Artiklarna 11, 12, 13 och 15 i sjätte penningtvättsdirektivet, som gäller verkligt huvudmannaskap, ska dock genomföras nationellt senast den 10 juli 2026, och artikel 18, som gäller gemensam åtkomstpunkt för fastighetsinformation, senast den 10 juli 2029. När det gäller ändringen av direktivet om finansiell information ska medlemsstaterna sätta i kraft de ändringar som det förutsätter nationellt senast den 10 juli 2027. När det gäller Amla-förordningen tillämpas den delvis från och med den 1 juli 2025, dock så att artiklarna 1, 4, 49, 53, 54, 55, 57–66, 68–71, 100, 101 och 107, som gäller inrättandet och förvaltningen av Amla, tillämpas från och med den 26 juni 2024, och artikel 103, som gäller Europeiska bankmyndigheten (European Banking Authority, nedan *EBA*), tillämpas från och med den 31 december 2025.

Den nya EU-bestämmelserna om penningtvätt ersätter de tidigare penningtvättsdirektiven och medför ändringsbehov i den nationella lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Det får inte finnas nationella bestämmelser som överlappar eller står i strid med de direkt tillämpliga bestämmelserna på förordningsnivå. Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller mera detaljerade bestämmelser än de tidigare direktiven om bland annat nationell riskbedömning och skyldigheter att föra statistik, register över uppgifter om bankkonton och register samt tillsyn över verkliga huvudmän.

1.2.2 Beredningen av regeringens proposition

Finansministeriet tillsatte en arbetsgrupp för tiden 10 maj 2024–30 juni 2025 för att bereda regeringens proposition. I arbetsgruppen ingick företrädare för finansministeriets finansmarknadsavdelning och skatteavdelning, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Finansinspektionen, centralen för utredning av penningtvätt, Patent- och registerstyrelsen, Polisstyrelsen och Polisstyrelsens lotteriförvaltning, skyddspolisen, Dataombudsmannens byrå, Tullen, Utsökningsverket, Skatteförvaltningen, Finlands Advokater samt Finanssiala ry.

Arbetsgruppen hade till uppgift att för genomförandet av totalreformen av bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism bereda en regeringsproposition genom vilken Amla-förordningen, penningtvättsförordningen, sjätte penningtvättsdirektivet och ändringarna i direktivet om finansiell information genomförs. I arbetsgruppens mandat ingick dessutom befogenhet att bedöma om det finns även andra behov av att ändra bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism i den regeringsproposition som bereds.

Arbetsgruppens handlingar och de handlingar som gäller den fortsatta beredningen av regeringens proposition är tillgängliga i den offentliga tjänsten på adressen https://vm.fi/sv/projekt-och-lagberedning under projektkoden VM053:00/2024.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Strävan med EU:s lagstiftningspaket mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som består av Amla-förordningen, penningtvättsförordningen, sjätte penningtvättsdirektivet samt ändringen av direktivet om finansiell information, är att stärka unionens ram för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Penningtvättsbrott och dess förbrott definieras i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1673 om bekämpande av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser. De ekonomiska brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och som också är förbrott till penningtvätt definieras i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen. Dessutom definieras brott som består i finansiering av terrorism i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, så i lagstiftningspaketet definieras inte penningtvätt och förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Syftet med lagstiftningspaketet är att beakta FATF:s rekommendationer och ändringarna i dem så att EU:s bestämmelser stämmer överens med FATF:s rekommendationer. FATF:s medlemmars syn på överensstämmelsen mellan EU:s bestämmelser och FATF:s rekommendationer klarnar när EU:s medlemsstater genomgår FATF:s utvärdering under den nya utvärderingsrunda som redan pågår. Avsikten är att under den nya utvärderingsrundan ska FATF utvärdera EU:s medlemsstater mera enhetligt än tidigare i fråga om de bestämmelser som är harmoniserade på EU-nivå.

De grundläggande principerna i bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism förblir desamma med de nya EU-bestämmelserna – de ansvariga enheterna (i penningtvättslagen rapporteringsskyldiga) ska identifiera sina kunder och de verkliga huvudmännen (i penningtvättslagen verkliga förmånstagare) samt bedöma de risker som hänför sig till verksamheten och kunderna. Misstänkta transaktioner (i penningtvättslagen tvivelaktiga transaktioner) ska rapporteras till finansunderrättelseenheten (i Finland centralen för utredning av penningtvätt). Nytt i regleringen är särskilt att bestämmelserna grundar sig på en förordning, EU:s nya myndighet för bekämpning av penningtvätt och dess direkta tillsyn över de mest riskutsatta ansvariga enheterna, de detaljerade bestämmelserna och de omfattande direkta tillämpliga EU-bestämmelser på lägre nivå som fortfarande bereds.

2.2 Amla-förordningen

2.2.1 Amla-förordningens huvudsakliga innehåll

Amla-förordningens syfte är att effektivisera insatserna inom unionens finansiella system för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism genom att inrätta en myndighet med ansvar för att bidra till genomförandet av harmoniserade regler på detta område, Anti-Money Laundering Authority, dvs. myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, nedan *Amla*, som ska sträva efter ett harmoniserat tillvägagångssätt för att stärka unionens befintliga ramverk för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism, och i synnerhet tillsyn över och samarbete kring penningtvätt och finansiering av terrorism mellan finansunderrättelseenheter (FIU). Det harmoniserade tillvägagångssättet har till syfte att minska

skillnaderna i nationell lagstiftning och tillsynspraxis och på ett beslutsamt sätt införa strukturer som främjar en väl fungerande inre marknad.

Strävan med inrättandet av Amla är att säkerställa effektiv och korrekt tillsyn av ansvariga enheter som utgör en hög risk när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism, stärka gemensamt tillsynsarbete för alla andra ansvariga enheter och underlätta gemensamma analyser och samarbete mellan finansunderrättelseenheter.

Amla har två huvudsakliga verksamhetsområden: övervaka bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism och stödja de nationella finansunderrättelseenheterna. Bestämmelser om Amlas verksamhetsområde, uppgifter och befogenheter ingår i Amla-förordningen, som är direkt tillämplig reglering. Amla är skyldig att i sin verksamhet iaktta EU:s penningtvättsbestämmelserna och de bestämmelser på lägre nivå som baserar sig på den, och till den del som kraven ingår i sjätte penningtvättsdirektivet är Amla skyldig att tillämpa den nationella lagstiftning genom vilken sjätte penningtvättsdirektivet har genomförts i medlemsstaten.

Genom förordningen skapas ett europeiskt tillsynssystem för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, där Amla och de nationella tillsynsmyndigheterna samarbetar. Amla spelar också en central roll som den aktör som ansvarar för stöd- och samordningsmekanismen för finansunderrättelseenheter.

Amla har i huvudsak samma rättigheter att utföra inspektioner, få information och utfärda sanktioner som föreskrivits för den nationella tillsynsmyndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet. Amla har i artikel 6 i förordningen tilldelats befogenheter för skötseln av sina uppgifter med avseende på utvalda ansvariga enheter som står under direkt tillsyn, tillsynsorgan och tillsynsmyndigheter samt finansunderrättelseenheter. Av utvalda ansvariga enheter och tredje parter som sköter utkontrakterade funktioner eller verksamheten kan Amla begära sådan information som den behöver för att sköta sina uppgifter. Amla kan också rikta utredningar till och genomföra inspektioner i utvalda ansvariga enheter. Amla kan också påföra administrativa och ekonomiska sanktioner.

Med avseende på tillsynsorgan och tillsynsmyndigheter kan Amla begära in information, handlingar och förklaringar, utfärda riktlinjer och rekommendationer, genomföra medling och lösa meningsskiljaktigheter mellan finansiella tillsynsorgan. Finansunderrättelseenheter ska på begäran lämna Amla bland annat icke-operativ data och analyser, information och statistik som har samband med finansunderrättelseenheternas uppgifter och verksamhet samt den information och de data som krävs för att inleda, genomföra och samordna analyser.

För efterlevnaden av förordningen och för införandet av gemensam tillsynspraxis ges Amla i förordningen rätt att anta kompletterande bestämmelser om tillsynsmetoder, såsom tekniska standarder för tillsyn i artikel 49 och tekniska standarder för genomförande i artikel 53 samt rätt att instruera nationella tillsynsmyndigheter, finansunderrättelseenheter och ansvariga enheter.

Med stöd av artikel 11 i Amla-förordningen inrättar Amla en central databas för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, ur vilken Amla kan dela information till flertalet myndigheter och tillsynsorgan. EBA fortsätter att utföra de uppgifter i anslutning till bekämpningen av penningtvätt som tilldelats den och att administrera AML-databasen till mitten av 2025. Därefter överförs de uppgifter i anslutning till bekämpningen av penningtvätt som ankommit på EBA till Amla.

Med avseende på tillsynen över andra sektorer än finanssektorn utför Amla inbördes utvärderingar tillsammans med icke-finansiella tillsynsorgan och självreglerande organ som fungerar som tillsynsorgan. Amla bistår vid inrättandet av tillsynskollegier. Amla kan också ge tillsynsorgan varningar samt genomföra medling vid meningsskiljaktigheter mellan tillsynsorgan.

Inom stöd- och samordningsmekanismen för finansunderrättelseenheter samarbetar Amla och de nationella finansunderrättelseenheterna bland annat genom att genomföra gemensamma analyser. De nationella finansunderrättelseenheterna ska utstationera en eller flera experter till Amla. FIU.net, som inrättats för finansunderrättelseenheternas informationsutbyte, börjar administreras, upprätthållas och utvecklas av Amla. I enlighet med artikel 48 i Amla-förordningen inrättar Amla också en process för inbördes utvärdering för att stärka enhetligheten och effektiviteten i finansunderrättelseenheternas verksamhet och underlätta utbytet av bästa praxis mellan finansunderrättelseenheterna.

I artikel 93 i Amla-förordningen ges Amla också möjlighet till gränsöverskridande partnerskap för informationsutbyte och att delta i partnerskap för informationsutbyte som skapats av en eller flera medlemsstater.

Amla inrättades officiellt i juli 2024. Betydande personalrekrytering och riktlinjer för förfaranden på sekundär nivå planerades från inrättandet till mitten av 2025. Avsikten är att de flesta av myndighetens uppgifter ska komma i gång under det andra halvåret 2025 och början av 2026, med undantag av den direkta tillsynen över ansvariga enheter och vissa av Amlas uppgifter med anknytning till den icke-finansiella sektorn. Från januari 2027 till december 2027 planeras valet av de ansvariga enheter som ska ställas under direkt tillsyn och i januari 2028 inleder Amla direkt och indirekt tillsyn över den finansiella sektorn. Amla-förordningen indelas i sex kapitel, varav kapitel I gäller inrättande, rättslig ställning och definitioner, kapitel II Amlas uppgifter och befogenheter, kapitel III Amlas organisation, kapitel IV finansiella bestämmelser, kapitel V personal och samarbete och kapitel VI allmänna bestämmelser.

Inrättande, rättslig ställning och definitioner

I artikel 1 i kapitel I i förordningen föreskrivs om inrättandet av Amla och dess verksamhetsområde. I artikel 2 i Amla-förordningen ingår definitioner, och i fråga om dem hänvisas också till definitioner i artikel 2 i penningtvättsförordningen och i artikel 2 i sjätte penningtvättsdirektivet. I artikeln ingår definitioner av bland annat utvald ansvarig enhet och icke utvald ansvarig enhet samt en definition av tillsynssystem för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. I artikel 3 i förordningen definieras Amla som en juridisk person och i artikel 4 konstateras att Amla har sitt säte i Frankfurt am Main.

Amlas uppgifter och befogenheter

I kapitel II i förordningen ingår bestämmelser om Amlas uppgifter och befogenheter. Kapitlet indelas i sju avsnitt, som är uppgifter och befogenheter, tillsynssystem för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, direkt tillsyn över utvalda ansvariga enheter, indirekt tillsyn över icke utvalda ansvariga enheter, tillsyn över den icke-finansiella sektorn, stöd- och samordningsmekanism för finansunderrättelseenheter och gemensamma instrument. I artikel 5.1 i avsnitt 1 föreskrivs det om Amlas uppgifter som gäller risker för penningtvätt och finansiering av terrorism på den inre marknaden. Till dem hör bland annat att övervaka utvecklingen på hela den inre marknaden och bedöma hot, sårbarheter och risker med avseende på penningtvätt och finansiering av terrorism samt att övervaka utvecklingen i tredjeländer och

bedöma hot, sårbarheter och risker med avseende på deras system för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som har en faktisk eller potentiell påverkan på den inre marknaden.

I artikel 5.2 föreskrivs det om Amlas uppgifter med avseende på utvalda ansvariga enheter. Till dem hör bland annat att säkerställa att de utvalda ansvariga enheterna uppfyller de krav som de omfattas av enligt penningtvättsförordningen och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113 om uppgifter som ska åtföljа överföringar av medel och vissa kryptotillgångar och ändring av direktiv (EU) 2015/849, nedan *förordningen om betalningsuppgifter*, inbegripet skyldigheter avseende genomförande av riktade ekonomiska sanktioner samt att utföra översyn och göra bedömningar av utvalda ansvariga enheter, både enskilt och på koncernnivå, för att fastställa huruvida de interna policyer, förfaranden och kontroller som införts av dessa enheter är lämpliga för att enheterna ska uppfylla de krav som de omfattas av, och på grundval av denna tillsyn införa specifika krav, tillämpa administrativa åtgärder och ålägga sanktionsavgifter och löpande viten enligt artiklarna 21, 22 och 23. I artikel 5.3 föreskrivs det om Amlas uppgifter med avseende på finansiella tillsynsorgan och i artikel 5.4 om Amlas uppgifter med avseende på icke-finansiella tillsynsorgan. I artikel 5.5 föreskrivs det om Amlas uppgifter med avseende på finansunderrättelseenheter och deras verksamhet i medlemsstater. Artikel 6 i förordningen gäller Amlas befogenheter.

Förordningens kapitel II avsnitt 2 omfattar artiklarna 7–11, varav artikel 7 innehåller bestämmelser om samarbete inom tillsynssystemet för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. I artikel 8 föreskrivs det om metoder för tillsyn över förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, i artikel 9 om tematiska genomgångar och i artikel 10 om ömsesidigt bistånd inom tillsynssystemet för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. I artikel 11 i förordningen föreskrivs det om den centrala databas för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som Amla ska upprätta för att föra in den information som anges i artikeln i fråga.

Artiklarna 12–29 i avsnitt 3 innehåller bestämmelser om direkt tillsyn över utvalda ansvariga enheter. I artikel 12 i Amla-förordningen föreskrivs det om bedömning av kreditinstitut och finansiella institut vid urval för direkt tillsyn. Enligt artikel 12 i Amla-förordningen ställs de kreditinstitut och finansiella institut under Amlas direkta tillsyn som uppfyller urvalskriterierna enligt artikeln. För precisering av urvalskriterierna ska Amla överlämna utkast till tekniska standarder för genomförande till kommissionen senast den 1 januari 2026. I artikel 13 i förordningen föreskrivs det om listning av utvalda ansvariga enheter, i artikel 14 om ytterligare överföring av direkta tillsynsuppgifter och tillsynsbefogenheter under exceptionella omständigheter på begäran av ett finansiellt tillsynsorgan, i artikel 15 om samarbete för direkt tillsyn inom tillsynssystemet för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, i artikel 16 om gemensamma tillsynsgrupper, i artikel 17 om begäran om information, i artikel 18 om allmänna utredningar, i artikel 19 om inspektioner på plats, i artikel 20 om tillstånd från en rättslig myndighet, i artikel 21 om administrativa åtgärder, i artikel 22 om sanktionsavgifter, i artikel 23 om löpande viten, i artikel 24 om hörande av personer som är föremål för förfaranden, i artikel 25 om offentliggörande av administrativa åtgärder, sanktionsavgifter och löpande viten, i artikel 26 om verkställande av sanktionsavgifter och löpande viten och tilldelning av beloppen för dessa sanktionsavgifter och viten, i artikel 27 om förfaranderegler för tillsynsåtgärder och åläggande av sanktionsavgifter och löpande viten, i artikel 28 om prövning av Europeiska unionens domstol samt i artikel 29 om språkordning vid direkt tillsyn.

Amla har uppgifter även inom tillsynen över icke utvalda ansvariga enheter. Bestämmelser om den ingår i kapitel II avsnitt 4, där artiklarna 30–34 innehåller bestämmelser om indirekt tillsyn över icke utvalda ansvariga enheter. Till dessa uppgifter hör bland annat bedömning av

tillsynsorgans tillsynsarbete, samordning och underlättande av arbetet i tillsynskollegierna och möjligheter att agera i situationer där situationen i ett icke utvald ansvarig enhet är kritisk (artikel 32). I artikel 30 i förordningen föreskrivs om bedömningar av situationen i fråga om tillsynskonvergens, i artikel 31 om samordning och underlättande av arbetet i tillsynskollegierna för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inom finanssektorn, i artikel 32 om begäran om att agera under exceptionella omständigheter till följd av indikationer på allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser, i artikel 33 om lösande av meningsskiljaktigheter mellan finansiella tillsynsorgan i gränsöverskridande situationer och i artikel 34 om åtgärder i fall av systematiska brister i tillsynen. Amla har med stöd av artikel 33 möjlighet att på begäran bistå tillsynsorgan med att lösa meningsskiljaktigheter samt med stöd av artikel 34 möjlighet att vidta åtgärder i fall av systematiska brister i tillsynen.

Avsnitt 5 innehåller bestämmelser om tillsyn över den icke-finansiella sektorn i artiklarna 35–38, där det föreskrivs om inbördes utvärderingar (artikel 35), tillsynskollegier (artikel 36) och varningar om överträdelser av unionsrätten (artikel 37) samt lösande av meningsskiljaktigheter mellan tillsynsorgan i gränsöverskridande situationer (artikel 38).

Avsnitt 6 gäller stöd- och samordningsmekanismen för finansunderrättelseenheter. I artiklarna 39–48 i avsnittet föreskrivs det om bland annat samarbete mellan AMLA och finansunderrättelseenheter (artikel 39), genomförande av gemensamma analyser (artikel 40) samt rapportering och överföring av resultat från gemensamma analyser (artikel 41). I artikel 44.1 i förordningen föreskrivs om skyldighet för varje medlemsstat att utstationera en eller flera medlemmar ur sin personal vid Amla. Artikel 47 i förordningen gäller FIU.net, som Amla ska upprätthålla, och artikel 48 gäller inbördes utvärdering.

I artiklarna 49–55 i avsnitt 7 ingår bestämmelser om gemensamma instrument. I praktiken gäller artiklarna tekniska standarder för tillsyn (artikel 49), utövande av befogenheter som delegerats till kommissionen (artikel 50), invändningar mot tekniska standarder för tillsyn (artikel 51), uteblivet godkännande eller ändring av utkast till tekniska standarder för tillsyn (artikel 52), tekniska standarder för genomförande (artikel 53), riktlinjer och rekommendationer (artikel 54) samt yttranden och tekniska råd (artikel 55).

Amlas organisation

Bestämmelser om Amlas organisation ingår i kapitel III. I artikel 56 i förordningen föreskrivs om Amlas förvaltnings- och ledningsstruktur, som omfattar

a) en styrelse som ska ha de uppgifter som anges i artikel 60,

b) en direktion som ska ha de uppgifter som anges i artikel 64,

c) en Amlas ordförande som ska ha de uppgifter som anges i artikel 69,

d) en verkställande direktör som ska ha de uppgifter som anges i artikel 71 samt

e) en administrativ omprövningsnämnd som ska fylla de funktioner som anges i artikel 74.

Kapitlet är i enlighet med ovannämnda artikel indelat i fem avsnitt, som är styrelsen, direktionen, Amlas ordförande, verkställande direktören och omprövningsnämnden.

Högsta beslutsfattande organ när det gäller tillsyn är styrelsen i tillsynssammansättning. Medlemmarna utgörs av Amlas ordförande, en företrädare för kommissionen samt cheferna för medlemsstaternas tillsynsmyndigheter. I FIU-sammansättning består styrelsen av Amlas ordförande, cheferna för de nationella finansunderrättelseenheterna och en företrädare för kommissionen.

Direktionen består av fem heltidsledamöter och Amlas ordförande. Omprövningsnämnden kan behandla överstämmelsen med förordningen i fråga om Amlas beslutsförfaranden och innehållet i besluten.

Ekonomi

I artiklarna 76–84 i kapitel IV i förordningen ingår finansiella bestämmelser för Amla. Alla Amlas inkomster och utgifter ska beräknas för varje budgetår, som ska vara kalenderår, och redovisas i Amlas budget. Amlas inkomster ska bestå av ett bidrag från unionen som tas upp i unionens allmänna budget, tillsynsavgifter betalats av utvalda och icke utvalda ansvariga enheter, eventuella frivilliga finansiella bidrag från medlemsstaterna, samt överenskomna avgifter för bland annat publikationer, utbildning och andra tjänster som Amla tillhandahåller, om de särskilt har begärts av en finansunderrättelseenhet eller av myndigheter som ansvarar för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Personal och samarbete

I artiklarna 85–90 i kapitel V avsnitt 1 i Amla-förordningen ingår bestämmelser om personal och samarbete. För personalens del föreskrivs det om bland annat tystnadsplikt (artikel 88) samt om rapportering av överträdelser av vissa bestämmelser i penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter och sjätte penningtvättsdirektivet och skydd av personer som rapporterar överträdelser (artikel 90). När det gäller samarbete föreskrivs det om samarbete med bland annat de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning Olaf, Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning Europol, Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten Eppo.

Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Amla-förordningens sista kapitel gäller allmänna bestämmelser och slutbestämmelser och det omfattar artiklarna 96–108. I artiklarna föreskrivs om bland annat tillgång till handlingar (artikel 96), skydd av personuppgifter (artikel 98), Amlas ansvar (artikel 99) samt ikraftträdande och tillämpning (artikel 108).

Amla-förordningen är direkt tillämplig, och när det gäller den har i huvudsak inga behov av ändringar i den nationella lagstiftningen identifierats. Ett undantag från detta utgör de olika myndigheternas rätt att lämna ut information, eftersom Amla har omfattande befogenheter att få information av nationellt behöriga myndigheter och myndigheterna ska ha motsvarande befogenheter att lämna ut information till Amla.

2.3 Penningtvättsförordningen

2.3.1 Allmänt

Penningtvättsförordningen innehåller största delen av de bestämmelser som ingick i de tidigare penningtvättsdirektiven[3]. Penningtvättsförordningens syfte är att förenhetliga tillämpningen av bestämmelserna om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, eftersom de bestämmelser som baserade sig på de tidigare penningtvättsdirektiven inte har genomförts på ett sätt som varit helt förenligt med kraven på en integrerad inre marknad. Strävan med förenhetligandet av bestämmelserna är att riskerna när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism ska kunna minskas på lämpligt sätt och kriminella försök att missbruka unionens finansiella system för brottsliga ändamål effektivt upptäckas.

I penningtvättsförordningen fastställs regler som ansvariga enheter ska följa för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, krav som ska ställas på juridiska personer, uttryckliga truster och motsvarande juridiska konstruktioner när det gäller transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap samt åtgärder för att minska missbruk av anonyma instrument.

I penningtvättsförordningen definieras ansvariga enheter och ges medlemsstaterna möjlighet till undantag från tillämpningsområdet. Genom penningtvättsförordningen börjar bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism omfatta nya ansvariga enheter, när då måste det bestämmas nationellt vem som övervakar dessa aktörer. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om ansvariga enheters interna riktlinjer, förfaranden och kontroller, inklusive riskbedömning. I förordningen regleras utkontraktering, åtgärder för kundkännedom, transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap och rapporteringsskyldighet. I förordningen föreskrivs det dessutom om åtgärder för att lindra riskerna med anonyma instrument och utfärdas bestämmelser om bland annat samarbete mellan finansunderrättelseenheter och Europeiska åklagarmyndigheten Eppo samt samarbete mellan finansunderrättelseenheter och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning Olaf.

2.3.2 Penningtvättsförordningens handlingsutrymme

Penningtvättsförordningen medger nationellt handlingsutrymme i artikel 2 i fråga om utvidgning av definitionen av person i politiskt utsatt ställning samt i artiklarna 4–6 i fråga om penningspel, begränsad finansiell verksamhet och professionella fotbollsklubbar.

---

[3] Rådets direktiv 91/308/EEG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar.
Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/97/EG om ändring av rådets direktiv 91/308/EEG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar.
Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism, nedan *tredje penningtvättsdirektivet*.
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, nedan *fjärde penningtvättsdirektivet*.
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU, nedan *femte penningtvättsdirektivet*.

Handlingsutrymme medges också i artikel 34.6 i penningtvättsförordningen i fråga om fall där medlemsstaterna identifierar högre risk enligt artikel 8 i sjätte penningtvättsdirektivet, inbegripet som en följd av sektoriella riskbedömningar som medlemsstaterna har utfört, och då de kan kräva att ansvariga enheter tillämpar skärpta åtgärder för kundkännedom och vid behov specificera dessa åtgärder. Dessutom medges handlingsutrymme i artikel 67.7 i fråga om utländska juridiska personer och utländska juridiska konstruktioner, beträffande vilka medlemsstaterna kan besluta, på grundval av risken, att ett tidigare datum än förordningens den 1 januari 2014 ska tillämpas och underrätta kommissionen om detta, samt i artikel 67.8, enligt vilken medlemsstaterna, på grundval av risken, får utvidga den skyldighet som anges i punkt 1 a till affärsförbindelser med utländska juridiska enheter som pågår den 10 juli 2027 och underrätta kommissionen om detta. Kommissionen ska informera de övriga medlemsstaterna om sådana beslut.

Handlingsutrymme medges även i artikel 70 i penningtvättsförordningen, som innehåller särskilda bestämmelser för vissa kategorier av ansvariga enheters rapportering av misstankar. Enligt artikeln får medlemsstaterna genom undantag från artikel 69.1 tillåta de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b, dvs. bland annat revisorer, externa revisorer, skatterådgivare, notarier, advokater och andra oberoende jurister, att överföra de uppgifter som avses i artikel 69.1 i penningtvättsförordningen, dvs. rapporter om misstänkta transaktioner, till ett självreglerande organ som utsetts av medlemsstaten. Det utsedda självreglerande organet ska skyndsamt och i obearbetat skick vidarebefordra de uppgifter som avses i första stycket till finansunderrättelseenheten.

Dessutom föreskrivs i artikel 70.3 i penningtvättsförordningen om möjligheter för medlemsstaterna till undantag i fråga om det som föreskrivs i punkt 2 i samma artikel. Enligt artikel 70.2 första stycket i förordningen ska notarier, advokater, andra oberoende jurister, revisorer, externa revisorer och skatterådgivare undantas från kraven i artikel 69.1 i den utsträckning som ett sådant undantag gäller information som dessa får från eller mottar om en klient i samband med att de utreder dennes rättsliga ställning, försvarar eller företräder denne i eller rörande rättsliga förfaranden, inbegripet tillhandahåller rådgivning om att inleda eller undvika sådana förfaranden, oavsett om sådana uppgifter fås eller inhämtas före, under eller efter sådana förfaranden.

Det undantag som anges i första stycket ska dock inte tillämpas när de ansvariga enheter som där avses

a) deltar i penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

b) tillhandahåller juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller

c) har vetskap om att klienten söker juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Dessutom sägs det att vetskap eller syfte får härledas ur objektiva, faktiska omständigheter.

Enligt artikel 70.3 i penningtvättsförordningen får medlemsstaterna, utöver de situationer som avses i punkt 2 andra stycket, om det är motiverat på grund av de högre riskerna för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism i samband med vissa typer av transaktioner, besluta att det undantag som avses i punkt 2 första stycket inte är tillämpligt på dessa typer av transaktioner och vid behov införa ytterligare rapporteringsskyldigheter för de ansvariga enheter som avses i den punkten. Medlemsstaterna ska anmäla åtgärder som vidtagits

enligt denna punkt till kommissionen. Kommissionen ska informera de övriga medlemsstaterna om sådana beslut.

Även artikel 77 om lagring av uppgifter innehåller handlingsutrymme, och i punkt 4 sägs att i de fall där det den 10 juli 2027 i en medlemsstat pågår rättsliga förfaranden som rör förebyggande, upptäckt, utredning eller lagföring av misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, och en ansvarig enhet innehar uppgifter eller handlingar som rör dessa pågående förfaranden, får den ansvariga enheten lagra dessa uppgifter eller handlingar för en period på fem år från och med den 10 juli 2027. Medlemsstaterna får, utan att det påverkar nationell straffrätt om bevis som är tillämpliga på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, tillåta eller kräva att sådana uppgifter eller handlingar lagras i ytterligare fem år, om det har fastställts att en sådan ytterligare lagringstid är nödvändig och proportionerlig för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Medlemsstaterna har getts handlingsutrymme i artikel 80 i penningtvättsförordningen om begränsningar av stora kontantbetalningar i utbyte mot varor eller tjänster. Enligt artikel 80.1 får personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster endast godta eller göra en kontantbetalning upp till ett belopp på 10 000 euro eller motsvarande i nationell eller utländsk valuta, oavsett om transaktionen utförs vid ett tillfälle eller flera tillfällen som förefaller ha samband. Enligt artikel 80.2 får medlemsstaterna anta lägre gränser efter samråd med Europeiska centralbanken i enlighet med artikel 2.1 i rådets beslut 98/415/EG om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler, nedan *rådets beslut om samråd med Europeiska centralbanken*. Dessa lägre gränser ska anmälas till kommissionen inom tre månader efter det att åtgärden införts på nationell nivå.

Dessutom föreskrivs i artikel 80.7 att om betalningsmedel genom andra medel enligt definitionen i artikel 4.25 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet*, än sedlar och mynt på grund av force majeure inte finns att tillgå på nationell nivå, får medlemsstaterna tillfälligt avbryta tillämpningen av punkt 1 eller, i tillämpliga fall, punkt 2 i den här artikeln och de ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om detta. Medlemsstaterna ska också informera kommissionen om den förväntade varaktigheten av att betalningsmedel genom andra medel enligt definitionen i artikel 4.25 i betaltjänstdirektivet än sedlar och mynt inte finns att tillgå och om de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att återställa deras tillgänglighet.

2.3.3 Penningtvättsförordningens huvudsakliga innehåll

Penningtvättsförordningen är indelad i nio kapitel, som är allmänna bestämmelser, ansvariga enheters interna riktlinjer, förfaranden och kontroller, åtgärder för kundkännedom, transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap, rapporteringsskyldigheter, informationsutbyte, dataskydd och lagring av uppgifter, åtgärder för att minska de risker som härrör från anonyma instrument samt slutbestämmelser.

Allmänna bestämmelser

Penningtvättsförordningens kapitel med allmänna bestämmelser är indelat i tre avsnitt, som är syfte och definitioner, tillämpningsområde och gränsöverskridande verksamheter. Avsnitt 1 omfattar artiklarna 1–2, varav artikel 1 innehåller bestämmelser om förordningens innehåll. I förordningen fastställs bestämmelser om de åtgärder som ska vidtas av ansvariga enheter för att

förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, krav på transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap för juridiska enheter, uttryckliga truster och liknande juridiska konstruktioner samt åtgärder för att begränsa missbruket av anonyma instrument. I artikel 2 i förordningen ingår de definitioner som gäller i förordningen. Nya definitioner gäller bland annat nya ansvariga enheter, som tas upp i samband med behandlingen av artikel 3 i penningtvättsförordningen, samt till exempel partnerskap för informationsutbyte, som tas upp i samband med behandlingen av artikel 75 i penningtvättsförordningen. Definitionen av familjemedlem i artikel 2.35 i penningtvättsförordningen i anslutning till definitionen av person i politiskt utsatt ställning har utvidgats så att den omfattar även syskon. I artikel 2.3–5 ges medlemsstaterna möjlighet att ytterligare utvidga definitionen av person i politiskt utsatt ställning och dennes familjemedlemmar. I artikel 2.3 sägs att om det är motiverat med beaktande av deras administrativa organisation och av risk får medlemsstaterna fastställa lägre tröskelvärden för följande viktiga offentliga funktioner

a) ledamöter i styrande organ för politiska partier som är representerade på regional eller lokal nivå, som avses i punkt 1.34 a iii,

b) chefer för regionala och lokala myndigheter, som avses i punkt 1.34 a viii.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om dessa lägre tröskelvärden. I artikel 2.4 sägs att när det gäller chefer för regionala och lokala myndigheter, om det är motiverat med beaktande av deras administrativa organisation och av risk, får medlemsstaterna fastställa lägre tröskelvärden för identifiering av andra företag som kontrolleras av regionala eller lokala myndigheter än de som definieras i artikel 3.3, 3.4, 3.6 och 3.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, nedan *bokslutsdirektivet*. Dessutom förutsätts det att medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om dessa lägre tröskelvärden. Enligt artikel 2.5 får medlemsstaterna, om det är motiverat på grund av deras sociala och kulturella strukturer och på grund av risker tillämpa ett mer omfattande tillämpningsområde för att betrakta syskon som familjemedlemmar till personer i politiskt utsatt ställning, som avses i punkt 1.35 d. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om detta mer omfattande tillämpningsområde.

I artikel 2 i penningtvättsförordningen definieras vad som i förordningen avses med till exempel penningtvätt, finansiering av terrorism, finansiellt institut, affärsförbindelse och tredjeland. Penningtvättsförordningens definitioner tillämpas också i sjätte penningtvättsdirektivet, som innehåller ytterligare några definitioner. I artikel 2.1.5 och 2.1.6 i penningtvättsförordningen definieras kreditinstitut och finansiellt institut. Definitionen av kreditinstitut motsvarar definitionen i det tidigare, fjärde penningtvättsdirektivet, i det finska direktivet nämns i fråga om filialer dock ”päätoimipaikka” i stället för ”kotipaikka”. På svenska används ”huvudkontor” i båda texterna.

När det gäller definitionen av finansiellt institut är definitionerna noggrannare än i fjärde penningtvättsdirektivet. I artikel 2.1.6 a nämns som en ny sak ett företag som har som huvudverksamhet att förvärva holdingföretag, inbegripet ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett finansiellt holdingföretag med blandad verksamhet. I punkt 1.6 b i samma artikel nämns ett försäkringsföretag enligt definitionen i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan *Solvens II-direktivet*, i den mån det bedriver livförsäkringsverksamhet eller annan investeringsrelaterad försäkringsverksamhet som omfattas av det direktivet, inbegripet försäkringsholdingbolag och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet enligt definitionerna i artikel 212.1 f

respektive g i Solvens II-direktivet. Även livförsäkringsverksamhet har omfattats av tillämpningsområdet för fjärde penningtvättsdirektivet.

Även definitionen av ett företag för kollektiva investeringar har preciserats i artikel 2.1.6 e jämfört med fjärde penningtvättsdirektivet så att i leden i och ii definieras noggrannare att med företag för kollektiva investeringar avses

i) ett företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), nedan *UCITS-direktivet*, och dess förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i det direktivet eller ett investeringsbolag som är auktoriserat i enlighet med det direktivet och som inte har utsett något förvaltningsbolag, vilka tillhandahåller andelar i fondföretag för försäljning i unionen,

ii) en alternativ investeringsfond enligt definitionen i artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, nedan *AIFM-direktivet*, och dess förvaltare enligt definitionen i artikel 4.1 b i det direktivet som omfattas av det tillämpningsområde som anges i artikel 2 i det direktivet.

Till finansiella institut hör enligt artikel 2.1.6 också

- enligt led f en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012, nedan *CSD-förordningen*,

- enligt led g en kreditgivare enligt definitionen i artikel 4.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU, konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, nedan *direktivet om bostadskrediter*, och i artikel 3 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG, nedan *konsumentkreditdirektivet*, samt

- i led h en kreditförmedlare enligt definitionen i artikel 4.5 i direktivet om bostadskrediter och artikel 3 f i konsumentkreditdirektivet, om den innehar medel enligt definitionen i artikel 4.25 i betaltjänstdirektivet i samband med kreditavtalet, med undantag för kreditförmedlare som bedriver verksamhet under ansvar av en eller flera kreditgivare eller kreditförmedlare.

Enligt artikel 2.1.6 i i penningtvättsförordningen är finansiellt institut också en leverantör av kryptotillgångstjänster och enligt i led j definieras att till finansiella institut hör även en filial till ett finansiellt institut som avses i leden a–i, när den är belägen i unionen, oavsett om dess huvudkontor är beläget i en medlemsstat eller i ett tredjeland. Leverantörer av kryptotillgångstjänster definieras senare i samma artikel (artikel 2.1.9) genom att hänvisa till definitionen i artikel 3.1.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937, nedan *MiCA-förordningen*, enligt vilken med leverantör av kryptotillgångstjänster avses en juridisk person eller ett annat företag vars sysselsättning eller affärsverksamhet består i att yrkesmässigt tillhandahålla en eller

flera kryptotillgångstjänster till kunder och som får tillhandahålla kryptotillgångstjänster i enlighet med artikel 59. I artikel 2.1.44 i penningtvättsförordningen definieras också behörig myndighet, varmed avses

a) en finansunderrättelseenhet,

b) en tillsynsmyndighet,

c) en offentlig myndighet som har till uppgift att utreda eller lagföra penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller som har till uppgift att spåra, beslagta eller frysa och förverka tillgångar som härrör från brott, samt

d) en offentlig myndighet med specifikt ansvar för att förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism.

I artikel 2.1.45 definieras tillsynsorgan, varmed avses ett organ som anförtrotts ansvar att säkerställa att ansvariga enheter efterlever kraven i denna förordning, inbegripet Amla när denna utför de uppgifter den anförtros i artikel 5.2 i Amla-förordningen, och i artikel 2.1.46 tillsynsmyndighet, varmed avses ett tillsynsorgan som är ett offentligt organ eller den offentliga myndighet under vars överinseende självreglerande organ utför sina tillsynsfunktioner enligt artikel 37 i sjätte penningtvättsdirektivet, eller Amla när det agerar som tillsynsorgan, samt i artikel 2.1.47 självreglerande organ, varmed avses ett organ som representerar medlemmar i en yrkesgrupp och har i uppgift att reglera dem, utföra vissa tillsyns- eller övervakningsfunktioner och säkerställa att reglerna som rör dem följs.

I kapitel I avsnitt 2 i förordningen ingår bestämmelser om tillämpningsområdet i artiklarna 3–7. Bestämmelser om penningtvättsregleringens tillämpningsområde när det gäller rapporteringsskyldighet ingår i artikel 3 i penningtvättsförordningen. Bestämmelsen är mera detaljerad än den gällande artikel 2 i fjärde penningtvättsdirektivet. Till förordningen har fogats nya kategorier av ansvariga enheter, vilket innebär att i fråga om dessa ansvariga enheter måste det bestämmas nationellt vilken aktör som övervakar deras verksamhet.

I artikel 3 i penningtvättsförordningen fastställs de ansvariga enheterna, som är följande. Ansvariga enheter är, på samma sätt som i fjärde penningtvättsdirektivet, kreditinstitut och finansiella institut. Ovan beskrivs dock i fråga om artikel 2 hur definitionen av finansiellt institut har preciserats i penningtvättsförordningen jämfört med definitionen i fjärde penningtvättsdirektivet.

Ansvariga enheter är på det sätt som fastställs närmare i artikel 3

1) kreditinstitut,

2) finansiella institut, som innefattar bland annat försäkringsföretag och försäkringsförmedlare, värdepappersföretag, företag för kollektiva investeringar, kreditgivare och kreditförmedlare, värdepapperscentraler, leverantörer av kryptotillgångstjänster och filialer till finansiella institut,

3) vissa fysiska och juridiska personer, såsom revisorer, externa revisorer, skatterådgivare, notarier, advokater och andra oberoende jurister, fastighetsmäklare, personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, personer som handlar med varor av högt värde, tillhandahållare av speltjänster, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering, personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål och varor av högt värde samt personer som förvarar kulturföremål och varor av

högt värde, kreditförmedlare som erbjuder hypotekslån och konsumentkrediter, aktörer inom investeringsmigration, icke-finansiella holdingföretag med blandad verksamhet, fotbollsagenter samt professionella fotbollsklubbar när det gäller vissa transaktioner,

Nya ansvariga enheter är för det första oberoende jurister såsom advokater, som åtar sig att tillhandahålla – antingen direkt eller genom någon som personen i fråga är kopplad till – materiellt bistånd, stöd eller rådgivning i skattefrågor som huvudsaklig affärs- eller yrkesverksamhet. Tidigare har tillämpningsområdet enligt fjärde penningtvättsdirektivet omfattat revisorer, externa revisorer och skatterådgivare samt varje annan person som åtar sig att tillhandahålla motsvarande tjänster. När det gäller notarier, advokater och andra oberoende jurister har definitionen preciserats så att förteckningen över de transaktioner där ovannämnda ansvariga enheter bistår vid planering eller utförande har preciserats och där nämns nu förvaltning av kryptotillgångar samt öppnande och förvaltning av konton för kryptotillgångar. I den finskspråkiga versionen ingick i början ett fel, eftersom enligt den omfattades notarier, advokater och andra oberoende jurister av tillämpningsområdet när de på en klients vägnar eller för dennes räkning deltar i finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom. Översättningsfelet skulle ha utvidgat tillämpningsområdet oavsiktligt, eftersom förutsättningen i den engelskspråkiga (och svenskspråkiga) versionen var att de deltar på en klients vägar och för dennes räkning. Översättningsfelet har korrigerats 2025 så att den engelska och den finska versionen motsvarar varandra.

I penningtvättsförordningen har som ansvariga enheter också definierats leverantörer av kryptotillgångstjänster, som dessutom har definierats som finansiella institut i penningtvättsförordningen. I Finland har leverantörer av kryptotillgångstjänster fogats till penningtvättsförordningens tillämpningsområde redan i samband med genomförandet av ändringarna i femte penningtvättsdirektivet och sålunda har tillämpningsområdet utvidgats nationellt jämfört med vad fjärde penningtvättsdirektivet förutsatte.

Nya ansvariga enheter är också andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen när de agerar som mellanhänder vid fastighetstransaktioner, inbegripet när de agerar som mellanhänder vid uthyrning av fast egendom i fråga om transaktioner för vilka månadshyran uppgår till minst 10 000 euro, eller motsvarande belopp i nationell valuta, oavsett betalningsmedel. I fjärde penningtvättsdirektivet hade tidigare fastighetsmäklare definierats som ansvariga enheter, också de när de agerar som mellanhänder vid uthyrning av fast egendom, men endast i fråga om transaktioner för vilka månadshyran uppgår till minst 10 000 euro. Att andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen läggs till tillämpningsområdet innebär dock knappast någon ändring i antalet ansvariga enheter. Penningtvättslagens tillämpningsområde har omfattat fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler enligt lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000) samt fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler enligt Ålands landskapslagstiftning. Fastighetsmäklare har inte definierats varken i penningtvättsförordningen eller det penningtvättsdirektiv som föregick den, och inte heller i penningtvättslagen har det ingått någon definition av fastighetsmäklare. I Finland används fastighetsmäklare ofta som allmän benämning på mäklare oberoende av utbildning. En auktoriserad fastighetsförmedlare och en auktoriserad hyreslägenhets- och hyreslokalsförmedlare har avlagt Centralhandelskammarens behörighetsprov. Bostadsförsäljare och säljrådgivare är beteckningar som kan användas av personer som inte har avlagt examen eller behörighetsprov i fastighetsförmedlingsbranschen. Fastighetsmäklare har även tidigare kunnat tolkas omfatta en bred grupp aktörer i branschen. I penningtvättsförordningen är fastighetsmäklare ansvariga enheter när deras verksamhet går ut på förmedling fast egendom eller också uthyrning när månadshyran uppgår till minst 10 000 euro, och detta motsvarar formuleringen i det tidigare direktivet.

Nya ansvariga enheter är dessutom personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, som en regelbunden eller en huvudsaklig yrkesverksamhet samt personer som handlar med varor av högt värde som en regelbunden eller en huvudsaklig yrkesverksamhet. Varor av högt värde samt ädla metaller och ädelstenar har också fogats till definitionerna i artikel 2 i penningtvättsförordningen, och beträffande dem hänvisas till bilaga IV, som innehåller en förteckning över varor av högt värde, och till bilaga V, där ädla metaller och ädelstenar förtecknas. Sådana varor av högt värde är bland annat smycken, klockor, guld- och silversmedsvaror till ett värde som överstiger 10 000 euro samt motorfordon till ett pris som överstiger 250 000 euro samt vattenfarkoster och luftfartyg till ett pris som överstiger 7 500 000 euro. De ädelstenar som förtecknas i bilagan omfattar diamanter, rubiner, safirer och smaragder. De ädla metaller som förtecknas i bilagan är bland annat guld, silver, platina och palladium.

Till tillämpningsområdet har också fogats personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål. Tidigare har tillämpningsområdet omfattat andra personer som handlar med varor, personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med konstverk samt personer som förvarar, handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med konstverk när detta utförs av frihamnar. I samtliga ovannämnda fall inom tillämpningsområdet för fjärde penningtvättsdirektivet har förutsättningen dessutom varit att värdet av en transaktion eller en serie av förbundna transaktioner uppgår till 10 000 euro eller mer, och motsvarande förutsättning kvarstår i de nya bestämmelserna. Beträffande kulturföremål i artikel 2.1.56 i penningtvättsförordningen hänvisas till varor som förtecknas i bilaga I till rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål, vilka är bland annat sådana arkeologiska föremål som definieras närmare i förordningen och som är äldre än 100 år, vissa delar av minnesmärken som är äldre än 100 år, vissa tavlor, målningar, mosaiker och teckningar, originalgrafik, grafiska blad, silkscreentryck och litografier med deras respektive matriser och originalaffischer, originalskulpturer eller originalstatyer och kopior, framställda enligt samma process som originalet, fotografier, film och negativ av dessa, inkunabler och manuskript, böcker som är äldre än 100 år, tryckta kartor som är äldre än 200 år, arkiv och däri ingående delar, som är äldre än 50 år, transportmedel som är äldre än 75 år samt vissa andra gamla antikviteter.

Det bör påpekas att i bilaga I B. i rådets förordning om export av kulturföremål uppräknas också de ekonomiska tröskelvärden som är tillämpliga på kulturföremål som hör till kategori A.1–A.15, men i penningtvättsförordningens definition hänvisas inte till dessa tröskelvärden.

I penningtvättsförordningen har som ansvariga enheter definierats även kreditförmedlare som erbjuder hypotekslån och konsumentkrediter och som inte är kreditinstitut och finansiella institut, med undantag för kreditförmedlare som bedriver verksamhet under ansvar av en eller flera kreditgivare eller kreditförmedlare, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering samt aktörer inom investeringsmigration som har tillstånd att företräda tredjelandsmedborgare eller tillhandahålla förmedlingstjänster till tredjelandsmedborgare som vill få uppehållstillstånd i en medlemsstat i utbyte mot någon form av investering, inbegripet kapitalöverföringar, köp eller hyra av egendom samt investeringar i statsobligationer, investeringar i företagsenheter, donation eller tilldelning av en verksamhet som bidrar till det allmänna bästa och bidrag till statsbudgeten. När det gäller de ovannämnda bör det påpekas att Finland inte beviljar uppehållstillstånd på grund av investeringar. Till tillämpningsområdet har dessutom fogats icke-finansiella holdingföretag med blandad verksamhet samt fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar i fråga om vissa transaktioner.

Det är möjligt att göra undantag från penningtvättsförordningens tillämpningsområde i fråga om penningspel, fotbollsklubbar samt tillfällig finansiell verksamhet eller finansiell verksamhet

i mycket begränsad omfattning under vissa förutsättningar och riskbaserat, och å andra sidan har medlemsstaterna getts möjlighet att utvidga gruppen av ansvariga enheter nationellt.

Artiklarna 4–7 i penningtvättsförordningen innehåller undantag från rapporteringsskyldigheten och förfaranden när undantagen tillämpas. I artikel 3 i sjätte penningtvättsdirektivet ges medlemsstaterna dessutom möjlighet att utvidga penningtvättsförordningens tillämpningsområde nationellt genom att ange sådana områden som är sårbara för penningtvätt och finansiering av terrorism och som inte anges i penningtvättsförordningen.

Tillhandahållare av speltjänster

Artikel 4 i penningspelsförordningen innehåller bestämmelser om undantag som berör vissa tillhandahållare av speltjänster. Medlemsstaterna får besluta att helt eller delvis undanta tillhandahållare av speltjänster från kraven i förordningen, på grundval av belägg för att sådana tjänster på grund av att verksamhetens karaktär och, i förekommande fall, omfattning utgör en låg risk.

Undantaget ska inte vara tillämpligt på

a) kasinon,

b) tillhandahållare av speltjänster vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla onlinespeltjänster eller tjänster för vadhållning inom sport, med undantag för

i) onlinespeltjänster som drivs av staten, antingen genom en offentlig myndighet eller ett företag eller organ som kontrolleras av staten,

ii) onlinespeltjänster vars organisation, drift och förvaltning regleras av staten.

När en medlemsstat tillämpar undantaget ska den göra en riskbedömning för speltjänster där man bedömer hot om penningtvätt och finansiering av terrorism samt sårbarheter och begränsande faktorer hos speltjänsterna, de risker som transaktionernas storlek och de betalningsmetoder som används medför samt det geografiska område där speltjänsterna tillhandahålls, inbegripet deras gränsöverskridande dimension och tillgänglighet från andra medlemsstater eller tredjeländer.

När medlemsstaterna gör riskbedömningarna ska de ta hänsyn till resultaten av kommissionens överstatliga riskbedömning av bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Medlemsstaterna ska inrätta en riskbaserad övervakningsverksamhet eller vidta andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att undantag som beviljas enligt artikeln inte missbrukas.

Under beredningen av regeringens proposition har det inte identifierats något behov av att utnyttja det undantag från tillämpningsområdet som gäller penningspel, utan samtliga tillhandahållare av speltjänster omfattas av rapporteringsskyldigheten även i fortsättningen.

Professionella fotbollsklubbar och fotbollsagenter

Penningspelsförordningens tillämpningsområde utvidgades till professionella fotbollsklubbar och agenter på förslag av Europaparlamentet. Till denna del har det inte gjorts någon konsekvensbedömning av utvidgningen av tillämpningsområdet, eftersom förslaget inte ingick i kommissionens ursprungliga rättsaktsförslag.

Professionella fotbollsklubbar och fotbollsagenter definieras i artikel 2 i penningspelsförordningen och enligt den avses med ”professionell fotbollsklubb” en juridisk person som är, äger eller förvaltar en fotbollsklubb som har beviljats licens och deltar i den eller de nationella fotbollsligorna i en medlemsstat och vars spelare och personal är kontrakterade och får ersättning i utbyte mot sina tjänster. Enligt definitionen avses med ”fotbollsagent” en fysisk eller juridisk person som mot en avgift tillhandahåller förmedlingstjänster och företräder fotbollsspelare eller professionella fotbollsklubbar i förhandlingar för att ingå ett avtal för en fotbollsspelare eller företräder professionella fotbollsklubbar i förhandlingar om att ingå ett övergångsavtal för en fotbollsspelare.

Professionella fotbollsklubbar omfattas av tillämpningsområdet endast i fråga om vissa transaktioner, som är transaktioner med en investerare, en sponsor, fotbollsagenter eller andra mellanhänder eller för övergång av en fotbollsspelare.

I artikel 5 i penningspelsförordningen ingår bestämmelser om undantag för professionella fotbollsklubbar från tillämpningen av bestämmelserna. Förutsättningen är att undantaget ska kunna tillämpas är bevisad låg risk på grund av verksamhetens karaktär och omfattning.

Det finns två kategorier av undantag:

1. Professionella fotbollsklubbar som deltar i den nationella fotbollsligans högsta division och som under vart och ett av de två föregående kalenderåren har haft en total årsomsättning på mindre än 5 000 000 euro, eller motsvarande belopp i nationell valuta.

2. Professionella fotbollsklubbar som deltar i en division som är lägre än den nationella fotbollsligans högsta division.

I fråga om kategori 1 förutsätts att medlemsstaterna gör en riskbedömning där följande ska bedömas:

a) Hot om penningtvätt och finansiering av terrorism samt sårbarheter och begränsande faktorer hos de professionella fotbollsklubbarna.

b) De risker som är kopplade till transaktionernas storlek och gränsöverskridande karaktär.

I fråga om kategori 2 förutsätts inte ovannämnda riskbedömning, men förutsättningen är ändå bevisad låg risk på grund av verksamhetens karaktär och omfattning. Dessutom förutsätts att medlemsstaterna inrättar en riskbaserad övervakningsverksamhet eller vidtar andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att undantag som beviljas genom beslut enligt artikeln inte missbrukas.

En riskbedömning av professionella fotbollsklubbar i Finland görs i samband med den nationella riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism som håller på att utarbetas, och då bedöms riskbaserat behovet av att inkludera ovannämnda aktörer bland de rapporteringsskyldiga. Medlemsstaterna har tid på sig att genomföra rapporteringsskyldigheten för fotbollsklubbar och fotbollsagenter till den 10 juli 2029. Under beredningen av regeringens proposition har man ansett att i denna proposition är det ännu inte ändamålsenligt att desto noggrannare granska frågan om rapporteringsskyldighet för professionella fotbollsklubbar och fotbollsagenter, inklusive frågan om tillsyn över dessa aktörer, utan beredningen av saken tas upp efter att riskbedömningen färdigställts. Avsikten är att riskbedömningen ska bli färdig 2026.

Tillfällig eller mycket begränsad finansiell verksamhet

I artikel 6 i penningtvättsförordningen ingår bestämmelser om förutsättningar för undantag från tillämpningsområdet för finansiell verksamhet som är tillfällig eller mycket begränsad och där risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är liten, undantaget penningöverföring enligt definitionen i artikel 4.22 i betaltjänstdirektivet.

För att undantaget ska kunna tillämpas, ska följande kriterier vara uppfyllda:

a) Den finansiella verksamheten är begränsad i absoluta termer (och den finansiella verksamhetens totala omsättning inte överstiger ett tillräckligt lågt tröskelvärde, som ska fastställas på nationell nivå och bero på typen av finansiell verksamhet).

b) Den finansiella verksamheten är begränsad när det gäller transaktioner (och man ska tillämpa ett högsta tröskelvärde per kund och transaktion, oavsett om transaktionen utförs vid ett enda tillfälle eller genom förbundna transaktioner, tröskelvärdet ska vara tillräckligt lågt för att säkerställa att de berörda transaktionstyperna är en opraktisk och ineffektiv metod för penningtvätt eller finansiering av terrorism och det får inte överstiga 1 000 euro eller motsvarande belopp i nationell valuta, oavsett betalningsmedel).

c) Den finansiella verksamheten är inte sådana personers huvudverksamhet (den finansiella verksamhetens omsättning ska inte överstiga 5 procent av den berörda fysiska eller juridiska personens totala omsättning).

d) Den finansiella verksamheten är en biverksamhet och direkt knuten till sådana personers huvudverksamhet.

e) Sådana personers huvudverksamhet är inte en sådan verksamhet som avses i artikel 3.3 a–d eller g i denna förordning (dvs. det kan inte tillämpas på till exempel revisorer, notarier, tjänsteleverantörer till truster eller bolag, fastighetsmäklare eller speltjänster).

f) Den finansiella verksamheten avser endast sådana personers huvudverksamhets kunder och är inte allmänt tillgänglig för allmänheten.

Dessutom förutsätts det att medlemsstaterna ska särskilt beakta finansiell verksamhet vars natur gör att det är särskilt sannolikt att den ska användas eller missbrukas för penningtvätt eller för finansiering av terrorism. Medlemsstaterna ska inrätta en riskbaserad övervakningsverksamhet eller vidta andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att undantag som beviljas genom beslut enligt artikeln inte missbrukas.

Det har varit möjligt att undanta tillfällig eller mycket begränsad finansiell verksamhet från tillämpningsområdet för bestämmelserna om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism även med stöd av fjärde penningtvättsdirektivet, och Finland har tidigare utnyttjat detta undantag. Under beredningen av regeringens proposition har man kommit fram till att det är motiverat att fortsätta att utnyttja undantaget.

I kapitel I avsnitt 3 om gränsöverskridande verksamheter i förordningen föreskrivs det i artikel 8 om de anmälningar som ansvariga enheter ska göra om de vill bedriva verksamhet på en annan medlemsstats territorium.

Ansvariga enheters interna riktlinjer, förfaranden och kontroller

Kapitel II i penningtvättsförordningen indelas i tre avsnitt, som är interna riktlinjer, förfaranden och kontroller, riskbedömning och personal, bestämmelser som gäller för koncerner och utkontraktering. Avsnitt 1 omfattar artiklarna 9–15. I artikel 9 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om omfattningen av de interna riktlinjer, förfaranden och kontroller som ansvariga enheter ska ha på plats för att säkerställa efterlevnaden av penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter och alla förvaltningsakter som utfärdats av något tillsynsorgan. I artikel 10 i förordningen åläggs ansvariga enheter att göra en verksamhetsomfattande riskbedömning, om inte tillsynsorganet i enlighet med artikel 10.3 har beslutat att enskilda dokumenterade verksamhetsomfattande riskbedömningar inte krävs. Undantaget gäller inte kreditinstitut, finansiella institut, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering.

I enlighet med artikel 10 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter vidta lämpliga åtgärder som står i proportion till typen av verksamhet, inbegripet dess risker och komplexitet, och deras storlek. Dessa åtgärder ska vidtas för att identifiera och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, samt riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Åtgärderna ska vidtas med beaktande av åtminstone

- de riskvariabler som anges i bilaga I och de riskfaktorer som anges i bilagorna II och III,

- resultaten av den riskbedömning på unionsnivå som kommissionen gjort,

- resultaten av de nationella riskbedömningar som medlemsstaterna gjort samt av eventuell relevant sektorsspecifik riskbedömning som utförts av medlemsstaterna,

- relevant information som offentliggjorts av internationella normgivare inom området för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism eller, på unionsnivå, relevanta publikationer av kommissionen eller Amla,

- information från behöriga myndigheter om risker för penningtvätt och finansiering av terrorism,

- information om kundbasen.

Innan ansvariga enheter lanserar nya produkter, tjänster eller affärsmetoder, inbegripet användningen av nya distributionskanaler och ny teknik eller teknik under utveckling, i kombination med nya eller befintliga produkter och tjänster eller innan de börjar tillhandahålla en befintlig tjänst eller produkt till ett nytt kundsegment eller i ett nytt geografiskt område, ska de särskilt identifiera och bedöma relaterade risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och vidta lämpliga åtgärder för att hantera och minska dessa risker.

Den verksamhetsomfattande riskbedömningen ska dokumenteras samt hållas uppdaterad och regelbundet ses över, inbegripet om interna eller externa händelser i betydande omfattning påverkar riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i samband med den ansvariga enhetens verksamhet, produkter, transaktioner, distributionskanaler, kunder eller geografiska verksamhetsområden. Riskbedömningen ska på begäran göras tillgänglig för tillsynsorganen.

Den verksamhetsomfattande riskbedömningen ska utarbetas av den regelefterlevnadsansvariga och godkännas av ledningsorganet i dess ledningsfunktion och, om ett sådant organ finns, meddelas ledningsorganet i dess tillsynsfunktion.

Med undantag för kreditinstitut, finansiella institut, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering får tillsynsorgan besluta att enskilda dokumenterade verksamhetsomfattande riskbedömningar inte krävs, när de specifika risker som är förenade med sektorn är uppenbara och väl kända. Bestämmelser om saken finns också i artikel 37.5 b i sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken de nationella tillsynsorganen ska besluta om fall där de specifika risker som är förenade med en sektor är uppenbara och väl kända och enskilda dokumenterade riskbedömningar enligt artikel 10 i penningtvättsförordningen inte krävs.

Senast den 10 juli 2026 ska Amla utfärda riktlinjer om minimikraven för innehållet i den verksamhetsomfattande riskbedömningen och om de ytterligare informationskällor som ska beaktas vid utförandet av den verksamhetsomfattande riskbedömningen.

I artikel 11 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om funktioner för regelefterlevnad. Artikeln ålägger ansvariga enheter att utse en ledamot av ledningsorganet i dess ledningsfunktion som ska ansvara för att säkerställa regelefterlevnaden, dvs. är regelefterlevnadschef. I ovannämnda artikel åläggs skyldighet att utse en regelefterlevnadschef (eng. *compliance manager*), som är medlem av organet "*management body in its management function*".

Det är en tolkningsfråga vad som avses med ledningsorganet i dess ledningsfunktion, eller ledningsorganet med ledningsfunktion, och vad som är skillnaden mellan det och ledningsorganet med tillsynsfunktion på nationell nivå. Båda ledningsorganen definieras i artikel 2.1.38 och 2.1.39 i penningtvättsförordningen. Enligt penningtvättsförordningen avses med ledningsorgan i dess tillsynsfunktion ledningsorganet i dess roll att ha uppsikt över och övervaka ledningens beslutsfattande. Med ledningsorgan i dess ledningsfunktion avses det ledningsorgan som ansvarar för den dagliga ledningen av den ansvariga enheten. Ledningsorgan med ledningsfunktion definieras också i artikel 3.1.8a i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1619 om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller tillsynsbefogenheter, sanktioner, filialer från tredjeland och miljö, samhällsansvar och bolagsstyrningsrisker, nedan *direktivet om ändring av kreditinstitutsdirektivet*), som ska genomföras. Direktivet om ändring av kreditinstitutsdirektivet håller på att genomföras nationellt och i utkastet till proposition om det har ledningsorganet med ledningsfunktion i Finland ansetts omfatta ledningen med ansvar för affärsverksamheten, dvs. verkställande direktören samt de i kreditinstitutets förvaltnings- och styrsystem angivna personer som hör till ledningen med ansvar för affärsverksamheten och som är direkt underställda verkställande direktören och som de facto leder kreditinstitutets verksamhet vid sidan av verkställande direktören. Man bör dock lägga märke till att definitionerna av ledningsorganet i dess ledningsfunktion och ledningsorganet med ledningsfunktion i penningtvättsförordningen och direktivet om ändring kreditinstitutsdirektivet inte sammanfaller helt. Trots att definitionen i direktivet om ändring av kreditinstitutsdirektivet inte är helt sammanfallande, anses det att även penningtvättsförordningens ledningsorganet i dess ledningsfunktion täcker den ledning som ansvarar för affärsverksamheten, det vill säga verkställande direktören, i Finland, samt att till den ledning som ansvarar för affärsverksamheten hör de i kreditinstitutets förvaltnings- och styrsystem fastställda personer som är direkt underställda verkställande direktören och som i själva verket leder kreditinstituts verksamhet under verkställande direktörens styrning.

Bestämmelser om medvetenhet om kraven ingår i artikel 12, där det bland annat föreskrivs att ansvariga enheter ska vidta åtgärder för att säkerställa att deras anställda eller personer i jämförbar ställning, i den mån de har en funktion som kräver det, inbegripet deras ombud och distributörer, är medvetna om de krav som följer av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter, och alla förvaltningsakter som utfärdats av något tillsynsorgan. I artikel 13 i penningtvättsförordningen ingår bestämmelser om anställdas

integritet, i artikel 14 om rapportering av överträdelser och skydd för personer som rapporterar om överträdelser och i artikel 15 om specifika anställdas situation.

Kapitel II avsnitt 2 i penningtvättsförordningen omfattar artiklarna 16–17 om koncernomfattande krav, till vilka hör bland annat att ett moderföretag ska säkerställa att de krav på interna förfaranden, riskbedömning och personal som anges i avsnitt 1 i kapitlet tillämpas vid koncernens samtliga filialer och dotterföretag (artikel 16.1) och en skyldighet för moderföretaget att säkerställa att filialer eller dotterföretag i tredjeländer uppfyller de krav som fastställs i penningtvättsförordningen (artikel 17.1).

Utkontraktering

Avsnitt 3 i kapitel II om ansvariga enheters interna riktlinjer, förfaranden och kontroller i penningtvättsförordningen består endast av artikel 18 som innehåller bestämmelser om utkontraktering av de skyldigheter som anges i förordningen. Utkontraktering är i huvudsak möjlig med vissa undantag, såsom anmälningar om misstänkta transaktioner, men den ansvariga enheten behåller ansvaret även för utkontrakterade skyldigheter. Utkontraktering behandlas dessutom i skälen 47–50 i penningtvättsförordningen. Utkontraktering ska omfattas av den ansvariga enhetens riktlinjer och förfaranden enligt artikel 9.2 a i penningtvättsförordningen.

I artikel 18.1 i penningtvättsförordningen föreskrivs att ansvariga enheter får utkontraktera uppgifter som härrör från förordningen till tjänsteleverantörer. Den ansvariga enheten ska underrätta tillsynsorganet om utkontrakteringen innan tjänsteleverantören utför de utkontrakterade uppgifterna.

Enligt artikel 18.2 ska tjänsteleverantören vid utförandet av uppgifter enligt artikeln betraktas som en del av den ansvariga enheten, inbegripet när de är skyldiga att konsultera de centrala register som avses i artikel 10 i sjätte penningtvättsdirektivet, det vill säga BO-register, för att vidta åtgärder för kundkännedom på den ansvariga enhetens vägnar.

Den ansvariga enheten ska förbli fullt ansvarig för alla åtgärder, oavsett om det rör sig om utförande eller underlåtenhet, som har samband med de utkontrakterade uppgifter som utförs av tjänsteleverantörer. För varje utkontrakterad uppgift ska den ansvariga enheten kunna visa för tillsynsorganet att den förstår skälen till den verksamhet som bedrivs av tjänsteleverantören och den metod som följts vid genomförandet av den, och att sådan verksamhet minskar de specifika risker för vilka den ansvariga enheten är exponerad för.

I artikel 18.3 föreskrivs att de uppgifter som utkontrakteras enligt punkt 1 i artikeln får inte utföras på ett sätt som väsentligt försämrar förutsättningarna för den ansvariga enhetens riktlinjer och förfaranden att uppfylla kraven i penningtvättsförordningen och i förordningen om betalningsuppgifter och för de kontroller som införts för att testa dessa riktlinjer och förfaranden.

Utkontrakteringsförbud

I artikel 18.3 i förordningen ingår en förteckning över uppgifter som under inga omständigheter får utkontrakteras. Sådana är:

a) Förslaget till och godkännandet av den ansvariga enhetens verksamhetsomfattande riskbedömning enligt artikel 10.2.

b) Godkännandet av den ansvariga enhetens interna riktlinjer, förfaranden och kontroller enligt artikel 9.

c) Beslut om den riskprofil som ska tilldelas kunden.

d) Beslutet att ingå en affärsförbindelse eller utföra en enstaka transaktion med en klient.

e) Rapporteringen till finansunderrättelseenheten av misstänkta aktiviteter enligt artikel 69 eller tröskelvärdesbaserade rapporter enligt artiklarna 74 och 80, utom när sådan verksamhet har utkontrakterats till en annan ansvarig enhet som tillhör samma koncern och är etablerad i samma medlemsstat.

f) Godkännandet av kriterierna för att upptäcka misstänkta eller ovanliga transaktioner och aktiviteter.

I artikel 18.4 föreskrivs att innan en ansvarig enhet utkontrakterar en uppgift enligt punkt 1 ska den försäkra sig om att tjänsteleverantören är tillräckligt kvalificerad för att utföra de uppgifter som ska utkontrakteras. Om en ansvarig enhet utkontrakterar en uppgift enligt punkt 1 ska den säkerställa att tjänsteleverantören och alla påföljande leverantörer av underentreprenadstjänster tillämpar de riktlinjer och förfaranden som antagits av den ansvariga enheten.

Villkoren för utförandet av sådana uppgifter ska fastställas i ett skriftligt avtal mellan den ansvariga enheten och tjänsteleverantören. Den ansvariga enheten ska regelbundet kontrollera att tjänsteleverantören effektivt genomför sådana riktlinjer och förfaranden. Frekvensen för sådana kontroller ska fastställas på grundval av hur kritiska de utkontrakterade uppgifterna är.

Enligt artikel 18.5 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter säkerställa att utkontraktering inte sker på ett sätt som väsentligt försämrar tillsynsmyndigheternas möjligheter att övervaka och följa upp den ansvariga enhetens efterlevnad av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter.

Utkontraktering till riskutsatta tredjeländer

I artikel 18.6 i penningtvättsförordningen föreskrivs om förutsättningarna för utkontraktering till riskutsatta tredjeländer. Genom undantag från punkt 1 får ansvariga enheter inte utkontraktera uppgifter som härrör från kraven enligt denna förordning till tjänsteleverantörer som är bosatta eller etablerade i tredjeländer som identifierats enligt kapitel III avsnitt 2, såvida inte samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den ansvariga enheten utkontrakterar uppgifter enbart till en tjänsteleverantör som ingår i samma koncern.

b) Koncernen tillämpar riktlinjer och förfaranden för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, åtgärder för kundkännedom och regler om dokumentation som är helt i överensstämmelse med denna förordning eller med likvärdiga bestämmelser i tredjeländer.

c) Det faktiska genomförandet av de krav som avses i led b i denna punkt övervakas på koncernnivå av tillsynsmyndigheten i hemmedlemsstaten i enlighet med kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet.

I artikel 18.7 föreskrivs att genom undantag från punkt 3 får ett företag för kollektiva investeringar, om det inte är en juridisk person eller endast har en styrelse och har delegerat hanteringen av teckningar och av återfående av medel enligt definitionen i artikel 4.25 i det s.k. betaltjänstdirektivet (EU) 2015/2366 från investerare till en annan enhet, utkontraktera den uppgift som avses i punkt 3 c, d och e till en av sina tjänsteleverantörer. Utkontraktering enligt första stycket får endast ske efter det att företaget för kollektiva investeringar har meddelat sin avsikt att utkontraktera uppgiften till tillsynsorganet enligt punkt 1 och tillsynsorganet har godkänt utkontrakteringen med beaktande av tjänsteleverantörens resurser, erfarenhet och kunskap när det gäller att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt tjänsteleverantörens kunskap om den typ av verksamhet eller transaktioner som utförs av företaget för kollektiva investeringar. Detta inverkar på de nuvarande processerna, eftersom hittills ska vissa utkontrakteringar ha meddelats tillsynsorganet, men Finansinspektionen har inte godkänt dem särskilt. Genom utkontraktering eller utnyttjande av en tredje part har man inte kunnat befrias från ansvaret att iaktta de skyldigheter i anslutning till kundkännedom som ålagts de ansvariga enheterna i penningtvättsbestämmelserna, och så är fallet inte heller i fortsättningen, utan ansvaret för efterlevnad av bestämmelserna stannar hos den ansvariga enheten oberoende av utkontrakteringen.

Amlas riktlinjer om utkontraktering

I artikel 18.8 förpliktas Amla att senast den 10 juli 2027 utfärda riktlinjer till ansvariga enheter om upprättande och styrning av utkontrakteringar samt tillsynsmetoder för utkontraktering, förfaranden för att övervaka tjänsteleverantörens genomförande av utkontrakterade funktioner, den ansvariga enhetens och tjänsteleverantörens roller och ansvar inom ramen för ett utkontrakteringsavtal, samt tillsynsförväntningar när det gäller utkontraktering av kritiska funktioner.

Åtgärder för kundkännedom

Bestämmelser om kundkännedom ingår i artiklarna 19–50 i kapitel III i penningtvättsförordningen. Bestämmelserna är betydligt mera detaljerade än de tidigare penningtvättsdirektivens bestämmelser och antalet bestämmelser är sammanlagt 31. Dessutom får eller ska bestämmelser på lägre nivå med anknytning till kundkännedom, såsom tekniska standarder, riktlinjer och rekommendationer, utfärdas med stöd av artiklarna 19–21, 26, 28–32, 34, 37, 38, 42, 43 och 50.

Kapitel III i penningtvättsförordningen är indelat i sex avsnitt, som är allmänna bestämmelser, policy gentemot tredjeland och penningtvätts- och terrorismfinansieringshot från länder utanför unionen, förenklade krav på kundkännedom, skärpta krav på kundkännedom, som tidigare har översatts med skärpta åtgärder för kundkännedom (på finska nu ”tiukennettu tuntemisvelvollisuus”, tidigare ”tehostettu tuntemisvelvollisuus”), särskilda bestämmelser om åtgärder för kundkännedom och utnyttjande av andra ansvariga enheters åtgärder för kundkännedom.

De allmänna bestämmelserna omfattar artiklarna 19–28. I artikel 19 i penningtvättsförordningen föreskrivs om vidtagande av åtgärder för kundkännedom och i artikel 20 om åtgärder för kundkännedom. I artikel 21 föreskrivs om oförmåga att uppfylla kravet på att vidta åtgärder för kundkännedom. Punkterna 1 och 2 i den artikeln motsvarar artikel 14.4 i fjärde penningtvättsdirektivet. Nytt i artikel 21 är bland annat kravet att dokumentera de åtgärder som vidtas för att uppfylla kravet på åtgärder för kundkännedom. I artikel 22 i penningtvättsförordningen föreskrivs om fastställande och kontroll av kundens och de verkliga

huvudmännens identitet, i artikel 23 om tidpunkt för kontroll av kundens och den verkliga huvudmannens identitet, i artikel 24 om rapportering av avvikelser från uppgifter i register över verkligt huvudmannaskap, i artikel 25 om identifiering av affärsförbindelsens eller den enstaka transaktionens syfte och avsedda natur, i artikel 26 om fortlöpande övervakning av affärsförbindelsen och övervakning av transaktioner som utförs av kunder, i artikel 27 om tillfälliga åtgärder för kunder som är föremål för FN:s ekonomiska sanktioner och i artikel 28 om tekniska standarder för tillsyn avseende information som krävs för utförandet av åtgärder för kundkännedom.

I avsnitt 2 i kapitlet ingår bestämmelser om policy gentemot tredjeland och penningtvätts- och terrorismfinansieringshot från länder utanför unionen i artiklarna 29–32. I artikel 9 i fjärde penningtvättsdirektivet föreskrevs om skyldighet för kommissionen att identifiera länder utanför EU som orsakar hot om penningtvätt på den inre marknaden. Kommissionens föregående delegerade förordning (EU) 2024/163 har antagits den 12 december 2023 om ändring av delegerad förordning (EU) 2016/1675 vad gäller strykning av Caymanöarna och Jordanien från tabellen i punkt I i bilagan. I och med den nya regleringen ska kommissionen i delegerade rättsakter identifiera och beteckna tredje länder i olika kategorier beroende på hur allvarliga brister de har i sina system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och hur allvarligt hot de utgör mot EU. I artikel 29 i förordningen föreskrivs om identifiering av tredjeländer med betydande strategiska brister i sina nationella system för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Tredjeländer med ovannämnda betydande strategiska brister ska identifieras av kommissionen och betecknas som högrisktredjeländer. I artikel 30 i förordningen föreskrivs om identifiering av tredjeländer med brister i efterlevnaden i sina nationella system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, i artikel 31 om identifiering av tredjeländer som utgör ett specifikt och allvarligt hot mot unionens finansiella samt i artikel 32 om riktlinjer om risker, trender och metoder i samband med penningtvätt och finansiering av terrorism. Bestämmelserna i penningtvättsförordningen uppfyller inte till denna helt och hållet FATF:s rekommendationer, eftersom de gäller endast tredjeländer, och således inte till exempel en situation där en EU-stat tas upp på FATF:s så kallade gråa eller svarta lista.

I avsnitt 3, artikel 33, föreskrivs det om förenklade krav på kundkännedom. I artikel 33 sägs att om affärsförbindelsen eller transaktionen utgör en låg risk, med beaktande av de riskfaktorer som anges i bilagorna II och III, får ansvariga enheter tillämpa förenklade åtgärder för kundkännedom. Enligt de förenklade åtgärderna för kundkännedom får kundens och den verkliga huvudmannens identitet kontrolleras efter det att affärsförbindelsen ingåtts, under förutsättning att den särskilda lägre risk som identifierats motiverade ett sådant uppskjutande. Identiteten ska dock kontrolleras senast 60 dagar efter det att affärsförbindelsen ingåtts. Andra förenklade åtgärder för kundkännedom är att minska frekvensen av uppdateringar av kundidentifieringsuppgifter, att minska mängden information som samlas in för att identifiera affärsförbindelsens eller den enstaka transaktionens syfte och avsedda natur, och härleda detta från den typ av transaktion eller den typ av affärsförbindelse som ingåtts, att minska frekvensen eller graden av granskning av transaktioner som utförs av kunden samt att tillämpa andra relevanta förenklade åtgärder för kundkännedom som har fastställts av Amla enligt artikel 28.

I bilaga II till penningtvättsförordningen anges lägre riskfaktorer och i bilaga III anges högre riskfaktorer. I skäl 78 i penningtvättsförordningen förklaras förenklad kundkännedom som att ”i situationer där risken är låg bör ansvariga enheter kunna tillämpa förenklade åtgärder för kundkännedom. Detta är inte detsamma som ett undantag eller att inga åtgärder för kundkännedom vidtas. Snarare handlar det om en förenklad eller mindre omfattande uppsättning granskningsåtgärder, som dock ändå bör innebära att alla de komponenter som ingår i standardförfarandet för kundkännedom tas i beaktande. I linje med den riskbaserade metoden

bör ansvariga enheter icke desto mindre kunna minska frekvensen eller intensiteten i sina granskningar av kunder eller transaktioner, eller förlita sig på adekvata antaganden med avseende på affärsförbindelsens syfte eller användningen av enkla produkter. I de tekniska standarderna för tillsyn om kundkännedom bör det anges vilka specifika förenklade åtgärder ansvariga enheter kan tillämpa i fall som identifierats som lågrisksituationer i riskbedömning på unionsnivå som utförs av kommissionen. Vid utarbetandet av förslag till tekniska standarder för tillsyn bör Amla ta vederbörlig hänsyn till bevarandet av social och ekonomisk inkludering." I skälet hänvisas det alltså till ekonomisk inkludering. Även i bilaga II till förordningen uppräknas riskfaktorer för produkter, tjänster, transaktioner eller distributionskanaler, där finansiella produkter eller tjänster som innebär väl definierade och begränsade tjänster för vissa typer av kunder, för förbättrad ekonomisk integration är en sådan faktor.

I avsnitt 4 i kapitlet föreskrivs det om skärpta åtgärder för kundkännedom. I den finska översättningen av penningtvättsförordningen används "tiukennettu tuntemisvelvollisuus", då man tidigare använt "tehostettu tuntemisvelvollsuus". Eftersom penningtvättsförordningen finska terminologi kommer att rättas under 2026 så att den börjar motsvara den tidigare översättningen håller man sig i den nationella lagstiftningen således till den etablerade terminologin, det vill säga "tehostettu tuntemisvelvollisuus". Den svenska terminologin påverkas inte av detta. Skärpta åtgärder för kundkännedom är en central del av EU:s bestämmelser om bekämpning av penningtvätt där de ansvariga enheterna åläggs att vidta grundligare åtgärder för kundkännedom i fråga om kunder och transaktioner som anses vara förenad med risker. I grundligare åtgärder för kundkännedom ingår bland annat insamling av tilläggsuppgifter, åtgärder i anslutning till verifiering av kundens identitet samt analys av tillgångars ursprung och verkliga huvudmän för att riskerna ska kunna hanteras och lindras på behörigt sätt.

I skäl 79 i förordningens ingress sägs i fråga om de skärpta åtgärderna för kundkännedom att "det bör konstateras att vissa situationer innebär en högre risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Även om alla kunders identitet och affärsprofil bör fastställas genom regelbunden tillämpning av åtgärder för kundkännedom finns det fall där det krävs särskilt strikta förfaranden för kundidentifiering och kundkontroll. Därför är det nödvändigt att fastställa detaljerade regler om sådana skärpta kundkännedomsåtgärder…" Penningtvättsförordningens avsnitt 4 om skärpta åtgärder för kundkännedom innehåller artiklarna 34–46.

I artikel 34 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om tillämpningsområdet för skärpta åtgärder för kundkännedom. Enligt artikel 34.2 ska ansvariga enheter undersöka ursprunget till och destinationen för de medel som berörs av, samt syftet med, alla transaktioner som uppfyller åtminstone ett av följande villkor:

a) Transaktionen är komplex.

b) Transaktionen är ovanligt stor.

c) Transaktionen genomförs enligt ett ovanligt transaktionsmönster.

d) Transaktionen har inte något tydligt ekonomiskt eller lagligt syfte.

Enligt artikel 34.4 kan skärpta åtgärder för kundkännedom omfatta följande åtgärder:

a) Inhämta ytterligare information om kunden och de verkliga huvudmännen.

b) Inhämta ytterligare information om affärsförbindelsens avsedda natur.

c) Inhämta ytterligare information om varifrån kundens och de verkliga huvudmännens medel och förmögenhet kommer.

d) Inhämta information om skälen till planerade eller genomförda transaktioner och deras överensstämmelse med affärsförbindelsen.

e) Inhämta godkännande från företagsledningen att inleda eller fortsätta en affärsförbindelse.

f) Förstärka övervakningen av affärsförbindelsen genom att öka antalet kontroller och förbättra tidpunkterna för deras genomförande samt välja ut de transaktionsmönster som bör analyseras ytterligare.

g) Kräva att den första betalningen genomförs genom ett konto i kundens namn hos ett kreditinstitut som omfattas av standarder för åtgärder för kundkännedom som inte är mindre robusta än dem som fastställs i penningtvättsförordningen.

I artikel 35 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om motåtgärder för att minska penningtvätts- och terrorismfinansieringshot från länder utanför unionen.

I artikel 36 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om särskilda skärpta åtgärder för kundkännedom för gränsöverskridande korrespondentförbindelser som involverar utförande av betalningar med ett motpartsinstitut i ett tredjeland. Enligt bestämmelsen ska kreditinstitut och finansiella institut, utöver de åtgärder för kundkännedom som fastställs i artikel 20, vid ingående av en affärsförbindelse vara skyldiga att

a) samla in så mycket information om motpartsinstitutet att de har full insikt i dess affärsverksamhet och utifrån offentligt tillgänglig information kan bedöma dess anseende och övervakningens kvalitet,

b) göra en bedömning av motpartsinstitutets kontroller för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism,

c) inhämta godkännande från företagsledningen innan de ingår nya korrespondentförbindelser,

d) dokumentera varje instituts respektive ansvarsområden,

e) för payable-through-konton försäkra sig om att motpartsinstitutet har kontrollerat kundens identitet och löpande vidtagit åtgärder för kundkännedom med avseende på de kunder som har direkt tillgång till korrespondentinstitutets konton och att det på begäran kan tillhandahålla korrespondentinstitutet relevanta kundkännedomsuppgifter.

I artikel 37 i penningtvättsförordningen föreskrivs om särskilda skärpta åtgärder för kundkännedom för gränsöverskridande korrespondentförbindelser för leverantörer av kryptotillgångstjänster, i artikel 38 om särskilda åtgärder för enskilda motpartsinstitut i tredjeländer, i artikel 39 om förbud mot korrespondentförbindelser med brevlådeinstitut, i artikel 40 om åtgärder för att minska riskerna i samband med transaktioner med fristående adresser.

I artikel 41 i penningtvättsförordningen ingår särskilda bestämmelser för personer som ansöker om uppehållstillstånd genom investeringssystem. Enligt den ska ansvariga enheter, utöver de åtgärder för kundkännedom som föreskrivs i artikel 20, när det gäller kunder som är tredjelandsmedborgare och som ansöker om uppehållstillstånd i en medlemsstat i utbyte mot

någon form av investering, inbegripet överföringar, köp eller hyra av egendom, investeringar i statsobligationer, investeringar i företagsenheter, donation eller tilldelning av en verksamhet som bidrar till det allmänna bästa och bidrag till statsbudgeten, som ett minimum tillämpa skärpta åtgärder för kundkännedom som anges i artikel 34.4 a, c, e och f. Eftersom Finland inte beviljar uppehållstillstånd på grund av investeringar, är det osannolikt att sådana enheter finns i Finland, eftersom deras verksamhet skulle då riktas till andra medlemsstater.

I artikel 42 i penningtvättsförordningen ingår särskilda bestämmelser för personer i politiskt utsatt ställning. Enligt den ska ansvariga enheter, utöver de åtgärder för kundkännedom som fastställs i artikel 20, tillämpa följande åtgärder med avseende på enstaka transaktioner eller affärsförbindelser med personer i politiskt utsatt ställning:

a) Inhämta företagsledningens godkännande att utföra enstaka transaktioner eller ingå eller fortsätta att upprätthålla affärsförbindelser med personer i politiskt utsatt ställning.

b) Vidta lämpliga åtgärder för att fastställa varifrån den förmögenhet och de medel kommer som förknippas med affärsförbindelser eller enstaka transaktioner med personer i politiskt utsatt ställning.

c) Bedriva löpande skärpt övervakning av de affärsförbindelserna.

Artikel 42.2 innehåller dessutom bemyndigande för Amla att senast den 10 juli 2027 utfärda riktlinjer till ansvariga enheter om kriterierna för identifiering av personer som är kända nära medarbetare, den risknivå som är förknippad med en viss kategori av personer i politiskt utsatt ställning, familjemedlemmar eller personer som är känd nära medarbetare, inklusive vägledning om hur sådana risker ska bedömas när personen inte längre har någon viktig offentlig funktion med avseende på tillämpningen av artikel 45. I artikel 43 i förordningen åläggs medlemsstaterna att utfärda och uppdatera en förteckning över viktiga offentliga funktioner.

I artikel 44 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om personer i politiskt utsatt ställning som är förmånstagare i försäkringsavtal. Enligt bestämmelsen ska ansvariga enheter vidta rimliga åtgärder för att avgöra om livförsäkringars eller andra investeringsrelaterade försäkringars förmånstagare eller, i förekommande fall, förmånstagarens verkliga huvudman är personer i politiskt utsatt ställning. Dessa åtgärder ska vidtas senast då försäkringen helt eller delvis utbetalas eller överlåts. Om högre risker konstaterats ska ansvariga enheter utöver att tillämpa de åtgärder för kundkännedom som fastställs i artikel 20

a) informera företagsledningen innan försäkringsbeloppet utbetalas,

b) skärpa kontrollen av hela affärsförbindelsen med försäkringstagaren.

I artikel 45 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om åtgärder gentemot personer som upphör att vara personer i politiskt utsatt ställning. I bestämmelsen åläggs ansvariga enheter att i sin bedömning av risker för penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med artikel 20 beakta om den personen, till följd av sin tidigare funktion, fortfarande utgör en risk. Åtgärderna för att minska riskerna ska fortgå under åtminstone tolv månader efter det att personen upphör att ha en viktig offentlig funktion. I artikel 46 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om familjemedlemmar och kända nära medarbetare till personer i politiskt utsatt ställning, beträffande vilka åtgärderna enligt artiklarna 42, 44 och 45 också ska tillämpas.

Avsnitt 5 i kapitlet gäller särskilda bestämmelser om åtgärder för kundkännedom och innehåller endast artikel 47 med särskilda bestämmelser för sektorerna för livförsäkringar och andra

investeringsrelaterade försäkringar. I artikeln åläggs ansvariga enheter att bland annat tillämpa tilläggsåtgärder för kundkännedom i anslutning till utbetalningstillfället för en försäkring.

I avsnitt 6 gäller artiklarna 48–50 utnyttjande av andra ansvariga enheters åtgärder för kundkännedom. I artikel 48 ingår allmänna bestämmelser om utnyttjande av andra ansvariga enheters åtgärder för kundkännedom. Enligt artikeln får ansvariga enheter utnyttja andra ansvariga enheter, oavsett om de är belägna i en medlemsstat eller i ett tredjeland, för att uppfylla de krav på åtgärder för kundkännedom som föreskrivs i artikel 20.1 a, b och c, förutsatt att

a) de andra ansvariga enheterna tillämpar de krav på åtgärder för kundkännedom och på dokumentation som fastställs i denna förordning, eller som är likvärdiga med dessa om de andra ansvariga enheterna är bosatta eller etablerade i ett tredjeland,

b) de andra ansvariga enheternas iakttagande av kraven på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism övervakas i överensstämmelse med kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet.

I artikeln ska det slutliga ansvaret för att uppfylla kraven på åtgärder för kundkännedom kvarstå hos den ansvariga enhet som med avseende sådana åtgärder utnyttjar en annan ansvarig enhet. I artikel 49 i förordningen föreskrivs i detalj om förfarande för utnyttjande av en annan ansvarig enhet. Enligt artikel 49.1 ska ansvariga enheter från den ansvariga enheten inhämta alla nödvändiga uppgifter om de åtgärder för kundkännedom som föreskrivs i artikel 20.1 a, b och c, eller om den verksamhet som kommer att omfattas. I artikel 50 i förordningen föreskrivs om riktlinjer för utnyttjande av andra ansvariga enheters åtgärder för kundkännedom, som Amla utfärdar senast den 10 juli 2027. Dessa är

a) de villkor som är godtagbara för att ansvariga enheter ska kunna utnyttja information som samlats in av en annan ansvarig enhet, inbegripet vid kundkännedom på distans,

b) de involverade ansvariga enheternas roller och ansvar i en situation där de utnyttjar en annan ansvarig enhet,

c) tillsynsmetoder för utnyttjande av andra ansvariga enheter.

Transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap

Bestämmelser om transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap ingår i artiklarna 51–68 i kapitel IV i penningtvättsförordningen. Bestämmelserna är mycket mera detaljerade än fjärde penningtvättsdirektivets bestämmelser om uppgifter om verkliga huvudmän. Gränsen för verkligt huvudmannaskap har också sänkts så att bestämmelserna ålägger flera juridiska personer än tidigare att registrera sina verkliga huvudmän. I fråga om sådana kategorier av juridiska enheter som på grund av medlemsstaternas nationella riskbedömningar och kommissionens bedömningar utifrån dem anses vara förknippade med risker som är relevanta för den inre marknaden kommer kommissionens sannolikt att anta delegerade rättsakter om lägre gränser. Flera gränser är ägnade att komplicera bestämmelserna ytterligare. I fråga om penningtvättsförordningens artiklar om verkliga huvudmän får eller ska bestämmelser på lägre nivå antas med stöd av artiklarna 52, 57, 58 och 68. Det bör beaktas att verkliga huvudmän inte har definierats i artikel 2 genom definitioner i förordningen.

Artikel 51 i penningtvättsförordningen gäller identifiering av verkliga huvudmän för juridiska enheter. Enligt bestämmelsen ska de verkliga huvudmännen för juridiska enheter vara de fysiska personer som

a) direkt eller indirekt har ett ägarintresse i ett företag, eller

b) direkt eller indirekt kontrollerar ett företag eller en annan juridisk enhet genom ägarintresse eller på annat sätt.

Kontroll på annat sätt enligt led b ska fastställas oberoende av och parallellt med förekomsten av ett ägarintresse eller kontroll genom ägarintresse. I artikel 52 i förordningen föreskrivs om verkligt huvudmannaskap genom ägarintresse. I enlighet med artikel 52.1 avses vid tillämpning av artikel 51 första stycket a med ägarintresse i företaget direkt eller indirekt ägande av minst 25 procent av aktierna eller rösträtterna eller annat ägarintresse i företaget, inbegripet rätt till en andel av vinsten, andra interna resurser eller likvidationsbalans. I fjärde penningtvättsdirektivet har gränsen varit mer än 25 procent, så enligt de nya bestämmelserna uppfyller en lägre ägarandel definitionen av verklig huvudman. I punkt 1 föreskrivs också att det indirekta ägandet ska beräknas genom att de aktier eller rösträtter eller andra ägarintressen som innehas av de förmedlande enheterna i kedjan av enheter i vilka den verkliga huvudmannen innehar aktier eller rösträtter multipliceras och genom att resultaten från dessa olika kedjor adderas, såvida inte artikel 54 är tillämplig.

I artikel 52.2 i penningtvättsförordningen föreskrivs att om medlemsstaterna enligt artikel 8.4 c i sjätte penningtvättsdirektivet identifierar kategorier av företag som är utsatta för högre risk för penningtvätt och finansiering av terrorism, inbegripet på grundval av de sektorer där de är verksamma, ska de informera kommissionen om detta. Senast den 10 juli 2029 ska kommissionen bedöma huruvida de risker som är förknippade med dessa kategorier av juridiska enheter är relevanta för den inre marknaden och, om den drar slutsatsen att ett lägre tröskelvärde är lämpligt för att minska dessa risker, anta delegerade akter i enlighet med artikel 85 för att ändra penningtvättsförordningen genom att identifiera de kategorier av företag som är förknippade med högre risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och för vilka ett lägre tröskelvärde ska gälla och de dithörande tröskelvärdena. Tröskelvärdet ska fastställas till högst 15 procent av ägarintresset i företaget, såvida inte kommissionen drar slutsatsen att ett högre tröskelvärde skulle vara mer proportionerligt, vilket under alla omständigheter ska vara lägre än 25 procent.

I artikel 53 i penningtvättsförordningen föreskrivs om verkligt huvudmannaskap genom kontroll, i artikel 54 om samtidig förekomst av ägarintresse och kontroll i ägarstrukturen och i artikel 55 om ägarstrukturer som omfattar juridiska konstruktioner eller liknande juridiska enheter.

I artikel 56 i penningtvättsförordningen föreskrivs om de anmälningar som medlemsstaterna ska göra till kommissionen senast den 10 oktober 2027 om de typer av rättsliga enheter som enligt dess nationella rätt finns med verkliga huvudmän som identifierats i enlighet med artiklarna 51 och 52.4. I artikel 57 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om identifiering av verkliga huvudmän för juridiska enheter som liknar uttryckliga truster och i artikel 58 om identifiering av verkliga huvudmän för uttryckliga truster och liknande juridiska konstruktioner. I Finland har det inte tills vidare registrerats några uttryckliga truster. Stiftelser nämns dock uttryckligen höra till de juridiska personer som omfattas av artikel 57.

Enligt artikel 57 (Identifiering av verkliga huvudmän för juridiska enheter som liknar uttryckliga truster) i penningtvättsförordningen är förmånstagare i stiftelser

- grundarna,
- ledamöterna i ledningsorganet i dess ledningsfunktion,
- ledamöterna i ledningsorganet, såsom styrelsen eller förvaltningsrådet, i dess tillsynsfunktion,
- förmånstagarna, såvida inte artikel 59 är tillämplig,
- varje annan fysisk person som direkt eller indirekt kontrollerar den juridiska enheten.

I artikel 59 i penningtvättsförordningen föreskrivs vidare att i juridiska enheter enligt artikel 57 ska kategorin av förmånstagare och dess allmänna kännetecken identifieras. Förmånstagare inom kategorin ska vara verkliga huvudmän så snart de har identifierats eller utsetts. I artikel 59.2 föreskrivs dock om situationer där det räcker att endast kategorin av förmånstagare och dess kännetecken identifieras. Undantaget gäller

a) vissa pensionsplaner och

b) system för anställdas finansiella ägande eller deltagande, förutsatt att medlemsstaterna efter en lämplig riskbedömning har dragit slutsatsen att det är låg risk för missbruk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, samt

c) aktörer enligt artikel 57, under förutsättning att den juridiska enheten, den uttryckliga trusten eller den liknande juridiska konstruktionen har inrättats utan vinstsyfte eller för välgörande ändamål, och medlemsstaterna, efter en lämplig riskbedömning, har dragit slutsatsen att kategorin av juridisk enhet, uttrycklig trust eller liknande juridisk konstruktion löper låg risk för missbruk för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Med stöd av artikel 59.3 i förordningen ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om kategorierna av juridiska enheter enligt punkt 2, tillsammans med en motivering som grundar sig på den specifika riskbedömningen.

I artikel 60 i förordningen föreskrivs det om identifiering av en kategori av förmånstagare, vilket gäller även juridiska enheter som liknar uttryckliga truster, såsom stiftelser. I artikel 60 i förordningen föreskrivs om identifiering av föremål för en befogenhet och förmånstagare vid uteblivet utövande av befogenheter i diskretionära truster, i artikel 61 om identifiering av verkliga huvudmän för företag för kollektiva investeringar och i artikel 62 om uppgifter om verkligt huvudmannaskap.

Artikel 63 i penningtvättsförordningen gäller juridiska personers skyldigheter att erhålla och inneha adekvata, korrekta och aktuella uppgifter om verkligt huvudmannaskap. I enlighet med artikeln ska juridiska enheter tillhandahålla ansvariga enheter uppgifter om verkliga huvudmän, när de ansvariga enheterna tillämpar åtgärder för kundkännedom i enlighet med kapitel III.

I artikel 64 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om förvaltares skyldigheter när det gäller juridiska konstruktioner som förvaltas i en medlemsstat eller av en person som är bosatt eller etablerad i en medlemsstat.

I artikel 65 i penningtvättsförordningen, som gäller undantag från juridiska enheters och juridiska konstruktioners skyldigheter, föreskrivs att artiklarna 63 och 64 ska under vissa förutsättningar inte tillämpas på företag vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad

marknad och inte på offentligrättsliga organ enligt definitionen i artikel 2.1.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (nedan *direktivet om offentlig upphandling*). Här avses offentligrättsliga organ som har samtliga följande egenskaper:

a) de har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär,

b) de är juridiska personer, och

c) de finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ; eller de har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av staten, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.

I artikel 66 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om nominella företrädares skyldigheter och i artikel 67 om utländska juridiska enheter och utländska juridiska konstruktioner. I artikel 68 i förordningen föreskrivs det om sanktioner, som ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Rapporteringsskyldigheter

Bestämmelser om rapporteringsskyldighet finns i artiklarna 69–74 i kapitel V i penningtvättsförordningen.

Rapportering av misstankar

I artikel 69 i penningtvättsförordningen föreskrivs det om rapportering av misstankar och åläggs ansvariga enheter, och i tillämpliga fall deras styrelseledamöter och anställda, att samarbeta fullt ut med finansunderrättelseenheten. Ansvariga enheter ska på eget initiativ rapportera i de fall den ansvariga enheten känner till, misstänker eller har rimliga skäl att misstänka att medel eller verksamheter är av brottslig karaktär. Ansvariga enheter ska svara på en begäran om tilläggsinformation från finansunderrättelseenheten. Dessutom åläggs ansvariga enheter att på finansunderrättelseenhetens begäran lämna all nödvändig information.

Ansvariga enheter svara på en begäran om information från finansunderrättelseenheten inom fem arbetsdagar och i motiverade och brådskande fall får finansunderrättelseenheten förkorta den tidsfristen, inbegripet till mindre än 24 timmar. I förordningen anges inte någon minimitid för förkortad tidsfrist. Finansunderrättelseenheten får också förlänga tidsfristen för svar utöver de fem arbetsdagarna om den anser att det är motiverat och förutsatt att förlängningen inte undergräver finansunderrättelseenhetens analys.

De ansvariga enheterna ska bedöma transaktioner eller verksamheter som utförs av deras kunder på grundval av och mot bakgrund av alla relevanta fakta och uppgifter som de känner till eller förfogar över. Vid behov ska de ansvariga enheterna prioritera sin bedömning med beaktande av hur brådskande transaktionen eller verksamheten är och de risker som påverkar den medlemsstat där de är etablerade.

En misstanke ska grundas på

- kundens och dess motparters egenskaper,

- transaktionens eller verksamhetens storlek och art eller metoder och mönster,

- kopplingen mellan flera transaktioner eller verksamheter,

- medlens ursprung, destination eller användning, eller

- andra omständigheter som den ansvariga enheten känner till, inklusive transaktionens eller verksamhetens överensstämmelse med de uppgifter som erhållits enligt kapitel III, inbegripet kundens riskprofil.

Senast den 10 juli 2026 ska Amla utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande och överlämna dem till kommissionen för antagande. Det format som ska användas för rapportering av misstankar och tillhandahållande av transaktionsuppgifter ska anges i dessa förslag till tekniska genomförandestandarder.

Senast den 10 juli 2027 ska Amla dessutom utfärda riktlinjer för indikatorer för misstänkt aktivitet eller beteende. Dessa riktlinjer ska regelbundet uppdateras.

I artikeln föreskrivs dessutom den ansvariga enhetens regelefterlevnadsansvariga ska vidarebefordra de uppgifter som berörs av rapporteringsskyldigheten till finansunderrättelseenheten. Ansvariga enheter ska säkerställa att den regelefterlevnadsansvariga samt alla anställda eller personer i motsvarande ställning, inbegripet ombud och distributörer, som deltar i utförandet av de uppgifter som omfattas av den här artikeln skyddas mot repressalier, diskriminering och annan orättvis behandling för utförandet av dessa uppgifter. Denna punkt ska inte påverka det skydd som dessa personer som avses i första stycket kan ha rätt till enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (nedan *visselblåsardirektivet*). I samband med att visselblåsardirektivet genomfördes nationellt[4] gjordes ändringar i bland annat penningtvättslagen och i fråga om dem bör det säkerställas att regleringen även i fortsättningen uppfyller kraven enligt visselblåsardirektivet.

Om verksamheten i ett partnerskap för informationsutbyte leder till kunskap om, misstanke om eller rimliga skäl att misstänka att medel utgör vinning av brottslig verksamhet eller har anknytning till finansiering av terrorism, får ansvariga enheter som har identifierat misstankar i samband med sina kunders verksamhet utse en av dem att ha uppdraget att överlämna en rapport till finansunderrättelseenheten enligt punkt 1 a. Överlämnandet ska åtminstone omfatta namn och kontaktuppgifter för alla ansvariga enheter som deltagit i den verksamhet som ligger till grund för rapporten. Om de ansvariga enheterna är etablerade i flera medlemsstater ska informationen rapporteras till varje berörd finansunderrättelseenhet. I detta syfte ska ansvariga enheter säkerställa att rapporten lämnas in av en ansvarig enhet inom territoriet i de medlemsstater där finansunderrättelseenheten är belägen.

Om de ansvariga enheter som deltar i ett partnerskap för informationsutbyte beslutar att inte utnyttja möjligheten att lämna in en enda rapport till finansunderrättelseenheten ska de i sin rapport ange att misstanken föranleds av verksamheten i ett partnerskap för informationsutbyte.

[4] Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av Europeiska unionens lagstiftning och den nationella lagstiftningen och till vissa lagar som har samband med den (RP 147/2022 rd).

Särskilda bestämmelser för vissa kategorier av ansvariga enheters rapportering av misstankar

I artikel 70 i penningtvättsförordningen föreskrivs om möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från artikel 69.1. Medlemsstaterna får tillåta de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b att överföra de uppgifter som avses i artikel 69.1 till ett självreglerande organ som utsetts av medlemsstaten i stället för till finansunderrättelsetjänsten. Det utsedda självreglerande organet ska skyndsamt och i obearbetat skick vidarebefordra uppgifterna till finansunderrättelseenheten.

Enligt artikel 70.2 i penningtvättsförordningen ska notarier, advokater, andra oberoende jurister, revisorer, externa revisorer och skatterådgivare undantas från kraven i artikel 69.1 i den utsträckning som ett sådant undantag gäller information som dessa får från eller mottar om en klient i samband med att de utreder dennes rättsliga ställning, försvarar eller företräder denne i eller rörande rättsliga förfaranden, inbegripet tillhandahåller rådgivning om att inleda eller undvika sådana förfaranden, oavsett om sådana uppgifter fås eller inhämtas före, under eller efter sådana förfaranden.

Ovannämnda undantag ska dock inte tillämpas när de ansvariga enheter som där avses

a) deltar i penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

b) tillhandahåller juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller

c) har vetskap om att klienten söker juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism; vetskap eller syfte får härledas ur objektiva, faktiska omständigheter.

Artikeln innehåller nationellt handlingsutrymme så till vida att där föreskrivs att utöver de situationer som avses i punkt 2 andra stycket får medlemsstaterna, om det är motiverat på grund av de högre riskerna för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism i samband med vissa typer av transaktioner, besluta att det undantag som avses i punkt 2 första stycket inte är tillämpligt på dessa typer av transaktioner och vid behov införa ytterligare rapporteringsskyldigheter för de ansvariga enheter som avses i den punkten. Medlemsstaterna ska anmäla åtgärder som vidtagits enligt denna punkt till kommissionen. Kommissionen ska informera de övriga medlemsstaterna om sådana beslut.

Avstående från att utföra transaktioner

Enligt artikel 71 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter avstå från att utföra sådana transaktioner som de vet eller misstänker har samband med vinning av brottslig verksamhet eller med finansiering av terrorism, tills de har överlämnat en rapport i enlighet med artikel 69.1 första stycket a och följt alla ytterligare specifika instruktioner från finansunderrättelseenheten eller annan behörig myndighet i enlighet med tillämplig lagstiftning. Ansvariga enheter får utföra transaktionen i fråga efter att ha bedömt riskerna med att gå vidare med transaktionen om de inte har fått instruktioner om motsatsen från finansunderrättelseenheten inom tre arbetsdagar från det att rapporten har överlämnats.

När det inte är möjligt för en ansvarig enhet att avstå från att utföra en transaktion som avses ovan eller om ett avstående sannolikt skulle motverka försök att efterforska dem som gynnas av

en misstänkt transaktion, ska de ansvariga enheterna omedelbart efter att ha utfört transaktionen informera finansunderrättelseenheten.

Information till finansunderrättelseenheten

I artikel 72 i penningtvättsförordningen sägs att om en ansvarig enhet eller en anställd eller en styrelseledamot vid en sådan ansvarig enhet i god tro röjer uppgifter till finansunderrättelseenheten i enlighet med artiklarna 69 och 70 ska detta inte innebära en överträdelse av någon regel om tystnadsplikt som följer av avtal, lag eller annan författning och detta ska inte medföra ansvar för den ansvariga enheten eller dess styrelseledamöter eller anställda, även under omständigheter där de inte var medvetna om den exakta bakomliggande brottsliga verksamheten och oavsett om någon olaglig verksamhet faktiskt förekom.

Förbud mot röjande av uppgifter

I artikel 73 i penningtvättsförordningen föreskrivs att ansvariga enheter samt deras styrelseledamöter, anställda eller personer i jämförbara ställningar, inbegripet ombud och distributörer, får inte för berörd kund eller annan tredje person röja att transaktioner eller verksamhet bedöms eller har bedömts i enlighet med artikel 69, att uppgifter vidarebefordras, kommer att vidarebefordras eller har vidarebefordrats i enlighet med artiklarna 69 eller 70, eller att en analys avseende penningtvätt eller finansiering av terrorism pågår eller kan komma att utföras.

Punkt 1 ska inte tillämpas när det gäller röjande av uppgifter till behöriga myndigheter och till självreglerande organ om de utför tillsynsuppgifter eller när det gäller röjande av uppgifter i syfte att utreda och lagföra penningtvätt, finansiering av terrorism och annan brottslig verksamhet.

I artikeln ingår dessutom undantag från förbudet mot röjande av uppgifter som följer: Uppgifter får lämnas mellan ansvariga enheter som tillhör samma koncern, eller mellan sådana enheter och deras filialer och dotterföretag belägna i tredjeländer, förutsatt att dessa filialer och dotterföretag helt och hållet följer koncernens riktlinjer och förfaranden, inbegripet förfaranden för informationsutbyte inom koncernen, i enlighet med artikel 16, och att koncernens riktlinjer och förfaranden uppfyller de krav som fastställs i detta direktiv.

Dessutom får uppgifter lämnas mellan de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b (till exempel revisorer, externa revisorer, advokater och jurister, notarier) eller enheter från tredjeländer som tillämpar krav som är likvärdiga med dem som fastställs i denna förordning, och som bedriver sin yrkesverksamhet som anställda eller inte inom samma juridiska person eller en större struktur som personen tillhör och som har gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll, inbegripet nätverk eller partnerskap.

För sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.1, 3.2, 3.3 a och b, dvs. bland annat revisorer, externa revisorer, skatterådgivare, advokater och jurister, notarier och andra yrkesutövare som uppräknas i de ovannämnda punkterna, i fall som avser samma transaktion som omfattar två eller fler ansvariga enheter, och genom undantag från punkt 1 i artikeln, får uppgifter lämnas mellan berörda ansvariga enheter, förutsatt att de är belägna i unionen, eller enheter i ett tredjeland som tillämpar krav som är likvärdiga med dem som fastställs i denna förordning och att de omfattas av krav i fråga om tystnadsplikt och skydd av personuppgifter.

Om de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b i penningtvättsförordningen försöker avråda en kund från att begå olagligheter, får detta inte betraktas som röjande av uppgifter i den mening som avses i artikel 73.1.

Tröskelvärdesbaserade rapporter om transaktioner med vissa varor av högt värde

Enligt artikel 74 i penningtvättsförordningen ska personer som handlar med varor av högt värde till finansunderrättelseenheten rapportera alla transaktioner som inbegriper försäljning av varor av högt värde när dessa varor förvärvas för icke-kommersiella ändamål. Med varor av högt värde avses här motorfordon för icke-kommersiella ändamål till ett pris av minst 250 000 euro, samt vattenfarkoster och luftfartyg till ett pris av minst 7 500 000 euro.

Rapporteringsskyldigheten gäller också kreditinstitut och finansiella institut som tillhandahåller tjänster i samband med köp eller överföring av äganderätt till ovannämnda varor.

Rapporteringen ska utföras inom de tidsfrister som åläggs av finansunderrättelseenheten.

Informationsutbyte

Bestämmelser om informationsutbyte ingår i kapitel VI i penningtvättsförordningen, i artikel 75 som gäller partnerskap för informationsutbyte. Partnerskap för informationsutbyte definieras i artikel 2.1.57 i penningtvättsförordningen. Enligt definitionen avses med partnerskap för informationsutbyte en mekanism som gör det möjligt att dela och behandla information mellan ansvariga enheter och, i tillämpliga fall, de behöriga myndigheter som avses i led 44 a, b och c, i syfte att förebygga och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, oavsett om det sker på nationell nivå eller över gränserna, och oavsett form av partnerskap. I definitionen hänvisas till artikel 2.1.44 a, b och c, där behörig myndighet definieras. Behörig myndighet är en finansunderrättelseenhet, en tillsynsmyndighet samt en offentlig myndighet som har till uppgift att utreda eller lagföra penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller som har till uppgift att spåra, beslagta eller frysa och förverka tillgångar som härrör från brott.

Närmare bestämmelser om partnerskap för informationsutbyte ingår i artikel 75 i penningtvättsförordningen, som gäller informationsutbyte inom ramen för partnerskap för informationsutbyte. Enligt artikel 75.1 får medlemmar i partnerskap för informationsutbyte utbyta information med varandra när det är absolut nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt kapitel III och artikel 69 och i enlighet med grundläggande rättigheter och rättssäkerhetsgarantier.

I artikel 75.2 föreskrivs om åtgärder som föregår partnerskap för informationsutbyte. Ansvariga enheter som avser att delta i ett partnerskap för informationsutbyte ska underrätta sina respektive tillsynsmyndigheter som, i förekommande fall i samråd med varandra och med de myndigheter som ansvarar för att kontrollera efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, ska kontrollera att partnerskapet för informationsutbyte har inrättat mekanismer för att säkerställa efterlevnad av artikel 75 och att den konsekvensbedömning avseende dataskydd som avses i punkt 4 h har genomförts. Kontrollen ska äga rum innan verksamheten inom partnerskapet för informationsutbyte inleds. I förekommande fall ska tillsynsmyndigheterna också samråda med finansunderrättelseenheterna.

I artikel 75.2 i förordningen konstateras att ansvaret för att kraven i unionsrätten eller nationell rätt efterlevs ska förbli hos deltagarna i partnerskapet för informationsutbyte. Till saken hänför sig skäl 148 i penningtvättsförordningen, där det konstateras att i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen bör medlemsstaterna kunna bibehålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den förordningen för att föreskriva mer specifika krav för behandling av personuppgifter som utbyts inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte.

I artikel 75.3 i förordningen anges den information som får utbytas inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte. I den ingår bland annat uppgifter om kunden, kundens förmögenhet och källan till kundens medel, kundtransaktioner och riskfaktorer samt information som innehas av den ansvariga enheten och information om misstankar enligt artikel 69. Ovannämnda information ska endast utbytas i den utsträckning det är nödvändigt för genomförandet av verksamheten inom partnerskapet för informationsutbyte.

I artikel 75.4 i förordningen föreskrivs om de villkor ska tillämpas på informationsutbyte. De är följande:

a) De ansvariga enheterna ska dokumentera alla fall av informationsutbyte inom partnerskapet.

b) De ansvariga enheterna ska inte enbart förlita sig på den information som mottagits inom ramen för partnerskapet för att uppfylla kraven i denna förordning.

c) De ansvariga enheterna får inte dra slutsatser eller fatta beslut som påverkar affärsförbindelsen med kunden eller utförandet av enstaka transaktioner för kundens räkning på grundval av information som mottagits från andra deltagare i partnerskapet för informationsutbyte utan att ha bedömt denna information; all information som mottagits inom ramen för partnerskapet och som används vid en bedömning som leder till ett beslut om att vägra eller avsluta en affärsförbindelse eller att genomföra en enstaka transaktion ska ingå i dokumentationen enligt artikel 21.3, och denna dokumentation ska innehålla en hänvisning till att informationen härrör från ett partnerskap för informationsutbyte.

d) De ansvariga enheterna ska göra en egen bedömning av transaktioner som involverar kunder för att bedöma vilka transaktioner som kan ha samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism eller omfatta vinning av brottslig verksamhet.

e) De ansvariga enheterna ska genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, inbegripet åtgärder för att möjliggöra pseudonymisering, i syfte att säkerställa en säkerhets- och sekretessnivå som står i proportion till arten och omfattningen av den information som utbyts.

f) Utbyte av information ska endast ske i förhållande till kunder

i) vars beteende eller transaktionsverksamhet förknippas med en högre risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, enligt riskbedömningar på unionsnivå och nationella riskbedömningar som gjorts i enlighet med artiklarna 7 och 8 i sjätte penningtvättsdirektivet,

ii) som befinner sig i någon av de situationer som avses i artiklarna 29, 30, 31 och 36–46 i denna förordning, eller

iii) för vilka de ansvariga enheterna behöver samla in ytterligare information för att avgöra om de är förknippade med en högre risknivå för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.

g) Information som genereras genom användning av artificiell intelligens, maskininlärningsteknik eller algoritmer får endast delas om dessa processer varit föremål för tillräcklig mänsklig tillsyn.

h) En konsekvensbedömning avseende dataskydd som avses i artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen ska genomföras före behandlingen av personuppgifter.

i) De behöriga myndigheter som är medlemmar i ett partnerskap för informationsutbyte ska endast erhålla, tillhandahålla och utbyta information i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt relevant unionsrätt eller nationell rätt.

j) Om de behöriga myndigheter som avses i artikel 2.1.44 c i denna förordning deltar i ett partnerskap för informationsutbyte ska de endast erhålla, tillhandahålla eller utbyta personuppgifter och operativ information i enlighet med nationell rätt som införlivar Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, nedan *EU:s dataskyddsdirektiv*, och med tillämpliga nationella straffprocessrättsliga bestämmelser, inbegripet förhandstillstånd från rättsliga myndigheter eller andra nationella rättssäkerhetsgarantier i enlighet med vad som krävs.

k) Utbyte av information om misstänkta transaktioner enligt punkt 3 g i denna artikel får endast äga rum om den finansunderrättelseenhet till vilken rapporten om misstänkta transaktioner överlämnades enligt artikel 69 eller 70 har samtyckt till ett sådant utlämnande.

I artikel 75.5 i förordningen föreskrivs det om ytterligare vidarebefordran av information. Information som tagits emot inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte ska inte vidarebefordras, utom när

a) informationen lämnas till en annan ansvarig enhet enligt artikel 49.1,

b) uppgifterna ska ingå i en rapport som lämnas in till finansunderrättelseenheten eller lämnas som svar på en begäran från en finansunderrättelseenhet enligt artikel 69.1,

c) informationen tillhandahålls Amla enligt artikel 93 i Amla-förordningen,

d) informationen begärs av brottsbekämpande eller rättsliga myndigheter, med förbehåll för eventuella förhandstillstånd eller andra förfarandegarantier som krävs enligt nationell rätt.

I artikel 75.6 åläggs ansvariga enheter som deltar i partnerskap för informationsutbyte skyldigheter. De ska fastställa riktlinjer och förfaranden för informationsutbyte i sina interna riktlinjer och förfaranden som fastställts enligt artikel 9. Dessa riktlinjer och förfaranden ska bland annat specificera den bedömning som ska göras för att fastställa omfattningen av den information som ska utbytas och, när det är relevant, föreskriva differentierad eller begränsad tillgång till information för medlemmar i partnerskap, beskriva roller och ansvarsområden för parterna i partnerskapet för informationsutbyte, samt identifiera riskbedömningarna.

Dessutom förutsätts att de interna riktlinjerna och förfarandena ska utarbetas före deltagandet i ett partnerskap för informationsutbyte.

I artikel 75.7 i förordningen föreskrivs att om tillsynsmyndigheterna anser det nödvändigt ska ansvariga enheter som deltar i ett partnerskap för informationsutbyte beställa en oberoende revision av hur partnerskapet fungerar och delge tillsynsmyndigheterna resultaten.

Genomförandet av artikel 75 i penningtvättsförordningen förutsätter ur myndigheternas synvinkel att det har fastställts vilka myndigheter i Finlands som ska betraktas som sådana behöriga myndigheter som avses i artikel 2.1.57 i penningtvättsförordningen. I penningtvättslagen bör alltså de myndigheter som avses i artikel 2.1.44 a–c i penningtvättsförordningen fastställas.

Dataskydd och lagring av uppgifter

I kapitel VII i penningtvättsförordningen ingår bestämmelser om dataskydd och lagring av uppgifter i artiklarna 76–78. Artikel 76 i förordningen gäller behandling av personuppgifter och där hänvisas till EU:s allmänna dataskyddsförordning. Artikeln kompletterar bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen, när det är fråga om behandling av personuppgifter som avses i artiklarna 9 och 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Här bör det beaktas att i artikeln begränsas inte behandlingsrätten i fråga om artikel 9 desto närmare till enskilda kategorier av personuppgifter. Exempelvis föreskrivs det i allmänhet om behandling av hälsouppgifter och genetiska uppgifter i speciallagstiftning, där också de ändamål för vilka dessa personuppgifter får behandlas begränsas betydligt striktare. Ansvariga enheter kan stödja sig på bestämmelserna i 6 och 7 § i dataskyddslagen (1050/2018) när det tillämpar skyddsåtgärder på behandlingen av uppgifter som avses i artiklarna 9 och 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. I artikel 77 i förordningen föreskrivs det om lagring av uppgifter och den innehåller handlingsutrymme som gör det möjligt för medlemsstaterna att lagra sådana uppgifter i ytterligare fem år som har koppling till rättsliga förfaranden som pågår den 10 juli 2027.

Åtgärder för att minska de risker som härrör från anonyma instrument

I kapitel VIII i penningtvättsförordningen ingår bestämmelser om åtgärder för att minska de risker som härrör från anonyma instrument i artiklarna 79–80. I artikel 79 förbjuds bland annat anonyma bank- och betalkonton, motböcker och bankfack samt anonyma konton för kryptotillgångar. Artikel 80 i förordningen gäller begränsningar av stora kontantbetalningar i utbyte mot varor eller tjänster. Enligt den får personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster endast godta eller göra en kontantbetalning upp till ett belopp på 10 000 euro eller motsvarande i nationell eller utländsk valuta, oavsett om transaktionen utförs vid ett tillfälle eller flera tillfällen som förefaller ha samband. I artikel 80.2 föreskrivs om möjlighet för medlemsstaterna att anta lägre gränser efter samråd med Europeiska centralbanken i enlighet med artikel 2.1 i rådets beslut om samråd med Europeiska centralbanken. Dessa lägre gränser ska anmälas till kommissionen inom tre månader efter det att åtgärden införts på nationell nivå. I artikel 80.3 sägs att om det redan finns gränser på nationell nivå som ligger under den gräns som anges i punkt 1 ska de fortsätta att gälla. Finland tillämpar inte några gränser för kontantbetalningar.

Slutbestämmelser

Kapitel IX i penningtvättsförordningen innehåller slutbestämmelser och det är indelat i tre avsnitt, varav det första innehåller bestämmelser om samarbete mellan finansunderrättelseenheter och Eppo (artiklarna 81 och 82), det andra bestämmelser om samarbete mellan finansunderrättelseenheter och Olaf (artiklarna 83 och 84 och det tredje övriga bestämmelser i artiklarna 85–90.

I artikel 85 ges kommissionen delegerad befogenhet att anta rättsakter i anslutning till artiklarna 29, 30, 31, 34, 43, 52 och 68. I artikel 87 åläggs kommissionen att senast den 10 juli 2032 och därefter vart tredje år se över tillämpningen av förordningen och överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Den första översynen ska innehålla en bedömning av

a) de nationella systemen för rapportering av misstankar enligt artikel 69 och hinder och möjligheter att inrätta ett enda rapporteringssystem på unionsnivå, samt

b) om transparensramen för verkligt huvudmannaskap är tillräcklig för att minska de risker som är förknippade med rättsliga enheter och juridiska konstruktioner.

Med stöd av artikel 88 ska kommissionen senast den 10 juli 2030 till Europaparlamentet och rådet överlämna rapporter med en bedömning av behovet och proportionaliteten av att

a) sänka tröskelvärdet på 25 procent för identifiering av verkligt huvudmannaskap för juridiska personer genom ägarintresse,

b) utvidga tillämpningsområdet för varor av högt värde till att omfatta kläder och tillbehör av högt värde,

c) utvidga tillämpningsområdet för de tröskelvärdesbaserade upplysningarna enligt artikel 74 till att omfatta försäljning av andra varor, införa harmoniserade format för rapportering av dessa transaktioner på grundval av dessa rapporters användbarhet för finansunderrättelseenheter och utvidga omfattningen av den information som samlas in från personer som handlar i frihandelszoner,

d) anpassa gränsen för stora kontantbetalningar.

I artikel 90 föreskrivs att förordningen ska tillämpas från och med den 10 juli 2027 förutom i förhållande till fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar, som tillfogats som ansvariga enheter och på vilka den ska tillämpas från och med den 10 juli 2029.

Bilagor

Penningtvättsförordningen innehåller bilagorna I–V. Bilaga I gäller en vägledande förteckning över riskvariabler och den innehåller en förteckning över riskvariabler som ansvariga enheter ska beakta när de utarbetar sin riskbedömning i enlighet med artikel 10 och när de fastställer i vilken omfattning de ska vidta åtgärder för kundkännedom i enlighet med artikel 20.

Bilaga II innehåller lägre riskfaktorer i anslutning till sådana faktorer och typer av indikatorer på potentiellt lägre risk som avses i artikel 20 i förordningen. I bilaga III med högre riskfaktorer anges sådana faktorer och typer av indikatorer på potentiellt högre risk som avses i artikel 20. I bilaga IV förtecknas de varor av högt värde som avses i artikel 2 och i bilaga V de ädla metaller och ädelstenar som avses i artikel 2.

2.4 Sjätte penningtvättsdirektivet

2.4.1 Sjätte penningtvättsdirektivets huvudsakliga innehåll

I sjätte penningtvättsdirektivet kvarstår bestämmelser beträffande vilka medlemsstaterna har ett visst handlingsutrymme att bestämma hur de genomförs nationellt. Sjätte penningtvättsdirektivet är dock inte längre ett minimiharmoniseringsdirektiv på samma sätt som fjärde penningtvättsdirektivet. Fjärde penningtvättsdirektivet innehöll artikel 5, enligt vilken medlemsstaterna för förebyggande av penningtvätt och finansiering av terrorism får, inom gränserna för unionsrätten, införa eller behålla strängare regler på det område som omfattas av direktivet. Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller ingen motsvarande artikel och dess bestämmelser är betydligt mera detaljerade än bestämmelserna i de tidigare direktiven, så i själva verket är handlingsutrymmet i många avseenden ringa. Några enskilda artiklar i direktivet innehåller nationellt handlingsutrymme, så att medlemsstaterna kan besluta om de genomför artiklarna i den nationella lagstiftningen eller om de tillämpar strängare nationella regler.

Bestämmelserna i sjätte penningtvättsdirektivet gäller åtgärder för sektorer där det finns risk för penningtvätt och finansiering av terrorism på nationell nivå, krav avseende registrering, identifiering och kontroll av ansvariga enheters företagsledning och verkliga huvudmän, identifiering av risker för penningtvätt och finansiering av terrorism på unions- och medlemsstatsnivå, inrättande av och tillgång till register över verkligt huvudmannaskap och bankkonton samt tillgång till information om fastigheter, finansunderrättelseenheternas ansvarsområden och uppgifter, ansvarsområden och uppgifter för organ som utövar tillsyn över ansvariga enheter och samarbete mellan behöriga myndigheter och samarbete med myndigheter som omfattas av andra unionsrättsakter.

Sjätte penningtvättsdirektivet är indelat i kapitlen I-VII, som är allmänna bestämmelser, register, finansunderrättelseenheter, tillsyn av förhindrande av penningtvätt, samarbete, dataskydd och slutbestämmelser.

2.4.2 Handlingsutrymme i sjätte penningtvättsdirektivet

Artikel 3 i sjätte penningtvättsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att tillämpa penningtvättsförordningens bestämmelser även på andra enheter inom sektorer som är utsatta för penningtvätt och finansiering av terrorism.

I artikel 10 om centrala register över verkligt huvudmannaskap föreskrivs i punkt 20 att de uppgifter som avses i punkt 1 ska vara tillgängliga via de centrala registren och genom systemet för sammankoppling av centrala register i fem år efter det att den juridiska enheten har upplösts eller den juridiska konstruktionen har upphört att existera. Utan att det påverkar nationella straffrättsliga bestämmelser om bevisning som är tillämplig på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, får medlemsstaterna, i konkreta fall, tillåta att sådana uppgifter lagras, eller kräva att sådana uppgifter lagras, under en ytterligare period på maximalt fem år, om medlemsstaterna har fastställts att en sådan lagring är nödvändig och proportionerlig för att förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism i enlighet med gällande bestämmelser.

Sjätte penningtvättsdirektivet ger medlemsstaterna handlingsutrymme när det gäller tillgång till uppgifter om verkligt huvudmannaskap i register mot betalning av en avgift. Enligt artikel 11.4 får medlemsstaterna välja att göra uppgifter om verkligt huvudmannaskap i sina centrala register tillgängliga för ansvariga enheter mot betalning av en avgift. Samtidigt föreskrivs det att avgiften ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att täcka kostnaderna för att

säkerställa kvaliteten på de uppgifter som finns i centrala registren och för att göra informationen tillgänglig. Dessa avgifter ska fastställas på ett sådant sätt att den faktiska tillgången till uppgifterna i centrala registren inte undergrävs. Enligt artikel 13.12 i sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna dessutom välja att göra uppgifter om verkligt huvudmannaskap i sina centrala register tillgängliga för sökandena mot betalning av en avgift, som ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att täcka kostnaderna för att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som finns i dessa register och för att göra informationen tillgänglig. Dessa avgifter ska fastställas på ett sådant sätt att den faktiska tillgången till uppgifterna i de centrala registren inte undergrävs.

Enligt artikel 16.5 om register över bankkonton och elektroniska datasöksystem i sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna kräva att andra uppgifter som anses vara viktiga för finansunderrättelseenheter, för Amla för gemensamma analyser i enlighet med artikel 32 i detta direktiv och artikel 40 i Amla-förordningen och för tillsynsmyndigheter när de fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv ska finnas tillgängliga och sökbara via de centraliserade automatiserade mekanismerna. Dessutom gör artikel 16.8 i sjätte penningtvättsdirektivet det möjligt att utvidga lagringen av uppgifter. Enligt den paragrafen ska medlemsstaterna säkerställa att informationen om innehavare av bankkonton eller betalkonton, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack, görs tillgänglig via deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot. Utan att det påverkar nationell straffrätt om bevis som är tillämpliga på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, får medlemsstaterna, i konkreta fall, tillåta att sådana uppgifter lagras, eller kräva att sådana uppgifter lagras, under en ytterligare period på maximalt fem år, om medlemsstaterna har fastställts att en sådan lagring är nödvändig och proportionerlig för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Enligt artikel 21.1 i sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna tillåta begränsning av tillgången till den brottsbekämpningsrelaterade information som avses i första stycket c från fall till fall, om tillhandahållandet av sådana uppgifter sannolikt kommer att äventyra en pågående utredning.

I artikel 24 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna ska fastställa den period för det tillfälliga avbrytandet eller för vägran till samtycke som ska gälla för finansunderrättelseenheternas analytiska arbete, som inte får överstiga tio arbetsdagar. Medlemsstaterna får fastställa en längre period om finansunderrättelseenheterna, i enlighet med nationell rätt, utför uppgiften att spåra, beslagta, frysa eller förverka tillgångar som härrör från brott. Om en längre period för det tillfälliga avbrytandet eller för vägran till samtycke fastställs ska medlemsstaterna säkerställa att finansunderrättelseenheterna utför sina uppgifter med iakttagande av lämpliga nationella skyddsåtgärder, såsom möjligheten för den person vars transaktion tillfälligt avbryts att få avbrytandet prövat i domstol.

Artikel 37.3 i sjätte penningtvättsdirektivet innehåller handlingsutrymme att tillåta att tillsynen över ansvariga enheter som bedriver verksamhet i den icke-finansiella sektorn utförs av självreglerande organ.

I artikel 41 om centrala kontaktpunkter i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs i punkt 1 att vid tillämpning av artiklarna 37.1 och 38.1 får medlemsstaterna begära att utgivare av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster som driver andra etableringar på deras territorium än ett dotterföretag eller en filial eller som bedriver verksamhet på deras territorium genom ombud eller distributörer eller genom andra typer av infrastruktur inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster utser en central kontaktpunkt på

deras territorium. Denna centrala kontaktpunkt ska som företrädare för den ansvariga enheten säkerställa att reglerna för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism efterlevs och underlätta tillsynsorganens utövande av tillsyn, bland annat genom att på begäran förse tillsynsorganen med dokument och information.

I artikel 49.8 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna kan tillåta inrättande av tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism om ett kreditinstitut eller finansiellt institut etablerat inom unionen har inrättat etableringar i minst två tredjeländer. Finansiella tillsynsorgan får anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information. Motsvarande bestämmelser ingår i artikel 50.7, enligt vilken medlemsstaterna får tillåta att tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inrättas om en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn etablerad inom unionen har inrättat etableringar i minst två tredjeländer. Icke-finansiella tillsynsorgan får anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information.

I artikel 52 om tillsyn över självreglerande organ föreskrivs i punkt 5 att medlemsstaterna får föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande åtgärder eller sanktioner, om självreglerande organ underlåter att efterkomma en begäran eller instruktion eller någon annan åtgärd som vidtagits av myndigheten i enlighet med punkt 2 eller 3.

I artikel 55 om sanktionsavgifter i sjätte penningtvättsdirektivet medges i punkt 4 handlingsutrymme så till vida att medlemsstaterna får ge behöriga myndigheter befogenhet att ålägga sanktionsavgifter som överstiger de belopp som avses i punkterna 2 och 3.

I artikel 56 om administrativa åtgärder i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs i punkt 5 att medlemsstaterna får ge tillsynsorgan befogenhet att tillämpa ytterligare typer av administrativa åtgärder utöver dem som avses i punkt 2.

I artikel 58 om offentliggörande av sanktionsavgifter, administrativa åtgärder och löpande viten föreskrivs i punkt 2 att genom undantag från första stycket får medlemsstaterna, om offentliggörandet avser administrativa åtgärder som har överklagats och som inte syftar till att avhjälpa allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser, tillåta att offentliggörandet av dessa administrativa åtgärder skjuts upp till utgången av tidsfristen för inlämnande av överklagande.

I artikel 65.2 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna får förbjuda de myndigheter som avses i punkt 1 att samarbeta när sådant samarbete, inbegripet utbytet av information, skulle inkräkta på pågående utredningar, undersökningar, analyser av en finansunderrättelseenhet eller förfaranden i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt i den medlemsstat där myndigheterna är belägna. På motsvarande sätt föreskrivs i artikel 66.2 att medlemsstaterna får förbjuda de myndigheter som avses i punkt 1 att samarbeta när sådant samarbete, inbegripet utbytet av information, skulle inkräkta på en pågående utredning, undersökning eller ett förfarande i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt i den medlemsstat där myndigheterna är belägna.

I artikel 68.2 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna får tillåta att viss information lämnas ut till andra nationella myndigheter som enligt lag har ansvar för tillsyn över finansmarknaderna, eller med specifikt ansvar för att förhindra eller utreda penningtvätt,

förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. De krav i fråga om tystnadsplikt som fastställs i artikel 67.1 och 67.3 får inte utgöra ett hinder för sådant utlämnande. Enligt artikel 68.3 får medlemsstaterna dessutom tillåta att viss information som rör tillsyn över att ansvariga enheter efterlever penningtvättsförordningen lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer, revisionsrätter och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, på följande villkor:

a) Enheterna har ett klart definierat mandat enligt nationell rätt att undersöka eller granska agerandet hos tillsynsorgan eller myndigheter med ansvar för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn.

b) Informationen är strikt nödvändig för fullgörandet av det mandat som avses i led a.

c) De personer som har tillgång till informationen omfattas enligt nationell rätt av krav i fråga om tystnadsplikt som minst är likvärdiga med dem som avses i punkt 1.

d) Information som har sitt ursprung i en annan medlemsstat får inte lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har lämnat ut den, och endast för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut. Medlemsstaterna får också tillåta att information lämnas ut till tillfälliga undersökningskommittéer som Europaparlamentet har tillsatt i enlighet med artikel 226 i EUF-fördraget och artikel 2 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens beslut 95/167/EG, Euratom, EKSG (47), om detta utlämnande är nödvändigt för dessa kommittéers verksamhet.

Allmänna bestämmelser

Kapitel I med allmänna bestämmelser i sjätte penningtvättsdirektivet är indelat i tre avsnitt, varav avsnitt 1 innehåller artiklar om innehåll (artikel 1) och definitioner (artikel 2), beträffande vilka det i huvudsak hänvisas till definitionerna i artikel 2.1 i penningtvättsförordningen. I sjätte penningtvättsdirektivet definieras dock bland annat finansiellt tillsynsorgan, icke-finansiellt tillsynsorgan, tullmyndigheter, tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, utkast till nationell åtgärd, värdepapperskonto och värdepapper.

Avsnitt 2 gäller nationella åtgärder i sektorer där det finns risk för penningtvätt och finansiering av terrorism och det innehåller artiklarna 3–6. I artikel 3 föreskrivs om identifiering av riskutsatta sektorer på nationell nivå. Artikel 3 i penningtvättsdirektivet ger medlemsstaterna handlingsutrymme beträffande penningtvättsförordningens tillämpningsområde. Om medlemsstater identifierar att det utöver i ansvariga enheter finns risk för penningtvätt och finansiering av terrorism i enheter i andra sektorer får de besluta att tillämpa hela eller delar av penningtvättsförordningen även på dessa andra enheter.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sin avsikt att tillämpa hela eller delar av penningtvättsförordningen även på enheter i andra sektorer. En sådan underrättelse bör åtföljas av bland annat en motivering till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som ligger till grund för den, en bedömning av vilka konsekvenser en sådan tillämpning skulle få på tillhandahållandet av tjänster på den inre marknaden, de krav i penningtvättsförordningen som medlemsstaten avser att tillämpa på dessa enheter samt texten till utkastet till nationella åtgärder och eventuella uppdateringar därav.

Medlemsstaterna ska skjuta upp antagandet av nationella åtgärder i sex månader från den dag då underrättelsen sker. Uppskjutandet ska inte tillämpas i fall där den nationella åtgärden syftar

till att hantera ett allvarligt och aktuellt hot om penningtvätt eller finansiering av terrorism och i det fallet ska underrättelsen åtföljas av en motivering till varför medlemsstaten inte kommer att skjuta upp dess antagande.

I Finland har försäkringsbolag lagts till penningtvättslagens tillämpningsområde genom en nationell utvidgning av de tidigare penningtvättsdirektivens tillämpningsområde. Den nya penningtvättsförordningens tillämpningsområde omfattar försäkringsföretag i den mån de bedriver livförsäkringsverksamhet eller annan investeringsrelaterad försäkringsverksamhet, inbegripet försäkringsholdingbolag och försäkringsholdingföretag. Skadeförsäkringsbolag ställs således utanför tillämpningsområdet, om de inte läggs till tillämpningsområdet nationellt.

I artikel 4 i direktivet föreskrivs om krav som rör vissa tjänsteföretag och enligt den ska det förutsättas antingen tillstånd eller registrering av valutaväxlings- och checkinlösningskontor samt tjänsteleverantörer till truster eller bolag. Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att alla tillhandahållare av speltjänster är reglerade. I artikel 5 i direktivet föreskrivs om krav avseende beviljande av uppehållsrätt i utbyte mot investering. I Finland finns inte investeringsbaserade uppehållstillstånd. I artikel 6 i direktivet föreskrivs om kontroller av företagsledning och verkliga huvudmän i vissa ansvariga enheter. Där förutsätts bland annat att personerna i företagsledningen i de ansvariga enheter som avses i artikel 4.1 och 4.2, dvs. valutaväxlings- och checkinlösningskontor samt tjänsteleverantörer till truster eller bolag, tillhandahållare av speltjänster samt finansiella holdingföretag med blandad verksamhet, och de verkliga huvudmännen för dessa enheter, har gott anseende och agerar med ärlighet och integritet.

I avsnitt 3 i kapitlet föreskrivs det om riskbedömning i artiklarna 7–9.

Riskbedömning och riskhanteringsmetoder

Bestämmelser om riskbedömning och riskhanteringsmetoder, som finns i 2 kap. i den gällande penningtvättslagen, ingår i både sjätte penningtvättsdirektivet och penningtvättsförordningen. Strävan har varit att harmonisera kraven på ansvariga enheters riskbedömning på unionsnivå och bestämmelser om detta ingår i artikel 10 i penningtvättsförordningen, å andra sidan ingår bestämmelser om undantag från skyldigheten att göra en riskbedömning i artikel 37 i sjätte penningtvättsdirektivet.

I sjätte penningtvättsdirektivet kvarstår bestämmelser i artikel 7 om riskbedömning på unionsnivå och i artikel 8 om nationell riskbedömning, och i artikel 9 föreskrivs om statistik i anslutning till den sistnämnda. Dessutom ingår bestämmelser om tillsynsorgans riskbedömning i artikel 37 i sjätte penningtvättsdirektivet.

Riskbedömning på unionsnivå

I artikel 7 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att Europeiska kommissionen ska utarbeta en rapport, dvs. i praktiken en bedömning av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs som påverkar den inre marknaden och berör gränsöverskridande verksamhet, senast den 10 juli 2028 och därefter uppdatera rapporten i fråga vart fjärde år.

Vid behov får kommissionen uppdatera delar av rapporten oftare. Om kommissionen, vid uppdateringen av sin rapport, identifierar nya risker får den rekommendera medlemsstaterna att

överväga att uppdatera sina nationella riskbedömningar, eller genomföra sektorsspecifika riskbedömningar för att bedöma dessa risker.

Rapporten ska innehålla

- de områden och sektorer på den inre marknaden som är utsatta för risker för penningtvätt och finansiering av terrorism,

- arten och nivån på de risker som förknippas med varje område och sektor,

- de metoder som oftast används för att tvätta vinster från olaglig verksamhet, inbegripet, i förekommande fall, de som särskilt används i transaktioner mellan medlemsstater och tredjeländer, oberoende av om ett tredjeland har identifierats i enlighet med kapitel III avsnitt 2 i penningtvättsförordningen (högrisktredjeländer),

- en bedömning av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippade med juridiska personer och juridiska konstruktioner, inbegripet den riskexponering som härrör från utländska juridiska personer och utländska juridiska konstruktioner,

- riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs.

Kommissionen ska utfärda rekommendationer till medlemsstaterna om lämpliga åtgärder för att ta itu med de identifierade riskerna. Om medlemsstaterna beslutar att inte tillämpa rekommendationerna inom sina nationella system för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism ska de anmäla detta till kommissionen och tillhandahålla en detaljerad motivering med angivande av skälen för ett sådant beslut.

Senast den 10 juli 2030 och därefter vartannat år ska Amla i enlighet med artikel 55 i Amlaförordningen lämna ett yttrande till kommissionen om de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som påverkar unionen. Amla får avge yttranden eller uppdateringar av sina tidigare yttranden oftare, om den anser det lämpligt. Yttrandena från Amla ska offentliggöras, med undantag för de delar som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

I artikeln föreskrivs dessutom om hur kommissionen ska engagera medlemsstaternas experter samt andra berörda parter i genomförandet av riskbedömningen på unionsnivå. Dessutom ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om de åtgärder som vidtagits på grundval av riskbedömningen på unionsnivå.

Nationell riskbedömning

I artikel 8 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att medlemsstaterna ska genomföra en nationell riskbedömning för att identifiera, bedöma, förstå och minska de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism samt de risker för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs som påverkar den.

Riskbedömningen ska hållas uppdaterad och ses över minst vart fjärde år. Om medlemsstaterna anser att risksituationen så kräver får de se över den nationella riskbedömningen oftare eller utföra särskilda sektoriella riskbedömningar.

Varje medlemsstat ska utse en myndighet eller inrätta en mekanism för att samordna de nationella åtgärderna mot riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism samt riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Myndighetens namn eller en beskrivning av mekanismen ska meddelas kommissionen. Kommissionen ska offentliggöra förteckningen över de utsedda myndigheterna eller de inrättade mekanismerna i Europeiska unionens officiella tidning.

I den nationella riskbedömningen ska medlemsstaterna beakta riskbedömningen på unionsnivå, inbegripet de sektorer och produkter som omfattas av riskbedömningen och riskbedömningens resultat.

I artikeln föreskrivs dessutom vad riskbedömningen ska användas för. Medlemsstaterna ska använda den nationella riskbedömningen för att

- förbättra sina åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, särskilt genom att identifiera områden där ansvariga enheter ska vidta strängare åtgärder i linje med en riskbaserad metod, i tillämpliga fall med angivande av vilka åtgärder som ska vidtas,

- där så är lämpligt identifiera sektorer eller områden med mindre eller större risk för penningtvätt och finansiering av terrorism,

- bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism hos varje typ av juridisk person som är etablerad inom deras territorium och varje typ av juridisk konstruktion som regleras av nationell rätt, eller som förvaltas inom deras territorium eller vars förvaltare, eller personer som innehar en likvärdig ställning i liknande juridiska konstruktioner, är bosatta på deras territorium; och få en förståelse för den riskexponering som härrör från utländska juridiska personer och utländska juridiska konstruktioner,

- besluta om fördelning och prioritering av resurser för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt för att förhindra att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs,

- säkerställa att lämpliga regler utarbetas för varje sektor eller område alltefter risken för penningtvätt och finansiering av terrorism,

- skyndsamt göra lämplig information tillgänglig för behöriga myndigheter och ansvariga enheter för att underlätta deras egna bedömningar av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism samt den bedömning av riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner inte genomförs eller för att de kringgås som avses i artikel 10 i penningtvättsförordningen.

I den nationella riskbedömningen ska medlemsstaterna beskriva den institutionella strukturen och de allmänna förfarandena i sina system för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, inklusive finansunderrättelseenheter, skattemyndigheter och åklagare. I riskbedömningen ska dessutom beskrivas mekanismerna för samarbete med motparter inom unionen eller i tredjeländer samt de tilldelade personella och finansiella resurserna i den mån denna information finns tillgänglig.

När riskbedömningen utförs ska ett lämpligt deltagande av behöriga myndigheter och berörda parter säkerställas.

Medlemsstaterna ska göra resultaten av sina nationella riskbedömningar tillgängliga för kommissionen, Amla och de övriga medlemsstaterna. Detta gäller också uppdateringar och översyner av riskbedömningarna. En annan medlemsstat får tillhandahålla relevant ytterligare information, när så är lämpligt, till den medlemsstat som utför riskbedömningen. En sammanfattning av resultaten av bedömningen ska offentliggöras. Denna sammanfattning får inte innehålla säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och dokument som sprids eller offentliggörs enligt denna punkt får inte innehålla någon information som gör det möjligt att identifiera någon fysisk person eller namnge någon juridisk person.

Statistik

Bestämmelser om statistik ingår i artikel 9 i sjätte penningtvättsdirektivet och enligt den ska medlemsstaterna föra omfattande statistik över frågor av betydelse för effektiviteten hos deras ramverk för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i syfte att utvärdera dessa ramars effektivitet.

Statistiken ska omfatta bland annat:

- Uppgifter om storlek och betydelse när det gäller de olika sektorer som omfattas av sjätte penningtvättsdirektivet, inbegripet antalet fysiska och juridiska personer samt varje sektors ekonomiska betydelse.

- Uppgifter om rapportering, utredningar och rättsliga faser i det nationella systemet för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, inbegripet antalet rapporter om misstänkta transaktioner som lämnats till finansunderrättelseenheten och uppföljningen av dessa rapporter.

- Antalet och procentandelen rapporter om misstänkta transaktioner som leder till spridning till andra behöriga myndigheter.

- Uppgifter om antalet gränsöverskridande begäranden om uppgifter som har gjorts, tagits emot, avslagits och helt eller delvis besvarats av finansunderrättelseenheten, enligt specificerad redovisning per land som skickat eller mottagit begäran.

- Antalet begäranden om ömsesidig rättshjälp eller andra internationella begäranden om uppgifter rörande verkliga huvudmän och bankkontouppgifter som avses i kapitel IV i penningtvättsförordningen och avsnitt 1 och 2 i kapitel II i sjätte penningtvättsdirektivet som mottagits från eller skickats till motsvarande enheter utanför unionen uppdelade per behörig myndighet och land.

- Personalresurser som anslagits till tillsynsmyndigheter samt till finansunderrättelseenheten.

- Antalet tillsynsåtgärder på plats och på distans, antalet överträdelser som konstaterats på grundval av tillsynsåtgärder som vidtagits, sanktionsavgifter som ålagts och löpande viten som förelagts eller administrativa åtgärder som tillämpats av tillsynsmyndigheter och självreglerande organ.

- Uppgifter om tillgång till uppgifter om verkligt huvudmannaskap i register.

- Antalet sökningar i bankkontoregister och datasökningssystem som gjorts av behöriga myndigheter.

- Uppgifter om genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner, såsom värdet av frysta medel eller andra tillgångar, uppdelat efter typ.

Statistiken ska samlas in och överlämnas till kommissionen varje år, dessutom ska en del av statistiken överlämnas till Amla. Amla antar ett yttrande riktat till kommissionen om de metoder som använts för insamling av viss statistik. Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa av metoder för insamling av statistiken och bestämmelserna om dess översändande till kommissionen och till Amla.

Kommissionen ska senast den 10 juli 2030 utarbeta en sammanfattning och förklaring av statistiken, och denna rapport ska i fortsättningen offentliggöras vartannat år.

Register

Kapitel II i sjätte penningtvättsdirektivet gäller register och det är indelat i avsnitten 1–3.

Register med uppgifter om verkligt huvudmannaskap

Bestämmelser om register med uppgifter om verkligt huvudmannaskap finns i artiklarna 10–15 i kapitel II avsnitt 1 i sjätte penningtvättsdirektivet. I artikel 10 föreskrivs det om centrala register över verkligt huvudmannaskap, i artikel 11 ingår allmänna regler om tillgång till register över verkligt huvudmannaskap för behöriga myndigheter, självreglerande organ och ansvariga enheter, i artikel 12 ingår särskilda regler gällande tillgång till register över verkligt huvudmannaskap för personer med berättigat intresse och i artikel 13 föreskrivs om förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av ett berättigat intresse att få tillgång till uppgifter om verkligt huvudmannaskap. I artikel 14 i direktivet föreskrivs om mallar och förfaranden och i artikel 15 om undantag från reglerna gällande tillgång till register över verkligt huvudmannaskap.

De största ändringarna i bestämmelserna om register med uppgifter om verkligt huvudmannaskap hänför sig till skyldigheterna att verifiera uppgifter och till vem som ska ha rätt att få uppgifter. Med stöd av artikel 14 i sjätte penningtvättsdirektivet fastställer kommissionen genom genomförandeakter tekniska specifikationer och förfaranden för att genomföra tillgången till uppgifter på grundval av ett berättigat intresse.

Dessutom håller man på att utarbeta bestämmelser på lägre nivå om registreringen av uppgifter om verkligt huvudmannaskap, dvs. tekniska standarder och riktlinjer.

I avsnitt 2 i kapitlet föreskrivs det om bankkontouppgifter i artiklarna 16 och 17. I artikel 16 i direktivet föreskrivs det om register över bankkonton och elektroniska datasöksystem samt det system för sammankoppling av centraliserade automatiserade mekanismer (BARIS), beträffande vilka bestämmelser ingår i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, och i artikel 17 om genomförandeakter för BARIS.

I artikel 18 i avsnitt 3 föreskrivs det om en gemensam åtkomstpunkt för fastighetsinformation. I punkt 1 föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter har omedelbar och direkt tillgång utan kostnad till information som gör det möjligt att med nödvändig skyndsamhet identifiera varje fastighet och de fysiska personer eller juridiska enheter eller

konstruktioner som äger dessa samt information som möjliggör identifiering och analys av transaktioner som omfattar fastigheter. Denna tillgång ska tillhandahållas via en gemensam åtkomstpunkt som ska inrättas i varje medlemsstat och som gör det möjligt för behöriga myndigheter att på elektronisk väg få tillgång till information i digitalt format, som om möjligt ska vara maskinläsbar. I sjätte penningtvättsdirektivet har det getts förlängd tid att genomföra den gemensamma åtkomstpunkten för fastighetsinformation till och med den 10 oktober 2029. Dessutom ska kommissionen senast den 10 juli 2032 till Europaparlamentet och rådet lämna en rapport med en bedömning av villkoren och de tekniska specifikationerna och förfarandena för att säkerställa säker och effektiv sammankoppling av de gemensamma åtkomstpunkter som avses i punkt 1. Den rapporten ska om så är lämpligt åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

Finansunderrättelseenheter

Bestämmelser om finansunderrättelseenheter finns i artiklarna 19–36 i kapitel III i sjätte penningtvättsdirektivet. Innehållet i artikel 19 i direktivet motsvarar de tidigare penningtvättsdirektiven och förpliktar bland annat varje medlemsstater till att inrätta en finansunderrättelseenhet, som ska vara den enda centrala nationella enheten för att förebygga, upptäcka och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. En nyhet i artikeln är att Amla senast den 10 juli 2028 ska utfärda riktlinjer för finansunderrättelseenheterna om åtgärder för att bevara deras operativa självständighet, analysmetoder, metoder för användning av information och förfaranden för att avbryta transaktioner.

I artikel 20 i direktivet föreskrivs om ombud för grundläggande rättigheter. Varje finansunderrättelseenhet ska utse ett ombud för grundläggande rättigheter, som får vara en medlem av finansunderrättelseenhetens befintliga personal. Ombudet för grundläggande rättigheter ska ge råd till personalen i frågor som gäller de grundläggande rättigheterna, främja och övervaka efterlevnaden av de grundläggande rättigheterna, avge icke-bindande yttranden om huruvida verksamheten är förenlig med de grundläggande rättigheterna samt informera finansunderrättelseenhetens chef om eventuella kränkningar av grundläggande rättigheter. Ombudet för grundläggande rättigheter får inte ta emot instruktioner som gäller utförandet av ombudet för grundläggande rättigheters uppgifter.

Enligt artikel 21 i direktivet ska finansunderrättelseenheterna, oavsett organisationsstatus, ha tillgång till den information som de behöver för att kunna utföra sina uppgifter, inbegripet finansiell, administrativ och brottsbekämpningsrelaterad information. Finansunderrättelseenheterna ska ha omedelbar och direkt tillgång till central finansiell information, såsom nationella bankkontoregister, information från ansvariga enheter om överföringar av medel och överföringar av kryptotillgångar, information om hypoteksl̊an och lån, samt information om värdepapper. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna ha omedelbar och direkt tillgång till administrativa information, såsom skatteuppgifter, information om offentliga upphandlingsförfaranden, fastighets- och befolkningsregister, information i register över pass och visum, information om gränsöverskridande resor, företags- och fordonsregister, information i nationella socialförsäkringsregister och tulluppgifter, vapenregister, register över verkligt huvudmannaskap, information om företags årsredovisning, register över migration och immigration, information som innehas av handelsdomstolar och information som finns i insolvensdatabaser samt information om frysta tillgångar. Finansunderrättelseenheterna ska ha direkt eller indirekt tillgång till brottsbekämpningsrelaterad information, inbegripet belastningsregister, information om utredningar, information om frysning eller beslagtagande av tillgångar och information om fällande domar och förverkade tillgångar. Tillgången till informationen ska vara direkt och omedelbar, vilket innebär att finansunderrättelseenheten kan hämta informationen direkt i en it-

databas utan några mellanliggande steg. I de fall indirekt tillgång ges till brottsbekämpningsrelaterad information ska informationen tillhandahållas med nödvändig skyndsamhet.

I artikel 22 i direktivet föreskrivs att finansunderrättelseenheterna med nödvändig skyndsamhet kan svara på motiverade begäranden om information som grundas på farhågor om penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism från de behöriga myndigheterna där denna information redan innehas av finansunderrättelseenheten och är nödvändig från fall till fall. Det är finansunderrättelseenheterna som ska besluta om spridande av information. Finansunderrättelseenheten ska dock inte vara skyldig att tillmötesgå en begäran om information om det finns objektiva grunder att anta att utlämnande av sådan information skulle inverka negativt på pågående utredningar eller analyser, eller om uppgiftslämnandet i undantagsfall skulle vara klart oproportionellt i förhållande till en fysisk eller juridisk persons legitima intressen eller också irrelevant för det ändamål för vilket det har begärts. I artikeln föreskrivs också om skyldighet för de behöriga myndigheterna att lämna återkoppling till finansunderrättelseenheten om användningen och användbarheten av den information som lämnats och om resultatet av de åtgärder som vidtagits och de utredningar som genomförts på grundval av denna information. Sådan återkoppling ska lämnas så snart som möjligt och i varje fall, i aggregerad form, åtminstone en gång per år, på ett sådant sätt att finansunderrättelseenheten kan förbättra sin operativa analysfunktion.

Enligt artikel 23 i direktivet ska finansunderrättelseenheterna på eget initiativ eller på begäran tillhandahåller tillsynsorganen information som kan vara relevant för tillsynen enligt kapitel IV i penningtvättsförordningen. Denna information ska inbegripa åtminstone kvaliteten på och kvantiteten av de rapporter om misstänkta transaktioner som lämnats in av ansvariga enheter, kvaliteten på de svar, och hur snabbt de lämnas in, som ansvariga enheter lämnar på finansunderrättelseenheters begäranden samt relevanta resultat av strategiska analyser samt all relevant information om trender och metoder för penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, inbegripet geografiska, gränsöverskridande och framväxande risker. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna underrätta tillsynsorganen närhelst information som de förfogar över tyder på att ansvariga enheter eventuellt bryter mot penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter. Utom när det är absolut nödvändigt för att utreda regleringsbrott ska det säkerställas att information som tillhandahålls inte innehåller några uppgifter om specifika fysiska eller juridiska personer. Detta gäller särskilt fall där informationen gäller fysiska eller juridiska personer som är föremål för en pågående analys eller utredning, eller som kan leda till identifiering av fysiska eller juridiska personer.

I artikel 24 i direktivet föreskrivs det om befogenheter för finansunderrättelseenheter att vid misstanke om att en transaktion är kopplad till penningtvätt eller finansiering av terrorism direkt eller indirekt vidta brådskande åtgärder och tillfälligt avbryta eller vägra samtycke till denna transaktion. Om misstanken har rapporterats av den ansvariga enheten enligt penningtvättsförordningen ska det tillfälliga avbrytandet föreläggas inom den föreskrivna perioden. Om misstanken grundar sig på finansunderrättelseenhetens analytiska arbete, ska avbrytandet föreläggas så snart som möjligt. Syftet med avbrytandet är att bevara medlen, analysera transaktionen, få misstanken bekräftad och vid behov sprida resultaten av analyserna till relevanta behöriga myndigheter så att tillbörliga åtgärder kan vidtas. Medlemsstaterna ska fastställa en period för det tillfälliga avbrytandet eller för vägran till samtycke inte får överstiga tio arbetsdagar, om inte en längre period fastställts i enlighet med nationell rätt för att spåra eller frysa tillgångar som härrör från brott. Då ska det säkerställas att lämpliga skyddsåtgärder tillämpas, såsom möjlighet att få avbrytandet prövat i domstol. Finansunderrättelseenheterna ska också ha befogenhet att avsluta det tillfälliga avbrytandet eller vägran till samtycke om åtgärden inte längre är nödvändig. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna ha befogenhet

att tillfälligt avbryta en transaktion på begäran av en finansunderrättelseenhet från en annan medlemsstat. Motsvarande befogenheter ska finnas också i situationer där misstanken gäller ett bankkonto eller betalkonto, ett konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse. I dessa fall får perioden för det tillfälliga avbrytande inte överstiga fem arbetsdagar, om inte en längre period fastställts i enlighet med nationell rätt för att spåra eller frysa tillgångar som härrör från brott, varvid lämpliga skyddsåtgärder ska tillämpas. Även i dessa situationer ska finansunderrättelseenheterna ha befogenhet att tillfälligt avbryta en transaktion på begäran av en finansunderrättelseenhet från en annan medlemsstat. Tillämpningen av det tillfälliga avbrytandet eller vägran till samtycke ska inte medföra något ansvar av något slag för finansunderrättelseenheten eller dess anställda.

Enligt artikel 25 i direktivet ska finansunderrättelseenheten ha befogenhet att instruera ansvariga enheter att under en viss period övervaka de transaktioner eller aktiviteter som utförs via ett eller flera bankkonton eller betalkonton eller konton för kryptotillgångar eller andra affärsförbindelser som förvaltas av den ansvariga enheten för personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna ha befogenheter att instruera den ansvariga enheten att rapportera om resultaten av övervakningen. Medlemsstaterna ska också säkerställa att finansunderrättelseenheterna har befogenhet att förelägga dessa övervakningsåtgärder på begäran av en finansunderrättelseenhet från en annan medlemsstat.

Enligt artikel 26 i direktivet ska finansunderrättelseenheterna kunna underrätta ansvariga enheter om information som är relevant för utförandet av åtgärder för kundkännedom enligt kapitel III i penningtvättsförordningen. Den informationen kan omfatta typer av transaktioner eller aktiviteter, personer eller geografiska områden som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. I nationell rätt kan det fastställas att detta krav ska tillämpas under en period som inte får överstiga sex månader. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna årligen förse ansvariga enheter med strategisk information om typer, riskindikatorer och trender inom penningtvätt och finansiering av terrorism.

I artikel 27 i direktivet föreskrivs det om finansunderrättelseenhetens årsrapport. Årsrapporten ska innehålla statistik över bland annat uppföljning av rapporter om misstänkta transaktioner och aktiviteter, misstänkta transaktioner som lämnats in av ansvariga enheter, upplysningar från tillsynsorgan och centrala register, spridning till behöriga myndigheter och uppföljning av denna spridning, begäranden som skickats till och mottagits från andra finansunderrättelseenheter samt tilldelade personalresurser.

Enligt artikel 28 i direktivet ska finansunderrättelseenheten ge ansvariga enheter återkoppling på rapporteringen om misstankar enligt penningtvättsförordningen. Sådan återkoppling ska omfatta bland annat kvaliteten på informationen som tillhandahålls, rapporteringens läglighet, beskrivningen av misstanken och dokumentationen som tillhandahölls vid inlämningen. Återkopplingen behöver inte omfatta varje rapport, men den ska ges minst en gång om året, oavsett om det gäller en enskild ansvarig enhet eller grupper eller kategorier av ansvariga enheter, med hänsyn till det samlade antalet misstänkta transaktioner som rapporterats. Återkoppling ska även göras tillgänglig för tillsynsorgan för att göra det möjligt för dem att utföra riskbaserad tillsyn. Finansunderrättelseenheterna ska dessutom årligen rapportera till Amla om tillhandahållandet av återkoppling till ansvariga enheter och ska tillhandahålla statistik om antalet rapporter om misstänkta transaktioner som lämnats in av de olika kategorierna av ansvariga enheter. Senast den 10 juli 2028 ska Amla utfärda rekommendationer till finansunderrättelseenheterna om bästa praxis och strategier för att ge återkoppling. Skyldigheten att ge återkoppling ska inte äventyra pågående analytiskt arbete som utförs av

finansunderrättelseenheten eller utredningar eller administrativa åtgärder, och ska inte påverka tillämpligheten av kraven på uppgiftsskydd och sekretess. Dessutom ska finansunderrättelseenheterna ge tullmyndigheter återkoppling, åtminstone på årsbasis, avseende effektiviteten och uppföljningen av information om gränsöverskridande fysiska förflyttningar av kontanter.

I artikel 29 i direktivet föreskrivs det om samarbete mellan finansunderrättelseenheter. Medlemsstaterna ska säkerställa att finansunderrättelseenheterna i största möjliga utsträckning samarbetar med varandra, oavsett organisatorisk ställning.

I artikel 30 i direktivet föreskrivs det att utbytet av information mellan finansunderrättelseenheterna ska ske via FIU.net. FIU.net ska säkerställa en säker kommunikation och ett säkert informationsutbyte och det ska vara möjligt att fastställa äktheten hos all behandling. FIU.net ska hanteras av Amla, och får också användas för kommunikationer med finansunderrättelseenheternas motsvarigheter i tredjeländer samt med unionsorgan och unionsbyråer. FIU.net kommer i första hand för utbyte av information, och i händelse av tekniskt fel på FIU.net ska en annan skyddad kommunikationskanal användas. Amla får tillfälligt avbryta åtkomsten till FIU.net om den har skäl att tro att en sådan åtkomst skulle äventyra säkerheten och konfidentialiteten för information eller en finansunderrättelseenhets oberoende och självständighet.

Enligt artikel 31 i direktivet ska finansunderrättelseenheterna på eget initiativ eller på begäran utbyta alla uppgifter som kan vara relevanta för deras analys av information med koppling till penningtvätt, dess förbrott, eller finansiering av terrorism. En begäran om upplysningar ska innehålla relevant bakgrundsinformation och skälen för begäran och, om rapporten berör en annan medlemsstat, ska informationen omgående rapporteras till finansunderrättelseenheten i den andra medlemsstaten. Senast den 10 juli 2028 ska Amla utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande och för tillsyn, som anger formatet som ska användas för utbytet av information och specificerar relevans och urvalskriterier, och lägga fram dessa för kommissionen för antagande. Den finansunderrättelseenhet som begäran ställs till är skyldig att använda samtliga tillgängliga befogenheter när den besvarar en begäran om uppgifter från en annan finansunderrättelseenhet, och begäran ska besvaras så snart som möjligt och i varje fall senast fem arbetsdagar efter det att begärans mottagits, eller i brådskande undantagsfall inom en arbetsdag efter att begäran mottagits. I undantagsfall får tidsfristen förlängas till högst tre arbetsdagar. En finansunderrättelseenhet får vägra att utbyta information endast om utbytet skulle kunna strida mot grundläggande principer i dess nationella rätt. Senast den 10 juli 2028 ska kommissionen underrättas om sådana exceptionella omständigheter, och kommissionen ska offentliggöra en konsoliderad förteckning över dessa underrättelser samt senast den 10 juli 2029 bedöma om de är motiverade.

I artikel 32 i direktivet föreskrivs det om gemensamma analyser. Finansunderrättelseenheter ska kunna genomföra gemensamma analyser av misstänkta transaktioner och aktiviteter. För detta inrättas team för gemensam analys, som Amla stödjer. Ett team för gemensam analys får inrättas om analyserna kräver svåra analyser med kopplingar till andra medlemsstater eller flera finansunderrättelseenheter genomför analyser som hänför sig till samma fall. Medlemmarna i teamet ska ha behörighet att ge teamet uppgifter som är nationellt tillgängliga för att stödja analysen och teamet kan begära att en annan finansunderrättelseenhet ansluter sig till teamet eller översänder behövliga uppgifter.

Enligt artikel 33 i direktivet ska upplysningar och handlingar som mottas enligt artiklarna 29, 31 och 32 användas endast för att utföra finansunderrättelseenhetens uppgifter enligt detta direktiv. Den överförande finansunderrättelseenheten uppställa restriktioner och villkor för

användningen av upplysningarna, som mottagande finansunderrättelseenhet ska iaktta, förutom om överföringen består i att en rapport lämnas in av en ansvarig enhet eller upplysningar som härrör därifrån, som gäller en annan medlemsstat där den ansvariga enheten verkar inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster och som inte inbegriper någon koppling till den överförande finansunderrättelseenhetens medlemsstat. Dessutom ska medlemsstaterna utse åtminstone en kontaktperson eller kontaktpunkt som ansvarar för att ta emot begäranden om information från finansunderrättelseenheter i andra medlemsstater.

Enligt artikel 34 i direktivet ska den information som utbyts mellan finansunderrättelseenheter enligt artiklarna 29, 31 och 32 endast användas för det ändamål för vilket de begärdes eller lämnades ut. All spridning av informationen av den mottagande finansunderrättelseenheten samt all användning av denna information för andra ändamål än de som ursprungligen godkänts behöver godkännas på förhand av den finansunderrättelseenhet som lämnar informationen. Ett undantag är situationer där informationen består av en rapport som lämnats in av en ansvarig enhet, och som gäller en annan medlemsstat där den ansvariga enheten verkar inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster och som inte har någon koppling till den överförande finansunderrättelseenhetens medlemsstat. Finansunderrättelseenheten ska omgående och så långt det är möjligt lämnar förhandsgodkännande till spridning av informationen, såvida inte detta skulle strida mot grundläggande principer i den medlemsstatens nationella rätt, försvåra en utredning eller falla utanför dess behörighet. Varje vägran att lämna godkännande ska vederbörligen förklaras. Senast den 10 juli 2028 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om sådana exceptionella omständigheter och uppdatera underrättelserna vid behov. Kommissionen ska offentliggöra en konsoliderad förteckning över dessa omständigheter och senast den 10 juli 2029 bedöma om de är motiverade.

I artikel 35 i direktivet föreskrivs att skillnader i definitioner av förbrott i nationell rätt får inte begränsa finansunderrättelseenheternas förmåga att ge stöd åt en annan finansunderrättelseenhet och får inte begränsa utbyte, spridning och användning av information i enlighet med artiklarna 31, 32, 33 och 34. Medlemsstaterna ska dessutom i enlighet med artikel 36 säkerställa att finansunderrättelseenheterna har mekanismer för att skydda identiteten på de ansvariga enheterna och deras anställda, ombud och distributörer, som rapporterar misstankar. Finansunderrättelseenheterna får inte lämna ut källan till en rapport, när de besvarar begäranden om information från behöriga myndigheter eller när de sprider resultaten av sina analyser, inte tillämplig nationell straffprocessrätt förutsätter något annat.

Tillsyn av förhindrande av penningtvätt

Bestämmelser om tillsyn av förhindrande av penningtvätt finns i kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet, som är indelat i fem avsnitt. Avsnitt 1 gäller allmänna bestämmelser och det omfattar artiklarna 37–48. I artikel 37 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om nationella tillsynsorgans befogenheter och resurser, och enligt den ska varje medlemsstat säkerställa att alla ansvariga enheter etablerade på dess territorium, med undantag för de förhållanden som täcks av artikel 38 (vissa mellanhänder som bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster – till exempel ombud eller distributörer inom ramen för en auktorisation som erhållits enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (nedan *kreditinstitutsdirektivet*)) är föremål för lämplig och effektiv tillsyn.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsorgan har tillräckliga ekonomiska, personella och tekniska resurser för att fullgöra sina uppdrag som anges i artikel 37.5. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa myndigheters personal har stor integritet och rätt kompetens och håller hög yrkesmässig standard, inbegripet när det gäller konfidentialitet, dataskydd och standarder för att hantera intressekonflikter.

I enlighet med artikel 37.3 i sjätte penningtvättsdirektivet får tillsynen över revisorer, externa revisorer, skatterådgivare, notarier samt advokater och jurister nationellt utföras av självreglerande organ, under förutsättning att dessa självreglerande organ har tillräckliga befogenheter samt tillräckliga ekonomiska, personella och tekniska resurser för att fullgöra sina uppdrag. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa organs personal har stor integritet och rätt kompetens och att de håller hög yrkesmässig standard, inbegripet när det gäller konfidentialitet, dataskydd och standarder för att hantera intressekonflikter.

I artikel 37.4 i direktivet föreskrivs att om en medlemsstat har anförtrott tillsynen över en kategori av ansvariga enheter till mer än ett tillsynsorgan, ska den säkerställa att dessa tillsynsorgan utövar tillsyn över ansvariga enheter på ett konsekvent och effektivt sätt inom hela sektorn.

Om en medlemsstat har anförtrott tillsynen över alla ansvariga enheter till mer än ett tillsynsorgan ska den inrätta en samordningsmekanism bland dessa tillsynsorgan för att säkerställa att ansvariga enheter omfattas av effektiv tillsyn av högsta standard.

I artikel 37.5 i direktivet förtecknas de uppgifter som medlemsstaterna ska säkerställa att utförs av nationella tillsynsorgan. Till dessa uppgifter hör enligt artikel 37.5 d att tillsynsorganen regelbundet bedömer och övervakar de risker som de ansvariga enheterna utsätts för när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism och för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs.

Enligt artikel 37.6 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsorgan har tillräckliga befogenheter för att fullgöra sina uppdrag, inbegripet befogenheter att kräva att ansvariga enheter lämnar uppgifter, utför kontroller samt tillämpar administrativa åtgärder och ålägger sanktionsavgifter vid överträdelser. I artikel 37.7 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att finansiella tillsynsorgan och tillsynsorgan med ansvar för speltjänstleverantörer har även andra befogenheter, inbegripet befogenheter att inspektera den ansvariga enhetens affärslokaler utan förhandsanmälan när detta är nödvändigt för korrekt och effektivt genomförande av inspektionen, och att de har alla nödvändiga resurser för att genomföra en sådan inspektion.

För tillämpningen av första stycket ska tillsynsorganen åtminstone kunna

a) granska räkenskaperna och affärshandlingarna för den ansvariga enheten och ta kopior av eller utdrag ur de räkenskaperna och affärshandlingarna,

b) få tillgång till eventuell mjukvara, databaser, it-verktyg eller andra elektroniska medel för uppgiftsregistrering som den ansvariga enheten använder,

c) erhålla skriftliga och muntliga uppgifter från den person som ansvarar för interna riktlinjer, förfaranden och kontroller för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism eller deras representanter eller personal, samt eventuella representanter eller personal vid enheter till vilka den ansvariga enheten har utkontrakterat uppdrag enligt artikel 18 i

penningtvättsförordningen, och höra alla personer som går med på att höras i syfte att samla in uppgifter som rör föremålet för en utredning.

I artikel 38 i direktivet föreskrivs om tillsyn av former av infrastruktur hos vissa mellanhänder som bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster och i artikel 39 om tillhandahållande av information till ansvariga enheter. Enligt artikel 39 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsorgan gör information om penningtvätt och finansiering av terrorism tillgänglig för de ansvariga enheterna under deras tillsyn. Informationen ska omfatta följande:

a) Riskbedömning på unionsnivå och alla relevanta rekommendationer från kommissionen.

b) Nationella och sektoriella riskbedömningar.

c) Relevanta riktlinjer, rekommendationer och yttranden från Amla i enlighet med artiklarna 54 och 55 i Amla-förordningen.

d) Information om högrisktredjeländer enligt penningtvättsförordningen.

e) Alla riktlinjer och rapporter som skapats av Amla, andra tillsynsorgan och, vid behov, den myndighet som utövar tillsyn över självreglerande organ, finansunderrättelseenheten eller eventuell annan behörig myndighet eller internationella organisationer och normgivare när det gäller metoder för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan vara tillämpliga på en sektor och indikatorer som kan underlätta identifieringen av transaktioner eller aktiviteter som riskerar att kopplas till penningtvätt och finansiering av terrorism i den sektorn, samt riktlinjer om ansvariga enheters skyldigheter när det gäller riktade ekonomiska sanktioner.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsorganen när så är lämpligt bedriver informationsspridning för att informera de ansvariga enheter som står under deras tillsyn om deras skyldigheter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsorgan omedelbart gör information om personer eller enheter som angetts i samband med riktade ekonomiska sanktioner och FN:s ekonomiska sanktioner tillgängliga för de ansvariga enheterna under deras tillsyn.

Artikel 40 i direktivet innehåller bestämmelser om riskbaserad tillsyn. Enligt den ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsorgan tillämpar en riskbaserad tillsynsmetod. För detta ändamål ska medlemsstaterna säkerställa att de

a) har en klar uppfattning om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i sin medlemsstat,

b) bedömer all relevant information om de specifika nationella och internationella risker som är kopplade till de ansvariga enheternas kunder, produkter och tjänster,

c) baserar den interna, externa och tematiska tillsynens frekvens och intensitet på de ansvariga enheternas riskprofil och på risker för penningtvätt och finansiering av terrorism i den medlemsstaten.

Vid tillämpningen av led c ska tillsynsorgan upprätta årliga övervakningsprogram, där hänsyn ska tas till de tidsramar och resurser som krävs för att reagera snabbt i händelse av objektiva

och betydande indikationer på överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter.

Enligt artikel 40 i direktivet ska Amla senast den 10 juli 2026 utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn och lägga fram dessa för kommissionen för antagande. Dessa förslag till tekniska standarder för tillsyn ska fastställa riktmärkena och en metod för att bedöma och klassificera den inneboende och kvarstående riskprofilen för ansvariga enheter samt med vilken frekvens sådana riskprofiler ska ses över.

Dessutom ska Amla senast den 10 juli 2028 utfärda riktlinjer åt tillsynsorganen om de utmärkande dragen för en riskbaserad tillsynsmetod, de åtgärder som ska vidtas inom tillsynsorganen för att säkerställa adekvat och effektiv tillsyn, inbegripet utbildning av deras personal, samt vilka åtgärder som ska vidtas vid tillsyn som grundar sig på en riskkänslighetsanalyser.

I artikel 41 i direktivet föreskrivs om centrala kontaktpunkter och i artikel 42 om upplysningar till finansunderrättelseenheter. I enlighet med artikel 42 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att

- tillsynsorganen utan dröjsmål upplyser finansunderrättelseenheten om de vid kontrollerna av de ansvariga enheterna, eller på annat sätt, upptäcker omständigheter som kan ha samband med penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

- tillsynsorgan som har befogenheter att utöva tillsyn över aktiehandeln, valutahandeln och den finansiella derivatmarknaden informerar finansunderrättelseenheten om de upptäcker omständigheter som kan ha samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism,

- efterlevnaden av kraven i denna artikel inte ersätter någon skyldighet för tillsynsmyndigheterna att till relevanta behöriga myndigheter rapportera brottslig verksamhet som de upptäcker eller får kännedom om i samband med sin tillsynsverksamhet.

Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsorganen meddelar åtminstone följande uppgifter till finansunderrättelseenheten:

- Förteckningen över etableringar som är verksamma i respektive medlemsstat och förteckningen över infrastruktur som står under deras tillsyn i enlighet med artikel 38.1 samt eventuella ändringar i dessa förteckningar.

- Alla relevanta iakttagelser som tyder på allvarliga brister i de ansvariga enheternas rapporteringssystem.

- Resultaten av de riskbedömningar som utförts i enlighet med artikel 40, i aggregerad form.

I enlighet med artikel 44 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsorgan i största möjliga utsträckning samarbetar med varandra, oavsett deras respektive karaktär eller ställning.

Sådant samarbete kan innefatta utförandet, inom ramen för det anmodade tillsynsorganet, av utredningar på ett anmodande tillsynsorgans vägnar, och det påföljande utbytet av information

som erhållits genom sådana utredningar, eller underlättandet av utförandet av sådana utredningar av det anmodande tillsynsorganet.

I artikel 45 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsorganen i hemmedlemsstaten informerar tillsynsorganen i värdmedlemsstaten så snart som möjligt och under alla omständigheter inom tre månader från mottagandet av en underrättelse enligt artikel 8.1 i penningtvättsförordningen om den verksamhet som den ansvariga enheten avser att bedriva i värdmedlemsstaten.

Eventuella senare ändringar som anmäls till tillsynsorganen i hemmedlemsstaten ska anmälas till tillsynsorganen i värdmedlemsstaten så snart som möjligt och under alla omständigheter inom en månad från mottagandet. Informationen ska utbytas minst en gång om året.

I de fall då kreditinstitut och finansiella institut ingår i en koncern ska medlemsstaterna säkerställa att hemmedlemsstatens och värdmedlemsstatens finansiella tillsynsorgan för de ändamål som anges i artikel 37.1 i största möjliga utsträckning samarbetar med varandra, oavsett deras respektive karaktär eller ställning. De ska också samarbeta med Amla när Amla agerar som tillsynsorgan.

Artikel 46 i direktivet innehåller bestämmelser som rör samarbete vid tillsyn av koncerner. Enligt artikel 46.3 ska medlemsstaterna, utom i fall där tillsynskollegier är inrättade, säkerställa att finansiella tillsynsorgan ger varandra alla uppgifter de behöver för att utföra sina tillsynsuppdrag, oavsett om det sker på begäran eller på eget initiativ.

Finansiella tillsynsorgan ska i synnerhet utbyta alla uppgifter som på ett betydande sätt kan påverka bedömningen av exponeringen för inneboende och kvarstående risk i ett kreditinstitut eller finansiellt institut i en annan medlemsstat. Till dessa uppgifter hör bland annat en beskrivning av koncernens rättsliga struktur, styrningsstruktur och organisationsstruktur, som ska omfatta alla dotterföretag och filialer, samt relevant information om de verkliga huvudmännen och företagsledningen, inbegripet resultat av lämplighetskontroller, oavsett om de utförts enligt detta direktiv eller enligt andra unionsakter.

Enligt artikel 46.4 i direktivet ska Amla senast den 10 juli 2026 utarbeta förslag till tekniska standarder för tillsyn som beskriver hem- och värdmedlemsstaternas tillsynsorgans respektive uppgifter, och formerna för samarbete mellan dem.

I enlighet med artikel 46.5 i direktivet får finansiella tillsynsorgan vända sig till Amla om ett tillsynsorgan inte har meddelat de uppgifter som avses i punkt 3, om en begäran om samarbete har avslagits eller har inte lett till åtgärder inom rimlig tid eller om det råder oenighet mellan tillsynsorganen om identifierade överträdelser och om de sanktionsavgifter som ska åläggas eller de administrativa åtgärder som ska tillämpas.

Amla agerar i enlighet med de befogenheter som Amla tilldelats enligt artikel 38 i Amla-förordningen. När man förfar på detta sätt ska Amla avge sitt yttrande om det ärende som begäran gäller inom en månad.

Artikel 47 i direktivet handlar om tillsynssamarbete när det gäller ansvariga enheter som bedriver gränsöverskridande verksamhet. I punkt 1 sägs att om ansvariga enheter som inte ingår i en koncern bedriver sådan gränsöverskridande verksamhet som avses i artikel 54.1 och tillsynen delas mellan tillsynsorganen i hem- och värdmedlemsstaterna, ska medlemsstaterna säkerställa att dessa tillsynsorgan i största möjliga utsträckning samarbetar med varandra och bistår varandra vid utövandet av tillsynen.

I artikel 48 i direktivet föreskrivs att tillsynsorgan, inklusive Amla, ska informera varandra om fall där ett tredjelands rätt inte tillåter genomförandet av de riktlinjer, förfaranden och kontroller som krävs enligt penningtvättsförordningen. I dessa fall får samordnade åtgärder vidtas av tillsynsorganen för att finna en lösning. Tillsynsorganen ska beakta eventuella rättsliga hinder som kan stå i vägen för ett korrekt genomförande av dessa riktlinjer, förfaranden och kontroller, inbegripet tystnadsplikt, en otillräcklig nivå av dataskydd och andra begränsningar för utbyte av information som kan vara relevanta för detta ändamål.

I avsnitt 2 i kapitlet föreskrivs om samarbete inom tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och med motsvarigheter i tredjeländer. Avsnittet omfattar artiklarna 49–51. Enligt artikel 49 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att särskilda tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inrättas av det finansiella tillsynsorgan som ansvarar för moderföretaget för en koncern av kreditinstitut eller finansiella institut eller för huvudkontoret för ett kreditinstitut eller finansiellt institut. Ett tillsynskollegium ska inrättas

- om ett kreditinstitut eller finansiellt institut, inbegripet koncerner av sådana, har inrättat etableringar i minst två olika medlemsstater utöver den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget eller

- om ett kreditinstitut eller finansiellt institut i ett tredjeland har inrättat etableringar i minst tre medlemsstater.

Enligt artikel 49.4 i direktivet ska verksamheten i tillsynskollegierna stå i proportion till nivån på de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kreditinstitutet, det finansiella institutet eller koncernen exponeras för och till omfattningen på dess gränsöverskridande verksamhet.

Enligt artikel 49.9 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att kollegier bland annat används för att utbyta information, erbjuda ömsesidigt bistånd eller samordna metoden för tillsyn av koncernen eller institutet och för att vid behov vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att komma till rätta med allvarliga överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter som upptäckts på koncernnivå eller i kreditinstitutet eller det finansiella institutet eller i någon av de etableringar som koncernen eller institutet har inrättat i jurisdiktionen för ett tillsynsorgan som deltar i kollegiet.

I artikel 50 i direktivet föreskrivs om tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i den icke-finansiella sektorn. Enligt den ska medlemsstaterna säkerställa att de icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för moderföretaget för en grupp av ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn eller för huvudkontoret för en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn kan inrätta särskilda tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i någon av följande situationer:

a) Om en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn eller en grupp av sådana har inrättat etableringar i minst två olika medlemsstater utöver den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget.

b) Om en tredjelandsenhet som omfattas av krav på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och som inte är ett kreditinstitut eller finansiellt institut har inrättat etableringar i minst tre medlemsstater.

I artikel 51 i direktivet föreskrivs om samarbete med tillsynsorgan i tredjeländer. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsorgan kan ingå samarbetsavtal för samarbete och utbyte av konfidentiell information med sina motsvarigheter i tredjeländer. Sådana samarbetsavtal ska vara i överensstämmelse med tillämpliga regler om dataskydd och ingås på ömsesidig grund och omfattas av en garanti om krav i fråga om tystnadsplikt som är åtminstone likvärdig med den som avses i artikel 67.1. Konfidentiell information som utbyts i enlighet med samarbetsavtalen ska endast användas för utförandet av dessa myndigheters tillsynsuppdrag. Information som har sitt ursprung i en annan medlemsstat får inte lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har delat med sig av den och endast för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut.

I artikel 52 i avsnitt 3 ingår särskilda bestämmelser gällande självreglerande organ. I den sägs att om medlemsstaterna beslutar att tillåta att självreglerande organ utövar tillsyn över vissa ansvariga enheter ska de säkerställa att sådana självreglerande organs verksamhet vid utförandet av sådana uppdrag är föremål för tillsyn av en myndighet.

I tillsynen ingår att

- verifiera att alla självreglerande organ uppfyller kraven,
- utfärda riktlinjer gällande utförandet av tillsynsuppdragen,
- säkerställa att självreglerande organ utför sina tillsynsuppdrag på ett adekvat och effektivt sätt,
- granska de undantag som godkänns av självreglerande organ från skyldigheten att upprätta en enskilt dokumenterad riskbedömning,
- regelbundet informera självreglerande organ om aktiviteter som planeras eller uppdrag som utförs av Amla och som är relevant för utförandet av deras tillsynsfunktion, särskilt planeringen av inbördes utvärderingar.

I avsnitt 4 föreskrivs om sanktionsavgifter och administrativa åtgärder i artiklarna 53–59.

Enligt artikel 53 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att ansvariga enheter kan ställas till ansvar för överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter.

Utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att föreskriva och ålägga straffrättsliga påföljder ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktionsavgifter och administrativa åtgärder och säkerställa att tillsynsorganen kan ålägga sådana sanktionsavgifter och tillämpa administrativa åtgärder vid överträdelser av penningtvättsförordningen eller förordningen om betalningsuppgifter samt säkerställa att dessa efterlevs.

Alla eventuella sanktioner som åläggs eller åtgärder som tillämpas ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I artikel 54 i direktivet föreskrivs om tillsynsåtgärder gentemot ansvariga enheters etableringar och viss verksamhet som bedrivs inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster. Den tillämpas om det rör sig om etableringar av ansvariga enheter som inte i sig uppfyller kraven för att betraktas som kreditinstitut eller finansiella institut eller om typer av ansvariga enheters

infrastruktur över vilka värdmedlemsstatens tillsynsorgan utövar tillsyn i enlighet med artikel 38.1.

I artikel 55 i direktivet föreskrivs det om sanktionsavgifter. I artikeln åläggs medlemsstaterna att säkerställa att sanktionsavgifter åläggs ansvariga enheter för allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser, oavsett om de begåtts uppsåtligen eller genom vårdslöshet. I artikeln höjs de lägsta sanktionsavgifterna för kreditinstitut och finansiella institut avsevärt från fjärde penningtvättsdirektivets 5 000 000 euro till 10 000 000 euro för juridiska personer.

I artikel 60 i avsnitt 5 föreskrivs om rapportering av överträdelser och skydd för rapporterande personer. Enligt den ska tillsynsmyndigheter vara de myndigheter som är behöriga att i enlighet med visselblåsardirektivet inrätta externa rapporteringskanaler och att följa upp rapporter när det gäller krav som är tillämpliga på ansvariga enheter.

Samarbete

I kapitel V i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om samarbete och kapitlet är indelat i tre avsnitt. Avsnitt 1 gäller samarbete för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och det omfattar artiklarna 61–63. I artikel 61 i direktivet ingår allmänna bestämmelser. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att beslutsfattare, finansunderrättelseenheter, tillsynsorgan, inbegripet Amla, och andra behöriga myndigheter samt skattemyndigheter har effektiva samarbets- och samordningsmekanismer för att på nationell nivå utveckla och genomföra politik och åtgärder för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och för att förhindra att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs, bland annat så att de kan fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 8. I artikel 62 i direktivet föreskrivs om en skyldighet som gäller kommunikation av förteckningen över de behöriga myndigheterna. Enligt bestämmelsen ska medlemsstaterna till kommissionen och Amla meddela bland annat en förteckning över tillsynsorgan med ansvar för att övervaka efterlevnaden av penningtvättsförordningen, det tillsynsorgan som övervakar självreglerande organ samt finansunderrättelseenheten och en förteckning över behöriga nationella myndigheter. I artikel 63 i direktivet föreskrivs om samarbete med Amla.

I avsnitt 2 föreskrivs om samarbete med andra myndigheter och utbyte av konfidentiell information i artiklarna 64–68. I artikel 64 i direktivet föreskrivs om samarbete som rör kreditinstitut eller finansiella institut. I enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att finansiella tillsynsorgan, finansunderrättelseenheter och myndigheter som är behöriga att utöva tillsyn över kreditinstitut eller finansiella institut enligt andra unionsrättsakter fungerar i nära samarbete med varandra inom sina ansvarsområden och ger varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Sådant samarbete och informationsutbyte får inte inkräkta på pågående utredningar, analyser av en finansunderrättelseenhet, undersökningar eller förfaranden i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt i medlemsstaten där det finansiella tillsynsorganet eller myndigheten med behörighet för tillsyn av kreditinstitut eller finansiella institut enligt andra rättsakter är belägen och ska inte påverka de krav i fråga om tystnadsplikt som avses i artikel 67.1.

I artikel 65 i direktivet föreskrivs om samarbete som rör revisorer. Där förutsätts att tillsynsorgan med ansvar för revisorer och, i tillämpliga fall, myndigheter som övervakar självreglerande organ enligt kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet, deras finansunderrättelseenheter och myndigheterna med behörighet att utöva tillsyn över lagstadgade revisorer och revisionsföretag enligt artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (nedan

revisionsdirektivet) och artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (nedan *Europeiska unionens revisionsförordning*) fungerar i nära samarbete med varandra inom sina ansvarsområden och ger varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Konfidentiell information som utbyts enligt den här artikeln ska användas av ovannämnda myndigheter enbart för att utöva sina funktioner inom ramen för sjätte penningtvättsdirektivet eller de andra unionsrättsakter som nämns ovan och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till utövandet av dessa funktioner.

I artikel 66 i direktivet föreskrivs om samarbete med myndigheter med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska sanktioner, och tillsynsorgan och finansunderrättelseenheter förutsätts fungera i när samarbete med dem. I artikel 67 i direktivet föreskrivs om krav i fråga om tystnadsplikt. Enligt den ska medlemsstaterna bland annat kräva att alla personer som arbetar eller som har arbetat för tillsynsorgan och de myndigheter som avses i artikel 52 samt revisorer och experter som är verksamma för dessa tillsynsorgans eller myndigheters räkning ska omfattas av tystnadsplikt. Artikeln innehåller också specialvillkor för informationsutbyte i vissa situationer. I artikel 68 i direktivet föreskrivs om utbyte av information mellan tillsynsorgan och med andra myndigheter. I punkt 1 i den artikeln uppräknas de myndigheter med vilka utbyte av information ska godkännas och i punkt 2 ges medlemsstaterna möjlighet att tillåta att viss information lämnas ut till andra nationella myndigheter som enligt lag har ansvar för tillsyn över finansmarknaderna, eller med specifikt ansvar för att bekämpa eller utreda penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. I punkt 3 i samma artikel föreskrivs att medlemsstaterna får också tillåta att viss information som rör tillsyn över att ansvariga enheter efterlever penningtvättsförordningen på vissa villkor lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer, revisionsrätter och andra enheter med ansvar för undersökningar.

Avsnitt 3 gäller riktlinjer om samarbete, och bestämmelser om dem ingår i artikel 69. Där ges Amla i uppdrag att senast den 10 juli 2029 utfärda riktlinjer om bland annat samarbete och förfaranden.

Dataskydd

I artikel 70 i kapitel VI i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om dataskydd, och där hänvisas det till den allmänna dataskyddsförordningen.

Slutbestämmelser

Kapitel VII innehåller slutbestämmelser i artiklarna 71–80. Artikel 71 i direktivet gäller utövande av delegeringen till kommissionen med stöd av artikel 10. Artikel 72 gäller kommittéförfarande och artikel 73 övergångshantering av FIU.net, som kommissionen ska överföra till Amla senast den 10 juli 2027. I artikel 74 i direktivet föreskrivs om ändring av fjärde penningtvättsdirektivet när det gäller uppgifter om verkligt huvudmannaskap medan artikel 75 gäller ändring av visselblåsardirektivet. I enlighet med artikel 76 i direktivet ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om genomförandet av direktivet senast den 10 juli 2032 och därefter vart tredje år.

I artikel 77 i direktivet upphävs fjärde penningtvättsdirektivet den 10 juli 2027. Artikel 78 i direktivet gäller införlivande i den nationella lagstiftningen. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 10 juli 2027. De ska genast underrätta kommissionen om detta. Genom undantag från det

som anges ovan ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 74 senast den 10 juli 2025, artiklarna 11, 12, 13 och 15 senast den 10 juli 2026 och artikel 18 senast den 10 juli 2029. De ska genast underrätta kommissionen om detta. I artikel 79 i direktivet föreskrivs om ikraftträdande och i artikel 80 riktas direktivet till alla medlemsstater.

2.5 Ändring av direktivet om finansiell information

Syftet med det ändrade direktivet om finansiell information är att optimera och underlätta behöriga myndigheters åtkomst till finansiell information för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra allvarliga brott. I direktivet fastställs dessutom åtgärder för att säkerställa att finansiella institut och kreditinstitut i hela unionen, inbegripet leverantörer av kryptotillgångstjänster, tillhandahåller transaktionsuppgifter i ett format som behöriga myndigheter lätt kan behandla och analysera. Ändringarna i direktivet om finansiell information hänför sig till sammankopplingen av medlemsstaternas bankkontoregister och bankkontosystem samt till tillhandahållandet av transaktionsuppgifter i ett enhetligt format som är lätt att analysera.

I skälen i det ändrade direktivet om finansiell information konstateras att i synnerhet är snabb åtkomst till finansiell information avgörande för att genomföra effektiva brottsutredningar och för att framgångsrikt spåra och därefter förverka hjälpmedel till och vinning av brott, i synnerhet som en del av utredningar av organiserad brottslighet och it-brottslighet. I skälen i det ändrade direktivet om finansiell information påpekas att i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs att de centraliserade automatiserade mekanismerna bör sammankopplas via bankkontoregistrens sammankopplingssystem (BARIS) som ska tas fram och drivas av kommissionen. Enligt sjätte penningtvättsdirektivet har emellertid endast finansunderrättelseenheter (FIU) direkt åtkomst till de centraliserade automatiserade mekanismerna, även via bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Med tanke på den organiserade brottslighetens, terrorismfinansieringens och penningtvättens gränsöverskridande karaktär samt vikten av relevant finansiell information för att bekämpa allvarliga brott bör de behöriga nationella myndigheter som utsetts enligt artikel 3.1 i direktivet om finansiell information ha befogenhet att direkt och omedelbart få åtkomst till och söka i uppgifter om bankkonton i andra medlemsstater vilka är tillgängliga via bankkontoregistrens nya sammankopplingssystem, om det är nödvändigt för fullgörandet av deras uppgifter i syfte att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott eller stödja en brottsutredning som rör ett allvarligt brott, inbegripet identifiering, spårning och frysning av tillgångar med koppling till en sådan utredning.

Enligt skälen i det ändrade direktivet om finansiell information bör de skyddsåtgärder och begränsningar som fastställts genom direktivet om finansiell information också tillämpas på befogenheten att få åtkomst till och söka i uppgifter om bankkonton via bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Dessa skyddsåtgärder och begränsningar rör vilka myndigheter som har befogenhet att få åtkomst till och söka i uppgifter om bankkonton och de syften för vilka åtkomst till och sökning i uppgifter om bankkonton får ske. Bestämmelserna gäller också de typer av uppgifter som är åtkomliga och sökbara, i enlighet med principen om uppgiftsminimering, krav som gäller personalen vid de behöriga myndigheter som utsetts enligt direktivet om finansiell information, datasäkerhet samt loggning av åtkomst och sökningar. Den åtkomst som de behöriga myndigheter som utsetts enligt direktivet om finansiell information får till uppgifter om bankkonton över gränserna via bankkontoregistrens sammankopplingssystem bygger på det ömsesidiga förtroende mellan medlemsstaterna som följer av deras respekt för de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan *stadgan*).

Transaktionsuppgifter ger viktig information för brottsutredningar. Finansiella utredningar hämmas dock av det faktum att finansiella institut och kreditinstitut, inbegripet leverantörer av kryptotillgångstjänster, förser myndigheter som är behöriga att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra brott med transaktionsuppgifter i olika format, som inte omedelbart är klara för analys. Den gränsöverskridande karaktären hos de flesta utredningar av allvarliga brott, de olika format som används för att tillhandahålla transaktionsuppgifter och svårigheterna med att behandla transaktionsuppgifter hämmar informationsutbytet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och utvecklingen av gränsöverskridande finansiella utredningar. För att förbättra de behöriga myndigheternas kapacitet att utföra finansiella utredningar fastställs i direktivet om ändring av direktivet om finansiell information åtgärder för att säkerställa att finansiella institut och kreditinstitut i hela unionen, inbegripet leverantörer av kryptotillgångstjänster, tillhandahåller transaktionsuppgifter i ett format som behöriga myndigheter lätt kan behandla och analysera. De villkor och förfaranden enligt vilka behöriga myndigheter kan begära transaktionsuppgifter från finansiella institut och kreditinstitut regleras av förfaranderegler som fastställs i nationell rätt. Harmoniseringen av de tekniska arrangemangen för finansiella instituts och kreditinstituts tillhandahållande av transaktionsuppgifter på begäran av behöriga myndigheter bör inte påverka de nationella förfaranderegler och skyddsåtgärder enligt vilka behöriga myndigheter kan begära transaktionsuppgifter. Dessutom har kommissionen tilldelats befogenheter att anta delegerade akter.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland

De nationella riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism bedöms i riskbedömningar som utarbetas med fyra års mellanrum[5] samt i eventuella partiella uppdateringar av riskbedömningarna som gjorts med två års mellanrum. Strävan är att minska de risker som iakttagits i dessa riskbedömning genom riktade åtgärder som anges i handlingsplaner[6]. Den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism, riskbedömningen av icke-vinstdrivande organisationer och stiftelser (nedan *NPO-riskbedömning*) samt handlingsplanerna till dessa utgör tillsammans en helhet som beskriver Finlands nationella förståelse för riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som metoderna att hantera dem. De iakttagelser som gjorts i riskbedömningarna beskrivs mer ingående i avsnitt 3.7. Utöver

[5] Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism 2023: Partiell uppdatering, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/1146837c-aa63-4427-98c2-36c963a9624a/content
Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism 2021, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/ff202a04-32ed-4ebe-8e5f-590665e278d5/content
Handlingsplan för den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism 2021–2023, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/7f41a535-03f3-4e8e-a342-91d42eabb623/content
Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism inom NPO-sektorn 2024, 2024:20, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/36ca4967-f4bd-4fc6-85b6-bf45df9b5137

[6] Handlingsplan för den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism 2024–2025, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/468e362e-6062-495c-ab20-128983b1a00a/content

de nationella riskbedömningarna publicerar EU en övernationell riskbedömning[7]. Tillsynsorganen utarbetar också bland annat sektorspecifika riskbedömningar[8].

Enligt penningtvättsbestämmelserna är ansvariga enheter bland annat banker, betaltjänstleverantörer, finansiella institut, försäkringsaktörer, leverantörer av kryptotillgångstjänster samt vissa experttjänster. Grupperna av ansvariga enheter och antalet aktörer 2025 beskrivs närmare i tabellen nedan. En ansvarig enhet kan höra till flera grupper eller sektorer än en, så det totala antalet rapporteringsskyldiga företag är mindre än summan i tabellen. De risker som hänför sig till respektive sektor har bedömts i de ovannämnda riskbedömningarna.

Tabell 1. Grupperna av ansvariga enheter och antalet ansvariga enheter.[9]

Sektor	**Grupp av ansvariga enheter**	**Antal**	**Andel (%)**
Kreditinstitut		179	2%
Betaltjänstleverantörer	Betalningsinstitut och kontoinformationstjänster	60	1 %
	Betaltjänstleverantörer som tillhandahåller penningförmedling	13	0 %
	Valutaväxling (huvudsyssla)	13	0%
Spelverksamhet		2	0 %
Finansiella institut, andra tillhandahållare av finansiella tjänster samt indrivningsrörelser	Förmedlare av bostadskrediter	3	0 %
	Beviljare av konsumentkrediter, förmedlare av person-till-person-lån och bostadskrediter	27	0 %
	Indrivningsrörelser	84	1 %
	Fondbolag	19	0 %
	Finansiella tjänster	85	1 %

[7] Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the assessment of the risk of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border activities, SWD/2022/344, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0554&from=EN

[8] Finansinspektionens riskbedömningar: https://www.finanssivalvonta.fi/sv/forhindrande-av-penningtvatt-och-finansiering-av-terrorism/riskiarvio/;
Regionförvaltningsverket i Södra Finlands övervakarspecifika riskbedömning enligt penningtvättslagen 2023, https://avi.fi/documents/25266232/60926372/Julkaistava+yhteenveto_SV.pdf/ab9f3c14-f641-b75c-d2bf-35555693a88e/Julkaistava+yhteenveto_SV.pdf?t=1706012716021
Polisstyrelsens övervakarspecifika riskbedömning enligt penningtvättslagen, 16.4.2024, https://poliisi.fi/documents/25235045/160259020/32442500-Riskiarvion-yleinen-osio-SV-17042024.pdf/c66d76d1-1873-92f3-b74d-c7fb6b18fafd/32442500-Riskiarvion-yleinen-osio-SV-17042024.pdf?t=1714378718263

[9] Enheten för utredning av grå ekonomi, kundklassificering A40/2025, Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

	Sidotjänster till investeringstjänster	15	0 %
	Värdepappersföretaget	50	1 %
	AIF-förvaltare	118	1 %
Försäkringsverksamhet	Ombud: juridiska personer	1193	12 %
	Ombud: enskilda näringsidkare	2421	24 %
	Livförsäkringsbolag	9	0 %
	Arbetspensionsförsäkringsbolag	4	0 %
	Skadeförsäkringsbolag	34	0 %
	Försäkringsmäklare	101	1 %
	Försäkringsföreningar	5	0 %
	Filialer till försäkringsbolag	16	0 %
Leverantörer av kryptotillgångstjänster		5	0 %
Fastighets- och hyreslägenhets- och hyreslokalsmäklare		1654	17 %
Bokförare och revisorer	Bokförare	3017	30 %
	Revisorer (aktiebolag)	66	1 %
Advokater, juridiska tjänster, skatterådgivning	Advokater	744	7 %
	Juridiska tjänster	226	2 %
	Skatterådgivning (huvudsyssla)	33	0 %
Konsthandlare		66	1 %
Varuhandlare	Pantlåneinrättningar	14	0 %
	Varuhandlare	56	1 %
	Företagstjänster	42	0 %
Totalt		9 954	100 %

Dessa ansvariga enheters omsättning uppgick 2023 till sammanlagt cirka 57,7 miljarder euro. Av dem var cirka 21 % fysiska personer, 71 % aktiebolag, 5 % personbolag och 1 % föreningar. I enlighet med näringsgrensindelningen (TOL 2008) utgörs den största gruppen ansvariga enheter av verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, som företräder 40 % av alla utvalda aktörer. Finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet är den näststörsta gruppen med 25 %, och andra betydande näringsgrenar är fastighetsverksamhet samt handel. Av de ansvariga enheterna i tillsynsorganens register 2023 hade 58 % en omsättning på mindre än 400 000 euro, 10 % hade en omsättning på 400 000–1 000 000 euro, 4 % hade en omsättning på 1–2 miljoner euro, 5 % hade en omsättning på 2–10 miljoner euro och 3 % hade en omsättning på mer än 10 miljoner euro. Dessa företag hade 2024 tillsammans cirka 300 000 löntagare. Av företagen hade 33 % meddelat Skatteförvaltningen att de inte har några löntagare, 41 % av företagen hade 1–4 löntagare, 10 % hade 5–9 löntagare, 11 % hade 10–49 löntagare, 3

% hade 50–249 löntagare och 2 % hade mer än 250 löntagare. De företag som hade mer än 250 löntagare stod för cirka 75 % av det totala antalet löntagare (cirka 223 000).[10]

Tillsynen över ansvariga enheter är i Finland fördelad på flera myndigheter.

Tabell 2. Tillsynsorganen enligt penningtvättslagen och de ansvariga enheter som står under deras tillsyn.

Tillsynsorgan	**Ansvariga enheter som står under tillsyn**
Finansinspektionen	Inlåningsbanker och andra kreditinstitut, betaltjänstleverantörer, leverantörer av kryptotillgångstjänster, tillhandahållare av investeringstjänster, fondbolag, gräsrotsfinansieringsbolag, AIF-förvaltare, liv- och skadeförsäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsförmedlare, värdepapperscentralen, kontoförande institut, förvaringsinstitut, förmedlare av bostadskrediter, beviljare av konsumentkrediter, förmedlare av person-till-person-lån
Polisstyrelsen	Penningspelssammanslutningen i Fastlandsfinland
Patent- och registerstyrelsen	Revisorer
Finlands Advokater	Advokater
Tillstånds- och tillsynsverket	Valutaväxlare, tillhandahållare av kapitalförvaltnings- och företagstjänster, tillhandahållare av finansiella tjänster som inte övervakas av Finansinspektionen, indrivningsrörelser, tillhandahållare av företagskonsulttjänster och sidotjänster till investeringstjänster, pantlåneinrättningar, fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler, tillhandahållare av skatterådgivningstjänster eller de som tillhandahåller direkt eller indirekt stöd i anslutning till beskattningen, de som på uppdrag sköter bokföringsuppgifter, de som säljer eller förmedlar varor (betalningarnas sammanlagda värde minst 10 000 €), konsthandlare (betalningarna sammanlagt minst 10 000 €), tillhandahållare av juridiska tjänster (ej advokater).
Ålands landskapsregering	Fastighetsförmedlare och förmedlare av hyreslägenheter och hyreslokaler på Åland, penningspelssammanslutningen på Åland

[10] Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi: Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, kundklassificering A40/2025, 30.5.2025.

De årsverken som olika myndigheter förfogar över för bekämpning av penningtvätt samt finansieringen inom staten och den övriga offentliga ekonomin beskrivs i den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism[11] och den partiella uppdateringen av den[12]. Beskrivningarna baserar sig på finansministeriets enkäter till de centrala myndigheterna och tillsynsorganen inom bekämpningsarbetet, och enligt resultaten förfogade tillsynsorganen enligt penningtvättslagen i början av 2023 över sammanlagt 30 personresurser för uppgifter för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. På motsvarande sätt användes cirka 27,5 årsverken. Siffrorna täcker dem som arbetar i huvudsyssla med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Inom organisationerna kan det dessutom finnas enstaka personer vilkas arbetsbeskrivning delvis omfattar förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är utmanande att mäta resurserna för de myndigheter som omfattas av omsorgsplikten enligt penningtvättslagen i årsverken, eftersom förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism är en del av dessa aktörers andra arbetsuppgifter. Centralen för utredning av penningtvätt förfogade i början av 2023 över 41 personresurser och 40 årsverken. I början av 2023 hade 23 personresurser och cirka 10,65 årsverken allokerats till verksamheten vid de ministerier som deltar i arbetet med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. I siffran ingår också personer som delvis arbetar med uppgifter för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, och en del av resurserna har avlönats med extern projektfinansiering. Enligt enkäterna har resurserna ofta upplevts som otillräckliga. Framför allt penningtvättslagstiftningens utveckling, de ökade förpliktelserna och det ökade antalet rapporter om tvivelaktiga transaktioner, och för tillsynsorganens del det ställvis omfattande tillsynsfältet, upplevs kräva större resurser. Alla aktörer har inte en separat budget för arbetet med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, utan det utförs i samband med annat tillsynsarbete.

De ansvariga enheter och de myndigheter som berörs av omsorgsplikt är skyldiga att rapportera tvivelaktiga transaktioner och misstankar om finansiering av terrorism till centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. Dessa rapporter är en central metod för att upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism och vidta myndighetsåtgärder. I de ovannämnda riskbedömningarna specificeras närmare karaktären av de olika ansvariga enheternas verksamhet och deras verksamhetsformer samt antalet rapporter till centralen för utredning av penningtvätt.

Under 2025 tog centralen för utredning av penningtvätt enligt sin årsberättelse[13] emot 36 020 rapporter om misstänkta transaktioner (år 2024 totalt 53 482 rapporter). Av rapporterna hade 249 klassificerats som att de hänför sig till finansiering av terrorism (år 2024 totalt 102). Till antalet flest rapporter om tvivelaktiga transaktioner kom från banker, betalningsförmedlare, penningspelsammanslutningar och tillhandahållare av tjänster i anslutning till virtuella valutor.

På grund av dessa rapporter öppnade centralen för utredning av penningtvätt 1629 utredningshelheter (år 2024 totalt 1347), av vilka 73 gällde finansiering av terrorism (år 2024 totalt 59). De största utredningshelheterna som gällde finansiering av terrorism handlade om

---

[11] Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism 2021

[12] Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism 2023 : Partiell uppdatering

[13] Centralen för utredning av penningtvätts årsberättelse 2025 (på finska), https://rahanpesu.fi/documents/25235045/67733116/2025-rahanpesun-selvittelykeskuksen-vuosikertomus.pdf/48df3380-929a-97df-5a68-f3f378a838b2?t=1770983705780

fall där personer som vistades i Finland misstänktes ha samlat in och överfört medel som skulle förmedlas till terroristorganisationer i utlandet.

Under 2025 överlämnade centralen för utredning av penningtvätt i 1406 fall information för brottsutredning och förutredning. De vanligaste brottsrubriceringarna för vilka centralen för utredning av penningtvätt överlämnade information var grovt bedrägeri (35,4 %), grovt betalningsmedelsbedrägeri (21,4 %), grov penningtvätt (3,8 %) samt grovt skattebedrägeri (1,3 %). Utredningscentralen meddelande totalt 195 förordnanden att avbryta transaktioner, vilkas sammanlagda värde var 24,8 miljoner euro. Av denna summa tog myndigheterna 2,7 miljoner euro i besittning som vinning av brott. Till utländska enheter med ansvar för bekämpning av penningtvätt sände utredningscentralen totalt 705 begäranden att stoppa medel, som ledde till att sammanlagt 3,9 miljoner euro frystes. År 2024 meddelades totalt 223 förordnanden att avbryta en transaktion och med stöd av utredningscentralens egna befogenheter och genom internationellt samarbete kunde man ta vinning av brott i besittning för nästan 14 miljoner euro i Finland och utomlands kunde cirka 3,5 miljoner euro stoppas.

År 2024 fick myndigheterna i Finland kännedom om 1395 fall (år 2023 1025) med brottsrubriceringarna penningtvätt, försök till penningtvätt, grov penningtvätt, försök till grov penningtvätt, penningtvätt av oaktsamhet och penningtvättsförseelse. Av dessa rubricerades 939 fall som penningtvätt och 366 som grov penningtvätt. Av de kända fallen var antalet utredda brott 1021.

I Finland är en stor del av de penningtvättsbrott som går till domstol förenade med tämligen liten vinning av brott, och största delen av åtalen och domarna gäller grundformen av penningtvätt eller penningtvätt av oaktsamhet. Fallen av grov penningtvätt är få jämfört med grundformen av penningtvätt eller penningtvätt av oaktsamhet. Enligt centralen för utredning av penningtvätts rapport[14] har det i Finland under tiden 1.6.2022–31.4.2024 meddelats sammanlagt 186 avgöranden som gäller grov penningtvätt, av vilka 120 meddelades av tingsrätterna och 66 av hovrätterna. Ungefär en fjärdedel av de tillräknade grova penningtvättsbrotten hänförde sig till organiserade brottslighet.

I Finland är det centralkriminalpolisen som fattar beslut om frysning av tillgångar och för en offentlig förteckning över frysningsbeslut. Frysningsbeslut verkställs av utsökningsmyndigheten. År 2025 fattade centralen för utredning av penningtvätt tre nya administrativa frysningsbeslut och under året upphävdes sammanlagt åtta frysningsbeslut. År 2024 fattade centralen för utredning av penningtvätt sammanlagt tio administrativa frysningsbeslut, av vilka ett upphävdes senare samma år. År 2023 inleddes sammanlagt fem administrativa frysningar vid centralen för utredning av penningtvätt, av vilka ett frysningsbeslut som gällde en fysisk person upphävdes senare samma år. År 2022 fattades inget nytt beslut, utan under 2022 upphävdes fyra tidigare frysningsbeslut, varav ett gällde en fysisk person och tre juridiska personer.

3.2 EU-bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

De nationella bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism baserar sig på bestämmelserna i EU:s penningtvättsdirektiv, som i sin tur i stor utsträckning

[14] Rahanpesurikokset oikeuskäytännössä - Törkeä rahanpesu -tuomiot Suomen käräjä- ja hovioikeuksissa 6/2022–4/2024, https://poliisi.fi/documents/25235045/0/Tuomioanalyysi_2024%20(1).pdf/4dac4499-ecb8-7422-68d5-52e81b03e9ff/Tuomioanalyysi_2024%20(1).pdf?t=1755585035158

baserar sig på FATF:s rekommendationer, som behandlas mer ingående i avsnitt 3.8 i denna proposition. För närvarande tillämpas fjärde penningtvättsdirektivet, som har genomförts nationellt 2017 genom bland annat lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan *penningtvättslagen*) och lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017). Direktivet ändrades genom femte penningtvättsdirektivet, där det föreskrevs om skyldighet för medlemsstaterna att införa centraliserade automatiserade mekanismer, till exempel centrala register eller centrala elektroniska datasöksystem, som gör det möjligt att med nödvändig skyndsamhet fastställa identiteten hos fysiska eller juridiska personer som innehar eller kontrollerar betalkonton och bankkonton som identifieras med IBAN-nummer. Genom ändringarna ingrep man dessutom i bland annat nya risker i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism, såsom kryptotillgångar, samt tillfogades transparens om det verkliga huvudmannaskapet. Femte penningtvättsdirektivet har genomförts nationellt genom lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019), lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019), som senare har upphävts genom lagen om leverantörer av kryptotillgångstjänster och om marknader för kryptotillgångar (402/2024), samt genom ändringar i bland annat penningtvättslagen.

De direktiv som föregick genomförandet av fjärde och femte penningtvättsdirektiven hade genomförts genom lagen av den 30 januari 1998 om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998), som upphävdes genom lagen av den 18 juli 2008 om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

EU-bestämmelserna och därigenom de nationella bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har blivit allt mera detaljerade med tiden. Tredje penningtvättsdirektivet (innehöll 47 artiklar, fjärde penningtvättsdirektivet innehåller 69 artiklar, medan EU:s nya regelbok om penningtvätt, som består av penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet, innehåller sammanlagt 170 artiklar, och dessutom ska EU-bestämmelser på lägre nivå, som ska antas med stöd av penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet och som fortfarande bereds, tillämpas. Amla-förordningen innehåller dessutom sammanlagt 108 artiklar.

3.3 Nationella bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ingår i synnerhet i penningtvättslagen, lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. Dessutom ingår bestämmelser om uppgifter i anslutning till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i flera speciallagar som gäller rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen samt i lagar om behöriga myndigheter, såsom lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism, handelsregisterlagen (564/2023), strafflagen, lagen om Finansinspektionen (878/2008), försäkringsbolagslagen (521/2008), kreditinstitutslagen (610/2014), lagen om betalningsinstitut (297/2010), lagen om investeringstjänster (747/2012), lotterilagen (1047/2001), penningspelslagen (10/2026) och lagen om utsläppshandel (1270/2023).

3.3.1 Penningtvättslagen

Syftet med penningtvättslagen är att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, att främja avslöjande och utredning av sådan verksamhet och att effektivisera spårning och återtagande av brottsvinningen. Lagen gäller dem som är skyldiga att rapportera penningtvätt, som är bland annat kreditinstitut och betalningsinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster, men också många aktörer utanför finanssektorn, såsom

fastighetsförmedlare, tillhandahållare av penningspelstjänster, försäkringsbolag, revisorer, skatterådgivare och juridiska biträden. De rapporteringsskyldiga ska identifiera och känna sin kund, göra en riskbedömning av de risker för missbruk som hänför sig till den egna verksamheten och rapportera tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. I penningtvättslagen föreskrivs också om tillsyn över de rapporteringsskyldiga och om administrativa påföljder för försummelse av efterlevnad av lagen samt om samarbete mellan bland annat myndigheter och dem som utövar tillsyn över penningtvätt. Penningtvättslagen har ändrats ett flertal gånger genom lagarna 1089/2017, 244/2018, 401/2018, 406/2018, 413/2018, 573/2019, 678/2019, 31/2020, 284/2021, 376/2021, 532/2021, 600/2021, 1286/2021, 207/2022, 1174/2022, 187/2023, 444/2023, 599/2023, 414/2024 och 84/2025.

Den mest omfattande reformen av penningtvättslagen gjordes genom regeringens proposition om en delreform av bestämmelserna om penningtvätt[15], där det föreslogs att lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism skulle ändras både på grund av nationella behov av ändringar i lagstiftningen och för att samtidigt förbättra genomförandet av fjärde penningtvättsdirektivet. Genom ändringarna svarade man också på FATF:s rekommendationer. I början av 2023 antogs dessutom i anslutning till denna helhet en kompletterande regeringsproposition[16], där bland annat tillsynsmyndigheterna för penningtvätt föreslogs få befogenheter att övervaka kundkontrollen i anslutning till efterlevnaden av sanktionsbestämmelser och frysningsbeslut.

Penningtvättslagen innehåller många bestämmelser som överlappar bestämmelserna i penningtvättsförordningen. Överlappande bestämmelser som bör upphävas gäller särskilt definitioner, rapporteringsskyldighet, de rapporteringsskyldigas riskbedömning och riskhanteringsmetoder, kundkontroll samt verkliga förmånstagare.

I fråga om de saker som regleras i 1 kap. i penningtvättslagen ingår definitioner i penningtvättsförordningen, så de överlappar i huvudsak penningtvättsförordningen: Vissa bestämmelser som preciserar penningtvättsförordningen behöver dock finnas kvar i penningtvättslagen. Dessa bestämmelser hänför sig särskilt till fastställandet av nationella behöriga tillsynsorgan och myndigheter. I 1 kap. 4 § 2 mom. i penningtvättslagen ingår bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning om betydande offentliga uppdrag, och med stöd av det har statsrådets förordning om betydande offentliga uppdrag som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (610/2019) utfärdats. Det är nödvändigt att föreskriva om ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning i den nya lagen för att uppgifterna enligt den definition som i fortsättningen ingår i penningtvättsförordningen ska kunna anges närmare nationellt.

I 2 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om riskbedömning. Enligt 2 kap. 1 § i penningtvättslagslagen ska Finland utarbeta en nationell bedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, vars syfte är att specificera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism inom olika sektorer, stödja och effektivisera bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism samt resursfördelningen, stödja olika sektorer när de

---

[15] Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 3 och 20 b § i lagen om Finansinspektionen, RP 236/2021 rd, nedan *delreform av penningtvättslagstiftningen.*

[16] Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 3 och 20 b § i lagen om Finansinspektionen (RP 236/2021 rd), RP 323/2022 rd.

upprättar enhetliga rutiner för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, och ge behöriga tillsynsmyndigheter, advokatföreningen och rapporteringsskyldiga information som stöd för riskbedömningen.

I artikel 8 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs i detalj om genomförandet av nationell riskbedömning och om innehållet i den, och dessa bestämmelser behöver genomföras i den nya penningtvättslagen, liksom artikel 9 om statistik över riskbedömningen. I 2 kap. 2 § i penningtvättslagen föreskrivs det om övervakarspecifik riskbedömning, och enligt den ska den behöriga tillsynsmyndigheten och advokatföreningen också göra en bedömning av riskerna för att penningtvätt och finansiering av terrorism bedrivs genom de rapporteringsskyldiga som omfattas av tillsynen. I sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om tillsynsorganets riskbedömning, och de mera detaljerade bestämmelserna om detta än tidigare måste genomföras i den nya penningtvättslagen.

Penningtvättslagens 2 kap. 3 § gäller den rapporteringsskyldigas riskbedömning. I fortsättningen föreskrivs det om den ansvariga enhetens riskbedömning och riskhantering i kapital II i penningtvättsförordningen, så det kan inte längre finns överlappande nationella bestämmelser om detta.

I 3 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om de rapporteringsskyldigas skyldigheter i anslutning till kundkontroll. I den gällande penningtvättslagen har det fästs större uppmärksamhet än tidigare vid ett riskbaserat synsätt i bestämmelserna om kundkontroll.

Bestämmelserna i 3 kap. i penningtvättslagen överlappar i huvudsak penningtvättsförordningens bestämmelser om kundkännedom, där det föreskrivs mycket detaljerat om de ansvariga enheternas skyldigheter i anslutning till kundkännedom. Det kommer dessutom att komma ytterligare en avsevärd mängd direkt tillämpliga EU-bestämmelser om lägre nivå om kundkännedom, som fortfarande håller på att beredas. I fortsättningen ska det inte föreskrivas om kundkännedom i den nya penningtvättslagen utom en förtydligande bestämmelse om juridiska personers registernummer och även statsrådets förordning om åtgärder för kundkontroll och om riskfaktorer vid förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (929/2021), som utfärdats med stöd av de gällande bestämmelserna, kommer att upphävas när penningtvättslagen upphävs.

I 4 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner. Bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i 4 kap. i penningtvättslagen, men som är noggrannare, finns i penningtvättsförordningen, så de nationella bestämmelserna överlappar till denna del förordningen.

I 5 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om Tillstånds- och tillsynsverkets register för övervakning av penningtvätt, där sådana rapporteringsskyldiga som övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket och som inte är auktoriserade tillsynsobjekt eller skyldiga att låta registrera sig i ett annat register som förs av tillsynsmyndigheten. Syftet med bestämmelserna har varit att säkerställa att Tillstånds- och tillsynsverket har uppdaterad och heltäckande information om de rapporteringsskyldiga som verket övervakar. I lagen preciseras särskilt de förutsättningar enligt vilka Tillstånds- och tillsynsverket bedömer tillförlitligheten hos ledningen för och de betydande ägarna till ett företag som bedriver valutaväxlingsverksamhet och tillhandahåller företagstjänster. Registret är offentligt och i penningtvättslagen föreskrivs särskilt om avförande av uppgifter ur registret samt om lämnande av uppgifter genom nättjänst. Penningtvättslagens 5 kap. 1 § gäller tillämpningsområde, 2 § registeransvarig och användningsändamål för registret för övervakning av penningtvätt och 3 § ansökan om införande i registret och förutsättningar för registrering. Penningtvättslagens 5 kap. innehåller också bestämmelser i 4 § om uppgifter

som ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt samt anmälan om ändringar, i 5 § om tillförlitlighet, i 6 § om avförande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt, i 7 § om utlämnande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt samt i 8 § om uppdatering av uppgifter via befolkningsdatasystemet, handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet. Det föreskrivs inte om registret för övervakning av penningtvätt i EU:s rättsakter, så bestämmelserna behöver fortfarande ingå i den nya penningtvättslagen för att effektivisera övervakningen av de ansvariga enheter som berörs av registreringsskyldigheten.

I 6 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om uppgifter om verkliga förmånstagare, genom vilka kraven i artikel 3 i fjärde penningtvättsdirektivet har genomförts. Med en verklig huvudman avses fysiska personer som ytterst äger eller kontrollerar en juridisk person som är kund hos en rapporteringsskyldig. Utöver denna allmänna definition har artikel 3.6 tre underpunkter som anger minimikraven när det gäller vem som ska betraktas som verklig huvudman i ett företag, i en trust eller i en annan juridisk person. Bestämmelserna i penningtvättslagen följer indelningen i direktivet. Som verklig huvudman betraktas en person som har ett ägande eller en röstandel på över 25 procent i en juridisk person. Begreppet verklig förmånstagare är emellertid betydligt mera omfattande än så och det innefattar alla arrangemang där en fysisk person de facto utövar bestämmande inflytande i en sammanslutning. Detta kan innebära utövande av bestämmande inflytande till exempel via ägarkedjor som består av andra företag, enligt avtal eller på något annat sätt. I 6 kap. i penningtvättslagen förutsätts att alla sammanslutningar som hör till det kapitlets tillämpningsområde upprätthåller exakt och uppdaterad information om sina verkliga förmånstagare. Bestämmelser om registrering av dessa uppgifter finns i handelsregisterlagen, föreningslagen, religionsfrihetslagen och stiftelselagen. Enligt de gällande bestämmelserna gäller ett företags skyldighet att aktivt ta reda på hur det förhåller sig situationer där huvudmannaskapet klart kan påvisas enligt artikel 3.6 a i direktivet. En sammanslutning är skyldig att alltid känna till fysiska personer som har en ägarandel eller ett röstetal på mer än 25 %. Om en sådan ägarandel eller ett sådant röstetal innehas av en juridisk person, ska företaget dessutom utreda vilka fysiska personer som självständigt kan fatta beslut i den ägande juridiska personen. Härmed avses till exempel en fysisk person som är bolagsman i ett öppet bolag eller har över 50 % av röstetalet i ett aktiebolag. I de gällande penningtvättsbestämmelserna har man utnyttjat uppgifter som redan förts in i registret, vilket innebär att de inte behöver lämnas in på nytt. Penningtvättslagen förutsätter också att företaget och sammanslutningen på basis av de uppgifter som de har tillgång till ska känna till också eventuella andra verkliga förmånstagare. Ett företag ska när det anger och registrerar en verklig förmånstagare utnyttja all den information som det har tillgång till, till exempel om bolaget känner till ett delägaravtal enligt vilket beslutanderätten utövas på ett sätt som av viker från de nominella röstetalen.

Utgångspunkten för regeringens proposition[17] när den gällande penningtvättslagen stiftades var att sådana övriga juridiska personer som avses i artikel 3.6 c i direktivet[18] i Finland är föreningar,

---

[17] Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, till lag om centralen för utredning av penningtvätt samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 228/2016 rd), nedan *regeringens proposition om stiftande av den gällande penningtvättslagen.*

[18] När det gäller juridiska enheter såsom stiftelser och juridiska konstruktioner av samma typ som truster, den eller de fysiska personer som innehar ställningar som är likvärda med eller liknar dem i led b.

”(obs., led b: ”b) När det gäller truster:

i) Instiftaren eller instiftarna.

religionssamfund och stiftelser, för vilkas vid kommande det särskilt måste avgöras vilka som närmast kan betraktas som sådana fysiska personer som utövar faktisk bestämmande- eller beslutanderätt. Det konstaterades att oberoende av om en förening strävar efter vinst eller inte, är det i föreningens verksamhet ofta omöjligt att ange vem som enligt fjärde penningtvättsdirektivet är den verkliga förmånstagaren. Stiftelsers verksamhet är inriktad på ett visst ändamål. Av denna anledning ansågs en förenings förmånstagare i regel vara de i föreningsregistret införda styrelseledamöterna och i fråga om stiftelser styrelse- och förvaltningsrådsledamöterna, som i praktiken är beslutsfattare på föreningarnas och stiftelsernas vägnar. Ordföranden ska antecknas i registret också när det gäller religionssamfund och ideella föreningar, till exempel politiska föreningar. I fråga om religionssamfund föreslogs i överensstämmelse med föreningslagen bestämmelser enligt vilka religionssamfunds registrerade styrelsemedlemmar skulle betraktas som verkliga förmånstagare. I regeringens proposition konstaterades vidare att i fråga om registrering av verkliga förmånstagare i föreningar, religionssamfund och stiftelser anses det vara tillräckligt att i samband med registreringen med stöd av föreningslagen och stiftelselagen anmäla uppgifter om styrelsens ordförande och övriga styrelseledamöter samt om förvaltningsrådets medlemmar. Föreningar och stiftelser är enligt lag skyldiga att anmäla ändringar i dessa uppgifter till registret.

I propositionen föreslogs det inte att något nytt register över verkliga förmånstagare skulle inrättas, utan det ansågs förenligt med direktivet att uppgifter om verkliga förmånstagare samlas in och uppdateras som en del av handels-, förenings- och stiftelseregistret samt registret över religionssamfund[19].

I och med de nya bestämmelserna föreskrivs det om verkliga förmånstagare i den direkt bindande penningtvättsförordningen. Truster och juridiska enheter som liknar truster regleras i artiklarna 57–60 i penningtvättsförordningen. Viktiga för Finlands del är i första hand juridiska enheter som liknar truster (artikel 57 med undantag enligt artikel 59), till vilka hänförs även stiftelser. Verkliga förmånstagare i föreningar tycks fastställas med stöd av artikel 63 i penningtvättsförordningen, med beaktande av vad som konstateras i artikel 56, om inte artikel 57 tillämpas på dem. Även artikel 52.4 kan utgöra rättslig grund för juridiska enheter som inte är företag. Medlemsländerna förutsätts anmäla förteckningar över juridiska enheter som avses i artiklarna 56 och 57 till kommissionen. En förteckning ska således anmälas över verkliga förmånstagare i juridiska personer samt över juridiska enheter som avses i artikel 52.4 i penningtvättsförordningen och som inte är företag och för vilka det med hänsyn till deras form och struktur inte är lämpligt eller möjligt att beräkna ägande. Dessutom ska det anmälas huruvida mekanismen enligt artikel 63.4, som är avsedd för situationer där ingen person har identifierats som verklig huvudman och förmånstagare (den s.k. presumtionsbestämmelsen), är tillämplig med avseende på den specifika formen och strukturen hos andra juridiska enheter än företag. Kommissionen får genom en genomförandeakt anta en förteckning över typer av

---

ii) Förvaltaren eller förvaltarna.
iii) Beskyddaren eller beskyddarna, om sådana finns.
iv) Förmånstagarna eller, om det ännu inte har fastställts vilka enskilda personer som är förmånstagare med avseende på den juridiska konstruktionen eller enheten, den kategori av personer för vilka den juridiska konstruktionen eller enheten främst har inrättats eller verkar.
v) Eventuella andra fysiska personer som ytterst utövar kontroll över trusten genom direkt eller indirekt ägande eller genom andra medel.”)

[19] Även i fjärde penningtvättsdirektivet förutsattes att uppgifterna finns i ett centraliserat register, men det var möjligt att registrera uppgifterna i enlighet med nationella system.

juridiska enheter som regleras i medlemsstaternas rätt och som bör omfattas av de krav som föreskrivs i artikel 57 för verkliga huvudmän för juridiska enheter som liknar uttryckliga truster.

Enligt 2 § i stiftelselagen ska en stiftelse ha ett nyttigt ändamål. Stiftelsen ska stödja eller bedriva verksamhet som främjar ändamålet. Ändamålet får inte vara att bedriva affärsverksamhet eller bereda någon i den närståendekrets som anges i 8 § ekonomisk fördel. Med stöd av stiftelselagen kan man anse att stiftelser i Finland uppfyller kravet på avsaknad av vinstsyfte i artikel 59 c i i penningtvättsförordningen, vilket innebär att det räcker med att kategorin av förmånstagare och dess allmänna kännetecken identifieras. I Finland har det i oktober 2024 publicerats en separat NPO-riskbedömning, enligt vilken stiftelser i princip också kan anses vara förenade med låg risk, vilket innebär att kraven för undantag i led ii i samman artikel uppfylls.

I Finland fastställs således verkliga förmånstagare i stiftelser med stöd av artikel 57 i penningtvättsförordningen, och när förutsättningarna enligt artikel 59.2 är uppfyllda förfaller det vara tillräckligt att endast kategorin av förmånstagare identifieras. I penningtvättsförordningen preciseras inte desto närmare vad som avses med kategori av förmånstagare och hur detaljerad en sådan är. Enligt stiftelselagen ska ändamålet för stiftelsen anges i stiftelsens stadgar, och också uppges separat i stiftelseurkunden. Stiftelsens ändamål styr på ett centralt sätt stiftelsens tillåta användning av medel och målgruppen för medlen. Stiftelsens ändamål kan i princip betraktas som tillräcklig kategori av förmånstagare enligt förordningen. Ändamålet med varje stiftelse som är registrerad i Finland kan ses av alla i Patent- och registerstyrelsens stiftelseregister.

Den rättsliga grunden för verkliga förmånstagare i föreningar är inte lika entydig som i fråga om stiftelser med stöd av penningtvättslagen. Det återstår att se om kommissionen antar genomförandeakter om de juridiska enheter som omfattas av artikel 57, och omfattas i så fall även föreningar av den artikeln. Föreningar nämns inte uttryckligen i artikeln. Med beaktande av vad som konstaterats i artiklarna 56 och 63, kan verkliga förmånstagare i föreningar bedömas även med stöd av andra artikelled. Det kan påpekas att med stöd av riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism inom NPO-sektorn kan man inte utgå från antagandet att alla föreningar skulle vara förenad med låg risk. Om artikel 57 ska tillämpas på föreningar, skulle det medföra avsevärda förändringar jämfört med nuläget. Vid bedömningen av förmånstagare i föreningar förefaller artikel 63 utgöra den klaraste grunden för rättsläget.

Av artikel 63 följer en klart skyldighet för alla juridiska enheter att i) erhålla och inneha adekvata, korrekta och aktuella uppgifter om verkligt huvudmannaskap, ii) tillhandahålla ansvariga enheter dessa uppgifter i samband med åtgärder för kundkännedom samt iii) föra in uppgifterna i registret över förmånstagare. I artikel 63. och 63.4 anges närmare vilka aktörer som ska betraktas som sådana verkliga förmånstagare i juridiska enheter som inte har kunnat fastställas med stöd av artiklarna 51–57. Enligt artikel 63.4 ska detaljerade uppgifter som motsvarar de uppgifter som krävs enligt artikel 62.1 andra stycket a tillhandahållas och registreras om alla fysiska personer som är en ledande befattningshavare i den juridiska enheten. Med ledande befattningshavare avses i samband med artikel 63.4 de fysiska personer som är verkställande ledamöter i ledningsorganet och de fysiska personer som utövar verkställande funktioner inom en juridisk enhet och som är ansvariga inför ledningsorganet för den dagliga ledningen av enheten. Detta utgör ett undantag från definitionen av företagsledning i artikel 2.1.40 i penningtvättsförordningen, som utgör huvudregel.

I fråga om föreningar ska i föreningsregistret föras in åtminstone styrelsens ordförande (4 § i föreningsregisterförordningen (506/1989)). En del meddelar frivilligt också övriga styrelsemedlemmar. En del föreningar har också separat andra namntecknare, som ska meddelas till registret vid sidan av styrelsens ordförande. Med beaktande av att i många mindre föreningar

(som utgör majoriteten av föreningarna) har just styrelsens ordförande en central roll, kan det anses tillräckligt i ljuset av ordalydelsen i artikel 63.4 att med stöd av presumtionsbestämmelsen endast ordföranden är registrerad som verklig förmånstagare. Om det däremot handlar om en förening med ett stort antal medlemmar och/eller stor förmögenhet eller som annars bedriver omfattande verksamhet, har den i allmänhet registrerat hela styrelsen, varvid det också är motiverat att samtliga styrelsemedlemmar automatiskt betraktas som verkliga förmånstagare. Om en förening har en verkställande direktör, som till skillnad från ett aktiebolags verkställande direktör inte är en i föreningslagen känd organisation, trots att en sådan ofta fungerar på samma sätt som ett aktiebolags verkställande direktör, kan det vara motiverat att den person som utsetts till uppdraget antecknas i registret utöver andra verkliga förmånstagare. Detta är i linje med definitionen av ledande befattningshavare i artikel 63 samt med den bedömning som gjorts i den utredning som gäller reformen av Sveriges penningtvättslagstiftning[20]. Om en förening har en verkställande direktör, arbetar denne ofta mycket självständigt och sköter den dagliga ledningen av föreningen i enlighet med styrelsens anvisningar. Avgörandet måste dock träffas fall för fall.

Tillämpningen av den nya penningtvättsförordningen medför vissa ändringar i definitionerna av verkliga förmånstagare i stiftelser och föreningar, och till skillnad från nuläget förefaller deras förmånstagare fastställas med stöd av olika artikelpunkter. Nuvarande praxis, som innebär att styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar i stiftelseregistret samt styrelsens ordförande (och eventuellt andra medlemmar) i föreningsregistret automatiskt är verkliga förmånstagare, förefaller dock i regel tillräcklig. Den så kallade presumtionsbestämmelsen kan synbarligen tillämpas även i framtiden, dock med några preciseringar. Verkliga förmånstagare i stiftelser fastställs med stöd av artikel 57 i penningtvättsförordningen, och när förutsättningarna enligt artikel 59.2 är uppfyllda förfaller det vara tillräckligt att endast kategorin av förmånstagare identifieras.

Bestämmelserna i 6 kap. 1 § i penningtvättslagen överlappar i huvudsak och står i strid med penningtvättsförordningen bestämmelser om verkligt huvudmannaskap. Bestämmelserna om verkligt huvudmannaskap ingår i kapitel VI i förordningen och det är betydligt mera detaljerat än de tidigare nationella bestämmelserna, som byggde på kraven i fjärde penningtvättsdirektivet. I den nya penningtvättslagen måste det intas vissa preciserande bestämmelser om vissa juridiska personers skyldigheter i anslutning till registreringen av verkliga förmånstagare för att klargöra de nationella förfarandena.

Penningtvättslagens 7 kap. gäller tillsyn. Där definieras tillsynsmyndigheter och föreskrivs om bland annat deras rätt att få uppgifter och inspektionsrätt. Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller noggrannare bestämmelser än tidigare om tillsynsorganens befogenheter och samarbete, på det sätt som beskrivs i avsnitt 2.4.2. Det nationella genomförandet av dessa bestämmelser förutsätter ändringar jämfört med de gällande bestämmelserna. Det behövs således fortfarande bestämmelser om tillsynsorgan och deras befogenheter i den nya penningtvättslagen.

I 7 kap. 1 § 4 mom. i penningtvättslagen föreskrivs att Energimyndigheten och en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017) samt centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010) ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de utifrån omständigheter som kommer fram i samband med tillsynen eller annars när de sköter sina uppgifter observerar en tvivelaktig

[20] SOU 2024:58 s. 355 https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/08/sou-202458/.

transaktion. I regeringens proposition om stiftande av den gällande penningtvättslagen konstateras det att den skyldighet som åläggs Energimyndigheten har ansetts förtydliga penningtvättslagens förhållande till den direkt tillämpliga registerförordningen, enligt vilken Energimyndigheten redan har denna skyldighet. En börs enligt lagen om handel med finansiella instrument samt centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker är inte rapporteringsskyldiga enligt den gällande penningtvättslagen på grund av den begränsning av tillämpningsområdet som föreskrivs i lagen 1 kap. 2 § 1 punkten. Centralinstitut är i princip inte ansvariga enheter enligt den nya penningtvättsförordningen. Men i artikel 16.4 i penningtvättsförordningen konstateras att Amla utarbetar tekniska standarder för tillsyn där det anges de förhållanden under vilka bestämmelserna i artikel 16 gäller för ”enheter som ingår i strukturer som omfattas av gemensamt ägande, gemensam förvaltning eller gemensam efterlevnadskontroll, inbegripet nätverk eller partnerskap”, vilket eventuellt kunde gälla även centralinstitut. Om man fortfarande vill föreskriva om begränsning av rapporteringsskyldigheten för ovannämnda aktörer i penningtvättslagen, bör kommissionen underrättas om en riskbaserad förlängning av undantaget från tillämpningsområdet i enlighet med artikel 3 i sjätte penningtvättsdirektivet.

I 8 kap. i penningtvättslagen ingår bestämmelser om de administrativa påföljder som tillsynsmyndigheten kan påföra rapporteringsskyldiga tillsynsobjekt för lagbrott eller försummelser. I penningtvättslagen anges en del av de administrativa påföljderna i form av penningbelopp.

Enligt penningtvättslagen ska den behöriga tillsynsmyndigheten påföra en person en ordningsavgift om denna uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot skyldigheten till kundkontroll och kundidentifiering, försummar eller bryter mot skyldigheten att anmäla tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt, försummar eller bryter mot skyldigheten att bevara uppgifter, mot skyldigheten att ordna utbildning och skydd för anställda och att utarbeta anvisningar, mot skyldigheten att ha rutiner för rapportering av misstankar om överträdelser eller mot skyldigheten att ansöka om registrering i Tillstånds- och tillsynsverkets register för övervakning av penningtvätt. Ordningsavgift ska påföras även för brott mot skyldigheterna enligt förordningen om betalningsuppgifter. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 5 000 och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro.

Den behöriga tillsynsmyndigheten ska meddela en rapporteringsskyldig en offentlig varning om denna uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med andra bestämmelser i penningtvättslagen eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem än bestämmelserna om ordningsavgift och påföljdsavgift.

Enligt de gällande bestämmelserna ska den behöriga tillsynsmyndigheten påföra en påföljdsavgift för motsvarande överträdelser som i fråga om ordningsavgift, med undantag för registrering i Tillstånds- och tillsynsverkets register för övervakning av penningtvätt. Tröskeln för uppfyllelse av rekvisiten är emellertid betydligt högre för påföljdsavgiften. Det förutsätts nämligen att personen i fråga ska ha brutit mot bestämmelserna uppsåtligen eller av oaktsamhet allvarligt, upprepade gånger eller systematiskt.

De påföljder som påförs kreditinstitut och finansiella institut skiljer sig från dem som påförs andra rapporteringsskyldiga. En påföljdsavgift som Finansinspektionen eller Tillstånds- och tillsynsverket påför får uppgå till antingen högst tio procent av kreditinstitutets eller det finansiella institutets omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller till fem miljoner euro, beroende på vilket belopp som är större. En påföljdsavgift som påförs andra aktörer får antingen vara högst dubbelt så stor som den vinning som fåtts genom gärningen eller

försummelsen, om vinningen kan bestämmas, eller en miljon euro, beroende på vilket belopp som är större.

Den behöriga tillsynsmyndigheten kan avstå från att påföra ordningsavgift eller från att meddela offentlig varning, om personen i fråga självmant har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att ha upptäckt felet och utan dröjsmål har anmält felet till den behöriga tillsynsmyndigheten, om det felaktiga förfarandet kan anses vara obetydligt eller om det annars måste anses vara uppenbart oskäligt att påföra ordningsavgift eller meddela offentlig varning.

Den behöriga tillsynsmyndigheten ska offentliggöra ordningsavgifter, offentliga varningar och påföljdsavgifter. Information om en påföljd ska finnas tillgänglig på den behöriga tillsynsmyndighetens webbplats i fem år. Om det vore oskäligt att offentliggöra identiteten på en fysisk eller juridisk person som ålagts en påföljd eller om offentliggörandet av påföljden skulle äventyra en pågående myndighetsundersökning, kan den behöriga tillsynsmyndigheten låta bli att offentliggöra påföljdsbeslutet. Enligt penningtvättslagen kan den behöriga tillsynsmyndigheten påföra en rapporteringsskyldig en ordningsavgift, en offentlig varning eller en påföljdsavgift. I regeringens proposition om stiftande av den gällande penningtvättslagen stannade man till denna del för den decentraliserade modellen eftersom man på detta sätt tryggar enhetliga befogenheter för samtliga behöriga myndigheter, bevarandet av sakkunskapen i fråga om en rapporteringsskyldigs verksamhet genom hela tillsyns-, undersöknings- och sanktionsprocessen samt jämförbarheten inom påföljdssystemet. Samtidigt konstaterades emellertid att advokatföreningen ska göra en framställning till regionförvaltningsverket om att någon av de påföljder som nämns ovan ska påföras.

Bestämmelser om administrativa sanktioner ingår i sjätte penningtvättsdirektivet, som ska genomföras i den nya penningtvättslagen. Bestämmelserna har i huvudsak samma innehåll som fjärde penningtvättsdirektivet när det gäller sanktioner. Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller dock bestämmelser om bland annat minimibeloppen av sanktioner, som under vissa förutsättningar är högre för kreditinstitut och finansiella institut än minimibeloppen enligt fjärde penningtvättsdirektivet.

I 9 kap. i penningtvättslagen har man samlat särskilda bestämmelser. 9 kap. 1 och 2 § om rapporteringsskyldiga överlappar penningtvättsförordningens bestämmelser. I fortsättningen föreskrivs det om myndigheternas samarbete i enlighet med sjätte penningtvättsdirektivet i stället för 9 kap. 3 § och 3 a–3 b § i penningtvättslagen. Bemyndigandena att meddela föreskrifter i 9 kap. 6 § i penningtvättslagen behöver tas in i den nya penningtvättslagen, men de bör ses över så att de inte överlappar EU:s penningtvättsreglering och de EU-bestämmelser som håller på att beredas och som kommer att utfärdas med stöd av den, såsom tekniska standarder.

Åland

I självstyrelselagen för Åland ingår inga särbestämmelser om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism eller i övrigt om brottsbekämpning, då det gäller rikets och landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt lagens 27 och 29 § har riket lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller bland annat sedelutgivning och valuta, bank- och kreditväsendet samt straffrätt och rättsskipning. Enligt lagens 18 § 25 punkten har landskapet dock lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 26 punkten i samma paragraf har landskapet dessutom lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller utsättande och utdömande av vite samt användning av andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets

lagstiftningsbehörighet. Det första lagförslaget i regeringens proposition 228/2016 innehåller även bestämmelser om föreningar och stiftelser, bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar, i fråga om vilka riket har lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 8 punkten. Enligt lagens 18 § 22 punkten har dock landskapet lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller näringsverksamhet, med beaktande av vissa undantag som regleras i självstyrelselagen.

I den gällande penningtvättslagen ingår inga hänvisningar till tillämpning av penningtvättslagen och övervakning av penningspelsverksamheten på Åland i enlighet med den. Till denna del har beaktats bestämmelserna om behörighetsfördelning i självstyrelselagen och Ålandsdelegationens utlåtande (Nr 15/16, 13.7.2016). I sitt utlåtande till inrikesministeriet ansåg Ålandsdelegationen att fjärde penningtvättsdirektivet innehåller bestämmelser som är avsedda att skydda det finansiella systemet genom att förebygga, upptäcka och utreda penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är därför närmast att hänföra till rättsområdena sedelutgivning och valuta samt bank- och kreditväsendet som utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 37 punkten och 29 § 5 punkten. Gärningarna har kriminaliserats i strafflagens 32 och 34 a kap. Fjärde penningtvättsdirektivet ansågs beröra även andra rättsområden, vilka främst utgör riksbehörighet. Fjärde penningtvättsdirektivets tillämpningsområde berör även bland annat tillhandahållare av speltjänster och fastighetsförmedlare, vilka områden utgör landskapsbehörighet. Även för dessa gäller dock de straffrättsliga bestämmelserna i strafflagen gällande bland annat penningtvätt, och de allmänna riksbestämmelserna om penningtvätt är tillämpliga även på deras verksamhet. När den gällande penningtvättslagen stiftades ansågs det därför att enligt självstyrelselagens 30 § är det i första hand rikets myndigheter som ansvarar för övervakningen enligt penningtvättslagstiftningen.

Med beaktande av att det i landskapslagstiftningen föreskrivs om penningspelsverksamhet och övervakning av den samt om registrering av fastighetsmäklare, anses det när den gällande penningtvättslagen stiftades vara ändamålsenligt att behörigheten att övervaka efterlevnaden av den föreslagna penningtvättslagstiftningen för dessa näringsidkares vidkommande genom en sådan överenskommelseförordning av avses i självstyrelselagens 32 § överförs till landskapsregeringen och dess underlydande myndighet. I denna proposition föreslås det att nuläget bibehålls oförändrat, dvs. att det fortfarande föreskrivs om tillsynen över penningspelsverksamheten och fastighetsmäklare på Åland genom en överenskommelseförordning.

3.3.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I lagen om centralen för utredning av penningtvätt fastställs uppgifterna för centralen för utredning av penningtvätt, som finns vid centralkriminalpolisen, och ges centralen sådan rätt att få uppgifter som behövs för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Centralen för utredning av penningtvätt tar emot och analyserar rapporter om tvivelaktiga transaktioner. Centralen för utredning av penningtvätt kan meddela ett förordnande att avbryta en transaktion och hålla inne medel för högst tio vardagar, om åtgärden är nödvändig för att förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism. Centralen för utredning av penningtvätt har sådan i lagen angivna omfattande rätt att få och lämna ut information som möjliggör ett effektivt informationsutbyte med andra myndigheter och internationella aktörer. Lagen om centralen för utredning av penningtvätt har ändrats genom lagarna 407/2018, 652/2018, 576/2019, 631/2019, 377/2021, 434/2021 och 815/2022. Ändringarna har hänfört sig till exempelvis genomförande av ändringar i penningtvättsdirektivet eller korrigering av brister som upptäckts i genomförandet samt genomförande av direktivet om finansiell information.

Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller noggrannare bestämmelser än tidigare om bland annat centralen för utredning av penningtvätts befogenheter. Det nationella genomförandet av dessa bestämmelser förutsätter att lagen om centralen för utredning av penningtvätt ändras.

3.3.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton innehåller bestämmelser om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton som består av ett centraliserat automatiserat kontouppgiftssystem samt ett centraliserat elektroniskt system för transaktions- och saldouppgifter. Personuppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton behandlas med hjälp av ett datasöksystem för bank- och betalkonton, ett register över bank- och betalkonton, ett system för utlämnande av uppgifter samt ett sammanställningsprogram.

Lagens syfte är enligt 1 § att främja myndigheternas automatiserade tillgång till information om bank- och betalkonton, främja myndigheternas elektroniska tillgång till transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper, samt förbättra datasäkerheten för de personuppgifter som lämnas ut. I lagen fastställs de uppgifter som lagras i registret över bank- och betalkonton eller som förmedlas med hjälp av övervakningssystemet för bank- och betalkonton och de behöriga myndigheter som har rätt att få uppgifter via det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet och det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter. Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton har ändrats genom ändringslagarna 730/2020, 378/2021, 814/2022, 415/2024 och 863/2025.

Genom ändringslag 814/2022 kompletterades genomförandet av femte penningtvättsdirektivet och dess bestämmelser på grund av de nationella behoven. Utöver de gällande behörigheter som föreskrivits i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton gavs dessutom Skatteförvaltningen, Tullen, Utsökningsverket, polisen, Gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten och Finansinspektionen tillgång till övervakningssystemet för bank- och betalkonton i anknytning till de befogenheter som föreskrivits för ovannämnda myndigheter i den gällande lagstiftningen. Dessutom ålades Tullen att bygga och administrera ett sammanställningsprogram för att förmedla uppgifter ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton, så att varje behörig myndighet inte behöver bygga egna gränssnitt till de system som övervakningssystemet för bank- och betalkonton består av. Genom ändringslag 415/2024 ändrades terminologin i anknytning till leverantörer av virtuell valuta för att överensstämma med definitionen av leverantörer av kryptotillgångstjänster enligt MiCA-förordningen.

Den ändringslag (863/2025) som antogs i juni 2025 ändrade avsevärt uppgiftsinnehållet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton, då även transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper lades till de uppgifter som fås via övervakningssystemet. Genom ändringen bildades två delsystemet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton; ett centraliserat automatiserade kontouppgiftssystem enligt 2 kap. som förmedlar ägaruppgifter om kontot och som motsvarade den gällande lagens uppgiftsinnehåll, samt ett nytt centraliserat elektroniskt system för transaktions- och saldouppgifter enligt kapitel 3 som förmedlar noggrannare transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper. Det var fråga om en ändring som hänförde sig till det nationella regleringsbehovet, eftersom det inte föreskrivs om transaktions- och saldouppgifter eller uppgifter som hänför sig till värdepapper i femte penningtvättsdirektivet.

Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton tillämpas på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper från betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster till behöriga myndigheter med

hjälp av ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. Enligt lagens 1 c § ska Tullen administrera ett sammanställningsprogram med vars hjälp den mekaniskt överför behöriga myndigheters begäranden om information till aktörer som avses i 1 a § för de ändamål för behandling som anges i 2 och 3 kap., samt lämnar ut de uppgifter som erhållits genom att i enlighet med begäran om information förmedla dem till den behöriga myndigheten. Tullen är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas med sammanställningsprogrammet.

I lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton definieras de behöriga myndigheterna och de ändamål för vilka uppgifter kan lämnas ut ur det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet.

Förutsättningen för att använda uppgifterna är enligt lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton är att uppgifterna är nödvändiga för fullgörandet av de uppgifter som uppräknas i paragrafen och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till uppgifter som lämnats till och förts in i bank- och övervakningssystemet.

Enligt 10 § ska Tullen föra ett loggregister över användningen av bank- och betalkontoregistret och användningen av det centraliserade automatiserade systemet för kontouppgifter via sammanställningsprogrammet. Uppgifter ska samlas in åtminstone om den rättsliga grunden för begäran om information, datum och klockslag för förfrågan eller sökningen, typen av uppgifter som används i förfrågan eller sökningen, identifieringsuppgifter för resultaten av förfrågan eller sökningen och namnet på den behöriga myndighet som använt registret. Myndigheten ska föra ett loggregister med samma uppgifter om användningen av det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet. Myndighetens loggregister ska dessutom innehålla bland annat identifieringsuppgifter om den person som utfört en förfrågan eller en sökning och om den person som förordnat förfrågan eller sökningen.

I lagens 17 a och 17 c § definieras de behöriga myndigheterna och de ändamål för vilka de har rätt att via ett tekniskt gränssnitt få uppgifter ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter. Uppgifterna ska vara nödvändiga för skötseln av myndighetens uppgifter. I lagens 17 b och 17 d § föreskrivs det om uppgifternas närmare innehåll och i 17 f § om tidsfristen för uppgifter som lämnas ut och om för vilken tid uppgifter erhålls. Enligt 17 g § är varje aktör som behandlar uppgifter som hör till det centrala elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter personuppgiftsansvarig i fråga om de uppgifter som den behandlar. Enligt 17 h § ska vidare varje aktör som behandlar uppgifter; Tullen, den behöriga aktören och en i 1 a § avsedd utlämnare av uppgifter, föra ett loggregister över användningen av det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter.

I lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton bör genomföras de ändringar i sjätte penningtvättsdirektivet och direktivet om finansiell information som gäller centraliserade bankkontoregister och datasöksystem samt bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Ändringarna beskriv mer ingående i avsnitt 5.1.7 i denna proposition.

3.3.4 Handelsregisterlagen

Handelsregisterlagen innehåller bestämmelser om förande av handelsregister i syfte att tillhandahålla aktuell och tillförlitlig information om företag och sammanslutningar samt personer som är verksamma inom dessa. Personuppgiftsansvarig för registret är Patent- och registerstyrelsen. I 1 kap. 5 § i handelsregisterlagen föreskrivs om uppgifter som ska registreras om verkliga förmånstagare. Uppgifter om verkliga förmånstagare bevaras i 10 år efter det att den anmälningsskyldige har raderats från registret.

I 1 kap. 6 § i handelsregisterlagen ingår bestämmelser om uppgifter som ska registreras om klassiska truster och liknande juridiska konstruktioner och om de verkliga förmånstagarna för dem. I 1 mom. hänvisas till definitionen i artikel 31.1 i fjärde penningtvättsdirektivet av klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion. I 6 § 2 mom. i handelsregisterlagen föreskrivs att uppgifter om verkliga förmånstagare bevaras i 10 år efter det att grunderna till registreringen av uppgifterna har upphört.

I anslutning till registreringen av verkliga förmånstagare föreskrivs dessutom i föreningslagen (503/1989) om registrering av föreningars styrelsemedlemmar, i religionsfrihetslagen (453/2003) om registrering av religionssamfunds styrelsemedlemmar och i stiftelselagen (487/2015) om registrering av stiftelsers styrelseledamöter och förvaltningsrådsledamöter.

I 6 kap. i handelsregisterlagen ingår bestämmelser om sammankoppling av register. I 34 § föreskrivs om uppgifter som görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register. Paragrafens 1 mom. gäller bolagsrättsdirektivet och i 2 mom. föreskrivs att registermyndigheten ska dessutom se till att uppgifter om verkliga förmånstagare görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register med iakttagande av vad som föreskrivs i artiklarna 30.10 och 31.9 i sjätte penningtvättsdirektivet.

I och med den nya regleringen överförs bestämmelserna om registret över verkliga förmånstagare i huvudsak till den nya penningtvättslagen, och de är noggrannare än tidigare till exempel när det gäller till vilka aktörer och för vilka ändamål uppgifter om verkliga förmånstagare ska utlämnas samt när det gäller skyldigheterna att verifiera uppgifterna. Vissa ändringar i sjätte penningtvättsdirektivet som gäller verkliga förmånstagare bör sättas i kraft tidigare än den övriga regleringshelheten, redan 2026, och därför behöver det tas in en temporär ändringsbestämmelse som gäller förmånstagarregistret i handelsregisterslagen (lagförslag nr 20), som ersätts med de ändringar av handelsregisterlagen (lagförslag nr 4) som träder i kraft samtidigt som den övriga regleringen 2027.

3.3.5 Lagen om Finansinspektionen

I lagen om Finansinspektionen ingår bestämmelser om Finansinspektionen som verkar i anslutning till Finlands Bank, och vars verksamhet syftar till att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls. I lagen om Finansinspektionen ingår allmänna hänvisningar till bestämmelser om penningtvätt och penningtvättslagen i anslutning till Finansinspektionens uppgifter enligt 1 kap. 3 § när det gäller tillsyn över efterlevnaden av penningtvättslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem, i 2 kap. 10 § om direktionens uppgifter i anslutning till administrativa påföljder, i 3 kap. 20 b § 3 mom. om rätten att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag, i 3 kap. 32 a § om förbud mot förvärv av ägarandelar, i 4 kap. 40 a § om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser, i 8 kap. 71 § 1 mom. 15 och 17 punkten om rätt och skyldighet att lämna ut information och i 8 kap. 71 d § 2 mom. om rätt att lämna ut information till skyddspolisen. I en del av hänvisningarna nämns den penningtvättslag som upphävs genom denna proposition, varvid hänvisningarna bör ändras så att de gäller den nya penningtvättslagen. I en del av bestämmelserna bör även beaktas Amla och dess beslut, riktlinjer och rekommendationer samt Finansinspektionens tjänstemäns oberoende när de sköter uppgifter med anknytning till Amla.

3.3.6 Lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism

I lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism föreskrivs om frysning av tillgångar för att fullgöra medlemsstaternas förpliktelser enligt resolution 1373 (2001) antagen av Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd den 28 september 2001. Lagen gäller inte fysiska eller juridiska personers sådana tillgångar som omfattas av frysningsåtgärder enligt rådets förordning (EG) nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism, och lagen tillämpas inte på tillgångar medan de är tagna i beslag eller belagda med kvarstad med stöd av tvångsmedelslagen (806/2011) eller utifrån en internationell begäran om rättshjälp.

I 8 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism hänvisas till penningtvättslagen i fråga om handläggningen av frysningsanmälningar. I hänvisningen används rubriken för 2008 års penningtvättslag och den bör ändras till en hänvisning till den nya penningtvättslagen.

3.3.7 Försäkringsbolagslagen

Försäkringsbolagslagen tillämpas på försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som är registrerade enligt finsk lag. I 6 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om kundkontroll. I bestämmelsen hänvisas till riskhanteringssystem för bedömning av risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och till bestämmelserna om kundkontroll i penningtvättslagen. I denna proposition föreslås det att försäkringsbolag i huvudsak ställs utanför penningtvättslagens tillämpningsområdet med undantag för den liv- och placeringsförsäkringsverksamhet som omfattas av penningtvättsförordningens obligatoriska tillämpningsområde och beträffande vilken försäkringsbolagen förblir sådana ansvariga enheter som avses i penningtvättsförordningen, så försäkringsbolagslagen bör uppdateras till denna del. I fortsättningen ingår dessutom bestämmelser om kundkännedom i huvudsak i penningtvättsförordningen.

3.3.8 Kreditinstitutslagen

I kreditinstitutslagen i föreskrivs om rätten att bedriva kreditinstitutsverksamhet, om de krav som ställs på verksamheten och om tillsynen över att kraven efterlevs. Dessutom föreskrivs om rätten att bedriva annan affärsverksamhet som består i att från allmänheten ta emot återbetalbara medel.

I kreditinstitutslagen ingår hänvisningar till bestämmelser om penningtvätt och finansiering av terrorism och till den gällande penningtvättslagen. Sådana bestämmelser ingår bland annat i 11 kap. 5 b § om misstanke om eller ökad risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, i 15 kap. 6 § om kunders rätt till grundläggande banktjänster, i 15 kap. 18 § om kundkontroll, i 17 kap. 2 § om koncessionsansökan för en filial och i 17 kap. 3 § om beviljande av koncession för en filial. I lagen bör föråldrade hänvisningar ändras till hänvisningar till de nya bestämmelserna, dvs. penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen. Dessutom bör bestämmelsen om kundkontroll upphävas, efter det i fortsättningen förskrivs om kundkännedom i penningtvättsförordningen.

3.3.9 Lagen om betalningsinstitut

Lagen om betalningsinstitut tillämpas på affärsverksamhet som består i att tillhandahålla betaltjänster och den ska också tillämpas på utgivning av elektroniska pengar och på institut för elektroniska pengar, om inte något annat bestäms.

I 2 kap. 7 § om undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av andra betaltjänster än utgivning av elektroniska pengar hänvisas till den gällande penningtvättslagen och i 4 kap. 24 § om ombud hänvisas till skyldigheter enligt penningtvättslagen. I 6 kap. 39 § i lagen om betalningsinstitut hänvisas till penningtvättslagens bestämmelser om kundkontroll. Hänvisningarna till penningtvättsbestämmelserna i lagen om betalningsinstitut bör ändras så att de avser penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen. 39 § om kundkontroll bör upphävas, eftersom det i fortsättningen föreskrivs om kundkännedom i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

3.3.10 Lagen om investeringstjänster, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen om placeringsfonder, lagen om värdeandelssystemet och om clearingsverksamhet samt lagen om aktiesparkonton

Lagen om investeringstjänster tillämpas på affärsverksamhet genom vilken investeringstjänster tillhandahålls eller investeringsverksamhet bedrivs. Lagen om investeringstjänster innehåller hänvisningar till FATF:s rekommendationer (5 kap. 1 §) och 12 kap. 3 § om kundkontroll i penningtvättslagen. Hänvisningar till penningtvättslagen och kundkontroll ingår också i följande lagar: lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen om placeringsfonder, lagen om värdeandelssystemet och om clearingsverksamhet samt lagen om aktiesparkonton. Bestämmelserna om kundkontroll bör upphävas, eftersom det i fortsättningen föreskrivs om kundkännedom i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

3.3.11 Lotterilagen och penningspelslagen

I lotterilagen föreskrivs det om anordnande av lotterier och tillsynen över anordnandet, Veikkaus Ab:s verksamhet och begränsningar i verksamheten, redovisningen av avkastningen och de ändamål för vilka avkastningen kan användas samt tillsynen över användningen av avkastningen. Lotterilagens bestämmelser om penningspelsverksamhet upphävs genom den nya penningspelslagen (10/2026). Den nya penningspelsregleringen träder i huvudsak i kraft den 1 juli 2027, så i denna proposition föreslås inga ändringar i lotterilagen. Penningspelslagen innehåller bestämmelser om penningspelsverksamhet och tillsynen över den. I 20 § i penningspelslagen hänvisas det till bestämmelserna om kundkontroll i den gällande penningtvättslagen. Hänvisningen bör ändras så att den avser penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen.

3.3.12 Lagen om utsläppshandel

Syftet med lagen om utsläppshandel är att främja en minskning av utsläppen av växthusgaser från anläggningar, sjötransporter och luftfart på ett kostnadseffektivt och ekonomiskt sätt. Genom lagen genomförs vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (*utsläppshandelsdirektivet*).

I lagen hänvisas till bestämmelser om förhindrande av penningtvätt. I 12 kap. 69 § 3 mom. om Unionsregistret föreskrivs att bestämmelser om upprättande och förande av unionsregistret, centralförvaltarens och de nationella administratörernas uppgifter och registerfunktionerna finns i kommissionens registerförordning. På brottsbekämpning och på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inom ramen för unionsregistret tillämpas kommissionens registerförordning och de i den angivna bestämmelserna i fjärde penningtvättsdirektivet. I 16 kap. 90 § om rätt att få information och utföra inspektioner föreskrivs att Energimyndigheten har dessutom trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan

ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 7 kap. 1 § 4 mom. i penningtvättslagen. Hänvisningarna i lagen behöver ändras så att de avser den nya penningtvättsregleringen.

3.3.13 Strafflagen

I strafflagens 32 kap. föreskrivs om penningtvättsbrott och i lagens 34 a kap. om terroristbrott, inbegripet finansiering av terroristbrott.

I 32 kap. om häleri- och penningtvättsbrott i strafflagen föreskrivs att penningtvätt, grov penningtvätt, stämpling till penningtvätt och penningtvätt av oaktsamhet är straffbara brott. Med penningtvätt avses enligt 32 kap. 6 § i penningtvättslagen verksamhet där någon tar emot, använder, omvandlar, överlåter, överför, förmedlar eller innehar egendom som förvärvats genom brott eller vinning av brott, eller egendom som kommit i stället för sådan egendom eller vinning, och gör det för att bereda sig eller någon annan nytta, för att dölja eller maskera vinningens eller egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa gärningsmannen att undandra sig de rättsliga följderna av brottet. Med penningtvätt avses också verksamhet där någon i fråga om egendom som förvärvats genom brott eller vinning av brott, eller egendom som kommit i stället för sådan egendom eller vinning, döljer eller maskerar egendomens eller vinningens rätta karaktär, ursprung eller belägenhet eller förfogandet över den eller de rättigheter som är knutna till den, eller bistår någon annan vid sådant döljande eller sådan maskering. Maximistraffet för penningtvätt är fängelse i två år.

Rekvisitet för grov penningtvätt förutsätter att den genom brottet förvärvade egendomen har varit synnerligen värdefull eller att brottet begås särskilt planmässigt och att penningtvätten även bedömd som en helhet är grov. Maximistraffet för grov penningtvätt är enligt 32 kap. 7 § i strafflagen fängelse i sex år. Som stämpling till grov penningtvätt betraktas enligt 32 kap. 8 § i strafflagen avtal med någon annan om att begå ett sådant grovt penningtvättsbrott som gäller vinning av givande av muta, vinning av tagande av muta, vinning av grovt skattebedrägeri som avser skatt enligt 29 kap. 9 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen eller vinning av grovt subventionsbedrägeri eller som gäller egendom som kommit i stället för sådan vinning. Maximistraffet för stämpling till grov penningtvätt är fängelse i ett år. Med penningtvätt av oaktsamhet avses i 32 kap. 9 § i strafflagen vidtagande av penningtvätt av grov oaktsamhet. Maximistraffet för penningtvätt av oaktsamhet är fängelse i två år.

Enligt 32 kap. 10 § i strafflagen kan gärningsmannen för penningtvättsförseelse dömas till böter, om penningtvätt eller penningtvätt av oaktsamhet, med beaktande av egendomens värde eller andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet är ringa. Enligt 32 kap. 14 § tillämpas i fråga om penningtvätt, grov penningtvätt och penningtvätt av oaktsamhet vad som bestäms om straffansvar för juridiska personer i 9 kap. i strafflagen.

I 34 a kap. i strafflagen föreskrivs om finansiering av ett terroristbrott, finansiering av en terrorist och finansiering av en terroristgrupp. Med finansiering av terrorism avses verksamhet där en person direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera eller med vetskap om att de ska användas till att finansiera till exempel tagande av gisslan eller kapning, sabotage eller brott där man använder till exempel kärnämne eller som riktas mot personer som åtnjuter internationellt skydd. I regeringens proposition 163/2025 rd föreslås det att bestämmelserna om finansiering av brott som avses i internationella konventioner i strafflagens gällande 34 a kap. 5 § 2 mom. placeras i strafflagens 34 kap. 12 § och att det i strafflagens nya 34 a kap. föreskrivs att finansiering av brott för terrorism (10 §) och finansiering av terrorism (11 §) ska vara straffbara gärningar. I den senare paragrafen sammanslås bestämmelserna om finansiering av en terrorist och finansieringen av en terroristgrupp. För att

definitionen av ”finansiering av terrorism” fortfarande ska motsvara den nuvarande i bestämmelserna om förhindrande av finansiering av terrorism ändras 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism så att enligt definitionen där avses med ”finansiering av terrorism” i den lagen verksamhet enligt 34 kap. 12 § och 34 a kap. 10 och 11 § i strafflagen. Lagutskottets betänkande (LaUB 8/2026 rd) om propositionen blev klart den 23 april 2026.

De ändringar i EU:s penningtvättsbestämmelser som genomförs genom denna proposition inverkar inte på kriminaliseringen av penningtvätt eller finansiering av terrorism, och i denna proposition föreslås inga ändringar i strafflagen.

3.3.14 Andra lagar

Utöver de lagar som presenteras ovan innehåller flertalet andra författningar hänvisningar till den gällande lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Till dem hör bland annat lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi, lagen om advokater, lagen om pantlåneinrättningar, lagen om myndigheten för finansiell stabilitet, konsumentskyddslagen, kreditupplysningslagen, lagen om verkställighet av böter, lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning, lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning, lagen om försäkringsavtal, lagen om beskattningsförfarande, lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen, utsökningsbalken, företags- och organisationsdatalagen, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen samt lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare. Hänvisningarna i dem till den gällande lagen bör ändras så att de avser den nya penningtvättslagen samt, i den mån det behövs, penningtvättsförordningen.

3.3.15 Bestämmelser om advokathemligheten

Enligt finsk lagstiftning har advokaterna en omfattande allmän tystnadsplikt som kallas advokathemlighet i fråga om sina klienters angelägenheter. I enlighet med 5 c § i lagen om advokater (496/1958), nedan *advokatlagen*: ”En advokat eller hans eller hennes biträde får inte utan lov röja en enskild persons eller en familjs hemlighet eller en företagshemlighet som han eller hon fått kännedom om i sitt uppdrag.” Brott mot denna tystnadsplikt i advokatlagen ska enligt samma paragraf bestraffas enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

Advokaterna förpliktas dessutom av god advokatsed (”vägledande regler”), som det föreskrivs om i 5 § i advokatlagen: ”En advokat ska - - i all sin verksamhet iaktta god advokatsed.” Advokaternas tystnadsplikt har preciserats i punkterna 3.4 och 4.3 i de vägledande reglerna: ”En advokat får inte heller utan lov yppa andra uppgifter om klienten och dennes omständigheter som han eller hon har fått kännedom om i sin yrkesutövning.”

En advokat kan enligt finsk lagstiftning befrias från denna tystnadsplikt endast i situationer där klienten befriar advokaten från tystnadsplikten, en speciallag uttryckligen förpliktar att uppgifter ska lämnas till advokaten trots tystnadsplikten eller om domstolen ålägger advokaten att vittna i ärendet.

Advokathemligheten tryggar medborgarnas möjlighet att söka konfidentiell juridisk hjälp med skötseln av juridiska ärenden. I en rättsstat måste det finnas en aktör av vilka medborgarna kan

begära juridiska råd konfidentiellt utan rädsla för att information läcker ut oberoende av hur komplicerad eller svår medborgarens situation är.

Advokaters tystnadsplikt i annan lagstiftning

I 17 kap. 13 § 1 mom. i rättegångsbalken föreskrivs det om omfattande tystnadsplikt som motsvarar de förpliktelser som ingår i advokatlagen och i god advokatsed, som ska iakttas med stöd av lagen:

”Ett rättegångsombud, ett rättegångsbiträde eller en tolk får inte olovligen vittna om vad han eller hon har fått veta

1) vid skötseln av ett uppdrag i anslutning till en rättegång,

2) vid lämnande av juridisk rådgivning som gäller huvudmannens rättsliga ställning vid förundersökning eller i någon annan handläggningsfas inför en rättegång,

3) vid lämnande av juridisk rådgivning som gäller inledande eller undvikande av rättegång.”

Domstolen får inte i någon situation ålägga ett rättegångsbiträde för svaranden i ett brottmål att vittna om information som klienten har lämnat biträdet. Bestämmelser om detta ingår i 17 kap. 13 § 2 mom.

Advokaterna förpliktas av den omfattande tystnadsplikt som beskrivs ovan, advokathemligheten, när det gäller såväl ett rättegångsärende och förberedelserna för rättegången som andra ärenden. Enligt 17 kap. 13 § 3 mom. i rättegångsbalken är advokaten bunden av vittnesförbudet i fråga om det som klienten berättat för honom eller henne, om inte domstolen meddelar ett i momentet avsett förordnande att vittna:

”En advokat, ett rättegångsbiträde som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd eller ett offentligt rättsbiträde får inte olovligen vittna om en enskild persons eller en familjs hemlighet eller en företagshemlighet som han eller hon har fått kännedom om i något annat uppdrag än ett sådant som avses i 1 mom. Domstolen får dock ålägga personen att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, eller om skäl som är synnerligen viktiga med beaktande av ärendets natur, bevisningens betydelse för avgörandet av målet och följderna av att bevisningen läggs fram samt övriga omständigheter kräver det.” I lagens förarbeten har man ansett att tröskeln för att uppfylla det senare kriteriet är mycket hög. Domstolen måste alltid pröva varje enskilt fall, och enbart behovet av bevis räcker inte för att bryta sekretessen, utan domstolen måste alltid göra en helhetsbedömning i ärendet utifrån de exakta kriterier som anges i förarbetena.

Förhållandet mellan advokaters tystnadsplikt och de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatsprincipen

Tystnadsplikten för advokater har i Finland kopplingar till en rättvis rättegång, som tryggas i Finlands grundlag och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Enligt 21 § 2 mom. i grundlagen tryggas garantierna för en rättvis rättegång genom lag. I dessa garantier ingår också rätten till rättslig hjälp och rätten att själv välja rättsbiträde och att förtroligt underhandla med biträdet (RP 309/1993 rd, s. 78/II).

Rätten till rättvis rättegång är också skyddad i artikel 6 i Europakonventionen. Bestämmelserna där anses likaså garantera rätten till förtroliga underhandlingar med biträdet (se till exempel GrUU 58/2002 rd, s. 2, GrUU 15/2014 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt de rättigheter att få uppgifter som riktar sig mot advokathemligheten genom att utgå från respekten för förtrolighet (GrUU 58/2002 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har också betonat att advokatverksamhet och annan juridisk hjälp är oberoende i förhållande till myndigheterna. Advokathemligheten är också av betydelse för skyddet av privatlivet och särskilt hemfriden som tryggas i 10 § i grundlagen. Dessutom har den kopplingar till rätten att utöva yrke, som tryggas i 18 § i grundlagen.

EU-domstolen har ansett att advokater har en skyldighet att förhålla sig oberoende i förhållande till offentliga myndigheter, andra operatörer och till tredje man, (mål C-309/99, Wouters, punkt 102). EU-domstolen har också ansett att uppfattningen om advokatkåren som en oberoende yrkeskår som arbetar i sakens övergripande intresse, och som berörs av reglerna om god advokatsed som fastställs och övervakas i det allmännas intresse, återfinns i unionens rättsordning och rättsstatsprincipen (mål C-155/79, AM & S Europe mot kommissionen, punkt 24 och mål C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals och Acros Chemicals mot kommissionen m.fl., punkt 42).

Beaktande av advokathemligheten vid förundersökning och användning av tvångsmedel

Motsvarande tystnadsplikt sträcker sig också till förundersökningen av brott. Enligt 7 kap. 3 § i tvångsmedelslagen får handlingar eller andra objekt som avses i 1 § inte tas i beslag eller kopieras, om de innehåller sådant som en person med stöd av 17 kap. 10–14, 16, 20 eller 21 § i rättegångsbalken har skyldighet eller rätt att vägra vittna om. Om tystnadsplikten eller tystnadsrätten grundar sig på 17 kap. 11 § 2 eller 3 mom. eller 13, 14, 16 eller 20 § i rättegångsbalken, är en förutsättning för förbudet utöver det som föreskrivs i 1 mom. dessutom att objektet innehas av en person som avses i bestämmelsen i fråga eller av någon som står i ett sådant förhållande till honom eller henne som avses i 22 § 2 mom. i det kapitlet, eller av den till vars förmån tystnadsplikten eller tystnadsrätten har föreskrivits.

Det finns dock inte något förbud mot beslag eller kopiering, om till exempel den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits samtycker till beslag eller kopiering eller undersökningen gäller ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

Trots det som föreskrivs ovan i denna paragraf får en handling eller något annat objekt tas i beslag, om det finns skäl att anta att handlingen eller objektet har berövats någon genom ett brott eller att de döms förverkade. En handling eller något annat objekt får hållas i beslag eller som kopia, om de inte kan lösgöras eller skiljas från det övriga som tagits i beslag.

I 8 kap. i tvångsmedelslagen föreskrivs det om särskild husrannsakan, varmed enligt 8 kap. 1 § 3 mom. avses ”genomsökning av ett utrymme beträffande vilket det finns anledning att anta att genomsökningen kommer att omfatta information som någon enligt 17 kap. 10–14, 16, 20 eller 21 § i rättegångsbalken har skyldighet eller rätt att vägra vittna om och som enligt 7 kap. 3 § i denna lag inte får tas i beslag eller kopieras.” För denna särskilda husrannsakan ska det enligt 8 kap. 7 § förordnas ett genomsökningsombud som ska se till att beslag eller kopiering av handlingar inte gäller information som avses i 1 § 3 mom. Till genomsökningsombud ska utifrån personens samtycke förordnas en advokat eller något annat biträde som uppfyller behörighetsvillkoren för biträde enligt 11 kap. 3 § i förundersökningslagen (805/2011). Motsvarande bestämmelser som beaktar advokathemligheten finns också i fråga om

bostadsavlyssning (10 kap. 2 §) och det offentliga ombud som utses att bevaka den, och som ska iaktta god advokatsed (10 kap. 44 §).

Enligt 7 kap. 8 § i förundersökningslagen ska ett vittne sanningsenligt och utan att förtiga något uppge vad han eller hon vet om den sak som undersöks. Om ett vittne dock i en rättegång som gäller det brott som undersöks skulle ha rätt att eller skyldighet att vägra vittna med stöd av 17 kap. 10–14 §, 16–21 § eller 22 § 1 eller 2 mom. i rättegångsbalken, har vittnet motsvarande rätt eller skyldighet också vid en förundersökning. Under vissa förutsättningar är ett vittne dock skyldigt att vittna, om till exempel en person till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits samtycker till att vittnet vittnar eller undersökningen gäller ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

Undantag från advokaters tystnadsplikt

För advokater har det föreskrivits några separata och uttryckliga undantag från tystnadsplikten.

Advokathemligheten väjer i vissa fall för en allmän bestämmelse om skyldighet att agera. 15 kap. 10 § i strafflagen förpliktar att anmäla grova brott vid äventyr om straff. Denna bestämmelse gäller på grundval av formuleringen alla och dess tillämpningsområde utvidgades under riksdagsbehandlingen till att uttryckligen gälla även dem som omfattas av tystnadsplikt, såsom advokater.

I lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism föreskrivs det om advokaters skyldigheter att agera i anslutning till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I 7 kap. 2 § 1 mom. föreskrivs att de rapporteringsskyldiga som anges i lagen ska trots sekretessbestämmelserna lämna tillsynsmyndigheten och advokatföreningen, som övervakar advokaterna, sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av deras lagstadgade uppgifter. Enligt 8 kap. 10 § 4 mom. ska regionförvaltningsverket iaktta sekretessplikten enligt 22 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet när det behandlar uppgifter som omfattas av tystnadsplikten enligt lagen om advokater. Enligt 9 kap. 3 § 4 mom. 5 punkten får advokatförbundet vägra att lämna ut uppgifter till en annan EES-stat, det är fråga om information som omfattas av tystnadsplikten för advokater. I lagen differentieras alltså tydligt skyldigheten att lämna ut uppgifter och å andra sidan rätten att vägra lämna ut uppgifter till en annan stat.

Advokater har en mycket omfattande, straffrättsligt sanktionerad tystnadsplikt. En advokat kan i princip befrias från tystnadsplikten bara genom klientens samtycke, i de undantagsfall som föreskrivs i lag eller genom domstolens förordnande. I annat fall får en advokat inte lämna ut eller röja uppgifter som rör en klient.

3.4 Myndigheter med ansvar för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Finansministeriet och inrikesministeriet är ansvariga ministerier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, i arbetet deltar dessutom i synnerhet justitieministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet.

Finansministeriet ansvarar för beredningen av penningtvättslagen, lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton och de författningar som utfärdas med stöd av dem samt för beredningen av den nationella riskbedömningen av penningtvätt och

handlingsplanen för den. Finansministeriet har samordnat internationella ärenden på nationell nivå med anknytning till penningtvätt. Inrikesministeriet ansvarar för lagen om centralen för utredning av penningtvätt och de författningar som utfärdas med stöd av den samt för utarbetandet av den nationella riskbedömningen av finansiering av terrorism och handlingsplanen för den. Inrikesministeriet svarar dessutom för åtgärdsplanen under strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Utrikesministeriet ansvarar för de uppgifter som nationellt behörig myndighet i fråga om internationella sanktioner som hör till dess befogenheter.

Penningtvättslagen innehåller bestämmelser om tillsynsorgan och rapporteringsskyldiga samt om vissa myndigheters allmänna omsorgsplikt. Tillsynsmyndigheterna kan påföra administrativa påföljder för försummelse eller överträdelse av förpliktelser som föreskrivs i penningtvättslagen. Myndigheter som övervakar de rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen är Finansinspektionen, som i huvudsak övervakar de rapporteringsskyldiga inom finanssektorn, Polisstyrelsens lotteriförvaltning, som övervakar penningspelsverksamheten i Finland med undantag av Åland, Patent- och registerstyrelsen, som övervakar revisorerna, Tillstånds- och tillsynsverket, som övervakar övriga rapporteringsskyldiga samt Ålands landskapsregering, som övervakar penningspels- samt fastighetsmäklarverksamheten på Åland. Finlands Advokater, som är ett genom lag grundat offentligrättsligt samfund, övervakar advokaterna. Tillsynsorganens uppgift är att övervaka att de rapporteringsskyldiga uppfyller sina förpliktelser enligt penningtvättslagen.

Centralen för utredning av penningtvätt spelar en central roll för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Bestämmelser om centralen för utredning av penningtvätts uppgifter finns i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Centralen för utredning av penningtvätt har till uppgift att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism och att föra sådana ärenden till undersökning samt att analysera rapporter om tvivelaktiga transaktioner från de rapporteringsskyldiga som anges i penningtvättslagen. Centralen för utredning av penningtvätt försöker identifiera de mest väsentliga fallen i rapporterna om tvivelaktiga transaktioner, skaffa tilläggsuppgifter om dem, producera analyser utifrån de erhållna uppgifter och överlämna uppgifterna till andra myndigheter, särskilt polisinrättningarna och centralkriminalpolisen. Oftast överlämnar centralen för utredning av penningtvätt information för en pågående förundersökning eller för att förhindra eller avslöja ett nytt brott. Centralen för utredning av penningtvätt är samtidigt både en polismyndighet och en specialmyndighet med stöd av lagen om centralen för utredning av penningtvätt, och utredningscentralen har bägge myndigheternas behörighet och befogenheter.

Myndigheter som berörs av omsorgsplikt är enligt penningtvättslagen Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, konkursombudsmannen och Brottspåföljdsmyndigheten. De ska fästa uppmärksamhet vid förhindrande och avslöjande av penningtvätt. Dessutom är de skyldiga att rapportera tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt. I fråga om Tullens och Gränsbevakningsväsendets uppgifter i egenskap av förundersökningsmyndigheter föreskrivs särskilt.

Övervakningssystemet för bank- och betalkonton består av ett centraliserat automatiserat kontouppgiftssystem samt ett centraliserat elektroniskt system för transaktions- och saldouppgifter, och personuppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton behandlas med hjälp av ett datasöksystem för bank- och betalkonton, ett register över bank- och betalkonton, ett system för utlämnande av uppgifter samt ett sammanställningsprogram. Med hjälp av systemet främjas myndigheternas automatiserade tillgång till information om bank- och betalkonton samt bankfack och myndigheternas elektroniska tillgång till transaktions- och

saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper samt förbättras datasäkerheten för de personuppgifter som lämnas ut. Tullen är personuppgiftsansvarig för registret över bank- och betalkonton och förvaltar sammanställningsprogrammet med vars hjälp uppgifter om övervakningssystemet för bank- och betalkonton förmedlas till de behöriga myndigheterna.

3.5 Rapporteringsskyldiga

Till de rapporteringsskyldiga hör sådana företag, sammanslutningar samt näringsidkare och yrkesutövare som i sin verksamhet kan upptäcka penningtvätt eller vilkas produkter eller tjänster kan försöka utnyttjas för penningtvätt. De ska rapportera tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt. Överlägset flest rapporter kommer från de rapporteringsskyldiga som övervakas av Finansinspektionen, och till dem hör bland annat kreditinstitut och finansiella institut, leverantörer av kryptotillgångstjänster och betalningsförmedlare. Antalet rapporteringsskyldiga, deras särdrag och deras rapporter om tvivelaktiga transaktioner beskrivs mer ingående i avsnitt 3.1.

Den mest kritiska fasen i penningtvätt är när pengar som skaffats genom brott förs in i det lagliga finansieringssystemet för att senare maskeras. I denna placeringsfas är risken för att bli fast störst, och därför ligger fokus i åtgärderna mot penningtvätt på förebyggande åtgärder. De rapporteringsskyldiga, dvs. i stor utsträckning aktörer inom den privata sektorn, spelar en central roll för att förhindra penningtvätt eftersom de rapporterar tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt. De rapporteringsskyldiga, särskilt inom finansieringssektorn, använder betydande resurser för att efterleva bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism.

3.6 Nationella riskbedömningar av penningtvätt och finansiering av terrorism

Den första nationella riskbedömningen publicerades 2015. Den utarbetades vid Polisyrkeshögskolan som ett forskningsarbete som beställts av inrikesministeriet. I FATF:s länderbedömning 2019 ansågs det sedan nödvändigt att Finland uppdaterar riskbedömningen och godkänner en på den baserad handlingsplan, som också innehåller de resurser som förutsätts för ett effektivt genomförande av åtgärderna. FATF kritiserade den dåvarande handlingsplanen för bristande ambition att svara på de identifierade riskerna.

I Finland publicerades den första omfattande nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism 2021 samt en handlingsplan i anslutning till den för 2021–2023. I riskbedömningen beskrivs de hot, sårbarheter och risker i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism som man strävar efter att minska genom åtgärderna enligt de strategiska åtgärderna i handlingsplanen. Handlingsplanen för 2021–2023 består av fem strategiska tyngdpunkter, som bestämmer målen för de enskilda åtgärder som ingår i dem. Ett av de viktigaste målen är att aktivt förhindra överföringar av tillgångar i syfte att finansiera terrorism och att skydda det finansiella systemet.

En partiell uppdatering av riskbedömningen och en handlingsplan i anslutning till den publicerades 2024. I den partiella uppdateringen granskas de sektorer som identifierats vara förenade med hög risk samt aktuella fenomen i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism.

Till de centrala iakttagelserna i den partiella uppdateringen hör brister i informationsutbytet mellan såväl myndigheterna som den privata sektorn inom olika sektorer. En synnerligen betydande risk för penningtvätt och finansiering av terrorism bedöms fortfarande hänföra sig till hawala-aktörer. En betydande risk är dessutom förenad med tillhandahållare av virtuella

valutor, kreditinstitut och betaltjänstleverantörer. Också när det gäller penningtvätt har kvantitativt flest enskilda betydande risker identifierats i anslutning till tillhandahållare av virtuella valutor. Sektorn för virtuella valutor utvecklas fortlöpande, varvid också myndigheternas och lagstiftarnas kunskap om och förståelse för olika trender accentueras.

Den första nationella NPO-riskbedömningen publicerades i oktober 2024. Det största hotet mot NPO-sektorn är olagliga internationella penningöverföringar och annan brottslig verksamhet i NPO-aktörernas gränsöverskridande verksamhet samt att kriminella aktörer infiltrerar laglig verksamhet. De största sårbarheterna inom NPO-sektorn hänför sig till problem i lagstiftningen om informationsutbytet inom myndighetstillsynen, bristande transparens i NPO-verksamheten och brister i NPO-aktörernas interna processer.

Med tanke på finansiering av terrorism finns de mest betydande riskerna inom sektorn hos de oregistrerade föreningar som myndigheterna inte har insyn i och som har en stark koppling till organiserad brottslighet. En annan betydande risk för finansiering av terrorism uppstår när vissa föreningar med koppling till religion och världsåskådning som identifierats i myndighetsverksamheten i allt större utsträckning använder inofficiella betalningskanaler och betalningssätt för förmedling av pengar från Finland. En tredje betydande risk som har identifierats hänför sig till brådskande humanitärt bistånd som utförs av andra än de i riskbedömningen separat bedömda etablerade organisationerna inom sektorn för humanitärt bistånd eller utvecklingssamarbete.

Utarbetandet av riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism har genom ett beslut som ministerarbetsgruppen för inre säkerhet och rättsvård fattade 2024 överförts på centralen för utredning av penningtvätt. Finansministeriet och inrikesministeriet ansvarar fortfarande för beredningen av handlingsplanen i anslutning till riskbedömningen. När centralen utarbetar riskbedömningen stöds den av en arbetsgrupp för riskbedömning som lyder under myndigheternas arbetsgrupp. Centralen för utredning av penningtvätt bereder en ny riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som blir färdig 2026.

Utrikesministeriet utarbetar den första nationella riskbedömningen om förhindrande av finansiering av spridningen av massförstörelsevapen samt riktade sanktioner, som blir färdig 2026.

3.7 Financial Action Task Force - FATF

FATF, som administrativt arbetar i anslutning till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling men som annars är fristående från den, grundades på G7-ländernas toppmöte i Paris 1989, ursprungligen som en temporär intressegrupp bestående av 11 enskilda medlemmar. Den koncentrerade sig på penningtvätt i anslutning till internationell narkotikahandel och särskilt på att fastställa det totala värdet på penningflödena i anslutning till narkotikahandeln. Utöver medlemmarna har gruppen nio associerade medlemmar, som utgörs av regionala organisationer och som är uppbyggda i enlighet med FATF:s struktur (FATF-Style-Regional-Body, FSRB). Dessa regionala organisationer är delvis ansvariga för att säkerställa att FATF:s standarder, som också kallas rekommendationer[21] har global täckning – den överlägset största delen av världens länder hör till någon av dessa organisationer. Dessutom har ett stort antal observationsorganisationer anslutit sig till FATF, såsom Europeiska centralbanken, IMF, OECD och Världsbanken. FATF har i bred utsträckning erkänts som den viktigaste

[21] FATF:s rekommendationer: https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html

internationella standardiseraren för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Sedan 2012 har FATF:s mandat också omfattat förhindrande av finansiering av spridningen av massförstörelsevapen. Finland har varit medlem sedan 1991 och har förbundit sig politiskt till FATF:s verksamhet.

FATF:s stiftelseurkund är Financial Action Task Force-arbetsgruppens mandat (Mandate of the Financial Action Task Force), som medlemmarnas ministrar har förnyat regelbundet sedan 1989. Det senaste mandatet har godkänts som fortlöpande 2019.

FATF:s mandat fastställer innehållet i organisationens arbete, dess arbetsmetoder och byråkratiska struktur, och där bestäms också organisationens rättsliga inverkan: FATF har inga rättsligt bindande befogenheter gentemot medlemsländerna, utan dess uppgift är att utveckla standarder för bekämpning av ekonomisk brottslighet samt att stödja medlemsländer som beslutar att sträva efter att följa dessa normer frivilligt och inte på grund av en rättslig förpliktelse. FATF:s hela existens och således uppnåendet av målen enligt dess mandat bygger på att medlemmarna ”förbinder sig politiskt” att delta i alla uppgifter som nämns i organisationens mandat.

Mandatet ger FATF 10 olika uppgifter och funktioner, varav tre är särskilt viktiga:

i) Att utveckla och precisera internationella standarder som gäller bekämpning av penningtvätt samt av finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen.

ii) Att bedöma och följa medlemmarna genom med hjälp av inbördes utvärderingar för att fastställa den tekniska överensstämmelsen, implementeringen och effektiviteten i fråga om systemen för bekämpning av penningtvätt samt av finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen.

iii) Att identifiera jurisdiktioner som är riskutsatta eller icke-samarbetsvilliga samt som innehåller strategiska systembrister samt att samordna motåtgärder för att skydda det finansiella systemets integritet mot hot (s.k. svart- och grålistningar).

De slutliga besluten inom FATF fattas av plenum, Plenary, som godkänner bland annat FATF:s standarder för förhindrande av penningtvätt samt av finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen, resultaten av de inbördes utvärderingarna av medlemmarna och besluten om identifiering av jurisdiktioner som är riskutsatta/icke-samarbetsvilliga. Plenum sammanträder i princip tre gånger per år och besluten fattas i konsensus.

FATF:s medlemmar, associerade medlemmar och observatörsorganisationer utvecklar och uppdaterar FATF:s rekommendationer, som beskriver FATF:s uppfattning om hur medlemmarna borde agera för att bekämpa de hot som FATF fastställt, samt flertalet andra dokument som styr implementeringen och tolkningen av rekommendationerna samt främjar utvecklingen av dem (bland annat Guidelines, Best Practices Papers). Varje medlem genomgår med jämna mellanrum en utvärderingsprocess[22], där de andra medlemmarna granskar medlemmens strävanden att följa rekommendationerna. I den inbördes utvärderingsprocessen tar utvärderarna upp eventuella brister i den utvärderade medlemmens lagar, dess behöriga myndigheters beredskap och allokeringen av resurser. Plenum godkänner utvärderingsrapporten, där medlemmens iakttagande av respektive rekommendation bedöms.

[22] Mutual evaluation, inbördes utvärdering, https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/methodology/FATF-Assessment-Methodology-2022.pdf.coredownload.inline.pdf

Om resultaten inte är tillfredsställande förväntas landet förbättra situationen och det underkastas en uppföljningsprocess, som innebär att det ska rapportera uppnådda framsteg till FATF tills det kan påvisa tillräckliga förbättringar och slipper uppföljning. De regionala organisationerna genomför liknande utvärderingar regionalt i sina medlemsstater.

I de allvarligaste fallen, där man under utvärderingen har bedömt att FATF:s rekommendationer inte följs, kan plenum besluta att ange en jurisdiktion som en högriskjurisdiktion (a high-risk jurisdiction subject to a call for action, den s.k. svarta listan), och de andra medlemmarna (och staterna globalt) förutsätts förhålla sig till detta som ett varningstecken och som en uppmaning att vidta motåtgärder för att skydda sig mot de hot som denna jurisdiktion medför för det internationella finansiella systemets integritet. En något lindrigare varning till medlemmarna är ett offentlig tillkännagivande av att jurisdiktionen omfattas av utökad tillsyn och hotas med tilläggsåtgärder som den inte förbättrar situationen betydligt (jurisdictions under increased monitoring, den s.k. grå listan)

På FATF:s svarta lista har redan en längre tid funnits Nordkorea, Iran och Myanmar, medan den grå listan upptog sammanlagt 22 stater i februari 2026. Ett land som hamnar på FATF:s svarta lista över högrisländer isoleras i praktiken från det internationella finansiella systemet och enbart hotet om en sådan åtgärd har i de flesta fallen befrämjat ländernas iver att genomföra nödvändiga reformer.

Under 2024 har FATF inlett den femte inbördes utvärderingen i organisationens historia och den antas vara avslutad 2031. FATF:s länderrapport om Finland under den fjärde rundan publicerades i april 2019 och på grund av resultaten ställdes Finland under effektiviserad uppföljning. Finland rapporterade till FATF om sina framsteg med genomförandet av FATF:s rekommendationer 2021, 2022 och 2023 och slapp den effektiviserade uppföljningen i oktober 2023 efter att ha korrigerat merparten av de tekniska brister i implementeringen av rekommendationerna som upptäcktes under ländergranskningen. Under den femte rundan är Finland föremål för FATF:s utvärdering 2026–2028. Finansministeriet samordnar Finland förberedelser för följande FATF-utvärdering.

3.8 Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes

Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, som lyder under OECD, har utvärderat skattebestämmelsernas transparens och utbytet av information i Finland 2022[23]. Rekommendation 15 i rapporten hänför sig till uppgifter om verkliga förmånstagare. Enligt rapporten bör Finland säkerställa att tillräckliga, aktuella och exakta uppgifter om förmånstagare finns tillgängliga.

I rapporten konstateras att penningtvättslagens definitioner inte är helt i linje med standarden, eftersom

1) indirekt innehav som överstiger 25% leder inte alltid till att förmånstagaren identifieras,

2) de bolag som gör anmälan till registret behöver inte granska hela ägarkedjan ända till slutet,

3) de kontrollerande personer identifieras inte när anmälan görs till registret,

[23] Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes: Finland 2022 (Second Round) | OECD

4) i en del av entiteterna, bland annat stiftelser, identifierar definitionen endast styrelsemedlemmarna, vilket inte är i linje med standarden.

Dessutom ansågs det i rapporten att det inte är tillräckligt exakt angivet för dem som är skyldiga att rapportera penningtvätt hur ofta uppgifterna ska uppdateras och verifieras, och förmånstagarna är inte förpliktade att i samtliga fall meddela ändringar till det bolag som är skyldigt att uppdatera uppgifterna i registret över förmånstagare. I rapporten rekommenderades att Finland bör införa effektiva sanktioner med tanke på sådana situationer där uppgifter i strid med lagen inte anmäls till registret över förmånstagare. Lagstiftningen bör ändras så att sanktionerna är effektiva.

Enligt rapporten bör Finland säkerställa tillgången till juridiska uppgifter om innehav. Utländska bolags endast skyldighet att bevara uppgifter enligt finsk lag är att de är skyldiga att rapportera innehav som överstiger 10 % till Skatteförvaltningen och för det andra är tillgången till uppgifter inte klar i situationer där bolagets verksamhet upphör. Tillgången till uppgifter borde förbättras i lagstiftningen i dessa situationer och uppgifterna borde finns tillgängliga i 5 års tid.

I rapporten rekommenderas att Finland utarbetar en heltäckande tillsynsplan, som oberoende av tillsynsmyndighet och företagsform garanterar tillgång till tillräckliga, exakta och aktuella uppgifter om förmånstagare.

I fråga om alla tillsynsmyndigheter för penningtvätt visar tillsynsstatistiken att tillsynen har varit bristfällig, så kvaliteten på informationen kan inte garanteras på ett heltäckande sätt inom någon tillsynsmyndighets verksamhetsområde. Enligt rapporten beror detta framför allt på att tillsynsarbetet tilldelats för litet resurser. I rapporten påpekas att uppgifterna i registret över förmånstagare inte är fullständiga och att det inte har hört till Patent- och registerstyrelsens uppgifter att övervaka kvaliteten på informationen i registret. De aktörer som är skyldiga att rapportera penningtvätt förstår i praktiken inte skyldigheten att underrätta Patent- och registerstyrelsen om brister i registret.

Enligt rapporten bör Finland säkerställa att uppgifter om förmånstagare är tillgängliga också i situationer där det fråga om advokaters konton för klientmedel. Global Forums standard känner inte den situation som tillåts i den finska penningtvättslagen och där banken inte behöver identifiera förmånstagarna till advokaters konton för klientmedel.

Finland bör säkerställa att banktillsynen är tillräckligt högklassig, så att tillgången till tillräckliga, exakta och aktuella uppgifter om förmånstagare kan säkerställas. Finansinspektionens banktillsyn har varit av för liten omfattning med beaktande av antalet banker, de nya kraven på customer due diligence samt ändringarna i penningtvättslagen. Finland bör säkerställa att i fråga om andra länders begäranden om uppgifter utlämnas endast minimiinnehållet till den som innehar uppgifterna i Finland. Finland bör precisera den på yrket baserade tystnadsplikten i förhållande till det internationella informationsutbytet inom beskattningen, så att innehållet är i linje med standarden. Trots att inga praktiska problem har förekommit anges inte advokaters tystnadsplikt när det gäller skatteärenden tillräckligt tydligt i lagstiftningen. Det är också oklart huruvida tystnadsplikten även omfattar advokaters konton för klientmedel och de uppgifter som förmånstagare som gäller dem, vilket kan förhindra tillgång till dessa uppgifter.

På sidan 141 i rapporten listas dessutom rekommendationer som gäller förenklad due diligence, tillsynsmyndigheternas anvisningar, anmälan av brister i registret över förmånstagare, skyldigheten att bevara bokföringen för icke-professionella förmögenhetsförvaltare i truster,

anvisningar om bankers identifiering av förmånstagare, fortsatt uppdatering av nätverket av fördrag samt effektiviserad övervakning av uppföljningen av tillgång till uppgifter om internationella informationsutbyte.

4 Målsättning

Syftet med denna proposition är att nationellt genomföra de ändringar som penningtvättsförordningen, sjätte penningtvättsdirektivet och Amla-förordningen förutsätter i den nationella lagstiftningen. Syftet med propositionens skyldigheter som gäller ansvariga enheter och tillsynsorgan är att förebygga brott som innebär penningtvätt och finansiering av terrorism och att stödja utredning och avslöjande av sådana brott, att bidra till ökad samhällsstabilitet samt att skydda det finansiella systemet mot missbruk.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, genom vilken den gällande lagen med samma namn upphävs. I propositionen föreslås dessutom ändringar i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, handelsregisterlagen och lagen om Finansinspektionen, försäkringsbolagslagen, kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om investeringstjänster, lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism, lagen om pantlåneinrättningar, lagen om myndigheten för finansiell stabilitet, lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler, lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet, straffregisterlagen samt i flera andra lagar, där hänvisningarna korrigeras tekniskt.

I den gällande lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism görs dessutom ändringar som träder i kraft före den övriga helheten och genom vilka sådana bestämmelser i direktivet genomförs som förutsätter tidigare genomförande.

5.1.1 Tillämpningsområde

Penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen bör i fortsättningen läsas tillsammans för att man ska få en helhetsbild av regleringen. Penningtvättsförordningens definitioner ska tillämpas även i den nya penningtvättslagen.

När det gäller lagens tillämpningsområde följs penningtvättsförordningens tillämpningsområde med nedannämnda undantag. I propositionen föreslås det att de nya penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde på basis av risken inte ska omfatta andra aktörer i försäkringsbranschen än sådana bedriver som livförsäkringsverksamhet och annan investeringsrelaterad försäkringsverksamhet och som omfattas av penningtvättsförordningens obligatoriska tillämpningsområde, eftersom det inte nationellt har framkommit misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism i försäkringsbolags verksamhet, och det kan inte betraktas som motiverat att utvidga tillämpningsområdet till denna del. Inte heller i kommissionens konsekvensbedömning som åtföljde den föreslagna EU-regleringen har man sett några orsaker att utvidga penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde till annan försäkringsverksamhet än livförsäkringsverksamhet och annan investeringsrelaterad försäkringsverksamhet. I propositionen föreslås det att fortfarande föreskrivs i penningtvättslagen om rapporteringsskyldighet för Energimyndigheten, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i

lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker på motsvarande sätt som i den gällande penningtvättslagen och att kommissionen underrättas om denna riskbaserade förlängning av undantaget från tillämpningsområdet i enlighet med artikel 3 i sjätte penningtvättsdirektivet.

I propositionen föreslås det att penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde även i fortsättningen ska omfatta tillhandahållare av speltjänster på basis av risken. På det sätt som beskrivs i avsnitt 2.3.2 tillåter de bestämmelser i penningtvättsförordningen som överlåtits till nationell prövningsrätt att vissa statliga tillhandahållare av penningspelstjänster kan ställas utanför tillämpningsområde. Det föreslås inte att detta undantag från tillämpningsområdet ska tillämpas. Penningautomater som används utanför spelkasinon undantas dock från penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde, så innehållet i regleringen motsvarar i sak den gällande penningtvättslagen. Lagen ska dock tillämpas när penningspelautomater tillhandahålls med stöd av ensamrättslicens som avses i 5 § i penningspelslagen. Eftersom obligatorisk identifiering enligt penningspelslagstiftningen har införts vid allt penningspelande i Fastlandsfinland, innebär den gällande lagens bestämmelse i praktiken att allt spelande på penningspelsautomater i Fastlandsfinland också omfattas av penningspelsbestämmelsernas tillämpningsområde trots begränsningen av tillämpningsområdet, och undantaget tillämpas på Åland. Det föreslås att möjligheten till undantag från tillämpningsområdet ska tillämpas i fråga om finansiell verksamhet som bedrivs i mycket begränsad omfattning, så förslaget motsvarar i stor utsträckning nuläget.

Det föreslås att tillämpningsområdet utökas med sektorspecifika sanktioner samt med nationella frysningsbeslut enligt lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism. Tillämpningsområdet enligt penningtvättsförordningen gäller i princip endast de riktade ekonomiska sanktioner som fastställs där, FN:s ekonomiska sanktioner och FN:s ekonomiska sanktioner i anslutning till finansiering av spridning av massförstörelsevapen. Sektorspecifika sanktioner och nationella frysningsbeslut har omfattats av den gällande regleringen och det är skäl att bevara nuläget till denna del så att tillämpningsområdet för sanktioner inte krymper.

5.1.2 Tillsynsorgan för förhindrande av penningtvätt och myndigheter som omfattas av omsorgsplikt

I penningtvättslagen föreskrivs det om de myndigheter som övervakar de ansvariga enheter som definieras i penningtvättsförordningen. Förslaget motsvarar i huvudsak nuläget och där beaktas inrättandet av det nya Tillstånds- och tillsynsverket och de tillsynsuppgifter som överförs till det från Polisstyrelsens lotteriförvaltning och Regionförvaltningsverket i Södra Finland. När det gäller de nya ansvariga enheterna blir Tillstånds- och tillsynsverket tillsynsorgan för andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen, personer som handlar med varor av högt värde, ädla metaller och ädelstenar. Förslaget motsvarar i huvudsak nuläget, där fastighetsförmedlare, de som säljer eller förmedlar varor och de som säljer eller förmedlar konstverk under vissa förutsättningar har stått under Regionförvaltningsverket i Södra Finlands tillsyn. Även icke-finansiella holdingföretag och aktörer inom investeringsmigration ska övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket. Nya ansvariga enheter som ska övervakas av Finansinspektionen är leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering samt kreditförmedlare som erbjuder hypotekslån och konsumentkrediter. Till denna del bör det beaktas att tillsynen över en del av de ovannämnda aktörerna redan har ankommit på Finansinspektionen med stöd av de gällande bestämmelserna.

Befogenheten att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna om penningspelsverksamheten och fastighetsmäklare på Åland ska fortfarande överföras från Tillstånds- och tillsynsverket till Ålands landskapsregering genom en överenskommelseförordning, dvs. nuläget bibehålls till denna del.

I propositionen föreslås det att Finlands Advokater ska övervaka i lagen om advokater avsedda advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, på advokatbolag. Förslaget motsvarar nuläget. Dessutom föreslås det att Tillstånds- och tillsynsverket ska vara den myndighet som sköter ovannämnda tillsynsuppgift.

I penningtvättslagen föreslås bestämmelser om Polisstyrelsen som en myndighet som omfattas av omsorgsplikt enligt penningtvättslagen när det gäller processerna för beviljande av penninginsamlings-, varulotteri- och bingotillstånd. Särskilt när lotteriförvaltningen utövar tillsyn i efterhand fås information särskilt om tillståndssökandens ekonomiska ställning och penningtrafik. Om det föreskrivs att de ovannämnda tillståndsprocesserna ska omfattas av omsorgsplikt, kan Polisstyrelsens lotteriförvaltning rapportera tvivelaktig verksamhet till centralen för utredning av penningtvätt. Övriga aktörer som omfattas av omsorgsplikt förblir desamma som enligt den gällande lagen.

Tabell 3. Tillsynsorgan enligt de föreslagna bestämmelserna om penningtvätt samt ansvariga enheter som står under deras tillsyn. Ändringarna jämfört med nuläget med fet stil och överstrukna.

Tillsynsorgan	**Ansvariga enheter som står under tillsyn**
Finansinspektionen	Inlåningsbanker och andra kreditinstitut, betaltjänstleverantörer, leverantörer av kryptotillgångstjänster, tillhandahållare av investeringstjänster, fondbolag, gräsrotsfinansieringsbolag, AIF-förvaltare, bolag och försäkringsförmedlare som tillhandahåller liv- och placeringsförsäkringsverksamhet, ~~skadeförsäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag,~~ värdepapperscentralen, kontoförande institut, förvaringsinstitut, **leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering,** beviljare av konsumentkrediter, förmedlare av person-till-person-lån, **kreditförmedlare som erbjuder** hypotekslån och **konsumentkrediter**
Tillstånds- och tillsynsverket	Innehavare av ensamrättslicens eller penningspelslicens enligt penningspelslagen
Patent- och registerstyrelsen	Revisorer
Finlands Advokatförbund	Advokater
Tillstånds- och tillsynsverket	Finlands Advokatförbund
Tillstånds- och tillsynsverket	Valutaväxlare, tillhandahållare av kapitalförvaltnings- och företagstjänster, tillhandahållare av finansiella tjänster som inte övervakas av Finansinspektionen, indrivningsrörelser, tillhandahållare av företagskonsulttjänster och sidotjänster till investeringstjänster, **icke-finansiella holdingföretag med blandad verksamhet och aktörer inom investeringsmigration,**

	pantlåneinrättningar, fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler, **andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen**, tillhandahållare av skatterådgivningstjänster eller de som tillhandahåller direkt eller indirekt stöd i anslutning till beskattningen, de som på uppdrag sköter bokföringsuppgifter, **personer som handlar med varor av högt värde, ädla metaller och ädelstenar, de som handlar med kulturföremål**, ~~de som säljer eller förmedlar varor (betalningarnas sammanlagda värde minst 10 000 €), konsthandlare (betalningarna sammanlagt minst 10 000 €),~~ tillhandahållare av juridiska tjänster (ej advokater).
Ålands landskapsregering	Fastighetsförmedlare och förmedlare av hyreslägenheter och hyreslokaler **samt andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen** på Åland, penningspelssammanslutningar på Åland

5.1.3 Nationell riskbedömning av penningtvätt

I penningtvättslagen förslås bestämmelser om nationell riskbedömning. I propositionen föreslås det för att säkerställa en så bred beredning som möjligt och olika myndigheters deltagande att riskbedömningen av penningtvätt ska styras av den nationella myndighetsarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism[24], där olika ministerier och myndigheter som deltar i bekämpningsarbetet samt myndigheter som omfattas av omsorgsplikt skulle vara representerade på bred basis. Centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen ska ansvara för beredningen av riskbedömningen. Riskbedömningen ska innehålla bedömning av riskerna för penningtvätt, finansiering av terrorism, försummelse med verkställandet av riktade ekonomiska sanktioner och kringgående av riktade ekonomiska sanktioner.

Finansministeriet och inrikesministeriet ska ansvara för utarbetandet av den handlingsplan som ingriper i de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som iakttagits i riskbedömningen. Utrikesministeriet ska ansvara för utarbetandet av den handlingsplan som ingriper i de risker för försummelse av verkställandet av riktade ekonomiska sanktioner och för kringgående av riktade ekonomiska sanktioner som iakttagits i riskbedömningen.

Myndighetssamarbetsgruppen ska följa utarbetandet av riskbedömningen samt verkställandet av den nationella handlingsplan för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som utarbetats utifrån riskbedömningen. De ansvariga aktörerna enligt handlingsplanen ska rapportera till arbetsgruppen om hur åtgärderna framskrider. Utrikesministeriets sanktionsgrupper ska följa den handlingsplan som ingriper i de risker för försummelse av

[24] Finansministeriet projektsida: Nationellt arbetsgrupp för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

verkställandet av riktade ekonomiska sanktioner och för kringgående av riktade ekonomiska sanktioner som iakttagits i riskbedömningen.

5.1.4 Registret över förmånstagare och de faktiska förmånstagarna för vissa juridiska personer

I penningtvättslagen föreslås bestämmelser om ett register över uppgifter om faktiska förmånstagare, dvs. förmånstagarregistret. Genom dessa bestämmelser genomförs artiklarna 10–15 i sjätte penningtvättsdirektivet. I penningtvättslagen föreskrivs det om vilka uppgifter som lagras i registret och om tillgång till registret för behöriga myndigheter, självregleringsorgan och ansvariga enheter samt på grund av berättigat intresse. I penningtvättslagen föreskrivs det också om sammankoppling av förmånstagarregistret. I handelsregisterlagen ska det fortfarande föreskrivas om brott mot registreringsskyldigheterna som gäller faktiska förmånstagare och de påföljder som ska påföras för försummelser. I penningtvättslagen föreslås dessutom bestämmelser i syfte att förtydliga den nationella tillämpningen och tolkningen av penningtvättsförordningen om registrering av de verkliga förmånstagarna för föreningar, stiftelser, religiösa samfund och bostadsbolag som i stor utsträckning motsvarar de nuvarande bestämmelserna, dvs. för deras del kvarstår den så kallade presumtionsbestämmelsen för att minska den administrativa bördan.

5.1.5 Tillsyn över förhindrande av penningtvätt

I penningtvättslagen föreslås bestämmelser om tillsynen över förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, inbegripet tillsynsorganens befogenheter, lämnande av uppgifter till ansvariga enheter, riskbaserad tillsyn, utlämnande av uppgifter till centralen för utredning av penningtvätt, tillsynssamarbete, tillsynskollegier samt administrativa påföljder. Genom bestämmelserna genomförs artiklarna 37–59 i sjätte penningtvättsdirektivet, där det föreskrivs mera detaljerat än tidigare om tillsynsorganens uppgifter, såsom samarbete och informationsutbyte med andra tillsynsorgan och behöriga myndigheter för bekämpande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Administrativa påföljder som påförs med stöd av penningtvättslagen är ordningsavgift, påföljdsavgift samt vite, till denna del motsvarar lagen i stor utsträckning nuläget. Dessutom ska tillsynsorganet kunna ge en offentlig varning. Påföljder ska kunna påföras för försummelser och överträdelser av förpliktelser enligt penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter. När det gäller administrativa påföljder föreskrivs det i penningtvättslagen på det sätt som förutsätts i artikel 55 i sjätte penningtvättsdirektivet om beloppet av ekonomiska sanktioner, som ska vara åtminstone två gånger den vinst som har erhållits genom överträdelsen om det går att fastställa denna vinst, eller minst 1 000 000 euro, beroende på vad som är högst. I fråga om kreditinstitut och finansiella institut föreskrivs det dessutom på befogenheter att bestämma om påföljder som för juridiska personer är minst 10 000 000 euro eller 10 procent av den totala årsomsättningen, beroende på vad som är högst samt för fysiska personer minst 5 000 000 euro. Det kan påpekas att minimibeloppet av sanktionsavgiften för juridiska personer har fördubblats för kreditinstitut och finansiella institut jämfört med fjärde penningtvättsdirektivet.

Det föreslås att preskriptionstiden för fortsatt överträdelse och försummelse förlängs från fem år till tio år, så att den motsvarar preskriptionstiden för gärningen av engångsnatur. Ändringarna är nödvändiga med tanke på finansmarknadstillsynens trovärdighet och det administrativa påföljdssystemets avskräckande och styrande inverkan. FATF har upprepade gånger påpekat att penningtvättslagens preskriptionstid på fem år innebär en svaghet. Denna anmärkning kan betraktas som en betydande internationell anseenderisk för Finlands förmåga att tillräckligt effektivt bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism med hjälp av finansmarknaden.

I penningtvättslagen föreslås det också bestämmelser om skydd av personer som rapporterar överträdelser och om samarbete för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, genom bestämmelserna genomförs artiklarna 60–68 i sjätte penningtvättsdirektivet.

5.1.6 Registret för övervakning av penningtvätt

I den gällande penningtvättslagen föreskrivs det om registret för övervakning av penningtvätt inrättats, som förs av Tillstånds- och tillsynsverket, i vilket med stöd av penningtvättslagen införs uppgifter om de rapporteringsskyldiga som övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket med undantag för dem som är auktoriserade tillsynsobjekt eller som redan registrerat sig som tillsynsobjekt vid Tillstånds- och tillsynsverket med stöd av annan lagstiftning. Syftet med bestämmelserna har varit att skapa klarhet i nuläget så att Tillstånds- och tillsynsverket har aktuell och heltäckande information om de rapporteringsskyldiga som det övervakar. Det föreslås att bestämmelserna om registret i huvudsak bibehålls oförändrade eftersom registret fortfarande behövs för att ordna tillsynen över de ansvariga enheter som ingår i det. Tillstånds- och tillsynsverket är registermyndighet även i fortsättningen.

I fråga om de aktörer som förs in i övervakningsregistret föreslås att för närvarande utvidgas bedömningen av tillförlitligheten hos endast valutaväxlare och tillhandahållare av företagstjänster till att omfatta alla aktörer som förs in i övervakningsregistret. Förutom i övervakningsregistret ska eventuella administrativa påföljder som påförts aktörerna med stöd av penningtvättslagen föras in även i registren över licenstillsynsobjekt och aktörer som är skyldiga att registrera sig med stöd av andra bestämmelser.

5.1.7 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton görs de ändringar som förutsätts av artiklarna 16 och 17 i sjätte penningtvättsdirektivet samt införs de skyldigheter enligt artiklarna 4 och 6a i det ändrade direktivet om finansiell information, som gäller de behöriga myndigheternas tillgång till centraliserade bankkontosystem via sammankopplingssystemet och tekniska åtgärder för att underlätta användningen av transaktionsuppgifter.

Genomförandet av artikel 16 i sjätte penningtvättsdirektivet handlar i första hand om preciseringar av vilka aktörer som omfattas av tillämpningsområdet samt om preciseringar av vilka uppgifter som utlämnas via övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Dessutom genomförs bestämmelserna om sammankoppling av medlemsstaterna register och datasöksystem som gäller bank- och betalkonton samt åläggs Tullen i egenskap av den administrerar övervakningssystemet för bank- och betalkonton att vid meddelandet av de tekniska kraven beakta riktlinjerna och de närmare formaten enligt kommissionens genomförandeakter för på vilket sätt de uppgifter som anges i lagen ska lämnas till övervakningssystemet för bank- och betalkonton samt i vilket format transaktionsuppgifter ska lämnas.

Artikel 4.1a i det ändrade direktivet om finansiell information, där det föreskrivs om de behöriga myndigheternas åtkomst till centraliserade bankkontoregister via sammankopplingssystemet, ger medlemsstaternas möjlighet att begränsa åtkomsten till och sökningen i kontouppgifter genom att förutsätta att de behöriga nationella myndigheterna ska ha motiverade skäl att anta att det kan finnas relevanta uppgifter om bankkonton i andra medlemsstater. Det föreslås inte att detta nationella handlingsutrymme utnyttjas.

5.1.8 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I lagen om centralen för utredning av penningtvätt genomförs artiklarna 19–36 i sjätte penningtvättsdirektivet. För centralen för utredning av penningtvätt föreslås nya befogenheter i anslutning till instruktioner till ansvariga enheter att övervaka transaktioner eller aktiviteter, underrättelser till ansvariga enheter om omständigheter som är relevanta för utförandet av åtgärder för kundkännedom, och förordnande att ansvariga enheter ska avbryta användningen av ett bankkonto eller betalkonto eller ett konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse. Centralen för utredning av penningtvätt föreslås dessutom få rätt att delta i analysgrupper som genomför gemensamma analyser av misstänkta transaktioner och aktiviteter och begära att en gemensam analysgrupp inrättas. Dessutom föreslås det preciseringar i centralens uppgifter samt rättigheter att få, använda och lämna ut uppgifter och i tidsfristerna för informationsutbyte. Utredningscentralen bör dessutom utse ett ombud för grundläggande rättigheter.

5.1.9 Handelsregisterlagen

I handelsregisterlagen ändras hänvisningarna till de gamla bestämmelserna till hänvisningar till de nya bestämmelserna samt stryks bestämmelser som överlappar penningtvättsförordningen i anslutning till registrering av uppgifter samt förfaranden. I fortsättningen föreskrivs det till största delen i den nya penningtvättslagen och i penningtvättsförordningen om de uppgifter som förs in i förmånstagarregistret och om utlämnandet av uppgifter.

I handelsregisterlagen behöver det dessutom göras en temporär ändring i anslutning till förmånstagarregistret som träder i kraft före den övriga föreslagna regleringen, redan 2026 (lagförslag nr 20). Denna ersätts med den ändring av handelsregisterlagen som träder i kraft samtidigt som den övriga regleringshelheten 2027 (lagförslag nr 4). Propositionen innehåller således två förslag till ändring av handelsregisterlagen.

5.1.10 Andra lagar

I lagen om Finansinspektionen, kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om investeringstjänster, lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism, lagen om utsläppshandel, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010), lagen om advokater, lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014), lagen om placeringsfonder (213/2019), lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017), lagen om gräsrotsfinansiering (203/2022), lagen om myndigheten för finansiell stabilitet och flera andra lagar görs i första hand lagtekniska ändringar genom att ändra hänvisningarna till penningtvättslagen eller fjärde penningtvättsdirektiv till hänvisningar till de nya bestämmelserna.

I lagen om Finansinspektionen föreslås dessutom att preskriptionstiden för påföljder för fortsatt överträdelse eller försummelse, som nu är fem år, ändras. Preskriptionstiden föreslås motsvara preskriptionstiden för en gärning av engångsnatur, dvs. tio år. Ändringen innebär att särskilt i de fall som det räcker längre innan de upptäcks eller utreds, dvs. när det är fråga om en fortsatt gärning, behåller Finansinspektionen befogenhet att påföra påföljd under en lika lång tid som i ett fall av engångsnatur. I lagen om Finansinspektionen görs dessutom behövliga ändringar som gäller beaktande av Amlas beslut, riktlinjer och rekommendationer vid utförandet av Finansinspektionens uppgifter. Dessutom beaktas Amla i bestämmelserna om samarbete med ministerierna, direktörens uppgifter samt oberoende.

I försäkringsbolagslagen, kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen om placeringsfonder, lagen om värdeandelssystemet

och om clearingverksamhet och lagen om aktiesparkonton upphävs bestämmelsen om kundkontroll och riskhantering, för i fortsättningen föreskrivs det om kundkännedom i penningtvättsförordningen.

Dessutom ändras vissa bestämmelser om informationsutbyte mellan myndigheterna för att främja informationsutbytet och fullgöra skyldigheterna enligt sjätte penningtvättsdirektivet, som ska genomföras. Sådana ändringar görs i bland annat lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och straffregisterlagen.

5.2 Bestämmelser som inte förutsätter några ändringar

5.2.1 Bestämmelser i sjätte penningtvättsdirektivet som inte förutsätter några ändringar i den nationella lagstiftningen

Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller bestämmelser som inte behöver genomföras nationellt eller vilkas innehåll redan ingår i andra nationella bestämmelser.

I artikel 1 i sjätte penningtvättsdirektivet beskrivs direktivets innehåll och den behöver inte genomföras nationellt. I artikel 3 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om identifiering av riskutsatta sektorer på nationell nivå. Artikeln gör det möjligt för medlemsstaterna att tillämpa hela eller delar av penningtvättsförordningen på basis av risken på andra enheter än de som omfattas av penningtvättsförordningens obligatoriska tillämpningsområde. Artikeln innehåller också bestämmelser om förutsättningarna och förfarandena för att identifiera riskutsatta sektorer på nationell nivå samt om fortsatt tillämpning av penningtvättsförordningen på de ansvariga enheter på vilka nationella bestämmelser för att genomföra fjärde penningtvättsdirektivet har tillämpats den 9 juli 2024, och artikeln behöver inte genomföras nationellt.

I artikel 4 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det om krav som rör vissa tjänsteföretag. Enligt punkt 1 ska valutaväxlings- och checkinlösningskontor samt tjänsteleverantörer till truster eller bolag antingen ha tillstånd eller vara registrerade och enligt punkt 2 ska medlemsstaterna säkerställa att alla tillhandahållare av speltjänster är reglerade. Ovannämnda krav behöver inte genomföras separat, eftersom det förutsätts att ovannämnda aktörer registrerar sig i registret för övervakning av penningtvätt eller har verksamhetstillstånd. Bestämmelser om tillhandahållare av speltjänster ingår för rikets del i lotterilagen och i fortsättningen i den nya penningspelslagen. I landskapet Åland föreskrivs det om tillhandahållande av penningspelstjänster i landskapets lagstiftning, såsom landskapslagen (1966:10) om lotterier ja landskapsförordning (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

I artikel 7 i sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs om riskbedömning på unionsnivå och skyldigheterna enligt den har ålagts Europeiska kommissionen och Amla, så den behöver inte genomföras nationellt.

Artikel 19.1 om inrättande av finansenheten i sjätte penningtvättsdirektivet motsvarar artikel 32.1 i fjärde penningtvättsdirektivet, medan artikel 19.3 och 19.5 motsvarar artikel 32.3, så de kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen. Bestämmelserna har redan genomförts nationellt i 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Artikel 19.9 kräver inga ändringar, eftersom 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt innehåller bestämmelser om centralens rätt att utbyta uppgifter med tillsynsorganen.

När det gäller artikel 24.1 i sjätte penningtvättsdirektivet hänför sig ändringarna till tidsgränserna för meddelande av beslut om avbrytande. I övrigt motsvarar 6 § i lagen om

centralen för utredning av penningtvätt direktivets förpliktelse att en transaktion får avbrytas för högst 10 dagar, och den kräver inga ändringar.

Artikel 29 om samarbete mellan finansunderrättelseenheter i sjätte penningtvättsdirektivet motsvarar artikel 52 i fjärde penningtvättsdirektivet, och förutsätter inga ändringar i 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Artikel 34 om godkännande av vidare spridning av information som utbytts mellan finansunderrättelseenheter i sjätte penningtvättsdirektivet motsvarar artikel 55 i fjärde penningtvättsdirektivet, och förutsätter inga ändringar i 5 § i den ovannämnda lagen, genom vilken bestämmelsen i fråga har genomförts. Artikel 35 i sjätte penningtvättsdirektivet om skillnader i definitioner av förbrott i strafflagen motsvarar artikel 57 i fjärde penningtvättsdirektivet, och förutsätter inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom det för centralen för utredning av penningtvätt har föreskrivits omfattande möjlighet att lämna ut uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Enligt etablerat synsätt är vilket som helst brott som ger ekonomisk vinning förbrott till penningtvätt, och dessa brott definieras varken i strafflagen eller någon annan nationell lag.

Artikel 71, som överförs till sjätte penningtvättsdirektivets slutbestämmelser, gäller utövande av befogenheten att anta delegerade befogenheten, som ges till kommissionen, artikel 72 gäller kommittéförfarande, och de behöver inte genomföras nationellt. Artikel 73 gäller kommissionens övergångshantering av FIU.net innan det överförs till Amla, och behöver inte genomföras nationellt. De ändringar som gjorts i fråga om verkliga förmånstagare som gjorts i artikel 74 i sjätte penningtvättsdirektivet jämfört med fjärde penningtvättsdirektivet ingår redan i de nationella bestämmelserna i penningtvättslagen och handelsregisterlagen, och förutsätter inga ändringar.

Artikel 75 i sjätte penningtvättsdirektivet om ändring av visselblåsardirektivet behöver inte genomföras nationellt, eftersom det är fråga om teknisk ändring av hänvisningen till penningtvättsförordningen i fråga om ovannämnda direktiv som gäller förhållandet till andra unionsakter och nationella bestämmelser. Artikel 76 i sjätte penningtvättsdirektivet gäller kommissionens rapport till Europaparlamentet och rådet, artikel 77 upphävande av fjärde penningtvättsdirektivet samt artiklarna 79–80 ikraftträdande och adressater, som är medlemsstaterna, och dessa artiklar behöver inte genomföras nationellt.

5.2.2 Bestämmelser i det ändrade direktivet om finansiell information som inte förutsätter några ändringar i den nationella lagstiftningen

Artikel 1.1 om syfte i ändringen av direktivet om finansiell information förutsätter inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom det är fråga om en teknisk ändring. Artikel 1.2 om definitioner förutsätter inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom det i ändringen av ovannämnda punkt endast konstateras att direktivet i fråga inte påverkar förfaranden enligt nationell rätt enligt vilka myndigheter som är behöriga att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott kan kräva att finansiella institut och kreditinstitut tillhandahåller transaktionsuppgifter, inbegripet tidsfrister för tillhandahållande av transaktionsuppgifter. Artikel 1.5 gällande tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa datasäkerhet i enlighet med höga tekniska standarder kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om bland annat informationssäkerhet, inbegripet identifiering av uppgifter som förutsätter tillförlitlighet, tilldelande av användarrättigheter och säkerställande av tillförlitligheten samt informationssäkerhet i fråga om informationsmaterial och informationssystem. Artikel 1.8 om informationsutbyte mellan Europol och finansunderrättelseenheterna förutsätter inga ändringar

i den nationella lagstiftningen, eftersom det föreskrivs om detta i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

5.3 De huvudsakliga konsekvenserna

5.3.1 Sammanfattning av konsekvenserna

Konsekvenserna av de lagstiftningsförslag som ingår i propositionen riktar sig i huvudsak till myndigheterna och beror på att sjätte penningtvättsdirektivet ska genomföras. Konsekvenserna för ansvariga enheter beror i första hand på EU:s penningtvättsförordning, som är direkt tillämplig rätt.

De föreslagna ändringarna i penningtvättsbestämmelserna medför kostnader för myndigheterna framför allt på grund av de ändringar som måste göras i informationssystemen samt i form av behov av eventuella tilläggsresurser. Dessutom är tillsorganen med stöd av Amla-förordningen skyldiga att lämna Amla omfattande uppgifter och samarbeta med Amla, vilket kräver resurser av tillsynsorganen. Det föreslås dock att dessa kostnader på det sätt som anges i avsnitt 12.2 ska täckas inom ramen för befintliga anslag enligt myndigheternas budgetförslag. De nya befogenheter som grundar sig på EU-bestämmelserna för till exempel centralen för utredning av penningtvätt samt systemet för sammankoppling av bankkonton gör det möjligt att effektivare än förr bekämpa penningtvätt, frysa vinningen av brott och genomföra beslag.

De ansvariga enheterna enligt penningtvättsbestämmelserna består av en stor grupp aktörer av varierande storlek och art, och till följd av detta varierar också omfattningen av de skyldigheter som gäller dem och därmed de ekonomiska konsekvenserna för dem avsevärt. De kostnader som efterlevnaden av bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism allmänt orsakar ansvariga företag varierar beroende på bland annat företagets storlek och bransch samt affärsverksamhetens omfattning och komplexitet. Kostnader orsakas i huvudsak av anskaffning av program och teknik för att iaktta bestämmelserna, utbildning, personalkostnader, samt eventuella arvoden till utomstående konsulter och experter. För mindre företag som är verksamma i en enkel bransch kan kostnaderna för efterlevnaden av penningtvättsbestämmelserna uppskattningsvis vara några tusen euro och för de största företagen i finansbranschen över 100 miljoner euro.

De viktigaste ändringarna i de föreslagna penningtvättsbestämmelserna för ansvariga enheter gäller framför allt de noggrannare skyldigheterna till kundkännedom och utarbetandet av mer heltäckande riskbedömningar än tidigare, som kan öka de nuvarande ansvariga enheternas administrativa börda i någon mån. I fråga om vissa skyldigheter föreskrivs det dessutom om förbud mot utkontraktering, såsom rapportering av tvivelaktiga transaktioner. Dessa skyldigheter baserar sig EU:s penningtvättsförordning, som är direkt tillämplig rätt. I fråga om vissa saker kommer Amla att anta preciserande bestämmelser senare, och i detta skede är det omöjligt att bedöma hur mycket den administrativa bördan eventuellt kommer att öka till följd av dem.

De föreslagna bestämmelserna orsakar den största administrativa bördan och de största kostnaderna för de ansvariga enheter som börjar av omfattas penningtvättsbestämmelserna tillämpningsområde för första gången. Detta gäller i huvudsak leverantörer av gräsrotsfinansiering (1 st.), de som handlar med varor av högt värde, kulturföremål, ädla metaller och ädelstenar, som visserligen har kunnat omfattas av bestämmelserna tidigare med stöd av de skyldigheter som berört varuhandlare och varuförmedlare samt konsthandlare, samt eventuellt senare fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar. Utvidgningen av tillämpningsområdet till dessa aktörer baserar sig på penningtvättsförordningen. Utanför

tillämpningsområdet ställs å andra sidan i enlighet med penningtvättsförordningen ovannämnda konsthandlare, varuhandlare och varuförmedlare samt nationellt liv- och placeringsförsäkringsverksamhet, med undantag för annan försäkringsverksamhet, vilket avsevärt minskar den administrativa bördan och kostnaderna för dem som bedriver dylik försäkringsverksamhet.

Även för ansvariga enheter som bedriver gränsöverskridande affärsverksamhet kan besparingar uppstå när skillnaderna i bestämmelser mellan olika medlemsstater minskar och kostnaderna för att följa bestämmelserna sålunda sjunker. Den gemensamma tillsynen inom ramen för Amla kommer också att förenhetliga tillsynspraxis inom EU, vilket kan underlätta de ansvariga enheternas verksamhet.

För konsumenterna kan penningtvättsförordningens mera detaljerade bestämmelser om kundkännedom och den utvidgade definitionen av person i politiskt utsatt ställning leda till att konsumenten oftare än tidigare tillfrågas om till exempel varors ursprung eller om han eller hon är en person i politiskt utsatt ställning. I penningtvättsförordningen begränsas dessutom kontantbetalningar som överstiger 10 000 euro till företag.

5.3.2 Kommissionens konsekvensbedömning

I kommissionens konsekvensbedömning[25], som ingick i förslaget till lagstiftning om en reform av penningtvättsbestämmelserna, har konsekvenserna av olika regleringsalternativ bedömts. Alternativ 3 i konsekvensbedömningen gällde EU-bestämmelser som i mycket stor utsträckning harmoniserar bekämpandet av penningtvätt och finansiering av terrorism och det motsvarar mest slutliga EU-bestämmelserna, som trädde i kraft. I konsekvensbedömningen konstaterar kommissionen att de regler som ska tillämpas på de behöriga myndigheternas verksamhet, särskilt de tillämpliga metoderna och förfarandena, deras befogenheter och de detaljerade reglerna om deras inbördes samarbete och samarbete med andra behöriga myndigheter, skulle fastställas tydligt på EU-nivå och skulle inte tolkas och tillämpas på olika sätt i medlemsstaterna. Tillsynsmyndigheterna skulle bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism genom att tillämpa samma och enhetliga metod i hela EU i enlighet med samma kriterier och parametrar. Detta skulle möjliggöra en jämförbar bedömning av de risker som hänför sig till vissa sektorer, enheter och affärsförbindelser, vilket skulle möjliggöra konsekvent tillsyn i alla medlemsstater. De nationella behöriga myndigheterna skulle ha noggrannare regler om skyldigheten att samarbete och utbyta uppgifter på såväl nationell nivå som i gränsöverskridande fall. Från denna synpunkt skulle EU-reglerna säkerställa att de nationella myndigheterna, när de hanterar gränsöverskridande situationer, har ett klart ansvar och rättsliga skyldigheter att tillämpa enhetliga förfaranden som säkerställer fullödigt samarbete och effektiv övervakning av gränsöverskridande transaktioner. Ett konsekvent förhållningssätt på EU-nivå till dylika regler skulle undanröja de osäkerheter som beror på olika sätt att genomföra bestämmelserna, och göra det möjligt att reagera effektivt på hot om penningtvätt och finansiering av terrorism oberoende av var i EU de framkommer. Dessutom skulle bindande regler som är fastställda på EU-nivå säkerställa att de nationella tillsynsorganen samarbetar effektivt med ett eventuellt tillsynsorgan på EU-nivå för att undvika att tillsynen på EU-nivå störs av inkonsekventa och utdragna förfaranden när tillsynsåtgärder förutsätter gemensamma åtgärder på EU-nivå och medlemsstaternas nivå.

[25] Kommissionens konsekvensbedömning 20.7.2021, SWD/2021/190 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0190.

I kommissionens konsekvensbedömning konstateras att de förändrade kraven på penningtvättsbestämmelsernas innehåll, dvs. enhetligare normer, kan medföra kostnader för den privata sektorn. För de nuvarande ansvariga enheterna är dessa genomförande- och efterlevnadskostnader dock av engångsnatur och tämligen små: interna processer och tillvägagångssätt måste anpassas, men de väntas inte medföra några betydande investeringar i infrastruktur eller dyr teknik. De ytterligare krav som gäller kundkännedom, rapportering m.m. väntas inte förutsätta att extra personal anställs eller att extra IT-tillämpningar skaffas, och intressentgrupperna stödjer dem i stor utsträckning. Efter att det säkerställts att de ändrade reglerna efterlevs uppkommer inga merkostnader jämfört med kostnaderna för efterlevnad av de gällande reglerna.

Slutledningen av konsekvensbedömningen är att för de enheter som för första gången omfattas av EU:s regler om bekämpning av penningtvätt uppkommer dock betydande administrativa kostnader; detta gäller i huvudsak vissa leverantörer av kryptotillgångstjänster men också leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster. Genomförandet av de nya reglerna om kryptotillgångar förändrar förutsättningarna för leverantörer av kryptotillgångstjänster att bedriva verksamhet. Trots att plånboksleverantörer och växlingsplattformar för fiatvalutor och kryptovalutor har gjorts till ansvariga enheter redan genom femte penningtvättsdirektivet, har andra tjänster ännu inte ålagts skyldighet att känna kunden och andra rapporteringsskyldigheter, som ska tillämpas i fortsättningen och som orsakar nya efterlevnadskostnader, såsom rekrytering av personal som ansvarar för efterlevnad av penningtvättsbestämmelserna och anskaffning av lämpliga IT-redskap.

För de ansvariga enheter som bedriver gränsöverskridande verksamhet och som för närvarande berörs av olika befogenhetsregler orsakar dessa skillnader å andra sidan betydande efterlevnadskostnader, så på medellång sikt skulle de harmoniserade reglerna leda till kostnadsbesparingar inom efterlevnadsområdet och för enheter som nyligen börjat omfattas av reglerna skulle merkostnaderna bli lägre. I kommissionens konsekvensbedömning konstaterades att en nuvarande grupp av ansvariga enheter, personer som handlar med varor, ställs utanför tillämpningsområdet för lagstiftningspaket mot penningtvätt och finansiering av terrorism till följd av det planerade maximibeloppet av stora kontanttransaktioner, och det konstaterades att detta också besparar finansunderrättelseenheterna, som inte längre behöver behandla rapporter om dylika stora kontanttransaktioner. Till denna del bör man dock beakta att i stället för personer som handlar med varor börjar EU:s nya penningtvättsbestämmelserna omfatta personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, personer som handlar med varor av högt värde samt personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål.

I kommissionens konsekvensbedömning påpekas att när det gäller internationell konkurrenskraft ålägger EU:s system redan nu företag, särskilt banker, inom EU stränga skyldigheter, som på många sätt är strängare än inom andra jurisdiktioner, men den gemensamma regelboken kommer sannolikt inte att påverka konkurrenskraften negativt. Bevis från tidigare påstådda fall av penningtvätt visar tvärtemot att anseenderisken har en betydande inverkan på de berörda bankernas konkurrenskraft, som kan reduceras med en effektivare förebyggande ram.

Kommissionen konstaterar att bestämmelserna skulle medföra administrativa kostnader för medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och finansunderrättelseenheter, som i vissa fall skulle bli tvungna att anpassa sina befogenheter och redskap och eventuellt anpassa sina personalresurser och ekonomiska resurser på motsvarande sätt. Anpassningen skulle också vara av engångsnatur och generera snabb nytta i form av förbättrad kapacitet och effektiv skötsel av uppgifterna. I konsekvensbedömningen motiverade kommissionen den långt gående harmoniseringen också

med att medborgarna understödde alternativet och ökad harmonisering inom alla områden som var föremål för samråd.

Penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet innehåller skyldighet för kommissionen att senast den 10 juli 2032 och därefter vart tredje år över tillämpningen av förordningen och överlämna en rapport om genomförandet av direktivet.

5.3.3 Ekonomiska konsekvenser

5.3.3.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Penningtvättsförordningen samt den föreslagna nya penningtvättslagen påverkar den offentliga ekonomin framför allt genom omkostnaderna för de myndigheter som övervakar penningtvättsbestämmelserna, såsom personal- och informationssystemkostnaderna. Så som konstateras i avsnitt 12.2 har propositionen ändå inget samband med statsbudgeten, eftersom avsikten är att genomföra de föreslagna tilläggsuppgifterna inom ramen för de befintliga anslagen. I praktiken kan detta dock innebära att ämbetsverken måste anpassa sina omkostnader eller uppgifter till andra delar för att fullgöra de skyldigheter som följer av penningtvättsbestämmelserna, vilket kan påverka utbudet eller utvecklingen av myndigheternas andra tjänster så att de försämras. I sista hand förhandlar man och fattar beslut om hur de kostnader som regleringen orsakar ska täckas och hur omkostnaderna ska allokeras till ämbetsverkets olika funktioner under ämbetsverkens resultatavtals- och budgetprocesser, så till denna del går det inte att exakt bedöma hur de kostnader som orsakas av de kommande skyldigheterna enligt penningtvättsbestämmelserna eventuellt påverkar ämbetsverkens övriga tjänster. Propositionen bedöms inte ha några konsekvenser för kommunerna eller välfärdsområdena.

Konsekvenser för Patent- och registerstyrelsen

Till följd av sjätte penningtvättsdirektivet samt penningtvättsförordningen kommer Patent- och registerstyrelsen att genomföra betydande ändringar i handelsregistrets, stiftelseregistrets och föreningsregistrets informationssystem samt e-tjänsterna och informationstjänsten om förmånstagare under 2026 och 2027. Patient- och registerstyrelsen ska också säkerställa att det på det sätt som direktivet förutsätter finns tillräckligt med resurser för att behandla anmälningar samt administrera informationssystemen i anslutning härtill.

Penningtvättsrättsakterna utgör en omfattande och komplicerad helhet, och därför utgör kostnadseffekterna av deras genomförande för Patent- och registerstyrelsen uppskattningar. Det är fråga om legislativa ändringar som det är nödvändigt att genomföra i informationssystemen. Tidsfristen är ändringarna går ut den 10 juli 2027.

Förordningen förutsätter ändringar i bland annat anmälningen och registreringen av nya organ, anmälan om förmånstagaruppgifter i fråga om nya typer av sammanslutningar samt att uppgifter om nedlagda sammanslutningar automatiskt raderas efter den tidsfrist som anges i förordningen. Förmedlingen av förmånstagaruppgifter till Patent- och registerstyrelsen från den centraliserade informationstjänsten för förmånstagaruppgifter BARIS samt jämförelsen av företag och personer med förteckningen över ekonomiska sanktioner förutsätter också systemändringar.

Genomförandet medför merkostnader på sammanlagt cirka 4,4 miljoner euro för Patent- och registerstyrelsen under åren 2026–2027. År 2026 uppskattas investeringarna till 1,65 miljoner euro och år 2027 till 2,75 miljoner euro. Härav uppskattas kostnaderna för den utomstående

programleverantören uppgå till 1,44 och 2,4 miljoner euro. Enligt prognosen kan 800 000 euro av 2026 års investeringar finansieras med RRF-anslag från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens.

Leverantörskostnaderna för att administrera informationssystemet om förmånstagare uppskattas under ramperioden 2026–2029 vara cirka 175 000 euro 2026, 260 000 euro 2027 och 350 000 euro/år från och med 2028. Vid sidan av investeringarna i och administreringen av informationssystem bör Patent- och registerstyrelsen utöka sin egen sakkunskap när det gäller kampen mot penningtvätt samt förmånstagarärenden. Det kommer att behövas tilläggsresurser för att utveckla och upprätthålla informationssystemen samt för att behandla anmälningar. Resurskostnaderna uppskattas till 117 000 euro 2026, 175 000 euro 2027 och cirka 234 000 euro per år från och med 2028.

Patent- och registerstyrelsen har föreslagit att de systemändringar och den administrering som sjätte penningtvättsdirektivet medför skulle finansieras till fullt belopp med budgetanslag från och med den 1 juli 2026. Så som konstateras ovan har det dock ansetts att kostnaderna för de ändringar som propositionen förutsätter kan täckas inom ramen för ämbetsverkens nuvarande anslag.

Konsekvenser för Tullen

Tullen svarar under finansministeriets ledning för genomförandet av övervakningssystemet för bank- och betalkonton och för den tekniska utveckling av systemet. Tullen samordnar kontoregisterprojektet, genom vilket övervakningssystemet för bank- och betalkonton har byggts upp och utvecklas.

Till de utvecklingsbehov som lagändringarna orsakar hänför sig enligt kontoregisterprojektets bedömning två centrala ibruktagandetidpunkter, våren 2027 och våren 2029. Sommaren 2027 tas enligt dagens uppgifter i bruk de funktioner som hänför sig till kryptotillgångs- och värdepapperskonton samt virtuella IBAN-konton, och som torde påverka sökningen efter såväl kontouppgifter som saldo- och kontotransaktionsuppgifter. Sommaren 2029 tas förmedlingen av uppgifter enligt BARIS i bruk inom Europeiska unionen, och här ingår så kallade oskarpa sökningar och littererade sökningar. Genom så kallade oskarpa sökningar hämtas ungefär samma motsvarigheter som den givna söktermen och vid sökningen måste man ange hur mycket och till vissa delar skillnader får förekomma. Med littererad sökning avses en sökning där söktermen motsvarar resultatet, men ett eller flera tecken kan ersättas med ett så kallat jokertecken, så påverkar omfattningen av resultaten. Kostnadsberäkningarna försvåras av att de ovannämnda egenskapernas exakta funktioner ännu inte är kända.

Kontoregisterprojektet har i fråga om kostnaderna för utvecklingsarbetet konstaterat att inom Tullens budgetram för 2026–2029 har det tidigare föreslagits sammanlagt cirka 2 000 000 euro i anslutning till BARIS.

Enligt kontoregisterprojektets bedömning kommer de ändringar som görs 2027 antagligen inte att medföra något stort behov av att utöka kapaciteten. De ändringar som görs 2029 förutsätter dock tilläggskapacitet till vissa delar. Omfattningen av denna kapacitetsökning är dock beroende av det framtida antalet förfrågningar från Europeiska unionen samt av hur mycket beräkning ovannämnda oskarpa och littererade sökningar förutsätter. Detta är ännu inte känt.

Enligt kontoregisterprojektet skulle en extern informationssäkerhetsauditering som eventuellt föregår ibruktagandet av BARIS 2029 skulle enligt dagens uppskattning kosta 30 000–40 000 euro.

Enligt kontoregisterprojektet kommer rapporteringsbehoven antagligen att öka när övervakningssystemet för bank- och betalkonton utvidgas, och detta har beaktats i ovannämnda bedömning av Tullens budgetram.

Konsekvenser för dataombudsmannens byrå

Dataombudsmannens byrå förefaller behöva tilläggsresurser för det första för de partnerskap som de nya bestämmelserna möjliggör. Enligt artikel 75.2 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter som avser att delta i ett partnerskap för informationsutbyte underrätta sina respektive tillsynsmyndigheter som, i förekommande fall i samråd med varandra och med de myndigheter som ansvarar för att kontrollera efterlevnaden av den allmänna dataskyddsförordningen, ska kontrollera att partnerskapet för informationsutbyte har inrättat mekanismer för att säkerställa efterlevnad av artikeln och att konsekvensbedömningen avseende dataskydd har genomförts. Kontrollen ska äga rum innan verksamheten inom partnerskapet för informationsutbyte inleds. I förekommande fall ska tillsynsmyndigheterna också samråda med finansunderrättelseenheterna.

I enlighet med artikel 75.2 i penningtvättsförordningen måste dataombudsmannen börja kontrollera att de ansvariga enheterna har genomfört en konsekvensbedömning avseende dataskydd i fråga om partnerskapet för informationsutbyte och tillsammans med andra tillsynsmyndigheter kontrollera att partnerskapet för informationsutbyte använder mekanismer för att säkerställa efterlevnad av artikel 75. I ibruktagandefasen ska dataombudsmannen tolka lagstiftningen och således bedöma vilka tillvägagångssätt man måste tillägna sig för att genomföra kontrolluppgiften. Dataombudsmannen ska bland annat bedöma om det i denna kontrolluppgift är fråga om sådant förhandssamråd som avses i artikel 36 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Dessutom kan det påpekas att i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om de olika medlemsstaternas myndigheters befogenheter när det gäller gränsöverskridande behandling av personuppgifter. Dataombudsmannens byrå måste i ibruktagandefasen samarbeta med de olika medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, så att man kan inrätta en mekanism för en kontrollprocess enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen för eventuella gränsöverskridande partnerskap för informationsutbyte. I det skede då bestämmelserna införs och i fortsättningen när bestämmelserna ska iakttas måste dataombudsmannens byrå genomföra kontrolluppgiften enligt artikel 75 inom skälig tid, så att de ansvariga enheterna kan inleda partnerskap för informationsutbyte. Kontrolluppgiften ska även i gränsöverskridande situationer genomföras inom skälig tid.

För det andra förefaller dataombudsmannens byrå behöva tilläggsresurser eftersom behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott enligt artikel 10 i den förordningen utvidgas i enlighet med artikel 76 i penningtvättsförordningen. I artikel 76 möjliggörs också automatiserat beslutsfattande och användning av AI-system under vissa förutsättningar.

Utvidgningen av behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter samt möjliggörandet av partnerskap för informationsutbyte antas leda till att flera tar kontakt med

dataombudsmannens byrå. Kontakterna till exempel handla om att personuppgiftsansvariga begär råd om hur konsekvensbedömningarna ska göras. Klagomål och begäranden om råd från registrerade har i regel att göra med tillgodoseendet av de registrerades rättigheter eller huruvida behandlingen av personuppgifter är förenlig med penningtvättslagstiftningen och dataskyddslagstiftningen. I detta skede är det omöjligt att uppskatta antalet potentiella kontakter, klagomål och begäranden.

I det skede då lagen träder i kraft borde dataombudsmannens alltså kunna börja tillämpa bestämmelserna och vidta de åtgärder som de förutsätter och som ankommer på dataombudsmannens byrå in anslutning till byråns kontroll- och tillsynsuppgifter.

De kostnader som orsakas dataombudsmannens byrå beror på det sätt som beskrivs ovan på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen. Dataombudsmannens byrå har utifrån de uppgifter finns tillgängliga i nuläget bedömt att i det skede då bestämmelserna ska börja tillämpas, dvs. 2027 är behovet av tilläggsresurser 2 årsverken (180 000 euro). I fortsättningen är dataombudsmannens byrås permanenta behov av tilläggsresurser till följd av de bestämmelser som träder i kraft 1 årsverke (90 000 euro).

Konsekvenser för Tillstånds- och tillsynsverket

I propositionen föreslås det att nya ansvariga enheter, som har lagts till penningtvättsförordningens tillämpningsområde, ställs under Tillstånds- och tillsynsverkets tillsyn. Till dessa ansvariga enheter hör personer som handlar med varor av högt värde, kulturföremål, ädla metaller ädelstenar, andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen, kreditförmedlare som erbjuder hypotekslån och konsumentkrediter, aktörer inom investeringsmigration samt icke-finansiella holdingföretag. Å andra sidan bör man beakta att penningtvättsförordningens tillämpningsområde inte längre omfattar personer som handlar med konstverk, vilkas tillsyn har hört till Regionförvaltningsverket i Södra Finland och senare Tillstånds- och tillsynsverket, men i fortsättningen omfattas dessa aktörer i praktiken av penningtvättsförordningens definition av personer som handlar med kulturföremål, så ändringen torde vara av ganska liten betydelse. Dessutom har de som säljer eller förmedlar varor ställts utanför penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde, vilket inverkar på antalet tillsynsobjekt. När det gäller uppgifterna i anslutning till andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen bedöms förändringen jämfört med nuläget bli liten på det sätt som anges i avsnitt 5.3.3.3. Tillsyn över de nya ansvariga enheterna orsakas särskilt i initialfasen av att Tillstånds- och tillsynsverket behöver utreda antalet nya ansvariga enheter, sätta sig in i de nya ansvariga enheternas verksamhet, bedöma de risker som hänför sig till dem och till exempel informera dem om de skyldigheter som berör dem. Tillsynen över nya ansvariga enheter förutsätter också tilläggsresurser motsvarande uppskattningsvis ett årsverke.

I artikel 52 i sjätte penningtvättsdirektivet förutsätts myndighetstillsyn över verksamheten i självreglerande organ som utövar tillsyn över ansvariga enheter enligt penningtvättsbestämmelserna, dvs. i Finland Finlands Advokater, som utöver tillsyn över advokater. Det är fråga om en ny uppgift för Tillstånds- och tillsynsverket, som föreslås bli tillsynsorgan för Finlands Advokater, som i initialfasen förutsätter att man sätter sig in i saken och senare även resurser för att utföra uppgiften.

Tillstånds- och tillsynsverket för redan nu registret för övervakning av penningtvätt, i vilket införs sådana ansvariga enheter, som inte är licenstillsynsobjekt eller skyldiga att registrera sig i någon annan tillsynsmyndighets register. Tillstånds- och tillsynsverket utför så kallad fit & proper-bedömning av sådana ansvariga enheter som bedriver valutaväxlingsverksamhet och

tillhandahållare av företagstjänster som hör till ovannämnda aktörer. Enligt förslaget till 57 § ska bedömningen av tillförlitlighet utvidgas till alla ansvariga enheter som förs in i övervakningsregistret. För närvarande finns cirka 3300 företag i registret, av vilka tillförlitlighetsbedömning inte har förutsatts enligt de gällande bestämmelserna. Utvidgningen av bedömningen till samtliga dessa aktörer skulle förutsätta tilläggsresurser vid Tillstånds- och tillsynsverket. För att utföra tillförlitlighetsbedömningarna skulle det förutsättas tilläggsresurser motsvarande ett permanent årsverke samt dessutom uppskattningsvis två årsverken i initialfasen.

Trots att utvidgningen av fit & proper-bedömningen ökar resursbehovet är ökningen inte avsevärt större än i en situation där det föreskrivs om skyldigheter enbart enligt förslaget till 32 §. Å andra sidan måste Tillstånds- och tillsynsverket med stöd av de nya bestämmelserna i vilket fall som helst utföra den i 32 § föreskrivna bedömningen av ledningens goda anseende och tillförlitlighet som baserar sig på direktivet samt utreda om dessa personer har brottslig bakgrund. Denna skyldighet ökar i sig Tillstånds- och tillsverkets resursbehov avsevärt, eftersom det förutsätter att den brottsliga bakgrunden utreds och fortlöpande följs i fråga om ansvariga personer och ägare i tusentals ansvariga enheter. Utredningarna om brottslig bakgrund utgör en del av fit & proper-bedömningen enligt 57 §, så en del av bedömningarna sker redan med stöd av 32 §. I en fit & proper-bedömning ingår dessutom utredningar om fullgörandet av skyldigheter samt kontroll av utsökningsskulder. Att fit & proper-bedömningen enligt 556 § utvidgas till alla tillsynsobjekt orsakar således inte kännbart med tilläggsarbete jämfört med en situation där bedömningen är begränsad till enbart bedömning enligt 32 §.

Det är dock skäl att beakta att tillämpningen av 32 § vid behov förutsätter åtgärder i situationer där det upptäcks personer som dömts för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism eller deras medhjälpare i de ansvariga enheternas ledning eller bland deras verkliga förmånstagare. Då ska Tillstånds- och tillsynsverket vidta åtgärder för att sådana personer ska entledigas eller deras innehav avyttras. Sådana situationer bedöms dock vara exceptionella, eftersom de kan orsaka merarbete i enskilda fall. Resurseffekterna av 32 § riktar sig dock i första hand till inhämtande och bedömning av straffuppgifter.

I 28 § 6 mom. föreskrivs dessutom om en tillsynsuppgift för Tillstånds- och tillsynsverket som gäller iakttagande av begränsningen av kontantbetalningar. Tillsynen omfattar förutom de ansvariga enheter som omfattas av verkets tillsynsansvar även sådana tillhandahållare av varor och tjänster som inte är ansvariga enheter. Uppgiften kan antas öka verkets resursbehov.

Bedömd som en helhet förutsätter alla lagstiftningsändringar som föreslås i denna proposition permanent tilläggsresurser motsvarande 4–5 årsverket hos verket samt dessutom tilläggsresurser motsvarande cirka två årsverket i den inledande fasen då ändringarna verkställs.

Konsekvenser för centralen för utredning av penningtvätt

I propositionen föreslås det två betydande tilläggsuppgifter för centralen för utredning av penningtvätt; ansvar för utarbetandet av den nationella riskbedömningen avseende penningtvätt och finansiering av terrorism samt riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs samt uppgifter i anslutning till begäranden om rättelse. Bestämmelser om den nationella riskbedömningen ingår i 5 § i lagförslag nr 1. En heltäckande högklassig riskbedömning ligger till grund för samtliga aktörers förståelse för de rådande riskerna för penningtvätt, finansiering av terrorism och riktade ekonomiska sanktioner i Finland. Den utgör också grund för myndigheternas riskbaserade arbetet och allokering av resurserna till de mer riskexponerade sektorerna. Skyldigheten att utarbeta en riskbedömning följer av sjätte

penningtvättsdirektivet, som ska genomföras, och är viktig även för fullgörandet av Finlands internationella förpliktelser. Riskbedömningen är en av de mest centrala dokumenten i FATF:s länderbedömning som följande gång genomförs i Finland 2027. Skyldigheten att utarbeta riskbedömning kommer till följd av direktivet att i fortsättningen omfatta även en bedömning av risken för riktade ekonomiska sanktioner, vilket utvidgar riskbedömningsarbetet jämfört med nuläget. Resurseffekten av beredningen av den nationella riskbedömningen är uppskattningsvis 1–2 årsverken. År 2025 beredde en överinspektör riskbedömningen på heltid vid centralen för utredning av penningtvätt, och dessutom utförde en dataanlytiker i huvudsak uppgifter med anknytning till riskbedömningen. Centralkriminalpolisen ska också handlägga begäranden om rättelse. Det är omöjligt att på förhand uppskatta antalet begäranden om rättelse, men det är möjligt att de kommer att sysselsätta ämbetsverket i stor utsträckning. Av denna orsak är de uppskattade resurseffekterna cirka 0,5–1 årsverken.

Sjätte penningtvättsdirektivet innehåller en ny skyldighet för centralen för utredning av penningtvätt att utse ett ombud för grundläggande rättigheter. I nuläget ansvarar linjechefen, som stöd av utredningscentralens jurist, för utredningscentralens laglighetskontroll, inbegripet tillsynen över att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras. Även centralkriminalpolisens dataskyddsansvarige samt Polisstyrelsens dataskyddsombud deltar indirekt i säkerställandet av att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras. Utseendet av ett ombud för grundläggande rättigheter har resurseffekter på utredningscentralens verksamhet.

Centralen för utredning av penningtvätt orsakas dessutom ekonomiska konsekvenser motsvarande ett årsverke av den skyldighet enligt Amla-förordningen som innebär att de nationella finansunderrättelseenheterna ska utstationera en eller flera anställda till EU:s stöd- och samordningsmekanism för finansunderrättelseenheter, som inrättats med stöd av Amla-förordningen. Uppgiften är på kriminalkommissarienivå och kostnaderna i anslutning till den uppskattas till cirka 84 000 euro per år. Dessutom uppstår resurseffekter av de gemensamma analyser som ska göras i och med Amla och av de utvidgade statistikkraven för centralen för utredning av penningtvätt. Resurseffekter orsakas också av Amlas föreskrifter som gäller rapporter om tvivelaktiga transaktioner, deras format, tekniska specifikationer samt transaktioner. Bland annat de ändringar som måste göras i IT-systemen är sannolikt av omfattande skala och förutsätter stora ändringar även hos de ansvariga enheterna. Dessa övriga uppgifter samt uppgiften som ombud för grundläggande rättigheter bedöms orsaka ett tilläggsbehov på cirka 3–4 årsverken, där en persons årslön är uppskattningsvis 71 000–93 000 euro jämte lönebikostnader.

Konsekvenser för Polisstyrelsens lotteriförvaltning

I 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt d i lagförslag nr 1 föreslås det att Polisstyrelsen blir en ny myndighet som berörs av omsorgsplikt enligt penningtvättslagen. Detta gäller framför allt processerna för beviljande av penninginsamlings-, varulotteri- och bingotillstånd. När Polisstyrelsens lotteriförvaltning utför tillsyn i efterhand får den information om särskilt tillståndssökandens ekonomiska ställning och penningrörelse, och kan således rapportera tvivelaktig verksamhet som den upptäckt till centralen för utredning av penningtvätt. Polisstyrelsen har ansett att denna nya uppgift utgör en betydligt större helhet i anslutning till tillsynen över penninginsamlingsverksamhet än varulotterier vad gäller såväl antalet tillstånd som eurobeloppet. Det nya tillsynselementet förutsätter handledning av personalen och introduktion och den ökar således resursbehovet. Polisstyrelsens lotteriförvaltning har bedömt att den resursökande effekten är 0,2 årsverken.

De som omfattas av omsorgsplikten är dessutom skyldiga att producera statistik i syfte att effektivisera tillsynen över penningtvätt och finansiering av terrorism. Polisstyrelsens lotteriförvaltning har redan producerat denna årliga statistik, så denna ändring anses inte ha någon betydande inverkan på Polisstyrelsen.

Konsekvenser för Ålands landskapsregering

Ålands landskapsregering övervakar penningspelssammanslutningar samt fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler på Åland. Dessa uppgifter har överförts på den genom republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Genom penningtvättsförordningen utvidgas tillämpningsområdet till att förutom fastighetsmäklare omfatta även andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen, när de agerar som mellanhänder vid fastighetstransaktioner. På det sätt som beskrivs i avsnitt 5.3.3.3 bedöms detta inte i praktiken inverka på antalet tillsynsobjekt och således inte på Ålands landskapsregerings uppgifter.

Ålands landskapsregering har ansett att den nya lagstiftningen ökar det administrativa arbetet och kräver ett välfungerande myndighetssamarbete. Till den del som den nya lagstiftningen ökar det administrativa arbetet behöver landskapsregeringen mera resurser för sina tillsynsuppgifter.

Konsekvenser för sammankopplingen av bankkontoregister och datasöksystem

I kommissionens konsekvensbedömning påpekas att sammankopplingen av bankkontoregister och elektroniska datasöksystem orsakar kostnader både när systemet inrättas och när det ska administreras. Europeiska kommissionen uppskattade i sin rapport från juli 2019 kostnaderna för de befintliga EU-systemen för att få en riktgivande uppskattning av kostnaderna för sammankopplingen av bankkontoregistren. I de flesta fall täckte EU:s budget kostnaderna för sammankopplingskomponenten på EU-nivå (t.ex. den centraliserade plattformen), medan medlemsstaterna svarade för att deras nationella system gjordes kompatibla. Slutsatsen är att även om att inrättandet av systemet orsakar kostnader är det relativt små jämfört med den nytta som systemet medför för förhindrandet av penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism.

De kostnader som Finland orsakas av anslutningen till EU:s gemensamma system för sammankoppling av centraliserade automatiserade mekanismer, dvs. BARIS-systemet, har bedömts i avsnitt 5.3.3.1, i punkten ”konsekvenser för Tullen”.

5.3.3.2 Konsekvenser för samhällsekonomin

Så som konstateras i avsnitt 1.1.1 är det omöjligt att uppskatta exakt hur mycket pengar som tvättas varje år. Enligt UNODC:s uppskattas tvättas dock årligen 2–5 procent av hela världens bruttonationalprodukt. Med detta antagande skulle årligen tvättas cirka 5,3–13,4 miljarder euro i Finland. Europol har uppskattat 2017 att 0,71–1,28 procent av EU:s årliga bruttonationalprodukt representerar tvivelaktig ekonomisk verksamhet.[26] Man bedömer att endast en liten del av den tvivelaktiga verksamheten upptäcks, vilket leder till att endast en liten del av de medel som har koppling till sådan verksamhet kan frysas och slutligen beslagtas.

[26] Europol, criminal_asset_recovery_in_the_eu_web_version.pdf

Europols uppskattning är att man fortfarande lyckas beslagta endast 2 procent.[27] Enligt en uppskattning passerade olagliga tillgångar till ett värde av 750 miljoner euro genom de finansiella systemen i Europa 2023, vilket motsvarar 2,3 % av Europas bruttonationalprodukt. Härav uppskattades 5 miljarder euro ha passerat genom Finland, vilket skulle ha motsvarat 1,78 % av bruttonationalprodukten. Av alla pengar som tvättats i Europa uppskattades cirka 195 miljarder ha passerat statsgränser.[28]

Grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, som ofta har kopplingar till penningtvätt, orsakar varje år det finländska samhället betydande skatte- och andra avgiftsförluster samt brottsskador. På det sätt som beskrivs i avsnitt 3.1 är antalet utredningar och beloppen av frysta tillgångar med kopplingar till penningtvätt betydande i Finland. När medel som skaffats på brottslig väg inte uppges i beskattningen, går staten miste om betydande skatteinkomster. Detta försämrar finansieringsunderlaget för offentliga tjänster och ökar trycket på andra skattebetalare.

Penningtvätt kan försämra en stats rykte som stabil och transparent investeringsmiljö. Utländska investerare kan undvika länder där penningtvätt inte bekämpas effektivt, vilka kan minska investeringarna och fördröja den ekonomiska tillväxten.

Penningtvätt kan hota det finansiella systemets stabilitet, tillförlitlighet och konkurrenskraft, eftersom ökade olagliga penningflöden i det finansiella systemet kan leda till inflation, snedvridning av marknaden och orättvis konkurrens.[29] Instabilitet kan öka kostnaderna för till exempel lån, penningrörelse och försäkringar och konsekvenserna kan avspeglas i ekonomin även i större utsträckning. Lagliga företag kan ha svårare att få lån, när de finansiella instituten blir försiktigare till följd av den osäkerhet som de olagliga penningflödena orsakar, vilket kan bli ett hinder för företagens tillväxtmöjligheter. Penningtvätt kan orsaka misstro för finansmarknadens verksamhet, vilket kan ha konsekvenser för den finansiella stabiliteten även i större utsträckning.[30] Misslyckad bekämpning av penningtvätt kan leda till ökade aktiekurs- och kreditrisk samt försämrad likviditet[31]. Exempelvis Danske Banks penningtvättsskandal i Estland ledde till att filialen i Estland stängdes, till sänkt aktiekurs för Danske Bank, till böter på 2 miljarder dollar i Förenta staterna och 470 miljoner i Danmark samt till försämrat anseende, som sträckte sig även till den övriga banksektorn i Norden.[32] Penningtvätt kan dessutom snedvrida konkurrensen, när kriminella aktörer utnyttjar penningtvätt i affärsverksamheten och kan erbjuda produkter eller tjänster billigare än marknadspriset. Strävan med penningtvättsbestämmelserna är att skydda det finansiella systemet mot missbruk.

---

[27] Europol: The Changing DNA of serious and organised crime, 2025, s.26; https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf

[28] Nasdaq Verafin, Financial Crime Insights report 2024: https://verafin.com/financial-crime-insights-europe/

[29] IMF Blog: Money Laundering Poses a Risk to Financial Sector Stability

[30] IMF: 2023 Review of The Fund's Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Strategy; https://www.elibrary.imf.org/view/journals/007/2023/052/article-A001-en.xml

[31] IMF: Nordic-Baltic Regional Report: Technical Assistance Report-Nordic-Baltic Technical Assistance Project Financial Flows Analysis, AML/CFT Supervision, and Financial Stability, 2023 https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2023/320/article-A001-en.xml

[32] IMF: 2023 Review of The Fund's Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Strategy; https://www.elibrary.imf.org/view/journals/007/2023/052/article-A001-en.xml

5.3.3.3 Ekonomiska konsekvenser för företagen

De kostnader som den allmänna efterlevnaden av bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism orsakar de ansvariga företagen varierar, men de består i huvudsak av interna åtgärder och utlagda tjänster. Kostnader kan orsakas av anskaffningen av program och teknik i anslutning till regelefterlevnaden, utbildning, personalkostnader samt eventuella arvoden till utomstående konsulter och experter.

De ansvariga enheterna utgör en stor grupp aktörer av olika storlek i olika branscher. Det nuvarande antalet ansvariga enheter, deras egenskaper och verksamhetens omfattning beskrivs i avsnitt 3.1 Nuläge och bedömning av nuläget. På det sätt som beskrivs i avsnittet är ett betydande antal av aktörerna fysiska personer, personbolag eller små och medelstora företag. Å andra sidan står några stora bolag i finansbranschen för största delen av verksamheten och till exempel för ett stort antal rapporter om tvivelaktig affärsverksamhet. Eftersom de ansvariga enheterna utgör en mycket heterogen grupp olika aktörer av olika storlek, varierar också omfattningen av de skyldigheter som penningtvättsbestämmelserna medför för dem och därmed också de ekonomiska konsekvenserna för dem.

Särskilt stora ansvariga enheter i finansbranschen kan använda särskilda program i kampen mot penningtvätt och terrorism till exempel för att samla in och lagra uppgifter för kundkännedom och följa tvivelaktiga transaktioner, som kan vara relativt dyra. De ansvariga enheternas personal måste få tillräcklig utbildning om bestämmelserna om bekämpande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och om tillsynsmyndigheternas eventuella föreskrifter och rekommendationer. Tillräckligt med personal måste reserveras för regelefterlevnaden så att överensstämmelsen med kraven kan säkerställas. I vissa fall kan det vara nödvändigt att avlöna utomstående experter, såsom advokater eller konsulter, för att hjälpa till att utveckla och genomföra kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

På det sätt som konstateras i den konsekvensbedömning som ingick i kommissionens lagstiftningsförslag kan de förändrade kraven på penningtvättsbestämmelsernas innehåll, dvs. enhetligare normer, medföra kostnader för den privata sektorn. För de nuvarande ansvariga enheterna är dessa genomförande- och efterlevnadskostnader till följd av den nya regleringen dock av engångsnatur och tämligen små, exempelvis interna processer och tillvägagångssätt måste anpassas. De väntas ändå inte medföra några betydande behov av investeringar i infrastruktur eller dyr teknik. Konsekvenserna för de nya ansvariga enheterna behandlas nedan.

Det är svårt att uppskatta beloppen av de kostnader som olika ansvariga enheter allmänt orsakas av efterlevnaden av penningtvättsbestämmelserna. Särskilt de ansvariga enheterna inom finanssektorn satsar avsevärt på att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Uppskattningar av rapporteringskostnaderna i anslutning till penningtvättsbestämmelserna finns bland annat i EBA:s rapport[33], där man granskade vilka slags kostnader rapporteringskraven, särskilt i anslutning till bankernas kapitalbaskrav, likviditet och solvenskvot, orsakar bankerna i Europa. Enligt rapporten uppgår kreditinstitutens och de finansiella institutens årliga kostnader för efterlevnad av bankbestämmelserna och rapportering till uppskattningsvis totalt 3,7 miljarder euro (på basis av enkätresultatens median) eller 13,6 miljarder euro (på basis av enkätresultatens medelvärde) i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt rapporten var kostnaderna för små banker på basis av medelvärdet cirka 1,5 miljoner euro i året per bank och som mest cirka 5,3 miljoner euro. Kostnader i anslutning till kampen mot penningtvätt orsakas av även annat än rapporteringsskyldigheterna,

[33] Study of the cost of compliance with supervisory reporting requirements, EBA/Rep/2021/15.

så som konstateras ovan. Finanssiala ry har uppskattat att i de finländska finansiella instituten används ör närvarande årligen tusentals årsverken utöver teknikinvesteringar för att bekämpa penningtvätt. För stora banker och andra aktörer i finansbranschen kan kostnaderna för efterlevnad av penningtvättsbestämmelserna överlag uppgå till flera miljoner eller rentav över 100 miljoner euro per år, och de består ofta av komplicerade program, stora databaser, stor personal som behövs för att fullgöra skyldigheterna och anlitande av utomstående experter. Enligt uppgifter från branschen kan från hundra och upp till tusen personer arbeta med frågor som gäller bekämpning av penningtvätt hos bankerna, varvid de årliga compliance-kostnaderna för penningtvättsbestämmelserna kan uppgå till mer än hundra miljoner euro.

Man kan anta att kostnaderna för den allmänna efterlevnaden av penningtvättsbestämmelserna kan för mindre företag uppgå till några tusen euro per år. I små och medelstora företag kan kostnaderna i huvudsak bestå av personalkostnader, såsom utbildning för de anställda, och eventuellt anskaffning av tämligen enkla program för utförandet av åtgärder för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, såsom lagring av uppgifter för kundkännedom. Detta kan variera från några tusen euro till tiotusentals euro per år.

Trots att de harmoniserade EU-bestämmelserna och lagförslagen i någon mån ökar de ansvariga enheternas administrativa börda, kan kostnaderna inte anses bli så stora att de hindrar utövandet av företagsverksamheten. Å andra sidan kan det också uppstå besparingar för de ansvariga enheterna på det sätt som beskrivs i avsnitt 5.3.1, när olika skillnader i bestämmelserna mellan olika medlemsstater minskar, och kostnaderna för regelefterlevnaden sålunda minskar i fråga om gränsöverskridande verksamhet. Lagförslagen bedöms inte ha några andra konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet.

Viktigast med tanke på skyldigheterna och den administrativa bördan för de ansvariga enheterna är utarbetandet av riskbedömningen, framtagandet och övervakningen av riskhanteringsmetoder och förfaranden, rapporteringen av misstänkta transaktioner samt skyldigheten till kundkännedom, som baserar sig på den direkt tillämpliga penningtvättförordningen och som beskrivs mer ingående nedan.

Riskbedömningar

En skyldighet för de ansvariga enheterna som redan nu orsakar administrativ börda och kostnader är deras skyldighet att göra en riskbedömning av sin egen affärsverksamhet för att identifiera och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Riskbedömningen ska uppdateras och den ska också göras innan nya produkter, tjänster eller affärsmetoder lanseras för att bedöma och lindra de risker som är förknippade med dem. I fortsättningen föreskrivs det om denna skyldighet, som för närvarande regleras i 2 kap. 3 § i penningtvättslagen, i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen. I penningtvättsförordningen och dess bilagor föreskrivs det noggrannare än nu om riskbedömningens innehåll och de omständigheter som ska beaktas i den. Trots att de nuvarande bedömningarna i stor utsträckning torde innehålla de omständigheter som förutsätts i penningtvättsförordningen, innebär kraven i penningtvättsförordningen och, vid behov, uppfyllandet av dem att bedömningarna måste ses över och eventuellt kompletteras. Dessutom ska Amla senast den 10 juli 2026 utfärda riktlinjer om minimikraven för innehållet i den verksamhetsomfattande riskbedömning som den ansvariga enheten ska göra, vilket orsakar administrativ börda åtminstone för att man måste sätta sig in i dessa riktlinjer. Amlas riktlinjer kan också förutsätta att de ansvariga enheternas bedömnngar kompletteras eller uppdateras till vissa delar. Så hela den administrativa börda som till denna del riktas mot de ansvariga

enheterna är ännu inte känd och det är omöjligt att uppskatta de kostnaderna som ändringarna orsakar.

Det resursbehov och den administrativa börda som utarbetandet av riskbedömningen, som hör till de ansvariga enheternas skyldigheter, kan redan i nuläget variera avsevärt beroende på arten av de ansvariga enheternas verksamhet och deras kunder. Exempelvis för en stor finanskoncern som består av flera företag och verkar i flera branscher är riskbedömningen betydligt mer omfattande och komplicerad än för ett enpersons bokföringsföretag. För en stor aktör i finansbranschen kan utarbetandet av riskbedömningen redan nu kräva en arbetsinsats motsvarande flera årsverken, och kostnaderna kan således stiga till flera hundratusentals, eventuellt över en miljon euro. Riskbedömningen för ett litet företag i en enkel bransch med liten kundkrets kan vara tämligen enkel och den administrativa börda som den orsakar ringa. Företagen kan också utkontraktera utarbetandet av riskbedömningen, varvid de ekonomiska konsekvenserna orsakas av kostnaderna för utkontrakteringen. Godkännandet av riskbedömningen kan dock inte utkontrakteras (artikel 18 i penningtvättsförordningen).

Riskhanteringsmetoder

Ansvariga enheter ska ha interna riktlinjer, förfaranden och kontroller som bygger på deras egen, ovannämnda riskbedömning för att minska och effektivt hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. I den gällande lagen föreskrivs det om innehållet i verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller i 2 kap. 3 § 2 och 3 mom. i penningtvättslagen. De gällande bestämmelserna har endast förutsatt att den juridiska personens styrelse, ansvariga bolagsman eller någon annan person i motsvarande ställning som tillhör den högsta ledningen godkänner verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollen för att minska riskerna och denne utvecklar funktionerna i anslutning till dem. I fortsättningen föreskrivs det mera och noggrannare om dessa omständigheter i artikel 11 i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

Förordningen förutsätter med avvikelse från den gällande regleringen att ansvariga enheter utser en ledamot av ledningsorganet i dess ledningsfunktion som ska ansvara för att säkerställa regelefterlevnaden. Regelefterlevnadschefen ska säkerställa att de interna riktlinjerna, förfarandena och kontrollerna är konsekventa, att de genomförs och att det finns tillräckligt med resurser. Ansvariga enheter ska dessutom utse en regelefterlevnadsansvarig, som också kan vara samma person som regelefterlevnadschefen. Utarbetandet, iakttagandet och övervakningen av dessa riktlinjer, förfaranden och kontroller förutsätter eventuellt mera personresurser och tekniska resurser av de ansvariga enheterna. Kostnaderna för dem varierar avsevärt beroende på den ansvariga enhetens storlek och bransch samt verksamhetens omfattning, på samma sätt som i fråga om utarbetandet av riskbedömningen. Till den del som eventuella nya personresurser behövs för att uppfylla dessa krav är det fråga om fortlöpande kostnader för den ansvariga enheten. När det gäller de tekniska resurserna är det sannolikt fråga om engångskostnader, samt eventuellt fortlöpande driftskostnader i anslutning till dem. Det har inte funnits någon närmare uppskattning av dessa potentiella kostnader tillgänglig.

Skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner

Ansvariga enheter är redan med stöd av de gällande bestämmelserna skyldiga att rapportera iakttagelser som gäller tvivelaktiga transaktioner, misstänkta eventuella åtgärder i anslutning till finansiering av terrorism samt transaktioner som överskrider vissa tröskelvärden till centralen för utredning av penningtvätt. I fortsättningen föreskrivs det om dessa rapporter om misstänkta transaktioner i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen, och dessutom

föreslås det nationella bestämmelser om att den gällande rapporteringen av överskridna tröskelvärden ska fortsätta.

Antalet rapporter behandlas i avsnitt 3.1 Bedömning av nuläget, förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland. Mer information om hur det mer exakta antalet rapporter fördelas sig mellan de ansvariga enheterna finns också i centralen för utredning av penningtvätts årsberättelser och halvårsöversikter.[34] Utarbetandet av dessa rapporter medför en administrativ börda för de ansvariga enheterna vars omfattning utvisas av antalet rapporter. Det bör påpekas att antalet rapporter varierar avsevärt mellan olika ansvariga enheter. Hur lång tid det tar att utarbeta en rapport och sålunda hur stor administrativ börda den orsakar varierar beroende på bland annat hur komplicerat fallet är samt hur van den ansvariga enheten är att göra rapporter och vilka interna processer och tekniker enheten eventuellt har tillgång till för att utarbeta rapporten. Det kan ta från några timmar till flera dagar i komplicerade situationer att utarbeta en enskild rapport. De situationer där de ansvariga enheterna ska rapportera till centralen för utredning av penningtvätt ändras dock inte i praktiken när bestämmelserna överförs från den nationella lagen till penningtvättsförordningen. Den administrativa bördan och de kostnader som den orsakar uppskattas alltså till denna del förbli oförändrade. Den administrativa bördan och kostnaderna är i fortsättningen också en följd av de direkt tillämpliga EU-bestämmelserna.

Man bör dock lägga märke till att senast den 10 juli 2026 ska Amla anta tekniska standarder för genomförande om det närmare innehållet i rapporterna och tillhandahållet av information samt riktlinjer för indikatorer för misstänkt aktivitet eller beteende. I detta skede är det omöjligt att uppskatta om detta leder till att antalet rapporter ökar eller i vilken mån dessa bestämmelser på lägre nivå orsakar kostnader. Det är i vilket fall som helst sannolikt att detta i någon mån orsakar compliance-kostnader för efterlevnaden av bestämmelserna på lägre nivå. Beloppet av dem varierar enligt bland annat de ansvariga enheternas storlek samt verksamhetens omfattning och art.

De gällande penningtvättsbestämmelserna har redan lett till att antalet rapporter om misstänkta transaktioner har ökat: Detta måste betraktas som positivt, eftersom fall av penningtvätt kan förbli oupptäckta därför att misstänkta överföringar av medel inte identifieras. En rapport om en misstänkt transaktion betyder å andra sidan inte att saken skulle vara förknippad med en brottsmisstanke, eftersom endast en liten del av rapporterna leder till brottsutredning, på det sätt som beskrivs i avsnitt 3.1.

Åtgärder för kundkännedom och verkliga ägare och förmånstagare

Av skyldigheterna enligt penningtvättslagstiftningen antas åtgärderna för kundkännedom orsaka mest arbete för de ansvariga enheterna för närvarande och i fortsättningen. När det gäller dessa skyldigheter erbjuder penningtvättsförordningens detaljerade bestämmelser en tydligare regleringsram än för närvarande. De ansvariga enheterna ska fortfarande tillämpa förfarandet för kundkännedom på basis av risken, dvs. i situationer som är förenade med större risk är de ansvariga enheterna skyldiga att tillämpa skärpta krav på kundkännedom och när vissa förutsättningar är uppfyllda kan de ansvariga enheterna tillämpa förenklade krav på

[34] Centralen för utredning av penningtvätts årsberättelse 2025 (på finska, med förord på svenska), Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2025; https://rahanpesu.fi/documents/25235045/67733116/2025-rahanpesun-selvittelykeskuksen-vuosikertomus.pdf/48df3380-929a-97df-5a68-f3f378a838b2?t=1770983705780

kundkännedom. Bestämmelser om åtgärder för kundkännedom ingår i kapitel III i den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

Genom penningtvättsförordningen utvidgas också definitionen av person i politiskt utsatt ställning, vilket betyder att antalet personer i politiskt utsatt ställning ökar jämfört med tidigare. Detta ökar antalet kundförhållanden som omfattas av skärpt krav på kundkännedom.

I och med de nya bestämmelserna måste de ansvariga enheterna bland annat iaktta strängare harmoniserade krav på kundkännedom och kännedom om den faktiska ägaren och förmånstagaren, vilket betyder grundligare identifiering av kunder och uppföljning av deras transaktioner. I fråga om faktiska ägare och förmånstagare ska man i fortsättningen med stöd av penningtvättsförordningen samla in samtliga följande uppgifter: samtliga namn och efternamn, födelseort och fullständigt födelsedatum, bostadsadress, hemvistland och medborgarskap, nummer på identitetshandlingen, till exempel ett pass eller en nationell identitetshandling och, om det finns, det unika personliga identifieringsnummer som tilldelats personen i det land där personen är stadigvarande bosatt samt en allmän beskrivning av källan till detta nummer. Till denna del ökar de identifieringsuppgifter som ska samlas in och deras detaljrikedom avsevärt jämfört med nuläget i den nationella penningtvättslagen. Dessa krav kan öka företagens administrativa börda, men de effektiviserar också kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

För de ansvariga enheter som redan tidigare har omfattats av penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde är kostnaderna för efterlevnaden av de nya bestämmelserna sannolikt av engångsnatur och ganska små. De ansvariga enheternas interna processer och tillvägagångssätt måste anpassas så att de motsvarar penningtvättsförordningens bestämmelser, men de väntas inte orsaka några betydande investeringsbehov. De ytterligare krav som gäller kundkännedom och rapportering väntas inte förutsätta att extra personal anställs eller att extra IT-tillämpningar skaffas och inte heller orsaka några nya fortlöpande kostnader. De ändrade bestämmelserna kan orsaka behov av till exempel ändringar i informationssystemen för inhämtandet av nya uppgifter samt översyn av riktlinjer. I enlighet med kommissionens konsekvensbedömning kan man anta att när de ansvariga enheterna har försäkrat sig om att de följer de ändrade reglerna, borde de inte orsakas några merkostnader jämfört med de nuvarande regelefterlevnadskostnaderna.

Nya ansvariga enheter och ansvariga enheter som inte längre omfattas av tillämpningsområdet

De nya ansvariga enheter som för första gången omfattas av tillämpningsområdet för EU:s regler om förhindrande av penningtvätt orsakas betydande administrativa kostnader av säkerställandet av regelefterlevnad. Dessa skyldigheter och kostnaderna för dem baserar sig dock nästan uteslutande på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen. Nya ansvariga enheter som nationellt börjar omfattas av penningtvättsbestämmelserna är i huvudsak leverantörer och förmedlare av gräsrotsfinansieringstjänster, fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar, vissa sådana förmedlare av hypotekslån och konsumentkrediter som inte är kreditinstitut och finansiella institut och som inte är kreditförmedlare som bedriver verksamhet under ansvar av en eller flera kreditgivare eller kreditförmedlare samt personer som handlar med varor av högt värde, kulturföremål, ädla metaller och ädelstenar. I Finland börjar en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster omfattas av tillämpningsområdet.

De ovannämnda nya förmedlare av hypotekslån och konsumentkrediter som börjar omfattas av rapporteringsskyldighet beskrivs mer ingående i specialmotiveringen till 2 § i lagförslag nr 1. Finansinspektionens penningtvättstillsyn omfattar redan nu förmedlare av konsumentkrediter, konsumentkrediter som gäller bostadsegendom samt person-till-person-lån. Samtliga dessa

förmedlare ska vara ansvariga enheter enligt artikel 3 i penningtvättsförordningen och omfattas av Finansinspektionens penningtvättstillsyn.

När det gäller fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar kan det påpekas att övergångstiden för tillämpningen av bestämmelserna har förlängts, dvs. bestämmelserna börjar tillämpas först från och med juli 2029. När det gäller professionella fotbollsklubbar är avsikten dessutom att överväga nationellt om undantaget från tillämpningsområdet ska utnyttjas.

Tillämpningsområdet för penningtvättsbestämmelserna utsträcks förutom till fastighetsmäklare också till andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen när de agerar som mellanhänder vid fastighetstransaktioner. Att andra verksamma i fastighetsbranschen läggs till tillämpningsområdet innebär knappast någon ändring i antalet ansvariga enheter. I Finland används fastighetsmäklare som allmän beteckning oberoende av mäklarens utbildning. Inte heller i penningtvättsförordningen eller i det föregående sjätte penningtvättsdirektivet har fastighetsmäklare definierats desto närmare. I penningtvättsförordningen är fastighetsmäklare ansvariga enheter när deras verksamhet när deras verksamhet går ut på förmedling fast egendom eller också uthyrning när månadshyran uppgår till minst 10 000 euro.

Leverantörer av kryptotillgångstjänster, som nu börjar omfattas av EU-förordningens tillämpningsområde, började i Finland omfattas fullt ut av penningtvättsbestämmelserna redan tidigare när femte penningtvättsdirektivet genomfördes. De bedöms sålunda inte beröras av några andra konsekvenser än vad som beskrivs ovan i fråga om preciserade riskbedömningar och riskhanteringsmetoder.

Rapporteringsskyldigheten orsakar ovannämnda nya aktörer som börjar omfattas av tillämpningsområdet nya efterlevnadskostnader, såsom eventuell introduktion i efterlevnad av penningtvättsbestämmelserna och rekrytering av personal som ansvarar för detta och anskaffning av lämpliga IT-redskap, eller utkontraktering av åtgärder i anslutning till detta till en utomstående tjänsteleverantör. Dessa kostnader beror dock nästan helt och hållet på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

En grupp av ansvariga enheter, dvs. personer som handlar med varor, har ställts utanför tillämpningsområdet för penningtvättsbestämmelserna till följd av maximibeloppet av stora kontanttransaktioner, vilket minskar den administrativa bördan när det gäller dessa aktörer. På det sätt som nämns i avsnitt 3.1 har antalet sådana aktörer för närvarande varit 112. Å andra sidan omfattar EU:s nya penningtvättsbestämmelser i stället för personer som handlar med varor personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, personer som handlar med varor av högt värde samt personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål, så inverkan av det krympta tillämpningsområdet kan bli ganska liten för dem som handlar med varor, eftersom en del av de varuhandlare som tidigare var ansvariga enheter hör till någon av de andra kategorierna.

Enligt förslaget stryks försäkringsbolagen bland de ansvariga enheterna enligt penningtvättsbestämmelserna med undantag för livförsäkringsverksamhet och annan placeringsrelaterad försäkringsverksamhet som omfattas av EU-bestämmelsernas obligatoriska tillämpningsområde. På det sätt som anges i avsnitt 3.1 är den till antalet största delen av aktörerna i försäkringsbranschen för närvarande ombud (totalt cirka 3600 st.). Dessa fortsätter att omfattas av penningtvättsbestämmelsernas tillämpningsområde till den del de tillhandahåller livförsäkringstjänster och andra försäkringstjänster i anslutning till investeringar. Antalet livförsäkringsbolag som fortsätter att omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelserna är åtta i Finland. Pensionsförsäkringsbolagen (4 st.) och skadeförsäkringsbolagen (34 st.) omfattas inte längre av tillämpningsområdet. År 2024 har skadeförsäkringsbolagen haft cirka 4,3

miljoner kunder i Finland och livförsäkringsbolagen cirka 1,6 miljoner. I och med propositionen kommer de ansvariga enheterna skyldigheter inte längre att beröra andra aktörer i försäkringsbranschen än de som bedriver liv- och placeringsförsäkringsverksamhet, vilken minskar den administrativa bördan till följd av regelefterlevnaden avsevärt för många aktörer i försäkringsbranschen. Potentialen när det gäller minskning av den administrativa bördan uppskattas enligt Finanssiala ry vara i miljonklassen. Enligt finansministeriets uppskattas dock endast en del av den realiseras på kort och medellång sikt, i huvudsak därför att många skadeförsäkringsbolag har långt integrerade gemensamma kundsystem tillsammans med de liv- och placeringsförsäkringsbolag som hör till samma koncern. Dessutom medför ändringen inte nödvändigtvis besparingar för företagen till den del systemet automatiskt frågar efter uppgifter av kunden. Trots dessa omständigheter uppskattas lagändringen minska skadeförsäkringsbolagens administrativa börda med uppskattningsvis knappt 0,7 miljoner euro per år. Merparten av denna besparing uppstår genom att skyldigheterna till kundkännedom lättas upp, och uppgifterna om skadeförsäkringskunders innehav i riskländer och ställning som en person i politiskt utsatt ställning samt om företagets styrelsemedlemmar inte behöver uppdateras regelbundet. Dessutom slipper skadeförsäkringsbolagen skyldigheten att årligen uppdatera de bolagsspecifika riskbedömningarna och bedöma varje kundens risknivå på grundval av detta. I detta avseende sparar ändringen försäkringsbolagens arbetstid. Bedömningen är att skadeförsäkringsbolagen måste i praktiken fortfarande identifiera och verifiera sina kunder samt iaktta sanktionsbestämmelserna. Till denna del förändras alltså inte det faktiska nuläget fast skyldigheten till kundkännedom stryks i penningtvättslagen. Bedömningen bygger på intervjuer med skadeförsäkringsbolagens experter samt på arbets- och näringsministeriets räknare för regleringsbördan.[35] Vid sidan av de direkta besparingarna förbättrar också de uppluckrade bestämmelserna och den lättare administrativa bördan också arbetspensions- och skadeförsäkringsbolagens möjligheter att på ett mera ändamålsenligt sätt rikta sina resurser till verksamhet där man faktiskt kan förhindra ekonomisk brottslighet.

Energimyndigheten, börsen samt centralinstituten för sammanslutningar (3 st.) föreslås kvarstå som begränsat ansvariga enheter som rapporterar till centralen för utredning av penningtvätt på samma sätt som nu med stöd av nationella bestämmelser, om de på grund av omständigheter som framkommit i samband med sin tillsyn eller annan skötsel av sina uppgifter upptäcker en tvivelaktig transaktion. Även penningspelande föreslås kvarstå inom tillämpningsområdet i enlighet med den nationella optionen i penningtvättsförordningen på grund av den risk för penningtvätt som hänför sig till det. Penningspelsbolagets ombud, som för närvarande har varit begränsat rapporteringsskyldiga, ställs dock utanför tillämpningsområdet, men de kan vara aktörer som fortfarande berörs av penningspelsförordningens bestämmelser om utkontraktering. De ekonomiska konsekvenserna för ovannämnda aktörer som kvarstår inom tillämpningsområdet uppskattas motsvara vad som ovan beskrivits i fråga om kostnaderna för introduktion i och efterlevnad av de nya bestämmelserna, uppdateringen av riskbedömningen, rapporterna om misstänkta transaktioner, kundkännedomen och den administrativa bördan i anslutning till kännedom om de verkliga förmånstagarna.

Administrativa påföljder

---

[35] Bedömningen bygger på antagandet att lättnaden med kundkännedomen sparar 3 minuter per kund med 2,5 års mellanrum av tjänstemannens arbetstid, dock så att i själva verket förverkligas bara 15 % av denna inbesparing till följd av informationssystemen. Uppdateringen av den företagsspecifika riskbedömningen har årligen uppskattats kräva 2,5 veckor av en specialsakkunnigs arbetstid samt sammanlagt 12 timmar arbetstid av andras arbetstid.

Underlåtenhet att iaktta bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism kan orsaka allvarliga administrativa påföljder, som kan vara betydligt större än kostnaderna för förebyggande åtgärder. Syftet med EU:s nya penningtvättsbestämmelser är att förenhetliga påföljderna för förseelser. I kommissionens konsekvensbedömning har en svaghet med de direktivbaserade bestämmelserna ansetts vara att det inte har funnits ett enhetligt förhållningssätt till tillämpningen av påföljder och det har inte rått samförstånd bland tillsynsmyndigheterna om vad som är en allvarlig förseelse. Sålunda har en likadan förseelse sannolikt lett till olika påföljder och åtgärder i olika medlemsstater beroende på vilket tillsynsorgan som ansvarar för verkställighetsåtgärderna, eller så har slutresultatet kunnat vara att den ansvariga enheten inte har drabbats av några påföljder alls.

De ansvariga enheterna kan orsakas betydande ekonomiska kostnader, om de påförs påföljdsavgifter eller ordningsavgifter i enlighet med 65 eller 66 § i lagförslag nr 1 när de agerar i strid med penningtvättsbestämmelserna. På det sätt som beskrivs i samband med artikel 55 i avsnitt 2.4.2 höjs dessa påföljdsavgifter avsevärt jämfört med nuläget. Minimibeloppet av den maximala påföljden för kreditinstitut och finansiella institut fördubblas från det tidigare, fjärde penningtvättsdirektivets fem miljoner euro till 10 miljoner euro.

Dessutom kan det påpekas att i fortsättningen kan också Amla i enlighet med artiklarna 21–23 i Amla-förordningen kan tillämpa administrativa åtgärder eller ålägga ansvariga enheter sanktionsavgifter eller förelägga löpande viten.

5.3.3.4 Konsekvenser för hushållen och konsumenterna

Penningtvättsbestämmelserna kan ha indirekta konsekvenser för konsumenterna, eftersom de ansvariga enheterna kan överföra regelefterlevnadskostnaderna till de priser som konsumentkunderna måste betala för tjänsterna. På det sätt som konstateras ovan beror de skyldigheter, den administrativa börda och de kostnader som orsakas de ansvariga enheterna i första hand på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen, så de kostnader som eventuellt överförs på konsumenternas baserar sig likaså på EU:s bestämmelser.

Eftersom de ansvariga enheterna på det sätt som beskrivs ovan är en mycket vidsträckt grupp som består av olika aktörer, varierar det också i vilken mån de ansvariga enheterna potentiellt kan överföra kostnader på konsumenterna. Exempelvis revisorer, bokförare och tillhandahållare av företagstjänster, som utgör ansvariga enheter, har företag som kunder, så de ansvariga enheternas kostnader överförs åtminstone inte direkt på konsumenterna utan på företagskunderna. Å andra sidan torde till exempel kreditinstitut och finansiella institut, fastighetsförmedlare, tillhandahållare av penningspelstjänster samt personer som handlar med varor av högt värde, ädelstenar, ädla metaller och kulturföremål lättare kunna överföra kostnaderna till sina konsumentpriser. Med undantag för kreditinstitutens banktjänster är de tjänster som beskrivs ovan ändå inte så kallade nödvändighetstjänster för konsumenterna, så den eventuella effekten för konsumenterna väntas bli begränsad och liten och riktar sig inte särskilt till exempelvis de mest utsatta konsumenterna. Även när det gäller kreditinstituten bedöms överföringen av kostnaderna på konsumenterna dämpas av kreditinstitutens inbördes priskonkurrens samt det stora antalet kunder, varvid eventuella konsumenter fördelar sig på en stor grupp kunder. I den mån som till exempel personer som handlar varor av högt värde, ädelstenar, ädla metaller och kulturföremål överför kostnaderna för efterlevnad av penningtvättsbestämmelserna till sina konsumentpriser riktar sig effekten sannolikt till konsumenter som klarar sig bättre.

De mera detaljerade bestämmelserna om kundkännedom och den utvidgade definitionen av person i politiskt utsatt ställning kan leda till att konsumenten oftare än tidigare tillfrågas om till

exempel varors ursprung eller om han eller hon är en person i politiskt utsatt ställning. Dessa utvidgade skyldigheter baserar sig på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

Penningtvättsförordningens utvidgning av definitionen av person i politiskt utsatt ställning till exempelvis syskon betyder att ett större antal hushåll än tidigare omfattas av penningtvättsförordningens skärpta krav på kundkännedom. Skärpta krav på kundkännedom förutsätter ytterst omsorgsfullt förfarande från den ansvariga enhetens sida, vilket innebär bland annat mer omfattande utredning och dokumentation än normalt om kundens verksamhet och användning av tjänster. Detta kan ha indirekta ekonomiska konsekvenser för hushållen, för ur kundens synvinkel kan det för det första betyda att det räcker längre att få tjänster, vilket kan orsaka kostnader för kunden. Dessutom kan kunden bli tvungen att själv bekosta mer omfattande utredningar och dokumentationer. Kraven i anslutning till kundkännedom och tillgångarnas ursprung kan också leda till att tjänster förvägras, om de begärda uppgifterna inte lämnas. I propositionen föreslås det inte att definitionen av person i politiskt utsatt ställning utvidgas nationellt på det sätt som penningtvättsförordningen möjliggör, så förändringarna för konsumenterna beror på den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen.

Banktjänster används till största delen digitalt via nät- och mobilbankapplikationer, och då sker även identifieringen digitalt. Men i Finland finns fortfarande befolkningsgrupper som inte kan använda sådana applikationer. Personernas kunskaper och möjligheter att använda digitala tjänster kan variera på grund av till exempel ålder eller funktionsbegränsningar. Konsumenternas ställning varierar också beträffande hur lång väg de har till närmaste bankkontor, kontorets öppettider och vilka tjänster som det tillhandahåller, om fysiska besök är deras enda alternativ eller om identifieringen förutsätter ett besök i kontoret. Vid finansministeriet pågår ett projekt som syftar till att främja tillgången till banktjänster för specialgrupper (VM145:00/2024).

Konsumenterna kan främja kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism genom att besvara de ansvariga enheternas och myndigheternas frågor om kundkännedom korrekt. Det är viktigt att konsumenten tar kontakt med sin tjänsteleverantör och vid behov polisen med låg tröskel om konsumenten misstänker till exempel betalningsbedrägeri heller att fallit offer för sådant.

Till följd av artikel 80 i penningtvättsförordningen ska kontantköp av såväl varor som tjänster till ett större belopp än 10 000 euro i fortsättningen vara förbjudna med de undantag som nämns i artikel 80.4. Utanför begränsningen ställs till exempel kontantbetalningar mellan två fysiska personer. Vid köp från företag begränsar gränsen för kontantbetalningar konsumentens betalningsalternativ och tvingar kunden att betala den andel som överstiger 10 000 euro till exempel i form av en girering eller med betalkort. Ändringens konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna bedöms i avsnitt 5.3.6.1 och förhållandet till grundlagen i avsnitt 13.2.

5.3.3.5 Konsekvenser för Finansinspektionen

Det föreslås att nya ansvariga enheter för penningtvätt som har lagts till penningtvättsförordningens tillämpningsområde ska ställas under Finansinspektionens tillsyn. Till dem hör leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, som redan har hört till Finansinspektionens tillsynsobjekt, men utanför penningtvättslagens tillämpningsområde. Det föreslås att också förmedlare av hypotekslån och konsumentkrediter, som lagts till penningtvättsförordningens tillämpningsområde, ska ställas under Finansinspektionens tillsyn – när det gäller dem bör man lägga märke till att största delen av dem redan i nuläget står under Finansinspektionens tillsyn med stöd av den gällande penningtvättslagen, så konsekvenserna av

ändringen är små. Tillsynen över nya ansvariga enheter innebär att Finansinspektionen behöver sätta sig in i deras verksamhet, bedöma de risker som hänför sig till dem och informera dem om de skyldigheter som berör dem.

Antalet ansvariga enheter som väljs att stå under Amlas direkta tillsyn är ännu inte klart, men Finlands mål är att få minst ett tillsynsobjekt att stå under Amlas direkta tillsyn. Om detta förverkligas är det sannolikt att genom den direkta tillsynen kommer det också att krävas en större insats än nu av Finansinspektionen när det gäller tillsynen över den aktuella ansvariga enheten. Bedömningen kan i viss mån bygga på sättet att genomföra och erfarenheterna av den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM), varvid minst 1–2 årsverken borde riktas till bolaget under direkt tillsyn.

De nya bestämmelserna medför också andra nya uppgifter för Finansinspektionen, såsom skyldigheter att rapportera till och samarbeta med Amla, uppgifter i anslutning till de partnerskap för informationsutbyte som eventuellt inrättas med stöd av artikel 75 i penningtvättsförordningen och som förutsätter tillsynsmyndighetens kontroll innan ett partnerskap kan inrättas. Enligt de nya skyldigheterna att lämna uppgifter till de ansvariga enheterna ska tillsynsmyndigheterna bland annat utan dröjsmål ge de ansvariga enheter som står under deras tillsyn tillgång till uppgifter om utpekade personer eller enheter när det gäller riktade ekonomiska sanktioner och FN:s ekonomiska sanktioner. Denna informationsskyldighet som ska fullgöras utan dröjsmål innebär att Finansinspektionen måste kunna reagera på ändringar i sanktionsförteckningarna även utanför tjänstetid. Detta förutsätter att Finansinspektionens verksamhetsmodeller och resurser omvärderas för att säkerställa att informationsförmedlingen fungerar även utanför tjänstetid. Finansinspektionen orsakas också nya uppgifter av de förslagna bestämmelserna om ägarkontroll för registrerade betaltjänstleverantörer.

Finansinspektionen har uppskattat att de uppgifter som hänför sig till Amla förutsätter en tilläggsinsats på cirka 1–2 årsverken och de övriga ändringar som hänför sig till tillsynsuppgifterna likaså 1–2 årsverken.

5.3.4 Övriga konsekvenser för företagen

Begränsningen av kontantbetalningar

Den högsta gräns på 10 000 euro för kontantbetalningar som föreskrivs i artikel 80 i penningtvättsförordningen påverkar vilka slags betalningar företagen kan ta emot när de tillhandahåller eller själva betalar varor eller tjänster. Företagen får inte ta emot eller själva erlägga kontantbetalningar, som erlagda i en post eller i flera poster som har samband med varandra överstiger 10 000 euro. Denna begränsning gäller alla som tillhandahåller varor och tjänster. Utanför begränsningen ställs endast undantaget i artikel 80.4 b för betalningar eller insättningar som görs i lokaler tillhörande kreditinstitut, utgivare av elektroniska pengar och vissa betaltjänstleverantörer. Denna begränsning inverkar på egendomsskyddet, som beskrivs i avsnitt 13.2. Förordningen gör det möjligt att nationellt föreskriva om en lägre gräns än 10 000 euro, men det föreslås inte att någon sådan ska införas.

De-risking

Med de-risking-fenomenet avses verksamhet där aktörer i finansbranschen i stället för att hantera riskerna försöker undvika risker i ett kundförhållande genom att antingen avsluta eller begränsa affärsförbindelser med kunder eller rentav hela kundgrupper som bedöms vara

förenade med hög risk. Då bedömer ett finansiellt institut inte de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som i varje enskilt fall hänför sig till ett kundförhållande eller sin egen förmåga att hantera dessa risker. Enligt Finansinspektionen kan uppsägning av kundförhållanden och begränsning av tjänsterna vara ett tecken på ineffektiv riskhantering i fråga om penningtvätt och finansiering av terrorism, vilket kan ha allvarliga samhälleliga följder.[36]

Preciseringarna av skyldigheterna som gäller kundkännedom och utvidgningen av definitionen av personer i politiskt utsatt ställning kan eventuellt tänkas öka risken för att till exempel konsumenter, företag och andra sammanslutningar vägras affärsförbindelser lättare eller oftare än nu. De-risking-fenomenet handlar dock snarare om aktörernas egna tillvägagångssätt än direkta legislativa orsaker. Redan i nuläget har konsumenternas rätt till grundläggande banktjänster enligt kreditinstitutslagen begränsat de grunder på vilka ett kundförhållande kan nekas eller avslutas. Vid finansministeriet pågår ett projekt i anslutning till tillgång till grundläggande banktjänster och skälig prissättning. Projektet kan anses svara på de-risking-fenomenet. Den proposition som föreslås nu anses inte öka de-risking-fenomentet i sig.

Konsekvenser för de ansvariga enheterna

Största delen av konsekvenserna av de nya penningtvättsbestämmelserna följer av de direkt tillämpliga EU-bestämmelser och av de bestämmelser i sjätte penningtvättsdirektivet som inte medger nationellt handlingsutrymme. De nya penningtvättsbestämmelserna är mera detaljerade än de tidigare och även om penningtvättsförordningen fortfarande är riskbaserad innehåller den mera detaljerade bestämmelser än tidigare om de ansvariga enheternas skyldigheter för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. De mera detaljerade bestämmelserna kan å ena sidan förtydliga de skyldigheter som uppställs i dem, men å andra sidan medför de att den administrativa bördan ökar.

Utöver den nationella tillsyn som beskrivs i avsnitt 5.1.2 kan de ansvariga enheterna i fortsättningen direkt med stöd av Amla-förordningen också omfattas av Amlas tillsyn. Bestämmelser om utvalda ansvariga enheter ingår i artiklarna 12 och 13 i Amla-förordningen. Det är omöjligt att bedöma vilka konsekvenser Amlas tillsyn kommer att ha för de ansvariga enheternas verksamhet och eventuella administrativa börda, för det finns ännu inga uppgifter om de praktiska arbetsmetoderna. Å andra sidan kommer gemensam tillsyn också att förenhetliga tillsynspraxis inom EU, vilket kan underlätta de ansvariga enheternas verksamhet.

Penningtvättsförordningen möjliggör informationsutbyte på personuppgiftsnivå inom ramen för partnerskap för informationsutbyte för ansvariga enheter och vissa behöriga myndigheter som deltar i partnerskapen. Partnerskapen kan vara nationella eller gränsöverskridande. Detta kan på ett effektivare sätt avslöja och förhindra penningtvätt i fall där man försöker undvika avslöjande genom att till exempel överföra olaglig vinning via flera ansvariga enheter. Partnerskapen för informationsutbyte möjliggör mer omfattande informationsutbyte än nu mellan deltagarna, för enligt de gällande bestämmelserna har informationsutbyte varit möjligt mellan ansvariga enheter främst om samma kund och transaktion under vissa förutsättningar och inom ramen för partnerskap för informationsutbyte på fenomennivå. Tillämpningen av partnerskap för informationsutbyte förutsätter enligt penningtvättsförordningen bland annat att det ska vara nödvändigt för att fullgöra rapporteringsskyldigheterna enligt artikel 69 och i enlighet med

[36] Finansinspektionens tematiska bedömning av obefogade begränsningar av banktjänster för högriskkunder 2025, https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/tiedotteet-ja-julkaisut/valvottavatiedotteet/2025/teema-arvioraportti_derisking_2025.pdf.

grundläggande rättigheter och rättssäkerhetsgarantier. Parterna i partnerskapen för informationsutbyte ansvarar för att kraven enligt unionslagstiftningen eller den nationella lagstiftningen uppfylls. Det är frivilligt för ingå partnerskap för informationsutbyte, så i detta skede är det omöjligt att uppskatta i vilken utsträckning de ansvariga enheterna är intresserade av sådana, huruvida dessa partnerskap uppfyller de krav som ställs på dem i bestämmelserna, bland annat i fråga om dataskydd, och vilken deras mätbara ekonomiska och praktiska nytta skulle vara i eurobelopp.

Konsekvenser för företag som inte är ansvariga enheter

På grund av de ändringar som följer av penningtvättsförordningen i registreringsskyldigheterna som gäller verkliga förmånstagare och ägare, särskilt då gränsvärdet som grundar sig på innehav skärps något och även de andra utredningsskyldigheterna regleras striktare än tidigare, ökar företagens administrativa börda något.

5.3.5 Konsekvenser för föreningar och stiftelser

I propositionen föreslås det att den så kallade presumtionsbestämmelsen i huvudsak fortsätter att tillämpas i fråga om penningtvättsförordningens skyldigheter för verkliga förmånstagare för föreningar, stiftelser, religiösa samfund och bostadsaktiebolag. Presumtionsbestämmelsen beskrivs mera ingående i specialmotiveringen till 10 § i lagförslag nr 1. Föreningar ska ha möjlighet att anmäla även en annan förmånstagare än den verkliga förmånstagare som antecknats med stöd av presumtionsbestämmelsen. Till denna del innebär propositionen knappt någon förändring jämfört med nuläget och de förändringar och den administrativa börda som bestämmelserna orsakar blir liten.

5.3.6 Samhälleliga konsekvenser

5.3.6.1 Grundläggande och mänskliga rättigheter

Propositionens förhållande till grundlagen beskrivs i kapitel 13. Propositionen har konsekvenser för personers grundläggande och mänskliga rättigheter framför allt med avseende på egendomsskyddet, skyddet för privatlivet och rättsskyddet.

Egendomsskyddet påverkas för det första av den möjlighet som föreskrivs för centralen för utredning av penningtvätt i 6 a § i lagförslag nr 2 att förordna en rapporteringsskyldig att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse. Ett sådant förordnande begränsar användningen av egendom, trots att det vore nödvändigt för att förhindra användningen av vinningen av ett misstänkt brott och för att förhindra att tillgångarna maskeras under brottsutredningen. Förordnandet riktas dock endast till det förmögenhetsbelopp som betraktas som misstänkt och påverkar inte laglig egendom. Avbrytandet får i regel pågå högt fem vardagar, men det kan förlängas med 25 vardagar. Personen ska också själv kunna bidra till att ärendet utreds och lämna en utredning för att påvisa att tillgångarna har lagligt ursprung. Om det är fråga om laglig egendom, är det i princip lätt för innehavaren att skaffa behövliga bevis och påvisa det lagliga ursprunget. Om beslutet om avbrytande har fattats utan grund, har personen möjlighet att få ersättning av staten för den skada som avbrytandet har orsakat och för utgifterna i ärendet i enlighet med 6 b §.

Egendomsskyddet påverkas också av den gräns på 10 000 euro för kontantbetalningar som föreskrivs i artikel 80 i penningtvättsförordningen. Penningtvättsförordningens förbud att ta emot kontantbetalningar som överstiger 10 000 euro i företagsverksamhet begränsar personers

möjligheter att använda sina egen kontanta egendom på önskat sätt samt möjligheten att ta emot stora kontantsummor i affärsverksamhet. Begränsningen påverkar ändå inte andra betalningssätt som står till buds. I Finland har användningen av kontanter minskat, men de är fortfarande viktiga för många och för vissa rentav det enda betalningsmedlet. Av de finländare som besvarade Finlands Banks konsumentenkät 2025 uppgav 74 % att det vanligaste betalningssättet för dagligvaror var betalkort, 8 % mobilbetalning och 7 % kontantbetalning. Dock uppgav 85 % av konsumenterna att de använder kontantbetalning ibland.[37] Enligt Finlands Banks enkät används kontanter mest i betalningar mellan personer, som stannar utanför begränsningens tillämpningsområde, samt på evenemang, torg och marknader, där det sällan säljs produkter eller tjänster som är värda flera tusen euro. Kontanter används även för närvarande sällan för att betala stora och dyra inköp, så inverkan bedöms bli mycket liten till denna del.

Skyddet för privatlivet påverkas av bestämmelserna om registrering av uppgifter om verkliga förmånstagare, registret för övervakning av penningtvätt, övervakningssystemet för bank- och betalkonton samt informationsbyte. Konsekvenserna för skyddet för privatlivet av system för sammankoppling av bank- och betalkonton behandlas i avsnitt 5.3.6.2, bankkontoregistrens sammankopplingssystem.

I registret för övervakning av penningtvätt förs enligt 56 § i lagförslag nr 1 in uppgifter om företag och personer vars tillförlitlighet har kontrollerats med stöd av 57 §. I övervakningsregistret införs sådana ansvariga enheter som omfattas av Tillstånds- och tillsynsverkets tillsynsansvar och som inte är licenstillsynsobjekt eller skyldiga att registrera sig i någon annan tillsynsmyndighets register. Bestämmelserna motsvarar i övrigt den gällande penningtvättslagens bestämmelser, men kontrollen av tillförlitlighet har utvidgats på det sätt som beskrivs i avsnitt 5.3.3.1 till alla ansvariga enheter som är införda i övervakningsregistret. Detta betyder att i fortsättningen kommer tillförligheten hos de personer som hör till ledningen i flera företag än tidigare att kontrolleras och deras namn samt andra uppgifter som avses i 56 § 1 mom. 4 punkten kommer att föras in i registret för övervakning av penningtvätt.

I det förmånstagarregister som föreskrivs i 3 kap. i lagförslag nr 1 antecknas juridiska personers verkliga förmånstagare som identifieras i enlighet med kapitel IV i penningtvättsförordningen. Konsekvenserna för skyddet för privatlivet när det gäller verkliga förmånstagare berör således endast sådana personer som genom innehav eller annars har bestämmande inflytande i en juridisk person. Verkliga förmånstagare antecknas redan för närvarande i förmånstagarregistret. Skärpningen av det gränsvärde som baserar sig på innehav i penningtvättsförordningen leder dock till att i fortsättningen kommer flera personer än nu att identifieras och registreras som verkliga förmånstagare. Den större grupp användare än nu kommer också att ha tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare för mer omfattande användningsändamål, vilket påverkar skyddet för personernas privatliv. Skyldigheten att föra förmånstagarregistret, anteckna verkliga förmånstagare i det och lämna ut uppgifter om dem följer dock av den direkt tillämpliga penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet, som ska genomföras.

---

[37] Finlands Banks konsumentenkät om betalningssätt och kontanter 2025, https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/Dashboardit/kateistilastot/kuluttajakysely/#:~:text=Suomen%20Pankki%20tutkii%20kuluttajien%20k%C3%A4teisen%20ja%20muiden,maksutapoihin%20liittyvist%C3%A4%20tottumuksista%20ja%20tyytyv%C3%A4isyydest%C3%A4%20k%C3%A4teisen%20saatavuuteen.

5.3.6.2 Konsekvenser för myndigheterna

De nya penningtvättsbestämmelserna medför förändringar för tillsynsorganen för penningtvätt bland annat genom de nya ansvariga enheterna och de skyldigheter som åläggs tillsynsorganen i de mera detaljerade bestämmelserna. En stor del av konsekvenserna beror på EU-bestämmelser på förordningsnivå, som inte medger något eller mycket litet nationellt handlingsutrymme.

Genom Amla-förordningen åläggs tillsynsorganen att lämna omfattande uppgifter till Amla och att samarbeta med Amla särskilt i fråga om sådana ansvariga enheter som på grund av risken utses för Amlas direkta tillsyn. Samarbetet med Amla kräver resurser av tillsynsorganen, men bidrar till att förenhetliga tillsynen över ansvariga enheter särskilt i gränsöverskridande situationer.

Tillsynsorganen åläggs att samarbeta intensivare än förr med andra tillsynsorgan och med de behöriga myndigheterna bland annat till följd av bestämmelserna om grupptillsyn och tillsynskollegier, vilket å ena sidan kan effektivisera tillsynen, men också kräver resurser.

Tillsynsmyndigheterna för penningtvätt ska kontrollera eventuella partnerskap för informationsutbyte, som ansvariga enheter och vissa behöriga myndigheter kan inrätta med stöd av artikel 75, och kontrollera att partnerskapet för informationsutbyte använder mekanismer för att säkerställa efterlevnad av den artikeln och att en konsekvensbedömning avseende dataskydd har genomförts. Detta är en ny uppgift för tillsynsmyndigheterna som kräver att alla tillsynsmyndigheter som tar emot sådana kontrollbegäranden är insatta i uppgiften och har resurser för den. Centralen för utredning av penningtvätt har inte hittills kunnat delta i operativt informationsutbyte med den privata sektorn på grund av de för myndigheterna förpliktande sekretessbestämmelserna. Det föreslagna partnerskapet för informationsutbyte ger möjlighet att avvika från tystnadsplikten till den del det är nödvändigt för att utföra utredningscentralens uppgifter enligt unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning. Partnerskapen för informationsutbyte kan om de förverkligas effektivisera bekämpningen av penningtvätt.

Genom de nya bestämmelserna utvidgas de uppgifter som tillsynsmyndigheterna ska lämna de ansvariga enheterna så att tillsynsmyndigheterna ska bland annat utan dröjsmål ge de ansvariga enheter som står under deras tillsyn tillgång till uppgifter om utpekade personer eller enheter när det gäller riktade ekonomiska sanktioner och FN:s ekonomiska sanktioner. Denna informationsskyldighet som ska fullgöras utan dröjsmål innebär att tillsynsorganen måste kunna reagera på ändringar i sanktionsförteckningarna även utanför tjänstetid. Detta förutsätter att verksamhetsmodellerna och resurserna omvärderas för att säkerställa att informationsförmedlingen fungerar även utanför tjänstetid.

För Polisstyrelsen föreslås omsorgsplikt, som innebär att Polisstyrelsen ska rapportera misstankar om penningtvätt och finansiering av terrorism som väckts i samband med processerna för beviljande av tillstånd till penninginsamlingar, varulotterier och bingospel till centralen för utredning av penningtvätt. Det är svårt att på förhand uppskatta antalet rapporter som följer av uppgifterna. Den nya uppgiften har dock resurseffekter på Polisstyrelsens lotteriförvaltning på grund av de resurser som krävs för att sätta sig in i uppgiften och utarbeta rapporter. Å andra sidan kan man uppskatta att resurseffekten inte blir betydande, eftersom eventuella misstankar upptäcks och rapporteras i samband med Polisstyrelsens andra tillståndsprocesser, och tillståndsansökningarna gås till exempel inte igenom särskilt för detta ändamål.

Konsekvenser för Tullen

När det gäller konsekvenserna för Tullens uppgifter, tillvägagångssätt och verksamhetsprocesser, har övervakningssystemet för bank- och betalkonton, som fortfarande utvecklas, samt det nya systemet för sammankoppling av bankkontoregister bedömts minska det manuella arbetet samt påskynda förundersökning och andra brottsbekämpande åtgärder. Systemet har också bedömts bidra till att förfrågningarna styrs korrekt.

När man bedömer Tullens arbetsmängd och Tullens möjlighet att sköta de uppgifter som anvisats den, kan systemet dessutom effektivisera Tullens arbete och förbättra bland annat erhållande av information från EU-staterna i framtiden. Det nya systemet stärker också medborgarnas och myndigheternas rättskydd, när förfrågningarna går via ett system med heltäckande logguppgifter.

Det bör påpekas att trots att den aktuella lagändringen inte har några identifierade konsekvenser för tillgången på tjänster och medborgarnas kommunikation med myndigheterna, kan övervakningssystemet för bank- och betalkonton främja de nämnda syftena i andra identifierade myndighetssituationer.

Konsekvenser för centralen för utredning av penningtvätt

När det gäller centralen för utredning av penningtvätts befogenheter och verksamhet innehåller Europeiska unionens lagstiftningspaket mot penningtvätt i huvudsak sådana tillvägagångssätt som redan används, men de förtydligas på författningsnivå. Dessutom ingår helt nya befogenheter, som kan ha även betydande positiva konsekvenser för en effektiv kamp mot penningtvätt.

Lagen om centralen för utredning av penningtvätt har hittills inte innehållit någon särskild skrivning om sekretess och kompetens för utredningscentralens personal, men i praktiken har kraven iakttagits redan nu genom de sekretessbestämmelser som gäller för polisens tjänstemän och utredningscentralens egen utbildningspraxis. Till denna del medför lagändringen inga betydande förändringar i praktiken, men den kan påverka bland annat rekryteringen, när det ställs uppgiftsspecifika krav på utbildningen eller kravnivån när det gäller erfarenhet.

En annan ny skyldighet är att utredningscentralen ska besvara begäranden om information inom en viss tid, utredningscentralen ska också regelbundet lämna uppgifter till tillsynsorganen och den ska ha rätt att få respons från den behöriga myndigheten på utlämnade uppgifter. Lagstiftningspaketet mot penningtvätt medför också preciseringar i den statistik och andra uppgifter som ska presenteras i årsberättelsen. Utredningscentralen förmår redan i nuläget besvara begäranden om information relativt snabbt och lämnar årligen Polisstyrelsen en rapport om verksamheten, antalet rapporter och förordnanden att avbryta en transaktion enligt 4 kap. 1 § i penningtvättslagen samt de generella framstegen i verksamheten mot penningtvätt och finansiering i Finland. De nya statistikkraven är sålunda i första hand ett tekniskt tillägg och orsakar inga stora förändringar i utredningscentralens verksamhet.

Utredningscentralens nya befogenheter är i huvudsak sådana som möjliggör effektivare kamp mot penningtvätt. Det föreslagna förordnandet för ansvariga enheter att följa sådana personers transaktioner som är förenade med avsevärd risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism ger utredningscentralen betydligt bättre möjligheter att utreda penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism med koppling till en viss person eller kategori av personer. Den nya varningsbefogenheten gör det åter möjligt att i stor utsträckning förebygga penningtvätt och förbrott till penningtvätt.

För närvarande fastställer lagen om centralen för utredning av penningtvätt att den rapporterande personens namn och identitet ska hemlighållas, men tar inte ställning till den ansvariga enheten. Enligt EU-bestämmelserna ska medlemsstaterna säkerställa att finansunderrättelseenheterna har mekanismer för att skydda identiteten på de ansvariga enheterna och deras anställda, eller personer i en likvärdig ställning, inbegripet ombud och distributörer. Finansunderrättelseenheterna får inte lämnar ut källan till rapporten när de besvarar begäranden om information enligt artikel 22 eller när de sprider resultaten av sina analyser enligt artikel 19 i sjätte penningtvättsdirektivet. Denna punkt påverkar inte tillämplig nationell straffprocessrätt. Det är i sig enkelt att låta bli att lämna ut den ansvariga enhetens namn, men för mottagaren torde det vara lätt att till exempel utifrån transaktionerna sluta sig till vilken ansvarig enhet det är fråga om. Det främsta skyddsobjektet är identiteten på den person som är anställd hos den ansvariga enheten och som skickat rapporten. Sålunda anses det inte nödvändigt att föreskriva särskilt att den sammanslutning som står bakom rapporten ska hemlighållas.

De preciseringar som gäller informationsutbyte förtydligar grunderna för informationsutbyte, trots att det i praktiken är fråga om samma grunder som hittills gällt för utredningscentralens informationsutbyte.

I nuläget har utredningscentralen omfattande tillgång till uppgifter som den behöver för att sköta sina uppgifter med stöd av 4 § i lagen om utredning av penningtvätt, men det har inte angetts någon tidsfrist för när uppgifterna ska ges. Nu förutsätter direktivet att man måste få omedelbar tillgång till vissa uppgifter, antingen direkt i en databas eller ett datasöksystem eller så att de lämnas separat. Om det skulle föreskrivas om rätt till direkt tillgång till en databas eller ett datasöksystem, skulle utredningscentralen stå inför en stor teknisk utmaning, då man måste skapa separat uppdatering av användarnamnen till informationssystemen eller bygga upp tekniska gränssnitt till olika system.

Konsekvenser av sammankopplingen av bankkontoregister

Eftersom kriminella och terrorister verkar över gränserna och gömmer tillgångar i olika medlemsstater, behöver myndigheterna snabb tillgång till bankuppgifter för att spåra, frysa och beslagta brottsvinning. Ekonomiska uppgifter kan ge viktiga ledtrådar och bevis för brottsundersökningen. För närvarande är det bara cirka två procent av vinningen av brott som fryses och en procent som döms förverkas, så effektiv och snabb tillgång till information från andra medlemsstater med hjälp av systemet för sammankoppling av bankkonton är avgörande i kampen mot brottslighet. I propositionen föreslås det att centralen för utredning av penningtvätt, tillsynsmyndigheterna enligt penningtvättslagen, dvs. Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen, samt polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet får rätt att använda bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Varje myndighet ansvarar själv för sina begäranden om uppgifter till sammankopplingssystemet. I ljuset av den information som kommissionen lämnat i nuläget kommer det centraliserade sammankopplingssystemet för bankkontoregister att utformas på samma sätt som system för sammankoppling av register med uppgifter om verkligt huvudmannaskap BORIS (Beneficial Ownership Registers' Interconnection System), dvs. varje behörig myndighet loggar in i det centralierade systemet via EU:s e-Justice Portal.

Med hjälp av bankkontoregistrens sammankopplingssystem vid förhindrande, avslöjande samt undersökning och lagföring av brott kan behöriga nationella myndigheter få tillgång till bankkontouppgifter i andra medlemsstater. Direkt gränsöverskridande tillgång till bankuppgifter gör det möjligt för finansunderrättelseenheterna att utarbeta ekonomiska analyser

tillräckligt snabbt så att potentiella fall av penningtvätt och terrorism kan upptäckas och myndigheterna agera omedelbart. Sammankopplingen av bankkontoregister effektiviserar avsevärt de undersökningar som görs av de myndigheter som ansvarar för att förhindra, avslöja, undersöka och lagföra brott. Den stärker också förmågan hos de nationella kontoren för återvinning av tillgångar (ARO) att spåra och identifiera brottsvinning genom att underlätta det gränsöverskridande samarbetet och påskynda tillgången till information om huruvida en person som är föremål för en brottsundersökning eller rättsprocess har ett bankkonto i en annan medlemsstat. Denna information är väsentlig för att myndigheterna och kontoren för återvinning av tillgångar snabbt kan se till vilka medlemsstater de ska sända begäran om ytterligare information i undersöknings- eller bevisningssyfte eller förordnanden om frysning och beslagtagande för att säkra egendom. Sammankopplingen av bankkontoregister förbättrar avsevärt de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att snabbt få information om i vilken annan EU-stat en person som är misstänkt för ett allvarligt brott har bankkonton. Detta är ett viktigt steg mot effektivare frysning och förverkande av vinning av brott samt för att höja beslagsgraden.

Det bör dock påpekas att systemet för sammankoppling av bankkontoregister har betydande konsekvenser för skyddet av personuppgifter. De föreslagna bestämmelser gör det i praktiken möjligt för de behöriga myndigheterna att få uppgifter om allas konton inom EU-området via sammankopplingssystemet, vilket således skulle innebära omfattande behandling av sekretessbelagda personuppgifter i det nya informationsförmedlingssystemet. Systemet för sammankoppling av bankkontoregister kan därigenom orsaka risker för fysiska personers rättigheter. Exempel på sådana risker är lagstridigt utnyttjande av uppgifter och säkerhetsöverträdelser som gäller personuppgifter. Man bör dock lägga märke till att konsekvenserna beror på direkt tillämpliga EU-bestämmelser och de risker som det nya behandlingssättet medför för skyddet av personuppgifter minskas genom noggrant avgränsade bestämmelser om de behöriga myndigheterna åtkomst och om sökvillkoren samt om de uppgifter som utlämnas och förmedlas via systemet. Direktivet om ändring av direktivet om finansiell information innehåller strikta villkor för de behöriga nationella myndigheternas åtkomst till och sökningar i bankkontouppgifter i centraliserade automatiserade system. Till dem hör till exempel att åtkomst till söksystemen tillåts endast för särskilt utsedda personer med befogenheter vid den behöriga myndigheten i varje enskilt fall. En annan säkerhetsåtgärd är att mängden uppgifter som finns tillgängliga i sammankopplingssystemet begränsas till miniminivån, på det sätt som föreskrivs i artikel 32a.3 i femte penningtvättsdirektivet. Sålunda har man inte åtkomst till transaktions- och saldouppgifter i det nationella övervakningssystemet för bank- och betalkonton med hjälp av bankkontoregistrens sammankopplingssystem. En skyddsåtgärd är också de logguppgifter som uppkommer om varje sökning och som granskas regelbundet av den personuppgiftsansvarige och dataskyddsmyndigheten. Samtidigt som skyddet för personuppgifter krymper kan det dock konstateras att jämfört med nuläget, där uppgifter begärs genom att utnyttja varierande förmedlingssätt, kan det anses att skyddet för medborgarnas personuppgifter stärks, när myndigheternas förfrågningar börjar omfattas av ett centraliserat system där bestämmelserna om behandling av uppgifter börjar motsvara dataskyddsförordningen och heltäckande logguppgifter finns tillgängliga om varje begäran.

5.3.6.3 Konsekvenser av förändringar i informationshanteringen

I lagberedningen ska konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen bedömas i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), nedan *informationshanteringslagen*, när de bestämmelser som bereds påverkar informationsmaterialet och informationssystemen. Enligt 3 kap. 8 § i informationshanteringslagen ska det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet göra en bedömning enligt 5 § 3 mom. då bestämmelser som är under beredning återverkar på

informationsmaterial och informationssystem. Dessutom ska ministeriet bedöma planerade bestämmelsers konsekvenser för handlingsoffentligheten och handlingssekretessen. I anslutning till finansministeriet finns informationshanteringsnämnden för den offentliga förvaltningen. Informationshanteringsnämnden vid finansministeriet har meddelat en rekommendation om bedömning av förändringar i informationshanteringen (finansministeriets publikationer 2024:21).

Uppgifter om verkliga förmånstagare registreras redan nu i handelsregistret, så propositionen innebär ingen förändring i detta avseende, trots att benämningen förmånstagarregistret används i fortsättningen för uppgifter om förmånstagare. Förmånstagarregistret ska fortfarande finnas i anslutning till handelsregistret och på det tillämpas handelsregisterlagen, om inte något annat följer av lagstiftningen. I fortsättningen ska emellertid också andra juridiska personer eller juridiska konstruktioner jämte förmånstagare än de ansvariga enheter som avses i handelsregisterlagen kunna registreras i förmånstagarregistret. Även till denna del bör det dock påpekas att det redan för närvarande föreskrivs i handelsregisterlagen om registrering av verkliga förmånstagare för uttryckliga truster och liknande juridiska konstruktioner. I förmånstagarregistret införs dock inte särskilt de verkliga förmånstagarna för sådana juridiska personer på vilka presumtionsbestämmelsen tillämpas till exempel på grund av styrelsemedlemskap.

I penningtvättslagen föreslås separata bestämmelser om utlämnande av uppgifter. I praktiken ska uppgifter även i fortsättningen lämnas ut till sådana aktörer, till exempel myndigheter och i penningtvättslagen avsedda ansvariga enheter, som behöver uppgifterna för att utföra sin uppgift att bekämpa penningtvätt och terrorism. Det föreskrivs särskilt om rätt att få uppgifter för aktörer som har ett berättigat intresse och om de uppgifter som ska lämnas ut.

5.3.6.4 Konsekvenser för dataskyddet

De nya penningtvättsbestämmelserna har konsekvenser för dataskyddet i anslutning till bland annat det utvidgade kraven på registrering av uppgifter som verkliga förmånstagare, sammankopplingen av bankkontoregister, det utvidgade informationsutbyte som partnerskapet för informationsutbyte möjliggör samt de nya bestämmelserna om utlämnande av uppgifter för centralen för utredning av penningtvätt. Konsekvenserna följer dock i huvudsak av de direkt tillämpliga EU-bestämmelserna och inte av de bestämmelser som föreslås i regeringens proposition.

I kommissionens konsekvensbedömning sägs att för att de myndigheter som enligt den nationella lagstiftningen har åtkomst till centraliserade automatiserade bankkontoregister också ska kunna använda och söka information i EU:s sammankopplingssystem för bankkontoregister, är det nödvändigt att föreskriva detaljerat om villkoren för nationella behöriga myndigheters åtkomst och sökning. Direktivet om ändring av direktivet om finansiell information uppställer stränga villkor för behöriga nationella myndigheternas åtkomst till och sökning i bankkontouppgifter som förts in i centraliserade automatiserade system. Dessa förutsättningar och konsekvenserna för dataskyddet av systemet för sammankoppling av bankkontoregister beskrivs mer ingående i avsnitt 5.3.6.2 Systemet för sammankoppling av bankkontoregister. Via sammankopplingssystemet görs endast sådana uppgifter tillgängliga som är absolut nödvändiga för att identifiera innehavaren av ett bank- eller betalkonto eller ett bankfack.

I kommissionens konsekvensbedömning konstateras dessutom att de tillämpliga skyddsåtgärderna säkerställer att individens rättigheter, såsom skydd av personuppgifter och privatlivet, respekteras och tryggas. I enlighet med Europeiska datatillsynsmannens utlåtande

(5/2020) beaktas i sammankopplingssystemet inbyggt dataskydd och dataskydd som standard, såsom föreskrivs i artikel 25 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessutom införs starka dataskyddsåtgärder särskilt i fråga om användarrättigheter och uppgifternas korrekthet i enlighet med artikel 5.1 d i den allmänna dataskyddsförordningen. All åtkomst till sammankopplingsplattformen registreras i en logg, som förvaras åtminstone en föreskriven tid. De personuppgiftsansvariga och dataskyddsmyndigheterna granskar dessa logguppgifter regelbundet. Åtkomst till och sökning i uppgifter via sammankopplingssystemet sker fall för fall, och tillåts endast för särskilt utsedda och utbildade anställda vid myndigheten i fråga.

Ändringarna i penningtvättsförordningens bestämmelser om verkliga förmånstagare, särskilt det skärpta gränsvärdet för innehav, leder till att flera personer än nu identifieras och registreras som verklig förmånstagare. Sjätte penningtvättsdirektivet ålägger medlemsstaterna att föreskriva om åtkomst till uppgifter om verkliga förmånstagare för en större grupp användare för bredare ändamål. Detta kan föranleda oro för skyddet för privatlivet hos personer vars uppgifter har förts in i registret över förmånstagare. I skälen 40 och 41 i sjätte penningtvättsdirektivet motiveras inkräktandet på rätten till respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter med att uppgifter om verkligt huvudmannaskap i fråga om andra än vissa behöriga myndigheter och ansvariga enheter begränsas till påvisande av ett berättigat intresse. Sjätte penningtvättsdirektivet förpliktar också medlemsstaterna att i syfte att säkerställa en proportionell och välavvägd hantering och att garantera rätten till privatliv och skydd av personuppgifter föreskriva undantag vid exceptionella omständigheter från röjandet av personuppgifter om verkliga huvudmän genom de centrala registren, och från tillgången till sådana uppgifter, om uppgifterna skulle utsätta den verkliga huvudmannen för en oproportionell risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning av olika slag, trakasserier, våld eller hot.

De partnerskap för informationsutbyte som föreskrivs i artikel 75 i penningtvättsförordningen möjliggör utbyte av personuppgifter mellan de ansvariga enheter som deltar i ett partnerskap och myndigheter som eventuellt deltar. Det är möjligt för alla ansvariga enheter att delta i ett partnerskap för informationsutbyte, men det är sannolikt att sådana partnerskap i det första skedet etableras mellan aktörer i finansbranschen eftersom man för deras del redan länge har identifierat behov av att dela mera information än vad de nuvarande bestämmelserna har möjliggjort. De myndigheter som kan delta i partnerskap för informationsutbyte fastställs i artikeln, till dem hör bland annat tillsynsmyndigheterna för penningtvätt, undantaget Finlands Advokater, som inte är en myndighet. Myndigheternas deltagande i partnerskap för informationsutbyte kan väcka frågor om hur detta kan påverka en oberoende tillsyn. Krav på att myndigheternas verksamhet ska vara opartisk och oberoende ingår i bland annat förvaltningslagen (434/2003) och statstjänstemannalagen (750/1994). I 6 § i förvaltningslagen ingår rättsprinciperna, till vilka hör jämlikhet, ändamålsbegränsning, opartiskhet, proportionalitetsprincipen och principen om skydd för berättigade förväntningar. Förvaltningslagen förutsätter att myndigheternas åtgärder är opartiska och står i rätt proportion till sitt syfte. I statstjänstemannalagen föreskrivs om bland annat jäv för tjänstemän. I artikeln föreskrivs om strikta villkor för informationsutbyte, såsom absolut nödvändighet för att fullgöra skyldigheterna som gäller kundkännedom och rapportering. Ansvaret för iakttagande av kraven i unionens eller nationell lagstiftning vilar på parterna i ett partnerskap för informationsutbyte. I artikeln anges också exakt vilka uppgifter som får utbytas inom ramen för ett partnerskap och på vilka sätt informationen får utnyttjas. Med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter innebär partnerskap för informationsutbyte att information om kunden och bland annat källan till kundens förmögenhet, kundtransaktioner samt riskfaktorer som är förknippade med kunden får utbytas inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte, om samtliga villkor i penningtvättsförordningen är uppfyllda. Regleringen enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen är alltså tämligen långtgående och ingriper i skyddet för individens privatliv och personuppgifter. Förordningen förutsätter bland annat att säkerheten och

sekretessen för den information som utbyts säkerställs, bland annat med hjälp av möjlig pseudonymisering. Dessutom bör det påpekas att möjligheten att utbyta information gäller endast kunder som är förknippade med en högre risk för penningtvätt enligt förordningen. Ett villkor är att en konsekvensbedömning avseende dataskydd som avses i artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen har genomförts före behandlingen av personuppgifter.

Artikel 75 om partnerskap för informationsutbyte i penningtvättsförordningen förefaller inte innehålla något nationellt regleringsutrymme, vilket även justitieministeriet påpekade i sitt utlåtandet av utkastet till proposition. Däremot konstateras i skäl 148 i förordningens ingress att dataskyddsbestämmelserna och alla de konfidentialitetskrav för information om misstänkta transaktioner som föreskrivs i förordningen är tillämpliga på information som delas inom ramen för ett partnerskap. Enligt ovannämnda skäl bör medlemsstaterna i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen kunna bibehålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den förordningen för att föreskriva mer specifika krav för behandling av personuppgifter som utbyts inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte. Att saken nämns endast i ingressen gör det svårt att bedöma om det finns något handlingsutrymme, för i princip ska handlingsutrymme basera sig på penningtvättsförordningens artiklar. Med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen får bestämmelser för att anpassa tillämpningen av den förordningen införas när detta uttryckligen tillåts i den förordningen. Handlingsutrymmet enligt artikel 6.2 och 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen gör det till exempel möjligt att föreskriva om extra skyddsåtgärder. Det är dock möjligt att använda handlingsutrymmet endast till den del som bestämmelserna inte står i strid med penningtvättsförordningens bestämmelser. Med beaktande av att penningtvättsförordningen innehåller bestämmelser om strikta villkor för delning av uppgifter och en hög tröskel för undantag från skyddet för privatlivet och personuppgifter, finns det inget behov av nationella bestämmelser om ytterligare villkor för att skydda individen. Artikel 75 i penningtvättsförordningen inverkar inte heller direkt på den registeransvariges skyldigheter som ansvar som följer direkt av dataskyddsförordningen.

För centralen för utredning av penningtvätt föreslås rätt att delta i analysteam för gemensam analys av tvivelaktiga transaktioner och misstänkt verksamhet. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om centralens utlämnande av uppgifter utvidgas så att centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter även till behöriga myndigheter som avses 1 kap. 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b och c i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till ansvariga enheter som avses. 10 punkten, när utlämnandet sker inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen, till Amla samt till Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete. Dessutom ska centralen för utredning av penningtvätt utan dröjsmål lämna ut uppgifter till den europeiska åklagarmyndigheten och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning i ärenden som omfattas av dessa myndigheters behörighet. De föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter är direkt tillämpliga EU-bestämmelser. Det kan påpekas att användningsändamålet för uppgifterna i penningtvättsregistret för noggrant avgränsat i lagen och de nämnda uppgiftsutlämnandena uppfyller kravet på ändamålsbundenhet. Genom att dela information med andra myndigheter som ansvarar för att förhindra penningtvätt, finansiering av terrorism och annan olaglig verksamhet samt med de ansvariga enheter som deltar i partnerskap för informationsutbyte förbättras möjligheten att förhindra brott och att gärningsmännen blir fast samt skyddas individer från att falla offer för brott.

Framför allt förslagen som gäller utlämnande av särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter med anknytning till brottmål ökar dock riskerna för skyddet av den registrerades personuppgifter. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och begränsningar av utlämnandet för ändamål enligt lagen om

centralen för utredning av penningtvätt finns i lagen om behandling av uppgifter i polisens verksamhet, som även centralen för utredning av penningtvätt tillämpas när den behandlar uppgifter i penningtvättsregistret. I de förslag som gäller centralen för utredning av penningtvätt är det dessutom fråga om behandling av personuppgifter som hör till tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål och i den lagen ingår särskilt bestämmelser om villkor för behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Ett av de villkor som föreskrivs i 11 § i den lagen är att lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits. Kravet på särskilda skyddsåtgärder i dataskyddslagen avseende brottmål hänför sig på ett väsentligt sätt till de risker som behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter medför för skyddet för den registrerades personuppgifter samt andra grundläggande fri- och rättigheter och intressen. De strikta begränsningar och skyddsåtgärder som berör uppgifterna i penningtvättsregistret är motiverade, eftersom uppgifter om misstänkta transaktioner utgör ännu inte uppgifter om att ett brott skulle ha inträffat. Behandlingen av sådana uppgifter kan utsätta den registrerade för risk för att bli profilerad på grund av uppgifterna. Behandlingen av uppgifterna kan också skada den registrerades rykte, om man vid behandlingen av uppgifter som anmälts till penningtvättsregistret inte förstår att det endast handlar om misstänkta uppgifter och inte om en brottsmisstanke.

Myndigheternas informationsutbyte över gränserna mellan förvaltningsområdena, som när det gäller partnerskapen för informationsutbyte också sträcker sig till den privata sektorn, har direkta konsekvenser för hur myndigheterna rättidigt och effektivt kan identifiera hot om penningtvätt och finansiering av terrorism och förbereda sig på dem, och detta påverkar också individerna och deras rättssfär samt tillgodoseendet av deras rättigheter i samhället. När information delas till exempel med banken, har denna bättre möjligheter att identifiera och övervaka högriskkunder och -transaktioner. De föreslagna ändringarna ökar sålunda sannolikheten för att gärningsmännen blir fast och döms för brott och därigenom individens rättsskydd och samhällets stabilitet.

5.3.6.5 Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet, organiserad brottslighet samt penningtvätt och finansiering av terrorism

Penningtvätt förutsätter ett förbrott och penningtvättaren försöker dölja eller maskera ursprunget för de tillgångar som fåtts genom förbrottet. Förbrottet kan vara vilken som helst straffbar gärning, som har gett gärningsmannen ekonomisk vinning. Ofta är förbrottet ett narkotika-, stöld-, bedrägeri- eller ekonomiskt brott. Genom att förhindra penningtvätt kan också annan brottslighet förhindras, eftersom penningtvättaren kan använda medlen för att finansiera nya brott. Penningtvätt är ofta en del av organiserad och internationell brottslighet.[38] Av de kriminella organisationer som är aktiva inom EU uppskattas cirka 70 procent använda penningtvätt i någon form för att finansiera sin verksamhet eller dölja tillgångar.[39] Den grå ekonomin ställningen för företag som arbetar lagligt och etiskt och för deras anställda genom att utsätta dem för otillbörlig konkurrens. Penningtvätt har allvarliga samhälleliga konsekvenser, som sträcker sig från ekonomiska problem till ökad korruption och brottslighet. Penningtvätt försämrar den ekonomiska stabiliteten, undergräver den offentliga maktens tillförlitlighet, snedvrider konkurrens och skapar ojämlikhet i samhället. Olagliga

[38] Europol: The Changing DNA of serious and organised crime, 2025, s.76, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf
[39] Europeiska rådet och EU-rådet – Vad är penningtvätt? https://www.consilium.europa.eu/sv/infographics/anti-money-laundering/

penningflöden kan skada finanssektorns integritet, stabilitet och rykte samt hota unionens inre marknad och den internationella utvecklingen.

Även de samhälleliga konsekvenserna av finansiering av terrorism kan vara omfattande och förödande. De sträcker sig från individers och sammanslutningars säkerhet till statsfinanserna och internationella relationer. Finansiering av terrorism skapar förutsättningar för terroristisk verksamhet. Ekonomiskt stöd till terroristgrupper och terrorister upprätthåller och främjar terroristisk verksamhet.

Finansiering av terrorism gör det möjligt att planera och genomföra våldsamma attacker, vilket leder till förlust av människoliv och skador. Dessutom skapar den rädsla och osäkerhet, försämrar förtroendet för myndigheterna samt försvårar ett normalt liv.

Enligt FATF:s uppskattningar hänför sig största delen av penningtvätten till ekonomiska brott och narkotikabrott. På senare tid har olika nätbaserade betalningsbedrägerier ökat. De har även i Finland blivit de vanligaste typerna av förbrott till penningtvätt. De vanligaste typerna av ekonomiska brott i Finland är bokföringsbrott, gäldenärsbrott, skattebrott och registeranteckningsbrott. Strävan med lagförslagen är förutom att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism också förebygga ekonomiska brott som utgör förbrott till penningbrott samt främja att de upptäcks. Penningtvätt kan också hänföra sig till ordnande av olaglig invandring och människohandel. I Finland har endast få misstänkta fall av finansiering av terrorism utretts.

Antalet rapporter om misstänkta transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt, särskilt antalet riskbaserade rapporter, har med undantag för enstaka år ökat i jämn takt de senaste åren.[40] Likaså har antalet penningtvättsrelaterade brott som kommit till myndigheternas kännedom, utretts och anmälts till åklagaren ökat de senaste åren.[41] Det belopp av vinning av brott som myndigheterna tagit i besittning, trots att det varit betydande, utgör dock en mycket liten del av det eventuella totala penningtvättsbelopp som uppskattats i avsnitt 5.3.3.2. Å andra sidan kan de ansvariga enheternas satsningar på efterlevnaden av penningtvättsbestämmelserna uppgå till flera miljoner euro på det sätt som konstateras i avsnitt 5.3.3.3, trots att beloppet av insatserna varierar avsevärt mellan olika ansvariga enheter. Det är svårt att uppskatta hur effektivt man förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism eller få fast de skyldiga med hjälp av penningtvättsbestämmelserna.

I en studie[42] konstateras att utifrån det undersökta materialet gick det inte att konstatera något omvänt förhållande mellan lagstiftning och penningtvättsbrott, såsom antagits i teorin. Lagstiftningen har reviderats under årens lopp, men antalet penningtvättsbrott har inte minskat, utan de har ökat i jämn takt. Man kunde dock se att den skärpta lagstiftningen har bidragit till att flera penningtvättsbrott har identifierats och det har lämnats flera rapporter om penningtvätt när aktörernas skyldigheter har effektiverats och denna iakttagelse stöds också av den ovannämnda statistiken. De ökade rapporterna om penningtvätt kan delvis förklaras med att antalet penningtvättsbrott har ökat. Å andra sidan konstaterades det i undersökningen att lagstiftningen tvingar de kriminella att hitta nya metoder att tvätta pengar, och då kan man tänka

---

[40] Centralen för utredning av penningtvätts årsberättelser.

[41] Statistikcentralen, Brott och tvångsmedel, Brott som kommit till kännedom och utredning av dem efter brottsrubricering enligt utredande myndighet, 2006–2024

[42] Avhandling pro gradu: Karjalainen, E., Rahanpesun torjunta Suomessa, 2023. https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15550/Uwasa_2023_Karjalainen_Ella.pdf?sequence=2&isAllowed=y

att de kriminella ligger ett steg före lagstiftningen och regleringen blir ineffektiv. För att lagstiftningen ska svara effektivt på de nya penningtvättsmetoderna borde den kunna anpassas effektivt.

Hur effektivt man lyckas förhindra penningtvätt kan å andra sidan också bedömas utifrån hur väl FATF:s internationella standarder för förhindrande av penningtvätt har iakttagits. Internationellt har den tekniska efterlevnaden av de 40 rekommendationerna förbättrats med 12 procent sedan 2013. Å andra sidan har effektiviteten hos det förhindrande arbetet sjunkit med två procentenheter mellan åren 2021 och 2023.[43] Finland har 2023 bedömts uppfylla 9 av de 40 rekommendationerna fullständigt, 28 till största delen och 3 delvis.[44] I länderbedömningen 2019 ansågs Finland vad gäller effektivitetsbedömningen uppfylla ett delområde med högsta betyg (high), tre delområden med näst högsta betyg ”substantial”, sex delområden med betyget ”moderate” och ett delområde med lägsta betyg ”low”.[45] Finland kommer att genomgå följande länderbedömning 2027–2028.

Penningtvätt och finansiering av terrorism är gränsöverskridande verksamhet. Mera harmoniserade och heltäckande samt skärpta bestämmelser på EU-nivå kan antas leda till att penningtvätt och finansiering av terrorism bekämpas effektivare. Harmoniserade regler förhindrar också att någon medlemsstat som har lösare regler och övervakning blir en skyddshamn för dem som försöker kringgå bestämmelser som förhindrar penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom kan de eventuella partnerskap för informationsutbyte som nämns i avsnitten 5.3.3.1 (konsekvenser för dataombudsmannens byrå) och 5.3.4 (konsekvenser för de ansvariga enheterna), även potentiella gränsöverskridande partnerskap för informationsutbyte, effektivisera upptäckandet av penningtvätt och förbrott till penningtvätt och öka risken för att brottslingarna blir fast. Även de nya tekniska lösningar som utvecklas fortlöpande och som tillsynsorganen och de ansvariga enheterna kan ta i bruk kan främja förhindrandet av penningtvätt. Å andra sidan kan den tekniska utvecklingen också medföra nya utmaningar när brottslingarna tar nya redskap och tillvägagångssätt i bruk.

De förslag som ingår i propositionen genomför i huvudsak sjätte penningtvättsdirektivet, som innehåller förbättringar jämfört med nuläget bland annat i fråga om centralen för utredning av penningtvätts befogenheter att avbryta transaktioner, rätten att få och lämna ut information, samarbetet och tillsynsorganens befogenheter. Dessa kan antas inverka positivt på bekämpningen och utredningen av brott med anknytning till penningtvätt och finansiering av terrorism samt kampen mot organiserade brottslighet.

Syftet med de skyldigheter för ansvariga enheter och tillsynsmyndigheter i de lagförslag som ingår i denna proposition är att förhindra penningtvättsbrott och brott som innebär finansiering av terrorism och att stödja utredning och avslöjande av sådana brott, öka stabiliteten i samhället samt skydda det finansiella systemet mot missbruk.

Målet för de harmoniserade bestämmelserna är att ytterligare förbättra och förenhetliga efterlevnaden av lagstiftningen samt att effektivisera de behöriga myndigheternas samarbete i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism också i gränsöverskridande fall.

---

[43] Basel AML Index 2024: 13th Public Edition, Ranking money laundering risks around the world

[44] FATF Follow-Up Report Finland 2023, Finland's progress in strengthening measures to tackle money laundering and terrorist financing

[45] FATF Mutual Evaluation Report Finland, April 2019, Finland's measures to combat money laundering and terrorist financing

6 Alternativa handlingsvägar

Vid beredningen av propositionen utvärderades olika alternativ huvudsakligen utifrån det nationella handlingsutrymmet. Även om de nya EU-bestämmelserna i hög grad är harmoniserade, lämnar de ändå ett visst handlingsutrymme.

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Penningtvättsförordningen ger i artikel 2 nationellt handlingsutrymme när det gäller definitionen av person i politiskt utsatt ställning, så att definitionen kan utvidgas i enlighet med de villkor som anges i punkterna 3–5 i artikeln. Vid beredningen av propositionen ansågs det med hänsyn till riskerna inte vara motiverat att införa nationella bestämmelser om en utvidgning av definitionen av person i politiskt utsatt ställning.

Penningtvättsförordningen lämnar i någon mån handlingsutrymme närmast när det gäller tillämpningsområdet, i fråga om vilket det kan göras undantag till exempel när det gäller speltjänster. Vid beredningen av propositionen kom man fram till ett alternativ där spel om pengar, med undantag för verksamhet som består i att tillhandahålla penningautomater för användning utanför kasinon, helt och hållet fortsätter att omfattas av tillämpningsområdet, eftersom detta anses motiverat på grund av risken för penningtvätt i samband med spelverksamhet. Denna risk har bedömts i nationella riskbedömningar för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt i Polisstyrelsens lotteriförvaltnings bedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som penningspel medför i Fastlandsfinland[46].

När det gäller handlingsutrymmet i fråga om begränsad finansiell verksamhet föreslås det att detta används på ett sätt som i huvudsak motsvarar de nuvarande bestämmelserna, så att verksamhet som uppfyller de villkor som anges i penningtvättsförordningen och som inte överstiger ett visst tröskelvärde undantas från tillämpningsområdet. Möjligheten till undantag när det gäller professionella fotbollsklubbar lämnas till en senare beredning, efter att den nya nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism har slutförts.

Enligt artikel 34.6 i penningtvättsförordningen finns det handlingsutrymme i fråga om sådana fall av högre risk som medlemsstaterna ska identifiera med stöd av artikel 8 i det sjätte penningtvättsdirektivet samt resultaten av sektoriella riskbedömningar som medlemsstaterna har utfört. För dessa fall av högre risk får medlemsstaterna bestämma att ansvariga enheter ska tillämpa skärpta åtgärder för kundkännedom och vid behov specificera dessa åtgärder. Utnyttjandet av möjligheten till undantag är knutet till en riskbedömning enligt det sjätte penningtvättsdirektivet och sektoriella riskbedömningar, och det är motiverat att vänta till dess att den nya riskbedömningen är klar innan man överväger om den ska utnyttjas.

Vidare finns det enligt artikel 67.7 i penningtvättsförordningen handlingsutrymme när det gäller utländska juridiska enheter och utländska juridiska konstruktioner, i fråga om vilka medlemsstaterna, på grundval av risken, får besluta att ett tidigare datum än den 1 januari 2014, vilket anges i förordningen, ska tillämpas samt underrätta kommissionen om detta. Enligt artikel 67.8 i förordningen finns det också handlingsutrymme som tillåter att medlemsstaterna, på grundval av risken, får utvidga skyldigheten att anmäla affärsförbindelser till det centraliserade registret att gälla uppgifterna om juridiska enheter, juridiska arrangemang och

[46] Poliisi – Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen rahapelitoiminnassa: https://poliisi.fi/rahanpesun-ja-terrorismin-rahoittamisen-estaminen-rahapelitoiminnassa

förmögenhetsförvaltares verkliga ägare och huvudmän utanför EU att gälla affärsförbindelser med utländska juridiska enheter som pågår den 10 juli 2027. Beredningen av propositionen har inte lett till något beslut om att utnyttja dessa nationella optioner.

När det gäller handlingsutrymmet enligt artikel 70 i penningtvättsförordningen, som gäller särskilda bestämmelser för vissa kategorier av ansvariga enheters rapportering av misstankar, har handlingsutrymmet utnyttjats i enlighet med artikel 70.1, som föreskriver att medlemsstaterna genom undantag från artikel 69.1 får tillåta de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b, såsom bl.a. revisorer, externa revisorer, skatterådgivare, notarier, advokater och andra oberoende jurister att överföra rapporteringar av tvivelaktiga transaktioner, till ett självreglerande organ som utsetts av medlemsstaten i stället för till centralen för utredning av penningtvätt. I den version av propositionen som var på remiss föreslogs det att handlingsutrymmet skulle ha använts för Finlands Advokater och dem som den organisationen utövar tillsyn över, men vid den fortsatta beredningen efter remissförfarandet stannade man för att avlägsna förslaget.

Vidare finns det i artikel 70.3 en bestämmelse om möjlighet till undantag för medlemsstaterna när det gäller det som anges i punkt 2 i samma artikel. Enligt artikel 70.2 i förordningen ska notarier, advokater, andra oberoende jurister, revisorer, externa revisorer och skatterådgivare undantas från kraven i artikel 69.1 i den utsträckning som ett sådant undantag gäller information som dessa får från eller mottar om en klient i samband med att de utreder dennes rättsliga ställning, försvarar eller företräder denne i eller rörande rättsliga förfaranden, inbegripet tillhandahåller rådgivning om att inleda eller undvika sådana förfaranden, oavsett om sådana uppgifter fås eller inhämtas före, under eller efter sådana förfaranden.

Det undantag som anges i första stycket ska dock inte tillämpas när de ansvariga enheter som där avses a) deltar i penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, b) tillhandahåller juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller c) har vetskap om att klienten söker juridisk rådgivning för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism; vetskap eller syfte får härledas ur objektiva, faktiska omständigheter.

Enligt artikel 70.3 i penningtvättsförordningen får medlemsstaterna, utöver de situationer som avses i punkt 2 andra stycket, om det är motiverat på grund av de högre riskerna för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism i samband med vissa typer av transaktioner, besluta att det undantag som avses i punkt 2 första stycket inte är tillämpligt på dessa typer av transaktioner och vid behov införa ytterligare rapporteringsskyldigheter för de ansvariga enheter som avses i den punkten. Vid beredningen av denna proposition har man inte utnyttjat det handlingsutrymme som artikel 70.3 i penningtvättsdirektivet ger, utan även till denna del är det motiverat att låta bedömningen vänta till dess att den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism är klar.

I artikel 75 i penningtvättsförordningen, vilken gäller informationsutbyte inom ramen för partnerskap för informationsutbyte, konstateras det att ansvaret för att kraven i unionsrätten eller nationell rätt efterlevs ska förbli hos deltagarna i partnerskapet för informationsutbyte. I skäl 148 till penningtvättsförordningen konstateras det med hänvisning till partnerskap för informationsutbyte att ”I enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen bör medlemsstaterna kunna bibehålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den förordningen för att föreskriva mer specifika krav för behandling av personuppgifter som utbyts inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte.” I denna proposition har det inte beretts något förslag till närmare dataskyddskrav för partnerskap för informationsutbyte, eftersom det i beredningen inte har

framkommit några dataskyddsfrågor som skulle kräva närmare bestämmelser. Artikel 75 i penningtvättsförordningen verkar inte heller innehålla nationellt handlingsutrymme på artikelnivå. Finansministeriet arrangerar under 2026 ett evenemang för ansvariga enheter och de myndigheter som ingår i partnerskap för informationsutbyte, för att kartlägga olika sätt att genomföra partnerskap för informationsutbyte.

Även artikel 77 i penningtvättsförordningen, vilken gäller lagring av uppgifter, ger handlingsutrymme. I de fall där det den 10 juli 2027, dvs. när penningtvättsförordningen ska börja tillämpas, i en medlemsstat pågår rättsliga förfaranden som rör förebyggande, upptäckt, utredning eller lagföring av misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, och en ansvarig enhet innehar uppgifter eller handlingar som rör dessa pågående förfaranden, får den ansvariga enheten enligt artikel 77.4 lagra dessa uppgifter eller handlingar för en period på fem år från och med den 10 juli 2027. Medlemsstaterna får, utan att det påverkar nationell straffrätt om bevis som är tillämpliga på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, tillåta eller kräva att sådana uppgifter eller handlingar lagras i ytterligare fem år, om det har fastställts att en sådan ytterligare lagringstid är nödvändig och proportionerlig för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. För att trygga eventuella anhängiga åtalsförfaranden inom förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har handlingsutrymmet till denna del utnyttjats i denna proposition.

Medlemsstaterna har getts handlingsutrymme i artikel 80 i penningtvättsförordningen, vilken gäller begränsningar av stora kontantbetalningar i utbyte mot varor eller tjänster. Enligt artikel 80.1 får personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster endast godta eller göra en kontantbetalning upp till ett belopp på 10 000 euro eller motsvarande i nationell eller utländsk valuta, oavsett om transaktionen utförs vid ett tillfälle eller flera tillfällen som förefaller ha samband. Enligt punkt 2 får medlemsstaterna anta lägre gränser efter samråd med Europeiska centralbanken i enlighet med artikel 2.1 i rådets beslut om skyldigheten att höra Europeiska centralbanken. Dessa lägre gränser ska anmälas till kommissionen inom tre månader efter det att åtgärden införts på nationell nivå. Finland har inte haft några gällande bestämmelser om begränsningar av kontantbetalningar och det har vid beredningen av propositionen inte ansetts motiverat att införa några lägre gränser.

I artikel 80.7 i penningtvättsförordningen anges det vidare att om betalningsmedel genom andra medel enligt definitionen i artikel 4.25 i betaltjänstdirektivet än sedlar och mynt på grund av force majeure inte finns att tillgå på nationell nivå, får medlemsstaterna tillfälligt avbryta tillämpningen av punkt 1 eller, i tillämpliga fall, punkt 2 i artikeln och de ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om detta. Medlemsstaterna ska också informera kommissionen om den förväntade varaktigheten av att betalningsmedel genom andra medel enligt definitionen i artikel 4.25 i betaltjänstdirektivet än sedlar och mynt inte finns att tillgå och om de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att återställa deras tillgänglighet. Ett avbrott i tillämpningen av artikel 80 i penningtvättsförordningen på ovannämnda sätt verkar inte kräva att det utfärdas nationella bestämmelser.

Annan försäkringsverksamhet än sådan liv- och placeringsförsäkringsverksamhet som omfattas av penningtvättsförordningen undantas enligt propositionen från tillämpningsområdet för penningtvättsbestämmelserna, vilket innebär att man till denna del frångår den tidigare nationella utvidgningen för att minska på den administrativa bördan och till följd av den ringa risken för penningtvätt inom den övriga försäkringsverksamheten. Om all försäkringsverksamhet alltjämt föll inom ramen för penningtvättslagstiftningens tillämpningsområde skulle det betyda att penningtvättsförordningens bestämmelser om anmälningsplikt, såsom kraven på kundkännedom och riskbedömning skulle tillämpas på dem.

Artikel 3 i det sjätte penningtvättsdirektivet tillåter att medlemsstaterna tillämpar penningtvättsförordningens bestämmelser även på andra enheter som är verksamma i sektorer där det finns risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det har föreslagits att Finnvera Abp och dess dotterbolag Finlands Exportkredit Ab ska omfattas av penningtvättslagen på samma sätt som i den gällande lagstiftningen. I denna proposition föreslås det att undantaget i fråga om tillämpningsområdet ska fortsätta att gälla och att även de nya bestämmelserna ska tillämpas på de ovannämnda. Artikel 3.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet tillåter också att de nationella undantag i fråga om tillämpningsområdet som medlemsstaterna tillämpar den 9 juli 2024, dvs. när penningtvättsförordningen träder i kraft, får fortsätta att gälla helt eller delvis. I propositionen föreslås det att de i 3 kap. 16 § i den gällande penningtvättslagen föreskrivna utvidgningarna i anknytning till sektorspecifika sanktioner och frysningsbeslut ska bevaras som viktiga i särskilt för förhindrande av kringgående av de sanktioner som gäller Ryssland. I penningtvättsförordningen har de riktade sanktionerna definierats så att sektorspecifika sanktioner och frysningsbeslut faller utanför tillämpningsområdet.

I den gällande penningtvättslagen finns det bestämmelser om tröskelvärdesanmälningar till centralen för utredning av penningtvätt. Enligt den gällande penningtvättslagen är dessa antingen sådana anmälningar som den ansvariga enheten gör till centralen för utredning av penningtvätt när ett tröskelvärde som enheten själv definierat överskrids eller obligatoriska anmälningar gällande förmedlingstjänster för pengar när en betalning eller prestation om minst 1 000 euro uppfylls. Anmälningarna om tvivelaktiga affärstransaktioner är riskbaserade och bestämmelserna om dessa finns i EU:s penningtvättsreglering. Bland annat FATF:s rekommendationer och det faktum att de minskar den administrativa bördan av att iaktta ett riskbaserat angreppssätt genom att dessa delvis ersätter de riskbaserade anmälningarna utgör bakgrunden till tröskelvärdesanmälningarna. I EU:s penningtvättsförordning föreskrivs det inte om tröskelvärdesanmälningar annat än för vissa värdeföremål och kontanta betalningar eftersom en person varor av högt värde enligt artikel 74 i penningtvättsförordningen ska göra anmälan om affärstransaktioner med motorfordon, vattenfarkoster och luftfarkoster till centralen för utredning av penningtvätt och i artikel 80 i penningtvättsförordningen föreskrivs det att anmälan ska göras om sådana kontanta betalningar och kontanta depositioner som överskrider 10 000 euro och som görs i ett kreditinstitut eller finansiellt instituts lokaler. I skäl 136 till penningtvättsförordningen konstateras det å andra sidan för tvivelaktiga affärstransaktioner att ” Rapporterad information kan också inbegripa tröskelvärdesbaserad information.” I denna proposition föreslås det att tröskelvärdesanmälningarna ska bevaras eftersom de under de senaste åren har utgjort majoriteten av de anmälningar som centralen för utredning av penningtvätt har mottagit och är viktiga för arbetet inom centralen för utredning av penningtvätt eftersom man med hjälp av dem kan avslöja kopplingar till bl.a. personer, länder eller regioner.

I denna proposition föreslås det att man från tillämpningsområdet för de nationella penningtvättsbestämmelserna undantar sådana ombud för spelbolag som har haft begränsad rapporteringsskyldighet. För de ombud som inte ingår i ett penningspelsbolag hör förpliktelserna kring anmälningsskyldigheten i enlighet med bestämmelserna om kontraktering helt klart till den anmälningsskyldiga, det vill säga penningspelsbolaget.

I den gällande penningtvättslagen finns det även bestämmelser om att Energimyndigheten, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker är skyldiga att underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de utifrån omständigheter som kommer fram i samband med tillsynen eller annars när de sköter sina uppgifter observerar en tvivelaktig transaktion. I propositionen föreslås det att rapporteringsskyldigheten ska fortsätta att gälla på

samma sätt som enligt de nuvarande bestämmelserna för de ovannämnda aktörerna eftersom dessa aktörer i sin verksamhet har möjlighet att observera tvivelaktiga transaktioner.

Det sjätte penningtvättsdirektivet ger i artikel 37.3 handlingsutrymme i fråga om att ge självreglerande organ i uppgift att utöva tillsyn över vissa ansvariga enheter. I denna proposition föreslås det att Finlands Advokater, såsom även hittills, ska utöva tillsyn över advokater eftersom Finlands Advokater i synnerhet på grund av omständigheterna med advokatsekretessen är en naturlig utövare av tillsyn över advokaterna.

Det sjätte penningtvättsdirektivet ger nationellt handlingsutrymme även i andra artiklar. Artikel 10.20 i det sjätte penningtvättsdirektivet gäller centrala register över verkligt huvudmannaskap och att de uppgifter som avses i punkt 1 ska vara tillgängliga via de centrala registren och genom systemet för sammankoppling av centrala register i fem år efter det att den juridiska enheten har upplösts eller den juridiska konstruktionen har upphört att existera. Utan att det påverkar nationella straffrättsliga bestämmelser om bevisning som är tillämplig på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, får medlemsstaterna, i konkreta fall, tillåta att sådana uppgifter lagras, eller kräva att sådana uppgifter lagras, under en ytterligare period på maximalt fem år, om medlemsstaterna har fastställt att en sådan lagring är nödvändig och proportionerlig för att förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism i enlighet med gällande bestämmelser. I denna proposition föreslås det att handlingsutrymmet utnyttjas i fråga om förlängning av lagringstiden för uppgifter.

Det sjätte penningtvättsdirektivet ger också medlemsstaterna handlingsutrymme när det gäller uttag av avgifter för register över verkligt huvudmannaskap. Enligt artikel 11.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna välja att göra uppgifter om verkligt huvudmannaskap i sina centrala register tillgängliga för ansvariga enheter mot betalning av en avgift. Samtidigt anges det att avgiften ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att täcka kostnaderna för att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som finns i de centrala registren och för att göra informationen tillgänglig. Dessa avgifter ska fastställas på ett sådant sätt att den faktiska tillgången till uppgifterna i de centrala registren inte undergrävs. Enligt artikel 13.12 i det sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna också välja att göra uppgifter om verkligt huvudmannaskap i sina centrala register tillgängliga för sökandena mot betalning av en avgift, som ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att täcka kostnaderna för att säkerställa kvaliteten på de uppgifter som finns i dessa register och för att göra informationen tillgänglig. Dessa avgifter ska fastställas på ett sådant sätt att den faktiska tillgången till uppgifterna i de centrala registren inte undergrävs. I propositionen föreslås det inte att handlingsutrymmet utnyttjas i fråga om avgifter.

Artikel 16 i det sjätte penningtvättsdirektivet gäller register över bankkonton och elektroniska datasöksystem och enligt artikelns 5 punkt får medlemsstaterna kräva att andra uppgifter som anses vara viktiga för finansunderrättelseenheter, för Amla för gemensamma analyser i enlighet med artikel 32 i detta direktiv och artikel 40 i Amla-förordningen och för tillsynsmyndigheter när de fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv ska finnas tillgängliga och sökbara via de centraliserade automatiserade mekanismerna. I Finland är det redan nu möjligt att via övervakningssystemet för bank- och betalkonton få även andra uppgifter än de uppgifter som krävs enligt direktiven. Dessutom möjliggör artikel 16.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet en förlängning av lagringstiden för uppgifter. Enligt den ovannämnda punkten ska medlemsstaterna säkerställa att informationen om innehavare av bankkonton eller betalkonton, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack, görs tillgänglig via deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot. Utan att det påverkar nationell straffrätt om bevis som är tillämpliga på pågående

brottsutredningar och rättsliga förfaranden, får medlemsstaterna, i konkreta fall, tillåta att sådana uppgifter lagras, eller kräva att sådana uppgifter lagras, under en ytterligare period på maximalt fem år, om medlemsstaterna har fastställt att en sådan lagring är nödvändig och proportionerlig för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. I propositionen föreslås det att möjligheten till undantag utnyttjas, eftersom det skulle göra att man effektivare kunde förebygga, upptäcka, utreda och lagföra penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Enligt artikel 21.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet får medlemsstaterna tillåta begränsning av tillgången till den brottsbekämpningsrelaterade information som avses i första stycket c från fall till fall, om tillhandahållandet av sådana uppgifter sannolikt kommer att äventyra en pågående utredning. I propositionen har det ansetts motiverat att handlingsutrymmet utnyttjas.

I artikel 24 i det sjätte penningtvättsdirektivet anges det att medlemsstaterna ska fastställa den period för det tillfälliga avbrytandet eller för vägran till samtycke som ska gälla för finansunderrättelseenheternas analytiska arbete, som inte får överstiga tio arbetsdagar. Medlemsstaterna får fastställa en längre period om finansunderrättelseenheterna, i enlighet med nationell rätt, utför uppgiften att spåra, beslagta, frysa eller förverka tillgångar som härrör från brott. Om en längre period för det tillfälliga avbrytandet eller för vägran till samtycke fastställs ska medlemsstaterna säkerställa att finansunderrättelseenheterna utför sina uppgifter med iakttagande av lämpliga nationella skyddsåtgärder, såsom möjligheten för den person vars transaktion tillfälligt avbryts att få avbrytandet prövat i domstol. I denna proposition har man valt att utnyttja möjligheten att föreskriva om en längre period.

Enligt artikel 25 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna fastställa den period för det tillfälliga avbrytandet som ska gälla för finansunderrättelseenheternas analytiska arbete, som inte får överstiga fem arbetsdagar. Såsom anges i ovannämnda artikel 24 får medlemsstaterna emellertid fastställa en längre period, om finansunderrättelseenheterna, i enlighet med nationell rätt, utför uppgiften att spåra, beslagta, frysa eller förverka tillgångar som härrör från brott. De ytterligare villkoren är desamma som i artikel 25. I denna proposition utnyttjas också den i artikel 25 angivna möjligheten att tillämpa en längre period för avbrytande.

I artikel 41 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det att medlemsstaterna vid tillämpning av artiklarna 37.1 och 38.1 får begära att utgivare av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster som driver andra etableringar på deras territorium än ett dotterföretag eller en filial eller som bedriver verksamhet på deras territorium genom ombud eller distributörer eller genom andra typer av infrastruktur inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster utser en central kontaktpunkt på deras territorium. Denna centrala kontaktpunkt ska som företrädare för den ansvariga enheten säkerställa att reglerna för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism efterlevs och underlätta tillsynsorganens utövande av tillsyn, bland annat genom att på begäran förse tillsynsorganen med dokument och information. I denna proposition föreslås det att detta handlingsutrymme utnyttjas, eftersom det kan antas leda till bättre efterlevnad av bestämmelserna och effektivare tillsyn.

I artikel 49.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet anges det att medlemsstaterna kan tillåta inrättande av tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism om ett kreditinstitut eller finansiellt institut etablerat inom unionen har inrättat etableringar i minst två tredjeländer. Finansiella tillsynsorgan får anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information. Motsvarande bestämmelser finns i artikel 50.7, enligt vilken medlemsstaterna

får tillåta att tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism inrättas om en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn etablerad inom unionen har inrättat etableringar i minst två tredjeländer. Icke-finansiella tillsynsorgan får anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De icke-finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information. I propositionen föreslås det att detta handlingsutrymme utnyttjas, eftersom inrättandet av tillsynskollegier kan leda till effektivare tillsyn.

I artikel 52 i det sjätte penningtvättsdirektivet finns det ett krav på att om ett självreglerande organ har fått i uppdrag att utöva tillsyn över ansvariga enheter, ska medlemsstaten säkerställa att det självreglerande organets verksamhet vid utförandet av sådana uppdrag är föremål för tillsyn av en myndighet. Finlands Advokater, som övervakar advokater, är ett sådant självreglerande organ som avses i direktivet. Vid beredningen av propositionen övervägdes olika alternativ till vilken myndighet som skulle övervaka Finlands Advokaters tillsyn enligt penningtvättslagstiftningen. Ett alternativ som övervägdes var justitiekanslern, som annars övervakar lagligheten i Finlands Advokaters verksamhet. Detta alternativ ansågs dock inte vara möjligt på grund av Finlands grundlag, eftersom den som övervakar ett självreglerande organ med stöd av artikel 35 i Amla-förordningen är föremål för inbördes utvärderingar av Amla. Det faktum att justitiekanslern skulle bli föremål för åtgärder av en EU-myndighet skulle strida mot justitiekanslerns uppgifter och ställning som högsta laglighetsövervakare enligt grundlagen. Eftersom det förutsätts att den myndighet som utövar tillsyn över ett självreglerande organ bland annat ska ge instruktioner om hur tillsynsuppgifterna ska utföras och säkerställa att det självreglerande organet utför sina tillsynsuppgifter på ett adekvat och effektivt sätt, är det till fördel om tillsynsmyndigheten själv har expertis och erfarenhet av att övervaka förebyggandet av penningtvätt och finansiering av terrorism. Tillstånds- och tillsynsverket ska framöver övervaka även de så kallade tillståndsjuristerna, så även till denna del skulle det vara motiverat att Tillstånds- och tillsynsverket övervakar det självreglerande organet. Tillstånds- och tillsynsverket är dessutom den myndighet som påför eventuella administrativa påföljder på framställan av advokatföreningen för dem som föreningen utövar tillsyn över. Trots att eventuellt samma person på Tillstånds- och tillsynsverket kan samarbeta med advokatföreningen om påförandet av påföljd på den ansvariga enheten och utöva tillsyn över advokatföreningens verksamhet på det sätt som beskrivits ovan anses detta inte äventyra personens objektivitet och därigenom orsaka i 27–28 § i förvaltningslagen avsett jäv. Trots att den person som sköter tillsynsverksamheten själv har föreslagit påförande av påföljdsavgift och deltagit i beslutet om den och en bedömning av detta samma enskilda ärende görs vid tillsynen stannar bedömningen dock även i en sådan situation vid frågan om advokatförening har skött sitt tillsynsuppdrag korrekt och tillsynen riktar sig inte mot Tillstånds- och tillsynsverkets åtgärder. Därmed är det inte nödvändigt att administrativt skilja på tillsynen över advokatföreningen och påförandet av påföljder på advokatföreningens framställan på Tillstånds- och tillsynsverket.

I artikel 52.5 om tillsynen över självreglerande organ anges det att medlemsstaterna får föreskriva effektiva, proportionella och avskräckande åtgärder eller sanktioner, om självreglerande organ underlåter att efterkomma en begäran eller instruktion eller någon annan åtgärd som vidtagits av myndigheten i enlighet med punkt 2 eller 3. I denna proposition har det inte ansetts nödvändigt att föreskriva om ovannämnda åtgärder eller sanktioner, eftersom det självreglerande organ som föreslås bli utsett till tillsynsorgan är ett offentligrättsligt samfund som också står under tillsyn av exempelvis justitiekanslern. Därtill är tillsyn över ett självreglerande organ i princip exceptionellt och främmande för det finländska rättssystemet, vilket betyder att man i detta hänseende vid genomförande av det sjätte penningtvättsdirektivet har hållit sig till minimikraven.

Artikel 55 i det sjätte penningtvättsdirektivet gäller sanktionsavgifter och artikelns 4 punkt ger handlingsutrymme på så sätt att medlemsstaterna får ge behöriga myndigheter befogenhet att ålägga sanktionsavgifter som överstiger de belopp som avses i punkterna 2 och 3. Vid beredningen av propositionen har det ansetts att de sanktionsavgifter som anges i artikeln är tillräckliga och att det inte finns anledning att införa bestämmelser om högre avgifter än så.

Artikel 56 i det sjätte penningtvättsdirektivet gäller administrativa åtgärder och i artikelns 5 punkt anges det att medlemsstaterna får ge tillsynsorgan befogenhet att tillämpa ytterligare typer av administrativa åtgärder utöver dem som avses i punkt 2. Vid beredningen av propositionen har det inte setts något behov av att tillämpa ytterligare typer av administrativa åtgärder, eftersom de administrativa åtgärder som ska genomföras nationellt enligt det sjätte penningtvättsdirektivet redan är heltäckande.

Artikel 58 gäller offentliggörande av ekonomiska sanktioner, administrativa åtgärder och löpande viten och i artikelns 2 punkt anges det att medlemsstaterna, genom undantag från första stycket, om offentliggörandet avser administrativa åtgärder som har överklagats och som inte syftar till att avhjälpa allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser, får tillåta att offentliggörandet av dessa administrativa åtgärder skjuts upp till utgången av tidsfristen för inlämnande av överklagande. I Finland har offentliggörandet av administrativa påföljder varit mycket transparent och det har samtidigt meddelats om det är möjligt att söka ändring i en påföljd. Följaktligen har det vid beredningen av propositionen inte ansetts vara nödvändigt att utnyttja handlingsutrymmet.

I artikel 65.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet anges det att medlemsstaterna får förbjuda de myndigheter som avses i punkt 1 att samarbeta när sådant samarbete, inbegripet utbytet av information, skulle inkräkta på pågående utredningar, undersökningar, analyser av en finansunderrättelseenhet eller förfaranden i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt i den medlemsstat där myndigheterna är belägna. På motsvarade sätt anges det i artikel 66.2 att medlemsstaterna får förbjuda de myndigheter som avses i punkt 1 att samarbeta när sådant samarbete, inbegripet utbytet av information, skulle inkräkta på en pågående utredning, undersökning eller ett förfarande i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt i den medlemsstat där myndigheterna är belägna. I regeringens proposition föreslås det att det ovan beskrivna handlingsutrymmet utnyttjas, eftersom det är viktigt att trygga pågående nationella utredningar, analyser av centralen för utredning av penningtvätt, undersökningar och förfaranden i enlighet med straffrätten och förvaltningsrätten.

I artikel 68.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet anges det att medlemsstaterna får tillåta att viss information lämnas ut till andra nationella myndigheter som enligt lag har ansvar för tillsyn över finansmarknaderna, eller med specifikt ansvar för att förhindra eller utreda penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. De krav i fråga om tystnadsplikt som fastställs i artikel 67.1 och 67.3 får inte utgöra ett hinder för sådant utlämnande. Vidare får medlemsstaterna enligt artikel 68.3 tillåta att viss information som rör tillsyn över att ansvariga enheter efterlever penningtvättsförordningen lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer, revisionsrätter och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, på följande villkor: a) enheterna har ett klart definierat mandat enligt nationell rätt att undersöka eller granska agerandet hos tillsynsorgan eller myndigheter med ansvar för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn, b) informationen är strikt nödvändig för fullgörandet av det mandat som avses i led a, c) de personer som har tillgång till informationen omfattas enligt nationell rätt av krav i fråga om tystnadsplikt som minst är likvärdiga med dem som avses i punkt 1, och d) information som har sitt ursprung i en annan medlemsstat får inte lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har lämnat ut den, och endast för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut. Medlemsstaterna får

också tillåta att information enligt första stycket i denna punkt lämnas ut till tillfälliga undersökningskommittéer som Europaparlamentet har tillsatt i enlighet med artikel 226 i EUF-fördraget och artikel 2 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens beslut 95/167/EG, Euratom, EKSG, om detta utlämnande är nödvändigt för dessa kommittéers verksamhet. I propositionen föreslås det att det ovan beskrivna handlingsutrymmet utnyttjas för att utlämnandet av uppgifter ska vara effektivare.

Närmare om genomförandet av totalreformen

Under beredningen av propositionen stannade man för en totalreform av penningtvättslagen eftersom majoriteten av bestämmelserna i penningtvättslagen i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen. Däremot föreslås det ingen totalreform av lagen om centralen för utredning av penningtvätt eller lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, eftersom behovet av ändringar i dessa lagar till följd av genomförandet av det sjätte penningtvättsdirektivet är mer begränsade. Därmed bör man konstatera att det i lagen om centralen för utredning av penningtvätt avsedda datainnehåll som ska lagras i penningtvättsregistret eller till vilka myndigheter uppgifterna i registret får utlämnas och för vilka användningsändamål inte har motiverats eller bedömts som helhet med jämförbara kriterier. En liknande helhetsbedömning och motivering av helheten har inte heller gjorts över vilka alla uppgifter myndigheterna kan få av de ansvariga enheterna genom att använda delsystemet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton, vilka myndigheter som får använda systemet för informationssökning och för vilka användningsändamål de hämtade uppgifterna får användas. Eftersom de nämnda lagarna har ändrats och kompletterats i flera steg sker det inte en bedömning av hur helhetskonsekvenserna av de ändrade bestämmelserna påverkar individens privatliv och skyddet för personuppgifter.

6.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Information om andra medlemsstaters planer för hur de ska genomföra EU:s penningtvättsbestämmelser samlades in genom en enkät som sändes ut till medlemsstaterna i juni 2025. Sverige, Rumänien, Tyskland, Frankrike, Italien, Slovenien, Grekland, Ungern, Danmark, Nederländerna, Litauen, Lettland och Estland svarade på enkäten. I många medlemsstater befinner sig genomförandet av bestämmelserna fortfarande i en inledande fas, dock med undantag för Sverige, vars regering den 30 augusti 2024 publicerade en utredning om reformen av penningtvättslagstiftningen.

Sverige

I den nämnda utredningen i Sverige föreslås det att Sveriges nuvarande penningtvättslag och registerlag ska ersättas med en ny gemensam penningtvättslag. I utredningen föreslås det även bestämmelser som ska genomföra bestämmelserna i det sjätte penningtvättsdirektivet och kompletterande bestämmelser till penningtvättsförordningen och Amla-förordningen.[47]

I utredningen föreslås det att justitiekanslern ska övervaka Advokatsamfundet i Sverige när det gäller dess penningtvättstillsyn. Justitiekanslern har till uppgift att bland annat kontrollera att Advokatsamfundet utför sin penningtvättstillsyn och vid behov ge instruktioner om brister upptäcks.

[47] https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/08/sou-202458/

Utredningen innehåller förslag som gäller den svenska finansunderrättelseenhetens tillgång till register och databaser samt information från myndigheter och andra aktörer, vilka förväntas förbättra möjligheterna att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Det föreslås att den svenska finansunderrättelseenheten ska ha befogenhet att avbryta en transaktion och att avbrottet ska kunna förlängas från två till tio dagar.

När det gäller tillämpningsområdet noteras det i utredningen att genom penningtvättsförordningen kommer nya verksamhetsutövare, såsom leverantörer av kryptotillgångstjänster, att börja omfattas av penningtvättsbestämmelserna. I utredningen föreslås det också att pantbanker, varuhandlare som hanterar kontanta betalningar över 5 000 euro och auktionsplattformar för handel med utsläppsrätter även fortsättningsvis, såsom en nationell utvidgning, ska omfattas av penningtvättslagstiftningen. När det gäller andra branscher bedömer utredningen att tillämpningsområdet inte behöver utvidgas ytterligare.

I Sverige omfattar konto- och värdefackssystemet information om innehavarens konto eller bankfack, det vill säga systemet motsvarar det finska övervakningssystemet för bank- och betalkonton. I utredningen konstateras det att i nuläget är det endast vissa myndigheter som har tillgång till konto- och värdefackssystemet. Övriga verksamhetsutövare bör inte ges tillgång till informationen. Utredningen föreslår att kreditinstituten ska ges tillgång till systemet för att förhindra penningtvätt, finansiering av terrorism och annan finansiell brottslighet. I syfte att minska de risker som informationstillgången medför får kreditinstituten endast söka efter kontonummer.

Sverige har också i mars 2025 publicerat en promemoria[48] om genomförandet av artiklarna 11–15 om verkligt huvudmannaskap i det sjätte penningtvättsdirektivet. I promemorian föreslås det bland annat att det i fråga om registreringen av verkliga förmånstagare införs striktare regler om på vilket sätt olika kategorier av mottagare kan få del av uppgifter i registret och en ny sekretessbestämmelse till skydd för enskilda vars uppgifter finns i registret.

Litauen

Litauen har utarbetat ett utkast om verkställigheten av Amla-förordningen[49], vilket är tillgängligt enbart på lettiska.

Tillsyn över självreglerande organ i olika medlemsstater

Utifrån de preliminära uppgifterna kan man anta att det inte kommer att finnas någon enhetlig linje i medlemsstaterna när det ska utses en sådan tillsynsmyndighet som avses i artikel 52 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I Estland är advokatförbundet och notariekåren självreglerande organ, och tillsynen över dem kommer även framöver att utövas av finansunderrättelseenheten. I Österrike ansvarar självreglerande organ för övervakningen av advokater och notarier, och deras verksamhet styrs och övervakas i sin tur av de behöriga ministerierna. Justitieministeriet är den högsta tillsynsmyndigheten för dessa yrkesgrupper. I Slovenien planerar man däremot att flytta över de självreglerande organens tillsynsuppgifter till myndigheterna. I Frankrike håller man på att omarbeta tillsynsmodellen, och det finns planer på att inrätta en rådgivande kommitté för AML/CFT, men man har ännu inte definierat den exakta ramen för tillsynsorganet enligt artikel 52 i sjätte penningtvättsdirektivet. Grekland har för närvarande inga

[48] Promemoria Utlämnande av uppgifter ur registret över verkliga förmånstagare
[49] Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10...

självreglerande organ som fungerar som tillsynsorgan, men landet överväger saken när det gäller jurister och notarier. I Ungern utövar självreglerande organ tillsyn över jurister, notarier och revisorer, men det har ännu inte fattats något beslut om ett tillsynsorgan. I Tyskland övervakas jurister, patentjurister, skatterådgivare och revisorer av självreglerande organ, och till denna del övervakas de självreglerande organen redan nu decentraliserat av staten. Tyskland överväger ännu hur den tillsyn som krävs enligt det sjätte penningtvättsdirektivet ska införlivas med den nationella lagstiftningen.

I Lettland övervakas advokater, notarier, revisorer och revisionssammanslutningar av självreglerande organ och för närvarande är dessa oberoende i sin tillsynsverksamhet. Lettland behandlar dock frågan om att utse en myndighet i samband med beredningen av ett lagförslag. I Litauen fungerar flera självreglerande organ som tillsynsorgan, såsom advokatföreningen, notarie- och revisorsföreningarna och domarföreningen. Litauen planerar att utse enheten för utredning av ekonomisk brottslighet, som lyder under inrikesministeriet, till den myndighet som ska övervaka de ovannämnda självreglerande organen.

Genomförande av registreringsplikten för verkliga förmånstagare i medlemsstaterna

När det gäller skyldigheten att registrera verkliga förmånstagare varierar medlemsstaternas syn på saken. I Estland och Tyskland ska alla juridiska personer registrera sina huvudmän i det nationella registret utan undantag. I Frankrike kan däremot ett undantag från registrering av verkligt huvudmannaskap grunda sig på artikel 65 i penningtvättsförordningen, som gäller undantag från juridiska enheters och juridiska konstruktioners skyldigheter.

I Lettland kräver redan de gällande bestämmelserna att alla juridiska personer registrerar sin verkliga förmånstagare. I Lettland registreras inte juridiska organisationer, utan enbart deras verkliga förmånstagare. Om den verkliga förmånstagaren är aktieägare i ett aktiebolag vars aktier kan köpas på en reglerad marknad och där ägarkontrollen enbart grundar sig på aktieägarens ställning görs det en anteckning i Lettlands centrala register om att den verkliga förmånstagaren för den juridiska personen är aktieägare i ett aktiebolag som är noterat på en reglerad marknad och att inflytandet över den juridiska personen enbart grundar sig på aktieägarens ställning. Eftersom samma undantag nämns i artikel 65 i penningtvättsförordningen, tänker Lettland behålla undantaget.

Enligt den litauiska penningtvättslagen ska alla juridiska personer som är etablerade i Republiken Litauen, med undantag för dem vars enda medlem är staten eller en kommun, inhämta, uppdatera och förvalta noggrann information om sina verkliga förmånstagare och lämna in denna information till den som förvaltar informationssystemet för deltagare i juridiska enheter (JADIS).

Man räknar med att vissa undantag från skyldigheten att registrera verkliga förmånstagare kommer att tas med i Sloveniens nationella lagstiftning. Dessa undantag kommer att harmoniseras med artikel 10.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet och artikel 65 i penningtvättsförordningen, vilka tillåter undantag i särskilda fall.

I Österrike ska alla juridiska personer registrera sina verkliga förmånstagare i det nationella registret utan undantag. Om ägarna är fysiska personer och informationen redan finns i andra offentliga register, sker överföringen till registret över huvudmän automatiskt och då krävs det ingen ytterligare anmälan. I undantagsfall, såsom i intressebevakningsförhållanden, kvarstår anmälningsskyldigheten.

I Grekland ska de företag och andra juridiska personer som antingen enligt skattebestämmelserna har fast driftsställe och som ska lämna in skattedeklaration eller vars placeringsort är Grekland, registrera sig i det nationella registret över verkliga förmånstagare. De sammanslutningar som är införda i det register över offentliga sammanslutningar som statistikmyndigheten och tillsynsmyndigheten för undantas från dessa förpliktelser.

I Ungern har man för avsikt att utvidga registreringsskyldigheten för verkliga förmånstagare eftersom Ungerns tolkning är att det finns ytterst begränsade möjligheter att avvika från penningtvättsförordningen.

I Danmark kommer alla juridiska personer att bli skyldiga att samla in, lagra och registrera information om sina verkliga förmånstagare. Undantag från registreringsskyldigheten kan göras endast i noggrant definierade särskilda fall, såsom när det gäller offentligrättsliga samfund och, på vissa villkor, börsbolag. I praktiken uppfyller börsbolag ofta ändå inte villkoren för undantag, eftersom ägandet av dem sällan är koncentrerat till en enda fysisk person. För närvarande är ideella föreningar i Danmark undantagna från registreringsskyldighet, men i och med genomförandet av AML-regelverket kommer även dessa sammanslutningar att börja omfattas av regleringen. Därmed utvidgas registreringsskyldigheten till att i praktiken omfatta alla juridiska personer.

I Nederländerna planerar man att behålla de befintliga undantagen, som gäller bland annat bostadsföreningar, religiösa samfund och historiska former av juridiska enheter, såsom gillen, som inte längre kan bildas.

7 Remissvar

7.1 Remissvar från remissförfarandet

Utkastet till remiss var på brett remissförfarande under perioden 30.6–29.8.2025. Utkastet till proposition sändes till Ålands landskapsregering för utlåtande under perioden 4.9–6.11.2025. Ett sammandrag har utarbetats utgående från utlåtandena, där innehållet i utlåtandena behandlats i större omfattning. I detta kapitel behandlas de viktigaste aspekterna i utlåtandena och hur dessa har beaktats eller varför de har lämnats obeaktade vid den fortsatta beredningen.[50]

Utlåtanden inhämtades av Ålands landskapsregering, Riksdagens justitieombudsmans kansli, Näringslivets centralförbund EK (EK), Södra Finlands regionförvaltningsverk, Finanssiala ry (FA), Finansinspektionen, Finnwatch ry, Centralkriminalpolisen, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry, Konkursombudsmannens byrå, Mikro- och ensamföretagare rf, Nordea Bank Abp, Justitieministeriet, Rättstjänstverket, Patent- och registerstyrelsen, Polisstyrelsen, Verket för finansiell stabilitet, Gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriet, social och hälsovårdsministeriet, skyddspolisen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Advokater, Suomen Perimistoimistojen Liitto ry, Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf, Finlands Revisorer rf, Finlands Försäkringsmäklarförbund rf, Företagarna i Finland rf, Stiftelser och fonder rf, dataombudsmannens byrå, Tullen, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, Utsökningsverket, Veikkaus Ab och Skatteförvaltningen.

[50] Sammandrag av utlåtandena på statsrådets projektsida (på finska): https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/cda5396f-ca2a-4e61-bc56-14f557d82fe2/7eb0d5c7-bd67-4fcd-8f45-f6dd9569404b/YHTEENVETO_20251125123926.PDF

Ålands landskapsregering beaktade i sitt utlåtande såsom Södra Finlands regionförvaltningsverk att det i utkastet till regeringsproposition inte finns något förtydligande av vad den ändrade formuleringen i penningtvättsförordningen avser för fastighetsmäklarnas del gällande andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen. Under den fortsatta beredningen av regeringens proposition har konsekvenserna av ändringen gällande detta kompletterats. Ålands landskapsregering lyfte dessutom fram det behov av tilläggsresurs som den nya lagstiftningen kräver och kom med observationer kring samarbetet med myndigheterna i riket.

Riksdagens justitieombudsmans kansli fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid bland annat bestämmelserna om utövning av offentlig makt, tillvägagångssättet för det nationella genomförandet, specialmotiveringarna, bestämmelserna om administrativa och ekonomiska påföljder, bestämmelserna om sökande av ändring samt motiveringarna till lagstiftningsordning gällande föreskrifterna i lag om olika myndighetsgrupper och samarbetsmetoder samt användningen av offentlig makt, rätten att få uppgifter, Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra kontroller med beaktande av skyddet av hemfriden samt det nationella handlingsutrymmet. Remissinstansen ansåg att man vid den fortsatta beredningen omsorgsfullt bör försäkra sig om att de bestämmelser med befogenheter som till och med innehåller betydande utövande av offentlig makt och bestämmelserna med begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna är noggrant utformade. Riksdagens justitieombudsmans kansli lyfte fram att det i det första lagförslaget i utkastet inte överhuvudtaget finns något förslag om reglering på förordningsnivå i form av fullmakter och kansliet ansåg att detta skapar en tungrodd lagstiftningshelhet. Under den fortsatta beredningen har vissa bestämmelser överförts från det föreslagna utkastet till proposition till nivån för förordning utfärdad av statsrådet. Till följd av riksdagens justitieombudsmans kanslis anmärkning kompletterades också kapitel 13 i propositionen, som gäller förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen.

Riksdagens justitieombudsmans kansli beaktade att utkastet föreskriver om flera behöriga myndigheter eller grupper bildade av myndigheter och ansåg att lagstiftningen om sådana aktörer är betydande särskilt med tanke på 2 § 3 mom. och 119 § 2 mom. i grundlagen. Riksdagens justitieombudsman konstaterade dessutom att rätten till utövande av offentlig makt och rätten att få uppgifter, trots sekretessbestämmelserna, ska föreskrivas i lag och att dessa inte enbart kan grunda sig på avtal. Under den fortsatta beredningen har lagen kompletterats med grunderna för myndighetsgruppernas verksamhet.

I fråga om Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra kontroller i utrymmen för permanent boende observerar riksdagens justitieombudsmans kansli att det i lag bör föreskrivas om förutsättningarna för förhandstillstånd samt att frågan bör granskas i motiveringarna till lagstiftningsordning och att det nationella handlingsutrymmet bör beskrivas. I utlåtandet ansågs det dessutom att bestämmelserna om påföljderna och myndigheternas befogenheter på många punkter bör preciseras under den fortsatta beredningen. Under den fortsatta beredningen har föreskrifterna om påföljder preciserats.

I sitt utlåtande från Riksdagens justitieombudsmans kansli lyfte kansliet för advokatföreningens del bland annat fram observationer om advokatföreningens befogenheter och behovet att utvärdera dem. I den fortsatta beredningen av propositionen har det konstaterats att de befogenheter som föreslås för advokatföreningen motsvarar de befogenheter som den har enligt den gällande regleringen.

Riksdagens justitiekanslers kansli observerade att det i utkastet finns förslag till föreskrifter om rätten att få uppgifter och lämna uppgifter i flera paragrafer och flera kapitel, men förslagen har i motiveringarna till lagstiftningsordning inte granskats i förhållande till 10 § i grundlagen och

till grundlagsutskottets etablerade föreskrifter om lämnande av uppgifter annat än för de delar som gäller behandlingen av personuppgifter. Förslaget kompletterades med detta.

EK ansåg det vara viktigt att tillsynspraxis är så enhetlig som möjligt på hela EU:s inre marknad och att detta ska eftersträvas genom att minimera den administrativa bördan för de ansvariga enheterna.

Södra Finlands regionförvaltningsverk önskade i sitt utlåtande att regeringens proposition förtydligas gällande när det är fråga om ett affärsförhållande och när det är en enskild affärstransaktion. Under den fortsatta beredningen av regeringens proposition har det gällande detta ansetts att de nämnda definitionerna finns i penningtvättsförordningen och att det inte är möjligt att precisera dem nationellt på grund av harmonisering av lagstiftningen. Södra Finlands regionförvaltningsverk lyfte också fram ett förtydligande gällande advokater för de uppdrag som faller utanför tillämpningsområdet och önskade att den motsvarande preciseringen också beaktas för de övriga juridiska tjänsterna. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på den här punkten.

I utlåtandet beaktades de nya ansvariga enheterna också och man ansåg att regeringen i sin proposition bör ta ställning till vad som avses med andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen i förhållande till de ansvariga enheter som avses i den nuvarande lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler. Vid den fortsatta beredningen av regeringens proposition har det ansetts att det inte är möjligt att nationellt precisera definitionen av tillämpningsområdet för ansvarig enhet eftersom denna härrör direkt ur penningtvättsförordningen. Motiveringarna och konsekvensbedömningen i regeringens proposition har dock kompletterats gällande detta. I utlåtandet beaktade man att det planeras att förmedlarna av bostads- och konsumtionslån ska underkastas Tillstånds- och tillsynsverkets tillsyn och att förslaget bör förtydligas gällande detta. Under den fortsatta beredningen har förslaget ändrats så att det anges att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över de nämnda aktörerna.

Södra Finlands regionförvaltningsverk ansåg dessutom att det i samband med att Tillstånds- och tillsynsverket i regeringens proposition anvisas nya ansvariga enheter att utöva tillsyn över bör tas ställning till en mer helhetsbetonad bedömning av personalresurserna. Till denna del har propositionens konsekvenser för Tillstånds- och tillsynsverket preciserats.

Södra Finlands regionförvaltningsverk talade dessutom för bevarande av registret för övervakning av penningtvätt, men lyfte samtidigt fram utmaningen bland annat ur samstämmighetsperspektiv med betydelsen av att sanktionerna enligt penningtvättslagen inte registreras i registret för övervakning av penningtvätt för de aktörer som omfattas av tillståndsövervakning. Enligt Södra Finlands regionförvaltningsverk bör registreringen av sanktionerna i registret för övervakning av penningtvätt i utkastet till regeringsproposition utvidgas att gälla samtliga ansvariga enheter som regionförvaltningsverket utövar tillsyn över. Under den fortsatta beredningen har propositionen ändrats på det sätt som Södra Finlands regionförvaltningsverk föreslog så att en anteckning om påföljder som påförts aktörer med koncession görs i registret över dessa såsom förmedlingsrörelseregistret och registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet.

Södra Finlands regionförvaltningsverk lyfte dessutom fram bland annat definitionen av tredje part i definitionen av tjänsteleverantörer till bolag och föreslog att den avlägsnas helt ur 1 kap. 4 § 1 mom. 10 punkten i penningtvättslagen. Under den fortsatta beredningen av propositionen ansågs det att definitionen av tjänsteleverantörer till bolag inte kan preciseras i den nationella lagstiftningen eftersom den finns i penningtvättsförordningen, men den skriftliga uppfattning

som Europeiska kommissionens representant gav finansministeriet sommaren 2025 finns tillgänglig för remissinstansen när denna i sin tillsyn tolkar lagstiftningen.

FA ansåg det vara bra att förslaget med undantag för vissa undantag inte innehåller omfattande nationella tilläggskrav på de ansvariga enheterna, utan håller sig till det nationella genomförandet av skyldigheterna i EU:s nya reglering av bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism. FA ansåg också att beredningen av förslaget har skett på bred bas och genom gott samarbete med myndigheterna och de viktigaste ansvariga enheterna, vilket tydligt märks i kvaliteten på RP-utkastet. Remissinstansen ansåg det vara nödvändigt att särskild uppmärksamhet under beredningen fästs vid konsekvenserna av regleringen och hållbarheten samt de ekonomiska och administrativa kostnader som den orsakar också på lång sikt. Under den fortsatta beredningen har propositionens konsekvensbedömning kompletterats.

FA ansåg det vara en brist att det i RP-utkastet inte i tillräckligt hög grad tagits fasta på problemen förknippade med tolkningen och tillämpningen i samband med tillämpning av den nuvarande penningtvättslagen, vilka har försvårat de ansvariga enheternas möjligheter att iaktta de förpliktelser gällande administration och kundkännedom i enlighet med penningtvättslagen. I sitt utlåtande lyfte FA som dylika problem fram bland annat de nationella kraven på subjekt med rättsförmåga och rättshandlingsförmåga, kundkännedom och förmånstagare, registreringen av företagsuppgifter och uppgifter om de verkliga förmånstagarna i handelsregistret och skyddet av den som anmält en tvivelaktig transaktion.

För subjekten med rättsförmåga och rättshandlingsförmåga ansåg FA det vara problematiskt att EU:s penningtvättsreglering och också t.ex. FATF:s standarder och tolkningsanvisningar endast identifierar vissa av subjekten med rätts- och rättshandlingsförmåga enligt finsk lag. FA ansåg det vara nödvändigt att utmaningarna med kundkännedomen förknippad med dessa subjekt och eventuella behov av ändringar i lagstiftningen utreds och genomförs i samband med detta lagstiftningsprojekt. Under den fortsatta beredningen av propositionen konstaterades det att lagstiftningen gällande kundkännedom finns direkt i den tillämpade penningtvättsförordningen, som inte just alls tillåter något handlingsutrymme. Å andra sidan torde sjätte penningtvättsdirektivet och den genomförande lagstiftningen delvis underlätta situationen exempelvis genom att i 26 § i det första lagförslaget förtydliga vad som avses med den registreringsnummer för juridisk person som behövs för identifiering av kunden. Under den fortsatta beredningen av propositionen har till penningtvättslagen dessutom fogats en definition av fondbolag och förvaltare av alternativ fond samt kunden till distributören. Bestämmelserna tillämpas i en situation där fondbolaget utnyttjar en distributör för distribution av fonden. Syftet med bestämmelsen är att förhindra en extra administrativ börda och dubbelt uppfyllande av kundkännedomen för fondandelsägare.

Dessutom ansåg FA att det under den fortsatta beredningen av RP-utkastet bör utredas och beredas ändringar i handels- och samfundsregisterlagstiftningen, som säkerställer att de på alla sätt är kompatibla med penningtvättspaketet och regleringen på lägre nivå förknippad med denna. Under den fortsatta beredningen av propositionen har vissa förslag gällande det föreslagna registret över verkliga förmånstagare samt tillämpningsområdet för handelsregisterlagen på registret över verkliga förmånstagare lagts till.

FA ansåg det vara nödvändigt med en sammanjämkning av normerna för företagens administrations- och styrsystem, eftersom det för den ansvariga enheten är ohållbart att det tillämpas avvikande bestämmelser på ett delområde inom företagets interna övervakning och riskhantering än för de övriga delområdena. FA ansåg det vara viktigt att under den fortsatta beredningen eller i en separat utredning som inleds utgående från den bedöma på vilket sätt den nationella lagstiftningen bör utvecklas inom ramen för det handlingsutrymme som EU-

regleringen erbjuder för tryggande av förutsättningarna för placeringsfondsaffärsverksamheten och bevarande av de finländska placeringsfondernas attraktionskraft. I detta hänseende lyfte FA fram samma observationer som Nordea.

För kontrakteringens del önskade FA att texterna förtydligas och preciseras under den fortsatta beredningen för att minska tolkningssvårigheterna. Vid den fortsatta beredningen har det observerats att bestämmelserna om kontraktering finns i den direkt tillämpade penningtvättsförordningen och att även AMLA kommer att ge anvisningar om detta, vilket betyder att det inte finns något handlingsutrymme att utfärda nationell lagstiftning om detta. I fråga om delning av uppgifterna i enlighet med artikel 75 i penningtvättsförordningen ansåg FA att det på ett betydande sätt främjar bekämpningen av penningtvätt och möjliggör en verksamhetsmodell som är klart mer riskbaserad än i nuläget. Om det dock visar sig att delningen av uppgifter blir för svår eller riskfylld för de ansvariga enheterna uppfylls målet för lagstiftningen inte.

FA hade dessutom kommentarer till specifika bestämmelser i en del av propositionens artiklar.

Finansinspektionen konstaterade att det i beredningen av regeringens proposition inte gavs en klar bild av hur det är möjligt att utfärda nationell kompletterande lagstiftning. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det att beredningen av regleringen på lägre nivå förknippad med EU-regleringen fortfarande huvudsakligen pågår och att det därför inte är möjligt att göra en heltäckande bedömning eller beakta den vid beredningen av propositionen. Finansinspektionen konstaterar också att AMLA har direkta befogenheter gällande Finansinspektionen, men att det i propositionen inte alls har behandlats vilka ändringar som det bör göras i lagen om Finansinspektionen till följd av AMLA-förordningen, som gäller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Under den fortsatta beredningen av propositionen har inga nationella ändringsbehov gällande de myndigheter som bekämpar penningtvätt gjorts till följd av förordningen.

Finansinspektionen ansåg att den föreslagna 1 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten i den föreslagna penningtvättslagen ska förtydligas gällande de försäkringsförmedlare som avses i lagen om försäkringsdistribution så att det uttryckligen avser de försäkringsförmedlare som avses i 5 § 2 punkten i den lagen, inte ombuden. På denna punkt har lagens tillämpningsområde förtydligats i specialmotiveringen under den fortsatta beredningen.

Finansinspektionen var av samma åsikt med regeringens proposition att det för försäkringssektorns aktörer inte har framkommit sådana risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som förutsätter en nationell utvidgning av tillämpningsområdet för penningtvättslagstiftningen från vad den är med stöd av artikel 3 i penningtvättsförordningen. Finansinspektionen ansåg det dock vara viktigt att hela försäkringssektorn alltjämt omfattas av sanktionsregleringen och lagstiftningen om de nationella besluten om frysning. Finansinspektionen observerade att avlägsnandet av olycksfallsförsäkringsbolagen och arbetspensionsförsäkringsbolagen från tillämpningsområdet för den nationella penningtvättslagstiftningen tar bort bestämmelserna om exempelvis anmälan av tvivelaktiga affärstransaktioner gällande dessa aktörer. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det ansetts att det inte finns en riskbaserad orsak att låta den nationella utvidgningen för försäkringsaktörernas del förbli i kraft.

Finansinspektionen ansåg därtill att informationsutbytet mellan myndigheterna ytterligare bör utvecklas. Finansinspektionen lyfte samtidigt fram de konsekvenser som de nya förpliktelserna gällande informationsutbytet och åtgärder i anknytning till informationsutbytespartnerskap har för Finansinspektionen. Finansinspektionen ansåg att det i regeringens proposition på ett lyckat

sätt har lyfts fram vissa juridiska personers, såsom offentliga bolags, exceptionella situation i fråga om verkliga förmånstagare. Finansinspektionen anser dock att det för lagstiftningen om verkliga förmånstagare bör säkerställas att den uppfyller kriterierna i FATF:s rekommendation 10.

Finansinspektionen lyfte också fram de s.k. summagränsanmälningarna till centralen för utredning av penningtvätt. Finansinspektionen ansåg att det exempelvis för ansvariga enheter som genomför flera betalningstransaktioner är enklast att göra summagränsanmälningar. Vid den fortsatta beredningen har det för summagränsanmälningarna beaktats att syftet i den harmoniserade EU-regleringen har varit att ersätta dem med en gräns gällande kontantbetalningar. Eftersom det dock är fråga om etablerade anmälningar, som ger betydande mervärde för centralen för utredning av penningtvätt, föreslås det att bestämmelserna om summagränsanmälningar, det vill säga de så kallade anmälningarna av tröskelvärden, fortsätter i enlighet med den nuvarande lagstiftningen. Bevarandet av nuläget ökar inte den administrativa bördan.

Finansinspektionen gav sitt stöd för de utvidgningar av befogenheterna för tillsynsorganen som finns i lagförslaget, men konstaterade att det för dessa bör säkerställas att tillsynsorganens befogenheter finns klart och noggrant föreskrivna i lag, inte med sådana breda formuleringar som används i direktivet. Finansinspektionen lyfte framtidigt fram möjligheten att utföra kontroller i lokaler som omfattas av hemfriden eller objekt som innehåller de ansvariga enheternas uppgifter och konstaterade att FATF upprepade gånger har kritiserat denna brist i tillsynsorganens befogenheter. Finansinspektionen framförde därtill observationer om bland annat kapitlet om påföljder och administrativa åtgärder. Finansinspektionen presenterade dessutom ett flertal observationer av teknisk natur om utkasten till paragrafer. Under den fortsatta beredningen har motiveringarna till förslaget preciserats och kapitlet om administrativa påföljder i propositionen preciserats och ändrats.

Finnwatch ry observerade i sitt utlåtande ändringarna i medborgarorganisationernas rätt att få uppgifter i fråga om de uppgifter som fås ur registret över huvudmän. I sitt utlåtande lyfte Finnwatch ry fram bland annat de tekniska utmaningarna med att få uppgifter ur registret över verkliga förmånstagare och Finnwatch ry ansåg att definitionen av verklig förmånstagare bör rättas. Under den fortsatta beredningen har det ansetts att den föreslagna lagstiftningen om registret över verkliga förmånstagare är i balans med dataskyddslagstiftningen.

Nordea Bank Abp ansåg sig i princip kunna stödja en harmonisering av regleringen på EU-nivå och att det främjar en fungerande inre marknad i Europa och konkurrensförmågan som helhet. Nordea anser det dock vara ytterst beklagansvärt att man vid lagberedningen har hållit sig hårt till de ändringar i den nationella lagstiftningen som förordningen kräver och att förordningens konsekvenser för den finländska fondverksamheten inte i tillräckligt hög grad beaktats i beredningen. Remissinstansen ansåg att den finländska regleringen av fonder innehåller sådan tilläggslagstiftning som avviker från regleringen av fonder i Europa i allmänhet bl.a. särskilt i form av förbudet mot registrering av nominella aktieägare, som redan som sådant försvagar de finländska fondernas konkurrensförmåga genom att minska de verkliga möjligheterna att distribuera finländska fonder via distributörer. Nordea lyfte fram att en central problemfaktor är att den finländska regleringen av fonder för tillfället inte innehåller en definition av vems kund fondinnehavaren är. Vid beredningen av propositionen ansågs det gällande detta att en definition av kunden till ett fondbolags och en alternativ fonds fondförvaltare samt distributörens kund läggs till i penningtvättslagen. Den föreslagna bestämmelsen lämpar sig för de situationer där både fondbolagets eller den alternativa fondens fondförvaltare och distributören enligt penningtvättslagstiftningen är ansvariga enheter och

syftet med bestämmelsen är att förhindra en extra administrativ börda och dubbelt uppfyllande av kundkännedomen för fondandelsägaren.

Nordea ansåg dessutom att en bred distribution av finländska fonder till finländska kunder också i fortsättningen kräver åtminstone att tillämpningsområdet för undantaget i artikel 18.7 i penningtvättsförordningen förtydligas i förarbetet till lagen så att fondbolaget kan utlokalisera de uppgifter som avses i artikel 18.3 c, d och e i de fall då underhållet av fondandelsregistret har utlokaliserat. Det fanns en liknande observation i FA:s utlåtande. I propositionen gjordes inga ändringar i fråga om detta.

Centralkriminalpolisen höll med om RP-utkastets ställningstaganden och ansåg att man genom lagförslagen strävar efter att harmonisera de europeiska myndigheternas förmåga att reagera på omfattande, internationell och organiserad brottslighet och de brottsliga aktörernas förmåga att överföra och täcka den erhållna vinningen av brott genom penningtvätt. En enhetlig reglering är också i Finland förutsättningen för en lyckad brottsbekämpning.

I sitt utlåtande lyfte Centralkriminalpolisen fram de nya befogenheter som föreslås i lagen om centralen för utredning av penningtvätt och understödde förslagen. Centralen för utredning av penningtvätt ansåg att de ökar det nödvändiga utbytet av uppgifter med den privata sektorn. Centralkriminalpolisen fäster dock uppmärksamhet vid att de tillägg som föreslås på paragrafnivå i lagen om centralen för utredning av penningtvätt genomgående är exceptionellt mångordiga och detaljerade. Centralkriminalpolisen föreslår att det vid den fortsatta beredningen eftersträvas att ta med de nödvändiga omständigheterna på paragrafnivå och att de omständigheter som utgör bakgrund överförs till specialmotiveringarna i propositionen. Under den fortsatta beredningen har propositionen förtydligats till denna del, men det har ansetts vara tydligast att exempelvis lämna kvar vad som föreskrivits om sekretessplikten för advokater och rättegångsbiträden med tillstånd i det gällande 4 § 1 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt i den bestämmelsen.

Centralkriminalpolisen lyfte fram de så kallade summagränsanmälningarna, som har varit ytterst viktiga för genomförandet av centralens för utredning av penningtvätt lagstadgade uppgifter. I kombination med den övriga information som centralen för utredning av penningtvätt har tillgång till är summagränsanmälningarna en avgörande, viktig informationskälla för ett högklassigt utrednings- och analysarbete. Centralkriminalpolisen betonar att centralens för utredning av penningtvätt förmåga att bekämpa den brottslighet som brottsliga organisationer som fungerar som nätverk, inklusive narkotika- och bedrägeribrott försvagas, om summagränsanmälningarna försvinner. Inrikesministeriets och Polisstyrelsens utlåtanden innehåller likartade observationer. Under den fortsatta beredningen av propositionen har det observerats att summagränsanmälningarna har avlägsnats till följd av maximigränsen för kontanta betalningar, för vilken medlemsstaterna har lämnats handlingsutrymme att föreskriva om en lägre gräns för kontantbetalningar, men å andra sidan har nyttan med summagränsanmälningar identifierats, vilket betyder att man stannat för att lägga till ett förslag om dem till penningtvättslagen i enlighet med den gällande lagstiftningen.

Gällande de ekonomiska konsekvenserna konstaterade Centralkriminalpolisen att det utöver ansvarspersonen för de grundläggande fri- och rättigheterna också uppstår ekonomiska konsekvenser genom AMLA-förordningen för centralen för utredning av penningtvätt av skyldigheten att med sända en eller flera anställda till den stöd- och samordningsmekanism som grundats vid EU:s utredningscentral för penningtvätt samt de gemensamma analyser som görs till följd av AMLA och de omfattande statistikföringskraven för centralen för utredning av penningtvätt. Konsekvensbedömningen kompletterades med detta.

Centralkriminalpolisen konstaterade att det i RP-propositionen därtill föreslås att det ska införas bestämmelser om rättelseyrkande i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, som en person vars bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande har avbrutits och centralen för utredning av penningtvätt har förlängt avbrottet i 25 vardagar, om det är nödvändigt. Centralkriminalpolisen föreslås vara den behandlande instansen för rättelseyrkandet, vilket är ett nytt uppdrag för ämbetsverket och inga separata resurser har anvisats för uppdraget. Under den fortsatta beredningen har konsekvensbedömningen kompletterats i enlighet med utlåtandet.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry meddelar sitt missnöje med slutresultatet av lagberedningen gällande registreringen av verkliga förmånstagare inom fastighetsbranschen. Rakli anser att miniminivån vid implementeringen av det sjätte penningtvättsdirektivet bör vara rekommendationerna om registrering av verkliga förmånstagare, vilka framgår av OECD:s rapport Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes: Finland. Under den fortsatta beredningen av propositionen har det förslag som var på remiss bevarats, enligt vilket de styrelseledamöter som införts i handelsregistret anses vara verkliga förmånstagare i ett bostadsaktiebolag och ömsesidigt fastighetsaktiebolag. Bestämmelsen motsvarar nuläget.

Konkursombudsmannens byrå meddelade att den anser förslaget som helhet vara bra. Konkursombudsmannens byrå lyfte fram ett behov av en ändring i de enligt penningtvättslagen ansvariga enheterna så att kretsen utvidgas att gälla alla instanser som verkar som boutredare oberoende av om de är advokater. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det ansetts att de nämnda instanserna redan ingår i definitionen i artikel 3.3b i penningtvättsförordningen.

Justitieministeriet konstaterade att ministeriet anser det vara nödvändigt med deltagande vid den fortsatta beredningen av propositionen gällande bestämmelserna om tillsyn över advokater och den övriga lagstiftningen i anknytning till justitieministeriets förvaltningsområde.

Justitieministeriet ansåg att redogörelsen för det handlingsutrymme som penningtvättsförordningen och sjätte penningtvättsdirektivet ger medlemsstaterna huvudsakligen är omsorgsfullt gjord. Justitieministeriet fäste dock uppmärksamhet vid att redan det fjärde och femte penningtvättsdirektivet har innehållit endast ett litet nationellt handlingsutrymme och har representerat ytterst långtgående harmonisering. Justitieministeriet observerade att även om regleringen ingår i direktiven är det möjligt att använda det nationella handlingsutrymmet endast i den utsträckning som direktivet uttryckligen tillåter det. Primärt ska handlingsutrymmet gå att hitta i direktivets artiklar. Justitieministeriet fäste dessutom uppmärksamhet vid att det är skäl att iaktta det handlingsutrymme som unionsrätten uttryckligen lämnar åt medlemsstaterna fullt ut också för de bestämmelser som är förknippade med frågor som förts fram i FATF:s bedömningar. Under den fortsatta beredningen av propositionen har de brister som observerats i EU-regleringen beaktats i den utsträckning som de inte helt uppfyller FATF:s rekommendationer och för detta har kompletterande nationell lagstiftning föreslagits i anknytning till exempelvis högrisländer.

Gällande motiveringarna till lagstiftningsordning konstaterade justitieministeriet att aspekterna på skyddet av personuppgifter har beskrivits på korrekt sätt i motiveringarna. Justitieministeriet konstaterade att man gällande detta kunde fästa noggrannare uppmärksamhet vid grundlagsutskottets riktlinjer gällande det att man bör ställa sig återhållsamt till nationell reglering inom ramen för tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen och reservera regleringen till sådana situationer där det riskbaserat är nödvändigt (GrUU 14/2018 rd). Justitieministeriet observerade att det i motiveringarna till lagstiftningsordning dock är skäl att utvärdera hur användningen av handlingsutrymmet i den föreslagna lagstiftningen påverkar

de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna. Under den fortsatta beredningen av propositionen har det säkerställts att tilläggsregleringen om dataskyddet för propositionens del har hållit sig till ett minimum.

Justitieministeriet meddelade att det stöder förslaget om att tillsynen över advokaterna i Finland på samma sätt som i nuläget sköts av advokatförenigen (Finlands Advokater). Justitieministeriet höll med om den bedömning som gjordes i utkastet att det inte är möjligt att utse statsrådets justitiekansler till övervakare av advokatföreningen och lyfte fram att statsrådets justitiekansler har en i grundlagen grundad specialställning som högsta laglighetsövervakare.

Gällande förslaget i utkastet till proposition att Tillstånds- och tillsynverket ska vara myndighetsövervakare över Finlands Advokater observerade justitieministeriet att tillsyn över ett självreglerande organ är rätt så exceptionellt och ett främmande element i Finlands rättssystem. Därmed anser justitieministeriet att endast minimikraven i direktivet ska iakttas vid genomförandet av direktivet.

Justitieministeriet var av samma åsikt med förslaget gällande bevarandet av påförandet av administrativa påföljdsavgifter på Finlands Advokater. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid att det i den nuvarande lagtolkningen har ansetts att andra tillhandahållare av juridiska tjänster täcker också offentliga rättsbiträden, som utför ett myndighetsuppdrag och justitieministeriet ansåg det vara viktigt att detta förtydligas i motiveringarna och att tillsynsorganet också i fortsättningen bör vara Tillstånds- och tillsynsverket. Under den fortsatta beredningen har motiveringarna till propositionen förtydligats på denna punkt.

Justitieministeriet konstaterade dessutom att bestämmelserna om kundkännedom i fortsättningen är direkt tillämpbar EU-rätt.

Gällande konsekvensbedömningen observerade justitieministeriet bland annat att kostnadskonsekvenserna för företagen bör undersökas under den fortsatta beredningen. Justitieministeriet observerade att det i penningtvättsförordningen finns vissa bestämmelser kopplade till behandlingen av kundkännedomsuppgifterna som helt saknas i de gällande direktiven, som enligt justitieministeriets uppfattning med säkerhet har konsekvenser för sådana ansvariga enheter som utnyttjar dem, inklusive konsekvenser för informationssystemen samt konsekvenser för anvisningar till samt utbildning och handledning av de anställda. För de ansvariga enheternas del är det skäl att beakta dessa konsekvenser av de nya bestämmelserna. Konsekvensbedömningen kompletterades utgående från justitieministeriets observationer.

För bedömningen av dataskyddskonsekvenserna ansåg justitieministeriet att konsekvenserna för dataskyddet i stor utsträckning också uppstår på det sätt som sjätte penningtvättsdirektivet genomförs nationellt. I sitt utlåtande lyfte justitieministeriet fram behovet att utvärdera dataskyddskonsekvenserna i fråga om behandlingen av kundkännedomsuppgifterna och personuppgifterna förknippade med straffärenden på vilket sätt utbytet av uppgifter mellan den privata sektorn och myndigheterna kan påverka omfattningen på behandlingen av personuppgifter förknippade med straffärenden. För datautbytespartnerskapens del bör konsekvenserna för privatlivet och skyddet av personuppgifter beaktas. Under den fortsatta beredningen har konsekvensbedömningen kompletterats i enlighet med justitieministeriets observation.

För partnerskapen vid utbyte av uppgifter kommenterade justitieministeriet bland annat handlingsutrymmet att på nationell nivå föreskriva om skyddsåtgärder. Det faktum att frågan endast omnämns i inledningen gör det svårt att bedöma om handlingsutrymmet existerar. Artikel 75.3 strävar efter att avgränsa de uppgifter som utbyts. Innehållet i artikeln verkar dock

möjliggöra utlämnande av vilka uppgifter som helst bara de är kopplade till kundrelationen. Detta kan göra det besvärligt att beakta principen om minimering av uppgifter och kravet på koppling till användningsändamålet.

För dataombudsmannens resurser konstaterade justitieministeriet att den ökade arbetsmängden och uppgifterna i princip ska skötas i enlighet med ekonomiskpolitiska ministerutskottets riktlinjer inom ramen för de nuvarande anslagen. Helhetssituationen för resurserna på dataombudsmannens byrå försvårar dock detta. Justitieministeriet har för avsikt att behandla resurserna som helhet inom ramen för de kommande budget- och ramprocesserna.

I fråga om förslaget till ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt ansåg justitieministeriet att i synnerhet det föreslagna 4 § 3 och 4 mom. bör utvärderas noggrannare under den fortsatta beredningen. Under den fortsatta beredningen bör man särskilt granska på vilka sätt det är möjligt att koppla rätten att få uppgifter till att uppgifterna är nödvändiga och till uppgifternas användningsändamål vid centralen för utredning av penningtvätt.

Justitieministeriet ansåg det vara nödvändigt att de nationella motsvarigheterna till de datasystem som avses i direktivet fullt ut preciseras på lagnivå, om dessa existerar. Justitieministeriet lyfte fram att ordalydelsen i direktivet inte kräver att centralen för utredning av penningtvätt ska ges direkt tillgång till uppgifterna i utsökningsregistret. Under den fortsatta beredningen av propositionen ansågs det nödvändigt att avlägsna det föreslagna 4 § 3 mom.

Gällande skyldigheten att utse en ansvarig för de grundläggande rättigheterna observerade justitieministeriet att medlemsstaterna enligt artikel 20.1 i direktivet ska försäkra sig om att centralerna för utredning av penningtvätt utser en ansvarig för de grundläggande rättigheterna. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats så att bestämmelsen om centralens för utredning av penningtvätt skyldighet att utse en ansvarig för de grundläggande rättigheterna införs i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Justitieministeriet fäste i bestämmelserna om verkliga förmånstagare i utkastet till proposition sin uppmärksamhet vid att förordningarna som sådana och direkt är tillämplig rätt i medlemsstaterna. Justitieministeriet ansåg att förordningen som regel inte kräver separat genomförande på nationell nivå. I allmänhet ska förordningen inte skrivas om och dess text ska inte införas i den nationella lagen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det gällande detta såsom i också i den version som var på remiss att den så kallade presumtionsbestämmelsen enligt den nuvarande lagstiftningen kan tillämpas också i framtiden, dock med några preciseringar.

För den ECRIS-reglering som ingår i sjätte penningtvättsdirektivet konstaterade justitieministeriet att det är oklart vad innehållet i direktivet avser på denna punkt. Enligt justitieministeriet är det inte möjligt att införa det i den nationella lagstiftningen genom att upprepa innehållet i direktivet i 27 § 4 punkten i det första lagförslaget, vilket betyder att den nämnda bestämmelsen bör avlägsnas som betydelselös. Justitieministeriet lyfte fram att en eventuell fortsatt beredning bör ske i samråd med justitieministeriet och Rättsregistercentralen. Förslaget avlägsnades vid den fortsatta beredningen

I sitt utlåtande hänvisade justitieministeriet till att kapitlet om terroristbrott i utkastet till regeringsproposition innehåller en beskrivning av äldre lagstiftning. Justitieministeriet observerade också att det pågår en omarbetning av kapitel 34 a i strafflagen, som gäller terroristbrott. Propositionen rättades på denna punkt under den fortsatta beredningen.

Rättstjänstverket beaktade att ordalydelsen i den nuvarande penningtvättslagen på det sättet är oklar att det inte direkt av den framgår om lagen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism också gäller offentliga rättsbiträden. Cirka 220 av de offentliga rättsbiträdena i Finland är dessutom advokater, vilket betyder att det kan uppstå oklarheter också i fråga om huruvida det offentliga rättsbiträdet vid utförandet av sina uppgifter lyder under Finlands Advokater eller Regionförvaltningsverkets tillsyn. Vid den fortsatta beredningen av propositionen förtydligades motiveringarna så att de offentliga rättsbiträdena alltjämt anses höra till dem som tillhandahåller andra juridiska tjänster och att Tillstånds- och tillsynsverket är huvudsakligt tillsynsorgan över dem med undantag för de offentliga rättsbiträden som är advokater.

Patent- och registerstyrelsen observerade att det i artikel 10.1 2 i sjätte penningtvättsdirektivet och i punkt 6 i samma artikel samt i artikel 14.1 hänvisas till kommissionens möjlighet att anta sådana genomförandebestämmelser som avses i direktivet punkter. Dessa bestämmelser kan ha och kommer antagligen att ha konsekvenser för Patent- och registerstyrelsens informationssystem. I det här skedet är det utmanande att helt förutse dessa konsekvenser eller kostnaderna av dem. Patent- och registerstyrelsen föreslog att även dessa behov av systemändringar och underhåll av systemen helt finansieras med budgetanslag från och med 1 juli 2026.

Remissinstansen ansåg dessutom att det utgående från utkastet till bestämmelse i 7 § 5 mom. i penningtvättslagen förbli oklart om den inkluderar någon uttrycklig skyldighet och vilken instans skyldigheten gäller. Patent- och registerstyrelsen stöder en ändring av bestämmelsen så att den tydligare visar att den är förpliktande. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt.

Enligt Patent- och registerstyrelsens uppfattning bör det för 15 § penningtvättslagen föreskrivas om de förutsättningar som ska uppfyllas för att domstolen ska kunna ge ett förhandstillstånd. Det finns inga noggrannare bestämmelser om de nämnda förutsättningarna i det sjätte penningtvättsdirektivet. Det är fråga om kontroll som utsträcker sig till skyddet av hemfrid, vilket också torde kräva en komplettering på denna punkt av kapitel 12.3 i RP-utkastet (s. 235–239). Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt. Patent- och registerstyrelsen fäste uppmärksamhet vid 18 § i penningtvättslagen och att det inte i enlighet med den nuvarande ordalydelsen har föreskrivits om när man senast ska ansöka om förlängning av förvaringstiden. Vid den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt. För 19–24 § i penningtvättslagen stöder Patent- och registerstyrelsen för undvikande av oklarheter att begreppen harmoniseras och anpassas till den övriga regleringen av lämnandet av uppgifter, om det inte äventyrar ett effektivt genomförande av direktivet. Under den fortsatta beredningen har propositionen ändrats på denna punkt.

Polisstyrelsen ansåg de målsättningar som presenterades i propositionen i princip vara önskade och ändamålsenliga för effektivisering av bekämpningen av penningtvätt och av finansieringen av terrorism på EU-nivå. I likhet med inrikesministeriet och centralkriminalpolisen lyfte Polisstyrelsen fram resurskonsekvenserna för centralen för utredning av penningtvätt. . Under den fortsatta beredningen har konsekvensbedömningen för centralen för utredning av penningtvätt kompletterats.

Polisstyrelsen noterade att det enligt 2 § i lagen om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt och enligt 1 mom. gällande centralens för utredning av penningtvätt uppgifter vid centralkriminalpolisen finns det en central för utredning av penningtvätt, som operativt är självständig. Gällande detta begrepp bör Polisstyrelsens styrande roll inom polisförvaltningen

samt vid behov direktionsrätt för styrning och ställande av tyngdpunktsområden beaktas. Motiveringarna till propositionen har kompletterats på denna punkt.

Polisstyrelsen ansåg de tidsfrister för avbrytande av affärstransaktion och affärsförhållande som finns i 6 § och 6 a § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt vara viktiga och motiverade.

I likhet med centralkriminalpolisen och inrikesministeriet lyfte polisstyrelsen i sitt utlåtande fram att det är nödvändigt att bevara de så kallade summagränsanmälningarna. Polisstyrelsen delade också inrikesministeriets uppfattning om bevarande av tillämpningsområdet för penningspelsaktörer att tillämpningsområdet ska täcka alla dem som tillhandahåller penningspel. Polisstyrelsen stödde förtydligandet av ställningen för de ombud som erbjuder penningspelstjänster på i propositionen föreslaget sätt och ansåg att den föreslagna ändringen varken äventyrar eller minskar dess övervakningsarbete. Under den fortsatta beredningen har ett förslag om föreskrift om summagränsanmälningar lagts till enligt beskrivningen ovan och tillämpningsområdet för tillhandahållare av penningspelstjänster har preciserats så att det täcker samtliga tillhandahållare av penningspelstjänster.

I sitt utlåtande lyfte Polisstyrelsen också fram att avtalsförordningen eller vid behov avtalsförordningarna om tillsyn över Åland upprättas så att tillsynsansvaret för penningspelsverksamheten och fastighetsmäklarna på Åland inte i något skede faller på Tillstånds- och tillsynsverket.

Gällande den skyldighet för Polisstyrelsen att sköta tillsynsarbetet konstaterade Polisstyrelsen att det bör ombesörjas att de tjänstemän som utövar tillsyn över penninginsamlingar och varulotterier inom Polisstyrelsens lotteriförvaltning får den nödvändiga utbildningen för att i sitt dagliga arbete på ett effektivt sätt kunna agera på det sätt som lagen kräver, om detta kommer att föreskrivas i penningtvättslagen.

Verket för finansiell stabilitet välkomnar det faktum att det i regeringens proposition föreslås ett intimare samarbete och utbyte av uppgifter mellan krishanterings- och depositionsskyddsmyndigheterna samt dem som utövar tillsyn över finanssektorn. Verket för finansiell stabilitet föreslog bland annat precisering av motiveringarna till 11 kap. 63 § 5 mom. och föreslog att lagen om verket för finansiell stabilitet uppdateras eftersom det i fortsättningen inte längre finns bestämmelser om kundkännedomen annat än gällande den preciserande bestämmelsen om registernummer för juridiska personer. Under den fortsatta beredningen har propositionen förtydligats utgående från de frågor som verket för finansiell stabilitet lyfte fram.

Gränsbevakningsväsendet stödde förslaget och föreslog ändring av en enskild term i 17 j § 3 mom. i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, vilket genomfördes.

Mikro- och ensamföretagare rf ansåg att konsekvensbedömningarna av propositionen bör kompletteras gällande konsekvenserna för företag samt för de-risking-fenomenet. Till följd av de presenterade observationerna kompletterades propositionens konsekvensbedömningar.

I sitt utlåtande fäste **FFC** bland annat uppmärksamhet vid myndigheternas ytterst knappa resurser för bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism samt vid att de olika ansvaren och rollerna är splittrade, vilket i framtiden kunde vara nödvändigt att utvärdera ur effektivitetsperspektiv.

Inrikesministeriet ansåg de ändringar som presenterades i regeringens utkast till proposition vara värda att stöda.

Inrikesministeriet ansåg i likhet med det som redogjorts för i centralkriminalpolisens och Polisstyrelsens utlåtanden att summagränsanmälningarna har varit ytterst viktiga för utförandet av centralens för utredning av penningtvätt lagstadgade uppgifter och föreslog att dessa bevaras i denna nya lagstiftning. I fråga om detta har propositionen omarbetats så att förslaget om föreskrift gällande dessa har lagts till såsom ovan beskrivits.

För penningspelens del understödde inrikesministeriet bevarandet av detta inom ramen för lagstiftningen. Inrikesministeriet ansåg att den gällande penningtvättslagen inte är helt entydig gällande bestämmelserna om penningspelsbolagets ombud. Förslaget i utkastet till proposition att ombuden avlägsnas ur tillämpningsområdet förtydligar enligt inrikesministeriet nuläget för ombudens del och verkar vara ändamålsenligt.

För Ålands avtalsförordnings del observerade inrikesministeriet att det såsom det ser ut nu kommer den nya penningspelslagen och den nya penningtvättslagen att träda i kraft vid olika tidpunkter, vilket betyder att det behöver ges två nya avtalsförordningar, såvida det inte är möjligt att meddela den förstnämnda förordningen med ett sådant innehåll att man kan överföra tillsynsuppgifterna i den gällande penningtvättslagen och den nya penningtvättslagen på ett sådant sätt från Tillstånds- och tillsynsverket till landskapsstyrelsen som beaktar tidpunkterna för ikraftträdandet av de nämnda nya lagarna. Inrikesministeriet anser det vara viktigt att avtalsförordningen har meddelats i samband med att båda lagarna träder i kraft, för att tillsynsansvaret därmed från början har varit hos rätt myndighet för den penningspelsverksamhet som sker i Landskapet Åland.

Gällande utvidgningen av utförandeskyldigheten till Polisstyrelsen föreslog att den nämnda paragrafens specialmotiveringar kompletteras på det sätt som har beskrivits i specialmotiveringen till 6 § i regeringens förslag till den gällande penningtvättslagen, sålunda att Polisstyrelsen på samma sätt som de övriga utförandeskyldiga överväger hur det är mest ändamålsenligt att uppfylla denna skyldighet. Inrikesministeriet ansåg att det skulle vara bra att inkludera en bedömning av hur utförandeskyldigheten påverkar Polisstyrelsens lotteriförvaltning (exempelvis typen av och antalet uppdrag). Det är särskilt viktigt att göra en konsekvensbedömning när man föreskriver om nya uppgifter för en myndighet. Under den fortsatta beredningen har motiveringarna till propositionen kompletterats på denna punkt.

Gällande skyldigheten för centralen för utredning av penningtvätt att sända en tjänsteman till AMLA konstaterade inrikesministeriet i likhet med Polisstyrelsen i sitt utlåtande att detta och de nya skyldigheterna gällande utbyte av uppgifter har praktiska konsekvenser för de anställda och antalet arbetsuppgifter vid centralen för utredning av penningtvätt. Konsekvensbedömningarna i propositionen har kompletterats på denna punkt.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterade att det understöder att tillämpningsområdet för den nya penningtvättslagen följer förordningen och att 2 § om tillämpningsområdet gällande detta kräver en ytterligare precisering. Enligt utkastet saknas ur tillämpningsområdet dessutom försäkringsholdingbolag och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt.

I sitt utlåtande lyfte **skyddspolisen** fram den föreslagna ändringen enligt vilken centralen för utredning av penningtvätt inte längre kan får lämna ut uppgifter till skyddspolisen eftersom det i fortsättningen inte längre är möjligt att lämna ut eller använda uppgifterna för bekämpning eller avslöjande av brott eller skydd av den nationella säkerheten. Under den fortsatta beredningen av propositionen har centralens för utredning av penningtvätt rättigheter att lämna uppgifter förtydligats så att skyddspolisens rätt att få uppgifter bevaras.

I sitt utlåtande ansåg **Finlands Advokater** bland annat att den presenterade modellen där Tillstånds- och tillsynsverket fungerar som tillsynsmyndighet över advokatorganisationen inte fungerar sådan som den presenterats och föreslog i sitt utlåtande statsrådets justitiekansler eller en separat enhet som verkar vid justitiekanslersämbetet eller justitieministeriet som tillsynsorgan. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har förslaget att Tillstånds- och tillsynsverket, som genom sin erfarenhet och kompetens inom tillsynsverksamheten har de bästa förutsättningarna att vara tillsynsorgan över Finlands Advokater, ska verka som tillsynsorgan över Finlands Advokater.

Finlands Advokater stödde inte förslaget att advokatorganisationen kan ta emot och lämna anmälningar om tvivelaktiga transaktioner som de ansvariga enheter organisationen övervakar gör till centralen för utredning av penningtvätt. Under den fortsatta beredningen har förslaget avlägsnats från propositionen. Finlands Advokater uttalade sig dessutom om de administrativa påföljderna och föreslog att man borde överväga om advokatorganisationen i fortsättningen kunde påföra den administrativa påföljden direkt på den övervakade, åtminstone begränsat. Under den fortsatta beredningen av propositionen har det i detta hänseende beaktats att Finlands Advokater inte är en myndighet och att det inte är möjligt att ge organisationen uppgifter som innehåller betydande utövande av offentlig makt såsom påförande av administrativa påföljder.

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry önskade att frågan om det är nödvändigt att utsökningsverksamheten ska vara anmälningsskyldig övervägs på nytt i Finland och ansåg att det i 26 § till den föreslagna penningtvättslagen saknas omnämnande om tillsynsmyndigheten för de i 2 § 9 mom. listade ansvariga enheterna eller så är det en inkorrekt hänvisning till de ansvariga enheter som avses i 2 § 10 mom. På denna punkt har propositionen under den fortsätta beredningen förtydligats gällande tillsynen över dem som utövar utsökningsverksamhet.

I sitt utlåtande fäste **Finlands Revisorer rf** uppmärksamhet bland annat på att lagstiftningen ska vara proportionell samt det allmänna målet inom EU att förenkla lagstiftningen, vilket ett stort antal tekniska standarder på lägre nivå kan äventyra.

Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf presenterade observationer om behovet av en tydlig, tvåspråkig myndighetsanvisning som beaktar branschernas specialdrag, tillgängligheten i myndigheternas informationssystem samt beaktandet av skillnaden mellan olika branscher vid myndighetstillsynen och -förfarandena. Även Mikro- och ensamföretagare rf fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid behovet av anvisningar. Mikro- och ensamföretagare rf ansåg också att det fanns brister i definitionernas noggrannhet, specialmotiveringarna, motiveringarna till lagstiftningsordning samt beaktandet av det nationella handlingsutrymmet. Propositionen kompletterades gällande dessa.

Finlands Försäkringsmäklarförbund rf föreslog ändringar i anknytning till förtydligandet att kraven i lagen endast gäller försäkringsmäklare i den utsträckning som den ansvariga enheten verkar i uppgifter som kräver bekämpning av penningtvätt. Finlands Försäkringsmäklarförbund lyfte dessutom fram att den nationella uppdelningen i försäkringsmäklare och ombud inte har beaktats i penningtvättsförordningen. Under den fortsatta beredningen av propositionen ansåg man att artikel 2 i penningtvättsförordningen är tydlig gällande vilka aktörer som omfattas av anmälningsplikten. Motiveringarna till paragrafen om lagens tillämpningsområde kompletterades för försäkringsrepresentanternas del.

Företagarna i Finland rf ansåg i sitt utlåtande att konsekvensbedömningarna i utkastet till proposition delvis har gjorts bristfälligt och att konsekvenserna för företagen är snävt identifierade och att de-risking fenomenet varken har identifierats av kommissionen eller nationellt. Vid den fortsatta beredningen har konsekvensbedömningen i propositionen

kompletterats med de-risking fenomenet. Den i propositionen föreslagna lagstiftningen anses dock inte öka de-risking fenomenet.

Stiftelser och fonder rf ansåg bland annat att det i propositionen hade beaktats särdragen i den nationella lagstiftningsomgivningen och de skyldigheter som gäller stiftelserna och föreningen ansåg propositionen vara en balanserad och förtydligande helhet, som stärker lagstiftningens förutsägbarhet och rättssäkerheten.

Dataombudsmannen beaktade att den föreslagna lagstiftningen, trots att uppgifterna om de verkliga förmånstagarna redan för tillfället registreras i handelsregistret i Finland, påverkar skyddet av personuppgifter. Frågan gäller publiceringen av personuppgifterna som en offentlig informationstjänst såsom tidigare. Genom den nya lagstiftningen ökar dock mängden uppgifter som behandlas i registret över verkliga förmånstagare, antalet registrerade ökar och en större mängd personer ska ha tillgång till registret än i dag och till användningsändamål som är bredare definierade. Dataskyddskonsekvenserna av den nya lagstiftningen beror dock långt på unionens direkt tillämpade reglering. Dataombudsmannen fäste uppmärksamhet vid att det kan vara nödvändigt att göra en konsekvensbedömning i enlighet med artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen över den nationella utvidgningen av registret bland annat gällande det tekniska utförandet av registret och processerna för behandling av dessa uppgifter.

Dataombudsmannen fäste dessutom uppmärksamhet vid att det vid utvidgningen av innehållet i registret över verkliga förmånstagare och användningssättet samt gruppen användare bör fästas uppmärksamhet vid att de korrekta skyddsåtgärderna beaktas gällande de registrerades rättigheter och skydd av deras bästa vid det tekniska genomförandet av registret och processerna för behandlingen av dessa uppgifter. Det skulle vara bra om ett eventuellt behov av en bedömning av dataskyddskonsekvenserna samt behovet av skyddsåtgärder framgår av motiveringarna till regeringens proposition. En bedömning av frågorna om förmånstagarregistret har gjorts i motiveringarna till lagstiftningsordningen för propositionen.

Gällande tiden för förvaring av uppgifter om verkliga förmånstagare fäste dataombudsmannen uppmärksamhet vid att den förvaringstid som föreskrivs i penningtvättslagstiftningen såsom konstaterat i artikel 10.2 i sjätte penningtvättsdirektivet inte begränsar tillämpningen av den nationella strafflagstiftningen på brottsundersökningar och juridiska förfaranden. I sin utvärdering av om det är nödvändigt att förlänga förvaringstiden ska Patent- och registerstyrelsen därmed fästa uppmärksamhet vid om det uttryckligen finns ett behov av och om åtgärden är proportionell för registret över verkliga förmånstagare. Enligt dataombudsmannen skulle det vara bra att framföra detta i specialmotiveringen till regeringens proposition.

För partnerskapen för informationsutbyte anser dataombudsmannen det vara viktigt att bedömningen av behovet av användning av detta handlingsutrymme för förutsättningarna för behandling av personuppgifter på det nationella planet inte görs endast en gång när genomförandet av unionsrätten inleds. Partnerskapen för informationsutbyte är ett nytt tillvägagångssätt, som inte tidigare genomförts nationellt i Finland. Därför är det viktigt att bedömningen av användningen av handlingsutrymmet i lagstiftningen görs kontinuerligt när vi får praktiska erfarenheter av partnerskapen för informationsutbyte. Dataombudsmannen observerar att bestämmelsen om partnerskap för informationsutbyte kräver att dataombudsmannens byrå ska höras i samband med granskningen av partnerskapet för informationsutbyte alltid då det är fråga om utbyte av personuppgifter inom ramen för informationsutbytet. Dataombudsmannens uppfattning är att det i uppgiften också ingår att säkerställa att konsekvensbedömningen för dataskyddet har gjorts.

I regeringens proposition föreslås det att i 87 § i den föreslagna penningtvättslagen i enlighet med artikel 70 i det sjätte penningtvättsdirektivet behöriga myndigheter får behandla särskilda kategorier av personuppgifter som det hänvisas till i artikel 9 och personuppgifter om fällande domar 87 i brottmål samt överträdelser som avses i artikel 10 av den förordningen i den omfattning som det är nödvändigt för tillämpning av denna lag. I 87 § föreskrivs det dessutom att skyddsåtgärder ska vidtas för skyddet av den registrerade. Dataombudsmannen observerar att det finns bestämmelser om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i enlighet med artikel 9 samt behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål i artikel 10 i dataskyddsförordningen och fäster i detta hänseende särskild uppmärksamhet vid att de ansvariga enheterna i enlighet med bestämmelserna i artikel 76 i penningtvättsförordningen får behandla särskilda kategorier av personuppgifter eller uppgifter som rör fällande domar i brottmål och de överträdelser i den mån det är absolut nödvändigt för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism med förbehåll för skyddsåtgärderna i samma artikel. Därmed ska omfattningen på behandlingen av dessa personuppgifter kunna motiveras med tvingande nödvändighet, vilket är ett högre kriterium än begränsning av omfattningen på behandlingen till endast nödvändig. Därmed ansåg dataombudsmannen att förutsättningen för behandlingen i respektive fall är att bedömningen av om det är nödvändigt att behandla de nämnda särskilda kategorierna av personuppgifter samt uppgifterna om brott och överträdelser ska påvisa tvingande nödvändighet.

I fråga om bankkontoregistrens sammankopplingssystem (BARIS) konstaterade dataombudsmannen att implementeringen av de ändrade direktivet om finansiell information samt och implementeringen av artiklarna 16 och 17 i sjätte penningtvättsdirektivet har konsekvenser för behandlingen av personuppgifter. Personuppgifterna för de finländska kontoinnehavare som är registrerade i övervakningssystemet för bank- och betalkonton blir tillgängliga för en bredare mottagargrupp och på motsvarande sätt blir de i andra medlemsstater registrerade kontoinnehavarnas uppgifter tillgängliga för de finländska myndigheterna, konsekvenserna är dock en följd av direkt tillämplig unionsreglering. Dataombudsmannen ansåg det vara bra att principen om minimering av uppgifter i förhållande till syftet med systemet för sammankoppling har presenterats närmare på sidan 238 i regeringens proposition. Dataombudsmannen observerade att Tullen i egenskap av personuppgiftsansvarig för systemet samt användare av uppgifterna i egenskap av behörig myndighet bör fästa särskild uppmärksamhet vid att de skyddsåtgärder som i denna proposition föreskrivs i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton särskilt gällande användningen av systemet för sammankoppling, men också gällande behandlingen av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål. Dataombudsmannen anser att det skulle vara bra om detta framförs exempelvis på sidan 238 i regeringens proposition, där det hänvisas till hur bedömningen har gjorts att skyddsåtgärderna i det sjätte penningtvättsdirektivet är starka. Under den fortsatta beredningen har motiveringarna till lagstiftningsordningen kompletterats på det sätt som har beskrivits i utlåtandet.

I fråga om handlingsutrymmet för förlängning av förvaringstiden för uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton fäste dataombudsmannen med tanke på den fortsatta beredningen av propositionen uppmärksamhet vid att man bör komma fram med de bestämmelser där det nämnda handlingsutrymmet har använts. I dess nuvarande form är regeringens proposition något oklar kring om användningen av handlingsutrymmet ingår i den redan gällande lagstiftningen eller om det föreslås en ny bestämmelse gällande detta. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt.

Gällande den ansvariga för de grundläggande rättigheterna vid centralen för utredning av penningtvätt fäste dataombudsmannen uppmärksamhet vid artiklarna 37–39 om dataskyddsombudet i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 38.6 i den allmänna

dataskyddsförordningen får dataskyddsombudet fullgöra andra uppgifter och uppdrag, men personuppgiftsansvarige ska se till att sådana uppgifter och uppdrag inte leder till en intressekonflikt. Dataombudsmannen ansåg att skötsel av uppgifterna som ansvarig för de grundläggande rättigheterna och dataskyddsombudet av exempelvis en medlem inom samma personal är ägnat att orsaka eventuella intressekonflikter. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på denna punkt.

Med hänsyn till bestämmelserna om centralens för utredning av penningtvätt tillgång till uppgifterna lyfte dataombudsmannen fram att centralen för utredning av penningtvätt alltid när den gör en begäran om uppgifter för det första ska göra en bedömning av nödvändigheten. Bedömningen av om detta nödvändighetskriterium uppfylls bör göras avseende om inhämtningen av uppgifterna är nödvändig för bekämpning och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism eller om det är möjligt att uppnå detta mål på sätt som inte kräver inhämtning av uppgifterna och detta är det skäl att skriva ut också i motiveringarna till regeringens proposition

Tullen föreslog att de viktigaste förslag som gäller lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton presenteras på ett konsekvent sätt, så att de genomförandebestämmelser som föreslås för både sjätte penningtvättsdirektivet och direktivet om finansiell information beaktas på ett komplett sätt i detta avsnitt. Tullen konstaterar att en uppställning av de viktigaste förslagen på det ovan nämnda sättet är ändamålsenligt eftersom det inte endast gäller de föreslagna genomförandebestämmelserna i det sjätte penningtvättsdirektivet. Under den fortsatta beredningen har propositionen preciserats på det sätt som Tullen föreslog.

Tullen lyfte i sitt utlåtande fram att det bör övervägas att införa bestämmelser om en tidsdefinition för de uppgifter som lagras i kontoregistret och som överlåts ur systemet för hämtning av uppgifter i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, vilket har en främjande effekt på de registrerades rättsskydd. Såsom framgår av promemorian har tidpunkten för när överlämnandet och lagringen börjar grundat sig på Tullens riktlinjer. Under den fortsatta beredningen av propositionen har tidsdefinitionen för de uppgifter som fås ur systemet för hämtning av uppgifter preciserats.

Tullen hade i sitt sakkunnigutlåtande därtill observerat att det i det föreslagna 17 e § 2 mom. i regeringens proposition RP 25/2025 rd föreskrivs om de uppgifter som myndigheten vid begäran om uppgifter ska precisera. I 17 g § 3 mom. finns det för sin del bestämmelser om de uppgifter som Tullen ska förmedla till den som lämnar uppgifterna tillsammans med förfrågan. Enligt den sistnämnda paragrafen ska det tillsammans med meddelandet förmedlas den behöriga myndighetens kontaktuppgifter, vilket dock inte har listats i 17 e § 2 mom. Tullen anmärkte att det är skäl att lägga till myndighetens kontaktuppgifter också i 17 e § 2 mom. eftersom förfrågan sänds från myndigheten. Under den fortsatta beredningen har paragrafen ändrats på det sätt som Tullen föreslog.

Tullens utlåtande innehåller dessutom ett flertal förslag till de utkast till paragrafer, ordalydelser och motiveringarna till dessa i det utkast som var på remiss. Dessa har beaktats under den fortsatta beredningen av propositionen.

I sitt utlåtande noterade **arbets- och näringsministeriet**, att den nya lagstiftningen orsakar ett behov av tilläggsfinansiering hos Patent- och registerstyrelsen, som under 2026 och 2027 ska genomföra betydande ändringar i handelsregistrets, stiftelseregistrets och föreningsregistrets informationssystem samt i de elektroniska tjänster och tjänsten för verkliga förmånstagare. För att klara av att genomföra de ändringar som den nya lagstiftningen kräver är tilläggsfinansiering nödvändig. Ministeriet betonade att registret över verkliga förmånstagare har fått en betydande

ställning för såväl myndigheterna, de enligt penningtvättslagen ansvariga enheterna som också allmänt i företagens verksamhet. Det är ytterst viktigt att säkerställa att registret fungerar och att innehållet är tillförlitligt.

Arbets- och näringsministeriet konstaterade att det är motiverat att i det konsekvensavsnitt som gäller företagen i mer detalj än i nuläget konstatera vilka konsekvenser de kommande ändringarna i definitionen av verkliga förmånstagare, identifikation och registrering har för företagen. Under den fortsatta beredningen av propositionen har konsekvensbedömningen för företagen preciserats.

Arbets- och näringsministeriet föreslog att det borde övervägas om den nya enligt 4 § i penningtvättslagen utförandeskyldiga Polisstyrelsen på lagstiftningsnivå noggrannare borde begränsas till Polisstyrelsens lotteriförvaltning. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det ansetts att Polisstyrelsen är tillräcklig identifiering för utförandeskyldigheten, polisens enheter kan också i framtiden ändras. Därtill föreslog arbets- och näringsministeriet att det borde stå att fo-numret är det primära registreringsnumret framom eventuella övriga registernummer för en juridisk person enligt 25 § i penningtvättslagen och att detta inte enbart preciseras i specialmotiveringarna. Under den fortsatta beredningen har den föreslagna bestämmelsen preciserats med detta.

Arbets- och näringsministeriet ansåg dessutom att man för stiftelsernas del bör göra en bedömning av vilken betydelse artikel 57.1 a och e i penningtvättsförordningen har på fastställandet av verkliga förmånstagare. Ministeriet föreslår därtill att den hänvisning till högsta ledningen som finns i 11 § i penningtvättslagen ändras till sådana ”ledande befattningshavare” som avses i artikel 63.4 underpunkt 2 och hänvisningen till artikeln i specialmotiveringarna till 69 §, som också ska vara artikel 63.4 underpunkt 2. Även Veikkaus fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid hänvisningen till högsta ledningen, vilket ändrades under den fortsatta beredningen.

Enligt arbets- och näringsministeriet kunde det därtill i kapitel 5.1.9 (handelsregisterlagen) konstateras att bestämmelserna om registret över verkliga förmånstagare huvudsakligen överförs till penningtvättslagen, så att de nämnda centrala ändringarna i handelsregisterlagen är begripliga. Under den fortsatta beredningen har propositionen förtydligats och rättats på denna punkt.

I sitt utlåtande konstaterade **utrikesministeriet** att det inte understöder separeringen av den nationella riskbedömningen som föreskrivs i den föreslagna 5 § på olika myndigheter och att ministeriet motsätter sig föreskrifter om att riskbedömningen av försummelsen och kringgåendet av att genomföra riktade ekonomiska sanktioner är på utrikesministeriets ansvar. Enligt utrikesministeriet är det ekonomiskt och ur effektivitetsperspektiv förnuftigt och i enlighet med syftet för direktivet att riskbedömningen för försummelse att genomföra eller kringgå riktade ekonomiska sanktioner i fortsättningen införs i det nationella riskbedömningsarbetet gällande penningtvätt, finansiering av terrorism och finansiering av spridning av massförstörelsevapen. Här anser utrikesministeriet att riskbedömningshelheten enligt bestämmelserna centraliserat bör påläggas en myndighet med beaktande av artikel 8.5 i sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa ett lämpligt deltagande av behöriga myndigheter och berörda parter när de utför sina nationella riskbedömningar. Enligt utrikesministeriets uppfattning kräver det föreslagna riskbedömningsarbetet en ökning med minst två årsverken i resurserna för den enhet som ansvarar för riskbedömningarna. I detta hänseende har det vid den fortsatta beredningen av regeringens proposition fästs uppmärksamhet vid att riskbedömningen 2021 utarbetades genom samordning mellan finansministeriet och inrikesministeriet. Riskbedömningsarbetet styrdes av

en projektgrupp bestående av två samordnande instanser, centralen för utredning av penningtvätt och skyddspolisen samt en mer omfattande riskbedömningsarbetsgrupp, som bestod av nationella aktörer relevanta inom penningtvätt och finansiering av terrorism. Den partiella uppdateringen av riskbedömningen utarbetades på motsvarande sätt genom samordning mellan finansministeriet och inrikesministeriet och riskbedömningsarbetet styrdes av den nationella myndighetsarbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och den underarbetsgrupp för riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism som grundades under den arbetsgruppen hösten 2022. Det har varit viktigt att myndighetssamarbetet vid utarbetandet av riskbedömningen har varit brett, än så länge har arbetet dock varit projektbaserat och ministerierna eller myndigheterna har inte haft permanenta resurser för utarbetande av en riskbedömning. Det är dessutom skäl att observera att sjätte penningtvättsdirektivet kräver att riskbedömningen huvudsakligen uppdateras med fyra års mellanrum. Utrikesministeriet föreslår dessutom att det i regeringens proposition införs att ministeriet ansvarar för den nationella behöriga myndighetens uppgifter för de internationella sanktioner som lyder under utrikesministeriets befogenhetsområde. Utrikesministeriet föreslår dessutom en ändring för korrigering av det skrivfel som finns i 1 § 2 mom. i penningtvättslagen, vilket har beaktats under den fortsatta beredningen.

I sitt utlåtande observerade **Utsökningsverket** att det i penningtvättslagen har utsetts till sådan behörig myndighet som avses i penningtvättsförordningen och att verket ska iaktta strävan enligt EU:s nya reglering mot penningtvätt att på ett allmänt plan effektivisera verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Utsökningsverket ansåg att detta i praktiken inte ändrar Utsökningsverkets ställning i jämförelse med vad som föreskrivs i den gällande penningtvättslagen. Utsökningsverket fäster uppmärksamhet vid 4 § 3 mom. 25 punkten i den föreslagna lagen om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt enligt vilken centralen för utredning av penningtvätt ska ha omedelbar och direkt tillgång till insolvensregistret och de uppgifter som Utsökningsverket innehar. Utsökningsverket fäster uppmärksamhet vid att det i utsökningsregistret, som föreskrivs i 1 kap. 24–35 § i utsökningsbalken lagras rikligt med uppgifter om utsökningskundernas ekonomiska situation för skötsel av de uppgifter som utsökningsmyndigheterna har och att utsökningsverket med beaktande av detta inte anser det vara ändamålsenligt eller ens möjligt att centralen för utredning av penningtvätt får direkt teknisk användningslänk till samtliga uppgifter i utsökningsregistret. Därmed bör centralens för utredning av penningtvätt ”direkta och omedelbara tillgång” till de uppgifter som Utsökningsverket innehar enligt Utsökningsverkets uppfattning också i fortsättningen genomföras så att Utsökningsverket på begäran ger uppgifterna till centralen för utredning av penningtvätt. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har den nämnda 25 punkten avlägsnats och i motiveringarna har det konstaterats att uppgifterna finns tillgängliga såsom i dagsläget.

Veikkaus ansåg det vara viktigt att tillämpningen av penningtvättslagen uttryckligen grundar sig på paragraferna i penningtvättslagen och det som står som stöd för dem i regeringens proposition.

För 2 § i penningtvättslagen fäste Veikkaus uppmärksamhet vid att det i regeringens proposition med förslag till om ett nytt penningspelssystem (RP 16/2025 rd) konstateras det att penningspel kan anordnas med stöd av en ensamrättslicens eller penningspelslicens och därmed lämnar en hänvisning endast till en innehavare av penningspelslicens innehavare av ensamrättslicens utanför tillämpningsområdet. Under den fortsatta beredningen har hänvisningsparagrafen preciserats så att tillämpningsområdet också omfattar innehavare av ensamrättslicens. Enligt motiveringarna till 3 § gällande tillämpningsområdet föreskrivs det om finansministeriets rätt att utfärda förordning om när verksamheten bör anses vara liten. Veikkaus ansåg att det aktuella bemyndigandet att utfärda förordning och dess hänvisning inte motsvarar den presenterade

paragrafen och dess innehåll. Under den fortsatta beredningen har bemyndigandet att utfärda förordning avlägsnats eftersom frågan redan finns föreskriven i penningtvättsförordningen.

Gällande 7 § i penningtvättslagen fäste Veikkaus uppmärksamhet vid den felaktiga hänvisningen till artikel 65 i penningtvättsförordningen 7 §. Gällande 10 § 1 mom. i penningtvättslagen fäster Veikkaus uppmärksamhet vid att det för tolkningen av paragrafen och ändamålsenligt tillämpning är viktigt att det i specialmotiveringen preciseras vilka uppgifter som avses. För att undvika en oändamålsenligt omfattande tillämpning kunde man i förarbetet som precisering skriva in motsvarande uppgifter som finns i artikel 10.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I 27 § 4 mom. i penningtvättslagen föreslås det föreskrifter om åtgärder som tillsynsorganen kan vidta om den ansvariga enhetens högsta ledning eller verkliga förmånstagare inte uppfyller kraven i paragrafen. Veikkaus ansåg att de rättigheter som tillsynsorganen tillskrevs i detta moment är ändamålsenliga med tanke på syftet för lagstiftningshelheten och på ett allmänt plan kan understödas, men påpekade att det i specialmotiveringarna till paragrafen inte har preciserats om det med den högsta ledningen i den aktuella paragrafen hänvisas till ledande befattningshavare enligt artikel 2.40 i penningtvättsförordningen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen konstaterades det att definitionerna i penningtvättsförordningen tillämpas i penningtvättslagen, inklusive definitionen på ledande befattningshavare.

I sitt utlåtande observerade **Skatteförvaltningen** att det i det gällande 3 kap. 1 § 3 mom. i penningtvättslagen i samband med att bestämmelserna om kundkontroll ska iakttas så länge kundrelationen består åläggs den ansvariga enheten att utföra kundkontroll en gång årligen för att uppfylla skyldigheten att utbyta uppgifter i beskattningen. I artikel 26.3 3 b har det också konstaterats att ”den ansvariga enheten har en rättslig skyldighet att under det aktuella kalenderåret kontakta kunden i syfte att se över relevant information om verkliga förmånstagare eller för att följa rådets direktiv 2011/16/EU”. Bestämmelsen i penningtvättsförordningen hänvisar till direktivet om administrativt samarbete i fråga om beskattning och dess förpliktelser at handla omsorgsfullt enligt artikel 8. Den nationella lagstiftningen ska utöver det nämnda direktivet också täcka alla de för Finland bindande avtalen och den nationella lagstiftningen i den utsträckning som den innehåller motsvarande krav på kundkontroll. Skyldigheterna att iaktta omsorgsfullhet i lagstiftningen om beskattningen står uttryckligen i förhållande till lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt, trots att kraven på handlingssätt är likartade.

Skatteförvaltningen ansåg att 66 § i den föreslagna lagen, som genomför sekretesskraven enligt artikel 67 i det sjätte penningtvättsdirektivet inte helt motsvarar ordalydelsen i direktivet. Enligt artikel 67.2 c i direktivet utgör sekretessbestämmelserna i punkt 1 i samma artikel inget hinder för utbyte av information varken mellan de myndigheter som avses i artikel 52 i direktivet eller mellan de behöriga myndigheter som avses i artikel 2.1 44 c och d i penningtvättsförordningen. Enligt artikel 2.1 44 d i penningtvättsförordningen avses med behörig myndighet en offentlig myndighet med specifikt ansvar för att bekämpa penningtvätt eller finansiering av terrorism. Enligt den i utkastet till regeringsproposition föreslagna 4 § 2 mom. 2 punkten d underpunkten avses med behörig myndighet Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen, som ska sörja för att de i sin verksamhet fäster uppmärksamhet vid bekämpning och avslöjande av penningtvätt och finansiering av terrorism samt tvivelaktiga affärstransaktioner som framkommit under skötseln av myndighetens uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt. Enligt Skatteförvaltningens tolkning bör 66 § 2 mom. 3 punkten i penningtvättslagen hänvisa till 4 § 2 mom. 2 punkten c och d punkterna. Propositionen har ändrats på denna punkt.

Skatteförvaltningen föreslog att justitieministeriet utreder och säkerställer att de nuvarande bestämmelserna om informationsutbyte är tillräckligt kompletta, så att åtminstone det sjätte penningtvättsdirektivets målsättningar för ett effektivt samarbete förverkligas. Förslaget har beaktats vid den fortsatta beredningen av propositionen.

7.2 Utlåtande av Rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen gav ett utlåtande om utkastet till proposition den 9 februari 2026[51]. Rådet ansåg att utkastet till förslag till proposition väl uppfyller kraven i anvisningen för konsekvensbedömning vid lagberedningen, men Rådet för bedömning av lagstiftningen rekommenderade att propositionen kompletteras i enlighet med utlåtandet.

Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att man utgående från utkastet till propositionen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism får en bra uppfattning om bakgrunden till ärendet, målsättningarna och de viktigaste förslagen. Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg utkastet till proposition vara omfattande och tekniskt krävande och ansåg att kanalerna för konsekvenserna huvudsakligen har identifierats i sin helhet och konsekvenserna har behandlats på ett mångsidigt sätt särskilt ur myndighetsverksamhetens och den offentliga ekonomins perspektiv. Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att konsekvensbedömningen ytterligare bör preciseras gällande den administrativa bördan. Det fanns också sådant som behöver förbättras i beskrivningen av den totala nyttan av och storleksordningen på kostnaderna för förslaget till proposition. Rådet för bedömning av lagstiftningen fäste uppmärksamhet vid den regleringsbörda som orsakas företagen, vilken utgående från lagförslaget är en betydande och klart mer omfattande helhet än exempelvis de utgiftsförändringar som orsakas myndigheterna. De volymmässiga bedömningarna av konsekvenserna för företagen förblev delvis oklara och det framgick inte alltid av konsekvensbedömningarna vad de presenterade bedömningarna grundade sig på och med vilka metoder de hade upprättats. I lagförslaget beskrivs kostnaderna för den nuvarande lagstiftningen och verksamhetens omfattning i stor omfattning, men i konsekvensbedömningen bör tilläggskonsekvenserna av den föreslagna lagstiftningen uttryckligen framföras noggrannare. Konsekvensbedömningarna stödde sig också i stor utsträckning på de bedömningar som Europeiska kommissionen gjort, trots att det i vissa fall skulle vara motiverat med en noggrannare bedömning av den nationella situationen i Finland.

Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg det vara positivt att det i propositionen görs en volymmässig beskrivning av storleksordningen på penningtvätt och finansiering av terrorism samt hänvisats till internationella bedömningar. Enligt internationella bedömningar är vinningen av brott på EU-nivå betydande, men endast en liten del av medlen förknippade med dem fås i beslag. Samtidigt orsakar regleringen av bekämpningen av penningtvätt betydande kostnader för olika aktörer. Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att dessa observationer talar för ett stärkande av konsekvensbedömningen i utkastet till proposition.

Rådet för bedömning av lagstiftningen observerade dessutom att de indirekta konsekvenserna för medborgarnas och företagens uträttande av ärenden till följd av ändringar i myndighetsprocesserna och informationssystemen samt för fungerande tjänster borde behandlas noggrannare än i nuläget.

---

[51] Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto valtiovarainministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, 9.2.2026, VN/13871/2025-VNK-3, https://valtioneuvosto.fi/-/rahanpesulain-yritysvaikutuksia-ja-hallinnollista-taakkaa-on-tasmennettava

Utgående från utlåtandet av Rådet för bedömning av lagstiftningen har konsekvensbedömningen preciserats och den upprepning i förslaget som rådet anmärkte på har minskats. För konsekvenserna för företagen har det preciserats vilka konsekvenser som beror direkt på den tillämpade EU-regleringen och i vilken utsträckning de beror på den nya lagstiftningen. De upprepade kostnaderna och kostnaderna av engångsnatur har dessutom preciserats och det har preciserats vad bedömningarna grundar sig på. Ett separat avsnitt om konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna samt konsekvenserna för bland annat centralen för utredning av penningtvätt och konsumenterna kompletterades. Dessutom har strävan varit att komplettera konsekvenserna av penningtvättslagstiftningen i den utsträckning som det har funnits information att tillgå om den.

7.3 Justitiekanslerns förhandskontroll

Propositionen sändes till justitiekanslern för förhandskontroll den 12 maj 2026 och justitiekanslerns förhandskontroll erhölls den 26 maj 2026. I sin förhandskontroll lyfte justitiekanslern fram sina observationer om omfattningen på regleringshelheten på unionsnivå samt den beredning på lägre nivå som fortfarande pågår, vilket försvårar tolkningen och bedömningen av lagstiftningshelheten.

Justitiekanslern ansåg att det utgående från utkastet till proposition förblev oklart varför lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton inte i sin helhet omarbetas och konstaterade att man fortskrider på det sätt som det föreslås i regeringens proposition inte får en uppfattning om och eller kan göra en bedömning av vilken helhetskonsekvens ändringarna i den nämnda lagstiftningen i olika sammanhang har för individens privatliv och skyddet av personuppgifter. Motiveringarna till propositionen har kompletterats till följd av justitiekanslerns observationer.

I fråga om Patent- och registerstyrelsens inspektionsrätt i en privat bostad som fungerar som verksamhetsutrymme för en juridisk person ansåg justitiekanslern att det i förslaget till proposition inte preciseras vilka uttryckliga bestämmelser om tvångsmedel i tvångsmedelslagen Patent- och registerstyrelsen till tillämpliga delar ska tillämpa och att det av motiveringarna till förslaget till proposition också förblir oklart vilket organ inom Patent- och registerstyrelsen eller vem av de anställda har befogenhet att söka detta tillstånd vid domstol. De för Patent- och registerstyrelsen föreslagna befogenheterna har preciserats.

Justitiekanslern beaktade att de föreslagna befogenheterna för myndigheterna att få uppgifter och lämna ut uppgifter inte hade kopplats till ett ovillkorlighets- eller nödvändighetskriterium och ansåg att det under den fortsatta beredningen är motiverat att ytterligare göra en bedömning av i vilken utsträckning etablerad grundlagsutskottspraxis får iakttas vid utformningen av bestämmelserna om myndigheternas rätt att få uppgifter och att lämna ut uppgifter. Propositionen har kompletterats gällande detta.

Justitiekanslern lyfte fram att det i förslaget till proposition inte har gjorts en bedömning av om Europeiska unionens rätt tillåter användning och utlämnande av uppgifterna i penningtvättsregistret för ändamål förknippade med den nationella säkerheten. I förslaget till proposition har det inte heller bedömts om den interna konsekvensen i lagstiftningshelheten om skyddspolisens rätt att få uppgifter förutsätter att dess tillgång till uppgifter ur penningtvättsregistret i stället för till kriteriet ”för skydd av den nationella säkerheten” kopplas till det kvalificerade kriteriet ”för skydd av den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den”. Motiveringarna till propositionen kompletterades för användningen av uppgifterna i penningtvättsregistret och skyddspolisens rätt att få uppgifter.

Justitiekanslern observerade att det för tillsynsorganens samarbetsgrupp i det första lagförslaget inte preciseras vad som slutligen konkret hör till uppgifterna och befogenheterna för den nämnda arbetsgruppen för tillsynsorganen. Propositionen och motiveringarna till den har preciserats gällande detta.

För tillsynskollegiernas del och för det övriga gränsöverskridande tillsynssamarbetet konstaterade justitiekanslern bland annat att det trots allt utgående från utkastet till proposition förblir opreciserat om man utgår från hur arbetsfördelningen mellan de tillsynsorgan från de olika medlemsländerna som deltar i kollegiet ska fördelas i fråga om inspektionsåtgärderna och påförande av påföljder när man misstänker att de finansiella aktörer eller andra aktörer utöver vilka tillsyn utövas misstänks och eventuellt också konstateras har försummat att iaktta eller gjort sig skyldiga till överträdelser av sådan lagstiftning som de ska iaktta och är det ändamålsenligt att låta dessa frågor hänga på de avtal som tillsynsorganen ingår. Motiveringarna till propositionen har preciserats gällande detta.

Justitiekanslern lyfte fram de partnerskap för informationsutbyte som föreskrivs i penningtvättsförordningen och konstaterade att lagstiftningen verkar vara beaktansvärt långtgående och inkräktar djupt på individens privatliv och skyddet av personuppgifter. Det framgår dock inte av utkastet till proposition om hänvisningarna till den nationella lagstiftningen i artikel 75 i penningtvättförordningen möjliggör att ytterligare tilläggsgarantier för individens skydd föreskrivs i den nationella lagstiftningen och om den nationella regleringen av de grundläggande fri- och rättigheterna kräver att sådan lagstiftning stiftas. För att beakta detta har motiveringarna i propositionen till bedömningen av handlingsutrymmet för partnerskap för informationsutbyte kompletterats i enlighet med penningtvättsförordningen.

Justitiekanslern uttalade sig om förslaget till rätten att förlänga tidsperioden för rätten att påföra påföljder förknippade till fortgående, allvarliga upprepade och systematiska försummelser och överträdelser när förbud mot retroaktivt påförande föreligger. Motiveringarna till lagstiftningsordningen kompletterades utgående från uttalandet.

I fråga om den myndighet eller det organ som påför påföljderna konstaterade justitiekanslern gällande de hårdare påföljderna och de strängare kraven på hårdare påföljder att det har ansetts motiverat att föra påförandet av till sitt maximala belopp stora och hårda administrativa sanktioner till ett organ med flera medlemmar för att i respektive fall säkerställa att förfarandet är korrekt, oberoende och obundet. Grundlagsutskottets praxis i denna fråga och en bedömning av den föreslagna ändringen har gjorts i motiveringarna till förslagets lagstiftningsordning.

Justitiekanslern ansåg att de författningsrättsliga oklara frågor till följd av vilka grundlagsutskottets utlåtande är nödvändigt bör preciseras i propositionen. Justitiekanslern hade dessutom tekniska observationer, som beaktades vid slutförandet av propositionen

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

1 kap. **Allmänna bestämmelser**

1 §. *Lagens syfte*. I paragrafen anges lagens syfte på ett sätt som motsvarar det som står i den penningtvättslag som upphävs genom denna lag. Enligt *1 mom.* är syftet med denna lag att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, att främja avslöjande och utredning av sådan verksamhet och att effektivisera spårning och återtagande av brottsvinningen. I *2 mom.* föreskrivs det att lagen även har som syfte att minska risken för att riktade ekonomiska

sanktioner och riktade ekonomiska sanktioner som rör finansiering av spridning av massförstörelsevapen inte genomförs samt minska risken för att de kringgås.

2 §. *Tillämpningsområde.* Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. För det första ska lagen tillämpas på sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3 i penningtvättsförordningen. Detta omfattar rapporteringsskyldiga enligt 1 kap. 2 § i den gällande penningtvättslagen, med undantag för några rapporteringsskyldiga. Till de ansvariga enheterna hör i den gällande penningtvättslagstiftningen de kreditinstitut, försäkringsbolag och penninginstitut, såsom banker, kreditbolag, investeringstjänstföretag, betalanstalter, försäkringsbolag och försäkringsombud, revisorer, bokförare och skatterådgivare, advokater och andra juridiska rådgivare, värdepappersförmedlare, tillhandahållare av penningspelstjänster (för tillfället Veikkaus Ab och Ålands Penningautomatförening, dvs. Paf), tillhandahållare av kryptovalutatjänster och tillhandahållare av varor samt under vissa förutsättningar instanser som säljer konst.

Lagen tillämpas i första hand på de kreditinstitut som avses i artikel 3.1 i penningtvättsförordningen. De kreditinstitut som här avses är kreditinstitut och filialer till tredjelands kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § i kreditinstitutslagen. Detta motsvarar nuläget.

Till lagens tillämpningsområde hör också sådana finansiella institut som avses i artikel 3.2 i penningtvättsförordningen. Nationellt är dessa bland annat 1) för liv- och placeringsförsäkringsverksamhetens del försäkringsbolag som bedriver livförsäkringsverksamhet enligt lagen om försäkringsklasser (526/2008) samt försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution (234/2018) och i Finland etablerade filialer till utländska försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare, med undantag för försäkringsförmedlare som inte tar ut försäkringspremier eller ersättningar som är avsedda för kunden och som agerar under ansvar av ett eller flera försäkringsföretag eller en eller flera företrädare för de respektive produkter som berör dem, 2) fondbolag enligt lagen om placeringsfonder och förvaringsinstitut som fått verksamhetstillstånd enligt den lagen, 3) värdepappersföretag och filialer till tredjelandsföretag enligt lagen om investeringstjänster, 4) värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, inklusive registreringsfonder och clearingfonder som de har grundat, 5) finländska centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 6) betalningsinstitut enligt lagen om betalningsinstitut, 7) sådana AIF-förvaltare som har auktoriserats enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och sådana förvaringsinstitut som har auktoriserats enligt den lagen, 8) filialer till utländska sammanslutningar som motsvarar dem som avses i 1–7 punkten samt utländska sammanslutningar, om sammanslutningen tillhandahåller tjänster i Finland via en representant utan att etablera filial, 9) finansiella institut som hör till samma finansiella företagsgrupp som ett kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen, 10) sådana kontoförvaltare och sådana utländska som kontoförvaltare auktoriserade sammanslutningars driftsställen i Finland som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 11) fysiska och juridiska personer enligt 7, 7 a och 7 b § i lagen om betalningsinstitut och registreringsskyldiga AIF-förvaltare enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 12) sådana finländska kreditförmedlare och utländska kreditförmedlares filialer i Finland som avses i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016), 13) sådana leverantörer av kryptotillgångstjänster som avses i artikel 3.1.15 i Mica-förordningen, samt 14) näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (186/2023).

I penningtvättsförordningen är definitionen av finansiellt institut noggrannare än i det fjärde penningtvättsdirektivet. Definitionen av finansiellt institut är så kallat verksamhetsbunden. I artikel 2.1 6a gällande definitionen hänvisas det till de verksamheter som angetts i bilaga till kreditinstitutsdirektivet. Ett företag som utövar sådan verksamhet anses vara ett finansiellt institut och hör därmed till tillämpningsområdet för penningtvättslagstiftningen oberoende av om det exempelvis enligt soliditetsregleringen är skyldigt att ha koncession eller omfattas av någon annan registreringsskyldighet. I den aktuella underpunkten i penningtvättsförordningen nämns dessutom som ny grupp ett företag som har som huvudverksamhet att förvärva holdingföretag, inbegripet ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett finansiellt holdingföretag med blandad verksamhet. Ett finansiellt holdingföretag och ett holdingföretag med blandad verksamhet har definierats i artikel 4.1 20 och 21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (nedan *EU:s tillsynsförordning).* Ett blandat finansiellt holdingföretag har definierats i artikel 2.1 10 i penningtvättsförordningen och enligt den avser det ett företag som inte är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och som inte är dotterföretag till ett annat företag och vars dotterföretag omfattar minst ett kreditinstitut eller finansiellt institut. Därmed avviker definitionen från definitionen i EU:s tillsynsförordning. Det har ansetts nödvändigt att definiera ett blandat finansiellt holdingföretag som finansiellt institut i penningtvättsförordningen för att de finansiella tillsynsorganen ska kunna utföra konsekventa kontroller också i de fall då det hör minst ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut till dotterföretagen i ett blandat holdingbolag.

Till lagens tillämpningsområde hör också sådana i artikel 2.1 6 b och c föreskrivna aktörer inom försäkringsbranschen som anses vara finansiella institut. Till definitionen av finansiellt institut hör i detta fall ett sådant försäkringsföretag som definieras i artikel 13.1 i Solvens II direktivet i den mån det bedriver sådan livförsäkringsverksamhet på vilket detta direktiv tillämpas och därtill annan placeringsförsäkringsverksamhet, inklusive försäkringsholdingföretag enligt definitionen i artikel 212.1 f och g i Solvens II direktivet, och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet enligt underpunkt g. Till tillämpningsområdet hör också de försäkringsförmedlare som preciserats nedan. Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten i den gällande penningtvättslagen hör till tillämpningsområdet de försäkringsförmedlare som definierats i lagen om försäkringsdistribution, sidoverksamma försäkringsförmedlare samt utländska försäkringsförmedlares och sidoverksamma försäkringsförmedlares försäkringsmäklare och försäkringsombud. Enligt artikel 2.1.6 led c i penningtvättsförordningen omfattar definitionen av finansiellt institut en försäkringsförmedlare, om den förmedlar livförsäkringar och andra investeringsrelaterade försäkringstjänster, med undantag för försäkringsförmedlare som inte uppbär premier eller belopp som är avsedda för kunden och som agerar under ansvar av ett eller flera försäkringsföretag eller en eller flera försäkringsförmedlare för de respektive produkter som berör dem. I skäl 9 till penningtvättsförordningen konstateras det att om försäkringsförmedlare inte uppbär premier eller belopp som är avsedda för kunden, försäkringstagaren eller försäkringens förmånstagare, är de inte i stånd att vidta meningsfulla åtgärder för kundkännedom eller upptäcka och rapportera tvivelaktiga transaktioner. I Finland tar försäkringsmäklare sällan ut försäkringsavgifter eller ersättningar och därmed kan undantaget i artikel 2.1.6 led c i penningtvättsförordningen vara tillämpligt på försäkringsmäklare. I Finland agerar försäkringsmäklarna dock inte på ett försäkringsföretags eller en annan försäkringsförmedlares ansvar eller under deras ansvar och de tillämpar inte heller försäkringsföretagens tillvägagångssätt och metoder, såsom penningtvättsförordningens undantag kräver när det läses tillsammans med skälet. Däremot tar försäkringsförmedlarna ofta ut försäkringsavgifter och ersättningar, men de kan verka och verkar i allmänhet med ett försäkringsbolags ansvar. Om en försäkringsförmedlare, trots det ovan nämnda, uppfyller

kraven på avvikelse från förutsättningarna i penningtvättsförordningen faller det också utanför tillämpningsområdet för denna lag.

Enligt 4 § 2 mom. i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) får försäkringsföreningens rörelse omfatta endast sådan verksamhet som hör till skadeförsäkringsklasserna i lagen om försäkringsklasser, dock inte lagstadgad försäkring, försäkring som hör till skadeförsäkringsklasserna 14 och 15 och inte heller försäkring för en period om mer än tio år. Försäkringsföreningarna utövar inte sådan liv- och placeringsförsäkringsverksamhet som omfattas av penningtvättslagstiftningen. Eftersom skadeförsäkringsbolagen inte i fortsättningen längre är anmälningsskyldiga bör den nationella lagstiftningen inte heller gälla försäkringsföreningar.

Till penningtvättsförordningens tillämpningsområde hör dock endast liv- och placeringsförsäkringsverksamheten. Därmed faller skadeförsäkrings- och pensionsförsäkringsbolagen, som ingår i den gällande penningtvättslagen, utanför tillämpningsområdet liksom också annan försäkringsverksamhet än liv- och placeringsförsäkringsverksamhet. Förs skade- och pensionsförsäkringsbolagens del var det också tidigare fråga om en nationell utvidgning av tillämpningsområdet, som det nu föreslås att ska avlägsnas. Med liv- och placeringsförsäkringar avses verksamhet som ingår i livförsäkringsklasserna 1–9 i lagen om försäkringsklasser. Livförsäkringsverksamheten fanns också i tillämpningsområdet för det fjärde penningtvättsdirektivet.

Ett företag för kollektiva investeringar anses också höra till de finansiella institut som hör till tillämpningsområdet och definitionen av företag för kollektiva investeringar har preciserats i artikel 2.1 6 e i penningtvättsförordningen utgående från det fjärde penningtvättsdirektivet så att en närmare definition framgår av i och ii punkterna, att med företag för kollektiva investeringar särskilt avses

i) ett företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i artikel 1.2 i UCITS-direktivet och dess förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i det direktivet eller ett investeringsbolag som är auktoriserat i enlighet med det direktivet och som inte har utsett något förvaltningsbolag, vilka tillhandahåller andelar i fondföretag för försäljning i unionen; samt

ii) en alternativ investeringsfond enligt definitionen i artikel 4.1 a i AIFM direktivet och dess förvaltare enligt definitionen i artikel 4.1 b i det direktivet som omfattas av det tillämpningsområde som anges i artikel 2 i det direktivet.

Till finansiella institut hör enligt artikel 2.1 6 f i penningtvättsförordningen de värdepapperscentraler som definierats i artikel 2.1 i CSD-förordningen, enligt underpunkt g en kreditgivare enligt definitionen i artikel 4.2 i bostadskreditdirektivet och i artikel 3.b konsumtionskreditdirektivet samt de i underpunkt h definierade kreditförmedlare som definierats i artikel 4.5 i bostadskreditdirektivet och artikel 3.f i konsumtionskreditdirektiv, om den innehar sådana medel som definieras i artikel 4.25 i betaltjänstdirektivet i samband med kreditavtalet, med undantag för kreditförmedlare som bedriver verksamhet under ansvar av en eller flera kreditgivare eller kreditförmedlare.

Enligt artikel 2.1 6 i penningtvättsförordningen är också en leverantör av kryptotillgångstjänster ett finansiellt institut, och i underpunkt j till den nämnda artikeln fastställs det att en filial till ett finansiellt institut som avses i leden a–i, när den är belägen i unionen, oavsett om dess huvudkontor är beläget i en medlemsstat eller i ett tredjeland är ett finansiellt institut. Leverantörerna av kryptotillgångstjänster har definierats senare i samma artikel (artikel 2.1 9)

genom en hänvisning till definitionen i artikel 3.1 15 i MiCA-förordningen enligt vilken med tillhandahållare av kryptotillgångstjänster avser en juridisk person eller annat företag som i yrkes- eller näringsverksamhet yrkesmässigt erbjuder en eller flera kryptotillgångstjänster till kunderna och som får tillhandahålla kryptotillgångstjänster i enlighet med artikel 59. I Finland lades leverantörer av kryptotillgångstjänster till i tillämpningsområdet för penningtvättslagen i samband med genomförandet av det femte penningtvättsdirektivet.

Till de ansvariga enheterna utanför finanssektorn som avses i artikel 3.3 a i penningtvättsförordningen hör i första hand revisorer enligt revisionslagen (1141/2015), när de utför uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i den lagen eller 1 § 1 och 3 mom. i lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015) eller annars utövar verksamhet i den egenskap som avses i 1 kap. 1 § 4 mom. i revisionslagen, och de som affärs- eller yrkesmässigt utför bokföringsuppgifter enligt uppdrag. Ordalydelsen i artikeln har utöver rådgivning i skattefrågor också ansetts täcka annan hjälp, stöd och rådgivning, som dessa aktörer kan ge som sin huvudsakliga näring eller yrkesverksamhet. Detta motsvarar nuläget i och med att dessa aktörer sedan tidigare har omfattats av penningtvättslagen. Till de nya ansvariga enheterna inom tillämpningsområdet hör enskilda näringsidkare såsom jurister, som ger antingen direkt eller indirekt via andra personer, med vilka den andra personen är närstående part, materiell hjälp, stöd eller rådgivning i skattefrågor som näringsverksamhet eller yrkesutövning som primär syssla.

Nationellt är de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 b i penningtvättsförordningen de i advokatlagen avsedda advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, advokatbolag, när de handlar i en klients namn och för en klients räkning vid de i artikel 3.3 b i-v i tabellform i penningtvättsförordningen listade finansiella transaktionerna eller transaktionerna avseende fast egendom eller när de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av de följande transaktionerna. Dessa affärstransaktioner är:

a) köp eller försäljning av fastigheter eller affärsenheter,

b) förvaltning av klienters penningmedel, värdepapper eller andra tillgångar, inbegripet kryptotillgångar,

c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdeandelskonton eller konton för kryptotillgångar,

d) organisering av medel som behövs för att bilda, driva eller förvalta bolag,

e) bildande och ledning av truster, stiftelser, bolag och motsvarande sammanslutningar eller ansvar för deras verksamhet,

Ansvariga enheter är dessutom andra sådana aktörer än advokater som affärs- eller yrkesmässigt tillhandahåller juridiska tjänster under motsvarande förutsättningar för planeringen och genomförandet av affärsverksamheterna. Detta gäller därmed exempelvis rättegångsombud och -biträden med tillstånd. Detta motsvarar i huvudsak nuläget, men den nya tillämpning kommer också att gälla förvaltning av kryptotillgångar och öppnande och förvaltning av konton för kryptotillgångar.

Enligt artikel 3.3 c i penningtvättsförordningen hör tjänsteleverantörer till truster eller bolag till de ansvariga enheterna. Dessa tjänsteleverantörer har definierats i artikel 2.1 11 i penningtvättsförordningen och med dem avses fysiska personer eller juridiska personer som affärsmässigt tillhandahåller tredje parter eller sina kunder någon av de tjänster som finns

uppräknade i punkt 11 i förordningen. Till dessa tjänster hör bland annat grundandet av bolag eller andra juridiska personer, Fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig på ett bolag, åtgärder för att någon annan ska kunna utöva sådan förvaltning eller funktion som nominell aktieägare för en annan person, eller åtgärder för att någon annan ska kunna utöva en sådan funktion.

I artikel 3.3 d i penningtvättsförordningen föreskrivs det om anmälningsskyldigheten för fastighetsmäklare och andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen. Enligt skäl 57 till förordningen ska fastighetsaktörer som förmedlar köp, försäljning och uthyrning av fast egendom omfattas av kraven i denna förordning, oavsett deras beteckning eller huvudsakliga verksamhet eller yrke, inbegripet byggherrar när och i den mån de förmedlar köp, försäljning och uthyrning av fast egendom. Nationellt är de ansvariga enheter som avses i förordningen:

1) fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler enligt lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler samt andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen, inbegripet sådan uthyrning av fast egendom i fråga om transaktioner för vilka månadshyran uppgår till minst 10 000 euro, oavsett betalningsmedel, och

2) fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler enligt Ålands landskapslagstiftning.

Detta motsvarar långt nuläget, men det har lagts ett tröskelvärde för månadshyran i penningtvättsförordningen. Till de nya ansvariga enheterna hör utöver de fastighetsförmedlare som redan nu omfattas av anmälningsskyldigheten också övriga professionella inom fastighetsbranschen när de är förmedlare i affärstransaktioner förknippade med fast egendom. I det fjärde penningtvättsdirektivet hade tidigare fastighetsförmedlarna definierats som ansvariga enheter också när de fungerade som förmedlare vid uthyrning av fast egendom, men endast i affärstransaktioner för vilka månadshyran är minst 10 000 euro.

Till följd av definitionerna i penningtvättsförordningen började tillämpningsområdet gälla nya ansvariga enheter eftersom personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, som en regelbunden eller en huvudsaklig yrkesverksamhet i enlighet med artikel 3.3 e i penningtvättsförordningen samt enligt underpunkt f personer som handlar med varor av högt värde som en regelbunden eller en huvudsaklig yrkesverksamhet. De ädla metallerna och ädelstenarna har definierats i bilaga V och varor av högt värde i bilaga IV till penningtvättsförordningen (kapitel 2.3.3. Primärt innehåll i penningtvättsförordningen).

Utanför tillämpningsområdet för den nya penningtvättslagen stannar aktörer som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar varor enligt 2 § 1 mom. 24 punkten i den gällande lagen, de aktörer som i enlighet med punkt 25 affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk samt de aktörer i enlighet med punkt 26 som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk via en frihamn eller förvarar konstverk. Samtliga nämnda omfattas av tillämpningsområdet för den gällande penningtvättslagen till den del de betalar eller får en betalning eller flera med varandra sammanhängande betalningar som sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro. Den gällande bestämmelsen implementerade artikel 2.3 i och j i det fjärde penningtvättsdirektivet och skyldigheterna för dem som handlar eller förmedlar konstverk inkluderas under vissa förutsättningar i tillämpningsområdet. I stället för de nämnda ansvariga enheterna hör i fortsättningen personer som handlar med eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål, även när detta utförs av konstgallerier och auktionshus, där värdet av transaktionen eller de förbundna transaktionerna uppgår till 10 000 euro eller mer i artikel 3.3 i och enligt underpunkt j personer som förvarar, handlar med eller agerar som mellanhänder

vid handel med kulturföremål och varor av högt värde när detta utförs i frizoner och tullager, där värdet av transaktionen eller de förbundna transaktionerna uppgår till 10 000 euro eller mer under den nya penningtvättslagens och penningtvättsförordningens tillämpningsområde. I motsatts till det fjärde penningtvättsdirektivet, som lämnade öppet vad som avses med konstverk är definitionen av kulturföremål ytterst detaljerad eftersom artikel 2.1 56 i penningtvättsförordningen hänvisar till de föremål som listats i bilaga I till rådets förordning om export av kulturföremål, där kulturföremålen har fördelats på 15 olika klasser (kapitel 2.3.3 Penningtvättsförordningens huvudsakliga innehåll). Den nämnda definitionen av kulturföremål är så omfattande att den täcker handelsmän och förmedlare samt förvarare av konstverk i det tidigare direktivet.

Enligt artikel 3.3 g i penningtvättsförordningen är tillhandahållare av speltjänster ansvariga enheter. Penningspelstjänsterna har definierats i artikel 2.1 12 i penningtvättsförordningen. Nationellt är tillhandahållare av penningspelstjänster innehavare av sådan ensamrättslicens som avses i 5 § i den nya penningspelslagen (10/2026) och innehavare av penningspelslicens enligt 6 § samt penningspelssammanslutning enligt Ålands landskapslagstiftning. Bestämmelsen motsvarar nuläget, men till följd av den nya penningspelslagen kommer antalet tillhandahållare av penningspel att öka vid övergången från ett system med monopol till anordnande av penningspel med licens. Utanför tillämpningsområdet stannar de näringsutövare och sammanslutningar som enligt 2 § 2 mom. i den gällande penningtvättslagen, som förmedlar sådana 1 mom. 9 och 10 punkten anmälningar om deltagande och betalning till de penningspel som penningspelssammanslutningarna erbjuder, om penningspelssammanslutningen har gett någon annan näringsutövare eller sammanslutning i uppdrag att identifiera kunden och göra anmälan. På dessa så kallade ombud tillämpas i fortsättningen lagstiftningen om kontraktering, enligt vilken ansvaret för de kontrakterade tjänsterna stannar hos den ansvariga enheten.

Enligt artikel 3.3 h i penningtvättförordningen är leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering nationellt sådana ansvariga enheter som avses i 3 § 1 mom. i lagen om tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster. I penningtvättsförordningen nämns även förmedlare av gräsrotsfinansiering, men den nationella lagen känner för tillfället inte till sådana. En förmedlare av gräsrotsfinansiering har definierats i artikel 2.1 16 i penningtvättsförordningen.

Enligt artikel 3.3 k i penningtvättsförordningen har som nya ansvariga enheter definierats kreditförmedlare som erbjuder hypotekslån och konsumentkrediter och som inte är kreditinstitut och finansiella institut, med undantag för kreditförmedlare som bedriver verksamhet under ansvar av en eller flera kreditgivare eller kreditförmedlare. Såsom ovan beskrivits hör en del kreditförmedlare enligt artikel 2.1.6 h i penningtvättsförordningen under definitionen för finansiellt institut och är därigenom anmälningsskyldiga och lyder under tillämpningsområdet för penningtvättslagstiftningen. De förmedlare som faller utanför definitionen för finansiellt institut och kreditförmedlare enligt direktivet om hypotekslån och konsumtionskrediter anses vara sådana kreditförmedlare som avses i led k till denna artikel 3.3. Enligt skäl 22 till penningtvättsförordningen är syftet med denna att täcka såväl sådana förmedlare av hypotekslån och konsumtionskrediter som anses vara kreditinstitut eller finansiella institut som också övriga förmedlare av hypotekslån och konsumtionskrediter. I vartdera fallet, om kreditförmedlaren agerar för ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som beviljas lånet eller behandlar det, ska kreditförmedlaren inte anses vara en ansvarig enhet, utan kraven i penningtvättslagstiftningen ska endast tillämpas på ifrågavarande kreditinstitut eller finansiellt institut.

Nya ansvariga enheter är enligt underpunkt l till samma underpunkt också aktörer inom investeringsmigration som har tillstånd att företräda tredjelandsmedborgare eller tillhandahålla förmedlingstjänster till tredjelandsmedborgare som vill få uppehållstillstånd i en medlemsstat i

utbyte mot någon form av investering, inbegripet kapitalöverföringar, köp eller hyra av egendom, investeringar i statsobligationer, investeringar i företagsenheter, donation eller tilldelning av en verksamhet som bidrar till det allmänna bästa och bidrag till statsbudgeten. I Finland beviljas inte uppehållstillstånd grundat på investeringar, vilket betyder att det främst är aktörer som förmedlar uppehållstillståndsarrangemang i andra medlemsstater som kommer i fråga på den senare punkten.

Enligt artikel 3.3 led m i penningtvättsförordningen har också icke-finansiella holdingföretag med blandad verksamhet fogats till tillämpningsområdet för förordningen. Dessa bolag har definierats i artikel 2.1.13 i penningtvättsförordningen som ett företag som inte är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och som inte är dotterföretag till ett annat företag och vars dotterföretag omfattar minst en annan ansvarig enhet som avses i artikel 3.3. Även denna definition har endast utformats för penningtvättsregleringens ändamål.

Till penningtvättsförordningens tillämpningsområde har dessutom fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar lagts till i artikel 3.3 n och o. För de professionella fotbollsklubbarnas del är avsikten att granska användningen av det nationella handlingsutrymmet i artikel 5 i penningtvättsförordningen för att lämna dem utanför tillämpningsområdet när riskerna som riktas mot sektorn har utvärderats i den nationella riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism som för tillfället bereds. I bestämmelsen om lagens ikraftträdande föreskrivs det att lagen för fotbollsagenterna och de professionella fotbollsklubbarnas del tillämpas först 10.7.2029, när de enligt artikel 90 i penningtvättsförordningen inkluderas i tillämpningsområdet för regleringen.

I 2 *mom.* anges det att penningtvättsförordningen och denna lag även ska tillämpas på dem som affärs- eller yrkesmässigt tillhandahåller tjänster enligt 2 kap. 3 § 1 mom. 1–8 punkten i lagen om investeringstjänster, på pantlåneinrättningar enligt lagen om pantlåneinrättningar och på aktörer som bedriver indrivningsverksamhet enligt lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018). Bestämmelsen motsvarar nuläget, där dessa aktörer har omfattats av penningtvättslagen, och till denna del utnyttjas det handlingsutrymme som ges i artikel 3 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Enligt *3 mom.* ska lagen och penningtvättsförordningen tillämpas på Finnvera Abp och dess dotterbolag Finlands Exportkredit Ab. De aktuella aktörerna lades till tillämpningsområdet för den gällande penningtvättslagen genom lagen om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (1462/2025). I bestämmelsen utnyttjas till denna del det handlingsutrymme som ges i artikel 3 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I *4 mom.* preciseras det att penningtvättslagen ska tillämpas också när de medel som är föremål för en transaktion härrör från åtgärder som vidtagits inom en annan stats territorium. Detta motsvarar den gällande penningtvättslagen.

I *5 mom.* utvidgas den rapporteringsskyldighet som anges i artikel 69 i penningtvättsförordningen så att den i enlighet med den gällande lagstiftningen gäller Energimyndigheten, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker, vilka ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de utifrån omständigheter som kommer fram i samband med tillsynen eller annars när de sköter sina uppgifter upptäcker en tvivelaktig transaktion. I bestämmelsen utnyttjas det handlingsutrymme som artikel 3 i det sjätte penningtvättsdirektivet möjliggör. Finansinspektionen utövar i enlighet med 28 § tillsyn över att denna skyldighet uppfylls i fråga om börsen och centralinstitutet för sammanslutningen.

Det bör i fråga om huruvida centralinstituten för sammanslutningarna hör till tillämpningsområdet för penningtvättsregleringen beaktas att AMLA enligt artikel 16.4 i penningtvättsförordningen i ett senare skede skissar upp tekniska standarder, som preciserar de förutsättningar som ska uppfyllas för att kraven på koncerner i enlighet med artikel 16 ska tillämpas också på bland annat sammanslutningar som ingår i strukturerna som har gemensam ägare, gemensam ledning eller gemensam tillsyn i enlighet med kraven, inklusive nätverk och partnerskap.

Enligt *6 mom.* tillämpas kap. 8 i lagen på personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster när de tar emot eller gör en kontantbetalning till ett belopp över 10 000 EUR. I övrigt omfattas de aktuella aktörerna inte av tillämpningsområdet för penningtvättslagstiftningen, om de inte hör till tillämpningsområdet enligt något annat moment i denna paragraf eller enligt penningtvättsförordningen. Det finns en bestämmelse som förbjuder mottagande och betalning av ett belopp värt över 10 000 euro i artikel 80 i förordningen. Detta gäller samtliga personer som handlar med varor eller tillhandahåller tjänster med undantag för det undantag som föreskrivs i punkt 4 i artikeln. Enligt punkt 4 ska gränsen inte tillämpas på betalningar mellan fysiska personer som inte agerar i sin yrkesutövning, betalningar eller insättningar som görs i lokaler tillhörande kreditinstitut, utgivare av elektroniska pengar och betaltjänstleverantörer enligt definitionen i artikel 4.11 i betaltjänstdirektivet. För de senare gäller enligt förordningen dock att de betalningar eller insättningar på över 10 000 euro som görs i lokaler tillhörande aktörerna ska anmälas till centralen för utredning av penningtvätt.

Begränsningen av kontantbetalningar gäller betalningar värda över 10 000 euro, oberoende av i vilken valuta betalningarna görs och oberoende av om affärstransaktionen presteras på en gång eller som flera separata prestationer, om de separata transaktionerna verkar vara kopplade till varandra. I förordningen har det för medlemsstaterna föreskrivits om en möjlighet att ta i bruk ett lägre tröskelvärde än 10 0000 euro, men det föreslås inte att ett sådant tas i bruk. De fysiska personer och juridiska personer som utövar sitt yrke och som bryter mot de i förordningen föreskrivna begränsningarna av kontantbetalningar kan påföras de påföljder som föreskrivs i 8 kap. Tillsynsorganen utövar i enlighet med 28 § tillsyn över att gränserna för kontantbetalningar iakttas.

I *7 mom.* finns det bestämmelser om utvidgning av tillämpningsområdet för sanktioner och beslut om frysning. Regleringen i penningtvättsförordningen gäller de riktade ekonomiska sanktioner som definieras i artikel 2.1 49–51, FN:s ekonomiska sanktioner och FN:s ekonomiska sanktioner i anknytning till spridning av massförstörelsevapen. I princip gäller sjätte penningtvättsdirektivet på motsvarande sätt endast dessa sanktioner. Utanför definitionen av dessa sanktioner stannar de sektoriella sanktionerna samt nationella frysningsbeslut fattade enligt lagen om bekämpning av terrorism. I nuläget gäller de sektoriella sanktionerna åtminstone finansierings-, industri-, energi-, trafik- teknologi- och försvarssektorn. Vid definitionen av sektoriella sanktioner används verbala beskrivningar samt tullpositioner och de meddelas med stöd av artikel 215 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF), som möjliggör genomförandet av beslut enligt artikel 29 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU) med finansiella åtgärder. Eftersom dessa sanktioner och frysningsbeslut ska iakttas på samma sätt som övriga riktade sanktioner eller FN:s sanktioner och de på motsvarande sätt åsyftar exempelvis förhindrande av finansiering av terrorism är det nödvändigt att följa samma tillvägagångssätt, tillsyn och påföljder för dem som för de övriga EU- och FN-sanktionerna. I momentet föreslås det därför att momentet ska täcka också sektoriella ekonomiska sanktioner och nationella frysningsbeslut när de riktade ekonomiska sanktionerna nämns i de föreslagna lagen eller i penningtvättsförordningen. Detta täcker inte sanktioner ställda av andra stater, såsom Förenta staternas OFAC- och BIS-sanktioner.

Bestämmelsen betyder att de ansvariga enheterna exempelvis i enlighet med artikel 9 i penningtvättsförordningen ska har interna verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller också för att hantera riskerna för sektoriella sanktioner eller nationella frysningsbeslut, en riskbedömning för hela affärsverksamheten i enlighet med artikel 10 också gällande identifiering och bedömning av riskerna för försummelse eller kringgående av sektoriella sanktioner och nationella frysningsbeslut. Den ansvariga enheten ska dessutom i enlighet med artikel 20 därtill identifiera om kunden omfattas av en sådan sanktion eller ett sådant beslut och kontinuerligt följa upp det i enlighet med artikel 26.

På motsvarande sätt tillämpas bestämmelserna om riktade ekonomiska sanktioner i den föreslagna penningtvättslagen också på sektoriella sanktioner och nationella frysningsbeslut. Därmed ska exempelvis Patent- och registerstyrelsen i enlighet med 15 § kontrollera att den förmånstagare som antecknats i förmånstagarregistret inte är objekt för en sådan sanktion eller ett sådant frysningsbeslut. Tillsynsorganen gör till exempel i enlighet med 29 § en bedömning av riskerna för kringgående och försummelse och de övervakar att de ansvariga enheterna iakttar sina skyldigheter förknippade med detta. Bestämmelsen leder inte till betydande ändringar jämfört med nuläget eftersom det finns bestämmelser om iakttagande av sanktionslagstiftningen och frysningsbeslut i 3 kap. 16 § om kundkännedom i den nuvarande penningtvättslagen. Inom ramen för de åtgärder som de ansvariga enheterna vidtar för kundkännedom enligt 3 kap. i penningtvättslagen har de ålagt att ha effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll för att säkerställa att den rapporteringsskyldiga iakttar de förpliktelser som följer av sanktionslagstiftningen och frysningsbeslut. I den nämnda bestämmelsen har sanktionerna definierats brett så att de också har täckt de sektoriella sanktionerna, som faller utanför definitionen av sanktioner i penningtvättsförordningen.

3 §. *Avgränsning av tillämpningsområdet.* I paragrafen föreskrivs det om avgränsning av tillämpningsområdet. Enligt *1 mom.* tillämpas penningtvättslagen på sådan finansiell verksamhet som räknas upp i punkterna 2–12, 14 och 15 i bilaga I till kreditinstitutsdirektivet, där risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är liten, vilken bedrivs tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning. Därtill krävs det att alla nedanstående villkor uppfylls:

1) verksamheten är begränsad i absoluta termer eller när det gäller transaktioner, den sammanlagda omsättningen för den ekonomiska verksamheten ska vara under 20 000 euro och en affärstransaktion gällande en kund eller en enskild affärstransaktion får inte överstiga 1 000 euro oavsett om de utförs vid ett enda tillfälle eller genom förbundna transaktioner,

2) verksamheten är inte personens huvudsakliga affärsverksamhet och omsättningen överstiger inte fem procent av den berörda fysiska eller juridiska personens totala omsättning under räkenskapsperioden,

3) verksamheten är en biverksamhet och direkt knuten till huvudverksamheten,

4) verksamheten bedrivs av en person som inte bedriver verksamhet enligt artikel 3.3 a–d eller g i penningtvättsförordningen som sin huvudsakliga affärsverksamhet,

5) verksamheten avser den huvudsakliga affärsverksamhetens kunder och är inte allmänt tillgänglig för allmänheten,

6) verksamheten är inte penningförmedling enligt 1 § 2 mom. 5 punkten i lagen om betalningsinstitut.

I sak motsvarar bestämmelsen i stort sett det undantag vad gäller affärsverksamhet som bedrivs tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning som anges i den gällande penningtvättslagen. Genom bestämmelsen utnyttjas det undantag i fråga om tillämpningsområdet för vissa finansiella verksamheter som anges i artikel 6 i penningtvättsförordningen.

Det i bestämmelsen fastställda tröskelvärdet för den totala omsättningen är 20 000 euro. Detta motsvarar gränsen för i liten skala som anges i 3 § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1501/1993). Enligt den bestämmelsen är säljaren inte skattskyldig om det innevarande kalenderårets och det föregående kalenderårets omsättning är högst 20 000 euro, förutsatt att säljaren inte på egen anmälan har registrerats som skattskyldig.

Enligt *2 mom*. tillämpas lagen inte heller på verksamhet som gäller skötsel av uppdrag som utförs i egenskap av rättegångsbiträde eller rättegångsombud. Med sådana uppdrag avses i penningtvättslagen, utöver egentliga uppdrag i anslutning till en rättegång, också juridisk rådgivning som gäller en klients rättsliga ställning vid förundersökningen av ett brott eller i någon annan fas av behandlingen av ett ärende inför en rättegång samt inledande eller undvikande av rättegång. Bestämmelsen motsvarar den gällande penningtvättslagen.

Enligt *3 mom*. tillämpas lagen inte på verksamhet som består i att tillhandahålla penningautomater för användning utanför kasinon. Lagen tillämpas dock om penningautomaterna tillhandahålls med tillstånd för sådan ensamrättslicens som avses i 5 § i penningspelslagen. Bestämmelsen motsvarar till sitt sakinnehåll 1 kap. 3 § 4 mom. i den gällande penningtvättslagen. Eftersom obligatorisk identifiering har införts i riket för allt penningspelande, innebär bestämmelsen i den gällande lagen i praktiken att allt penningautomatspelande i riket också omfattas av tillämpningsområdet för penningtvättslagen, trots avgränsningen av tillämpningsområdet i momentets första mening. Den gällande bestämmelsen hänvisar till rikets lotterilag, varför bestämmelsen inte gäller penningautomatspel i landskapet Åland. Den hänvisning till rikets lotterilag som finns i bestämmelsen bör i samband med reformen av penningspelslagstiftningen ändras till en hänvisning till den nya lagen om penningspel och till bestämmelsen om ensamrättslicens i 5 §, med stöd av vilken det är möjligt att tillhandahålla penningspelsautomater för allmänheten. Allt penningspelande i riket, inklusive penningspelautomater utanför kasinon, ska även i fortsättningen omfattas av tillämpningsområdet för penningtvättslagen. Avgränsningen av tillämpningsområdet för penningspelautomater utanför spelkasinon gäller i praktiken enbart landskapet Åland. Där tillämpas penningtvättslagen alltså inte heller framöver på verksamhet som består i att tillhandahålla penningspelautomater för användning utanför kasinon. I reformen av penningspelslagstiftningen föreslås det i rikets penningspelslag att definitionen av penningautomat ändras till penningspelautomat för att bättre motsvara det allmänspråkliga uttrycket för dessa automater. I Ålands lotterilagstiftning används begreppet penningautomat, varför detta begrepp också i fortsättningen används även i den nya penningtvättslagen i stället för begreppet penningspelautomat som det föreslås ska användas i riket.

4 §. *Definitioner*. I paragrafen anges de definitioner som används i penningtvättslagen. I *1 mom.* konstateras det att definitionerna enligt artikel 2.1 i penningtvättsförordningen tillämpas i lagen. I paragrafen implementeras dessutom de definitioner som anges i artikel 2 i det sjätte penningtvättsdirektivet, och när det gäller penningtvättsförordningens definitioner anges de behöriga nationella myndigheterna.

I *2 mom. 1* och *2 punkten* definieras penningtvätt och finansiering av terrorism på motsvarande sätt som i den nuvarande lagstiftningen genom hänvisningar till definitionerna i strafflagen. *I* 2 mom. *3 punkten* definieras myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism genom en hänvisning till Amla-förordningen. I *4 mom.* definieras det vilka

myndigheter som avses med uttrycket behörig myndighet enligt artikel 2.1.44 a–d i penningtvättsförordningen. Med den central för utredning av penningtvätt som avses i 1 punkten 44 underpunkten led a i den ovannämnda bestämmelsen i penningtvättsförordningen avses centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. Med tillsynsmyndigheter enligt led b avses AMLA, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen. Med myndigheter enligt led c avses polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Utsökningsverket och åklagaren samt med myndigheter enligt led d avses Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen. Dessa myndigheter, som avses i led d, ska enligt föreskrifterna i 90 § ägna uppmärksamhet åt förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och åt att tvivelaktiga transaktioner som upptäcks i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt. Därför föreslås det att Polisstyrelsen ska ingå i de myndigheter som listas i punkt 4 led d.

Det är ändamålsenligt att i penningtvättslagen införa bestämmelser om en ny uppgift för Polisstyrelsens lotteriförvaltning som myndighet med omsorgsplikt enligt penningtvättslagen särskilt i fråga om processerna med att bevilja tillstånd för penninginsamlingar, utlottningar av varor och bingo. I synnerhet vid efterhandstillsynen får lotteriförvaltningen information om särskilt tillståndssökandens ekonomiska situation och ekonomiska transaktioner och om de ovannämnda tillståndsprocesserna och tillsynsuppgifterna börjar omfattas av omsorgsplikt kunde lotteriförvaltningen rapportera tvivelaktig verksamhet till centralen för utredning av penningtvätt.

Enligt 2 mom. 5 *punkten* avses med självreglerande organ enligt artikel 2.1.47 i penningtvättsförordningen advokatföreningen enligt 1 § i lagen om advokater.

I *6 punkten* definieras tillsynsorganet, vilket utöver AMLA, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynverket och Patent- och registerstyrelsen också avser advokatföreningen.

I *7* och *8 punkten* definieras finansiellt och icke-finansiellt tillsynsorgan i överensstämmelse med artikel 2 i det sjätte penningtvättsdirektivet, så att man med finansiellt tillsynsorgan avser ett tillsynsorgan som ansvarar för kreditinstitut och finansiella institut. Med icke-finansiellt tillsynsorgan avses ett tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över den icke-finansiella sektorn. Finansiella tillsynsorgan är i överensstämmelse med de gällande bestämmelserna Finansinspektionen och, i fråga om vissa tillsynsobjekt inom finansbranschen, Tillstånds- och tillsynsverket. Icke-finansiella tillsynsorgan är Finansinspektionen när det gäller tillsynen över leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och förmedlare av gräsrotsfinansiering, Tillstånds- och tillsynsverket när det gäller andra aktörer som verket ska övervaka än dem som är verksamma inom den finansiella sektorn samt Patent- och registerstyrelsen och advokatföreningen, vilka endast övervakar ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn.

I 9 *punkten* anges det att icke-finansiell sektor syftar på de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 i penningtvättsförordningen. I praktiken avser detta exempelvis revisorer, bokförare, skatterådgivare, advokater, tillhandahållare av trust- och företagstjänster, fastighetsförmedlare, personer som handlar med ädelmetaller, ädelstenar och högt värderade produkter, tillhandahållare av penningspelstjänster samt övriga i ledet nämnda sektorer. De ansvariga enheterna enligt ledet i penningtvättsförordningen har beskrivits närmare i motiveringarna till 2 §.

I *10 punkten* föreskrivs det att ansvarig enhet syftar på en fysisk eller juridisk person som avses i 2 § 2 och 3 mom. i denna lag eller i artikel 3 i penningtvättsförordningen och som inte är undantagen enligt artikel 4–7 i penningtvättsförordningen eller 3 § i denna lag.

Enligt 11 punkten syftar hemmedlemsstat på den medlemsstat där den ansvariga enhetens säte är beläget eller, om en ansvarig enhet inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget, i *12 punkten* föreskrivs det att värdmedlemsstat syftar på en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten där den ansvariga enheten driver ett dotterföretag eller en filial eller ett annat driftsställe, eller där den ansvariga enheten bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster genom en infrastruktur. Det finns ingen definition av infrastruktur i penningtvättsförordningen eller -direktivet, men enligt kommissionens uppfattning avses med detta att den ansvariga enheten har någon form av fysisk närvaro i medlemsstaten. I 13 *punkten* föreskrivs det om en ansvarig enhet som saknar verksamhetsplats. Detta avser en ansvarig enhet som verkar i Finland under SEUT 56 artikeln för frihet att erbjuda tjänster förmedlade genom ombud eller representant eller annan infrastruktur. Det gäller därmed en aktör som tillhandahåller tjänster i Finland utan hemort eller permanent driftsställe genom användning av exempelvis ombud, representanter eller annan infrastruktur som inte utgör ett permanent driftsställe.

I *14 punkten* föreskrivs det att tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avser en permanent struktur för samarbete och informationsutbyte för att utöva tillsyn över koncerner eller enheter som verkar i en värdmedlemsstat eller ett tredjeland.

I *15 punkten* föreskrivs det om definitionen av arbetsgruppen för myndighetssamarbete för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Bestämmelserna om gruppens sammansättning och uppgifter finns i 78–79 §.

Av de definitioner som ingår i artikel 2 i det sjätte penningtvättsdirektivet implementeras inte definitionen av utkast till nationell åtgärd, eftersom det inte finns något behov av att genomföra direktivets artikel 3 om identifiering av riskutsatta sektorer på nationell nivå, där definitionen används, eftersom det i samband med beredningen inte har identifierats ett behov att nationellt definiera sammanslutningar inom andra sektorer än de som omfattas av penningtvättsförordningens tillämpningsområde eller som redan omfattas av penningtvättslagstiftningen enligt den gällande regleringen. De aktörer som nationellt redan omfattas av penningtvättslagstiftningen kan i enlighet med artikel 3.7 i direktivet också i fortsättningen lämnas kvar under lagstiftningen.

I *3 mom.* föreskrivs det om definitionen av kunden till ett fondbolags och en alternativ fonds fondförvaltare samt distributörens kund.

Distributionsmodellen för finländska fonder avviker från den distributionsmodell som mer allmänt iakttas i de övriga medlemsstaterna. EU:s penningtvättsreglering, i synnerhet bestämmelserna om kontraktering och att förlita sig på en annan ansvarig enhet beaktar inte för tillfället i tillräcklig grad särdragen i den finländska fonddistributionen, vilket leder till att fondbolaget och fondens distributör i vissa situationer ska iaktta bland annat kravet på kundkännedom på en fondandelsägare. Detta orsakar onödig administrativ börda för bolaget och för ägarna av fondandelar eventuellt i viss utsträckning ifyllande av dubbla förfrågningar för kundkännedom. Den nytta för effektivt förhindrande av penningtvätt som fås av dubbelt uppfyllande av kundkännedomen är dock begränsad, torts att den kan vara till nytta genom att fondbolaget därigenom har en bättre helhetsbedömning av fondandelsägarens finansiella verksamhet. Därtill bör det observeras att distributören, som kan sälja fonder för flera olika fondbolag eller alternativa fonder ska iaktta varje separat fondbolags interna förfaranden och ett riskbaserat angreppssätt, om fondandelsägaren anses vara kund hos fondförvaltaren för fondbolaget eller den alternativa fonden. Detta medför en betydande administrativ börda och praktiska utmaningar för distributörerna i verksamheten. Det är vanligen en bank, ett

placeringsserviceföretag eller ett annat fondbolag som verkar med en utvidgad koncession eller förvaltaren av alternativa fonder som är fondens distributör och det typiska är att dessa också själva är ansvariga enheter enligt penningtvättslagstiftningen.

Fondens distributör har de bästa förutsättningarna att på ett äkta sätt identifiera fondens kund, följa upp affärsförhållandet och kundens uppdrag. Fondbolaget eller förvaltaren av den alternativa fonden har i allmänhet ingen direkt kontakt med ägarna av andelar och ofta inte ens insyn i andelsägarregistret i realtid. Därför är det nödvändigt att nationellt förtydligande definiera att distributören ska anses vara ett fondbolags eller förvaltarens av en alternativ fond kund och att ägaren av fondandelar å andra sidan ska anses vara kund hos distributören. Med en fondandelsägare avses en person, en sammanslutning eller en stiftelse eller en med dem jämställd utländsk privatperson eller juridisk person som äger en eller flera fondandelar eller bråkdelar av den. Detta motsvarar definitionen av fondandelsägare i 1 kap. 2 § 1 mom. 14 punkten i lagen om placeringsfonder. I lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) finns det ingen särskild definition av fondandelsägare. För att en ägare av fondandelar ska kunna anses vara distributörens kund ska den naturligtvis ha ett gällande kundförhållande till den aktuella distributören. På motsvarande sätt ska det finnas ett avtalsförhållande mellan fondbolagets förvaltare och distributören.

Bestämmelsen lämpar sig för de situationer där såväl fondbolaget eller förvaltaren av den alternativa fonden som också distributören är ansvariga enheter enligt penningtvättslagstiftningen. Om distributören är till exempel ett anknutet ombud eller annan instans, som inte är en i penningtvättslagstiftningen avsedd ansvarig enhet och därmed exempelvis kundkännedomen inte tillämpas på distributören, kan den föreslagna bestämmelsen inte tillämpas. Bestämmelsen lämpar sig därtill endast i de situationer då fondbolaget anlitar distributör för distribution av fonden. Om fondbolaget självt direkt sköter distributionen tillämpas bestämmelsen inte utan fondandelsägaren är naturligtvis direkt kunde till fondbolaget.

Bestämmelsen får tillämpas vid tillämpning av penningtvättslagen och penningtvättsförordningen. Den påverkar därmed inte till exempel de bestämmelser som finns om kunden i lagen om placeringsfonder.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen är endast att de finländska aktörerna inom fondsektorn ska närma sig samma ställning för kundkännedom inom penningtvättslagstiftningen som de övriga europeiska aktörerna i vars nationella lagstiftning det inte finns ett förbud mot registrering av indirekt innehav.

I paragrafens *4 mom.* föreskrivs det i överensstämmelse med 4 § 2 mom. i den gällande penningtvättslagen att det genom förordning av statsrådet får utfärdas närmare bestämmelser om i artikel 2.1.34 led a tabellpunk ix i penningtvättsförordningen avsedda viktiga offentliga funktioner och organisationer där viktiga offentliga funktioner sköts, till den del det är fråga om inhemska viktiga offentliga funktioner. I övrigt finns bestämmelserna om en politiskt betydelsefull person och hans eller hennes verksamhet i betydande offentliga uppgifter i artikel 2.1 34 i penningtvättsförordningen.

2 kap. **Riskbedömning och statistik**

5 §. *Nationell riskbedömning.* Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvaret att utarbeta en nationell riskbedömning och genom paragrafen genomförs skyldigheterna enligt artikel 8 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Enligt *1 mom.* är myndighetssamarbetsgruppens uppgift att följa upp utarbetandet av riskbedömningen, godkänna det mest ändamålsenliga sättet att genomföra riskbedömningen för att följa upp de nationella åtgärderna för ingripande i de risker för

penningtvätt och finansiering av terrorism som observerats vid riskbedömningen. Finansministeriet och inrikesministeriet ska ansvara för utarbetandet av en handlingsplan för riskbedömningen av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vid utarbetandet av riskbedömningen ska centralen för utredning av penningtvätt utnyttja de behöriga myndigheternas uppgifter, observationer och sektorspecifika sakkunskap. Detta gäller identifiering och bedömning av samt förståelse för försummelser och kringgående av penningtvätt, finansiering av terrorism samt riktade ekonomiska sanktioner. Vid bedömningen av systemen för riktade ekonomiska sanktioner är de behöriga myndigheternas uppgifter och sakkunskap betydelsefulla bland annat i fråga om sanktionssystemen och genomförande av dem, tillsyn, eventuella sätt för kringgående samt den utrikes- och säkerhetspolitiska verksamhetsmiljön.

Utrikesministeriet ska ansvara för verksamhetsplanen för bedömningen av risken för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Den verksamhetsplan med vilken ingrepp görs i de risker gällande försummelser och kringgående av genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner följs upp i utrikesministeriets sanktionsgrupper.

I det föreslagna *2 mom.* föreskrivs det om vad som ska bedömas i riskbedömningen i syfte att identifiera, bedöma, förstå och minska riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism samt identifiera dem för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs som påverkar Finland. Avvikande från den gällande bestämmelsen innehåller riskbedömningen också försummelser och kringgående av genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner, vilket grundar sig på det direktiv som ska genomföras. En kvalitativ och heltäckande riskbedömning ger samtliga aktörer en gemensam uppfattning om riskerna i förknippade med penningtvätt, finansiering av terrorism och riktade ekonomiska sanktioner i Finland. Det är samtidigt ett centralt verktyg för myndigheterna när de riskbaserat allokerar sin verksamhet och sina resurser.

Bestämmelsen föreskriver dessutom att riskbedömningen ska hållas uppdaterad och att ses över minst vart fjärde år och, om risksituationen så kräver, oftare, eller att särskilda sektoriella riskbedömningar ska utföras.

Inrikesministeriet publicerade en NPO-riskbedömning 2024. I fortsättningen kommer bedömningen av riskerna inom NPO-sektorn huvudsakligen att göras inom ramen för den allmänna nationella riskbedömningen. Bestämmelsen gör det dock möjligt att utarbeta separata, riktade riskbedömningar om exempelvis en specifik sektor eller ett fenomen.

Enligt *3 mom.* krävs det att i riskbedömningen läggs till en beskrivning av strukturen på systemet för bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism, försummelse och kringgående av genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner i systemen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Det ska ingå en beskrivning av de myndigheter, inbegripet centralen för utredning av penningtvätt samt skatte- och åklagarmyndigheterna, som är uppräknade i artikel 8 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Riskbedömningen ska också innehålla en beskrivning av mekanismerna för samarbete med motparter inom Europeiska unionen eller i tredjeländer samt de tilldelade personella och finansiella resurserna i den mån denna information finns tillgänglig.

Enligt *4 mom*. ska ansvariga enheter och andra intressentgrupper höras vid utarbetningen av riskbedömningen. Utarbetandet av riskbedömningen kräver deltagande av samtliga myndigheter som deltar i förhindrandet av penningtvätt, finansiering av terrorism och försummelser och kringgående av genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner. För att

man ska kunna skapa sig en heltäckande uppfattning om de i Finland rådande riskerna krävs det ett brett samarbete mellan myndigheterna, den privata sektorn och tredje sektorn. Resultaten av riskbedömningen ska offentliggöras och göras tillgängliga för Europeiska kommissionen, Amla och de övriga EU-medlemsstaterna. Det att resultatet av riskbedömningen ska offentliggöras betyder inte att hela riskbedömningen måste offentliggöras, utan den kan vid behov också innehålla delar som inte är offentliga.

I det föreslagna *5 mom.* föreskrivs det om hur den nationella riskbedömningen utnyttjas nationellt. Riskbedömningen ska bland annat utnyttjas för att förbättra systemen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, identifiera risknivåerna inom områden och sektorer och proportionellt rätt allokering av de resurser som behövs för det förhindrande arbetet.

6 §. *Statistik.* I *1 mom.* föreskrivs det om myndigheternas och advokatföreningen skyldighet att föra statistik samt om finansministeriets befogenhet att utfärda förordning. Utrikesministeriet, justitieministeriet, de behöriga myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten samt advokatföreningen åläggs att föra den statistik som specificeras närmare i förordningen. Bestämmelsen genomför delvis de skyldigheter i fråga om statistik som anges i artikel 9 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Bestämmelserna om statistiken för centralen för utredning av penningtvätt finns i 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Enligt direktivet ska statistik föras över bland annat antalet fall med penningtvätt eller finansiering av terrorism som utretts, där åtal väckts eller dom fallit, enligt specialfall, och medel frysts, beslagtagits eller förverkats, om uppgifter som har gjorts, tagits emot, avslagits och helt eller delvis besvarats av centralen för utredning av penningtvätt, enligt specificerad redovisning per land som skickat eller mottagit begäran, begäranden om uppgifter rörande verkliga ägare och huvudmän, resurserna hos de myndigheter som deltar i det förhindrande arbetet, vidtagna tillsynsåtgärder och påföljder samt det gjorda antalet sökningar i övervakningssystemet för bank- och betalkonton.

Finansministeriet utfärdar en förordning om innehållet i den statistik som behövs för att kontrollera resultatet av genomförandet av bekämpningen av försummelser och kringgående förknippat med penningtvätt och finansiering av terrorism. Förordningen innehåller de uppgifter som krävs enligt artikel 9 i direktivet med undantag för den statistik som föreskrivs i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Enligt *2 mom*. samlar finansministeriet in och överlämnar den nämnda statistiken till kommissionen varje år. Detta innebär inte någon förändring jämfört med nuläget, eftersom statistik redan enligt de tidigare penningtvättsdirektiven ska överlämnas till kommissionen. Den statistik som avses i artikel 9.2 a, c, d f och g i det sjätte penningtvättsdirektivet dessutom överlämnas till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

3 kap. **Förmånstagarregistret**

7 §. *Centralt register över verkliga förmånstagare.* Paragrafen innehåller bestämmelser om förmånstagarregistret och dess innehåll. Genom paragrafen genomförs skyldigheterna enligt artiklarna 62, 63 och 66 i penningtvättsförordningen och artikel 10 i det sjätte penningtvättsdirektivet i fråga om att på nationell nivå registrera och förvalta uppgifter om verkliga förmånstagare. Registret ska förvaltas av Patent- och registerstyrelsen inom ramen för handelsregistret, såsom nu, så att man kan dra nytta av befintliga strukturer och tekniska lösningar. Patent- och registerstyrelsen håller på att utveckla en centraliserad tjänst för

information om förmånstagare och framöver kommer information om förmånstagare att vara tillgänglig i en enda tjänst, även om uppgifterna är registrerade i olika basregister.

I lagen avses med verkliga förmånstagare de verkliga ägarna och förmånstagarna.

I *1 mom.* föreskrivs det om villkoren för när uppgifter ska antecknas i registret. Registreringsskyldigheten gäller i regel juridiska personer som har registrerats i Finland samt i artikel 2.1.29 i penningtvättsförordningen avsedda uttryckliga truster eller motsvarande i artikel 2.1.32 i penningtvättsförordningen avsedda juridiska konstruktioner som administreras från Finland eller vars förvaltare är etablerade eller bosatta i Finland.

Enligt skäl 116 till penningtvättsförordningen är uttryckliga truster sådana truster som upprättas på initiativ av instiftaren. Truster som upprättas enligt lag eller som inte följer av instiftarens uttryckliga avsikt att upprätta en sådan undantas från penningtvättsförordningens tillämpningsområde. Uttryckliga truster upprättas vanligtvis i form av en handling, såsom en skriftlig urkund eller ett skriftligt trustinstrument och tillgodoser vanligtvis ett affärsmässigt eller personligt behov. Juridiska konstruktioner som liknar uttryckliga truster är konstruktioner utan ställning som juridisk person som har liknande struktur eller funktioner. Den avgörande faktorn är inte beteckningen för typen av juridisk konstruktion, utan det faktum att de grundläggande egenskaperna i definitionen av en uttrycklig trust uppfylls, nämligen instiftarens avsikt att placera tillgångarna under en viss persons förvaltning och kontroll för ett bestämt ändamål, vanligtvis av affärsmässig eller personlig karaktär, såsom till förmån för förmånstagarna.

I *2 mom.* föreskrivs det att sådana juridiska personer och juridiska konstruktioner som avses i artikel 65 i penningtvättsförordningen inte ska omfattas av registreringsskyldigheten. Dessa är sådana bolag som närmare beskrivs i artikeln och som uppfyller förutsättningarna, vars värdepapper är objekt för handel på en reglerad marknad samt offentligrättsliga institutioner i enlighet med artikel 2.1.4 i direktivet om offentlig upphandling.

I *3 mom.* föreskrivs det att anteckningar i registret ska göras i maskinläsbart format. Genom momentet genomförs den skyldighet som anges i artikel 10.1 andra stycket i det sjätte penningtvättsdirektivet. Det ovannämnda kravet betyder ändå inte att alla uppgifter eller handlingar som är tillgängliga i registret ska vara i maskinläsbart format, utan syftar på anteckningar i registret. I enlighet med föreskrifterna i momentet ska de uppgifter som utgör grunden för registeranteckningarna samlas in på de sätt som avses i genomförandebestämmelserna till artikel 10.6 i sjätte penningtvättsdirektivet.

För att artikel 10.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska genomföras föreskrivs det i *4 mom.* om kvaliteten på de uppgifter som förs in i registret. Uppgifterna ska vara adekvata, korrekta och aktuella, vilket är väsentligt med tanke på ett effektiv förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Närmare bestämmelser om åtgärder för att säkerställa att uppgifterna är aktuella finns i 13 och 14 § i penningtvättslagen.

I *5 mom.* föreskrivs det att handelsregisterlagen och annan tillämplig lagstiftning ska tillämpas på förmånstagarregistret såvida ingenting annat föranleds av penningtvättslagen eller övrig lagstiftning eftersom förmånstagarregistret utgör en del av handelsregistret. Med sådan övrig tillämplig lagstiftning som avses i bestämmelsen avses bland annat penningtvättsförordningen, som i synnerhet i kapitel IV innehåller bestämmelser om verkliga förmånstagare.

Därmed tillämpas bland annat 10 § 2 mom. om ändringsanmälningar i handelsregisterlagen på förmånstagarregistret. Detta betyder att ändringar som sker i de uppgifter som införts i

förmånstagarregistret omgående ska anmälas till förmånstagarregistret. Genom detta genomförs också artikel 10.8 i sjätte penningtvättsdirektivet, som gäller juridiska personers, förmögenhetsförvaltares i express trust-arrangemang eller liknande juridiska arrangemang skyldighet att också registrera förändringarna i verkliga förmånstagare. Därigenom säkerställs det också att de uppgifter som finns i registret täcker de historiska uppgifterna om ändringar. Det finns dessutom bestämmelser om anmälan om förmånstagarregisteruppgifter och uppdatering av uppgifterna i artikel 62, artikel 63.2 och artikel 64.2 i penningtvättsförordningen.

Enligt bestämmelsen tillämpas 12 § 2 mom. inte på en person som registrerats som verklig förmånstagare. Enligt 12 § 2 mom. i handelsregisterlagen får, oberoende av bestämmelserna i 14 § i företags- och organisationsdatalagen, den som har avgått från sin i handelsregistret antecknade post eller vars i registret antecknade uppdrag har upphört själv göra anmälan om detta. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till handelsregisterlag och näringsverksamhetslag samt vissa lagar som har samband med dem (RP 244/2022 rd s. 124) föreskrivs det uttryckligen att personer som antecknats i registret som verkliga förmånstagare även kan kräva att en registeranteckning raderas om personen inte längre är verklig förmånstagare, även om det inte är fråga om avgång eller upphörande av uppdrag. I praktiken har det inte förutsatts att någon utredning lämnas till personens egen anmälan. Det finns för sin del enligt 13 § 1 mom. inget hinder att be om en utredning om varför den person som krävt att få sina registeruppgifter strukna inte avvikande från registeruppgifterna är företagets förmånstagare innan uppgiften registreras, men begäran om utredning skulle orsaka en betydande administrativ börda. Det är å andra sidan klart att en sådan individuell anmälningsrätt utan utredning som stöder anmälan kan leda till att riktiga uppgifter döljs, vilket inte främjar registrets riktighet och förhindrandet av penningtvätt. Enligt artikel 16 i den allmänna dataskyddsförordningen har en registrerad rätt att få felaktiga uppgifter rättade, men i en sådan process ska de felaktiga uppgifterna på något sätt påvisas. Det finns exempelvis inte heller i de övriga nordiska länderna motsvarande praxis med rättelse av uppgifter på egen anmälan.

8 §. *Registrering av verkliga förmånstagare för juridiska personer eller juridiska konstruktioner utanför Europeiska unionen*. I syfte att genomföra artikel 67 i penningtvättsförordningen och artikel 10.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det i paragrafen om registreringsskyldigheten när det gäller en juridisk person eller juridisk konstruktion som är etablerad utanför EU eller Europeiska ekonomiska sfären. Om sammanslutningen i fråga uppfyller de villkor som anges i den nämnda artikeln – t.ex. genom att äga fastigheter i Finland eller bedriva affärsverksamhet här – ska uppgifter om dess verkliga förmånstagare lagras i det förmånstagarregister som förs i Finland.

I *2 mom.* föreskrivs det att registeranteckningen ska innehålla uppgifter om vilken situation enligt artikel 67.1 i penningtvättsförordningen som är grund för registreringen.

9 §. *Registrering av verkliga förmånstagare för en uttrycklig trust eller för en liknande juridisk konstruktion.* I syfte att genomföra artikel 10.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det i paragrafen om en situation där förvaltarna av en uttrycklig trust eller motsvarande personer är etablerade eller bosatta i olika medlemsstater. För att visa att registreringsskyldigheten är fullgjord räcker det då med att det har gjorts en registrering i någon av medlemsstaterna och att man kan bevisa detta genom ett intyg eller ett utdrag ur registret.

10 §. *Fastställande av verkliga förmånstagare i vissa sammanslutningar och stiftelser.* I paragrafen föreskrivs det om fastställandet av de verkliga förmånstagarna i vissa sammanslutningar och stiftelser. För fastställandet används den i 1 kap. 7 § i den gällande penningtvättslagen nästan motsvarande antagandebestämmelsen.

Enligt *1 mom.* anses de verkliga förmånstagarna i en ideell förening enligt föreningslagen vara de i föreningsregistret antecknade styrelsemedlemmarna. Föreningen kan utöver styrelsemedlemmarna som verkliga förmånstagare också anmäla en annan person än en förmodad verklig förmånstagare. För en förening kan detta betyda exempelvis verksamhetsledaren. Bestämmelsen innehåller en informativ hänvisning till föreningslagen, där det finns bestämmelser om lagstadgad registrering av styrelsens ordförande och namntecknare samt frivillig registrering av de övriga styrelseledamöterna.

Bestämmelsen motsvarar nuläget, med undantag för att föreningen har möjlighet att också anmäla en annan person till förmånstagarregistret. Vid bedömningen av om det är nödvändigt att utöver anmäla styrelsemedlemmarna, eller i många situationer endast styrelseordförande, också anmäla en annan person ska personens ställning jämföras med en ledande befattningshavare som avses i artikel 63.4 b i penningtvättsförordningen. I princip bör man också beakta att artikel 52.4 i penningtvättsförordningen verkar vara primär i förhållande till artikel 63, men i föreningar som verkar enligt finländsk lag beräknas inte ha sådana omständigheter som punkten i den artikeln hänvisar till (på annat sätt kontrollerar den juridiska enheten) att föreningens verkliga förmånstagare fastställs annat än med stöd av artikel 63.

I *2 mom.* föreskrivs det att de verkliga förmånstagarna i ett sådant samfund som avses i religionsfrihetslagen anses vara de i registret över religiösa samfund antecknade styrelsemedlemmarna. Bestämmelserna om registrering av styrelsemedlemmarna i ett religiöst samfund finns i religionsfrihetslagen. Bestämmelsen motsvarar nuläget.

Enligt *3 mom.* anses de verkliga förmånstagarna enligt stiftelselagen vara de styrelsemedlemmar och förvaltningsrådsmedlemmar som antecknats i stiftelseregistret samt grundaren av stiftelsen. Bestämmelsen innehåller en informativ hänvisning till stiftelselagen, där det finns bestämmelser om registrering av styrelsemedlemmar och förvaltningsrådsmedlemmar samt stiftelseurkund, som innehåller uppgifter om stiftelsens grundare.

En stiftelses verkliga förmånstagare avgörs med stöd av artikel 57 i penningtvättsförordningen. För stiftelsernas del kräver artikeln också att förmånstagarnas klass ska identifieras. Om artikel 59.2 leden i-ii uppfylls anses stiftelsens ändamål, som finns i stiftelseregistret vara tillräcklig information. Enligt 2 § i stiftelselagen ska en stiftelse ha ett allmännyttigt ändamål (led i). En stiftelse stöder eller utövar verksamhet för ett ändamål. Ändamålet kan inte vara utövande av affärsverksamhet eller skapande av ekonomisk fördel för den närstående krets som föreskrivs i 8 §. Enligt den nationella NPO-riskbedömningen som publicerades i oktober 2024, kan man primärt utgå från att de stiftelser som grundats i Finland är lågriskstiftelser på det sätt som avses i led ii. Enligt artikel 57.1 e ska också en annan sådan person som har sådant bestämmande inflytande som avses i förordningen också registreras som förmånstagare. Under beredningen har bedömningen varit att led e som regel inte blir tillämpligt.

I *4 mom.* föreskrivs det att de verkliga förmånstagarna i ett bostadsaktiebolag eller ömsesidigt fastighetsaktiebolag som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) anses vara de i handelsregistret antecknade styrelsemedlemmarna. Bestämmelsen motsvarar nuläget.

11 §. *Patent- och registerstyrelsens rätt att få och begära uppgifter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om Patent- och registerstyrelsens rätt enligt artikel 10.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet att för skötseln av sina uppgifter få och begära uppgifter om verkliga förmånstagare.

Enligt *1 mom.* har Patent- och registerstyrelsen rätt att få uppgifter för identifiering av verkliga förmånstagare och identifiering av personen direkt från juridiska personer, förvaltare av truster

och verkliga förmånstagare. Detta täcker också uppgifter som fås ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton. De som lämnar ut uppgifterna, överlåter uppgifterna om sina kunder via övervakningssystemet för bank- och betalkonton till den behöriga myndigheten. Tullen upprätthåller en sammanställande applikation med vilka den maskinellt överför de behöriga myndigheternas förfrågningar om uppgifter till aktörerna samt förmedlar de uppgifter som mottagits av aktörerna till myndigheterna. Tullen är också personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas i den sammanställande applikationen. Det finns dessutom föreskrifter om Patent- och registerstyrelsens rätt att få uppgifter som lagrats i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i 3 § 11 punkten i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.

Enligt bestämmelsen täcker Patent- och registerstyrelsens rätt att få uppgifter vilka uppgifter som helst som behövs för identifikation av de verkliga ägarna och förmånstagarna och verifiering av deras identitet. I enlighet med direktivet inkluderar detta också styrelsebeslut och protokollen över deras möten, partnerskapsavtal, en trusts stiftelseurkunder, fullmakter eller andra avtal och handlingar.

I 2 mom. anges det dessutom att Patent- och registerstyrelsen trots sekretessbestämmelserna har rätt att få uppgifter från andra myndigheter i Finland om de uppgifter de har i sina register. Till dessa myndigheter hör exempelvis övriga övervakare över penningtvätt, såsom Finansinspektionen och Tillstånds- och tillsynsverket.

För 1 och 2 mom. bör det observeras att rätten att få uppgifter enligt det sjätte penningtvättsdirektivet inte är bunden till nödvändighet.

I *3 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens rätt att begära uppgifter ur register i tredjeländer.

12 §. *När ingen verklig förmånstagare identifieras.* I paragrafen föreskrivs det om förfarandet i situationer där det inte är möjligt att identifiera den verkliga förmånstagaren på det sätt som krävs enligt artiklarna 63.3 och 64.6 i penningtvättsförordningen. Med paragrafen genomförs de skyldigheter som anges i artikel 10.5 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I *1 mom.* föreskrivs det om vad som ska antecknas i registret i dylika situationer. Momentets *1 punkt* gäller en förklaring om att det inte finns någon verklig förmånstagare eller att de verkliga förmånstagarna inte kunde fastställas, med tillhörande motivering. I skäl 126 i penningtvättsförordningens ingress konstateras det att i de fall där avsaknaden av verkliga förmånstagare är uppenbar med avseende på den juridiska enhetens specifika form och struktur bör motiveringen förstås som en hänvisning till det faktum, nämligen att den juridiska enheten inte har någon verklig förmånstagare på grund av sin specifika form och struktur. En sådan avsaknad av verkliga förmånstagare kan uppstå om det till exempel inte finns några ägarintressen i den juridiska enheten eller om den juridiska enheten inte heller ytterst kan kontrolleras på annat sätt. Enligt *2 punkten* krävs det också en anteckning om de fysiska personer som har en sådan ledande befattning som avses i penningtvättsförordningen.

I *2 mom.* föreskrivs det om en anteckning i förmånstagarregistret, om den juridiska personen eller en annan instans som är skyldig att göra anmälan försummar att anmäla förmånstagare eller det inte finns en förmånstagare eller förmånstagaren inte har kunnat identifieras. Enligt artikel 63 i penningtvättsförordningen ska en juridisk person inneha aktuella uppgifter om verkliga förmånstagare och anmäla dem till det centraliserade registret. Om verkliga förmånstagare trots detta inte anmäls eller det inte finns sådana eller sådana inte har kunnat identifieras gör Patent- och registerstyrelsen en anteckning om brister på denna punkt i

förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen ska dock sträva efter att föra in korrekta uppgifter om förmånstagarna i förmånstagarregistret eller den förklaring som avses i 1 mom. och uppgifterna om de fysiska personerna i ledande ställning. Patent- och registerstyrelsen kan exempelvis i enlighet med 22 § i handelsregisterlagen uppmana de ansvariga enheterna att rätta till bristerna, påföra en försummelseavgift i enlighet med 24 § i handelsregisterlagen, om uppgifterna inte rättas, trots uppmaning, eller i enlighet med 28 § försätta den ansvariga enheten i likvidation eller avlägsna den ur registret. Dessutom kan Patent- och registerstyrelsen använda de befogenheter som föreskrivs i lagen om förhindrande av penningtvätt för utredning och kontroll av verkliga förmånstagare.

I *3 mom.* definieras tillgången till uppgifter för behöriga myndigheter som definieras i 4 § 2 mom. 4 punkten definierade behöriga myndigheterna, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, advokatföreningen och ansvariga enheter. När det gäller ansvariga enheters rätt att få uppgifter om de omständigheter som avses i 1 mom. 1 punkten begränsas tillgången till endast skälet när de i enlighet med artikel 24 i penningtvättsförordningen anmäler en avvikelse mellan de uppgifter om verkliga förmånstagare som de samlat in och uppgifterna i registret. Ansvariga enheter ska också ha rätt att få uppgifter om motiveringen till skälet, om de lägger fram bevis för de åtgärder som de har vidtagit för att fastställa de verkliga förmånstagarna för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen. Rätten att få uppgifter är inte bunden till nödvändighet eftersom rätten att få uppgifter inte heller i det sjätte penningtvättsdirektivet är bunden till kravet på nödvändighet.

13 §. *Säkerställande av tillförlitligheten hos uppgifterna om verkliga förmånstagare.* I syfte att genomföra artikel 10.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det i paragrafen att Patent- och registerstyrelsen är skyldig att verifiera de uppgifter om verkliga förmånstagare som har antecknats i registret samt att de är aktuella och tillförlitliga. Omfattningen av och frekvensen för verifieringen ska grunda sig på den bedömning av riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism som har gjorts för Europeiska unionen och den nationella bedömningen av riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism.

Paragrafen innehåller också bestämmelser om åtgärder ifall det upptäcks inkonsekvenser eller brister i uppgifterna. Enligt *2 mom.* får Patent- och registerstyrelsen vägra att göra en registeranteckning ifall det upptäcks felaktigheter i samband med att uppgifter lämnas in, eller enligt *3 mom.* göra en registeranteckning om brister, vilken gäller till dess att uppgifterna är korrekta. De föreslagna bestämmelserna begränsar inte tillämpningen av de påföljder som det föreskrivs om i handelsregisterlagen.

Artikel 23.4 i penningtvättsförordningen kräver att när en ny affärsförbindelse ingås med en sådan juridisk enhet, förvaltare av en uttrycklig trust eller person som innehar en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion som artikeln hänvisar till och som är föremål för registrering av uppgifter om verkliga förmånstagare, ska ansvariga enheter samla in giltiga bevis på registrering eller ett nyligen utfärdat utdrag från registret som bekräftar registreringens giltighet. Om Patent- och registerstyrelsen med stöd av 2 eller 3 mom. i denna paragraf har gett avslag på registeranteckning av en juridisk person eller verklig förmånstagare eller gjort en anteckning om bristfälliga uppgifter betyder det i praktiken att den ansvariga enheten därmed inte kan inleda en kundrelation med den aktuella juridiska personen eller egendomsförvaltaren. Om kundrelationen redan har grundats och Patent- och registerstyrelsen under den perioden gör en anteckning om brister i den juridiska personen eller egendomsförvaltarens uppgifter om verklig förmånstagare bör den ansvariga enheten beakta det i sin kontinuerliga uppföljning av affärsförhållandet och uppdateringen av kunduppgifterna i enlighet med artikel 26.2 i penningtvättsförordningen.

I *4 mom.* begränsas tillämpningen av 2 och 3 mom. så att den inte gäller mindre felaktigheter såsom skrivfel eller skillnader i translittereringen som inte påverkar identifieringen av de verkliga förmånstagarna eller deras förmånsintresse.

Patent- och registerstyrelsen åläggs i *5 mom.* skyldighet att använda automatiserade kontrollmetoder. Detta inkluderar både kontroller enligt denna paragraf och enligt 15 § gällande riktade ekonomiska sanktioner. Detta kan inbegripa jämförelser med andra myndigheters register, såsom Skatteförvaltningens ägaruppgifter och informationen om förmånstagare i övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Det är dock inte fråga om en massökning av jämförelseinformation, utan jämförelsen görs endast då det är nödvändigt i ett specifikt fall.

14 §. *Tillsynsanmälan om verkliga förmånstagare.* Paragrafen innehåller bestämmelser om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att vidta åtgärder om det inkommer en tillsynsanmälan om avvikelse mellan de uppgifter som finns i förmånstagarregistret och den rapport som avses i artikel 24 i penningtvättsförordningen. Genom paragrafen genomförs de skyldigheter som anges i artikel 10.10 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Patent- och registerstyrelsen ska inom 30 arbetsdagar efter att ha mottagit rapporten vidta lämpliga åtgärder för att korrigera avvikelsen. Om avvikelsen är komplex och det inte går att korrigera den inom utsatt tid, ska Patent- och registerstyrelsen föra in uppgifter om handläggningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att korrigera avvikelsen så snart som möjligt.

I förmånstagarregistret ska det enligt *2 mom.* göras en anteckning om avvikelsen, vilken gäller till dess att avvikelsen har korrigerats. I *3 mom*. föreskrivs det om åtkomst till den ovannämnda anteckningen för dem som med stöd av 20 och 22 § i penningtvättslagen har rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret.

I *4 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen, för att kunna korrigera en avvikelse, ska uppmana den juridiska person eller juridiska konstruktion som de anmälda avvikelserna gäller att ge en förklaring till de anmälda avvikelserna och rätta till brister eller fel i uppgifterna i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen kan också på tjänstens vägnar korrigera uppgifterna i förmånstagarregistret, om den kan verifiera att uppgifterna är riktiga.

15 §. *Riktade ekonomiska sanktioner.* Genom paragrafen säkerställs det i enlighet med artikel 10.9 i det sjätte penningtvättsdirektivet att Patent- och registerstyrelsen i samband med riktade ekonomiska sanktioner och med jämna mellanrum kontrollerar huruvida uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret avser sådana fysiska personer eller sammanslutningar som är föremål för riktade ekonomiska sanktioner. Det ska göras en anteckning i registret om den juridiska personen eller juridiska konstruktionen har samröre med fysiska personer eller sammanslutningar som är föremål för riktade ekonomiska sanktioner eller kontrolleras av sådana eller när en verklig förmånstagare är föremål för riktade ekonomiska sanktioner. Anteckningen ska gälla så länge som den ekonomiska sanktionen är i kraft.

I *2 mom.* finns det närmare bestämmelser om när en anteckning ska göras och i *3 mom.* om rätten att få uppgifter om den anteckning som finns i registret, som gäller en person eller sammanslutning som är objekt för en riktad ekonomisk sanktion. På det sätt som föreskrivs i 13 § 4 mom. ovan ska Patent- och registerstyrelsen använda automatiserade system för genomförande av kontrollen.

16 §. *Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra inspektioner.* I *1 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsen befogenheter att utföra inspektioner i affärslokaler och den verkliga platsen för utövande av verksamheten och säten för juridiska personer och förvaltare av truster, eller på annat sätt, i syfte att fastställa de verkliga förmånstagarna och för att verifiera de

uppgifter som lämnats till registret. Med paragrafen genomförs de skyldigheter som anges i artikel 10.11 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Härvid bör det beaktas att den nämnda bestämmelsen inte lämnar medlemsstaterna handlingsutrymme i fråga om inspektion av privat bostad. Vid beredningen av propositionen har det dock ansetts att det i bestämmelserna i det sjätte penningtvättsdirektivet finns spelrum i fråga om det förhandstillstånd som förutsätts i artikel 10.11. I den engelska versionen av artikeln i fråga är en förutsättning för en hemfridsskyddad inspektion ”prior judicial authorisation”, som kan översättas på olika sätt, såsom domstolstillstånd eller rättsligt bemyndigande. Till denna del bör det noteras att den föreslagna inspektionsrätten inte hänför sig till exempelvis utredning av brott, utan till tillsynsbefogenheten, och av hävd har det inte krävts förhandstillstånd av domstol för motsvarande inspektioner av en myndighet, utan det har varit tillräckligt att det i övrigt har föreskrivits om förfarandegarantier. I de föreslagna bestämmelserna ersätts domstolens förhandsgodkännande eller annat rättsligt förhandsgodkännande med andra förfarandegarantier, som beskrivs nedan.

Enligt *2 mom.* får inspektionsrätten inte begränsas, hindras eller uteslutas, om ingenting annat föreskrivs i 3 eller 4 mom.

Enligt det föreslagna *3 mom.* kräver en inspektion, om en privat bostad fungerar som den juridiska personens affärslokal eller den privata bostadens adress är den post- eller besöksadress som har registrerats för den juridiska personen i företags- och organisationsdatasystemet, förutsätts det för en inspektionen att den är nödvändig för utredning av de omständigheter som inspektionen gäller och att det i det aktuella fallet finns grundad och specificerad anledning till misstanke om att ett brott har skett eller sker mot skyldigheterna för fastställande av den verkliga förmånstagaren på ett sätt där en administrativ påföljdsavgift i enlighet med 8 kap. i penningtvättslagen kan vara påföljden. Tröskeln för inspektion av lokaler i bostadsutrymmen är således högre än för inspektioner enligt 1 mom. Förutsättningarna för inspektioner är i enlighet med grundlagsutskottets praxis bundna till nödvändighet och i bestämmelsen hänvisas det till 39 § i förvaltningslagen, där det föreskrivs om det förfarande som ska iakttas vid inspektioner. Myndigheten ska således underrätta parten om tidpunkten för inspektionen, om inte detta äventyrar syftet med inspektionen. En part ska också ha rätt att närvara vid inspektionen samt framföra sin åsikt och ställa frågor om omständigheter som hänför sig till inspektionen, och inspektionen ska utföras utan att den som är föremål för inspektionen eller dess innehavare orsakas oskälig olägenhet. Inspektören ska utan dröjsmål göra upp en skriftlig inspektionsberättelse över inspektionen, av vilken inspektionens förlopp och inspektörens viktigaste iakttagelser ska framgå och den ska delges parten. I bestämmelsen konstateras för tydlighetens skull att inspektionen får utföras av myndigheten. Vem som ska besluta om inspektionen vid Patent- och registerstyrelsen ska i dess arbetsordning bestämmas om saken. Polisen ska vid behov ge Patent- och registerstyrelsen handräckning i enlighet med 5 mom. för genomförandet av inspektionen. Det ovan beskrivna förfarandet motsvarar det som föreskrivs i andra inspektionsbestämmelser som gäller bostadsutrymmen hos myndigheter som sköter tillsynsuppgifter. (till exempel 40 § 2 mom. i livsmedelslagen (297/2021), 78 § 6 mom. och 83 § i lagen om djurskydd (693/2023) samt 46 § i hälsoskyddslagen (763/1994).

Enligt det föreslagna 4 mom. har Patent- och registerstyrelsen i samband med inspektionerna inte rätt att få sådan information som skyddas av konfidentialitet vid juridisk rådgivning såsom uppgifter inhämtade av ombud eller biträden. Till denna del bör det noteras att bestämmelserna om de ovannämnda skyddsåtgärderna enligt artikel 10.11 i det sjätte penningtvättsdirektivet endast gäller truster.

Det föreslagna *5 mom.* hänvisar till polisens skyldighet att ge handräckning, som föreskrivs i 9 § 1 mom. i polislagen. På Patent- och registerstyrelsens begäran assisterar polisen vid inspektionen.

17 §. *Anmälan av iakttagelser till centralen för utredning av penningtvätt.* Genom bestämmelsen åläggs Patent- och registerstyrelsen en skyldighet att utan dröjsmål informera centralen för utredning av penningtvätt om alla omständigheter som den upptäcker och som kan ha samband med penningtvätt eller med finansiering av terrorism. Genom paragrafen genomförs artikel 10.17 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

18 §. *Sammankoppling av förmånstagarregistret.* Genom *1 mom.* genomförs artikel 10.19 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken förmånstagarregistret ska vara sammankopplat med den centrala europeiska plattform för handelsregister som har inrättats med stöd av artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa aspekter av bolagsrätt (EU:s bolagsrättsdirektiv) (EU) 2017/1132.

I *2 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen ska sörja för att uppgifterna om de verkliga förmånstagarna görs tillgängliga via centralsystemet med iakttagande av det som föreskrivs i 20–22 §. Uppgifterna i förmånstagarregistret ska via systemet för sammankoppling vara tillgängliga för de behöriga myndigheterna och dem som har berättigat intresse. Det föreslås på motsvarande sätt att 34 § 2 mom., där föreskrifterna om tillhandahållande av uppgifter i dag finns, i handelsregisterlagen upphävs.

Det europeiska sammankopplingssystemet för förmånstagarregister Boris (Beneficial ownership registers interconnection system) finns tillgängligt för de i 20 § nämnda myndigheterna, advokatföreningen och de ansvariga enheterna samt för de personer med ett berättigat intresse som avses i 21 § genom EU:s Justice Portalin. Den myndighet, advokatföreningen, ansvariga enhet eller person med berättigat intresse som hämtar uppgifter hämtar dem direkt genom portalen. Nationellt sköts endast autentifieringen och utredning av anvädningsrättigheten när den instans som hämtar uppgifter loggar in i systemet. Genomförandet av Boris har behandlats närmare i Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen och 4 § i företags- och organisationsdatalagen (RP 151/2021 rd).

19 §. *Lagring av uppgifterna om verkliga förmånstagare.* Genom bestämmelsen genomförs kravet enligt artikel 10.20 i det sjätte penningtvättsdirektivet om att uppgifterna ska lagras. I paragrafen föreskrivs det att de uppgifter som avses i artikel 62 i penningtvättsförordningen, skälen enligt artikel 63.4 samt den information om arrangemang för nominella företrädare som avses i artikel 66 ska lagras i förmånstagarregistret och vara tillgängliga via systemet för sammankoppling av centrala register i fem år från det att den juridiska personen har upplösts eller den juridiska konstruktionen har upphört att existera. Det har inte funnits nominella konstruktioner i Finland, men när det gäller utländska juridiska personer kan det bli aktuellt med registrering av sådana uppgifter.

Enligt *2 mom.* kan Patent- och registerstyrelsen dessutom på ansökan förlänga lagringstiden för uppgifter med ytterligare högst fem år, om bevarandet är nödvändigt och proportionerligt för att förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Åklagaren samt förundersökningsmyndigheterna, som förutom polisen är Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten, kan ansöka om förlängning av lagringstiden. Vid bedömningen av behovet att förlänga lagringstiden ska Patent- och registerstyrelsen fästa uppmärksamhet vid om det uttryckligen är nödvändigt och proportionellt att bevara uppgifterna uttryckligen i förmånstagarregistret. Ansökan om förlängning av

lagringstiden ska göras inom den lagringstid som föreskrivs i 1 mom. När lagringstiden har löpt ut raderas uppgifterna ur registret, vilket säkerställer en korrekt hantering av personuppgifterna och att dataskyddskraven uppfylls. För förlängning av lagringstiden krävs det att Patent- och registerstyrelsen gör en bedömning av om förutsättningarna uppfylls och ett beslut som avgetts på basis av ansökan är också överklagbart enligt de allmänna bestämmelserna om ändringssökande. Av praktiska skäl kring ändringssökande av beslut som kräver bedömning och förlängning av lagringstid kan den lagringstid på fem år som föreskrivs i 1 mom. och bestämmelsen om avlägsnandet av uppgifter i *3 mom*. inte vara så absoluta att uppgifterna i sin helhet ska avlägsnas ur Patent- och registerstyrelsens databaser genast då lagringstiden löpt ut. Det avlägsnande av uppgifter som föreskrivs i 3 mom. avser inte att uppgifterna i sin helhet ska avlägsnas ur Patent- och registerstyrelsens databaser genast efter lagringstidens slut, utan uppgifterna kan förvaras också efter lagringstiden på fem år, om det är nödvändigt för bedömning av fortsatt lagringstid eller i anknytning till eventuell ändringsansökan eller andra därmed jämförbara orsaker.

I *4 mom.* föreskrivs det om en juridisk persons express trust-arrangemang och ett juridiskt arrangemangs skyldighet att också självt förvara uppgifter om sina egna verkliga förmånstagare i fem år från det att den juridiska personen har upplösts eller express trust-arrangemanget eller det juridiska arrangemanget har upphört. Om bolaget är försatt i konkurs gäller skyldigheten konkursboet. Bestämmelsen genomför rekommendation 24.7 enligt FATF:s metodologi, där förvaringsskyldigheten inte enbart rekommenderas för den myndighet som för ett centraliserat register utan också för bolaget.

20 §. *Rätten för behöriga myndigheter, advokatföreningen och ansvariga enheter att få uppgifter ur förmånstagarregistret.* Genom bestämmelsen säkerställs det att olika myndigheter, advokatföreningen och de ansvariga enheterna har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare för tillsyn och bekämpning av penningtvätt. Med paragrafen genomförs kraven enligt artikel 11 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Enligt *1 mom*. garanteras rätten till uppgifter för de behöriga myndigheter som anges i 4 § 2 punkten a–d leden i penningtvättslagen, advokatföreningen, skattemyndigheter, Amla för gemensamma analyser, Europeiska åklagarmyndigheten Eppo, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning Olaf samt Europol och Eurojust när de tillhandahåller operativt stöd till medlemsstaternas behöriga myndigheter. Dessa instanser har rätt till alla uppgifter om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret. Genom bestämmelsen har de aktörer som avses i paragrafen rätt att få uppgifter om de verkliga förmånstagarna ur både det nationella förmånstagarregistret och genom sammankopplingssystemet för förmånstagarregistren.

Uppgifterna överlåts enligt *2 mom.* utan att den juridiska personen eller den juridiska konstruktionen hörs.

Bestämmelserna om skyldigheten för Patent- och registerstyrelsen samt de övriga myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga ägare och förmånstagare att lämna uppgifter till sina motparter som är behöriga myndigheter i andra medlemsstater eller tredje stater finns i 74 §.

Till ansvariga enheter ska enligt *3 mom.* i rätt tid överlämnas uppgifter ur förmånstagarregistret när de vidtar åtgärder för kundkännedom i enlighet med kapitel III i penningtvättsförordningen. Patent- och registerstyrelsen kan dock helt eller delvis vägra att lämna ut uppgifter när det är fråga om sådan situation som avses i 25 § 1 mom. 4 punkten, det vill säga om den verkliga ägaren eller förmånstagaren skulle kunna bli utsatt för oskälig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, häleri, trakasseri, våld eller hot eller om den verkliga ägaren eller förmånstagaren är minderårig eller har begränsad rättshandlingsförmåga. Vägran ska avgöras för respektive fall

genom att i detalj göra en bedömning av de exceptionella förhållandena och när det har fastställt att dessa aktuella oskäliga risker existerar. Detta genomför delvis artikel 15 i direktivet.

21 §. *Rätt för personer med berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret.* Genom bestämmelsen ges sådana fysiska och juridiska personer rätt till uppgifterna i förmånstagarregistret som kan styrka ett berättigat intresse för förebyggande och bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med 32 kap. 11 § i strafflagen. Enligt bestämmelsen har de aktörer som avses i paragrafen rätt att få uppgifter om de verkliga förmånstagarna både ur det nationella förmånstagarregistret och ur sammankopplingssystemet för förmånstagarregister. Genom paragrafen genomförs de skyldigheter som anges i artikel 12 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Till sådana fysiska eller juridiska personer överlåts enligt *1 mom.* centrala uppgifter i registret, såsom den verkliga förmånstagarens namn, födelsemånad och födelseår, bosättningsland och medborgarskap samt, i fråga om verkliga förmånstagare för juridiska personer, arten och omfattningen av det förmånsintresse som innehas av den verkliga förmånstagaren. I handelsregisterlagen anges det att för de fysiska personer som ska införas i handelsregistret antecknas i registret som personuppgifter fullständigt namn, personbeteckning, medborgarskap och hemkommun. Om en person inte har en finsk personbeteckning, antecknas personens födelsetid i registret. För utomlands bosatta fysiska personer antecknas hemadress i stället för hemkommun.

I *2 mom.* föreskrivs det dessutom att när uppgifterna överlämnas till sådana fysiska eller juridiska personer som avses i 22 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten ges också tillgång till historiska uppgifter om de tidigare verkliga förmånstagarna i juridiska personer eller juridiska konstruktioner som har upphört att existera. Detta täcker också uppgifterna om verkliga förmånstagare i juridiska personer eller juridiska arrangemang som upplösts eller upphört under de föregående fem åren. Dessa personer har rätt att få uppgifter också om den juridiska personens eller det juridiska arrangemangets bestämmande- och ägarstrukturer.

Uppgifterna överlämnas enligt *3 mom.* i första hand elektroniskt, men på begäran även i pappersform, vilket säkerställer att även de som inte har tillgång till elektroniska medel kan få del av uppgifterna. Bestämmelserna om att myndigheterna primärt betjänar elektroniskt finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Uppgifterna överlämnas enligt *4 mom.* utan att den juridiska personen eller den juridiska konstruktionen hörs.

22 §. *Personer med berättigat intresse.* I syfte att genomföra artikel 12 i det sjätte penningtvättsdirektivet preciseras det genom paragrafen vilka fysiska och juridiska personer som på basis av berättigat intresse anses ha rätt att få sådana uppgifter om verkliga förmånstagare som det föreskrivs om i 21 § 1 mom.

Till dessa hör enligt *1 mom. 1* och *2 punkten* olika journalistiska aktörer och organisationer i det civila samhället, inbegripet icke-statliga organisationer och sådana i den akademiska världen, som direkt eller indirekt har anknytning till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I 1 mom. *3 punkten* nämns fysiska och juridiska personer som sannolikt kommer att ingå en transaktion med en juridisk person eller juridisk konstruktion och som har intresse av att förhindra varje eventuell koppling mellan en sådan transaktion och penningtvätt eller finansiering av terrorism.

I 1 mom. *4* och *5 punkten* nämns enheter och myndigheter i tredjeländer som har berättigat intresse och som omfattas av krav på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av

terrorism. Detta förutsätter i så fall att de kan påvisa att de behöver få uppgifterna för att kunna utföra åtgärder för kundkännedom med avseende på en kund eller presumtiv kund eller för att bekämpa penningtvätt.

I 1 mom. *6–9 punkten* anges de myndigheter i medlemsstaterna som ansvarar för registrering av bolag, kontrollen av förändringar i bolag med begränsat ansvar, verkställigheten av stödinstrumenten för unionens fonder och kontrollen av offentliga upphandlingsförfaranden. På så sätt säkerställs det att olika administrativa aktörer kan få de uppgifter de behöver för att kunna sköta sina uppgifter på tillbörligt sätt. Bestämmelsen gäller både nationella myndigheter och de övriga medlemsstaternas myndigheter. I Finland ansvarar Patent- och registerstyrelsen för registrering av bolagen och tillsynen över ändringarna i aktiebolagen och Konkurrens- och konsumentverket för tillsynen över offentliga upphandlingar. Tillsynen över EU-finansieringen och genomförandet av stödmedlen faller på flera instanser, inrikesministeriet är exempelvis förvaltningsmyndighet för fonderna för interna ärenden och finansministeriet kontrollmyndighet.

I 1 mom. *10 punkten* anges de leverantörer av produkter för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som använder uppgifterna i registret som grund för sina produkter. Då förutsätts det att dessa produktleverantörer kan visa att de behöver tillgång till uppgifterna inom ramen för ett samarbetsavtal med en ansvarig enhet eller en myndighet.

I *11 punkten* föreskrivs det att också andra personer än de aktörer som specificerats i punkt 1–10 och som från fall till fall kan påvisa ett berättigat intresse med avseende på syftet att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism ska få tillgång till uppgifterna i förmånstagarregistret.

I *2 mom.* föreskrivs det också om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att till kommissionen överlämna aktuell information om de myndigheter som har rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret, samt om sådana personer som anges i 1 mom. 11 punkten och som har berättigad rätt att få uppgifter ur registret, inbegripet eventuella ytterligare kategorier av personer. Patent- och registerstyrelsen ska enligt *3 mom.* underrätta kommissionen om alla ändringar och tillägg utan dröjsmål och under alla omständigheter inom en månad efter att de har inträffat.

23 §. *Utlämnande av uppgifter om mottagare.* Genom bestämmelsen implementeras förpliktelserna i artikel 12.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I *1 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att dokumentera vilka personer som med stöd av 22 § har rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret. Med hjälp av detta register kan Patent- och registerstyrelsen lämna ut den informationen till verkliga förmånstagare när de lämnar in en begäran enligt artikel 15.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen.

I *2 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den information som överlåts ur förmånstagarregistret inte leder till identifiering av personer som hämtar uppgifter i registret när det handlar om sådana fysiska eller juridiska personer som avses i 22 § 1 mom. 1 och 2 punkten, dvs. exempelvis journalister och organisationer i det civila samhället. I sådana fall ska Patent- och registerstyrelsen endast överlåta uppgifter om befattningen eller yrket för de personer som hämtade uppgifter i registret om en verklig förmånstagare lämnar in en sådan i 1 mom. avsedd begäran enligt artikel 15.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen.

I *3 mom.* föreskrivs det också att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att röja identiteten på en tredjelandsmotpart till Europeiska unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med vad som avses i artikel 2.1.44 a och

c i penningtvättsförordningen. Detta gäller så länge det är nödvändigt för att skydda myndigheternas analyser eller utredningar.

I paragrafen föreskrivs det vidare att de myndigheter i tredje länder som i enlighet med 21 § begär tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare ska ange den period under vilken de begär att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att lämna ut information. Denna period får inte överstiga fem år och det ska samtidigt anges skäl till begränsningen och motiveras hur tillhandahållandet av sådan information skulle äventyra syftet med analyser och utredningar.

I *4 mom.* föreskrivs det att i fråga om den period som anges i 3 mom. får en förlängning på högst ett år beviljas på grundval av en motiverad begäran från myndigheten i tredjelandet. En begäran om ytterligare förlängning kräver en ny motiverad begäran.

24 §. *Förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av berättigat intresse.* Med paragrafen genomförs de skyldigheter som anges i artikel 13 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I *1 mom*. finns det bestämmelser om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att kontrollera de handlingar och uppgifter som sökanden lägger fram i syfte att bedöma förekomsten av ett berättigat intresse när sökanden begär tillgång till uppgifter i förmånstagarregistret på denna grund. Verifieringen ska grunda sig på både de uppgifter som sökanden lämnar och vid behov på andra uppgifter som Patent- och registerstyrelsen har till sitt förfogande.

I *2 mom.* föreskrivs det att man vid bedömningen av ett berättigat intresse ska beakta sökandens befattning eller yrke och sökandens koppling till den juridiska person eller juridiska konstruktion vars uppgifter efterfrågas. Det senare kravet gäller dock *enligt 3 mom.* inte om sökanden hör till någon av de kategorier som nämns i 22 § 1 mom. 1 och 2 punkten, dvs. exempelvis journalister eller organisationer i det civila samhället.

I *4 mom.* föreskrivs det om ömsesidigt erkännande av verifieringar som gjorts av andra medlemsstaters centrala register. Om sökandens berättigade intresse redan har verifierats av en annan medlemsstats register, räcker detta bevis på berättigat intresse för att verifiera det villkor som fastställs i 2 mom. 1 punkten.

Enligt *5 mom.* ska sökandens identitet verifieras innan tillgång till uppgifter i registret kan beviljas.

I 6 *mom.* föreskrivs det att uppgifter ska överlämnas till en person, vars uppgifter enligt 2 mom. 1 punkten redan har verifierats, utan upprepade verifieringar. Verifieringen kan emellertid upprepas med jämna mellanrum, dock tidigast med 12 månaders mellanrum samt alltid när det finns grundad anledning att misstänka att det inte längre finns en berättigad grund.

I 7 mom. föreskrivs det också om tidsfrister för verifiering och svar. Patent- och registerstyrelsen ska genomföra en verifiering enligt 1 mom. och svara sökanden inom 12 arbetsdagar, och vid behov får tidsfristen förlängas med 12 arbetsdagar högst tre gånger. Om antalet inkommande begäranden fortsätter att vara högt efter det att förlängningen har löpt ut, kan tidsfristen förlängas med ytterligare 12 arbetsdagar.

I 8 mom. åläggs Patent- och registerstyrelsen att i god tid underrätta kommissionen om en sådan förlängning av tidsfristen som avses i 7 mom. Om ansökan har godkänts ska ett skriftligt intyg utfärdas, som ger tillgång i tre år. Varje efterföljande begäran om uppgifter om verkliga förmånstagare från samma person ska besvaras inom sju arbetsdagar.

25 §. *Avslag på ansökan om utlämnande av uppgifter ur förmånstagarregistret samt återkallande av beslut om utlämnande.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de situationer där Patent- och registerstyrelsen får avvisa en ansökan om lämnande av uppgifter om förmånstagare. Med paragrafen genomförs artiklarna 13.7, 13.8 och 15 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I *1 mom.* föreskrivs det att en begäran får avvisas om sökanden inte har lämnat in de uppgifter eller handlingar som avses i 24 § 1 mom., sökanden inte har påvisat ett berättigat intresse, det finns anledning att misstänka att uppgifterna kommer att missbrukas, dvs. att uppgifterna inte kommer att användas för de ändamål för vilka de begärdes eller att uppgifterna kommer att användas för ändamål som inte är kopplade till förhindrandet av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ansökan kan dessutom avvisas om utlämnande av uppgifterna utsätter den verkliga förmånstagaren för oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser, eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga. I en sådan situation ska avvisandet ske för det specifika fallet efter detaljerad bedömning av de exceptionella omständigheterna och när det bekräftats att de aktuella oskäliga riskerna för den verkliga förmånstagaren existerar. Ansökan kan därtill avvisas när det bevis på berättigat intresse som beviljats av en annan medlemsstats register inte omfattar de ändamål för vilka uppgifterna begärs, eller om sökanden befinner sig i ett tredjeland och svaret på ansökan om tillgång till uppgifter inte är förenligt med bestämmelserna i kapitel V i den allmänna dataskyddsförordningen.

Innan en ansökan avvisas kan Patent- och registerstyrelsen i enlighet med föreskrifterna i *2 mom.* begära ytterligare information av sökanden. Om ytterligare information har begärts, förlängs tidsfristen för Patent- och registerstyrelsen att fatta ett beslut enligt 24 § 7 mom. med sju arbetsdagar.

I *3 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera alla åtgärder för bedömning av ansökan. I enlighet med förvaltningslagen ska Patent- och registerstyrelsen dessutom ge sökanden ett skriftligt besked med information om skälen till avslaget och om rätten att söka ändring.

Enligt *4 mom.* kan beslutet om lämnande av uppgifter senare återkallas, om något av skälen för avvisande blir känt för Patent- och registerstyrelsen efter det att tillgång till uppgifterna redan har beviljats. Personer som har rätt att få uppgifterna är skyldiga att informera om alla ändringar som kan leda till att ett berättigat intresse upphör.

I *5 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att årliga publicera statistik över de fall där uppgifter har lämnats i de situationer som avses i 1 mom. 4 punkten. Detta gäller alltså därmed situationer där ett beslut om lämnande av uppgifter till sökanden har fattats, trots att den verkliga förmånstagaren utsätts risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser, eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga. En sådan uppgift får lämnas till den ansvariga enheten med stöd av 20 § 3 mom. Antalet fall där uppgifter lämnats också på den grunden ska inkluderas i statistiken.

4 kap. Åtgärder för kundkännedom

26 §. *Registernummer för juridiska personer och uppgifter för kundkännedom i fråga om allmänna intressebevakare.* Syftet med bestämmelsen är att precisera artikel 22 om kundkännedom i penningtvättsförordningen så att det föreskrivs att företags- och organisationsnumret eller något annat registreringsnummer med vilket den juridiska personen

identifieras ska betraktas som det registreringsnummer för juridiska personer som avses i penningtvättsförordningens kapitel III artikel 22.1 b led iii. Om den juridiska personen har ett FO-nummer ska det användas som registernummer, dvs. FO-numret är alltid primärt i förhållande till eventuella andra registernummer. Enligt den gällande penningtvättslagen ska en juridisk person ha ett registernummer och tolkningen har varierat i fråga om vad som avses med detta. Detta har orsakat problem särskilt för sådana juridiska personer som inte har ett företags- och organisationsnummer, såsom väglag utan FO-nummer. När det gäller väglag kan kravet på ett registernummer uppfyllas med den beteckning för nyttjanderättsenhet som Lantmäteriverket utfärdar till väglag.

Det finns också andra juridiska personer som saknar FO-nummer, såsom delägarlag enligt lagen om samfälligheter (758/1989) och samfällda skogar enligt lagen om samfällda skogar (109/2003). En del av de juridiska personerna har inte nödvändigtvis alls något sådant registernummer som avses i penningtvättsförordningen. Här är det viktigt att observera att när det gäller registernummer innehåller artikel 22 i penningtvättsförordningen inte något ovillkorligt kundkännedomskrav som skulle gälla alla juridiska personer, vilket betyder att denna uppgift inte är en obligatorisk kundkännedomsuppgift att samla in när det är fråga om juridiska personer som inte har ett sådant nummer.

I *2 mom.* föreskrivs det på motsvarande sätt som i 3 kap. 3 § i den gällande penningtvättslagen att den rapporteringsskyldiga ska ha aktuella och relevanta uppsättningar av alla handlingar och uppgifter som gäller kundkontroll och kundens affärstransaktioner, serviceproducentens identifikationsuppgifter, intressebevakarens beteckning samt om serviceproducenten har en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer, i stället för de uppgifter som finns under artikel 22.1 led a i penningtvättsförordningen. De allmänna intressebevakarna är inte de rapporteringsskyldigas kunder, men agerar för kundernas räkning. I regeringens proposition till riksdagen om partiell reform av penningtvättslagstiftningen gällande ändring av 3 kap. 3 § i den gällande penningtvättslagen konstaterades det att penningtvättslagen kräver att kundens representant också identifieras i de situationer då en allmän intressebevakare har utsetts till intressebevakare. Det är dock också möjligt att indirekt identifiera en allmän intressebevakare och verifiera identiteten med de uppgifter som serviceproducenten lämnar. I penningtvättsförordningen, som föreskriver om kundkännedom finns det ingen allmän definition av kunden eller kundens representant. I artikel 19.6 i penningtvättsförordningen finns det endast bestämmelser för vissa ansvariga enheter vem som ska anses vara kunder. I artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen finns det bestämmelser om det som den ansvariga enheten ska inhämta om bland annat den person som påstår sig agera för kundens räkning. I dessa situationer inhämtar och lagrar de ansvariga enheterna de nämnda uppgifterna om den allmänna intressebevakaren, det vill säga att nuvarande praxis fortsätter.

27 §. *Gränsöverskridande korrespondentförbindelser*.

I *1 mom.* föreskrivs det att artiklarna 36 och 37 i penningtvättsförordningen om gränsöverskridande korrespondentförbindelser, som gäller särskilda skärpta åtgärder för kundkännedom för gränsöverskridande korrespondentförbindelser, för att uppfylla FATF:S rekommendationer ska tillämpas på samtliga gränsöverskridande korrespondentförbindelser, inklusive EU- och EES-ländernas korrespondentförbindelser. I EU-regleringen har termen skärpta krav på kundkontroll tidigare använts och terminologin i förordningen kommer under 2026 att ändras i enlighet med det tidigare. Artiklarna 36 och 37 i penningtvättsförordningen lämpar sig endast för korrespondensförbindelser utanför EU, vilket betyder att de inte uppfyller det trettonde kravet i FATF:s rekommendation att särskilda skärpta åtgärder för kundkännedom ska tillämpas på samtliga gränsöverskridande korrespondentförbindelser.

I *2 mom.* föreskrivs det om implementering av FATF:s rekommendation nr 17 som gäller penningtvättsförordningens artikel 48.4 att ansvariga enheter inte får utnyttja ansvariga enheter som är etablerade i tredjeländer som identifierats enligt avsnitt i detta kapitel. I penningtvättsförordningen har tillämpningen av den nämnda bestämmelsen begränsats att endast gälla tredje länder, vilket inte uppfyller kraven i FATF:s rekommendation nr 17. Enligt paragrafen tillämpas det som föreskrivs om att utnyttja andra ansvariga enheter i artikel 48.4 också på ansvariga enheter belägna inom Europeiska ekonomiska sfären, vars placeringsort är förknippad med de i penningtvättsförordningen listade geografiska riskfaktorer som listats i bilaga III punkt 3 och som orsakar förhöjd risk.

5 kap. **Tillsyn**

28 §. *Tillsynsorgan.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de myndigheter som i Finland övervakar sådana ansvariga enheter som definieras i penningtvättsförordningen.

Enligt *1 mom.* övervakas sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.1 och 3.2 samt 3.3 led h och k i penningtvättsförordningen, dvs. kreditinstitut och finansiella institut, leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster, vilka i penningtvättsförordningen definieras som icke-finansiella aktörer samt förmedlare av bostads- och konsumtionskrediter, som inte är finansiella institut eller kreditinstitut med undantag för kreditförmedlare, som utövar sin verksamhet på en kreditgivares eller kreditförmedlares ansvar, övervakas av Finansinspektionen. Med undantag för leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster och sådana aktörer inom försäkringsbranschen som definieras i den gällande penningtvättslagen, motsvarar Finansinspektionens tillsynsobjekt nuläget, där Finansinspektionen har övervakat sådana rapporteringsskyldiga som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1–8 punkten, 8 a-punkten och 15 punkten i penningtvättslagen.

Enligt *4 mom.* övervakar Finansinspektionen Finnvera och dess dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, som också i övrigt kommer att omfattas av dess tillsyn från och med 1.1.2028 på det sätt som föreskrivs lagen statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (lag om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen 1460/2025, 4 § 6 mom.). Finansinspektionen utövar dessutom tillsyn över att de enligt 2 § 5 mom. begränsat anmälningsskyldiga börser och centralinstituten för sammanslutningar iakttar sina skyldigheter att underrätta centralen för utredning av penningtvätt om tvivelaktiga affärstransaktioner.

Finansinspektionen utövar dessutom tillsyn över iakttagande av förordningen om finansiell information för de ansvariga enheter som enligt den förordningen ska övervakas i den utsträckning som de förmedlar eller tar emot i den nämnda förordningen avsedda överföringarna av tillgångar. I detta hänseende motsvarar bestämmelsen nuläget.

Enligt *2 mom.* utövar Patent- och registerstyrelsen tillsyn över de revisorer som avses i artikel 3.3 led a.

Sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 led a och b i penningtvättsförordningen övervakas av advokatföreningen, till den del dessa är sådana advokater enligt lagen om advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, advokatbolag. Advokaterna övervakas när de handlar i en klients namn och för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller när de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av de transaktioner som beskrivs i paragrafen.

Bestämmelsen motsvarar i stort sett nuläget, men innehåller ändringar av några oklarheter i de nuvarande bestämmelserna och, när det gäller transaktioner, nya hänvisningar till

kryptotillgångar och konton för kryptotillgångar med anledning av ändringarna i penningtvättsförordningen. Enligt den gällande penningtvättslagen tillämpas lagen på advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, på advokatbolag, när de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom. I det fjärde penningtvättsdirektivet, som ligger bakom penningtvättslagen, lyder texten på engelska ”by acting on behalf of and for their client”, vilket i översättning betyder att direktivet är tillämpligt när en advokat handlar i en klients namn och för en klients räkning. Samma formulering används också i den engelskspråkiga versionen av penningtvättsförordningen, men i den finskspråkiga versionen av förordningen har formuleringen felaktigt översatts på ett sätt som motsvarar det fjärde penningtvättsdirektivet, vilket oavsiktligt utvidgar tillämpningsområdet jämfört med den engelskspråkiga versionen.

I fråga om advokatuppdrag som grundar sig på förordnanden, där en domstol utser advokaten att sköta ett uppdrag och advokaten alltså inte är i ett uppdragsförhållande till huvudmannen, anses advokaten inte handla i en klients namn och för en klients räkning på det sätt som avses i penningtvättslagen och därför ska lagen inte tillämpas på sådana uppdrag. Exempel på sådana här uppdrag på grundval av ett förordnande är åtminstone uppdrag som förvaltare av ett konkursbo, uppdrag som utredare vid ett företagssaneringsförfarande och uppdrag som boutredningsman och skiftesman i samband med dödsbon och bodelningar. Även uppdrag som skiljeman ska anses vara jämförbara med dessa och betraktas som uppdrag där advokaten inte handlar i en klients namn och för en klients räkning, och följaktligen som uppdrag som inte omfattas av penningtvättslagen.

Med finansiella transaktioner avses i lagen till exempel sådana advokatuppdrag där det skapas förhållanden för överföring av klientens tillgångar eller där tillgångar överförs. Med transaktioner avseende fast egendom avses utbyte av fast egendom, dvs. köp, försäljning och utbyte av fastigheter.

Penningtvättslagen ska inte omfatta advokatuppdrag som inte handlar om finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom. Uppdrag som inte omfattas av tillämpningsområdet är exempelvis upprättandet av olika policy-dokument, såsom dataskyddsdokument eller compliance-utredningar, eller utredningar av hur den nationella lagstiftningen ska tillämpas. Även många arbetsrättsliga uppdrag, såsom upprättandet av arbetsrättsliga avtal eller rådgivning i fråga om villkoren för och avslutandet av ett anställningsförhållande, kommer inte att omfattas av penningtvättslagen, eftersom de inte är finansiella transaktioner. Inte heller dessa uppdrag har att göra med finansiella transaktioner där penningtvätt skulle vara möjlig. Lagen tillämpas inte heller på verksamhet som gäller skötsel av uppdrag som utförs i egenskap av rättegångsbiträde eller rättegångsombud.

Med uppdrag som utförs i egenskap av rättegångsbiträde eller rättegångsombud avses i denna lag, utöver egentliga uppdrag i anslutning till en rättegång, också juridisk rådgivning som gäller en klients rättsliga ställning vid förundersökningen av ett brott eller i någon annan fas av behandlingen av ett ärende inför en rättegång samt inledande eller undvikande av rättegång. Det att en rättegång avslutas genom att man ingår ett förlikningsavtal innan en dom meddelas eller att en rättstvist avslutas genom ett förlikningsavtal redan i den behandlingsfas som föregår rättegången utgör en del av strävan efter att undvika en rättegång. Om en advokat i egenskap av rättegångsbiträde eller rättegångsombud bistår sin huvudman i upprättandet av ett förlikningsavtal, tillämpas penningtvättslagen inte heller på upprättandet av förlikningsavtalet, utan detta betraktas som en del av uppdraget som rättegångsbiträde eller rättegångsombud.

Även när det gäller andra tillhandahållare av juridiska tjänster bör det från fall till fall göras en bedömning av huruvida de omfattas av penningtvättsförordningen och penningtvättslagen, dvs.

om man här handlar i en klients namn och för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom.

Enligt *5 mom*. utövas tillsyn över ansvariga enheter som avses i artikel 3.2 och 3.3 led a–g och led i–m i penningtvättsförordningen enligt *3 mom.* av Tillstånds- och tillsynsverket, till den del de inte är sådana ansvariga enheter över vilka Finansinspektionen, Patent- och registerstyrelsen eller advokatföreningen utövar tillsyn. Tillstånds- och tillsynsverket ska även i fortsättningen övervaka dem som tillhandahåller juridiska tjänster (bortsett från advokater som övervakas av Finlands Advokater), dem som tillhandahåller finansiella tjänster (bortsett från dem som övervakas av Finansinspektionen), valutaväxlare, dem som tillhandahåller sidotjänster i anslutning till investeringstjänster, pantlåneinrättningar, fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter, inkassoföretag, tillhandahållare av företagstjänster, skatterådgivare och bokförare. Vid tolkningen av den gällande penningtvättslagen har tillhandahåller av juridiska tjänster också ansetts täcka offentliga rättsbiträden och avsikten är att fortsätta med denna tolkning. Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över de offentliga rättsbiträdena med undantag för dem som är advokater, för vilka tillsynen hör till Finlands Advokater. Frågan när det är fråga om sådana juridiska tjänster som avses i artikel 3.3 led b i penningtvättsförordningen och sådana affärstransaktioner som beskrivs i artikeln samt agerande för kunden och för kundens räkning har beskrivits ovan i samband med 3 mom., vilket i tillämpliga delar lämpar sig också för de tillhandahållare av juridiska tjänster som Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över.

Tillstånds- och tillsynsverket får enligt förslaget nya tillsynsobjekt jämfört med den gällande penningtvättslagen, eftersom tillämpningsområdet för penningtvättsförordningen har utökats med nya ansvariga enheter. I fortsättningen ska Tillstånds- och tillsynsverket övervaka inte bara fastighetsmäklare utan även andra yrkesverksamma i fastighetsbranschen, personer som handlar med ädla metaller och ädelstenar, personer som handlar med varor av högt värde, personer som handlar med kulturföremål eller agerar som mellanhänder vid handel med kulturföremål, personer som förvarar kulturföremål och varor av högt värde, eller handlar med dem, där värdet av transaktionen eller de förbundna transaktionerna uppgår till 10 000 euro eller mer. Vidare omfattar Tillstånds- och tillsynsverkets tillsynsansvar aktörer inom investeringsmigration som har tillstånd att företräda tredjelandsmedborgare eller tillhandahålla förmedlingstjänster till tredjelandsmedborgare som vill få uppehållstillstånd i en medlemsstat i utbyte mot någon form av investering. Finland har inte infört uppehållstillstånd som baserar sig på investeringar, så för närvarande känner man inte till några sådana här aktörer. Tillstånds- och tillsynsverket ska också övervaka icke-finansiella holdingföretag med blandad verksamhet. Tillstånds- och tillsynsverket utövar dessutom tillsyn över tillhandahållare av penningspel.

I *6 mom.* föreskrivs det om tillsynen över begränsningarna i betalningar med kontanta medel för sådana tillhandahållare av varor och tjänster som avses i 2 § 6 mom. Artikel 80 i penningtvättsförordningen föreskriver om ett allmänt förbud för tillhandahållare av varor och tjänster att ta emot kontanta medel över 10 000 euro i företagsverksamheten. Enligt penningtvättsförordningen ska man kunna påföra påföljder för mottagande av betalningar som överskrider denna gräns.

De tillsynsorgan som nämnts ovan i denna paragraf utövar tillsyn över att de ansvariga enheter som de ansvarar för också iakttar begränsningen för kontanta medel i artikel 80 i penningtvättsförordningen. Ett undantag till detta är om den ansvariga enheten inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 80 i penningtvättslagen till följd av punkt 4 i artikeln. Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över andra i 2 § 6 mom. avsedda tillhandahållare av varor och tjänster än de ansvariga enheterna.

I *7 mom.* föreskrivs det om överföring av ansvaret för tillsynen på en tillsynsmyndighet, om den ansvariga enheten står under flera tillsynsmyndigheters tillsyn. Bestämmelsen motsvarar nuläget i 7 kap. 1 § 5 mom. i den gällande penningtvättslagen.

Om den ansvariga enheten som sin huvudsakliga affärsverksamhet bedriver en verksamhet som står under flera tillsynsmyndigheters tillsyn ska ansvaret för tillsynen huvudsakligen ligga på det tillsynsorgan som utövar tillsyn över den ansvariga enhetens primära affärsverksamhet. Tillsynsmyndigheterna ska också komma överens om överföringen av tillsynsansvaret och det så kallade ledande tillsynsorganet i de situationer där det inte klart går att påvisa en primär verksamhet. Enligt 7 kap. 1 § 5 mom. i den gällande penningtvättslagen gäller att om den rapporteringsskyldiga som sin huvudsakliga affärsverksamhet bedriver en verksamhet som med stöd av 1 mom. står under flera behöriga myndigheters tillsyn, kan de behöriga myndigheterna komma överens om att tillsynsuppgiften enligt denna lag i sin helhet överförs på en av dessa behöriga myndigheter. Överenskommelsen om överföring av ansvaret för tillsynen genomför den samordningsmekanism och utnämnande av ledande tillsynsorgan som avses i artikel 37.4 i direktivet.

29 §. *Tillsynsorganens befogenheter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsorganens uppgifter, befogenheter och resurser i enlighet med artikel 37 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att alla ansvariga enheter som är etablerade i Finland är föremål för tillräcklig och effektiv tillsyn oavsett om de bedriver sin verksamhet fysiskt i Finland eller tillhandahåller gränsöverskridande tjänster.

I *1 mom.* föreskrivs det om tillsynsorganens allmänna skyldighet att övervaka att de ansvariga enheternas verksamhet är laglig samt att penningtvättslagen och penningtvättsförordningen och de bestämmelser och föreskrifter som ansluter sig till den iakttas. Tillsynsorganen ska effektivt kontrollera att de ansvariga enheterna iakttar penningtvätts- och betalningsförordningen samt vidtar de nödvändiga åtgärderna för att trygga detta. Tillsynsorganen är skyldiga att säkerställa att verksamheten övervakas och att skyldigheterna iakttas även när en ansvarig enhet är verksam via infrastruktur på någon annan medlemsstats territorium eller på distans, om det i Finland ställs särskilda koncessionskrav på sådan verksamhet. I bestämmelsen beaktas i sådana situationer även skyldigheten att informera andra medlemsstater om att tillsyn har utövats, om den ansvariga enhetens säte är någon annan stans än i Finland.

Det finns krav riktade på tillsynsorganens resurser i artikel 37 i sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilket tillsynsmyndigheterna ska ha tillräckliga ekonomiska, tekniska och personella resurser för att effektivt kunna fullgöra sina uppdrag. Dessutom ska personalen ha integritet och rätt kompetens och hålla hög yrkesmässig och etisk standard, inbegripet när det gäller konfidentialitet, dataskydd och hanteringen av intressekonflikter. Dessa krav på myndigheterna finns redan i kravet på god förvaltning enligt förvaltningslagen, såsom den i 7 § i den lagen föreskrivna serviceprincipen samt i övrig lagstiftning om tjänstemän och myndigheter.

Paragrafen tillämpas inte när Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är tillsynsorgan.

I *2 mom.* preciseras tillsynsorganens uppgifter, såsom att sprida upplysningar till ansvariga enheter, bedöma ansvariga enheters interna förfaranden, övervaka risker och utföra nödvändiga inspektioner och utredningar. I momentet föreskrivs det också om skyldigheten att bedöma tillräckligheten hos den ansvariga enhetens resurserna och om möjligheten att besluta om vissa delegeringssituationer. Tillsynsorganen ansvarar för att de ansvariga enheterna iakttar sina förpliktelser förknippade med ekonomiska sanktioner. I detta ingår uppföljning av att de riktade ekonomiska sanktionerna iakttas.

Genom *3 mom.* får tillsynsorganen omfattande befogenheter att utföra sina uppgifter. Befogenheterna omfattar bland annat rätt att kräva uppgifter, utföra kontroller, ålägga administrativa påföljder samt att med proportionella åtgärder ingripa i konstaterade missförhållanden.

I *4 mom.* finns det bestämmelser om tillsynsorganens rättigheter att vid utförande av de uppgifter som föreskrivs i 2 mom. trots sekretessbestämmelserna och gratis av myndighet och den som sköter offentligt uppdrag som genom lag har rätt att sköta offentliga förvaltningsuppgifter, såsom vissa försäkringsbolag, få information om den ansvariga enhetens skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tagit ut, skötsel av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter, verksamheten, ekonomin och kopplingar. Motsvarande bestämmelse finns för Tillstånds- och tillsynsverkets del i 5 kap. 5 § 5 mom. i den gällande penningtvättslagen och i 20 b § om Finansinspektionen för Finansinspektionens del. Rätten att få de nämnda uppgifterna utvidgas att gälla samtliga tillsynsorgan eftersom varje tillsynsorgan har ett behov av dessa uppgifter bland annat för att genomföra de tillförlitlighetsbedömningar som föreskrivs i 32 §. Föreskrifterna om rätten att få uppgifter om bland annat straff i brottmål finns i straffregisterlagen och skyddsåtgärderna förknippade med detta i 87 § i penningtvättslagen.

Enligt *5 mom.* har tillsynsorganen rätt att få de i 4 mom. nämnda uppgifterna också om en sådan organisation som avses i 2 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och sådan person som avses i 57 § 2 mom. i denna lag. De organisationer som avses i bestämmelsen är därmed de registrerade enheter som nämns i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001). För Tillstånds- och tillsynsverkets del gäller motsvarande bestämmelse enligt 5 kap. 5 § 6 mom. i den gällande penningtvättslagen. Rätten att få uppgifter utvidgas att gälla samtliga tillsynsorgan på samma sätt och av samma orsak som för 4 mom. ovan.

Den rätt att få uppgifter som föreskrivs i 3, 4 och 5 mom. i paragrafen är inte kopplad till ett krav på nödvändighet eftersom den inte heller har kopplats till ett krav på nödvändighet i artikel 37 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Syftet med bestämmelserna är att trygga tillsynsorganens rätt att av myndigheterna och dem som sköter offentliga uppdrag få de uppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över lagenligheten i den ansvariga enhetens verksamhet och iakttagandet av penningtvättsförordningen och förordningar förknippade med denna. Därmed har tillsynsorganen möjlighet att utnyttja de nämnda uppgifterna på sådana fullgöranderapporter utarbetade av Enheten för utredning av grå ekonomi, som föreskrivs i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. I fullgöranderapporten beskrivs organisationens eller en organisationsanknuten persons samt med dessa direkt eller indirekt kopplade organisationers eller organisationsanknutna personers verksamhet och ekonomi samt skötseln av verksamheten och ekonomin samt de lagstadgade skyldigheterna. Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetar en fullgöranderapport endast på begäran av myndighet för de användningsändamål som finns föreskrivna i lag.

Genom att tillsynsorganen begär de nämnda uppgifterna om de ansvariga enheter de utövar tillsyn över har tillsynsorganen möjlighet att bland annat göra en riskbaserad inriktning av tillsynen. Penningtvättslagstiftningen är i hög grad riskbaserad och kräver att tillsynsorganen gör riskbedömningar samt riktar tillsynen riskbaserat. Den gällande penningtvättslagen har dock inte möjliggjort tillgång till nödvändiga uppgifter om samtliga ansvariga enheter för riskbaserad inriktning av tillsynen.

I *6 mom.* föreskrivs det att uppgifter som avses i 4 och 5 mom. får sökas genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda. För Tillstånds- och tillsynsverkets del motsvarar bestämmelsen 5 kap. 5 § 7 mom. i den gällande penningtvättslagen.

30 §. *Inspektion över lokaler och bostadsutrymmen.* Paragrafen föreskriver om mer omfattande befogenheter för i synnerhet de tillsynsmyndigheter som utövar tillsyn över särskilt aktörer inom den finansiella sektorn och aktörer som tillhandahåller penningspelstjänster, Finansinspektionen och Tillstånds- och tillsynsverket. Till dessa hör rätt att enligt *1 och 2 mom.* genomföra inspektioner utan förhandsanmälan, undersöka handlingar och system, intervjua personal och externa tjänsteleverantörer samt samla in uppgifter som stöd för undersökningarna. Dessa tillsynsorgan har också rätt att intervjua andra personer, såsom exempelvis företagets tidigare anställda, kunder, bokförare, revisorer, it-sakkunniga eller externa sakkunniga, om dessa personer ger sitt samtycke till detta.

I *3* och *4 mom.* föreskrivs det på motsvarande sätt som i 7 kap. 3 § i den gällande penningtvättslagen om andra tillsynsmyndigheters än Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur samt tillsynsmyndigheternas och advokatföreningens rätt att utföra inspektioner på distans. Enligt 3 mom. har andra tillsynsmyndigheter än Patent- och registerstyrelsen rätt att för tillsynen över att penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem iakttas också utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. Förutsättningen är att det finns grundad anledning att misstänka att den ansvariga enheten uppsåtligen eller av oaktsamhet allvarligt, upprepade gånger eller systematiskt har försummat att iaktta eller brutit mot skyldigheterna enligt penningtvättsförordningen eller förordningen om betalningsuppgifter och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Vid behov får tillsynsorganen be om handräckning för utförandet av inspektionen. Bestämmelserna om polisens skyldighet att ge handräckning för genomförandet av tillsynsplikten finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Enligt 4 mom. har tillsynsmyndigheten och advokatföreningen rätt att för tillsynen över att penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, penningtvättslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem iakttas utföra inspektioner också med hjälp av distansförbindelse genom ett informationssäkert förfarande eller på en av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen anvisad annan plats än utrymmen som används för boende av permanent natur. Syn- och hörselkontakt vid inspektioner som utförs med hjälp av distansförbindelse får endast riktas mot fysiska personer som företräder den ansvariga enhet som är föremål för inspektionen eller mot de system hos den ansvariga enheten som tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen måste få tillgång till för inspektionen. Den ansvariga enheten ska på begäran av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen lämna de handlingar och andra upptagningar som gäller den ansvariga enhetens verksamhet och förvaltning för granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra tillsynsuppdraget enligt penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, penningtvättslagen eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem.

31 §. *Tillsynsmyndigheternas föreskrifter.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas rätt att meddela föreskrifter i stort sätt på motsvarande sätt som i 9 kap. 6 § i den gällande penningtvättslagen. Enligt *1 mom. 1 punkten* får tillsynsmyndigheterna meddela föreskrifter om att rapporteringsskyldiga som står under deras tillsyn regelbundet ska lämna uppgifter om sin interna kontroll och riskhantering med avseende på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt om hur uppgifterna ska lämnas samt enligt

2 punkten föreskrifter om att dessa ska lämna uppgifter om sin interna kontroll och riskhantering med avseende på riktade ekonomiska sanktioner samt hur de uppgifterna ska lämnas.

Enligt 3 *punkten* får tillsynsmyndigheterna dessutom meddela närmare föreskrifter om sådana åtgärder avseende kundkännedom som anges i III kap. i penningtvättsförordningen och sådana interna verksamhetsprinciper, metoder och tillsynsåtgärder som avses i II kap.

Finansinspektionen kan därtill enligt *2 mom.* meddela närmare föreskrifter om de interna verksamhetsprinciper, metoder och tillsynsåtgärder som krävs för iakttagande av begränsande åtgärder som avses i artikel 23 i förordningen om finansiell information.

32 §. *Kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare i vissa ansvariga enheter.* Paragrafen implementerar förpliktelserna i artikel 6 i sjätte penningtvättsdirektivet, som gäller kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare i vissa ansvariga enheter. Verkliga förmånstagare har definierats i 7 § ovan.

Punkt 7 i artikeln kräver att beslut som fattas av tillsynsorgan i enlighet med denna paragraf är föremål för effektiva överklagandeförfaranden, inbegripet rättslig prövning. Detta genomförs redan genom det rättelseförfarande som föreskrivs i förvaltningslagen samt genom bestämmelserna om överklagande i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Att överklaga föreskrivs i 88 § i denna lag.

Enligt *1 mom.* ska tillsynsorganen för valutaväxlings- och checkinlösningskontor, tjänsteleverantörer till truster eller bolag, tillhandahållare av speltjänster samt finansiella holdingföretag med blandad verksamhet, ska verifiera att personerna i företagsledningen i och de verkliga förmånstagarna för dessa enheter har gott anseende och agerar med ärlighet och integritet. Personerna i företagsledningen för sådana sammanslutningar ska också besitta de kunskaper och den kompetens som de behöver för att kunna utföra sina uppgifter. AMLA kommer senast den 10 juli 2029 att meddela kriterierna för bedömning av gott anseende, ärlighet, tillförlitlighet, kunskap och kompetens.

För de valutaväxlings- och tjänsteleverantörer till företag som Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över leder bestämmelsen inte till ändringar jämfört med nuläget eftersom det redan nu görs en tillförlitlighets kontroll av dessa aktörer i enlighet med 5 kap. 5 § i den gällande lagen (57 § i den föreslagna lagen).

I *2 mom.* föreskrivs det att vad gäller sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a, b, d–f och h–o i penningtvättsförordningen ska tillsynsorganen vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra att personer som dömts för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller för finansiering av terrorism och deras medhjälpare erhåller yrkeslegitimation, innehar ledande befattningar i eller är verkliga förmånstagare för sådana ansvariga enheter. I praktiken betyder detta att tillsynsorganen exempelvis ska utreda uppgifterna om fällande domar i brottmål för dem som hör till den högsta ledningen i dessa eller de personer som är verkliga förmånstagare eller om personen exempelvis har ansökt om godkännande som advokat. Bestämmelserna om tillsynsorganens rätt att få uppgifter om bland annat fällande domar i brottmål föreskrivs i 4 § 1 mom. 3 a punkten i straffregisterlagen (770/1993), som föreslås ändras på det sätt som beskrivs nedan samt i 4 a § 1 mom. 2 punkten i den gällande straffregisterlagen. Det föreslås dessutom föreskrifter om behandlingen av fällande domar i brottmål i 87 § i den föreslagna penningtvättslagen. Bestämmelserna om rätten att få uppgifter om den ansvariga enheten av andra myndigheter finns i 29 § 5 och 6 mom.

För till exempel de ansvariga enheter som Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över betyder bestämmelsen att man i fortsättningen kontrollerar uppgifterna för domar i brottmål för samtliga personer som sitter i ledningen för de ansvariga enheterna. För tillfället har detta gjorts endast för valutaväxlare och tillhandahållare av företagstjänster vid den tillförlitlighetsbedömning som görs enligt 5 kap. 5 § i den gällande lagen (57 § i den föreslagna lagen) samt för ansvariga enheter för vilka koncession övervakas och dem som utövar inkassoverksamhet. Såsom konstaterats i kapitel 5.3.3. konsekvenser för Tillstånds- och tillsynsverket leder detta till att 3300 nya företag kommer att omfattas av kontroll.

Paragrafens 2–*5 mom.* tillämpas på fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar först den 10 juli 2029 såsom det konstateras i bestämmelsen om ikraftträdande i 91 §.

Bestämmelserna om tillförlitligheten och lämpligheten för ledaruppgifter hos ägare och ledning för de ansvariga enheter som faller utanför artikel 3 i penningtvättsförordningen till vilka den aktuella paragrafen hänvisar, det vill säga kreditinstitut (artikel 3.1), finansinstitut (artikel 3.2), tillhandahållare av trust- och företagstjänster (artikel 3.3 led c) och tillhandahållare av penningspelstjänster (artikel 3.3 led g) föreskrivs i 1 mom. eller bestämmelserna om dem, såsom i kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut och penningspelslagen.

I *3 mom.* finns det bestämmelser om fortsatt övervakning av högsta ledningens och de verkliga förmånstagarnas tillförlitlighet och lämplighet. Tillsynsorganen ska utgående från riskbenägenheten kontrollera att de i 1 och 2 mom. föreskrivna kraven fortfarande uppfylls. De ska i synnerhet kontrollera att den högsta ledningen hos de ansvariga enheter som avses i 1 mom. har ett gott rykte och om den agerar uppriktigt och ärligt och om ledningen har den kunskap och kompetens som behövs för skötsel av uppgifterna, om det finns grundad anledning att misstänka utövning av penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att detta har utövat eller försök till utövning gjorts., eller om den ansvariga enheten har en större risk förknippad med detta. Tillsynsorganen ska utföra också denna tillsynsuppgift riskbaserat och ingripa på ett korrekt sätt i högrisksituationer.

I *4 mom.* föreskrivs det om åtgärder som tillsynsorganen får vidta om den högsta ledningen eller de verkliga förmånstagarna inte uppfyller kraven i 1 eller 2 mom. får begära att personer som dömts för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism ska entledigas från ledande befattningar i sådana ansvariga enheter som avses i 1 och 2 mom. Tillsynsorganen får entlediga personer i ledningen för de ansvariga enheterna om det anses att de inte har ett gott rykte, att de inte agerar uppriktigt och ärligt eller inte har den kunskap och kompetens som behövs för skötsel av uppgifterna. Tillsynsorganen får bryta alla kopplingar mellan ansvariga enheter och personer som är dömda för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, som är verkliga förmånstagare för sådana ansvariga enheter som avses i 1 och 2 mom., eller begära att dessa verkliga förmånstagares innehav i ansvariga enheter avyttras, det vill säga att de avstår från den andel de äger.

Enligt *5 mom*. ska tillsynsorganet eller på dess begäran en annan behörig myndighet i den centrala databas för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som avses i artikel 11 i AMLA-förordningen kontrollera om en fällande dom förekommer i straffregistret för den berörda personen. Ett eventuellt informationsutbyte om detta ska genomföras i enlighet med artikel 11 i rambeslut 2009/315/RIF om medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och rådets rambeslut om grundandet av ett europeiskt system för kriminalregister (ECRIS) 2009/315/RIF i rådets beslut 2009/316/RIF.

33 §. *Tillsyn över ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand*. Med paragrafen implementeras skyldigheterna i artikel 38 i sjätte

penningtvättsdirektivet. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att regleringen också täcker gränsöverskridande verksamhet i de situationer då tillsynsansvaret annars kan förbli oklart eller fördela sig på flera myndigheter. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillsynen är effektiv och konsekvent också när verksamheten är splittrad på olika medlemsstater. I paragrafen listas tre typer av ansvariga enheter som den här tillsynsskyldigheten särskilt gäller: utgivare av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster. Förenande för dessa aktörer är att deras affärsverksamhetsmodell ofta stöder sig på digital verksamhet och på ett gränsöverskridande tjänsteutbud, vilket betyder att, infrastrukturen kan vara placerad på en helt annan plats än aktörens huvudsakliga driftsställe.

Enligt förslaget avgörs tillsynsskyldigheten primärt enligt den medlemsstat som tar emot verksamheten, men i vissa situationer överförs ansvaret på myndigheten i den stat där hemorten finns. Direktivet förutsätter att tillsynen över penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information är effektiv, vilket redan gäller enligt principerna för god förvaltning i förvaltningslagen.

I *1 mom.* föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att utöva tillsyn över vissa ansvariga enheters verksamhet när deras tjänster i Finland tillhandahålls inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster genom ombud, distributörer eller andra typer av infrastruktur. En sådan aktör är en sådan i 4 § 2 mom. 13 punkten i lagen avsedd ansvarig enhet som utan att vara etablerad bedriver verksamhet via en mellanhand. Momentet tillämpas dock inte när Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är tillsynsorgan över de nämnda ansvariga enheterna.

Trots att det tillsynsorgan där verksamheten utövas huvudsakligen ansvarar för tillsynen över de ansvariga enheter som tillhandahåller tjänster och som avses i 1 mom. *1–3 punkten* när verksamheten utövas genom ombud, distributörer eller andra typer av infrastruktur, kan tillsynsansvaret också överföras på tillsynsorganet i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat. Med hemmedlemsstat avses den medlemsstat där den ansvariga enheten har sitt stadgeenliga säte eller om den ansvariga enheten inte har stadgeenligt säte i den hemmedlemsstat där det huvudsakliga driftsstället finns. Enligt *3 mom.* ansvarar ett finländskt tillsynsorgan i en sådan situation för tillsynen över den ansvariga enheten, om kravet på att utse en central kontaktpunkt enligt den tekniska standard för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 41.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet inte uppfylls och tillsynsorganet i den ansvariga enhetens värdmedlemsstat underrättar det finländska tillsynsorganet om att tillsynen över den ansvariga enhetens verksamhet med tanke på enhetens begränsade infrastruktur på värdmedlemsstatens territorium ska utövas av det finländska tillsynsorganet.

I *4 mom.* föreskrivs det dessutom om skyldigheten för tillsynsorganen i hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten att förse varandra med all information som krävs för att bedöma huruvida de krav som avses i 3 mom. 1 punkten är uppfyllda. Tillsynsorganen ska förse varandra med alla de uppgifter som behövs för bedömning om de fastställda kraven i de tekniska standarder som meddelas med stöd av artikel 41.2 i penningtvättsdirektivet uppfylls för utnämnande av en central kontaktpunkt. Dessa uppgifter ska också innehålla eventuella förändringar i den ansvariga enhetens förhållanden, vilka kan påverka om dessa krav uppfylls. Bestämmelsen främjar samarbetet mellan medlemsstaterna och skapar en grund för effektivt informationsutbyte. Utbytet av information är inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom det inte heller i artikel 38 i det sjätte penningtvättsdirektivet har använts som tröskel för informationsutbyte.

Det finländska tillsynsorganet ska inom två veckor från mottagandet av underrättelsen enligt 3 mom. 2 punkten informera den ansvariga enheten om att det kommer att utöva tillsyn över den verksamhet som enheten bedriver i enlighet med 3 mom.

34 §. *Tillsynssamarbete när det gäller viss infrastruktur som bedriver gränsöverskridande verksamhet*. Bestämmelsen genomför kraven på tillsynssamarbete artikel 47.2 i sjätte penningtvättsdirektivet och säkerställer att tillsynen över de ansvariga enheterna vid gränsöverskridande verksamhet är konsekvent och effektiv inom hela unionens område. Effektiviseringen av samarbetet spelar en central roll för genomförandet av tillsynen och förhindrandet av inkonsekvent tillämpning av regleringen.

I paragrafen föreskrivs det om samarbetet mellan tillsynsorganen i olika medlemsstater i situationer där tillsynen över den ansvariga enheten i både hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten, där den verkar via någon infrastruktur, har anförtrotts hemmedlemsstaten i enlighet med 33 § 3 mom.

Om den ansvariga enhetens säte är i Finland och det finländska tillsynsorganet i enlighet med bestämmelserna i 33 § 3 mom. har anförtrotts att utöva tillsyn också över den infrastruktur som finns i den ansvariga enhetens värdmedlemsstat ska tillsynsorganet i hemmedlemsstaten enligt *1 mom.* regelbundet informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om de kontroller som vidtagits inom den ansvariga enheten och om enheten iakttar de krav som gäller i värdmedlemsstaten samt övriga på enheten tillämpliga krav. Om tillsynsorganet vid tillsynen upptäcker allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser, ska tillsynsorganet enligt *2 mom.* utan dröjsmål informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om dessa överträdelser och om eventuella administrativa påföljder som det avser att påföra för att avhjälpa dem. Utlämnandet av uppgifter i enlighet med paragrafen har inte kopplats till ett krav på nödvändighet eftersom inte heller artikel 47 i det sjätte penningtvättsdirektivet är kopplat till det.

Om den ansvariga enhetens säte är i en annan medlemsstat och den verkar i Finland genom någon infrastruktur, men tillsynen över dess verksamhet i Finland i enlighet med artikel 38.2 i sjätte penningtvättsdirektivet, det vill säga enligt motsvarade bestämmelse som 33 § 3 mom., har anförtrotts tillsynsorganet i en annan medlemsstat ska tillsynsorganet i Finland enligt *3 mom.* för sin del som tillsynsorgan i värdmedlemsstaten bistå tillsynsorganet i hemmedlemsstaten vid säkerställandet av att den ansvariga enheten iakttar lagstadgade krav samt anmäla alla eventuella allvarliga tvivel om den ansvariga enheten som kan påverka iakttagande av tillämpliga krav.

I *4 mom.* föreskrivs det om tillämpningen av 2 och 3 mom. också på de situationer då den ansvariga enhetens säte är i Finland och den agerar inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat utan infrastruktur eller på de situationer då den ansvariga enhetens säte är i en annan medlemsstat, men den verkar i Finland inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat utan infrastruktur. Det finns bestämmelser om samarbetet mellan tillsynsorganen i fråga om tillsynen över sådana ansvariga enheter som verkar utan infrastruktur i 43 § 3 mom. nedan. Detta 43 § 3 mom. gäller dock situationer när tillsynsorganet utövar tillsyn över en ansvarig enhet som verkar på sitt territorium utan infrastruktur, det vill säga därför att det finns särskilda krav på koncession för den ansvariga enheten. Detta 4 mom. gäller däremot sådana ansvariga enheter som verkar inom territoriet utan infrastruktur och som tillsynsorganet inte utövar tillsyn över i en annan medlemsstat i enlighet med 29 § 1 mom. eller motsvarande artikel 37.1 underpunkt 2 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Det vill säga att inga särskilda krav på koncession ställs på dem. Det finländska tillsynsorganet ska också i dessa situationer samarbeta och lämna ut de i 2 eller 3 mom. föreskrivna uppgifterna till tillsynsorganet i den andra medlemsstaten.

Bestämmelsen genomför kraven på tillsynssamarbete i det sjätte penningtvättsdirektivet och säkerställer att tillsynen över ansvariga enheter med gränsöverskridande verksamhet är konsekvent och effektiv inom hela unionen. Ett effektiviserat samarbete är centralt för genomförande av den riskbaserade tillsynen och förhindrande av tillämpning av inkonsekvent reglering.

Enligt 47 § 2 mom. ska ett tillsynsorgan kunna vända sig till AMLA för att få ärendet behandlat om ett tillsynsorgan i en annan medlemsstat inte har meddelat de uppgifter som avses i paragrafen, har avslagit begäran om samarbete eller det inte har lett till åtgärder inom rimlig tid eller om det råder oenighet mellan tillsynsorganen om de administrativa påföljder som ska påföras.

35 §. *Tillhandahållande av information till ansvariga enheter.* Bestämmelserna i denna paragraf avser att genomföra artikel 39 i sjätte penningtvättsdirektivet, om tillsynsorganens skyldighet att göra information om penningtvätt och finansiering av terrorism tillgänglig för de ansvariga enheterna under deras tillsyn. Regleringen främjar de ansvariga enheternas medvetenhet om riskerna och skyldigheterna förknippade med regleringen samt stöder deras möjligheter att uppfylla sina skyldigheter till följd av denna.

I *1 mom.* föreskrivs det om den information som övervakarna särskilt ska ställa till de ansvariga enheternas förfogande. Till denna hör bland annat en riskbedömning på unionsnivå som gjorts av kommissionen och relevanta rekommendationer från kommissionen på grundval av den, riktlinjer givna av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt information om tredje länder som anses vara riskfyllda. De ansvariga enheterna ska dessutom få analyser och riktlinjer utarbetade av myndigheter och internationella aktörer i fråga om exempelvis observerade metoder för penningtvätt, indikatorer och skyldigheter vid riktade ekonomiska sanktioner. Med instruktioner och berättelser från andra behöriga myndigheter i 5 punkten avses bland annat berättelser och utredningar om indikatorer på penningtvätt och finansiering av terrorism och eventuella tillvägagångssätt av Centralkriminalpolisen, Skyddspolisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen och Centralen för utredning av grå ekonomi. Till exempel utrikesministeriet och tillsynsorganen kan meddela instruktioner i anknytning till riktade ekonomiska sanktioner.

I *2 mom.* föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att vid behov genomföra informationskampanjer om de ansvariga enheternas skyldigheter.

I 3 mom. föreskrivs det att tillsynsorganen utan dröjsmål ska göra information om personer eller sammanslutningar som angetts i samband med riktade ekonomiska sanktioner tillgängliga för de ansvariga enheterna under deras tillsyn.

36 §. *Riskbaserad tillsyn.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att tillämpa en riskbaserad tillsynsmetod. Paragrafen avser att genomföra artikel 40 i sjätte penningtvättsdirektivet. Genom bestämmelsen säkerställs att tillsynsåtgärderna är effektiva och står i proportion till observerade eller förutsedda risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och att resurserna riktas på ett adekvat sätt för ökad effektivitet.

I *1 mom.* föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att tillämpa ett riskbaserat angreppssätt på tillsynen. För att genomförda detta angreppssätt ska tillsynsorganen skapa sig en klar uppfattning om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland. Denna skyldighet inkluderar bland annat utarbetande av tillsynsorganets riskbedömning och beaktande av den nationella och gränsöverskridande riskbedömningen. Vi ett riskbaserat angreppssätt ska tillsynsorganen dessutom bedöma all relevant information om de specifika nationella och

internationella risker som är kopplade till de ansvariga enheternas kunder, produkter och tjänster samt definiera den interna, externa och tematiska tillsynens frekvens och intensitet på de ansvariga enheternas riskprofil och på risker för penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland. Till det riskbaserade angreppssättet hör att tillsynsorganet kan koncentrera sina resurser där riskerna är störst, men å andra sidan ska det samtidigt säkerställa att ingen sektor eller sammanslutning blir utsatt för brottsliga försök till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Tillsynsorganen ska upprätta årliga övervakningsprogram, där hänsyn ska tas till de tidsramar och resurser som krävs för att reagera snabbt i händelse av objektiva och betydande indikationer på överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information särskilt på basis av offentliga avslöjanden eller uppgifter som visselblåsare lämnat.

För övriga ansvariga enheter än kreditinstitut och finansiella institut bör man enligt FATF:s rekommendation 28.5 vid den riskbaserade tillsynen beakta tillsynens frekvens och intensitet, tillsynsorganets egen förståelse för riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism med beaktande av den mångfald som de ansvariga enheternas sektor bildar samt antalet sektorer. Tillsynsorganen ska dessutom utvärdera de interna kontrollerna av penningtvätt och finansiering av terrorism, politikerna samt om förfarandena för är tillräckliga i förhållande till de ansvariga enheternas riskprofiler och den mängd omdöme de har getts inom ramen för det riskbaserade angreppssättet.

I *2 mom.* föreskrivs det att tillsynsorganen ska beakta den ansvariga enhetens manöverutrymme och granska de underliggande riskbedömningarna, samt ändamålsenligheten i den ansvariga enhetens interna riktlinjer, förfaranden och kontroller. Enligt artikel 9 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter ha interna riktlinjer, förfaranden och kontroller på plats för att bland annat säkerställa efterlevnaden av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information. Enligt artikel 10 i penningtvättsförordningen ska ansvariga enheter vidta lämpliga åtgärder som står i proportion till typen av verksamhet, inbegripet dess risker och komplexitet, och deras storlek för att identifiera och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, samt riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Enligt punkt 3 i den nämnda artikeln får tillsynsorgan besluta att enskilda dokumenterade driftsomfattande riskbedömningar inte krävs, när de specifika risker som är förenade med sektorn är uppenbara och väl kända.

I *3 mom.* föreskrivs det att tillsynsorganen ska utarbeta en detaljerad årlig verksamhetsrapport och att en sammanfattning av rapporten offentliggörs. Sammanfattningen får inte innehålla sekretessbelagda uppgifter och ska innehålla uppgifter som specificeras närmare i förordning av finansministeriet.

Syftet med bestämmelsen är att stärka transparensen och ansvaret i tillsynen samt stödja en enhetlig tillsynspraxis i medlemsstaterna.

37 §. *Centrala kontaktpunkter.* I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten att utse en kontaktpunkt för de utgivare av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster som erbjuder sina tjänster i Finland utan filialkontor eller dotterbolag eller utan verksamhetsställe via ombud såsom föreskrivs i 29 § 1 mom. och 33 § 1 mom. Bestämmelsen avses genomföra artikel 41 i sjätte penningtvättsdirektivet och den utnyttjar det handlingsutrymme som lämnats åt medlemsstaterna.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de ansvariga enheterna också vid gränsöverskridande verksamhet omfattas av effektiv tillsyn och iakttar bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Genom att en central kontaktpunkt utses främjas tillsynsorganens möjligheter att utöva tillsyn genom att erbjuda en

lokalt tillgänglig kontaktpunkt, som på begäran förser tillsynsorganen med dokument och information. Kontaktpunkten har också ett aktivt ansvar att för de ansvariga enheternas räkning säkerställa att regelverket iakttas. Den ansvariga enheten befrias dock inte från sina ansvar enligt penningtvättsregleringen genom att utse en kontaktpunkt. Den centrala kontaktpunkten ska underlätta tillsynsorganens tillsyn och bland annat på begäran lämna ut dokument och uppgifter om den ansvariga enheten till tillsynsorganen.

38 §. *Upplysningar till centralen för utredning av penningtvätt.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att till centralen för utredning av penningtvätt lämna in all sådan information som de får tillgång till i samband med tillsynsverksamheten eller annan verksamhet och som kan ha anknytning till penningtvätt, förbrott, finansiering av terrorism eller kringgående av riktade ekonomiska sanktioner. Paragrafen avser att genomföra artikel 42 i sjätte penningtvättsdirektivet.

Genom bestämmelsen säkerställs det att tillsynsorganen aktivt stöder verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt genom att tillhandahålla centralen information om resultatet av tillsynsarbetet. Detta är speciellt viktigt i de fall då de ansvariga enheterna inte själva har observerat eller anmält tvivelaktig verksamhet. Tillsynsorganet kan till centralen för utredning av penningtvätt anmäla till exempel sådana misstankar som framkommit i samband med tillsynsverksamheten enligt vilka den ansvariga enheten inte har lämnat in en anmälan eller kompletterat anmälningar med tilläggsuppgifter. Tillsynsorganet kan också anmäla misstankar om penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism gällande den ansvariga enhetens anställda eller personer i motsvarande ställning, personer i ledande ställning eller de verkliga ägarna eller förmånstagarna.

I *2 mom.* föreskrivs det att tillsynsmyndigheternas skyldighet att anmäla brottslig verksamhet till andra behöriga myndigheter förblir oförändrad och att den inte kan anses uppfylld genom överföring av information till centralen för utredning av penningtvätt.

39 §. *Tillhandahållande av information till centralen för utredning av penningtvätt.* I denna paragraf föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att till centralen för utredning av penningtvätt meddela vissa centrala uppgifter som är relevanta för effektivisering av förhindrande av penningtvätt och skapande av en situationsbild. Paragrafen avser att genomföra artikel 43 i sjätte penningtvättsdirektivet.

För det första ska en förteckning över driftsställen med säte, driftsställe eller filial i Finland samt de ansvariga enheter som verkar utan säte genom förmedlare anmälas till centralen för bekämpning av penningtvätt. Dessutom ska ändringar till dem inlämnas till centralen för bekämpning av penningtvätt. Detta stöder möjligheterna för centralen för utredning av penningtvätt att rikta sin analys och vid behov be om tilläggsuppgifter av de rätta instanserna.

För det andra ska alla relevanta iakttagelser som tyder på allvarliga brister i de ansvariga enheternas rapporteringssystem inlämnas. Med detta avses exempelvis tekniska eller organisatoriska missförhållanden som kan försvaga anmälningen av tvivelaktiga affärstransaktioner eller tillförlitligheten i anmälningsprocessen.

För det tredje föreskrivs det om skyldighet att lämna in en sammanställning av resultaten av de riskbedömningar tillsynsorganen utfört. Centralen för utredning av penningtvätt avses sålunda ha tillgång till en aktuell och systematisk helhetsbild av tillsynsmyndigheternas syn på de sektorspecifika riskerna.

Den föreslagna bestämmelsen stöder informationsutbyte mellan myndigheterna och effektivt utnyttjande av tillsynsuppgifter vid bekämpningen av penningtvätt.

40 §. *Allmänna principer när det gäller tillsynssamarbete.* Paragrafens *1 mom.* gäller tillsynsorganens skyldighet att i största möjliga utsträckning samarbeta med varandra, oavsett deras respektive karaktär eller ställning såsom föreskrivs i artikel 44 i sjätte penningtvättsdirektivet. Syftet med tillsynssamarbetet är att effektivisera förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism samt att förhindra kringgående av sanktionslagstiftningen sålunda att tillsynsorganen på begäran kan utnyttja varandras befogenheter och inbördes utbyta väsentlig information. Genom detta har tillsynsorganen möjlighet att tillsammans genomföra mer kompletta utredningar och vidta tillsynsåtgärder, vilket förbättrar den övergripande tillsynen över de ansvariga enheternas verksamhet. Tillsynsorganen ska främja genomförandet av sådana utredningar. Skyldigheten att samarbeta i största möjliga utsträckning genomför för sin del också den skyldighet för myndigheterna att samarbeta som föreskrivs i artikel 61.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I bestämmelsen har utbytet av information mellan tillsynsorganen inte kopplats till ett krav på nödvändighet, eftersom det inte heller i det sjätte penningtvättsdirektivet har kopplats till detta.

I *2 mom.* föreskrivs de tom en samarbetsgrupp mellan tillsynsorganen för främjande av samarbetet och informationsutbytet. Med bestämmelsen genomförs artikel 37.4 led 2 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Samarbetsgruppen bidrar till verkställandet av en högklassig och effektiv tillsyn. Här kan man exempelvis utnyttja underarbetsgruppen för tillsynsorgan i den redan existerande samarbetsgruppen mellan myndigheterna.

I denna lag föreskrivs det inte om separata befogenheter eller uppgifter för samarbetsgruppen, utan tillsynsorganen ska i gruppen främja en effektiv tillsyn tillsammans med de övriga i enlighet med bestämmelserna och befogenheterna i den nya penningtvättslagen. Exempelvis 1 mom. i paragrafen kräver på det sätt som beskrivits ovan ett så brett samarbete som möjligt mellan tillsynsorganen och att tillsynsorganen inom ramen för sin befogenhet på begäran gör utredningar för det andra tillsynsorganets räkning och utbyter uppgifter som framkommit vid sådana utredningar. Samarbetsgruppens arbete kan också inkludera till exempel vidareförmedling av aktuella tillsynsobservationer, observationer som gjorts i samband med tillsynsorganens riskbedömningar eller erfarenheter av god tillsynspraxis till andra tillsynsorgan inom ramen för bestämmelserna om utbyte av information. Enligt bestämmelsen ska samtliga behöriga tillsynsorgan i Finland delta i samarbetsgruppen, vilket betyder att det inte finns något behov att föreskriva om de undantag som nämns i leden a–b i den nämnda punkten i direktivet. Med samarbetsgruppen genomförs dessutom skyldigheten för myndigheterna att samarbeta och skyldigheten att utveckla verksamheten i artikel 61.1 i direktivet.

41 §. *Tillhandahållande av information om gränsöverskridande verksamhet till tillsynsorganet i värdmedlemsstaten.* I paragrafen föreskrivs det om genomförande av artikel 45 i det sjätte penningtvättsdirektivet om skyldigheten för tillsynsorganen i hemmedlemsstaten, i detta fall Finland, att informera tillsynsorganen i värdmedlemsstaten i situationer där den ansvariga enheten bedriver gränsöverskridande verksamhet. Skyldigheten att rättidigt och regelbundet informera om inledning av och ändringar i verksamheten ökar transparensen i tillsynen och samordningen mellan tillsynsmyndigheterna.

Om ett tillsynsorgan är tillsynsorgan i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat ska det informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten så snart som möjligt och under alla omständigheter inom tre månader från mottagandet av en underrättelse enligt artikel 8.1 i penningtvättsförordningen om den verksamhet som den ansvariga enheten avser att bedriva i värdmedlemsstaten. Om den ansvariga enheten meddelar det finländska tillsynsorganet om

redan inledd verksamhet i värdmedlemsstaten ska tillsynsorganet ofördröjligen anmäla detta till tillsynsorganet i värdmedlemsstaten. Eventuella senare ändringar, som det finländska tillsynsorganet har fått för kännedom i enlighet med artikel 8.2 i penningtvättsförordningen meddelas tillsynsorganet i värdmedlemsstaten.

Om den ansvariga enhetens skyldighet att anmäla inledandet av gränsöverskridande verksamhet grundar sig på någon annan EU-reglering än penningtvättsförordningen eller det krävs koncession för verksamheten i den andra medlemsstaten är den ansvariga enheten enligt artikel 8.1.2 i penningtvättsförordningen inte skyldig att göra den anmälan som avses i underpunkt 1 i samma artikel till hemmedlemsstatens tillsynsorgan, vilket betyder att de skyldigheter och tidsfrister som finns i denna paragraf i ett sådant fall inte tillämpas på tillsynsorganet. Det finns till exempel speciallagstiftning för de finansiella instituten, som i detta fall tillämpas i stället för penningtvättsförordningen. På dessa situationer tillämpas de processer och tidsfrister om anmälningar som finns i den övriga EU-regleringen.

I *2 mom.* föreskrivs det om informationsutbyte där tillsynsorganet i Finland, när Finland är den ansvariga enhetens hemmedlemsstat, till värdmedlemsstatens tillsynsorgan delar med sig av information som erhålls i samband med tillsynsverksamheten för att tillsynsorganen på ett effektivt sätt ska kunna följa med den ansvariga enhetens verksamhet i olika medlemsstater. Tillsynsorganet i värdmedlemsstaten ska tillhandahållas information om den verksamhet som faktiskt bedrivs av den ansvariga enheten på värdmedlemsstatens territorium samt den information som ett finländskt tillsynsorgan får i samband med sina tillsynsåtgärder. Detta inkluderar bland annat de uppgifter som de ansvariga enheterna har lämnat in som svar på tillsynsförfrågningarna. Tillsynsorganet i värdmedlemsstaten ska också tillhandahållas all relevant information med anknytning till den verksamhet som bedrivits i värdmedlemsstaten. Skyldigheten att utan dröjsmål besvara begäran från ett tillsynsorgan i värdmedlemsstaten om tilläggsinformation främjar en öppen och snabb växelverkan mellan tillsynsmyndigheterna och förbättrar effektiviteten i tillsynen över en gränsöverskridande verksamhetomgivning.

42 §. *Bestämmelser som gäller samarbete vid tillsyn över koncerner.* Paragrafen föreskriver om organisering av samarbete i samband med tillsyn av koncerner vid tillsynen av i koncerner ingående kredit- och finansinstitut. Bestämmelsen genomför skyldigheterna som rör samarbete med tillsyn av koncerner i artikel 46 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Med bestämmelsen eftersträvas effektivt samarbete med varandra i största möjliga utsträckning, oavsett deras respektive karaktär eller ställning. På detta sätt kan man främja konsekvensen och effekterna av förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism särskilt inom koncerner, där kontrollen över funktioner och risker kräver ett övergripande tillsynsperspektiv.

Bestämmelsen kräver att de finländska tillsynsorganen, oberoende av om de har rollen som tillsynsorgan för hemmedlemsstaten eller värdmedlemsstaten, med ett annat tillsynsorgan i hemmedlemsstaten eller värdmedlemsstaten utbyter alla uppgifter som behövs för skötsel av tillsynsuppgifterna, inklusive uppgifter om juridisk struktur, ägarförhållanden, verksamhetsprinciper och riskbedömningar. Detta främjar identifikation av riskerna och effekten av tillsynen i koncernens olika delar och möjliggör rättidiga och ändamålsenliga tillsynsåtgärder.

I *1 mom*. föreskrivs det att medlemsstaterna i de fall då det ingår kreditinstitut och finansiella institut i en koncern vid tillämpningen av 29 § 1 mom. ska säkerställa att hemmedlemsstatens och värdmedlemsstatens finansiella tillsynsorgan i största möjliga utsträckning samarbetar med varandra. De ska också samarbeta med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism när den agerar som tillsynsorgan.

Enligt *2 mom.* ska utom när Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan, ett finländskt finansiellt tillsynsorgan utöva tillsyn över det effektiva genomförandet av koncernens riktlinjer, rutiner och kontroller som avses i kapitel II avsnitt 2 i penningtvättsförordningen när det finansiella tillsynsorganet är ett tillsynsorgan i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat. Om det finansiella tillsynsorganet är ett tillsynsorgan i den ansvariga enhetens värdmedlemsstat utövar det tillsyn över efterlevnaden hos de ansvariga enheter som finns i Finland av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information.

I *3 mom.* föreskrivs det att finländska finansiella tillsynsorgan, utom i fall där tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är inrättade i enlighet med 45 §, ska ge tillsynsorganen i övriga medlemsstater alla de uppgifter de behöver för att utföra sina tillsynsuppdrag, oavsett om det sker på begäran eller på eget initiativ. De finansiella tillsynsorganen i olika medlemsstater ska i synnerhet utbyta alla uppgifter som på ett betydande sätt kan påverka bedömningen av exponeringen för inneboende och kvarstående risk i ett kreditinstitut eller finansiellt institut i en annan medlemsstat, inbegripet de uppgifter som preciseras närmare i paragrafen.

Enligt bestämmelserna i *4 mom.* bör de finländska finansiella tillsynsorganen inom ramen för sina befogenheter kunna utföra utredningar på ett anmodande i en annan medlemsstat verksamt finansiellt tillsynsorgans vägnar samt dela med sig av de uppgifter som inhämtats genom sådana utredningar. Om ett finländskt finansiellt tillsynsorgan presenterar motsvarande anmodande till ett finansiellt tillsynsorgan i en annan medlemsstat ska det självt underlätta utförandet av sådana utredningar.

Ett finansiellt tillsynsorgan kan i enlighet med 47 § be om behandling i AMLA, om det andra tillsynsorganet bland annat inte har meddelat de uppgifter som avses i punkt 3 eller om en begäran om samarbete har avslagits.

Enligt 5 *mom.* tillämpas bestämmelsen också på tillsynen över grupper av ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn.

Enligt bestämmelsen i 6 *mom.* ska icke-finansiella tillsynsorgan samarbeta och utbyta information med andra tillsynsorgan, om ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn ingår i nätverk, partnerskap eller andra strukturer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll.

Det som föreskrivs om utbytet av information i 4 § 3, 4 och 6 mom. är inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom syftet med regleringen är att implementera skyldigheterna i artikel 46 i det sjätte penningtvättsdirektivet där det inte heller föreskrivits om ett sådant krav.

43 §. *Tillsynssamarbete när det gäller ansvariga enheter som bedriver gränsöverskridande verksamhet.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsorganens skyldighet att samarbeta i situationer där ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut i egenskap av ansvarig enhet bedriver gränsöverskridande verksamhet, men inte ingår i en koncern såsom i 42 § ovan. Definitionen av en koncern finns i artikel 2.1 led 41 i penningtvättsförordningen och anger att det är en grupp av företag som består av ett moderföretag, dess dotterföretag samt företag som står till varandra i ett sådant förhållande som avses i artikel 22. Därmed täcker bestämmelsen exempelvis situationer där kreditinstitutet eller det finansiella institutet har en filial i en annan medlemsstat. Bestämmelsen genomför artikel 47 i penningtvättsdirektivet sådan som den är ändrad genom corrigendumförfarande.

Om den ansvariga enheten utövar gränsöverskridande verksamhet är det viktigt att säkerställa att tillsynen sker effektivt och samordnat mellan tillsynsorganen i hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten. Samarbetet ska *i enlighet med 1 mom.* vara så omfattande som möjligt och i samarbetet ingår att tillsynsorganen bistår varandra vid utövandet av tillsyn.

I *2 mom.* föreskrivs det om en allmän skyldighet till samarbete och informationsutbyte mellan tillsynsorganen i hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten. Detta är centralt i synnerhet i situationer där tillsynen är fördelad på flera medlemsstater och inget tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är inrättat i enlighet med 45 §. Tillsynsorganen lämnar till varandra ut alla de uppgifter de behöver för att utföra sina tillsynsuppdrag. Därmed ska tillsynsorganen lämna ut bland annat de uppgifter som avses i 42 § 3 mom. 2, 3 och 5 punkten. Tillsynsorganen ska dessutom anmäla eventuella väsentliga risker förknippade med den ansvariga enheten och planerade administrativa påföljder och i den utsträckning det är möjligt inom gränserna för befogenheterna göra eventuella utredningar för det andra tillsynsorganets räkning, dela med sig av information som inhämtats vid utredningen och för sin del underlätta genomförandet av den begäran om utredning som lämnats till det andra tillsynsorganet.

I *3 mom.* föreskrivs det att det i 2 mom. beskrivna tillsynssamarbetet också ska tillämpas i situationer där den ansvariga enheten bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster i Finland utan någon infrastruktur här. Detta gäller situationer där tillsynsorganet i Finland utövar tillsyn över verksamheten i enlighet med 29 § 1 mom., det vill säga utgående från att särskilda krav på koncession gäller för den ansvariga enheten. Tillsynsorganen utövar i enlighet med 29 § tillsyn över de ansvariga enheter för vilka det finns krav på koncession oberoende av om de utövar verksamhet som kräver koncession via infrastrukturen i Finland eller på distans. Om tillsyn enligt detta utövas över den ansvariga enheten i Finland, trots att den inte har infrastruktur i Finland, ska tillsynsorganet i enlighet med 43 § 2 mom. samarbeta med tillsynsorganet i den ansvariga enhetens andra medlemsstat.

Enligt 47 § 2 mom. kan tillsynsorganet föra ärendet till behandling hos AMLA om tillsynsorganet i en annan medlemsstat inte har lämnat in uppgifterna enligt 2 mom. 1 och 2 punkten, har avslagit begäran om uppgifter eller inte har besvarat den inom rimlig tid eller om det råder oenighet mellan tillsynsorganen om de påföljder som ska påföras.

44 §. *Utbyte av information när det gäller genomförande av koncernomfattande riktlinjer i tredjeländer.* Paragrafen innehåller bestämmelser om utbyte av information när det gäller genomförande av koncernomfattande riktlinjer om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i tredjeländer för genomförande av artikel 48 i sjätte penningtvättsdirektivet.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att tillsynsorganen informerar varandra om fall där ett tredjelands rätt inte på ett ändamålsenligt sätt tillåter genomförandet av de riktlinjer, förfaranden och kontroller som krävs enligt artikel 16 i penningtvättsförordningen. Eftersom koncerner kan bedriva verksamhet i flera olika länder, också tredjeländer, är det viktigt att tillsynsorganen identifierar och rapporterar situationer där den lokala lagstiftningen begränsar eller hindrar effektiv tillsyn och riskhantering på koncernnivå. Det bör eftersträvas att sådana situationer löses genom tillsynsorganens samordnade åtgärder.

Enligt *2 mom.* ska tillsynsorganen beakta eventuella rättsliga hinder som kan stå i vägen för ett korrekt genomförande av dessa riktlinjer, förfaranden och kontroller. Tillsynsorganen ska beakta begränsningarna i lagstiftningen gällande bland annat sekretess, otillräckligt dataskydd

och andra begränsningar som kan utgöra ett hinder för ett korrekt genomförande av tillsynsåtgärderna.

45 §. *Tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i den finansiella sektorn*. I paragrafen föreskrivs det om särskilda tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i den finansiella sektorn, vilket är centralt för säkerställande av effektiviteten i och samordningen av den gränsöverskridande tillsynen över finansiella koncerner. Paragrafen avser att delvis genomföra artikel 49 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Tillsynskollegierna främjar samarbetet, informationsutbytet och samordningen av gemensamma tillsynsåtgärder mellan medlemsstaternas tillsynsorgan i synnerhet i situationer där koncernerna bedriver verksamhet i flera medlemsstater eller tredjeländer.

I *1 mom. 1* och *2 punkten* definieras de situationer då det är nödvändigt att grunda ett kollegium. Till dessa situationer hör koncerner som har inrättat driftsställen i minst två olika medlemsstater (andra än värdmedlemsstaten) eller för koncerner i ett tredjeland har inrättat driftsställen i minst tre medlemsstater. I samtliga situationer grundas dock endast ett tillsynskollegium per koncern. Det vill säga att tillsynsorganen i de olika medlemsstaterna inte grundar separata kollegier. Finansinspektionen eller Tillstånds- och tillsynverket är endast skyldigt att grunda ett kollegium om någondera utövar tillsyn över koncernens moderbolag eller är tillsynsorganet på hemorten för ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut.

Enligt *2 mom.* är de permanenta medlemmarna i kollegiet det tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen av moderföretaget eller på hemorten samt de finansiella tillsynsorganen och tillsynsorganen som ansvarar för vissa i 33 § föreskrivna ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via ett ombud, en representant eller någon annan typ av infrastruktur i värdmedlemsstaterna.

Enligt *3 mom.* beaktas också situationer där myndigheten för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan och skyldigheten att grunda ett kollegium är begränsad. Det vill säga att 1 och 2 mom. inte tillämpas när AMLA fungerar som tillsynsorgan.

Myndigheten för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism kan i enlighet med artikel 31 i AMLA-förordningen delta i tillsynskollegiernas för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism möten och bistå dem i arbetet. Om myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism fattar beslut om deltagande i tillsynskollegierna för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, har den observatörsstatus.

Enlig bestämmelserna i *4 mom.* ska om en koncern av kreditinstitut eller finansiella institut omfattar någon ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn, det finansiella tillsynsorgan som inrättar kollegiet bjuda in tillsynsorganet för denna ansvariga enhet att delta i kollegiet.

I *5 mom.* föreskrivs det att grundandet av kollegier också är kopplat till skyldigheten att precisera de institutioner som tillsynsutövningen gäller och deras driftsställen.

Enligt *6 mom.* kan inrättande av tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism vara tillåtet om ett kreditinstitut eller finansiellt institut etablerat inom unionen har inrättat driftsställen i minst två tredjeländer. I de nämnda situationerna får finansiella tillsynsorgan anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet upprättar ett skriftligt avtal som

beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information. I enlighet med 46 § 2 mom. 2 punkten tillämpas på utbytet av information kraven i EU:s dataskyddslagstiftning samt på samma sätt som i punkt 4 minst de krav som motsvarar kravet på sekretess enligt 84 §.

I *7 mom.* föreskrivs det om vad kollegierna får användas till. Enligt momentet får de användas för att utbyta information, erbjuda ömsesidigt bistånd eller samordna metoden för tillsyn av koncernen eller institutet och för att vid behov vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att komma till rätta med allvarliga överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information som upptäckts på koncernnivå eller i kreditinstitutet eller det finansiella institutet eller i något av de driftsställen som koncernen eller institutet har inrättat i jurisdiktionen för ett tillsynsorgan som deltar i kollegiet.

Utöver denna bestämmelse innehåller varken det sjätte penningtvättsdirektivet eller penningtvättsförordningen andra bestämmelser om kollegiernas uppgifter och befogenheter. Det har inte föreskrivits om befogenheter för kollegiet som sådant eller exempelvis det grundande tillsynsorganet att besluta om påföljder eller andra åtgärder som gäller hela koncernen, om koncernen eller ett därtill hörande kreditinstitut eller finansiellt institut har försummat eller överträtt sina skyldigheter. Tillsynskollegiet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism skiljer sig på detta sätt från de övriga kollegierna på den finansiella marknaden, såsom de i artikel 116 i kreditinstitutsdirektivet (2013/36/EU) avsedda tillsynskollegierna eller de i artikel 88 i återhämtnings- och krishanteringsdirektivet (2014/59/EU) avsedda resolutionskollegierna, som i vissa situationer har befogenhet att agera självständigt.

Tillsynskollegiet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är dock nödvändigt i situationer där kreditinstitutet eller det finansiella institutet har driftsställen i flera olika stater. Samarbetet och informationsutbytet mellan tillsynsorganen i de olika länderna spelar en nyckelroll för att penningtvättstillsynen över kreditinstituten och de finansiella instituten som helhet ska vara samordnad, konsekvent och enhetlig. I motsats till 6 mom. ovan, dvs. bestämmelsen om tillsynsorganens i tredje länder deltagande i kollegierna, krävs det inte i andra situationer ett skriftligt avtal mellan kollegiets medlemmar om samarbete och informationsutbyte, utan samarbetet och informationsutbytet mellan kollegiets medlemmar grundar sig på andra bestämmelser i det sjätte penningtvättsdirektivet och penningtvättslagen, som genomför direktivet nationellt, såsom exempelvis 75 och 85 §.

Oberoende av informationsutbytet och samordningen i kollegiet tillämpar varje nationellt tillsynsorgan sina tillsynsbefogenheter på de kreditinstitut eller finansiella institut som finns inom dess område. Varje tillsynsorgan påför exempelvis de administrativa påföljderna inom ramen för sin rätt att avgöra frågan på ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som verkar inom dess område, trots att påföljderna har samordnats gemensamt i kollegiet.

I *8 mom.* föreskrivs det att tillsynskollegiets åtgärder ska vara proportionella i förhållande till kreditinstitutets eller det finansiella institutets eller koncernens risknivå eller omfattningen på dess gränsöverskridande verksamhet.

46 §. *Observatörer i tillsynskollegier i den finansiella sektorn.* Paragrafen föreskriver om situationer där det är möjligt att kalla observatörer till tillsynskollegiet. Bestämmelsen genomför artiklarna 49.6, 49.11 och 49.12 i penningtvättsdirektivet.

I *1 mom.* föreskrivs det att om ett finländskt finansiellt tillsynsorgan är tillsynsorgan i hemmedlemsstaten kan det be de finansiella tillsynsorganen i de övriga medlemsstaterna, där verksamhet bedrivs under friheten att tillhandahålla tjänster, delta i kollegiet som observatörer.

Detta tillämpas dock inte på tillsynsorganen över de i 33 § avsedda utgivarna av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer enligt artikel 4.11 i direktivet om finansiella tjänster eller utgivarna av kryptotillgångstjänster som bedriver verksamhet i andra medlemsstater under friheten att tillhandahålla tjänster. Tillsynsorganen i hemmedlemsstaterna för dessa enligt 33 § ansvariga enheterna är med stöd av 45 § ordinarie medlemmar i kollegiet.

Enligt *2 mom.* får finansiella tillsynsorgan tillåta att deras motsvarigheter i tredjeländer deltar som observatörer i tillsynskollegier inom den finansiella sektorn i det fall som avses i 45 § 1 mom. 2 punkten eller om koncerner, kreditinstitut eller finansiella institut etablerade i Europeiska unionen driver filialer och dotterföretag i dessa tredjeländer, förutsatt att de förutsättningar som föreskrivs i paragrafen om bland annat iakttagande av EU:s dataskyddsreglering uppfylls.

Enligt *3 mom.* ska ett finansiellt tillsynsorgan som inrättar ett kollegium utföra en bedömning av huruvida villkoren i föregående moment uppfylls och lägga fram den för kollegiets ständiga medlemmar. Denna bedömning ska utföras innan motsvarigheten i tredjelandet tillåts att ansluta sig till kollegiet och får därefter upprepas vid behov. Det finansiella tillsynsorganet får, om det är hemmedlemsstatens finansiella tillsynsorgan, söka stöd från Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för utförandet av denna bedömning.

Enligt *4 mom.* får, om kollegiets ständiga medlemmar anser det nödvändigt, ytterligare observatörer bjudas in, förutsatt att kraven i fråga om sekretess efterlevs. Observatörerna får omfatta tillsynsmyndigheter, inbegripet ECB som agerar i enlighet med rådets förordning (EU) nr 1024/2013 (43), samt de europeiska tillsynsmyndigheterna och finansunderrättelseenheterna.

47 §. *Hänskjutande av frågor som gäller samarbete till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.* Enligt *1 mom.* får det finansiella tillsynsorganet göra sådana situationer anhängiga hos Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism där ett finansiellt tillsynsorgan i en annan medlemsstat inte har lämnat de uppgifter som avses i 42 § 3 mom., begäran om samarbete har avslagits eller inget svar har inkommit inom rimlig tid, eller det råder oenighet mellan tillsynsorganen om de observerade överträdelserna och de ekonomiska påföljder som ska påföras samfundet eller koncernen eller de administrativa åtgärder som ska vidtas för att dessa överträdelser ska korrigeras. Bestämmelsen genomför artikel 46.5 i direktivet.

I *2 mom.* föreskrivs det i anknytning till 34 och 43 § om situationer då det inte lyckas med ett samarbete mellan ansvariga enheter som utövar gränsöverskridande verksamhet och tillsynsorgan som utövar tillsyn över vissa infrastrukturer eller detta samarbete inte skulle vara tillräckligt effektivt. I så fall får tillsynsorganet föra ärendet till AMLA för behandling. Dylika situationer är bland annat att begärda uppgifter inte inlämnas, oskäliga fördröjningar med svar på begäran om samarbete eller oenighet om de observerade överträdelserna eller de påföljder som ska tillämpas på dem. Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar i enlighet med det bemyndigande som den har enligt artikel 33 och 38 i AMLA-förordningen. Bestämmelsen genomför artikel 54.5 i direktivet.

Enligt *3 mom.* kan medlemmarna i tillsynskollegiet inom den finansiella sektorn, om de är oeniga om de åtgärder som ska vidtas gällande den ansvariga enheten, föra ärendet till behandling hos Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och be den om hjälp i enlighet med artikel 33 i AMLA-förordningen eller för ett icke-finansiellt tillsynskollegium enligt artikel 38. Bestämmelsen genomför artikel 49.13 och artikel 50.12 i direktivet.

48 §. *Tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i den icke-finansiella sektorn.* Syftet med paragrafen är att genomföra skyldigheterna enligt artikel 50 i det sjätte penningtvättsdirektivet och effektivisera förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism också utanför finanssektorn för att det i samarbete mellan tillsynsorganen i de olika medlemsstaterna ska vara möjligt att organisera verksamheten effektivare och mer konsekvent. I motsatts till vad som gäller enligt 45 § för de finansiella tillsynsorganen är det med vissa undantag i princip frivilligt för tillsynsorganen utanför finanssektorn att grunda tillsynskollegier.

Enligt det föreslagna *1 mom.* tillämpas på tillsynsorganen i den icke-finansiella sektorn i tillämplig utsträckning vad som föreskrivs i 45 och 46 § ovan. Tillsynskollegier kan därmed grundas om en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn eller en grupp av sådana har inrättat driftsställen i minst två olika medlemsstater utöver den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget. Tillsynskollegier kan också grundas om en tredjelandsenhet som omfattas av krav på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och som inte är ett kreditinstitut eller finansiellt institut har inrättat driftsställen i minst tre medlemsstater.

På motsvarande sätt som i 45 § 6 mom. i denna lag är det tillåtet att inrätta tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism om en ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn etablerad inom unionen har inrättat driftsställen i minst två tredjeländer. Icke-finansiella tillsynsorgan får anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De icke-finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som i detalj beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information. Det finns bestämmelser om specialkraven för det skriftliga avtalet i 48 § 9 mom.

Även på icke-finansiella tillsynsorgan tillämpas 45 § 7 mom. gällande vad kollegierna får användas till. Kollegierna ska bland annat användas för att utbyta information, erbjuda ömsesidigt bistånd eller samordna metoden för tillsyn av koncernen eller den ansvariga enheten och för att vid behov vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att komma till rätta med allvarliga överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information som upptäckts på koncernnivå eller i den ansvariga enheten eller i något av de driftsställen som koncernen eller den ansvariga enheten har inrättat i jurisdiktionen för ett av de tillsynsorgan som deltar i kollegiet. Såsom det konstaterats i specialmotiveringarna till 45 § 7 mom. ovan utövar respektive tillsynsorgan dock självständigt sina befogenheter mot den ansvariga enheten inom sitt område, trots att utbytet av information, samarbetet och åtgärderna har samordnats tillsammans med andra tillsynsorgan i ett kollegiet.

På tillsynskollegiets observatörer tillämpas också 46 § 2 mom., enligt vilket tillsynsorganen utanför den finansiella sektorn får tillåta att deras motsvarigheter i tredjeländer deltar som observatörer i tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i det fall som avses i 45 § 1 mom. 2 punkten eller om ansvariga unionsenheter i den icke-finansiella sektorn eller grupper av sådana bedriver filialer och dotterföretag i dessa tredjeländer, förutsatt att bland annat EU:s dataskyddslagstiftning iakttas och minst motsvarande krav på sekretess som föreskrivs i 84 § tillämpas på de lämnade uppgifterna.

Kollegiets permanenta medlemmar utvärderar i enlighet med 46 § 3 mom. om förutsättningarna i 46 § 2 mom. uppfylls och framför bedömningen för kollegiets ständiga medlemmar. Denna bedömning ska utföras innan motsvarigheten i tredjelandet tillåts att ansluta sig till kollegiet och får därefter upprepas vid behov. De icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för bedömningen får söka stöd från Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för utförandet av bedömningen.

På motsvarande sätt som i 45 § 2 mom. är kollegiets permanenta medlemmar moderföretagets eller sätets tillsynsorgan, de tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över driftsställen i värdmedlemsstaten och de tillsynsorgan som enligt 29 § 1 mom. ansvarar för tillsynen över andra länders infrastruktur.

Om den ansvariga enheten i en icke-finansiell sektor utövar verksamhet i en annan medlemsstat enligt principen om fri rörelse för tjänster, får tillsynsorganet i den icke-finansiella sektorn som är tillsynsorganet i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat be de aktuella medlemsstaternas tillsynsorgan som verkar i den icke-finansiella sektorn att på motsvarande sätt som i 46 § 1 mom. delta i kollegiet som observatörer. Det är också möjligt att be ytterligare andra observatörer till kollegiet med stöd av 46 § 4 mom. om kollegiets ständiga medlemmar anser det nödvändigt, förutsatt att kraven i fråga om sekretess efterlevs. Enligt 2 mom. får avvikande från de i 46 § 4 mom. nämnda Europeiska centralbanken och Europeiska tillsynsmyndigheten i den senare situationen utöver centralerna för utredning av penningtvätt också delta i kollegiet.

Enligt artikel 50.9 i det sjätte penningtvättsdirektivet kan också Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om den så önskar delta i tillsynskollegiernas möten och bistå i enlighet med artikel 36 i AMLA-förordningen. Om Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism fattar beslut om deltagande i mötena har den observatörsstatus.

Enligt det föreslagna *3 mom.* ska 45 § 1 mom. tillämpas, det vill säga att ett tillsynskollegium får grundas också då det är fråga om ansvariga enheter med samägda strukturer i den icke-finansiella sektorn, strukturer med gemensam ledning eller gemensam tillsyn över att kraven uppfylls, inklusive nätverk och partnerskap, på vilka kraven på koncernnivå i artikel 16 i penningtvättsförordningen tillämpas.

I *4 mom.* föreskrivs det att det tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över infrastruktur i värdmedlemsstaten eller på en annan medlemsstats område, om moderföretagets eller hemortens tillsynsorgan inte grundar kollegier, får skriva ett utlåtande om grundandet, med beaktande av riskerna med och omfattningen på verksamheten, riktat till det tillsynsorgan för sektorer utanför den finansiella sektorn som ansvarar för koncernens moderföretag eller där den ansvariga enheten har sitt säte, till AMLA och alla andra tillsynsorgan utanför den finansiella sektorn. Om det tillsynsorgan utanför den finansiella sektorn som ansvarar för koncernens moderföretag eller där den ansvariga enhetens säte finns är ett självreglerande organ, ska detta utlåtande enligt *5 mom.* också riktas till den myndighet som enligt 51 § ansvarar för tillsynen över det självreglerande organet.

I *6 mom.* föreskrivs det att, om det tillsynsorgan utanför den finansiella sektorn som ansvarar för koncernens moderföretag eller tillsynsorganet på den ansvariga enhetens säte fortfarande efter lämnandet av utlåtandet i enlighet med 4 mom. anser att det inte finns ett behov att grunda kollegier, de övriga tillsynsorganen utanför den finansiella sektorn får grunda ett kollegium under förutsättning att det består av minst två medlemmar. I dessa fall ska tillsynsorganen utanför den finansiella sektorn inbördes besluta vem som är ansvarigt tillsynsorgan för kollegiet. Information om kollegiets verksamhet ska lämnas till det tillsynsorganet utanför den finansiella sektorn som ansvarar för koncernens moderföretag eller till tillsynsorganet på den ansvariga enhetens säte och tillsynsorganet ska när som helst ha möjlighet att ansluta sig till kollegiet.

I *7 mom.* föreskrivs det om specificering av den ansvariga enhetens struktur och driftsställen. Tillsynsorganet i den icke-finansiella sektorn ska specificera motsvarande omständigheter som i 45 § 5 mom., men i stället för 1 punkten ska tillsynsorganet specificera alla ansvariga enheter

i den icke-finansiella sektorn vars säte är inom deras medlemsstat och som har driftsställen i andra medlemsstater eller i tredje länder.

I *8 mom.* föreskrivs det att det tillsynsorgan som grundar kollegiet i de fall då det i en sektor utanför den finansiella sektorn i koncernen ingår kreditinstitut eller finansiella institut, men deras andel i koncernen inte uppfyller antalet driftsställen i 1 mom. för grundande av ett tillsynskollegium inom den finansiella sektorn ska be de finansiella tillsynsorganen för dessa kreditinstitut och finansiella institut att delta i den icke-finansiella sektorns kollegium.

Enligt *9 mom.* ska det skriftliga avtal som avses i 45 § 6 mom., om ett kollegium grundas gällande de ansvariga enheterna eller deras koncerner i anknytning till artikel 3.3 led a och b i penningtvättsförordningen, också innehålla metoder för att säkerställa att de uppgifter som insamlas i den verksamhet som föreskrivs i artikel 21.2 i penningtvättsförordningen inte sprids, såvida inte led två i artikel 21.2 i penningtvättsförordningen ska tillämpas.

Medlemmarna i ett kollegium får om de är oeniga om de åtgärder som ska vidtas med avseende på en ansvarig enhet hänskjuta ärendet till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med 47 § 3 mom. och begära dess bistånd i enlighet med artikel 38 i Amla-förordningen. Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska lämna sitt yttrande i det omtvistade ärendet inom två månader.

49 §. *Samarbete med tillsynsorgan i tredjeländer.* Med paragrafen möjliggörs det att tillsynsorgan kan ingå samarbetsavtal med sina motsvarigheter i tredjeländer för genomförande av artikel 51 i penningtvättsdirektivet, vilket är väsentligt för säkerställande av ett effektivt förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i de situationer där de ansvariga enheterna eller deras koncerner är etablerade också utanför Europeiska unionen. Bekämpning av gränsöverskridande brottslighet förutsätter informationsutbyte och samordning mellan tillsynsmyndigheterna också med tillsynsmyndigheter utanför unionen.

Enligt *1 mom.* kan tillsynsorganet ingå samarbetsavtal för samarbete och utbyte av sekretessbelagd information med sina motsvarigheter i tredjeländer på ömsesidig grund och förutsatt att de omfattas av en garanti på krav i fråga om tystnadsplikt som är åtminstone likvärdig med den som avses i 84 § 1 mom. Detta garanterar korrekt skydd av sekretessbelagd information samt att informationen endast får användas för utförandet av dessa myndigheters tillsynsuppdrag.

I *2 mom.* skyddas de situationer där den information som utbyts har sitt ursprung i en annan medlemsstat genom krav på att den inte får lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har delat med sig av den och endast för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut.

Enligt *3 mom.* är tillsynsorganen skyldiga att inom en månad från undertecknandet anmäla eventuella samarbetsavtal som undertecknats till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

I artikel 51.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det dessutom att Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska tillhandahålla den hjälp som är nödvändig för att bedöma likvärdigheten av de krav i fråga om tystnadsplikt som är tillämpliga på motsvarigheten i tredjelandet. Enligt punkt 4 i samma artikel ska Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism senast den 10 juli 2029 utarbeta förslag till tekniska standarder för genomförande, som ska användas när samarbetsavtal ingås.

50 §. *Tillsynsåtgärder som gäller vissa ansvariga enheter och sådana ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand.* Bestämmelsen gäller tillsynsåtgärder som hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten vidtar för vissa sådana ansvariga enheter vars hemort och ort för utövande av verksamheten är i olika medlemsstater. Paragrafen avser att genomföra artikel 54 i sjätte penningtvättsdirektivet.

Enligt *1 mom.* begränsas paragrafens tillämpning till sådana ansvariga enheter som faktiskt bedriver verksamhet i Finland, men som inte i sig betraktas som kreditinstitut eller finansiella institut. Dessutom gäller bestämmelsen sådana ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand och över vilka tillsynsorgan utövar tillsyn i enlighet med 33 § 1 mom. En ansvarig enhet som utan att vara etablerad bedriver verksamhet via en mellanhand har definierats i 4 § 2 mom. 13 punkten.

Syftet med bestämmelsen är att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna i de situationer då verksamheten är förlagd till flera stater. Enligt *2 mom.* ska tillsynsorganet i egenskap av värdmedlemsstatens tillsynsorgan om det identifierar överträdelser av krav kunna begära att de ansvariga enheterna åtgärdar bristerna och informera hemmedlemsstatens tillsynsorgan om de överträdelser som identifierats.

I *3 mom.* föreskrivs det att värdmedlemsstatens tillsynsorgan, om de ansvariga enheterna underlåter att vidta nödvändiga åtgärder, ska informera hemmedlemsstatens tillsynsorgan om detta och dessa tillsynsorgan ska omgående reagera på detta. Hemmedlemsstatens tillsynsorgan ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att den berörda ansvariga enheten åtgärdar överträdelserna i värdmedlemsstaten. Det finländska tillsynsorganet ska i egenskap av hemmedlemsstatens tillsynsorgan informera värdmedlemsstatens tillsynsorgan om alla åtgärder som vidtagits.

I *4 mom.* föreskrivs det att med avvikelse från det som föreskrivs i 3 mom. ska tillsynsorganet, om det är tillsynsorgan i den stat där den ansvariga enhet som avses i 1 mom. är etablerad och den ansvariga enheten begår allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser som kräver omedelbart avhjälpande, på eget initiativ påföra de påföljder som avses i 68 § för att komma till rätta med dessa överträdelser. Om iakttagandet av påföljderna kräver det får vite föreläggas i enlighet med 69 §. Dessa åtgärder ska vara tillfälliga och avbrytas om de identifierade överträdelserna rättats till, inbegripet med bistånd från eller i samarbete med tillsynsorganen i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat. Värdmedlemsstatens tillsynsorgan informerar tillsynsorganet i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat omedelbart om allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser har identifierats och efter att en åtgärd enligt första stycket har vidtagits, såvida inte åtgärder föreskrivs i samarbete med hemmedlemsstatens tillsynsorgan. Tillsynsorganet ska genast informera den ansvariga enhetens hemmedlemsstat om allvarliga, upprepade eller om systematiska överträdelser observeras och om påföljder påförs i enlighet med detta moment, såvida åtgärderna inte vidtas i samarbete med tillsynsorganen i hemmedlemsstaten.

Enligt *5 mom.*, får hem- och värdmedlemsstaternas tillsynsorgan om de är oeniga om de åtgärder som ska vidtas med avseende på en ansvarig enhet hänskjuta ärendet till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och begära dess bistånd i enlighet med artiklarna 33 och 38 i Amla-förordningen.

6 kap. Särskilda bestämmelser som gäller självreglerande organ

51 §. *Tillsyn över advokatföreningen.* Artikel 52 i det sjätte penningtvättsdirektivet kräver att medlemsstaterna, om de beslutar att tillåta att självreglerande organ utövar tillsyn över de

ansvariga enheterna, ska säkerställa att dessa självreglerande organs verksamhet vid utförandet av sådana uppdrag är föremål för tillsyn av en myndighet. Ett självreglerande organ definieras som ett organ som representerar medlemmar i en yrkesgrupp och har i uppgift att reglera dem, utföra vissa tillsyns- eller övervakningsfunktioner och säkerställa att reglerna som rör dem följs, finns i artikel 2.1 punkt 47 i penningtvättsförordningen. I Finland har Finlands Advokater varit en sådan aktör som anses vara ett självreglerande organ, som enligt den gällande penningtvättslagen har befogenhet att utöva tillsyn över advokater. I regeringens proposition föreslås det att Finlands Advokater, som i penningtvättslagen går under namnet advokatföreningen, också i fortsättningen ska utöva tillsyn över advokaterna och Tillstånds- och tillsynsverket, såsom det föreskrivs i lagen med samma namn, i fortsättningen utövar tillsyn över advokatföreningen när den utför de tillsynsuppgifter som föreskrivs i denna lag.

Tillstånds- och tillsynsverket ansvarar för att säkerställa att advokatföreningens tillsynssystem är korrekt och effektivt, bland annat genom att verifiera att advokatföreningen har tillräckliga ekonomiska, tekniska och personella resurser samt en personal med integritet och kompetens och hög yrkesmässig standard, utfärda riktlinjer, säkerställa att advokatföreningen utför sina uppdrag på ett adekvat och effektivt sätt, granska de undantag som godkänns av advokatföreningen från skyldigheten att upprätta en enskild dokumenterad riskbedömning och regelbundet informera advokatföreningen om varje aktivitet som planeras eller uppdrag som utförs av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt *2 mom.* har Tillstånds- och tillsynsverket befogenhet att kräva av advokatföreningen att den lämnar uppgifter som är relevanta för övervakning av efterlevnaden och för utförande av kontroller och utfärda instruktioner till advokatföreningen i syfte att avhjälpa en brist i utförandet av dess uppdrag enligt 29 § eller i iakttagandet av kraven i 3 mom. i den paragrafen, eller för att förhindra sådana brister. När Tillstånds- och tillsynsverket utfärdar instruktioner till advokatföreningen ska verket enligt *4 mom.* ta hänsyn till all relevant vägledning som verket självt tillhandahållit eller som tillhandahållits av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. I bestämmelsen har Tillstånds- och tillsynsverkets rätt att få uppgifter inte kopplats till ett nödvändighetskrav eftersom det inte heller i artikel 52 i det sjätte penningtvättsdirektivet är en tröskel för rätt till uppgifter.

Paragrafens *3 mom.* föreskriver om ett undantag till den rätt att få uppgifter som föreskrivs i 2 mom. 1 punkten. Avvikande från den punkten har Tillstånds- och tillsynsverket inte rätt till de uppgifter som nämns i den punkten, uppgifter som samlas in av advokatföreningen i samband med att de utreder sin klients rättsliga ställning enligt villkoren i artikel 21.2 i penningtvättsförordningen, försvarar eller företräder denne i eller rörande rättsliga förfaranden, inbegripet att tillhandahålla rådgivning om att inleda eller undvika förfaranden, oavsett om sådana uppgifter fås eller inhämtas före, under eller efter sådana förfaranden.

Finlands nationella lagstiftning om advokaters sekretessplikt, enligt vilken advokaternas sekretessplikt i hög grad omfattar all den information som advokaten fått av sin klient, ska dock beaktas med hänseende till det ovan nämnda.

Enligt 5 c § i lagen om advokater gäller följande: ”En advokat eller hans biträde får inte utan lov röja en enskild persons eller en familjs hemlighet eller en företagshemlighet som han fått kännedom om i sitt uppdrag.” Enligt samma paragraf är brott mot den sekretessplikt som finns i lagen om advokater straffbart enligt strafflagen: Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen.

Enligt 17 kap. 13 § 3 mom. i rättegångsbalken är advokaten bunden av ett förbud mot att vittna om en sak som advokatens klient berättat för honom eller henne såvida domstolen inte på det

sätt som avses i momentet ålägger personen att vittna. Det aktuella 3 mom. lades till i paragrafen 2015.

”En advokat, ett rättegångsbiträde som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd eller ett offentligt rättsbiträde får inte olovligen vittna om en enskild persons eller en familjs hemlighet eller en företagshemlighet som han eller hon har fått kännedom om i något annat uppdrag än ett sådant som avses i 1 mom. Domstolen får dock ålägga personen att vittna i ett mål där åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, eller om skäl som är synnerligen viktiga med beaktande av ärendets natur, bevisningens betydelse för avgörandet av målet och följderna av att bevisningen läggs fram samt övriga omständigheter kräver det.”

Sekretessplikten gäller samtliga uppgifter som advokaten fått för skötsel av sitt uppdrag i såväl rättegångsärenden, ärenden som gäller undvikande av rättegång som också andra ärenden förknippade med juridisk rådgivning. Det uppdrag som avses i momentet är alltså till karaktären biträdande av juridisk art i ett ärende utanför en rättegång, såsom exempelvis att göra upp ett testamente, eller biträdande i en företagsaffär genom att delta i avtalsförhandlingarna och upprätta ett avtal. Det väsentliga för momentet är förtroendeförhållandet mellan den som ger juridisk hjälp och huvudmannen samt den förstnämndas oberoende verksamhet i förhållande till instanser utanför förtroendeförhållandet.

Om Tillstånds- och tillsynsverket behandlar uppgifter som omfattas av advokatsekretessen ska verket iaktta sekretessplikt i enlighet med 22 § i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet. Kravet motsvarar den i 63 § 4 mom. föreskrivna sekretessplikten i de fall då Tillstånds- och tillsynsverket påför en påföljd för någon som advokatföreningen utövar tillsyn över.

52 §. *Tillstånds- och tillsynsverkets åtgärder vid tillsynen över advokatföreningen.* Enligt *1 mom*. får Tillstånds- och tillsynsverket inte utsättas för otillbörlig påverkan när det utövar tillsyn över advokatföreningen. Tillstånds- och tillsynsverket ska ha förfaranden för att förebygga och hantera intressekonflikter.

Personalen vid Tillstånds- och tillsynsverket är redan bunden av sekretesskraven i 84 §, vilket betyder att det inte är nödvändigt att här separat föreskriva om iakttagande av motsvarande sekretesskrav för att genomföra direktivets föreskrift. Direktivet kräver dessutom att det självreglerande tillsynsorganets personal, det vill säga i detta fall personalen vid Tillstånds- och tillsynsverket, ska hålla hög yrkesmässig standard, inbegripet hög yrkesmässig standard när det gäller konfidentialitet och dataskydd, samt ha stor integritet. Det anses att dessa krav uppfylls redan genom principerna för god förvaltning i förvaltningslagen och bland annat utgående från serviceprinciperna i 7 § samt med stöd av annan reglering om tjänstemän och myndigheter.

Tillstånds- och tillsynsverket ska enligt *2 mom.* med nödvändig skyndsamhet, direkt eller via centralen för utredning av penningtvätt, informera de myndigheter som har behörighet att utreda och väcka åtal för brottslig verksamhet om eventuella överträdelser som omfattas av straffrättsliga påföljder och som det upptäckt under utförandet av sina uppdrag i anslutning till tillsynen över advokatföreningen.

Enligt *3 mom.* ska Tillstånds- och tillsynsverket offentliggöra en årsrapport om omständigheter som hänför sig till tillsynen över advokatföreningen. Innehållet i årsrapporten föreskrivs i artikel 52.7 i direktivet och den ska innehålla uppgifter om bland annat administrativa påföljder som påförts de ansvariga enheter som advokatföreningen utövar tillsyn över, de anmälningar om tvivelaktig affärsverksamhet som de ansvariga enheterna gjort till centralen för utredning av

penningtvätt och antalet anvisningar som Tillstånds- och tillsynsverket gett advokatföreningen. Årsrapporten ska göras tillgänglig på Tillstånds- och tillsynsverkets webbplats och lämnas in till kommissionen och AMLA.

7 kap. Registret för övervakning av penningtvätt

53 §. *Tillämpningsområde.* I bestämmelsen föreskrivs det om kapitlets tillämpningsområde, det vill säga att det tillämpas på sådana ansvariga enheter enligt 28 § 5 mom. som inte är auktoriserade tillsynsobjekt eller skyldiga att låta registrera sig i ett annat register som förs av tillsynsmyndigheten än det register som avses i detta kapitel. Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 1 § i den gällande penningtvättslagen.

54 §. *Personuppgiftsansvarig och användningsändamål för registret för övervakning av penningtvätt.* Enligt paragrafen för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ett register över ansvariga enheter enligt 53 § i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism (registret för övervakning av penningtvätt).

Användningsändamålet för registret för övervakning av penningtvätt är att övervaka åtgärder för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 5 kap. 2 § i den gällande penningtvättslagen.

55 §. *Ansökan om införande i registret och förutsättningar för registrering.* I *1 mom.* föreskrivs det att en enligt 53 § ansvarig enhet inom 14 dagar från det att den ansvariga enheten börjar omfattas av tillämpningsområdet för denna lag ska göra en ansökan om att bli införd i registret för övervakning av penningtvätt.

Enligt *2 mom*. ska Tillstånds- och tillsynsverket registrera sökande, om de i paragrafen föreskrivna förutsättningarna uppfylls.

Enligt *3 mom.* ska sökanden i sin ansökan uppge den näringsverksamhet som bedrivs och som ligger till grund för sökandens rapporteringsskyldighet.

56 §. *Uppgifter som ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt samt anmälan om ändringar.* I paragrafen föreskrivs det om de uppgifter som ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt. Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 4 § i den gällande lagen.

I *2 mom.* föreskrivs det att en ansvarig enhet utan dröjsmål ska underrätta Tillstånds- och tillsynsverket om förändringar i de uppgifter som avses i 1 mom.

I *3 mom.* finns det bestämmelser om avförande ur registret av en sådan anteckning om administrativ påföljd som påförts i enlighet med 8 kap. Uppgiften om en sådan påföljd ska avföras ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden påfördes. Fem år motsvarar den tidsrymd som i 70 § föreskrivs om publicering av administrativa påföljder och viten på myndighetens webbplats.

57 §. *Tillförlitlighet.* I paragrafen föreskrivs om bedömning av tillförlitligheten. Avvikande från 5 kap. 5 § i den gällande penningtvättslagen ska bedömningen av tillförlitligheten utsträckas till alla ansvariga enheter som införs i registret för tillsyn över penningtvätt. För tillfället har utövare av valutaväxlingsverksamhet samt tillhandahållare av företagstjänster omfattats av bedömningen av tillförlitligheten. Såsom ovan konstaterats i kapitel 5.3.3 Konsekvenser för Tillstånds- och tillsynsverket finns det för tillfället cirka 3300 företag för vilka en bedömning av tillförlitligheten enligt den gällande lagstiftningen inte har krävts. Företagen har i genomsnitt

uppskattningsvis 2–3 anställda till vilka utredningen bör utsträckas. I fortsättningen ska Tillstånds- och tillsynsverket i varje fall utföra den i 32 § föreskrivna bedömningen av ledningens och de verkliga förmånstagarnas rykte och tillförlitlighet som grundar sig på direktivet samt utreda dessa personers brottsliga bakgrund. Därmed leder utvidgningen av bedömningen av tillförlitligheten till samtliga i registret antecknade ansvariga enheter i praktiken inte till någon betydande utvidgning i jämförelse med vad som föreskrivs i 32 §. Vid en bedömning av tillförlitligheten enligt denna paragraf görs det i praktiken en så kallad fullständig bedömning av tillförlitligheten, där man inte enbart utreder de i 32 § 2 mom. föreskrivna brottmålsdomarna för personer utan också utreder skötseln av förpliktelser och eventuella utsökningsskulder och betalningsförmågan gällande dem.

Enligt *1 mom.* anses en ansvarig enhet inte vara tillförlitlig om

1) han eller hon genom en lagakraftvunnen dom under fem år före ansökan till registret har dömts till fängelsestraff eller under tre år före ansökan till registret har dömts till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva näringsverksamhet som ska registreras i registret för övervakning av penningtvätt, eller

2) han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig inte vara lämplig för sådan näringsverksamhet som ska införas i registret för övervakning av penningtvätt.

3) han eller hon under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat skötseln av sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut, eller

4) han eller hon enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder.

I *3 mom.* bestäms vilka fysiska personer kravet på tillförlitlighet omfattar. Om den ansvariga enhet som ansöker om registrering är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennas ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen och även personer som direkt eller indirekt har mer än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt i en annan sammanslutning.

58 §. *Genomförande av bedömning av tillförlitlighet* I 1 *mom.* föreskrivs det att Tillstånds- och tillsynsverket, trots sekretessbestämmelserna, har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få uppgifter som är nödvändiga för utredning av kontrollen av de i 32 § avsedda personerna i ledande ställning och verkliga förmånstagarna för utredning av den tillförlitlighet som avses i 57 § eller för avregistrering enligt 59 §. Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 5 § 4 mom. i den gällande penningtvättslagen.

I paragrafen föreskrivs det inte om motsvarande bestämmelser till 5 kap. 5 § 5 och 6 mom. i den gällande penningtvättslagen, vilka gäller Tillstånds- och tillsynsverkets rätt att få uppgifter av myndigheterna gällande bl.a. skatter, olika försäkringsavgifter eller en sådan organisation som avses i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi eftersom rätten till sådana uppgifter föreskrivs för samtliga tillsynsorgan i det föreslagna 29 § 5–6 mom.

59 §. *Avförande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt.* I paragrafen föreskrivs det om strykning av uppgifter på samma sätt som i 5 kap. 6 § i den gällande

penningtvättslagens. Enligt *1 mom.* ska Tillstånds- och tillsynsverket stryka en ansvarig enhet ur registret för övervakning av penningtvätt, om den ansvariga enheten inte längre uppfyller registreringsvillkoren, det i den ansvariga enhetens verksamhet har förekommit väsentliga överträdelser av denna lag eller av föreskrifter som Tillstånds- och tillsynsverket meddelat med stöd av denna lag, eller om den ansvariga enheten har upphört med sin verksamhet.

Enligt *2 mom.* ska Tillstånds- och tillsynsverket före ett beslut som grundar sig på 1 mom. 2 punkten reservera en rimlig tid för den ansvariga enheten att avhjälpa bristen.

I *3 mom.* föreskrivs det att uppgifterna om registeranteckningar ska bevaras i fem år från utgången av det år då uppgiften har avförts ur registret.

60 §. *Utlämnande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt.* Paragrafen motsvarar i fråga om sitt innehåll 5 kap. 7 § i den gällande penningtvättslagen. I *1 mom.* föreskrivs det att var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter om företaget ur registret för övervakning av penningtvätt. Uppgifter om de ansvariga enheter som antecknats i registret kunde också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.

I *2 mom.* föreskrivs det att Tillstånds- och tillsynsverket får lämna ut uppgifter om fysiska personers namn eller födelsetid i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göra dem allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskilda sökningar.

Enligt *3 mom.* får Tillstånds- och tillsynsverket lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled ur sitt register för övervakning av penningtvätt endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som ber om uppgifterna till Tillstånds- och tillsynsverket ger en utredning om att de skyddas på ett ändamålsenligt sätt.

61 §. *Uppdatering av uppgifter via befolkningsdatasystemet, handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet.* Paragrafen motsvarar 5 kap. 8 § i den gällande penningtvättslagen. Tillstånds- och tillsynsverket har rätt att uppdatera sina uppgifter ur befolkningsdatasystemet och att granska personuppgifterna för de personer som har anmälts för registrering, i syfte att konstatera uppgifternas riktighet.

I *2 mom.* föreskrivs det att Tillstånds- och tillsynsverket har rätt att uppdatera registret för övervakning av penningtvätt med uppgifter ur handelsregistret samt företags- och organisationsdatasystemet.

8 kap. **Administrativa påföljder**

62 §. *Allmänna bestämmelser.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas befogenheter att påföra administrativa påföljder för försummelser av förpliktelserna och överträdelser av penningtvättsförordningen, förordningen om finansiell information och penningtvättslagen samt författningar utfärdade med stöd av dem. Genom bestämmelsen genomförs de skyldigheter som föreskrivs i artikel 53 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken ansvariga enheter ska kunna ställas till ansvar för överträdelser av de nämnda förordningarna på ett effektivt och proportionerligt sätt i enlighet med detta avsnitt. I penningtvättslagen föreskrivs det om bestämmelser som preciserar penningtvättsförordningen samt bemyndiganden för reglering på lägre nivå och det ska också vara möjligt att med stöd av penningtvättslagen eller regleringen på lägre nivå påföra påföljder.

Enligt *1 mom.* ska tillsynsmyndigheterna påföra de ansvariga enheterna effektiva, proportionella och avskräckande administrativa påföljder för överträdelser mot penningtvättsförordningen, förordningen om finansiell information och penningtvättslagen samt föreskrifter meddelade med stöd av dem. Paragrafen hänvisar till de kapitel och i viss utsträckning de artiklar i penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information som innehåller skyldigheterna för de ansvariga enheterna. Dessa skyldigheter är bestämmelserna om de ansvariga enheternas interna riktlinjer, förfaranden och kontroller i II kap, bestämmelserna om åtgärder för kundkännedom i III kap., transparens i fråga om verkligt huvudmannaskap i IV kap. artikel 62–64 och 66–68. I bestämmelsen preciseras också kapitel V om rapporteringsskyldigheter, kapitel VI om informationsutbyte och kapitel VII om lagring av uppgifter samt åtgärder för att minska de risker som härrör från anonyma instrument i kapitel VII. Dessutom ingår en hänvisning till kapitel II i förordningen om betalningsuppgifter, som gäller skyldigheter för betaltjänstleverantörer, kapitel III om skyldigheter för leverantörer av kryptotillgångstjänster, kapitel IV, som innehåller gemensamma åtgärder som ska tillämpas av betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster och kapitel V, som omfattar uppgifter, uppgiftsskydd och lagring. Bestämmelsen hänvisar också till förpliktelserna i 26 och 27 § om kundkännedom i penningtvättslagen samt bestämmelsen om befogenhet att bistå vid inspektionen av lokaler och bostadsutrymmen i 30 § och tillsynsmyndigheternas föreskrifter i 31 § samt, i anknytning till ansökningen om anteckning i registret samt de uppgifter som ska antecknas i registret och anmälan av ändringar, förpliktelserna gällande registret för övervakning av penningtvätt i 55 och 56 §.

Enligt *2 mom*. är administrativa påföljder som avses i kapitel 8 påföljdsavgift enligt 65 §, ordningsavgift enligt 66 § samt övriga administrativa påföljder enligt 68 §.

Enligt *3 mom.* påför revisionsnämnden de administrativa påföljderna hos Patent- och registerstyrelsen.

Enligt *4 mom.* ska administrativa påföljder påföras inte bara på den juridiska personen utan också på företagsledningen och på andra fysiska personer som bär ansvar för överträdelsen vid juridiska personers överträdelser mot penningtvättsdirektivet och direktivet om finansiell information. Med ledande ställning avses i artikel 2.1 led 40 i penningtvättsförordningen medlemmarna i de högsta förvaltningsorganet som utövar förvaltningsfunktionen samt andra tjänstemän och anställda som har tillräckligt med information om riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism samt tillräckliga befogenheter att fatta beslut riktade mot den risken. Förutsättningen för att en påföljdsavgift ska påföras den aktuella personen är att personen på ett betydande sätt har bidragit till gärningen eller försummelsen.

Paragrafens *5 mom.* innehåller bestämmelser om juridiska personers ansvar för överträdelser som begås av personer i deras ledning, på deras vägnar eller med beviljade befogenhet eller av en person som är underställd dessa personer. Juridiska personer ska kunna ställas till ansvar för försummelser och överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information som begås på deras vägnar eller till deras förmån av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av ett organ av den juridiska personen och som har en ledande ställning inom den juridiska personen, som grundar sig på en befogenhet att företräda den juridiska personen, en befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar eller en befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen. Juridiska personer ska kunna ställas till ansvar när brister i den tillsyn eller kontroll som utförs av en ovan nämnd person har möjliggjort försummelser eller överträdelser av penningtvättsförordningen eller förordningen om finansiell information av en person som är underställd dem på den juridiska personens vägnar eller till den juridiska personens förmån.

I *6 mom.* föreskrivs det att tillsynsmyndigheterna när de utövar sina befogenheter att påföra administrativa påföljder ska föra ett nära samarbete och i förekommande fall samordna sina åtgärder med andra myndigheter beroende på vad som är lämpligt, för att säkerställa att dessa administrativa påföljder ger önskat resultat, och de ska samordna sina åtgärder när de hanterar gränsöverskridande fall.

63 §. *Typen av och nivån på administrativa påföljder.* Paragrafens *1 mom.* gäller omständigheter som tillsynsmyndigheterna ska beakta vid fastställandet av typen av och nivån på administrativa påföljder. Sådana relevanta omständigheter är

1) försummelsens eller överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet,

2) antalet gånger samma försummelse eller överträdelse upprepades,

3) den ansvariga fysiska eller juridiska personens ansvar,

4) den finansiella ställningen för den fysiska eller juridiska person som hålls ansvarig, inbegripet beaktande av den totala omsättningen eller årsinkomsten,

5) den vinst som den fysiska eller juridiska person som hålls ansvarig har erhållit genom överträdelsen, i den mån den kan fastställas,

6) förluster för tredje man som överträdelsen vållat, i den mån dessa kan fastställas,

7) den vilja att samarbeta med den behöriga myndigheten som den fysiska eller juridiska person som hålls ansvarig visar,

8) tidigare överträdelser som begåtts av den fysiska eller juridiska person som hålls ansvarig.

64 §. *Framställning från advokatföreningen om administrativ påföljd.* I *1 mom.* föreskrivs det om förfarandet när advokatföreningen framför ett yrkande till Tillstånds- och tillsynsverket om påförande av en sådan administrativ påföljd som avses i 8 kap. Bestämmelsen motsvarar det förfarande som finns i 8 kap. 10 § i den gällande penningtvättslagen. Ärenden som gäller att påföra en i 28 § 3 mom. avsedd advokat och dennes biträde administrativ påföljd inleds vid Tillstånds- och tillsynsverket på yrkande av advokatföreningen. Advokatföreningen ska medan undersökningen pågår samarbeta med Tillstånds- och tillsynsverket innan ett yrkande framförs. Detta görs för att säkerställa att yrkandet utan obefogat dröjsmål behandlas av Tillstånds- och tillsynsverket och att yrkandet är så komplett som möjligt.

Bestämmelsen i *2 mom.* gäller formen på advokatföreningens yrkande. Advokatföreningens yrkande om påförande av administrativ påföljd ska vara skriftligt. Av yrkandet ska framgå den persons namn, hemort och adress som yrkandet avser, yrkandet och dess grunder, och de fakta och handlingar som advokatföreningen åberopar.

I *3 mom.* föreskrivs det att advokatföreningen, trots sekretessbestämmelserna, på begäran av Tillstånds- och tillsynsverket ska ge verket ytterligare information som är nödvändig vid behandlingen av samt för avgörande av ärendet. Tillstånds- och tillsynsverket ska iaktta sekretessplikten enligt 22 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet när den behandlar uppgifter som omfattas av tystnadsplikten enligt lagen om advokater.

Enligt *4 mom.* ska Tillstånds- och tillsynsverket informera advokatföreningen om behandlingen av åläggande av en administrativ påföljd samt ge information om det slutliga beslutet. Såsom

det konstaterats ovan i 1 mom. ska advokatföreningen samarbeta med Tillstånds- och tillsynsverket innan advokatföreningen gör en framställning om administrativ påföljd. Det är viktigt att samarbetet vid behov också fortsätter under den process som följer på åläggandet av den administrativa påföljden. För att kunna förbereda sig på att vidta eventuella åtgärder eller nya framställningar kan advokatföreningen ha behov av att veta hur behandlingen av ärendet fortskrider eller vad det slutliga avgörandet är. Det är också viktigt att advokatföreningen får information om hur de framställningar som den gör fortskrider för utvecklingen av tillsynen över föreningen. Tillstånds- och tillsynsverket får, trots sekretessbestämmelserna, till advokatföreningen dela med sig av informationen om läget för behandlingen av administrativ påföljd och det slutliga beslutet.

65 §. *Påföljdsavgift.* Paragrafen föreskriver om tillsynsmyndigheternas skyldighet att påföra de ansvariga enheterna påföljdsavgifter för överträdelser mot de skyldigheter som avses i 62 § 1 mom. Lagstiftningen följer bestämmelserna i den gällande penningtvättslagen, där påföljdsavgifter har påförts för allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser och en ordningsavgift för övriga förseelser. Skyldigheten att påföra administrativa påföljder kräver inte att överträdelsen har begåtts uppsåtligen, utan påföljden får påföras också för överträdelser orsakade genom vårdslöshet.

Påföljder ska påföras i situationer där överträdelserna gäller försummelser eller överträdelser enligt 62 § 1 mom. ovan. I det sjätte penningtvättsdirektivet har vissa bestämmelser i penningtvättsförordningen preciserats för vilka medlemsstaterna ska påföra harmoniserade ekonomiska påföljder, dessa krav finns i kapitel II, III och V och artikel 77. Artikel 53 i det sjätte penningtvättsdirektivet kräver dock att medlemsstaternas ska ställa de ansvariga enheterna till svars för överträdelser mot både penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information och det finns också skyldigheter som gäller de ansvariga enheterna i andra kapitel och artiklar än i de ovan nämnda. Enligt den nuvarande lagstiftningen tillämpas påföljdsavgifter också på andra överträdelser än de nämnda, om de är allvarliga, upprepade eller systematiska, inklusive skyldigheterna i förordningen om betalningsuppgifter. I den föreslagna paragrafen kan man därför på samma sätt som i den nuvarande lagstiftningen påföra en påföljdsavgift för andra krav än de krav i penningtvättsförordningen som listas i artikel 55 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I *2 mom.* finns det bestämmelser om den maximala påföljdavgiften i de situationer som gäller sådana överträdelser eller förseelser som avses i 62 § 1 mom. Till denna del förutsätter artikel 55 i det sjätte penningtvättsdirektivet att medlemsstaterna ska säkerställa att sanktionsavgifter åläggs ansvariga enheter för allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser, oavsett om de begåtts uppsåtligen eller genom vårdslöshet, av de krav som anges kapitel II, III och V samt artikel 77 i penningtvättsförordningen, det vill säga att man velat harmonisera dessa påföljder i EU:s medlemsstater. Grunden för påföljdsavgiften är åtminstone två gånger den vinst som har erhållits genom överträdelsen om det går att fastställa denna vinst, eller ett fast belopp (1 000 000 euro), beroende på vad som är högst.

Om den berörda enheten är ett kreditinstitut eller finansiellt institut föreskrivs det i *3 mom.* om högre påföljdsnivåer än i 2 mom. En juridisk person kan åläggas maximala ekonomiska påföljder på minst 10 miljoner euro eller 10 procent av den årliga totala omsättningen, beroende på vad som är högst. Om den ansvariga enheten i enlighet med 6 mom. ingår i en koncern används omsättningen baserad på koncernbokslutet som grund för de ekonomiska påföljderna. Om det rör sig om fysiska personer åläggs på motsvarande sätt påföljder på högst 5 miljoner euro.

I *4 mom.* föreskrivs det om den koncernomsättning som ska beaktas när den ansvariga enheten är ett moderföretag eller är dotterföretag till ett sådant moderföretag som är skyldigt att upprätta en koncernredovisning. Den totala årsomsättningen ska vara den totala årsomsättningen eller motsvarande typ av inkomst enligt relevanta redovisningsregler i den senast tillgängliga koncernredovisning som godkänts av företagsledningen för det yttersta moderföretaget. Bestämmelsen tillämpas när ett moder- eller dotterföretag påförs en påföljdsavgift enligt 3 mom. 1 punkten. På motsvarande sätt som i den nuvarande lagen ska bedömningen av omsättningen ske utgående från en annan tillgänglig utredning, om kreditinstitutet eller det finansiella institutet nylige har inlett sin verksamhet och inget bokslut finns att tillgå.

I *5 mom.* föreskrivs det att den ansvariga enhetens förmåga att betala de ekonomiska påföljderna ska beaktas när tillsynsmyndigheten fastställer storleken på den ekonomiska påföljden. Detta säkerställer att det de facto är möjligt att verkställa påföljderna. Om fastställandet av ekonomisk påföljd kan påverka den ansvariga enhetens soliditet ska tillsynsmyndigheten höra Finansinspektionen, som utövar tillsyn över soliditetslagstiftningen. Detta tillvägagångssätt tryggar att stabiliteten på penningmarknaden beaktas när ekonomiska påföljder fastställs.

I *6 mom.* föreskrivs det på motsvarande sätt som i den gällande penningtvättslagen att tillsynsmyndigheten inte kan påföra en fysisk person påföljdsavgift för en gärning eller försummelse som enligt lag är straffbar. Med hänsyn till gärningens eller försummelsens menlighet, gärningsmannens skuld sådan den framgår av gärningen eller försummelsen, den vinning som fåtts och övriga omständigheter i anslutning till gärningen eller försummelsen som helhet betraktad kan tillsynsmyndigheten dock påföra påföljdsavgift och avstå från att anmäla ärendet till förundersökningsmyndigheten.

Enligt *7 mom.* kan tillsynsmyndigheten även påföra en sådan näringsidkare påföljdsavgift som till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang har övertagit den näringsverksamhet inom vilken försummelsen eller överträdelsen skett. Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 5 a § i den gällande penningtvättslagen.

I *8 mom.* konstateras det att bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter. Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 9 § i den gällande lagen.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

66 §. *Ordningsavgift.* I *1 mom.* föreskrivs det om påförande av ordningsavgift, om en ansvarig enhet inte har rättat sig efter i 68 § avsedda andra administrativa påföljder som ålagts den. Ordningsavgiften kan dessutom tillämpas i situationer där överträdelserna av de i 62 § 1 mom. avsedda kraven inte är allvarliga, upprepade eller systematiska. Ordningsavgift kan påföras under förutsättning att ärendet betraktat som helhet inte ger anledning till strängare åtgärder. Beloppet på ordningsavgiften föreskrivs i enlighet med den gällande penningtvättslagen. Det baseras på en helhetsbedömning. Beloppet ska bestämmas med beaktande av förfarandets art, omfattning och varaktighet. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 1 000 och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro.

I *2 mom.* föreskrivs det på motsvarande sätt som i den nuvarande lagstiftningen att tillsynsmyndigheten inte kan påföra en fysisk person ordningsavgift för en gärning eller försummelse som enligt lag är straffbar. Med hänsyn till gärningens eller försummelsens menlighet, gärningsmannens skuld sådan den framgår av gärningen eller försummelsen, den vinning som fåtts och övriga omständigheter i anslutning till gärningen eller försummelsen som

helhet betraktad kan tillsynsmyndigheten dock påföra ordningsavgift och avstå från att anmäla ärendet till förundersökningsmyndigheten.

Enligt *3 mom.* kan tillsynsmyndigheten även påföra en sådan näringsidkare ordningsavgift som till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang har övertagit den näringsverksamhet inom vilken försummelsen eller överträdelsen skett.

I *4 mom.* finns det en hänvisning till lagen om verkställighet av böter. Ordningsavgiften ska betalas till staten.

67 §. *Avstående från påförande av påföljdsavgift och ordningsavgift.* I *1 mom.* föreskrivs det att tillsynsmyndigheterna kan låta bli att påföra en administrativ påföljd för försummelser eller överträdelser om

1) en ansvarig enhet självmant har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att ha upptäckt överträdelsen och utan dröjsmål har anmält försummelsen eller överträdelsen till dem behöriga tillsynsmyndigheten,

2) försummelsen eller överträdelsen kan anses vara obetydligt, eller

3) det i övrigt bör anses vara oskäligt att påföra en administrativ åtgärd.

I *2 mom.* föreskrivs det att avvikande från vad som föreskrivs i 1 mom. får tillsynsmyndigheten låta bli att påföra påföljdsavgift när det är fråga om allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser eller överföra bestämmandet av den till en juridisk eller fysisk person, om tillsynsmyndigheten vidtar andra lagstadgade tillsynsåtgärder. Sålunda säkerställs det att påföljderna för allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser står i rätt proportion till gärningen.

Paragrafens *3 mom.* gäller situationer där ett brottmål är anhängigt för samma gärning eller där en lagakraftvunnen dom getts för samma gärning. I momentet föreskrivs det såsom i 8 kap. 6 § i den gällande penningtvättslagen att en administrativ påföljd eller ordningsavgift inte får påföras en person som misstänks för samma gärning i samband med en förundersökning eller en åtalsprövning eller i ett brottmål som är anhängigt vid domstol eller en person som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom.

Paragrafens *4 mom.* gäller preskriptionstiden. Enligt paragrafen får tillsynsmyndigheten inte påföra ordningsavgift om beslutet inte har fattats inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse, inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde. Enligt *5 mom.* får tillsynsmyndigheten för sådana allvarliga, upprepade eller systematiska försummelser och överträdelser för vilka påföljdsavgift påförs inte påföra påföljdsavgift, om beslutet inte har fattats inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en allvarlig, upprepad eller systematisk försummelse eller överträdelse, inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde. Bestämmelserna i de nämnda 4 och 5 mom. motsvarar i övrigt bestämmelsen i 8 kap. 7 § i den gällande penningtvättslagen, men för allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser på vilka påföljdsavgift påförs förlängs den nuvarande preskriptionstiden för fortsatt överträdelse och försummelse från nuvarande fem år till tio år, varvid den är konsekvent med preskriptionstiden för motsvarande överträdelser och

försummelser av engångsnatur och lagstiftningslogiken bakom preskriptionstiden för påförande av ordningsavgift. FATF har ansett den gällande lagen vara problematisk. [52]

Ändringen är motiverad också eftersom den tid som behövs för utredning av upprepade överträdelser och försummelser ofta är längre än för överträdelser och försummelser av engångsnatur. Vid upprepade överträdelser och försummelser kan det typiskt vara fråga om långvariga och omfattande brister, som exempelvis är kopplade till brister i den ansvariga enhetens förvaltningssystem. Om dessa brister är allvarliga eller systematiska har den ansvariga enheten inte nödvändigtvis förmåga eller ens möjlighet att iaktta skyldigheterna i penningtvättslagstiftningen. Sådana brister kan anses vara särskilt klandervärda jämfört med en försummelse eller överträdelse av engångsnatur. Exempelvis Finansinspektionen har vid tillsynen över penningtvättslagen och den övriga finansmarknadslagstiftningen upprepade gånger och gärningen eller försummelsen har fortsatt till och med i flera år, men där impulsen för utredning av frågan har kommit ytterst sent. Då har Finansinspektionen inte hunnit börja överväga påförandet av en påföljdsavgift i tillräckligt god tid, när preskriptionstiden på fem år redan tagit slut. Vid till exempel de inspektioner som Finansinspektionen gjorde för bankernas del gjorde Finansinspektionen allvarliga observationer om kontinuerligt förfarande i strid med bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism, som hade krävt bedömning av påföljder.

Utredningen av misstänkta överträdelser mot penningtvättslagstiftningen kan inledas först en betydande lång tid efter att de skett. Det typiska är att eventuella brister och oegentligheter kommer fram först i samband med en inspektion gällande iakttagandet av penningtvättslagstiftningen utförd av Finansinspektionen eller i samband med en inspektion utförd av ett annat tillsynsorgan eller instanser utanför dem, såsom inhämtning av uppgifter eller anmälningar från utländska tillsynsmyndigheter. Förutom att sådana misstankar framkommer efter en lång tid är det ofta ett mycket långvarigt och svårt arbete att utreda och undersöka dem. I synnerhet för upprepade överträdelser och försummelser är det ofta ett omfattande och detaljerat arbete att utreda frågorna och det kräver genomgång av stora volymer information, vilket dessutom kan kräva myndighetssamarbete med bland annat utländska tillsynsmyndigheter. Myndigheternas skyldighet att göra utredningar och sakägarnas rättsskydd kräver också omsorgsfulla utredningar. Det är därtill typiskt att det tar änge att höra sakägarna och behandla de inhämtade svaren.

Motsvarande ändring föreslås i 42 § i lagen om Finansinspektionen, enligt vilken preskriptionstiden för påföljdsavgift för upprepad överträdelse och försummelse förlängs, från fem till tio år.

68 §. *Övriga administrativa påföljder.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas möjlighet att påföra andra administrativa påföljder om de identifierar brister eller överträdelser i en ansvarig enhets verksamhet. Paragrafen avser att genomföra artikel 56 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Enligt *1 mom.* får tillsynsmyndigheterna påföra andra i 2 mom. föreskrivna administrativa påföljder i tre olika situationer. För det första om de observerar sådana försummelser eller överträdelser som föreskrivs i 62 § 1 mom. av penningtvättsförordningen och förordningen om

---

[52] Exempelvis FATF (2023), Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures – Finland, 4th Enhanced Follow-up Report, FATF, Paris, s. 16, https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Mutualevaluations/finland-fur-2023.html.

finansiell information eller bestämmelserna i denna. Dessa åtgärder kan tillämpas antingen i kombination med påföljdsavgifter för allvarliga, upprepade och systematiska överträdelser eller utan påföljdsavgifter. Sålunda fungerar administrativa påföljder som ett flexibelt alternativ för tillsynsmyndigheterna.

För det andra kan de administrativa påföljder som föreskrivs i 2 mom. påföras proaktivt när bristerna i den ansvariga enhetens interna riktlinjer, förfaranden och kontroller är sådana att de sannolikt leder till överträdelse av bestämmelserna. Detta möjliggör en riskbaserad och preventiv myndighetsstyrning.

För det tredje kan åtgärderna tillämpas när den ansvariga enheten har interna riktlinjer, förfaranden och kontroller som inte står i proportion till de risker för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism som enheten exponeras för. Detta är förenligt med principerna för ett riskbaserat angreppssätt.

I *2 mom.* finns det bestämmelser om olika administrativa påföljder som tillsynsmyndigheterna kan tillämpa. Tillsynsmyndigheterna kan utfärda rekommendationer, kräva ansvariga enheter på efterlevnad av förpliktelserna, inbegripet att genomföra specifika korrigerande åtgärder, utfärda en offentlig varning vari den fysiska eller juridiska personen liksom överträdelsens karaktär anges, utfärda ett föreläggande enligt vilket det krävs att den fysiska eller juridiska personen upphör med sitt beteende och inte upprepar detta beteende, begränsa den ansvariga enhetens verksamhet, drift eller institut, eller kräva avyttring av verksamheter, avlägsna den ansvariga enheten ur registret, återkalla eller tillfälligt upphäva auktorisering, om en ansvarig enhet är föremål för en auktorisation, kräva ändringar i styrningsstrukturen.

Tillsynsmyndigheterna får dessutom för verkställande av sitt uppdrag kräva att data eller information som behövs för fullgörandet av uppdraget enligt kapitel 5 i penningtvättslagen tillhandahålls utan dröjsmål, kräva att handlingar inlämnas eller införa krav på ytterligare eller mer frekvent rapportering, kräva förstärkning av interna riktlinjer, förfaranden och kontroller, kräva att den ansvariga enheten tillämpar specifika rutiner eller krav när det gäller kategorier av eller enskilda klienter, transaktioner, aktiviteter eller distributionskanaler med hög risk, kräva genomförande av åtgärder för att minska den inneboende risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism i den ansvariga enhetens aktiviteter och produkter och påföra ett tillfälligt förbud för personer med ledningsansvar inom en ansvarig enhet eller andra fysiska personer som har hållits ansvariga för överträdelsen att utöva ledningsfunktioner inom ansvariga enheter.

I *3 mom.* föreskrivs det att verkställandet av de administrativa påföljder som avses i 2 mom. ska åtföljas av bindande tidsfrister för genomförandet och av att tillsynsmyndigheterna följer upp och bedömer den ansvariga enhetens genomförande av åtgärderna.

69 §. *Vite.* I paragrafen föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas möjlighet att förelägga viten för att framtvinga efterlevnad av dessa administrativa åtgärder. Vitena ska vara effektiva och proportionella. Paragrafen avser att genomföra artikel 57 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Viten fungerar som administrativ åtgärd och tillämpas endast i de situationer då ansvariga enheter enligt *1 mom.* inte rättar sig efter de administrativa åtgärder som föreskrivits av tillsynsorganet enligt 68 § 2 mom. punkterna 2, 4, 5 eller 7 i denna lag inom de tillämpliga tidsfristerna. En sådan lagstiftning är nödvändig för att de administrativa åtgärderna inte ska vara utan en effektiv verkställighetsmekanism.

I *2 mom.* föreskrivs det att viten får föreläggas till dess att den ansvariga enheten eller den berörda personen rättar sig efter det beslut som gäller honom eller henne. Den ansvariga

enhetens juridiska form ska beaktas vid föreläggande av vite. För juridiska personer binds det maximala vitesbeloppet till omsättningen och det får inte överstiga tre procent av den genomsnittliga dagliga omsättningen under det föregående räkenskapsåret och när det gäller fysiska personer får det beloppet inte överstiga två procent av den genomsnittliga dagsinkomsten under det föregående kalenderåret. Genom detta säkerställs det löpande vitets proportionalitet och effektivitet.

I *3 mom.* föreskrivs det att viten endast får föreläggas för en period av högst sex månader från tillsynsmyndighetens beslut. Om den ansvariga enheten vid utgången av denna period ännu inte har rättat sig efter den administrativa åtgärden kan viten föreläggas under en ytterligare period av högst sex månader.

Paragrafens *4 mom.* preciserar att ett beslut om föreläggande av viten kan fattas från och med den dag då den administrativa åtgärden tillämpas. På föreläggande av vite tillämpar Finansinspektionen denna paragraf i stället för 33 a § i lagen om Finansinspektionen. I *5 mom.* finns det en hänvisning till viteslagen.

70 §. *Offentliggörande av administrativa påföljder och av vite.* I paragrafen föreskrivs det att tillsynsmyndigheterna är skyldiga att på sin webbplats offentliggöra beslut om påförande av administrativa påföljder eller föreläggande av vite. Paragrafen avser att genomföra artikel 58 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Syftet med bestämmelsen är att öka transparensen och det allmänna förtroendet för tillsynen samt att stärka incitamenten att iaktta lagstiftningen.

Enligt *1 mom.* ska tillsynsmyndigheterna publicera besluten om påförande av administrativa påföljder eller vite. Besluten ska publiceras på en webbplats i ett tillgängligt format.

På motsvarande sätt som i den gällande penningtvättslagen publicerar Tillstånds- och tillsynsverket också besluten om de administrativa påföljder som påförts på advokatföreningens föreläggande. De publicerade uppgifterna får inte innehålla uppgifter om advokatens kunder eller i övrigt sådana uppgifter genom vilka kundens identitet de facto röjs.

Enligt *2 mom.* ska besluten publiceras omedelbart efter det att de personer som är ansvariga för överträdelsen har underrättats om besluten. Om ändring har sökts i beslutet ska tillsynsmyndigheten också omedelbart offentliggöra sådan information och uppdatera hur överklagandet framskrider genom att publicera eventuell senare information om ett överklagande och resultatet av överklagandet.

I *3 mom*. föreskrivs det om innehållet i de publicerade uppgifterna. Offentliggörandet ska åtminstone innehålla information om vilken typ och art av överträdelse det rör sig om och vilka personer som är ansvariga samt, för administrativa påföljder och vite, beloppen.

Enligt *4 mom.* beaktas de situationer då offentliggörande är oproportionellt eller äventyrar en pågående utredning eller finansmarknadernas stabilitet. I dessa fall får tillsynsmyndigheterna

1) skjuta upp offentliggörandet av beslutet tills det inte längre finns någon anledning att inte offentliggöra det,

2) offentliggöra beslutet på anonym grund i enlighet med nationell rätt, om sådant anonymt offentliggörande säkerställer effektivt skydd av de berörda personuppgifterna; i detta fall ska offentliggörandet av de relevanta uppgifterna skjutas upp under en rimlig period, om det förutses att anledningen till att offentliggörandet ska ske på anonym grund kommer att upphöra under denna period,

3) över huvud taget inte offentliggöra beslutet om de alternativ som anges ovan anses tillräckliga för att säkerställa att finansmarknadernas stabilitet inte äventyras och att offentliggörandet av beslutet är proportionellt vad gäller sanktionsavgifter och administrativa åtgärder för överträdelser som bedöms vara mindre betydelsefulla.

I *5 mom.* föreskrivs det om förvaringstiden för de offentliggjorda uppgifterna. Uppgifterna ska ligga kvar på tillsynsorganens webbplats i fem år från offentliggörandet. För personuppgifternas del iakttas reglerna om dataskydd och det säkerställs att de endast finns tillgängliga under den period som är nödvändig och i varje fall inte längre än fem år.

71 §. *Utbyte av upplysningar om administrativa påföljder.* Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheternas skyldighet att informera Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om alla administrativa påföljder som påförts i enlighet med det här kapitlet. Paragrafen avser att genomföra artikel 59 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Bestämmelsen ersätter för sin del skyldigheten att enligt 8 kap. 11 § i penningtvättslagen förmedla information om påförda påföljder för kreditinstitut och finansiella institut till EBA, vars uppdrag med förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism övergår till AMLA.

Tillsynsmyndigheterna förmedlar uppgifterna om alla beslut om påföljder i enlighet med det här avsnittet, inbegripet eventuella överklaganden av dessa, och om resultaten av detta till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

9 kap. Rapportering av överträdelser

72 §. *Rapportering av överträdelser och skydd för rapporterande personer.* I paragrafen föreskrivs det om tillvägagångssätten gällande rapportering av överträdelser mot penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information samt penningtvättslagen och skydd av de personer som rapporteringen gäller. Bestämmelsen implementerar artikel 60.1-60.3 i sjätte penningtvättsdirektivet och med samma bestämmelse genomförs också skyldigheterna i visselblåsardirektivet. Det nämnda direktivet kräver att medlemsstaterna säkerställer att det finns effektiva, konfidentiella och säkra rapporteringskanaler för rapportering av misstänkta överträdelser samt för skydd av visselblåsare. Detta genomför lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (1171/2022) och i 2 § 3 punkten i den lagen finns det bestämmelser om de frågor kring förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som omfattas av tillämpningsområdet.

Bestämmelserna i *1 mom.* hänvisar till tillämpning av lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen i de situationer då rapporteringen gäller överträdelser mot penningtvättslagen eller penningtvättsförordningen eller förordningen om finansiell information.

I *2 mom.* föreskrivs det om tillsynsmyndigheternas ställning som behöriga myndigheter i enlighet med visselblåsardirektivet. Dessa myndigheter ska inrätta externa rapporteringskanaler och omsorgsfullt följa upp de mottagna rapporterna. Enligt paragrafen ansvarar dessa myndigheter för behandlingen av rapporterna i de fall då det är fråga om överträdelser av de krav som ställs på de ansvariga enheterna gällande förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I *3 mom.* ges befogenheter till Tillstånds- och tillsynsverket, som enligt 51 § utövar tillsyn över advokatföreningen, att ha motsvarande befogenheter för behandling av advokatföreningens och

dess personals anmälningar i den utsträckning som anmälningarna gäller de tillsynsuppgifter som föreningen sköter.

73 §. *Rapportering till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*. Bestämmelserna i *1 mom.* gäller den årliga rapporteringsskyldighet som gäller icke-finansiella tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter ska årligen till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism rapportera ett sammandrag av användningen av visselblåsarkanalerna i enlighet med 72 §, uppgifter om antalet rapporter som mottagits, uppföljningen av dessa, de typer av oriktigheter som rapporterats, en beskrivning av de åtgärder som vidtagits av tillsynsorganet och, för rapporter som fortfarande är öppna, de åtgärder som tillsynsorganet avser att vidta samt, om rapporter som har avvisats, skälen till att de har avvisats. Med bestämmelsen genomförs artikel 60.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Enligt *2 mom.* får de årliga rapporterna inte innehålla personuppgifter som kunde leda till att visselblåsarna identifieras, till dessa hör uppgifter om yrke eller annan information.

10 kap. Samarbete och utbyte av sekretessbelagd information

74 §. *Lämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare till en myndighet i en annan stat.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de allmänna skyldigheterna till samarbete, informationsutbyte mellan myndigheterna i samband med förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt verkställandet av riktade ekonomiska sanktioner. Med bestämmelsen genomförs artikel 61.2 i sjätte penningtvättsdirektivet.

I paragrafen föreskrivs det om myndigheternas skyldigheter gällande uppgifter om verkliga förmånstagare. Enligt bestämmelsen ska Patent- och registerstyrelsen och de övriga behöriga myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare tillhandahålla sådana uppgifter till de motsvarande behöriga myndigheterna i andra medlemsstater eller tredjeländer med nödvändig skyndsamhet och utan avgift. Detta tryggar samarbetet mellan medlemsstaterna, vilket är speciellt viktigt vid tillsynen över multinationella företag och ägarstrukturer och i den internationella bekämpningen av brottslighet. I bestämmelsen har utlämnandet av uppgifterna inte kopplats till ett krav på nödvändighet eftersom den kopplingen inte heller finns i artikel 61 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

75 §. *Iakttagande av begäranden om bistånd.* I paragrafen föreskrivs det om myndigheternas allmänna skyldighet att samarbeta med sina utländska motparter samt särskilt på vilka grunder de enligt 4 § 2 mom. 4 punkten behöriga myndigheterna inte får avslå en begäran om bistånd av myndigheterna i en annan medlemsstat i EU. Syftet med bestämmelsen är att förhindra konstgjorda hinder i det internationella informationsutbytet och effektivisera samarbetet mellan staterna vid förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Med bestämmelsen genomförs artikel 61.3 i direktivet.

Enligt *1 mom. 1 punkten* får myndigheten inte avslå en begäran på den grund att begäran även bedöms tangera skattefrågor. Detta hindrar oegentligheter där man strävar efter att begränsa begäran om bistånd till följd av dess skattenatur, trots att de ingår i en mera omfattande brottsutredning eller regleringsåtgärd.

Enligt *1 mom. 2 punkten* får tystnadsplikt inte vara ett hinder för förmedling av uppgifter förutom i de fall när de relevanta uppgifter som begärs är skyddade av konfidentialitet vid juridisk rådgivning eller advokatsekretess, varvid de grundläggande rättigheterna och rätten till en rättvis rättegång motiverar skyddet av uppgifterna.

Enligt *1 mom. 3 punkten* begränsas möjligheten att avslå begäran till situationer där anmodan är kopplad till ett förfarande i hemlandet. Begäran får dock endast avslås om förmedlingen av uppgifterna avsevärt hindrar utredningen, undersökningen eller analysen. Denna begränsning hindrar myndigheterna att ogrundat använda en pågående undersökning som grund att avslå begäran om uppgifter.

Enligt *1 mom. 4 punkten* får myndigheten inte avslå begäran på grund av att den anmodande behöriga myndigheten skiljer sig till sin karaktär eller ställning från den anmodade behöriga myndigheten. Bestämmelsen motsvarar principen om att samarbetet ska grunda sig på innehållet i befogenheten och inte på dess administrativa form.

Paragrafens *2 mom.* motsvarar långt innehållet i 9 kap. 3 § 4 mom. i den gällande penningtvättslagen. Enligt den får den behöriga myndigheten vägra samarbeta med en tillsynsmyndighet och andra aktörer i andra EES-stater om samarbetet skulle äventyra Finlands självbestämmanderätt, säkerhet eller allmänna ordning, begäran om samarbete gäller en part i en rättegång om det ärende som begäran avser och rättegången eller det administrativa förfarandet redan har inletts i Finland, det i Finland har getts ett lagakraftvunnet beslut som gäller den person och den gärning som samarbetsbegäran avser. Jämfört med den gällande lagstiftningen har som grunder för vägran att samarbeta såsom överlappande de situationer avlägsnats som föreskrivs i 1 mom. 2 och 3 punkten.

Paragrafen stöder ett effektivt samarbete mellan myndigheterna både nationellt och internationellt och stärker Finlands deltagande i informationsutbytet och myndighetsnätverken för bekämpning av penningtvätt inom unionen. Eftersom penningtvätt som fenomen har internationell karaktär är paragrafen väsentlig för att regleringsåtgärderna inte ska stanna på nationell nivå utan sträcka sig över gränserna.

76 §. *Tillhandahållande av förteckning över behöriga myndigheter.* I paragrafen föreskrivs det om finansministeriets skyldighet att till Europeiska kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism lämna aktuella uppgifter om de myndigheter och aktörer som har uppdrag förknippade med bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de myndigheter som verkar på unionsnivå och de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna har tillgång till en tydlig och aktuell bild av de nationella aktörerna och deras kontaktuppgifter, vilket är väsentligt för samordningen av genomförandet av och tillsynen över penningtvättsregleringen.

I *1 mom.* föreskrivs det att finansministeriet ska meddela de uppgifter om nationella tillsynsorgan, centralen för utredning av penningtvätt samt de nationella behöriga myndigheterna till kommissionen och AMLA.

I *2 mom.* föreskrivs det om finansministeriets befogenhet att utfärda förordningar. Genom förordning är det möjligt att närmare föreskriva om vilka kontaktuppgifter meddelandet i 1 mom. åtminstone ska innehålla. Till dessa hör en kontaktpunkt eller, om detta inte är möjligt, en kontaktpersons namn och ställning, kontaktpunktens e-postadress och telefonnummer.

Enligt *3 mom*. ska finansministeriet säkerställa att de meddelade uppgifterna är aktuella och uppdateras så snart något ändras.

I artikel 62 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det dessutom om AMLA:s uppdrag att på sin webbplats offentliggöra uppgifterna ovan och underlätta utbytet av information mellan myndigheterna.

Enligt *4 mom.* ska myndigheterna i registret, inom ramen för sina befogenheter, fungera som kontaktpunkt för de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater i EU.

77 §. *Samarbete med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*. Paragrafen föreskriver om de nationella myndigheternas samarbete med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt. Enligt *1 mom.* innehåller bestämmelser om centralens för utredning av penningtvätt, tillsynsmyndigheternas och advokatföreningens skyldighet att samarbeta med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och tillhandahålla Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism alla nödvändiga uppgifter för att Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt penningtvättslagen samt penningtvätts- och Amla-förordningarna. Med bestämmelsen implementeras artikel 63 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Förutsättningen för utlämnande av uppgifter är inte nödvändighet eftersom det inte heller i det sjätte penningtvättsdirektivet har kopplats till nödvändighet. Enligt *2 mom.* ska centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsorganen fungera som kontaktpunkt för AMLA. Bestämmelsen implementerar sista satsen i artikel 62.4 sista satsen i det sjätte penningtvättsdirektivet.

78 §. *Nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.* I paragrafen föreskrivs det om en nationell myndighetssamarbetsgrupp för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. En nationell myndighetssamarbetsgrupp för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism grundandes 18 december 2019 genom finansministeriets och inrikesministeriets beslut. Det föreslås att bestämmelserna om gruppen och dess uppgifter i fortsättningen införs på lagnivå.

Bestämmelsen genomför delvis artikel 61.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken beslutsfattare, finansunderrättelseenheter, tillsynsorgan, skattemyndigheter och andra behöriga myndigheter har effektiva samarbets- och samordningsmekanismer för att på nationell nivå utveckla och genomföra politik och åtgärder för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och för att förhindra att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Syftet är att möjliggöra nationellt konsekventa riktlinjer och praktisk utveckling av förhindrande av penningtvätt, finansiering av terrorism och kringgående av riktade sanktioner samt genomföra den förpliktande lagstiftningen. Bestämmelsen eftersträvar att stöda ett enhetligt genomförande av regleringen mellan olika aktörer.

I nuläget ansvarar ett flertal olika myndigheter, exempelvis utrikesministeriet, polisen, Tullen, Finansinspektionen och utsökningsverket, för genomförande av sanktionerna. Polisen och Tullen ansvarar för förundersökningen av överträdelser mot sanktionsbestämmelserna, åklagaren för väckande av åtal och de allmänna domstolarna för utdömning av domar. Enligt 2 b § 4 mom. i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen ansvarar utrikesministeriet i Finland för skötseln av uppgifter som åläggs nationella behöriga myndigheter, om inte uppgifterna hör till någon annan myndighets behörighet. Utrikesministeriet har tillsatt en nationell myndighetssamarbetsarbetsgrupp i anknytning till frågor kring genomförande av de internationella sanktionerna. Till arbetsgruppen hör bland annat samtliga de myndigheter ovan som ansvarar för brottsbekämpning och genomförande av sanktioner. Arbetsgruppens uppdrag är att behandla genomförandet av sanktioner och enligt behov frågor kring beredningen av sanktionsbestämmelserna, främja kunskapen om sanktionsbestämmelserna och skapa enhetlig tolkning av dem samt bedöma behovet att utveckla genomföra sanktionerna nationellt. Den av utrikesministeriet tillsatta nationella myndighetssamarbetsgruppen genomför i praktiken den mekanism för riktade ekonomiska sanktioner som krävs i artikeln. I fortsättningen bör gruppens

uppdrag dock uttryckligen på det sätt som krävs i artikel 61 vara samordning av de nationella handlingsprinciperna, utveckling av verksamheten och samordning av genomförandet i anknytning till de riktade ekonomiska sanktionerna samt enligt artikel 8.2 samordning av dessa åtgärder, vilka ingriper i de i riskbedömningen listade riskerna med de riktade ekonomiska sanktionerna. Beslutet om att tillsätta gruppen och gruppens uppgifter bör uppdateras i fråga om detta.

Gällande förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är den myndighetssamarbetsarbetsgrupp som det föreskrivs om i paragrafen en av mekanismerna för genomförande av den effektiva samarbets- och samordningsverksamhet som direktivet kräver att ska genomföras. Utöver detta utgör bland annat samarbetet mellan AMLA och tillsynsorganen samt det bilaterala samarbetet mellan myndigheterna och det övriga operativa samarbetet mellan myndigheterna en väsentlig del av mekanismen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

De uppgifter som föreslås för myndighetssamarbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism motsvarar i huvudsak de uppgifter som gruppen enligt sitt nuvarande mandat har. Gruppens uppdrag är att utveckla och effektivisera den nationella verksamheten med bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, utreda utmaningarna med informationsutbytet och hitta lösningar på dem samt vissa uppgifter i anknytning till den nationella riskbedömningen och verksamhetsplanen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Myndighetssamarbetsarbetsgruppen följer dessutom upp statistiken för resultatet av bekämpningen av penningtvätt, finansiering av terrorism samt försummelser och kringgående av de riktade ekonomiska sanktionerna. Bestämmelserna om myndigheternas skyldighet att föra sådan statistik som direktivet kräver finns i 6 § och innehållet i statistiken meddelas närmare genom förordning av statsrådet.

Det finns dessutom bestämmelser om myndighetssamarbetsgruppens uppgifter i anknytning till styrningen av den nationella riskbedömningen i 5 § 1 mom. i denna lag.

79 §. *Myndighetssamarbetsgruppens sammansättning.* I paragrafen finns det bestämmelser om sammansättningen för den myndighetssamarbetsgrupp för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som föreskrivs i föregående paragraf. Till gruppen kan tillsynsorgan och andra myndigheter kallas. Till gruppen hör i praktiken samma myndigheter som i den nuvarande myndighetssamarbetsgruppen samt Finlands Advokater på motsvarande sätt som i nuläget. Till den gällande gruppen hör finansministeriet, inrikesministeriet, utrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket, Tullen, Skatteförvaltningen, Patent- och registerstyrelsen, Polisstyrelsen, Centralkriminalpolisen, skyddspolisen, statsåklagarens byrå, Brottspåföljdsmyndigheten, Utsökningsverket, Gränsbevakningsväsendet, konkursombudsmannens byrå samt advokatföreningen. Begreppet myndighet inkluderar också centralen för utredning av penningtvätt, som verkar i samband med Centralkriminalpolisen och Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi. Gruppen kan också sammanträda i andra separat föreskrivna sammansättningar och ett visst ämne eller teman kan behandlas i underarbetsgrupper. Finansministeriet och inrikesministeriet är ordförande för gruppen.

80 §. *Samarbete som rör kreditinstitut eller finansiella institut.* I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten för tillsynsorganen över de ansvariga enheterna, Finansinspektionen och Tillstånds- och tillsynsverket, samt centralen för utredning av penningtvätt att fungera i nära samarbete med varandra inom ramen för sina egna befogenheter. Paragrafen genomför artikel

64.1–3 i sjätte penningtvättsdirektivet. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att dessa myndigheter ger varandra uppgifter som är relevanta för att de effektivt ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag särskilt gällande förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I bestämmelsen är utbytet av information inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom denna koppling inte heller finns i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Samarbetet får dock inte inkräkta på pågående utredningar i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt, undersökningar eller analyser av en finansunderrättelseenhet. Samarbetet ska dessutom uppfylla kraven på tystnadsplikt, i synnerhet de krav som föreskrivs i 84 §.

I *2 mom.* föreskrivs det därtill om Finansinspektionens skyldighet att om den identifierar svagheter i ett kreditinstituts interna kontrollsystemet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism omedelbart underrätta EBA och den myndighet eller det organ som utövar tillsyn över kreditinstitutet inbegripet Europeiska centralbanken. I händelse av potentiellt ökad risk ska finansiella tillsynsorgan kunna samarbeta och utbyta information med de myndigheter som utövar tillsyn över institutet och utarbeta en gemensam bedömning. Dessa åtgärder ska därtill anmälas till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

I paragrafen föreskrivs det inte om en skyldighet för Finansinspektionen att underrätta myndigheterna med ansvar för att säkerställa kreditinstitutets efterlevnad av Europaparlamentets och rådets direktiv om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner 2014/92/EU eller betaltjänstdirektivet i artikel 64.3 i sjätte penningtvättsdirektivet, om de finner att ett kreditinstitut har vägrat att ingå eller beslutat att avbryta en affärsförbindelse men den dokumenterade kundkännedomen inte motiverar en sådan vägran. I dessa situationer är Finansinspektionen både det finansiella tillsynsorgan som avses i bestämmelsen och tillsynsorgan över att de direktiv som hänvisningen gäller efterföljs. Finansinspektionen ska dock fästa uppmärksamhet vid sådana situationer och vid behov vidta nödvändiga åtgärder.

Enligt *3 mom.* ska de finansiella tillsynsorganen årligen till AMLA anmäla samarbetet med övriga myndigheter enligt denna paragraf och 81 §. Anmälan ska också beskriva hur centralen för utredning av penningtvätt har deltagit i samarbetet.

81 §. Finansinspektionens samarbete med resolutions- och insättningsgarantimyndigheter Finansinspektionen ska samarbeta med resolutionsmyndigheter enligt artikel 2.1.18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012, nedan resolutionsdirektivet, eller med utsedda myndigheter enligt artikel 2.1.18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU om insättningsgarantisystem. Finansinspektionen ska underrätta dessa myndigheter om de vid utövandet av sina tillsynsuppdrag i samband med förhindrande av penningtvätt fastställer situationer som indikerar ökad sannolikhet för att insatta medel blir otillgängliga eller att banken ska fallera. Om det på begäran av dessa myndigheter är nödvändigt ska Finansinspektionen förmedla uppgifter om det aktuella kreditinstitutets affärsförbindelser eller konton som har avbrutits av centralen för utredning av penningtvätt. Resolutions- och depositionsskyddsmyndigheternas rätt att få uppgifter är inte bunden till en institutions försämrade förmåga att betala depositionerna eller orsaker som ligger bakom förhöjd risk för krasch. Resolutions- och depositionsskyddsmyndigheterna har dessutom på grundval av sina egna observationer rätt att be om uppgifterna i momentet oberoende av om Finansinspektionen

hade gjort en sådan anmälan som avses i 2 mom. Den föreslagna bestämmelsen kompletterar för sin del 1 kap. 3 d § i lagen om Finansinspektionen och 7 kap. 1–3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet med stöd av vilka Finansinspektionen och Myndigheten för finansiell stabilitet redan kan samarbeta och utbyta konfidentiell information.

82 §. *Samarbete som rör revisorer.* I paragrafen föreskrivs det om skyldigheten för Patent- och registerstyrelsen samt centralen för utredning av penningtvätt att fungera i nära samarbete inom sina ansvarsområden i frågor som rör revisorer. Syftet med bestämmelsen är att stärka utbytet av information mellan dessa myndigheter och säkerställa att de har alla uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag. Med bestämmelsen genomförs artikel 65 i direktivet.

Skyldigheten att samarbeta gäller särskilt de situationer där man vid tillsynen över revisorer i anknytning till bekämpning av penningtvätt eller finansiering av terrorism observerar sådana omständigheter som är väsentliga för någondera myndighetens skötsel av sina lagstadgade uppgifter. Utbyte av information är motiverat exempelvis i situationer där man i revisorernas verksamhet observerar brister i iakttagande av kundkännedomen eller tvivelaktiga transaktioner, som kan kräva att den andra myndigheten vidtar åtgärder.

I *2 mom.* föreskrivs det om begränsningar i användningen av sekretessbelagd information. Patent- och registerstyrelsen och centralen för utredning av penningtvätt får använda den utbytta informationen enbart för att utöva sina funktioner inom ramen för artikel 32 i revisionsdirektivet och artikel 20 i Europeiska unionens revisionsförordning. Informationen får också användas i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till utövandet av dessa funktioner. Bestämmelsen säkerställer att sekretessbelagd information inte används för andra syften och att informationsutbytet förblir konfidentiellt.

83 §. *Samarbete med de myndigheter som ansvarar för genomförandet av riktade ekonomiska påföljder.* För att genomföra artikel 66 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskriver paragrafen om samarbete mellan tillsynsorgan, centralen för utredning av penningtvätt och myndigheterna med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska påföljder. Syftet med bestämmelsen är att stärka utbytet av information mellan myndigheterna i situationer där förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt verkställande av sanktionsavgifter korsar.

Samarbetet förutsätter att informationsutbytet sker inom ramen för respektive myndighets befogenhetsområde. Informationsutbytet kan vara nödvändigt exempelvis när det observeras att en person eller enhet som finns i sanktionsförteckningen förekommer i en anmälan om penningtvätt eller när tillsynsorganet observerar sådant som kan indikera överträdelser i den ansvariga enhetens verksamhet. I dylika situationer kan myndigheterna genom effektivt samarbete säkerställa att de åtgärder som vidtas för bekämpning av penningtvätt och tillsynen över sanktioner kompletterar varandra. Utbytet av information är inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom denna koppling inte heller finns i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I *2 mom.* föreskrivs det om tillåtna ändamål för användning av sekretessbelagd information. Utbytt information får endast användas för utförande av den aktuella myndighetens lagstadgade uppgifter, inklusive administrativa och rättsliga förfaranden direkt förknippade med dessa uppgifter. Bestämmelsen hindrar missbruk av informationen för andra ändamål än de lagstadgade.

84 §. *Krav i fråga om tystnadsplikt.* I paragrafen föreskrivs det om kraven på tystnadsplikt för alla personer som arbetar eller som har arbetat för myndigheter och tillsynsorgan. Tystnadsplikten omfattar också revisorer och experter som är verksamma för dessa

tillsynsorgans eller myndigheters räkning i uppgifter enligt denna lag. Bestämmelsen genomför artikel 67 i direktivet.

I *1 mom.* föreskrivs det att sekretessbelagd information som dessa personer erhåller i tjänsten inte får röjas på ett sätt som gör att det är möjligt att identifiera enskilda ansvariga enheter. Uppgifterna får förmedlas endast i sammandrag eller i sammanställning. Detta skyddar den ansvariga enhetens integritet och säkerställer att konfidentialiteten bevaras i tillsynsprocesserna. Undantag till detta utgör de fall som är objekt för brottsutredning eller åtalsprövning eller där informationen ges med stöd av 38 och 39 § till centralen för utredning av penningtvätt.

I *2 mom.* föreskrivs det om situationer där tystnadsplikt inte får utgöra hinder för utbyte av information mellan olika aktörer. Till dessa hör:

- utbyte av information mellan nationella tillsynsorgan eller tillsynsorgan i olika medlemsstater, inbegripet Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt självreglerande tillsynsorgan,

- utbyte av information mellan tillsynsorganen och centralen för utredning av penningtvätt,

- utbyte av information mellan tillsynsorganen och de myndigheter som ansvarar för uppgifter inom direktivets tillämpningsområde (exempelvis förundersöknings- och åtalsmyndigheter),

- informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för tillsyn över kreditinstitut och finansiella institut i enlighet med unionens regelverk, inklusive Europeiska centralbanken.

För genomförandet av effektivt förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är det skäl att tolka bestämmelserna om utbyte av information och sekretess så att utbytet av information genomförs mellan myndigheterna i största möjliga omfattning dock med beaktande av de begränsningar som lagstiftningen ställer på utbytet.

I fråga om bestämmelsen är det skäl att beakta att det sjätte penningtvättsdirektivet inte, i motsatts till det femte penningtvättsdirektivet, som innehöll en bestämmelse om motsvarande fråga i sin artikel 57 a, längre innehåller ett krav på att information endast får överlämnas med den behöriga myndighetens uttryckliga samtycke, om informationen ursprungligen kommer från en annan medlemsstat och till tillämpliga delar endast för de ändamål för vilka myndigheten gav sitt samtycke. Ett sådant samtycke behövs alltså inte längre, om det är fråga om utbyte av information mellan myndigheter inom EU. För myndigheter i tredje länder är det enligt 49 § 2 mom. fortfarande en förutsättning att samtycke inhämtas.

I *3 mom.* konstateras det att även om informationsutbyte är tillåtet mellan de i 2 mom. 4 punkten nämnda instanserna så omfattas utbytet av information av de krav i fråga om tystnadsplikt som föreskrivs i 1 mom.

Enligt bestämmelserna *i 4 mom.* får sekretessbelagd information endast användas

- för att fullgöra skyldigheter enligt lag och EU-lagstiftning, inbegripet påförande av sanktioner,

- vid överklagande av myndighetens eller advokatföreningens beslut,

- vid domstolsförfaranden som anhängiggjorts med stöd av penningtvättslagstiftningen eller soliditets- och tillsynslagstiftningen.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa ett adekvat dataskydd i samband med myndigheternas och tillsynsorganens tillsynsförfarande och samtidigt möjliggöra nödvändigt samarbete för effektivt förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,

85 §. *Utbyte av information mellan tillsynsorgan och med andra myndigheter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om de situationer när informationsutbyte mellan tillsynsorgan och övriga myndigheter är tillåtet med undantag av begräsningarna i artikel 70.2 i penningtvättsförordningen. Den aktuella punkten i penningtvättsförordningen gäller bland annat uppgifter som jurister, notarier, revisorer, bokförare och skatterådgivare får om kunden i samband med utredning av dennas juridiska ställning eller en rättsprocess. Dessa uppgifter faller därmed utanför utbytet av information i denna paragraf. Bestämmelsen genomför artikel 68.1 och 68.2 i direktivet.

I *1 mom.* Föreskrivs det om utbyte av information mellan följande aktörer:

- tillsynsorgan och Tillstånds- och tillsynsverket vid tillsynen över advokatföreningen samt eventuellt utbyte av information med de myndigheter som utövar tillsyn över tillsynsorganen och de självreglerande organen i andra EU-medlemsstater,

- tillsynsorgan och de myndigheter som enligt lag har ansvar för tillsynen över finansmarknaderna,

- Patent- och registerstyrelsen med ansvar för tillsynen över revisorer samt advokatföreningen, inbegripet samarbete och informationsutbyte med motsvarande myndigheter i andra medlemsstater.

Bestämmelsen möjliggör samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter i situationer där uppgifterna gäller förhindrande av penningtvätt, tillsyn över revision eller tillsyn över advokater i enlighet med EU-lagstiftningen. Informationsutbytet är ändamålsenligt exempelvis vid observation av tvivelaktig verksamhet där utredning kräver information som ligger under flera myndigheters befogenhetsområde.

I *2 mom.* föreskrivs det att kraven på tystnadsplikt i 84 § 1 och 3 mom. Inte hindrar informationsutbyte enligt 1 mom. Detta betyder att myndigheterna kan utbyta sekretessbelagd information för skötsel av sina tillsynsuppgifter förutsatt att informationen endast används för skötsel av de aktuella uppgifterna och i administrativa och rättsliga förfaranden förknippade med dem. Därtill förutsätts det att åtminstone motsvarande krav på sekretess som föreskrivs i 84 § 1 mom. tillämpas på den utbytta informationen.

I *3 mom.* föreskrivs det att tystnadsplikten inte hindrar utlämning av information till andra nationella myndigheter som har ansvar för tillsyn över finansmarknaderna, eller andra myndigheter med lagstadgat ansvar för att förhindra eller utreda penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det begränsande villkoret för användning av sådan information är dock att den enbart får användas för den berörda myndigheters rättsliga uppgifter och att personer med tillgång till sådan information ska omfattas av tystnadsplikt som är åtminstone likvärdig med den som avses i 84 § 1 mom.

I 4 mom. föreskrivs det om tillsynsorganens möjlighet att till Skatteförvaltningen lämna uppgifter som de observerat i sitt arbete och anser vara nödvändiga. Tillsynsorganen kan vid

tillsynen över iakttagandet av penningtvättsförordningen och bestämmelserna i denna lag samt bestämmelser och föreskrifter meddelade med stöd av den få uppgifter om exempelvis indikationer på grå ekonomi och kringgående av skatt. När de observerar sådana uppgifter har tillsynsorganen möjlighet att på eget initiativ överlämna konfidentiella uppgifter till Skatteförvaltningen. Syftet med bestämmelsen är att göra det möjligt för tillsynsorganen att lämna ut sådana uppgifter de anser vara nödvändiga till Skatteförvaltningen, men den ställer inga krav på att tillsynsorganen lämnar ut dessa uppgifter. I bestämmelsen förutsätts det inte nödvändighet för utlämnande av uppgifterna, utan syftet är att tillsynsorganen ska bedöma om uppgifterna är nödvändiga för Skatteförvaltningen vid skötseln av de lagstadgade uppgifterna.

86 §. *Utlämnande av uppgifter om ansvariga enheter till myndigheter som utövar tillsyn över myndigheter.* Paragrafen föreskriver om lämnandet av uppgifter om ansvariga enheter till sådana myndigheter som undersöker eller inspekterar tillsynsorganens verksamhet. Bestämmelsen genomför artikel 68.3 i direktivet.

I *1 mom.* föreskrivs det om en specifik situation då information förmedlas i anknytning till penningtvättsförordningen och tillsynen över att denna iakttas. Enligt paragrafen kan information om ansvariga enheter lämnas ut till behöriga myndigheter som undersöker eller granskar agerandet hos tillsynsorganen, tillsynsmyndigheterna eller de myndigheter som ansvarar för lagstiftningen om tillsyn. En sådan behörig myndighet är exempelvis Statens revisionsverk. I Finland är dessa myndigheter som ansvarar för lagstiftningen om tillsynen bland annat finansministeriet, inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet och utrikesministeriet. Överlämnandet av information är dock endast möjligt om de i paragrafen preciserade villkoren uppfylls.

Enligt bestämmelserna i 2 mom. är det också möjligt att lämna ut information till tillfälliga undersökningskommittéer som Europaparlamentet har tillsatt, om detta utlämnande är nödvändigt för dessa kommittéers verksamhet. Denna bestämmelse tryggar möjligheten att bedriva parlamentarisk tillsyn i situationer där kommittén undersöker iakttagande av unionsrätten i frågor förknippade med bekämpning av penningtvätt.

11 kap. Särskilda bestämmelser

87 §. *Behandling av vissa kategorier av personuppgifter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheten för de behöriga myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten att behandla sådana särskilda kategorier av personuppgifter som det hänvisas till i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och personuppgifter om fällande domar i brottmål samt överträdelser som avses i artikel 10 i den förordningen i den utsträckning detta är nödvändigt för tillämpning av denna lag. Strävan är att balansera myndigheternas behov att behandla uppgifterna och de registrerades grundläggande rättigheter, särskilt integritetsskyddet. Bestämmelsen genomför artikel 70 i direktivet.

Enligt bestämmelsen får uppgifterna endast behandlas i den utsträckning det är nödvändigt för skötsel av de lagstadgade uppgifterna. Detta begränsar behandlingen enligt proportionalitetsprincipen och hindrar insamling eller användning av onödiga uppgifter. I EU:s lagstiftning finns det bestämmelser om behandlingen av de särskilda kategorierna av personuppgiftsgrupper i artikel 9 och om personuppgifter som rör fällande domar i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt bestämmelserna i artikel 76 i penningtvättsförordningen får de ansvariga enheterna i den mån det är absolut nödvändigt för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism behandla de särskilda kategorier av personuppgifter samt de personuppgifter som rör fällande domar i brottmål med förbehåll för skyddsåtgärderna i samma artikel. Därmed ska omfattningen på behandlingen av dessa

personuppgifter kunna motiveras med absolut nödvändighet, vilket är ett högre kriterium än begränsning av behandlingen endast till nödvändig. Förutsättningen för behandling är därmed i alla fall att nödvändighetsbedömningen för de nämnda särskilda kategorierna av personuppgifter samt personuppgifter som rör fällande domar i brottmål ska påvisa absolut nödvändighet. Enligt ordalydelsen i regleringen ska det därmed finnas ett obestridbart och verkligt nödvändigt behov att behandla dessa uppgifter.

I paragrafen föreskrivs det också om särskilda skyddsåtgärder, som utgör en förutsättning för behandling. Syftet med dessa är att säkerställa att de registrerades rättigheter och friheter tryggas på lämpligt sätt.

Skyddsåtgärderna är:

1) Behandling av sådan information ska endast ske i enskilda fall av varje behörig myndighets personal som har blivit särskilt utsedd och auktoriserad att utföra dessa uppgifter. Denna begränsning är väsentlig för säkerställande att känsliga uppgifter endast behandlas av personal som är utbildad och auktoriserad för det.

2) De behöriga myndigheternas personal ska hålla hög yrkesmässig standard när det gäller konfidentialitet, kompetens och dataskydd. Detta täcker också kravet på dataskydd och konfidentialitet. Därtill krävs lämplig kompetens inom etisk behandling av stora datamängder, vilket har särskild betydelse i samband med stora och komplexa datamängder.

3) Gällande dataskyddet föreskrivs det att högklassiga tekniska och organisatoriska åtgärder ska finnas för att säkerställa säkerheten. Med detta avses exempelvis skydd av datasystem, kontroll av tillträde och uppföljning av logguppgifter för att behandlingen ska vara säker och spårbar.

88 §. *Överklagande.* I paragrafen föreskrivs det om överklagande på motsvarande sätt som i 9 kap. 4 § i den gällande penningtvättslagen. Enligt *1 mom.* får tillsynsmyndighetens beslut enligt penningtvättslagen överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I *2 mom.* föreskrivs det att förvaltningsdomstolen när den behandlar ett besvärsärende ska ge advokatföreningen tillfälle att bli hörd med anledning av besvären och att vid behov lägga fram bevisning och annan utredning, om ärendet gäller en ansvarig enhet vars verksamhet övervakas av advokatföreningen enligt 28 § 3 mom.

Enligt *3 mom.* ska tillsynsmyndighetens beslut iakttas trots att det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat eller något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Verkställbarheten av påföljdsavgiften i 65 §, ordningsavgiften i 66 § samt vitet i 69 § bestäms dock i enlighet med lagen om verkställighet av böter.

I *4 mom.* föreskrivs det att Finansinspektionens beslut får överklagas genom besvär på det sätt som föreskrivs i 73 § i lagen om Finansinspektionen.

89 §. *Tröskelvärdesbaserade rapporter.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om anmälningsskyldigheten för så kallade tröskelvärden. Paragrafen motsvarar 4 kap. 1 § 2 mom. i den gällande penningtvättslagen.

Bestämmelserna om tvivelaktiga affärstransaktioner finns direkt i penningtvättsförordningen. I enlighet med penningtvättsförordningen är anmälningar om tvivelaktiga affärstransaktioner riskbaserade. I situationer där iakttagande av ett riskbaserat angreppssätt leder till en oskälig

administrativ börda till exempel till följd av ett avsevärt stort antal kundtransaktioner bör ett separat definierat tröskelvärde kunna användas som rapporteringströskel. Den ansvariga enheten gör som regel ur sin verksamhets perspektiv riskbaserade avgöranden när den anmäler tvivelaktiga transaktioner, men den ska ha möjlighet att anmäla en betalning eller annan prestation som överskrider ett visst tröskelvärde. Den ansvariga enheten kan också samla ihop en enskild kunds affärstransaktioner som är kopplade till varandra och göra en anmälan om tvivelaktig affärstransaktion om dem. Den tidsrymd för vilka prestationerna summeras avgörs riskbaserat. Syftet med bestämmelsen är därmed att underrätta tillämpningen av det riskbaserade angreppssättet och minskning av den administrativa bördan. Syftet med bestämmelsen är dock inte att det alltid ska göras en anmälan om tvivelaktig affärstransaktion varje gång tröskelvärdet överskrids, utan syftet är att erbjuda en möjlighet till det för sådana ansvariga enheter vars affärsverksamhet och tjänster har en sådan karaktär att det är ändamålsenligt. Till sådana tjänster hör utöver penningspelstjänsterna exempelvis tillhandahållare penningförmedlingstjänster och valutaväxlare.

Enligt bestämmelsen är tröskelvärderapporten obligatorisk för de tillhandahållare av penningförmedlingstjänster som avses i 1 § 1 mom. 5 punkten i lagen om betalningsinstitut. Enligt det föreslagna *2 mom.* ska dessa rapportera varje enskild betalning eller prestation eller flera sammanhängande betalningar eller prestationer till ett värde av minst 1 000 euro. Enligt denna punkt avses med penningförmedling en tjänst där tillhandahållaren av tjänsten tar emot medel av betalaren utan att grunda ett betalningskonto i betalarens eller betalningsmottagarens namn och där det uttryckliga syftet är att överföra medel som motsvarar de mottagna medlen till betalningsmottagaren eller för betalningsmottagarens räkning eller där tillhandahållaren av tjänsten mottar medlen för betalningsmottagarens räkning och ställer dem denna till förfogande. En penningförmedlare är dock förutom skyldig att göra tröskelvärdesbaserade rapporter också skyldig att anmäla tvivelaktiga affärstransaktioner exempelvis i situationer där tröskelvärdet inte överskrids, men affärstransaktionen i övrigt verkar tvivelaktig. För penningförmedlingens del anses de obligatoriska tröskelvärdesbaserade rapporterna vara motiverade i skenet av utredningarna i anknytning till finansiering av terrorism (FATF:s utredning om aktörer av hawala-slag 2013 och utredning om penningförmedlare och valutaväxlare 2010).

Den föreslagna bestämmelsen breddar den rapporteringströskel som föreskrivs i penningtvättsförordningen och den är nationell tilläggslagstiftning i enlighet med den gällande lagen. Det anses att den föreslagna tilläggslagstiftningen är nödvändig för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sitt lagstadgade uppdrag. År 2025 utgjorde de tröskelvärdebaserade rapporterna den största delen av de anmälningar som centralen för utredning av penningtvätt mottog (2025 var antalet tröskelvärdesbaserade rapporter 248 894 och de riskbaserade anmälningarna 36 020). Under de första tre månaderna 2026 har över 100 000 tröskelvärdesbaserade rapporter gjorts.

Enligt den gällande lagen gäller skyldigheten att lämna tröskelvärdesbaserade rapporter anmälare som förmedlar stora mängder mindre betalningar och som till följd av den stora volymen och delvis till följd av tekniska detaljer i förmedlingen av betalningarna inte i större omfattning övervakar transaktionerna. I kombination med den övriga information som centralen för utredning av penningtvätt har tillgång till är de tröskelvärdesbaserade rapporterna en avgörande viktig informationskälla för ett kvalitativt utrednings- och analysarbete. De tröskelvärdesbaserade rapporterna säkerställer att centralen för utredning av penningtvätt har förmågan att bekämpa brottslighet utövad av brottsliga organisationer som agerar som nätverk, inklusive rusmedels- och bedrägeribrottslighet. Den allvarliga, internationella och organiserade brottsligheten bildar omfattande nätverk både internt och med samhällets lagliga nätverk. De tröskelvärdesbaserade rapporterna spelar en central roll för identifieringen av dessa nätverk och de ekonomiska sambanden mellan olika entiteter.

90 §. *Myndigheter med omsorgsplikt.* I paragrafen föreskrivs det på motsvarande sätt som i 9 kap. 5 § i den gällande penningtvättslagen om vissa myndigheters omsorgsplikt. Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen ska i sin verksamhet se till att uppmärksamhet riktas på förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och på att tvivelaktiga transaktioner som uppdagas i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt.

Med den riktade uppmärksamheten i bestämmelsen avses i enlighet med den gällande lagstiftningen att myndigheterna med omsorgsplikt i sin egen verksamhet kan fästa uppmärksamhet vid exceptionella och ovanliga händelser på ett sådant sätt att de inte genom sin egen verksamhet främjar brottslig verksamhet eller gör sig skyldiga till exempelvis vållande av penningtvätt. Det är möjligt att fästa uppmärksamhet vid exceptionella och ovanliga händelser om myndigheten till exempel gett sin personal adekvat utbildning i ämnet. Det betyder dock inte att myndigheterna med omsorgsplikt skulle ha en ny uppgift med att leta efter penningtvättsfall eller brottslig verksamhet eller avgöra om en tvivelaktig affärstransaktion eller en specifik persons agerande som kommit myndigheten till kännedom uppfyller rekvisitet för penningtvätt eller för finansiering av terrorism. Det är inte fråga om en sådan anmälningsskyldighet som avses i penningtvättslagen eller penningtvättsförordningen och de nämnda myndigheterna får alltså inte större befogenheter genom bestämmelsen.

Observationer av tvivelaktiga affärstransaktioner som görs i samband med användningen av de befogenheter som föreskrivits myndigheterna ska anmälas till centralen för utredning av penningtvätt. Det subjekt som har omsorgsplikt har rätt och skyldighet att göra anmälan när det finns grunder för anmälan. Bestämmelsen ger de i paragrafen nämnda myndigheterna rätt att till centralen för utredning av penningtvätt utlämna endast sådana uppgifter som myndigheten fått genom sina rättigheter att få information i enlighet med föreskrifter i någon annan lag. Den omsorgsplikt som föreskrivs i paragrafen är inte i sig en bestämmelse som ger rätt att få uppgifter.

Såsom det konstateras ovan i specialmotiveringen till 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt d är det ändamålsenligt att lägga till Polisstyrelsens lotteriförvaltning i gruppen av myndigheter med omsorgsplikt i synnerhet för processerna med beviljande av penninginsamlings-, varulotteri- och bingotillstånd. Lotteriförvaltningen får särskilt vid efterhandstillsynen information om i synnerhet tillståndssökandens ekonomiska ställning och penningtrafik och om de nämnda tillståndsprocesserna och tillsynsuppgifterna omfattas av omsorgsplikten har lotteriförvaltningen möjlighet att vid tvivelaktig verksamhet göra anmälningar till centralen för utredning av penningtvätt.

12 kap. **Ikraftträdande**

91 §. *Ikraftträdande*. Lagen föreslås träda i kraft den 10 juli 2027. Det är dock nödvändigt att genomföra vissa bestämmelser om verkliga förmånstagare redan tidigare under 2026 i anknytning till vilket de ändringar i penningtvättslagen som träder i kraft tidigare presenteras i lagförslag 19. På sådana ansvariga enheter som avses artikel 3.2 led n och o i penningtvättsförordningen, det vill säga fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar, tillämpas 2 § 1 mom., 28 § 5 mom. och 32 § 2–5 mom. från och med den 10 juli 2029. Genom lagen upphävs lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

92 §. *Övergångsbestämmelser.* I paragrafen föreskrivs det om de nödvändiga övergångsbestämmelserna.

Enligt *1 mom.* ska på behandlingen av ett ärende som varit anhängigt under den gällande lagstiftningen tillämpas bestämmelserna i den lagen tills ärendet är slutbehandlat, även under en eventuell besvärsprocess.

Enligt *2 mom.* ska bestämmelserna om straffrättsligt ansvar i den gällande lagen tillämpas på de försummelser, förseelser eller överträdelser av bestämmelserna som skett under den gällande lagen. Om tillämpningen av den nya penningtvättslagen dock leder till en lindrigare påföljd för förövaren ska detta beaktas när straffet påförs. Om det är fråga om ett upprepat brott som inletts under den gällande lagen och fortsätter att upprepas när den nya, föreslagna lagen trätt i kraft ska bestämmelserna i den nya, föreslagna penningtvättslagen tillämpas när påföljderna påförs.

I *3 mom.* konstateras det att eventuella hänvisningar i annan lagstiftning till lagen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism avser den nya, föreslagna lagen när den har trätt i kraft.

8.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt

2 §. *Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter.* Det föreslås att den gällande paragrafen ändras så att innehållet i *1 och 4 mom*. ändras, en ny *5 a punkt* fogas till i 1 mom. och nya *3 och 6 mom*. fogas till paragrafen. Genom det föreslagna nya 3 mom. blir 3 mom. i den gällande 2 § *4 mom.* och 4 mom. blir *5 mom*.

Enligt 1 mom. finns centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. Det föreslås först att momentet ändras så att det omnämns att centralen för utredning av penningtvätt är funktionellt självständig och oberoende. I detaljmotiveringen i förslaget till den gällande penningtvättslagen konstateras det att centralen för utredning av penningtvätt är en i operativt avseende självständig enhet vid centralkriminalpolisen. Att centralen är operativt självständig innebär att den sköter sina lagstadgade uppgifter självständigt, utan extern styrning. Artikel 19.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet förutsätter att varje finansunderrättelseenhet ska vara operativt oberoende och självständig, vilket innebär att den ska ha behörighet och kapacitet att utföra sina uppgifter fritt, inbegripet att kunna fatta självständiga beslut om att analysera, begära och, i enlighet med artikel 19.3, sprida specifik information. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det därtill att finansunderrättelseenheten bör förses med tillräckliga ekonomiska, personella och tekniska resurser på sådant sätt att dess oberoende och självständighet säkerställs och så att den kan utföra sitt uppdrag på ett verkningsfullt sätt. Finansunderrättelseenheten bör, antingen efter bedömning i varje enskilt fall eller rutinmässigt, kunna införskaffa och sätta in de resurser som behövs för att kunna utföra sitt arbete utan otillbörlig påverkan eller inblandning från politiker, stat eller näringsliv som skulle kunna äventyra dess operativa oberoende. För att bedöma huruvida dessa krav har uppfyllts och identifiera svagheter och bästa praxis bör Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ges befogenhet att samordna organisationen av finansunderrättelseenheternas inbördes utvärderingar. Senast den 10 juli 2028 ska Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism utfärda riktlinjer för finansunderrättelseenheterna om de åtgärder som ska vidtas för att bevara centralens för utredning av penningtvätt operativa självständighet och oberoende, inbegripet åtgärder för att förhindra att intressekonflikter påverkar den operativa självständigheten och oberoendet för centralen för utredning av penningtvätt. I fråga om den operativa självständigheten hos centralen för utredning av penningtvätt bör Polisstyrelsens styrande roll inom polisförvaltningen och dess direktionsrätt med vilken den vid behov styr polisverksamheten och fastställer tyngdpunktsområden dock samtidigt observeras.

I 1 mom. föreskrivs det dessutom om centralen för utredning av penningtvätts uppgifter. Det föreslås att 1 mom. *2 punkten* för det första ändras så att den täcker samtliga uppgifter i enlighet med artikel 19.2 i penningtvättsdirektivet. Enligt artikel 19.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska centralen för utredning av penningtvätt vara den enda centrala nationella enhet som ansvarar för att ta emot och analysera de rapporter som avses i artikel 69 i förordning (EU) 2024/1624, eller de rapporter som lämnas in av ansvariga enheter i enlighet med artikel 74 och 80.4 andra ledet i den förordningen och annan information som är relevant för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, inbegripet information som lämnats av tullmyndigheter enligt artikel 9 i Europaparlamentets och rådet förordning om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 2018/1672, nedan *förordningen om kontroller av kontanta medel*, samt att ta emot och analysera den information som de tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter lämnar. Det föreslås därtill att centralens för utredning av penningtvätt skyldighet att ge återkoppling i den gällande 1 mom. 2 punkten preciseras i enlighet med artikel 28 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Detta föreskrivs i 3 mom. som beskrivs nedan.

Det föreslås därtill att *en ny 5 a punkt* fogas till paragrafens 1 mom. enligt vilken samarbete och informationsutbyte med de myndigheter som ansvarar för riktade ekonomiska sanktioner ingår i centralens för utredning av penningtvätt uppgifter. Artikel 66 i det sjätte penningtvättsdirektivet kräver att tillsynsorgan, centralen för utredning av penningtvätt och myndigheterna med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska sanktioner fungerar i nära samarbete med varandra inom sina ansvarsområden och ger varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Konfidentiell information som utbyts enligt den här artikeln ska användas av de nämnda myndigheterna enbart för att utöva sina funktioner inom ramen för detta direktiv eller andra unionsrättsakter och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till utövandet av dessa funktioner. I nuläget utbyter utredningscentralen inom ramen för lagstiftningen aktivt information inte bara med de organ som utövar tillsyn över penningtvättslagen utan också med utrikesministeriet, Tullen och de övriga enheterna vid polisen. Utredningscentralen har redan länge varit medlem av den nationella sanktionssamarbetsgruppen och deltagit i arbetet inom två underarbetsgrupper till sanktionssamarbetsgruppen.

Det föreslås dessutom att 1 mom. *6 punkten* ändras så att den motsvarar kraven på statistik i det sjätte penningtvättsdirektivet. Bestämmelserna om statistik finns i artikel 9 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna ska föra omfattande statistik över frågor av betydelse för effektiviteten hos deras ramverk för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i syfte att utvärdera dessa ramars effektivitet. Centralen för utredning av penningtvätt ska föra statistik över följande: antalet rapporter om tvivelaktiga transaktioner som lämnats till centralen för utredning av penningtvätt och uppföljningen av dessa rapporter, gränsöverskridande förflyttningar av kontanter som överlämnats till finansunderrättelseenheten i enlighet med artikel 9 i förordningen om kontroller av kontanta medel tillsammans med uppföljningen av den inlämnade informationen, antalet och procentandelen rapporter om tvivelaktiga transaktioner som leder till spridning till andra behöriga myndigheter, och när så är tillämpligt, antalet och procentandelen rapporter som leder till vidare utredning, tillsammans med årsrapporten som upprättats av centralen för utredning av penningtvätt enligt artikel 27 i det sjätte penningtvättsdirektivet, uppgifter om antalet gränsöverskridande begäranden som centralen för utredning av penningtvätt har gjort, tagit emot, avslagit och helt eller delvis besvarat, enligt specificerad redovisning per land, och personalresurser som anslagits till centralen för utredning av penningtvätt.

Till paragrafen fogas ett nytt *3 mom.*, som föreskriver om responsen från centralen för utredning av penningtvätt. I artikel 28.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet förutsätts det att sådan

återkoppling ska omfatta åtminstone kvaliteten på informationen som tillhandahålls, rapporteringens läglighet, beskrivningen av misstanken och dokumentationen som tillhandahölls vid inlämningen. Återkopplingen ska inte tolkas som att den ska omfatta konsekvenserna av varje rapport om tvivelaktiga transaktioner. Återkopplingen ska ges minst en gång om året oavsett om det gäller en enskild ansvarig enhet eller grupper eller kategorier av ansvariga enheter, med hänsyn till det samlade antalet tvivelaktiga transaktioner som rapporterats av de ansvariga enheterna. Enligt skälen till direktivet bör syftet för återkopplingen vara att ytterligare förbättra de ansvariga enheternas förmåga att upptäcka och identifiera tvivelaktiga transaktioner och aktiviteter, förbättra kvaliteten på rapporter om tvivelaktiga transaktioner och rapporteringsmekanismerna generellt och ge de ansvariga enheterna viktiga insikter om trender, typer och risker i samband med penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism. När finansunderrättelseenheterna fastställer återkopplingens typ och frekvens bör de i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till områden där rapporteringsverksamheten kan behöva förbättras. Återkoppling ges också på tillsynsorganens fordringar för att dessa ska kunna bedriva riskbaserad tillsyn i enlighet med artikel 40 i direktivet. Centralen för utredning av penningtvätt ska årligen rapportera till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om tillhandahållandet av återkoppling till ansvariga enheter enligt denna artikel och ska tillhandahålla statistik om antalet rapporter om tvivelaktiga transaktioner som lämnats in av de olika kategorierna av ansvariga enheter. Senast den 10 juli 2028 ska Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism utfärda rekommendationer till centralen för utredning av penningtvätt om bästa praxis och strategier för att ge återkoppling, inbegripet om återkopplingens typ och frekvens. Skyldigheten att ge återkoppling ska inte äventyra eventuellt pågående analytiskt arbete som utförs av centralen för utredning av penningtvätt eller eventuella utredningar eller administrativa åtgärder som följer på centralens för utredning av penningtvätt spridning, och ska inte påverka tillämpligheten av kraven på uppgiftsskydd och sekretess. Centralen för utredning av penningtvätt bör också minst en gång per år ge Tullen återkoppling om effektiviteten och uppföljningen av rapporter om fysiska gränsöverskridande pengaflöden.

I 4 mom. föreskrivs det om centralkriminalpolisens skyldighet att årligen till Polisstyrelsen lämna en rapport om verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt. Det föreslås att momentet ändras så att rapporten innehåller information om de trender och typer som identifierats i den information som spridits till andra behöriga myndigheter. Artikel 27 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskriver att den rapport som avses i 4 mom. även ska innehålla information om de trender och typer som identifierats i de filer som spridits till andra behöriga myndigheter. Informationen i rapporten får inte göra det möjligt att identifiera någon fysisk eller juridisk person. I enlighet med det ändrade och flyttade 4 mom. meddelas den statistik som ska ingå i utredningen separat genom förordning av inrikesministeriet.

Det föreslås dessutom att ett nytt 6 mom. läggs till i paragrafen med bestämmelser om att centralen för utredning av penningtvätt ska utse ett ombud för grundläggande rättigheter. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att finansunderrättelseenheternas verksamhet dessutom kan få konsekvenser för enskilda personers grundläggande rättigheter, såsom rätten till skydd av personuppgifter, rätten till privatliv och rätten till egendom. Enligt de aktuella skälen bidrar därför ett utsett ombud för grundläggande rättigheter till att centralerna för utredning av penningtvätt respekterar och skyddar berörda personers grundläggande rättigheter.

Därmed ska centralen för utredning av penningtvätt utse ett ombud för grundläggande rättigheter i enlighet med artikel 20 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Ombudet för grundläggande rättigheter får vara en medlem av centralens för utredning av penningtvätt befintliga personal. Enligt punkt 3 i den nämnda artikeln ska centralen för utredning av

penningtvätt säkerställa att ombudet för grundläggande rättigheter inte tar emot instruktioner som gäller utförandet av ombudet för grundläggande rättigheters uppgifter. Ombudet för grundläggande rättigheter kan inte vara samma person som är personuppgiftsansvarig eftersom det är bäddat för intressekonflikter om samma medlem av personalen sköter både uppgifterna som ombud för grundläggande rättigheter och är personuppgiftsansvarig. Ombudet för grundläggande rättigheter kan dock sköta uppgifter förknippade med dataskydd.

Enligt artikel 20.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska ombudet för grundläggande rättigheter:

a) ge råd till finansunderrättelseenhetens personal om all verksamhet som utförs av finansunderrättelseenheten när ombudet för grundläggande rättigheter anser det nödvändigt, eller på begäran av personalen, utan att hindra eller försena denna verksamhet,

b) främja och övervaka finansunderrättelseenhetens efterlevnad av de grundläggande rättigheterna,

c) avge icke-bindande yttranden om huruvida finansunderrättelseenhetens verksamhet är förenlig med de grundläggande rättigheterna,

d) informera finansunderrättelseenhetens chef om eventuella kränkningar av grundläggande rättigheter inom ramen för finansunderrättelseenhetens verksamhet.

2 a §. *Gemensamma analyser.* Det föreslås att till lagen fogas en *ny 2 a §,* som föreskriver om den nya befogenheten för centralen för utredning av penningtvätt att enligt artikel 32 i det sjätte penningtvättsdirektivet inrätta team för gemensam analys för ett visst ändamål och under en begränsad period, som kan förlängas med ömsesidigt samtycke, för att genomföra operativa analyser av tvivelaktiga transaktioner eller aktiviteter som innefattar en eller flera av de finansunderrättelseenheter som inrättar teamet. Enligt *1 mom.* kan centralen för utredning av penningtvätt delta i team för gemensam analys för att genomföra operativa analyser av tvivelaktiga transaktioner eller aktiviteter och göra en begäran om att inrätta ett team för gemensam analys. I *2, 3* och *4 mom.* finns det bestämmelser om att inrätta team för gemensam analys för ett visst ändamål och under en begränsad period för att genomföra operativa analyser av tvivelaktiga transaktioner eller aktiviteter som innefattar en eller flera finansunderrättelseenheter. Den begränsade perioden kan förlängas med ömsesidigt samtycke. Ett team för gemensam analys får inrättas om centralens för utredning av penningtvätt operativa analyser kräver svåra och krävande analyser med kopplingar till andra medlemsstater eller flera finansunderrättelseenheter genomför operativa analyser där omständigheterna motiverar samordnade, gemensamma åtgärder i de berörda medlemsstaterna. Om teamet för gemensam analys behöver hjälp från en annan finansunderrättelseenhet än de som är del av teamet, kan det begära att denna andra finansunderrättelseenhet ansluter sig till teamet för gemensam analys och översänder finansiella underrättelser och finansiella uppgifter till teamet för gemensam analys. Ett nödvändighetskrav finns inte för utbytet av uppgifter i enlighet med bestämmelsen eftersom detta inte är en tröskel för informationsutbyte i enlighet med artikel 32 i penningtvättsdirektivet.

I *5 mom*. föreskrivs det om tredje parts deltagande i de gemensamma analyserna. Enligt artikel 32.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de finansunderrättelseenheter som deltar i de gemensamma analyserna fastställer de villkor som gäller för tredje parters deltagande och inför åtgärder som garanterar sekretessen och säkerheten för den information som utbyts. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att tredje parters, inbegripet unionens organ och byråer, deltagande kan vara avgörande för att

finansunderrättelseenheternas analyser, inbegripet gemensamma analyser, ska leda till resultat. Finansunderrättelseenheterna kan därför bjuda in tredje parter att delta i den gemensamma analysen, i de fall då sådant deltagande faller inom den aktuella tredje partens befogenhet. Tredje parters deltagande i analysprocessen kan bidra till identifiering av kopplingar mellan finansunderrättelser, brottsinformation och kriminalunderrättelser, förbättra analysen och fastställa om det finns tecken på att ett brott har begåtts. Medlemsstaterna ska säkerställa att den information som utbyts endast används för de ändamål för vilka den gemensamma analysen inrättades. Det sjätte penningtvättsdirektivet preciserar inte tredje parter. I den nya artikeln 12.4 i direktivet om finansiell information föreskrivs det att centralen för utredning av penningtvätt i relevanta fall kan uppmana Europol att stödja den när den utför den avsedda gemensamma analysen förutsatt att alla deltagande centraler för utredning av penningtvätt samtycker till detta, inom ramen för Europols mandat och för utförandet av de uppgifter som anges i artikel 4.1 h och z i Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (EU) 2016/794, nedan *Europol-förordningen*, och utan att det påverkar befogenheterna för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt penningtvättsförordningen.

I *6 mom.* föreskrivs det om rättigheterna för centralen för utredning av penningtvätt att överlåta de uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom. i denna lag till analysteamets medlemmar. För 4 och 6 mom. i paragrafen bör det observeras att nödvändighet inte enligt artikel 32 i det sjätte penningtvättsdirektivet är en förutsättning för rätt att lämna ut uppgifter.

2 b §. *Tillhandahållande av information till tillsynsorgan.* Det föreslås att till lagen fogas en ny 2 b §, som föreskriver om skyldigheten för centralen för utredning av penningtvätt att tillhandahålla information till tillsynsorganen i enlighet med artikel 23 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I *1 mom.* föreskrivs det om den information som kan ha betydelse för tillsynen enligt 5 kap. i penningtvättslagen som centralen för utredning av penningtvätt åtminstone på det sätt som avses i penningtvättslagen ska tillhandahålla till den behöriga tillsynsmyndigheten antingen på eget initiativ eller på begäran. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att ett effektivt samarbete och informationsutbyte mellan finansunderrättelseenheter och tillsynsorgan är av avgörande betydelse för det finansiella systemets integritet och stabilitet. Det säkerställer en övergripande och konsekvent strategi för att förebygga och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, förbättrar effektiviteten i unionens system för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och skyddar ekonomin mot de hot som olaglig finansiell verksamhet utgör. Information som finansunderrättelseenheterna förfogar över, till exempel information om kvaliteten på och antalet rapporter om tvivelaktiga transaktioner som lämnas av de ansvariga enheterna, information om kvaliteten på och punktligheten för de ansvariga enheternas svar på finansunderrättelseenheternas begäranden om information, och information om typer av, trender och metoder för penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, kan hjälpa tillsynsorganen att identifiera områden där riskerna är högre eller där efterlevnaden är svag och därigenom ge dem en inblick i huruvida tillsynen behöver stärkas i förhållande till specifika ansvariga enheter eller sektorer.

I *2 mom.* föreskrivs det om centralen för penningtvätts skyldighet att alltid meddela tillsynsorganen när information som den förfogar över indikerar att de ansvariga enheterna eventuellt bryter mot penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

I *3 mom.* föreskrivs det om begränsningar i innehållet i uppgifterna. Enligt detta moment får information som tillhandahålls med stöd av denna paragraf inte innehålla några uppgifter om specifika fysiska eller juridiska personer eller fall, inbegripet fysiska eller juridiska personer som är föremål för en pågående analys eller utredning, eller som kan leda till identifiering av fysiska eller juridiska personer med undantag för fall där det är absolut nödvändigt för tillämpning av 2 mom.

2 c §. *Föreläggande om uppföljning av transaktioner eller aktiviteter*. Det föreslås att till lagen fogas en *2 c §,* vars *1 mom*. innehåller bestämmelser om befogenhet enligt artikel 25 i det sjätte penningtvättsdirektivet för centralen för utredning av penningtvätt att instruera ansvariga enheter att under en av centralen för utredning av penningtvätt fastställd tidsperiod övervaka de transaktioner eller aktiviteter som utförs via ett eller flera bankkonton eller betalkonton eller konton för kryptotillgångar eller andra affärsförbindelser som förvaltas av den ansvariga enheten för personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att närmare övervakning av ett konto eller en affärsförbindelse kan ge finansunderrättelseenheten ytterligare insikter i kontoinnehavarens transaktionsmönster och leda till att man i tid upptäcker ovanliga eller tvivelaktiga transaktioner eller aktiviteter som kan motivera ytterligare åtgärder från finansunderrättelseenhetens sida, inbegripet tillfälligt avbrytande av kontot eller affärsförbindelsen, analys av insamlade underrättelser och spridning av dessa till utredande och lagförande myndigheter. Beslut om sändning av en order om övervakning görs av en polisman som arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Bedömningen av betydande risk ska grunda sig på en helhetsbedömning. Detta kan bland annat påverkas av personens tidigare brottsliga beteende i anknytning till penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism. Därtill kan även andra uppgifter som indikerar brottslig verksamhet samt antalet tvivelaktiga affärstransaktioner som polisen känner till påverka helhetsbedömningen. Förekomsten av en betydande risk får dock inte förutsätta att en förundersökning har inletts, utan en betydande risk kan realiseras redan innan en förundersökning inleds bland annat när centralen för utredning av penningtvätt utgående från tillgänglig information har grundad orsak att på goda grunder anta att personen har för avsikt att göra sig skyldig till, gör sig skyldig till eller redan har gjort sig skyldig till penningtvätt, förbrott till detta eller finansiering av terrorism. Vid bedömningen ska åtminstone tillförlitligheten i de tillgängliga uppgifterna och informationskällan beaktas. I detta hänseende bör det också beaktas att en lätt eller normal risk för att personen ska göra sig skyldig till penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism inte berättigar till en sådan spårningsföreskrift till den ansvariga enheten, utan att risken ska vara betydande. Denna kvalificeringsgrund kan vara aktuell bland annat om informationen har inhämtats av en särskilt tillförlitlig källa eller av flera olika källor eller om det finns obestridliga bevis som grund för informationen (exempelvis upprepade betaltransaktioner, som klart indikerar penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism). I detta hänseende bör det också beaktas vilka effekterna blir om risken realiseras, så att risken kan anses vara mer betydande om brottet har betydande effekter på det allmänna eller privata intresset än om det endast finns en liten risk för förmögenhetsskada. Vid bedömningen kan man även beakta om personen tidigare dömts för penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism. Det sjätte penningtvättsdirektivet kräver dessutom att medlemsstaterna säkerställer att finansunderrättelseenheterna har befogenhet att instruera den ansvariga enheten att rapportera om resultaten av övervakningen. Detta kan göras exempelvis genom en anmälan i enlighet med artikel 69 i penningtvättsförordningen. När en ansvarig enhet får en spårningsanvisning i enlighet med denna paragraf ska den iaktta de riskbaserade verksamhetsprinciperna, metoderna och tillsynsåtgärderna för ansvariga enheter i enlighet med penningtvättsförordningen.

I *2 mom.* föreskrivs det om befogenheterna för en polisman inom befälet som arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt att på basis av en utländsk central för utredning av penningtvätts begäran ge en i 1 mom. avsedd order till den ansvariga enheten.

2 d §. *Underrättelser till rapporteringsskyldiga om risker.* Det föreslås att en ny *2 d §* fogas till lagen och att den paragrafens *1 mom.* ska innehålla bestämmelser om en ny befogenhet för centralen för utredning av penningtvätt att i enlighet med artikel 26 i det sjätte penningtvättsdirektivet enligt kapitel III i penningtvättsförordningen varna ansvariga enheter om information som är relevant för utförandet av åtgärder för kundkännedom. Beslutet om riskunderrättelse fattas av en polisman tillhörande befälet som arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Uppgifterna i riskunderrättelsen innehåller typer av transaktioner eller aktiviteter som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism eller specifika personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism eller specifika geografiska områden som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vid bedömningen av betydande risk bör det primärt beaktas att när personen är misstänkt för penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism är det en betydande risk förknippad med personen i denna verksamhet. Förekomsten av en betydande risk kan dock inte förutsätta att en förundersökning har inletts, utan en betydande risk kan realiseras redan innan en förundersökning inleds bland annat när centralen för utredning av penningtvätt utgående från tillgänglig information på goda grunder har orsak att anta att personen har för avsikt att göra sig skyldig till, gör sig skyldig till eller redan har gjort sig skyldig till penningtvätt, förbrott till detta eller finansiering av terrorism. Vid bedömningen bör åtminstone tillförlitligheten i de tillgängliga uppgifterna och informationskällan beaktas. I detta hänseende bör det också beaktas att en lätt eller normal risk för att personen ska göra sig skyldig till penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism inte berättigar till en sådan spårningsföreskrift till den ansvariga enheten utan att risken ska vara betydande. Denna kvalificeringsgrund kan vara aktuell bland annat om informationen har inhämtats av en särskilt tillförlitlig källa eller av flera olika källor eller om det finns obestridliga bevis som grund för informationen (exempelvis upprepade betaltransaktioner, som klart indikerar penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism). I detta hänseende bör det också beaktas vilka effekterna blir om risken realiseras, så att risken kan anses vara mer betydande om brottet har betydande effekter på det allmänna eller privata intresset än om det endast finns en liten risk för förmögenhetsskada. Vid bedömningen kan man även beakta om personen tidigare dömts för penningtvätt, förbrott eller finansiering av terrorism.

I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att sådana underrättelser kan ge de ansvariga enheterna underlag till deras förfaranden för kundkännedom och säkerställa att de är förenliga med riskerna, bidra till uppdateringen av deras riskbedömnings- och riskhanteringssystem i enlighet med detta och ge dem ytterligare information som kan skapa ett behov av skärpta åtgärder för kundkännedom avseende vissa kunder eller transaktioner som utgör större risk.

Enligt *2 mom.* gäller riskunderrättelsen i 1 mom. under en period som föreskrivs av centralen för utredning av penningtvätt och som varar högst sex månader. Vid bedömningen av den riskanmälan som getts med stöd av denna paragraf ska den ansvariga enheten iaktta de för ansvariga enheter riskbaserade verksamhetsprinciperna i penningtvättsförordningen.

I *3 mom.* föreskrivs det om en skyldighet i enlighet med artikel 26.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet för centralen för utredning av penningtvätt att årligen förse ansvariga

enheter med strategisk information om typer, riskindikatorer och trender inom penningtvätt och finansiering av terrorism.

3 §. *Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.* Penningtvättsregistret är ett personregister för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism som centralen för utredning av penningtvätt upprätthåller med hjälp av automatisk databehandling. I registret lagras uppgifter om exempelvis misstänkta penningtvättsbrott och personer förknippade med dem. Utöver vad som föreskrivs i lagen om centralen för utredning av penningtvätt tillämpas på behandlingen av personuppgifter i penningtvättsregistret den allmänna dataskyddsförordningen, lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten samt lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

EU-regleringen kräver inte direkt att ett penningtvättsregister grundas, trots att regleringen ålägger medlemsstaterna vissa förpliktelser för exempelvis den säkerställandet av de tekniska resurserna hos centralen för utredning av penningtvätt såsom i artikel 19.5 i det sjätte penningtvättsdirektivet, utan det är fråga om ett register som grundats genom nationell lagstiftning, dvs. nationell tilläggsreglering. Enligt den gällande penningtvättslagen får penningtvättsregistret nödvändiga uppgifter och dokument som inhämtats och erhållits för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina uppgifter i enlighet med 2 § samt 4 och 5 §. Vissa uppgifter som lagras i registret grundar sig på de befogenheter som föreskrivits centralen för utredning av penningtvätt till följd av penningtvättsdirektiven, andra på den nationella lagstiftningen. För föreskrifterna om penningtvättsregistret är det nödvändigt att säkerställa att bestämmelserna motsvarar FATF:s rekommendationer och kraven i penningtvättsdirektivet om sekretessen kring innehållet i anmälningarna om tvivelaktiga affärstransaktioner, inklusive anmälarens identitet. Centralen för utredning av penningtvätt ingår i centralkriminalpolisen och dess befogenheter föreskrivs också i polislagen, till vilken 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt hänvisar.

Det föreslås att den gällande paragrafen ändras så att innehållet i *5* och *9 mom.* ändras. Paragrafens 5 mom. preciseras att motsvara artikel 36.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet, som kräver att centralerna för utredning av penningtvätt inte lämnar ut källan till anmälan om den tvivelaktiga transaktionen, när de besvarar begäranden om information från behöriga myndigheter enligt 2 § eller när de sprider resultaten av sina analyser enligt 2 §. I den nämnda punkten i direktivet hänvisas det till punkt 1 i samma artikel, där även organisationen är listad utöver den person som gör anmälan. Därmed utvidgar det sjätte penningtvättsdirektivet sekretessen jämfört med nuläget. I den nämnda punkten i direktivet konstateras det dessutom att denna punkt inte påverkar tillämplig nationell straffprocessrätt och därför föreslås det att en noggrannare beskrivning av de situationer då utredningscentralen får överlämna anmälarens namn och identitet införs i momentet. Med anmälare avses enligt 36.1 artikeln de ansvariga enheterna och deras anställda, eller personer i en likvärdig ställning, inbegripet ombud och distributörer. Till dessa situationer hör de olika faserna i brottsprocesser, där information behövs om sådan penningtvätt och finansiering av terrorism med vilket egendomen eller vinningen av brottet från penningtvätten eller finansieringen av terrorism har fåtts eller skulle fås samt för förundersökning, åtalsprövning, domstolsbehandling och verkställande av straff av brott i enlighet med bilaga I i Europol-förordningen. Uppgifterna får dessutom lämnas för förhindrande och avslöjande av brott samt för skydd av den nationella säkerheten. På detta sätt säkerställer man att uppgifterna får lämnas till exempel till skyddspolisen, vars ställning som förundersökningsmyndighet ströks i samband med att de nya underrättelselagarna trädde i kraft och utnyttjar det nationella handlingsutrymmet för tillämpningen av den nationella straffprocessrätten.

Skyddet av den nationella säkerheten baserar sig i Finland på förvaltningsövergripande samarbete, som leds av statsrådet. Befogenheterna att skydda den nationella säkerheten och befogenheterna fördelas mellan olika myndigheter i enlighet med de lagstadgade uppgifter av vilka de viktigaste är polisen, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet och skyddspolisen. Eftersom det för penningtvättsregistrets del är fråga om ett register grundat på nationell lagstiftning, vars uppgifter delvis grundar sig på de uppgifter och befogenheter som centralen för utredning av penningtvätt har med stöd av EU-regleringen och delvis på den nationella lagstiftningen, utgör kraven i EU-regleringen inget hinder för användning och utlämnande av de lagrade uppgifterna i uppdrag för den nationella säkerheten.

Vid bedömningen av det nationella handlingsutrymmet i fråga om bestämmelserna om penningtvätt ska EU-domstolens (EU-domstolens) dom i mål C-817/19 (*Ligue des droits humains ASBL vs. Conseil des ministres*) dom om tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 om användning av passageraruppgifter för förebyggande, avslöjande och utredning av terroristbrott och fast brottslighet samt för lagföring av sådana brott (nedan *PNR-direktivet*) beaktas. I målet ansåg domstolen att de uppgifter som med stöd av direktivet samlats in i ett system som inrättats på basis av direktivet på grund av principen om ändamålsbundenhet i dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet avseende brottmål fick användas endast för grov brottslighet och sådan brottslighet som har ett objektivt samband med direktivets syften. Den bestämmelse som gäller PNR-direktivet gäller det system som införts genom PNR-direktivet och som innehåller de uppgifter som föreskrivs i PNR-direktivet. I den domen är det fråga om användning av exakt samma uppgifter för användningsområden i sel som enligt domstolen inte är förenliga med direktivet. Såsom nämns ovan finns det inga bestämmelser om inrättande av ett penningtvättsregister eller om dess datainnehåll i EU-lagstiftningen.

Den nationella säkerheten har uttryckligen definierats som varje medlemsstats exklusiva befogenhet och lämnats utanför den direkta EU-regleringen, och den omfattas inte heller av EU:s allmänna dataskyddsförordning. I detta hänseende bör det därtill observeras att användningen och utlämnandet av uppgifterna i penningtvättsregistret i Finland har utvidgats redan genom de ändringar som tidigare gjorts i lagen om centralen för utredning av penningtvätt som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan.

Skyddspolisen och andra myndigheter som är behöriga att säkerställa den nationella säkerheten har rätt till uppgifter förknippade med skyddet av den nationella säkerheten, men tilläggskvalificeringen ”mot aktivitet som utgör ett allvarligt hot” används inte. Bestämmelsen förblir i fråga om detta oförändrad, där det inte finns någon motsvarande ytterligare kvalifikation. Bestämmelser om ytterligare kvalifikation skulle ge skyddspolisen och andra behöriga myndigheter rätt att få information och i allmänhet rätt att få information för att skydda den nationella säkerheten. Ändringen innebar eventuellt ändringar i tolkningen av de nuvarande grunderna för utlämnande av uppgifter, vilket i sin tur också kan försvaga skyddet av den nationella säkerheten. För närvarande kan uppgifterna i penningtvättsregistret användas till exempel för försvarsministeriets begäran om utlåtande vid tillståndsprövning i samband med fastighetsköp. Det är oklart om och i vilken omfattning uppgifter kan lämnas ut bl.a. i dessa situationer.

Till denna del bör det noteras att befogenheterna för den myndighet som är central när det gäller att skydda den nationella säkerheten, dvs. skyddspolisen, inte i den nationella lagstiftningen har begränsats till att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Skyddspolisens verksamhet grundar sig på lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning, polislagen och polisförvaltningslagen. Formuleringen ”allvarligt hotar den nationella säkerheten” har använts när 10 § i Finlands grundlag ändrades (RP 198/2017 rd – GrUB 4/2018

rd) i anslutning till bestämmelserna om begränsning av hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden. Det torde dock vara klart att tröskeln för att bryta det skydd för förtroliga meddelanden som föreskrivs i grundlagen och för att lämna ut uppgifter ur en myndighets register till en annan behörig myndighet för att myndigheten ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter ska vara på olika nivå. Bestämmelser om civil underrättelseinhämtning finns i 5 a kap. i polislagen, där det i 4 § ställs som villkor för användning av skyddspolisens metoder för underrättelseinhämtning att användningen är nödvändig för att få viktig information om sådan verksamhet som är föremål för civil underrättelseinhämtning och som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Enligt 2 § i den lagen är skyddspolisens metoder för underrättelseinhämtning teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning, teknisk observation av utrustning, inhämtande av identifieringsuppgifter om teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor. Metoder för underrättelseinhämtning är dessutom platsspecifik underrättelseinhämtning, kopiering, kopiering av försändelser samt stoppande av försändelser för kopiering. Det är värt att notera att det inte har föreskrivits att den metod för underrättelseinhämtning som gäller civil underrättelseinhämtning ska vara uppgifter som lämnas ut från en annan myndighet.

De nationella tolkningarna av att skyddspolisens rätt att få uppgifter kategoriskt förutsätter ytterligare kvalificering ”för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar skyddspolisen” torde ha samband med Europeiska unionens domstols domar i de förenade målen *C-793/19 och C-794/19 Förbundsrepubliken Tyskland mot SpaceNet AG (C 793/19) och Telekom Deutschland GmbH (C 794/19)*, där Europeiska unionens domstol bland annat har konstaterat att det direktiv om integritet och elektronisk kommunikation 2002/58/EG som avses där, artikel 15.1, i dess lydelse enligt direktiv 2009/136/EG, jämförd med artiklarna 7, 8, 11 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att den utgör hinder för nationella lagstiftningsåtgärder som föreskriver allmän och odifferentierad lagring av trafik- och lokaliseringsuppgifter i syfte att bekämpa grov brottslighet och förebygga allvarliga hot mot den allmänna säkerheten. Samtidigt konstaterade EU-domstolen dock att direktivet om integritet och elektronisk kommunikation inte utgör något hinder för nationella lagstiftningsåtgärder som för att garantera den nationella säkerheten tillåter att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster åläggs att lagra trafik- och lokaliseringsuppgifter i allmänhet och utan åtskillnad i situationer där den berörda medlemsstatens nationella säkerhet utsätts för ett allvarligt hot som visar sig vara verkligt och befintligt eller förutsägbart, och antingen en domstol eller ett oberoende förvaltningsorgan med bindande verkan. utföra en effektiv kontroll av beslutet att utfärda ett sådant föreläggande i syfte att kontrollera att någon av dessa situationer föreligger och att de villkor och garantier som ska fastställas är uppfyllda, föreläggandet får endast meddelas för en period som är begränsad till vad som är absolut nödvändigt, men som kan förlängas om hotet kvarstår.

Det är juridiskt sett mycket oklart varför ovannämnda domar om allmänt och odifferentierat bevarande av trafik- och lokaliseringsuppgifter i anslutning till direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och vissa rättigheter och friheter som erkänns i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna har ansetts nationellt tillämpliga på all reglering av den information som lämnas ut till skyddspolisen. De ovannämnda domarna hänför sig till information som enligt nationella bestämmelser ska inhämtas med hjälp av metoder för underrättelseinhämtning. Till denna del ska uppmärksamhet fästas vid att för de uppgifter som fås ur penningtvättsregistret gäller skyddspolisens rätt till uppgifter inte civil underrättelseinhämtning, utan informationsutbyte mellan myndigheter för skötsel av skyddspolisens lagstadgade uppgifter. Föreskrifterna om skyddspolisens uppgifter finns i 10 § i polisförvaltningslagen

(110/1992), enligt vilken skyddspolisens uppgift är att inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Skyddspolisen ska även upprätthålla och utveckla en allmän beredskap för att upptäcka och förhindra aktivitet som hotar samhällets säkerhet. Skyddspolisen har också i uppdrag att utföra säkerhetsutredningar. Skyddspolisen har alltså fortfarande uppgifter i exempelvis anknytning till brottsbekämpning och inte enbart uppgifter förknippade med dess underrättelseinhämtningsbefogenheter.

I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet förtydligas det dessutom att kraven i artikel 36.1 i det nämna direktivet på att anmälarens uppgifter ska vara sekretessbelagda dock inte bör hindra centralerna för utredning av penningtvätt från att sprida relevant information, till exempel information om IBAN-nummer eller BIC- eller Swiftkoder.

Paragrafens *9 mom*. preciseras för sin del så att det motsvarar kraven på sekretess i artikel 19.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Momentet kompletteras med kravet på att personalen vid centralen för utredning av penningtvätt är bunden av motsvarande sekretess som föreskrivs i 81 § i penningtvättslagen. I momentet görs dessutom en språklig rättelse av stavningen av den allmänna dataskyddsförordningen. I det sjätte penningtvättsdirektivet krävs det därtill att personalen vid centralen för utredning av penningtvätt dessutom ska upprätthålla god yrkesmässig standard inbegripet goda yrkesetiska normer gällande dataskydd, personalen ska ha stor integritet och ha rätt kompetens när det gäller etisk hantering av stora datamängder. Centralen för utredning av penningtvätt ska dessutom ha riktlinjer för att förebygga och hantera intressekonflikter. De nämnda kraven uppfylls redan på annat håll i lagstiftningen om tjänstemän och myndigheter.

4 §. *Centralens rätt att få och använda uppgifter.* Det föreslås att den gällande paragrafen ändras så att lämnandet av uppgifter stryks ur rubriken eftersom bestämmelserna om lämnandet av uppgifter flyttas till de nya, föreslagna paragraferna. Bestämmelserna i *1* och *2 mom.* motsvarar de gällande bestämmelserna med undantag för en språklig rättelse av 1 mom. Innehållet i *3 mom.* preciseras, *4 mom. stryks* och dess innehåll överförs till en ny, föreslagen 4 a §, *5 mom. stryks* och dess innehåll överförs till en ny, föreslagen 4 b § 1 mom. och att innehållet i *6 mom.* preciseras. Till följd av att 4 och 5 mom. flyttas till andra paragrafer blir 6 mom. nytt 4 mom. i paragrafen. För penningtvättsregistrets del hänvisas det till motiveringarna till 3 § ovan.

Det i paragrafen gällande 3 mom. preciseras med ett tillägg att informationen får överlåtas via säkra och skyddade kanaler eftersom detta krävs enligt artikel 19.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I det gällande 6 mom., det vill säga det nya 4 mom. görs en teknisk rättelse, som ändrar hänvisningen till penningtvättslagen till en hänvisning till penningtvättsförordningen, eftersom regleringen om bevarandet av uppgifterna inte längre finns i penningtvättsdirektivet utan i artikel 77 i penningtvättsförordningen. I skälen till det sjätte direktivet konstateras det att befogenheterna för centralen för utredning av penningtvätt omfattar rätten att direkt eller indirekt få tillgång till de finansiella och administrativa uppgifter samt brottsbekämpningsrelaterad information som de behöver för att bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt den gällande 4 § 1 och 2 mom. har centralen för utredning av penningtvätt omfattande befogenheter att få information av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, inbegripet vid behov deras chefer och anställda samt av en enskild sammanslutning, stiftelse eller person. Enligt 16 § 1 mom. i lagen om

behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, nedan *polisens personuppgiftslag*) har polisen därtill trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister ur de register som listats i bestämmelsen, bland andra trafik- och transportregistret, befolkningsdatasystemet, fastighetsdatasystemet och handelsregistret. Lagarna om datasystem och register innehåller också bestämmelser om överlämnande av information till förundersökningsmyndigheter (se t.ex. 6 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002)). I 3 kap. 17 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om utlämning av uppgifter till polisens personregister genom en direkt anslutning eller för registrering som en datamängd. Paragrafen föreskriver om de myndigheter som får lämna ut uppgifter till polisen genom direkt anslutning eller för registrering som en datamängd. Skyddspolisen, justitieförvaltningens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet är exempel på myndigheter som nämns i bestämmelsen.

Enligt artikel 21.1 led a och b i det sjätte penningtvättsdirektivet finns en förteckning över de databaser och register till vilka centralen för utredning av penningtvätt ska ha direkt och omedelbar tillgång. Här följer en förteckning över de databaser och register som avses i punkten samt deras finländska motsvarigheter och hurdan tillgång centralen för utredning av penningtvätt har till dem med stöd av den gällande nationella lagstiftningen.

- Information som i enlighet med artikel 16 finns i de nationella centraliserade automatiserade mekanismerna– i Finland uppgifterna i 4 och 6 § i övervakningssystemet för bank- och betalkonton till vilket centralen för utredning av penningtvätt har tillgång i enlighet med 3 § 1 och 6 mom. i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. Informationen överlämnas med ett sammanställningsprogram som Tullen administrerar (7 a § i den lagen).

- Information inhämtad av ansvariga enheter, inbegripet information om överföringar av medel enligt definitionen i artikel 3.9 i förordningen om finansiell information och överföringar av kryptotillgångar enligt definitionen i artikel 3.10 i den förordningen – centralen för utredning av penningtvätt har enligt 4 § 1 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt rätt att få information av de ansvariga enheterna. Informationen inhämtas av respektive instans.

- Information om hypotekslån och lån – Lagfarts- och inteckningsregistret och företagsinteckningsregistret är offentliga register. Centralen för utredning av penningtvätt får information om lån genom att med stöd av 4 § 1 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt be dem direkt av de ansvariga enheterna. Varken centralen för utredning av penningtvätt eller polisen har lagstadgad rätt att få information ur det positiva kreditupplysningsregistret (lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022), om det inte gäller handräckning till polisen (den lagens 3 §, som hänvisar till 26 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet).

- Information som finns i databaserna för nationell valuta och valutaväxling – det finns inte sådana databaser i Finland.

- Information om värdepapper – bestämmelserna gällande informationsskyldighet om värdepapper finns i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet. Enligt 8 kap. 2 § i den lagen ska trots bestämmelserna om tystnadsplikt information om värdepapper lämnas ut till de myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information. För placeringsfondernas del finns bestämmelserna om skyldighet att

lämna ut information i lagen om placeringsfonder, enligt vars 26 kap. 1 § fondbolaget och förvaringsinstitutet har rätt att lämna uppgifter endast till åklagar- eller förundersökningsmyndigheter för utredande av brott samt till myndigheter som enligt lag annars har rätt att få sådana uppgifter. Med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt inbegärs informationen separat av varje skild enhet.

– Skatteuppgifter, inbegripet uppgifter som innehas av skattemyndigheterna samt uppgifter som erhållits i enlighet med artikel 8.3 a i rådets direktiv 2011/16/EU (40) om upphävande av rådets direktiv 77/799/EEG – uppgifterna om beskattning är i synnerhet på grund av skyddet för den personliga integriteten enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) till största delen sekretessbelagda. Enligt lagens 19 § kan Skatteförvaltningen utan hinder av sekretessplikten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till åklagar- och förundersökningsmyndigheter bland annat för förebyggande, utredning och åtal av brott. Med stöd av 4 § kan centralen för utredning av penningtvätt inbegära informationen av Skatteförvaltningen. Hos polisen pågår beredningen av gränssnitt till såväl skatteuppgifterna och inkomstregistret som också till Enheten för utredning av grå ekonomis fullgöranderapporter.

– Information om offentliga upphandlingsförfaranden för varor eller tjänster, eller koncessioner – enligt 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt kan centralen för utredning av penningtvätt inhämta dessa uppgifter.

– Information från bankkontoregistrens sammankopplingssystem, som avses i artikel 16 i det sjätte penningtvättsdirektivet, samt från nationella fastighetsregister eller elektroniska datasöksystem – I Finland informationen om ett system för sammankoppling av information i 4 kap. 17 j § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton samt fastighetssystemet, som omfattar både lagfarts- och inteckningsregistret (3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster, fastighetsregisterlagen (392/1985). Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att inhämta den nämnda informationen med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Enligt vad som beskrivits ovan har centralen direkt och omedelbar tillgång till systemet för övervakning av bankkonton och betalkonton och den kommer också att ha tillgång till sammankopplingssystemet. Med stöd av 16 § 1 mom. 14 punkten i polisens personuppgiftslag har den också direkt och omedelbar tillgång till fastighetsinformationssystemet.

– Information i nationella medborgar- och befolkningsregister över fysiska personer – i Finland befolkningsdatasystemet (lagen om befolkningsdatasystemet och lagen om de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, 661/2009). Med stöd av 16 § 1 mom. 11 punkten i polisens personuppgiftslag har centralen för utredning av penningtvätt direkt och omedelbar tillgång till systemet.

– Information i nationella register över pass och visum – med stöd av 16 § 1 mom. 7 och 8 punkten samt 17 § 1 mom. 4 punkten i polisens personuppgiftslag har centralen för utredning av penningtvätt tillgång till dessa. Bestämmelserna om användning av uppgifterna i passregistret föreskrivs i 11–15 § i polisens personuppgiftslag.

– Information i databaser över gränsöverskridande resor – i Finland passagerarinformationssystemet. Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att

inhämta den nämnda informationen i enlighet med 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt och den har tillgång till databaserna över gränsöverskridande resor i Finland med stöd av 16 § 1 mom. 15 punkten i polisens personuppgiftslag. Polisen använder ett passagerarinformationssystem som samlar in och behandlar flygtrafikens passagerarregisteruppgifter (Passenger Name Record, PNR) och resenärens förhandsuppgifter (API) på det sätt som föreskrivs i lag.

- Information i kommersiella databaser, inbegripet företags- och handelsregister och databaser över personer i politiskt utsatt ställning – I Finland de uppgifter som finns i handels- och företagsregistret. Med stöd av 16 § 1 mom. 5 punkten i polisens personuppgiftslag har centralen för utredning av penningtvätt direkt och omedelbar tillgång till handelsregistret. Ett gränssnitt har byggts till Patent- och registerstyrelsens Virre-informationstjänst. Det finns ingen central databas över personer i politiskt utsatt ställning i Finland.

- Information i nationella register över motorfordon, flygplan och vattenfarkoster – i Finland finns trafik- och transportregistret (lag om transportservice (320/2017)). Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att inhämta den nämnda informationen med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Polisen har direkt och omedelbar tillgång med stöd av 16 § 1 mom. 1 punkten i polisen personuppgiftslag.

- Information i nationella socialförsäkringsregister – i enlighet med 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt inhämtas informationen direkt främst av Folkpensionsanstalten, om man exempelvis misstänker missbruk av sociala stöd.

- Tulluppgifter, inbegripet gränsöverskridande fysiska överföringar av kontanter – polisen har inte tillgång till tulluppgifter eller information om anmälda överföringar av kontanter. Tulluppgifter kan lämnas till polisen i enlighet med 20 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen bland annat för förebyggande och avslöjande av brott. Anmälningar om överföringar av kontanter som Tullen mottagit enligt förordningen om kontanta medel och lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen (432/2021) lämnas till centralen för utredning av penningtvätt (artikel 9 i förordningen). Till polisen överlämnas de endast vid en begränsad grupp misstankar om allvarliga brott (11 § i den lagen).

- Information i nationella vapenregister – I Finland vapenregistret. Tillgång med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (bland annat för utredning av penningtvätt eller av finansiering av terrorism förknippad med vapenhandel) samt 5 kap. 18 § i lagen om polisens personregister (509/1995) och 1 § i polislagen.

- Information i nationella register över verkligt huvudmannaskap (4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt). Polisen har enligt 16 § 1 mom. 5 punkten i polisens personuppgiftslag direkt och omedelbar tillgång till registret. Gränssnittet med Patent- och registerstyrelsens Virre-informationstjänst byggdes 2025.

- Uppgifter som finns tillgängliga via sammankoppling av centrala register i enlighet med artikel 10.19 – i Finland de uppgifter som avses i 18 § i penningtvättslagen och som finns tillgängliga via sammankopplingen av de centraliserade registren om verkligt huvudmanskap. Centralen för utredning av penningtvätt kommer med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt att ha direkt och omedelbar tillgång till detta.

- Information i register över ideella organisationer – i Finland de uppgifter som finns i förenings- och stiftelseregistret. Inhämtas med en separat begäran om information. Det finns dessutom uppgifter om stiftelser i Virre samt om föreningar i ePortti, som kan inhämtas med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

- Information som innehas av finansiella tillsynsorgan i enlighet med artiklarna 61 och 67.2 – de uppgifter som de behöriga myndigheterna i Finland förvaltar över enligt 74, 78 och 84 § i den föreslagna penningtvättslagen.

- Databaser som grundats i enlighet med kommissionens förordning om upprättande av ett unionsregister i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG och Europaparlamentets och rådets beslut nr 280/2004/EG och nr 406/2009/EG samt om upphävande av kommissionens förordningar (EU) nr 920/2010 och (EU) nr 1193/2011 som lagrar uppgifter om handel med utsläppsrätter för koldioxid i enlighet med nämnda förordning såsom Unionens register, innehåller uppgifter om handeln med koldioxidutsläpp. Tillgången till dessa databaser är begränsad och användningen av dem övervakas noggrant. Polisen kan få tillgång till dessa databaser om det är nödvändigt för brottsundersökning eller orsaker relaterade till säkerheten.

- Information om företags årsredovisning – i Finland information om företagens årsbokslut i handelsregistret. Uppgifterna fås av Patent- och registerstyrelsen genom informationstjänsten Virre. Förfrågan hos Patent- och registerstyrelsen eller hämtning av informationen via det direkta användargränssnittet med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

- Nationella register över migration och immigration – i Finland informationen i IT-tjänsterna för utlänningsärenden. Polisen har enligt 16 § 1 mom. 8 punkten i polisens personuppgiftslag direkt och omedelbar tillgång till Migrationsverkets datasystem.

- Information som innehas av handelsdomstolar – i Finland den information som marknadsdomstolen förvaltar. Informationen inhämtas med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

- Information som finns i insolvensdatabaser och hos insolvensförvaltare – i Finland information som finns i Insolvensregistret och som Utsökningsverket förvaltar. Informationen inhämtas med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Centralen för utredning av penningtvätt har också i fortsättningen direkt och omedelbar tillgång till de uppgifter som Utsökningsverket förvaltar så att Utsökningsverket på begäran lämnar dem till centralen för utredning av penningtvätt.

- Information om medel och andra tillgångar som frysts eller immobiliserats enligt riktade ekonomiska sanktioner – Information inhämtas bl.a. av Utsökningsverket och utrikesministeriet med stöd av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Enligt det ovan presenterade har centralen för utredning av penningtvätt med stöd av gällande lagstiftning tillgång till all information i enlighet med artikel 21.1 led a och b i det sjätte penningtvättsdirektivet. Därtill ska centralen för utredning av penningtvätt enligt 21.1 led c ha direkt och omedelbar tillgång till brottsbekämpningsrelaterad information, vilket omfattar

1. all slags information eller data som redan innehas av behöriga myndigheter i samband med förebyggande, förhindrande, upptäckt, utredning eller lagföring av brott,

2. all slags information eller data som innehas av offentliga myndigheter eller privata enheter i samband med förebyggande, förhindrande, upptäckt, utredning eller lagföring av brott och som är tillgänglig för behöriga myndigheter utan vidtagande av tvångsåtgärder enligt nationell rätt.

Enligt det sjätte penningtvättsdirektivet hör till denna information bland annat brottsregister samt information om utredningar, information om frysning eller beslagtagande av tillgångar, eller om andra utredningsåtgärder eller interimistiska åtgärder och information om fällande domar och förverkade tillgångar. Enligt artikel 21.3 ska medlemsstaterna säkerställa att centralen för utredning av penningtvätt när så är möjligt beviljas direkt tillgång till den information som anges i punkt 1 första stycket c. I de fall när centralen för utredning av penningtvätt ges indirekt tillgång till information ska den enhet eller myndighet som innehar den begärda informationen tillhandahålla den med nödvändig skyndsamhet. Medlemsstaterna får tillåta begränsning av tillgången till den brottsbekämpningsrelaterade information som avses i första stycket från fall till fall, om tillhandahållandet av sådana uppgifter sannolikt kommer att äventyra en pågående utredning. I Finland är det utredningsledaren som fattar beslut om sekretess under förundersökningen i enlighet med bestämmelserna i förundersökningslagen. Detta betyder att utredningsledaren i sista hand har bestämmanderätt gällande hur information får utnyttjas under en pågående förundersökning utan att äventyra förundersökningen.

Enligt 4 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt har centralen för utredning av penningtvätt, trots sekretessbestämmelserna, rätt att få information om företagshemligheter eller uppgifter om en enskild persons, sammanslutnings eller stiftelses ekonomiska förhållanden, ekonomiska ställning eller beskattningsuppgifter av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, inbegripet vid behov deras chefer och anställda, avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Med stöd av 16 § 1 mom. 6 punkten i polisens personuppgiftslag har centralen för utredning av penningtvätt rätt att ur Gränsbevakningsväsendets och Tullens personregister, få uppgifter för polisuppdrag som motsvarar de uppdrag för vilka uppgifterna har samlats in och registrerats samt för andra ändamål när det gäller fall som avses i 13 § och 14 § 1 mom., Enligt 29 § 1 mom. 2 punkten underpunkt b i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) har försvarsmakten rätt att för de uppgifter enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen vilka sammanhänger med att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. I 4 § och 4 a § i straffregisterlagen (770/1993) att i begränsade fall överlämna uppgifter som finns i registret till förundersökningsmyndigheter. Centralen för utredning av penningtvätt har dessutom med stöd av 16 § 1 mom. underpunkt 4 i polisens personuppgiftslag tillgång till bötesregistret.

4 a §. *Utlämnande av uppgifter ur penningtvättsregistret.* Det föreslås att en ny *4 a §* fogas till lagen. Till denna överförs 4 § 4 mom. i den gällande lagen, det vill säga föreskrifterna om hur uppgifter får lämnas ur penningtvättsregistret. Sakinnehållet i det flyttade 4 § 4 mom. ändras inte, men det spjälkas upp på sex olika moment. Dessutom görs några språkliga preciseringar i bestämmelserna. Föreskrifterna om hur uppgifterna får lämnas kompletteras dessutom så att centralen för utredning av penningtvätt ges befogenheter att överlämna information ur penningtvättsregistret också till de behöriga myndigheter som ansvarar för ekonomiska sanktioner i enlighet med det föreslagna 2 mom. Med detta implementeras artikel 66.1 i penningtvättsdirektivet, där det krävs att finansunderrättelseenheterna och myndigheterna med ansvar för att genomföra riktade ekonomiska sanktioner fungerar i nära samarbete med varandra inom sina ansvarsområden och ger varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Konfidentiell information som utbyts enligt den här artikeln ska användas av de nämnda myndigheterna enbart för att utöva sina funktioner inom ramen för

detta direktiv eller andra unionsrättsakter och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till utövandet av dessa funktioner samt vid administrativa behandlingar och rättegångsförhandlingar som uttryckligen har koppling till skötseln av uppgifterna. Utlämnandet av uppgifter är inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom detta inte heller är en förutsättning för utlämnandet av uppgifter i artikel 66 i det sjätte penningtvättsdirektivet. För penningtvättsregistrets och i fråga om uppgifter som lämnas ut för att skydda den nationella säkerheten del hänvisas det till motiveringar till 3 § ovan.

Till paragrafen fogas dessutom en ny bestämmelse om partnerskap för informationsutbyte till följd av att information lämnas. Enligt det föreslagna *4 mom.* enligt vilket centralen för utredning av penningtvätt dessutom ges befogenhet att överlämna information till de enligt 1 kap 4 § 2 mom. 4 punkten b och c leden i penningtvättslagen behöriga myndigheterna och de enligt punkt 10 ansvariga enheterna när centralen deltar i informationsutbyte inom ramen för partnerskap för informationsutbyte. I artikel 75 i penningtvättsförordningen föreskrivs det att de behöriga myndigheter som är medlemmar i ett partnerskap för informationsutbyte endast ska erhålla, tillhandahålla och utbyta information i den utsträckning som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt relevant unionsrätt eller nationell rätt. Partnerskap för informationsutbyte definieras i artikel 2.1 led 57 i penningtvättsförordningen. Enligt definitionen är partnerskap för informationsutbyte en mekanism som gör det möjligt att dela och behandla information mellan ansvariga enheter och, i tillämpliga fall, de behöriga myndigheter som avses i led 44 a, b och c, i syfte att förebygga och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, oavsett om det sker på nationell nivå eller över gränserna, och oavsett form av partnerskap. Med en sådan behörig myndighet som anges i den nämnda definitionen avses enligt underpunkt 44 led a centralen för utredning av penningtvätt, en tillsynsmyndighet enligt led b samt en offentlig myndighet som har till uppgift att utreda eller lagföra penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller som har till uppgift att spåra, beslagta eller frysa och förverka tillgångar som härrör från brotten enligt led c. Därmed bör centralen för utredning av penningtvätt ha rätt att lämna uppgifter till de myndigheter som definierats i 4 § 2 mom. 4 punkten led b och c i penningtvättslagen. I underpunkt j till artikel 75.4 i förordningen konstateras det att om de behöriga myndigheter som avses i artikel 2.1.44 c i denna förordning deltar i ett partnerskap för informationsutbyte ska de endast erhålla, tillhandahålla eller utbyta personuppgifter och operativ information i enlighet med den nationella rätt som införlivar EU:s dataskyddsdirektiv och med tillämpliga nationella straffprocessrättsliga bestämmelser, inbegripet förhandstillstånd från rättsliga myndigheter eller andra nationella rättssäkerhetsgarantier i enlighet med vad som krävs om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF. Därmed bör dessa myndigheter, det vill säga polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, utsökningsverket och åklagaren, som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten led c i penningtvättslagen vid behandlingen av uppgifter om partnerskapen för informationsutbyte iaktta den nationella dataskyddslagen samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål. Centralen för utredning av penningtvätt får dessutom lämna uppgifter till de ansvariga enheter som ingår i partnerskapen för informationsutbyte.

Bestämmelserna om utbyte av information i artikel 75 i penningtvättsförordningen, som gäller partnerskapen för informationsutbyte, är ytterst strama, såsom absolut nödvändighet för kundkännedom och iakttagande av skyldigheterna gällande de ansvariga enheterna. Ansvaret för att unionens lagstiftning eller den nationella lagstiftningen iakttas stannar hos parterna i partnerskapet för informationsutbyte. Artikeln definierar också noggrant vilka uppgifter som får utbytas inom ramen för partnerskapet och på vilket sätt uppgifterna får utnyttjas. För skyddet av privatlivet och personuppgifter avser partnerskapet för informationsutbyte att uppgifterna

om kunden och bland annat ursprunget till kundens förmögenhet, affärstransaktioner samt kundens riskfaktorer får förmedlas inom ramen för partnerskapet för informationsutbyte, om samtliga krav enligt penningtvättsförordningen uppfylls. Förordningen kräver bland annat att den förmedlade informationens säkerhet och konfidentialitet säkerställs, bland annat genom eventuell pseudonymisering. Det bör därtill observeras att möjligheten att dela med sig av information endast gäller kunder med den enligt förordningen högsta risken. En förutsättning för att personuppgifter ska få behandlas är att en konsekvensbedömning gällande dataskyddet enligt artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen har gjorts.

Föreskrifterna om det tekniska lämnandet av uppgifter i 4 § 4 mom. i den gällande lagen preciseras i *6 mom*. genom att det där läggs till ett omnämnande om att uppgifterna får lämnas genom säkra och skyddade kanaler. I artikel 19.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet krävs det att finansunderrättelseenheterna har inrättat säkra och skyddade kanaler för kommunikation och utbyte av information på elektronisk väg med behöriga myndigheter och ansvariga enheter.

4 b §. *Begränsning av användningen av uppgifter som lämnas ut eller vägran att lämna ut uppgifter samt återkoppling avseende uppgifter.* Det föreslås att *en ny 4 b §* fogas till lagen, som föreskriver om begränsningar i användningen av de lämnade uppgifterna eller vägran att lämna uppgifter samt myndighetens skyldighet att ge återkoppling till centralen för utredning av penningtvätt om användningen av de lämnade uppgifterna. Till *1 mom*. i den föreslagna paragrafen överförs 4 § 5 mom. i den gällande lagen. Momentets hänvisningsparagrafer beaktar att 4 § 4 mom. överförs till en ny 4 a §. I 4 § 5 mom. i den gällande lagen hänvisas det till begränsningar i och villkor för användningen av de uppgifter som avses 1, 2 och 4 mom. i paragrafen, men eftersom 4 mom. har överförts till 4 a § rättas hänvisningen för 4 mom. till 4 a §. Likaså överförs den begränsningsparagraf som tidigare funnits i 5 § 3 mom. till denna paragraf, det vill säga möjligheten att begränsa uppgifterna och ställa villkor för utlämnande av uppgifterna gäller därmed samtliga uppgifter som centralen för utredning av penningtvätt lämnar ut både i hemlandet och utomlands.

I *2 mom*. föreskrivs det om möjligheterna för centralen för utredning av penningtvätt att vägra lämna uppgifter till andra än en förundersökningsmyndighet under vissa förutsättningar. Bestämmelserna om grunderna för när det är tillåtet att vägra lämna uppgifter finns i artikel 22.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Enligt den artikeln gäller att finansunderrättelseenheten inte ska vara skyldig att tillmötesgå en begäran om information om det finns objektiva grunder att anta att utlämnande av sådan information skulle inverka negativt på pågående utredningar eller analyser, eller om uppgiftslämnandet i undantagsfall skulle vara klart oproportionellt i förhållande till en fysisk eller juridisk persons legitima intressen eller också irrelevant för det ändamål för vilket det har begärts. I sådana fall ska finansunderrättelseenheten skriftligen informera den begärande myndigheten om skälen till varför begäran inte kan tillmötesgås.

I *3 mom.* föreskrivs det om den behöriga myndighetens skyldighet att lämna återkoppling till centralen för utredning av penningtvätt i enlighet med artikel 22.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet om användningen av den information som lämnats i enlighet med 4 a § 1–3 mom. och 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten samt resultatet av de åtgärder som vidtagits och de utredningar som genomförts på grundval av denna information. Med den aktuella myndigheten avses myndigheter i enlighet med 4 § 2 mom. 4 punkten b–d i penningtvättslagen. Sådan återkoppling ska lämnas regelbundet och i varje fall, i aggregerad form, åtminstone en gång per år.

5 §. *Internationellt utbyte av information.* Det föreslås att paragrafens *rubrik* ändras genom precisering så att den bättre beskriver innehållet i paragrafen, som gäller internationellt utbyte av information. Inga ändringar föreslås i innehållet i *1* och *2 mom.* Det föreslås att innehållet i

3 mom. ändras så att en del av innehållet i 3 mom. överförs till nya *4* och *5 mom.* Det föreslås att innehållet i 4 mom. ändras och överförs till nya 7 och 8 mom. samt till 5 a § 5 mom. Det föreslås dessutom att ett nytt 6 mom. fogas till paragrafen, varvid det nuvarande 5 mom. blir *9 mom.*

Paragrafens 3 mom. ändras så att bestämmelserna i det momentet förutom för fösta meningen överförs till nya moment. Det är fråga om ett förslag som underlättar lagens läsbarhet. Därmed föreskriver 3 mom. endast om sådant utlämnande av uppgifter som centralen för utredning av penningtvätt gör till finansunderrättelseenheter i främmande stater eller andra behöriga myndigheter. Dessutom föreslås det att en språklig korrigering görs i momentet. Inga ändringar föreslås i bestämmelsen.

Till nytt 4 mom. överförs den femte meningen i 3 mom. Inga ändringar av innehållet i bestämmelsen föreslås, men till följd av att momentet spjälkas ändras syftet för detta moment till att utsträcka sig över det i 3 mom. föreskrivna syftet. Centralen för utredning av penningtvätt kan fortsättningsvis lämna uppgifter till finansunderrättelseenheter i främmande stater eller till andra behöriga myndigheter också utan begäran i de fall då det är nödvändigt för det i 3 mom. föreskrivna ändamålet. Dessutom föreslås det att en språklig korrigering görs i momentet.

Det förslås att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen, vilket preciserar bestämmelsen i 5 § 3 mom. 6 meningen i den gällande lagen att motsvara artikel 31.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilken en finansunderrättelseenhet när den får in en rapport enligt artikel 69.1 första stycket a i penningtvättsförordningen, om rapporten berör en annan medlemsstat, omgående ska vidarebefordra rapporten, eller all relevant information som inhämtats till finansunderrättelseenheten i den andra medlemsstaten. När en finansunderrättelseenhet får in en rapport enligt artikel 69.1 första stycket a i penningtvättsförordningen ska den, om rapporten berör en annan medlemsstat, omgående vidarebefordra rapporten, eller all relevant information som inhämtats från den, till finansunderrättelseenheten i den andra medlemsstaten. Den nämnda bestämmelsen preciseras i enlighet med artikel 33 i det sjätte penningtvättsdirektivet så att överförandet ska ske utan begränsningar eller villkor för användning av uppgifterna. Enligt den nämnda punkten i artikel 33 får den överförande centralen för utredning av penningtvätt vid utbytet av upplysningar och handlingar enligt artiklarna 29 och 31 uppställa restriktioner och villkor för användningen av de upplysningarna, förutom om överföringen består i att en rapport lämnas in av en ansvarig enhet enligt artikel 69.1 i penningtvättsförordningen, eller upplysningar som härrör därifrån, som gäller en annan medlemsstat där den ansvariga enheten verkar inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster och som inte inbegriper någon koppling till den överförande finansunderrättelseenhetens medlemsstat. Den mottagande finansunderrättelseenheten ska iaktta dessa begränsningar och villkor.

Det föreslås att ett nytt 6 mom. fogas till paragrafen, som innehåller bestämmelser om rätten för centralen för utredning av penningtvätt att lämna ut uppgifter till Europol. Denna bestämmelse överförs från 4 § 4 mom. i den gällande lagen och den hänvisar till rätten att i enlighet med förordningen om finansiell information lämna uppgifter till Europol. Det är möjligt att lämna uppgifterna både på begäran och på eget initiativ. Centralen för utredning av penningtvätt kan dessutom på begäran eller på eget initiativ lämna uppgifter till myndigheten för bekämpning av penningtvätt (AMLA), Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO), Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust). AMLA-förordningen och penningtvättsförordningen kräver att centralerna för utredning av penningtvätt klarar av att leverera resultaten av sina analyser till dessa EU-organ i de situationer som definieras i förordningen. Enligt artikel 6.3 i AMLA-förordningen har AMLA för de centraler för utredning av penningtvätt som verkar i medlemsstaterna befogenhet att av centralerna för utredning av penningtvätt inhämta annat än operativa uppgifter och

analyser, om de är nödvändiga för bedömning av hot, sårbarheter och risker förknippade med penningtvätt och finansiering av terrorism på den inre marknaden.

Bestämmelserna om samarbetet mellan centralen för utredning av penningtvätt och Europeiska åklagarämbetet (EPPO) finns i artikel 81 i penningtvättsförordningen och om samarbetet med OLAF i artikel 83. Enligt artikel 81.1 i penningtvättsförordningen ska centralen för utredning av penningtvätt utan onödigt dröjsmål till Eppo rapportera resultaten av sina analyser och all ytterligare relevant information om det finns rimliga skäl att misstänka att penningtvätt och annan brottslig verksamhet bedrivs eller har bedrivits för vilken Eppo skulle kunna utöva sin behörighet i enlighet med artiklarna 22, 25.2 och 25.3 i den förordningen. Enligt artikel 83 i den förordningen ska varje central för utredning av penningtvätt utan dröjsmål överlämna resultaten av sina analyser och all annan relevant information till Olaf om det finns rimliga skäl att misstänka att bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen begås eller har begåtts för vilka Olaf skulle kunna utöva sina befogenheter i enlighet med artikel 8 i den förordningen. Därmed ska centralen för utredning av penningtvätt lämna ut uppgifterna till EPPO och OLAF i enlighet med bestämmelserna i penningtvättsförordningen.

Det föreslås att ett nytt 7 mom. fogas till paragrafen, till vilket bestämmelserna i andra och tredje meningen i 5 § 4 mom. i den gällande lagen överförs. Dessutom görs en språklig rättelse i den tredje överförda meningen. Inga ändringar görs i bestämmelsens innehåll, utan det är fråga om ett förslag till förbättring av lagens läsbarhet.

Bestämmelserna om informationsutbyte i 3–7 mom. är inte kopplat till ett krav på nödvändighet eftersom informationsutbyte inte heller i det sjätte penningtvättsdirektivet, AMLA-förordningen och penningtvättsförordningen är bundet till ett krav på nödvändighet.

Det föreslås att ett nytt 8 mom. läggs till i paragrafen, till vilket bestämmelsen i den sista meningen i 5 § 4 mom. i den gällande lagen överförs. Det är fråga om ett förslag till förbättring av lagens läsbarhet och inga innehållsmässiga ändringar föreslås i bestämmelsen.

Det föreslås att ett nytt 9 mom. läggs till i paragrafen, till vilket 5 § 5 mom. i den gällande lagen överförs till följd av de föreslagna nya momenten. Inga ändringar föreslås i det flyttade momentet.

5 a §. *Svar på internationell begäran om information.* Det föreslås att en *5 a §* fogas till lagen med bestämmelser om besvarande av internationell begäran om uppgifter. I *1 mom.* föreskrivs det om tidsfristerna för utbyte av information mellan finansunderrättelseenheterna i enlighet med artikel 31.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att det behövs tidsgränser för utbytet av information mellan finansunderrättelseenheterna för att säkerställa snabbt, ändamålsenligt och regelbundet samarbete. Tidsgränser bör fastställas för att säkerställa ett effektivt informationsutbyte inom rimlig tid eller för att uppfylla förfarandemässiga krav. Tidsgränserna bör vara kortare i de exceptionella, berättigade och brådskande fall där den anmodade finansunderrättelseenheten har direkt tillgång till databaserna där den efterfrågade informationen finns. I fall då den anmodade finansunderrättelseenheten inte kan tillhandahålla informationen inom tidsgränserna bör den informera den anmodande finansunderrättelseenheten om detta. I enlighet med artikel 31.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det i 1 mom. att en begäran om information från en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat ska besvaras så snart som möjligt och i varje fall senast fem arbetsdagar efter det att begäran togs emot, om centralen för utredning av penningtvätt antingen förfogar över den begärda informationen eller den begärda informationen finns i en databas eller ett register som centralen har direkt tillgång till. I vederbörligen

motiverade undantagsfall får denna tidsfrist förlängas till högst tio arbetsdagar. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan inhämta de begärda uppgifterna, ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om detta.

I *2 mom.* föreskrivs det om undantag till de tidsfrister som föreskrivits i 1 mom. Enligt artikel 31.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska centralen för utredning av penningtvätt i exceptionella, motiverade och brådskande fall tillhandahålla de aktuella uppgifterna inom en arbetsdag efter att begäran mottagits. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan svara inom en arbetsdag eller inte kan få direkt tillgång till uppgifterna ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt och lämna en motivering. Om tillhandahållandet av de begärda uppgifterna inom en arbetsdag skulle innebära en oproportionell börda för centralen för utredning av penningtvätt, får den skjuta upp tillhandahållandet av uppgifterna. I sådana fall ska centralen omedelbart informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om uppskjutandet. Centralen för utredning av penningtvätt får förlänga tidsfristen för att besvara en begäran om information till högst tre arbetsdagar.

I *3* och *4 mom.* föreskrivs det om vägran att utbyta information. Bestämmelserna om vägran att lämna ut information i fjärde meningen i 5 § 3 mom. i den gällande lagen ändras så att de motsvarar kraven i artikel 31 i det sjätte penningtvättsdirektivet och artikel 7 i direktivet om finansiell information. Enligt artikel 31.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet får en central för utredning av penningtvätt endast under exceptionella omständigheter vägra att lämna ut information, om utbytet skulle kunna strida mot grundläggande principer i dess nationella rätt. Dessa exceptionella omständigheter ska specificeras på ett sådant sätt att missbruk och onödiga begränsningar av det fria utbytet av information för analysändamål förhindras. Centralen för utredning av penningtvätt får vägra att överlämna information till en främmande stats finansunderrättelseenhet endast om det står i strid med grundprinciperna för rättssystemet i Finland. Med detta avses situationer där lämnandet av uppgifter äventyrar personens liv eller hälsa eller andra grundläggande rättigheter. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att en finansunderrättelseenhet inte bör avstå från eller vägra utbyte av information med en annan finansunderrättelseenhet, på eget initiativ eller på begäran, på grund av till exempel brist på identifiering av ett förbrott, aspekter av nationell straffrätt och skillnader mellan rekvisiten för förbrott eller avsaknad av en hänvisning till särskilda förbrott. Finansunderrättelseenheter har rapporterat svårigheter när det gäller att utbyta information som beror på skillnader mellan nationella rekvisit för vissa förbrott, såsom skattebrott, som inte harmoniserats genom unionsrätt. Sådana skillnader bör inte försvåra det ömsesidiga utbytet, spridningen av informationen till andra behöriga myndigheter eller användningen av denna information. Finansunderrättelseenheterna bör snabbt, konstruktivt och effektivt säkerställa ett så omfattande internationellt samarbete som möjligt med tredjeländers finansunderrättelseenheter i fråga om penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med tillämpliga dataskyddsregler för överföring av personuppgifter, FATF-rekommendationerna och Egmontgruppens principer för informationsutbyte mellan finansunderrättelseenheter. I detta syfte bör finansunderrättelseenheterna uppmuntras att ingå bilaterala avtal och samförståndsavtal med motparter från tredjeländer, samtidigt som hänsyn tas till eventuella skyldigheter avseende grundläggande rättigheter och behovet av att skydda rättsstatsprincipen.

I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det dessutom att centralen för utredning av penningtvätt kan införa vissa begränsningar och restriktioner när det gäller ytterligare användning av information som den lämnar till en annan central för utredning av penningtvätt. Den mottagande centralen för utredning av penningtvätt bör endast använda informationen för de ändamål för vilka den begärdes eller lämnades. En central för utredning

av penningtvätt bör i förväg ge sitt samtycke till att en annan central för utredning av penningtvätt vidarebefordrar information till behöriga myndigheter, oberoende av typen av möjligt förbrott och huruvida förbrottet har identifierats vid tidpunkten för utbytet, så att spridningsfunktionen kan utföras på ett effektivt sätt. Ett sådant samtycke i förväg till ytterligare spridning bör ges utan dröjsmål och bör inte vägras såvida det inte faller utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller strider mot grundläggande principer i nationell rätt. Centralerna för utredning av penningtvätt ska ge en förklaring till varje vägran till samtycke.

I *5 mom*. ingår bestämmelserna ur den första meningen i 5 § 4 mom. i den gällande lagen, men de ändras i enlighet med det sjätte penningtvättsdirektivet. Momentet föreskriver i enlighet med artikel 30 i det sjätte penningtvättsdirektivet att finansunderrättelseenheterna ska använda systemet för utbyte av information (FIU.net). I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att systemet bör administreras och skötas av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som bör erbjuda den högsta säkerhetsnivån och fullständig kryptering av den information som utbyts. Systemet kan, där så är lämpligt och med förbehåll för ett beslut av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, användas för informationsutbyte med finansunderrättelseenheter i tredjeländer och andra unionsorgan och unionsbyråer. Alla funktioner i FIU.net bör utnyttjas av finansunderrättelseenheterna så mycket som möjligt. Genom dessa funktioner bör finansunderrättelseenheter få möjlighet att på ett pseudonymiserat sätt jämföra sina uppgifter med andra finansunderrättelseenheters uppgifter i syfte att upptäcka personer av intresse för finansunderrättelseenheten i andra medlemsstater och fastställa deras inkomster och medel, samtidigt som skydd av personuppgifterna säkerställs. För att identifiera kopplingar mellan finansiell information och kriminalunderrättelser bör finansunderrättelseenheterna också kunna använda funktionerna i FIU.net för att på ett pseudonymiserat sätt samköra sina uppgifter med information som innehas av unionens organ och byråer i den mån sådan samkörning omfattas av de sistnämndas respektive rättsliga mandat och med full respekt för tillämpliga dataskyddsregler.

6 §. *Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion*. Det föreslås att tidsfrister fogas till *1 mom*. för meddelande av beslut till den ansvariga enheten om tillfälligt avbrytande av transaktion i enlighet med artikel 24.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Om behovet av att tillfälligt avbryta en transaktion fastställs på grundval av en misstanke som rapporterats enligt artikel 69 i penningtvättsförordningen ska vägran till samtycke föreläggas den ansvariga enheten inom tre arbetsdagar från anmälan. Om behovet av att tillfälligt avbryta en transaktion grundar sig på finansunderrättelseenhetens analytiska arbete eller en begäran av en behörig myndighet eller en finansunderrättelseenhet i främmande land, oavsett om en tidigare rapport har lämnats in av den ansvariga enheten, ska finansunderrättelseenheten förelägga avbrytandet så snart som möjligt.

Det föreslås dessutom att en teknisk ändring görs i *4 mom.* genom att ersätta Europaparlamentets och rådets förordning (EU 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 med sitt kortare namn förordningen om kontroller av kontanta medel.

6 a §. *Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse.* Det föreslås att en ny 6 a § fogas till lagen, där 1 mom. föreskriver att centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse för högst fem vardagar, om ett sådant avbrytande är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt,

finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Det rör sig om en ny befogenhet som anges i artikel 24.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Enligt *2 mom*. kan åläggandet om avbrott också ges på begäran av en utländsk myndighet som ansvarar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta föreskrivs i artikel 24.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Enligt punkt 2 i den artikeln får perioden för det tillfälliga avbrytandet inte överstiga fem arbetsdagar, men medlemsstaterna får fastställa en längre period om centralerna för utredning av penningtvätt, i enlighet med nationell rätt, utför uppgiften att spåra, beslagta, frysa eller förverka tillgångar som härrör från brott. Om en längre period för det tillfälliga avbrytandet fastställs ska medlemsstaterna säkerställa att centralerna för utredning av penningtvätt utför sina uppgifter med iakttagande av lämpliga nationella skyddsåtgärder, såsom möjligheten för den person vars bankkonto eller betalkonto, konto för kryptotillgångar eller affärsförbindelse tillfälligt avbryts att få det tillfälliga avbrytande prövat i domstol.

I *3 mom.* föreskrivs det om rätten för centralen för utredning av penningtvätt att för ändamål som anges i 1, 2 eller 4 mom. be den vars tillgångar eller egendom avbrytandet gäller inkomma med en utredning om användningen av bankkontot, betalkontot eller kontot för kryptotillgångar eller om affärsförbindelsen. Förordnande om avbrytande ska utan dröjsmål återkallas när avbrytande inte längre behövs. I praktiken avbryts förordnandet om man får en tillräcklig utredning av den aktuella personen eller på annat sätt, eller om det finns orsak att misstänka ett brott i ärendet kvarstad i stället söks. Motsvarande förutsättning gäller regleringen av kvarstad och beslag, som kompletteras av möjligheten att förordna ett avbrytande av affärstransaktionen som föregår dessa. Enligt 6 kap. 4 § i tvångsmedelslagen ska kvarstad hävas när det inte längre finns anledning att hålla åtgärden i kraft. Enligt 7 kap. 14 § i tvångsmedelslagen ska ett beslag hävas så snart det inte längre behövs.

I *4 mom*. finns det bestämmelser om befogenheten för centralen för utredning av penningtvätt kan förordna att avbrytandet ska fortsätta ytterligare högst 25 vardagar, om ett sådant avbrytande är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.

I *5 mom.* föreskrivs det om möjligheten att söka ändring i det föreläggande om förlängning av beslutet om tillfälligt avbrytande som centralen för utredning av penningtvätt föreslagit med stöd av 4 mom. Det bör vara möjligt att ansöka om omprövning av beslutet om tillfälligt avbrytande hos centralkriminalpolisen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). I enlighet med artikel 24.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna när de valt den längre tidsperioden försäkra sig om att centralerna för utredning av penningtvätt vid skötseln av sina uppgifter iakttar de nationella skyddsåtgärderna. I den nämnda artikeln konstateras det att skyddsåtgärden kan vara en möjlighet att söka ändring i beslutet om avbrytande vid domstol. Eftersom domstolsförfarande är en långsam process och det kan dra ut flera månader på tiden att få ett beslut vid domstol anses det vara en bättre lösning för främjande av individens rättsskydd att yrkande på ändring i beslutet om avbrytande genomförs genom omprövningsförfarande.

Bestämmelser om omprövningsförfarandet finns i 7 a kap. i förvaltningslagen. Enligt 49 b § i förvaltningslagen bestäms i lag särskilt när det är möjligt att begära omprövning av ett beslut. I sådana fall får beslutet inte överklagas genom besvär, utan besvär kan anföras först mot ett

beslut med anledning av begäran om omprövning. På begäran om omprövning tillämpas i detta fall lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Med ett överklagbart beslut avses i enlighet med 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden en åtgärd varigenom ett ärende har avgjorts eller lämnats utan prövning. Enligt 7 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får en begäran om omprövning i ett beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning överklagas genom besvär endast av den som har begärt omprövning. Om ett förvaltningsbeslut har ändrats eller upphävts vid omprövning, får omprövningsbeslutet överklagas genom besvär även av den som har besvärsrätt enligt 7 § i den lagen eller enligt någon annan lag. När en begäran om omprövning har framställts kan den myndighet som behandlar begäran enligt 81 § i förvaltningslagen förbjuda verkställigheten av beslutet eller bestämma att verkställigheten ska avbrytas.

Enligt 49 d § i förvaltningslagen ska en begäran om omprövning göras skriftligen hos den myndighet som fattat beslutet eller hos den som sköter en offentlig förvaltningsuppgift och som fattat beslutet. Av skrivelsen ska framgå vilket beslut som avses, hurdan omprövning som begärs och på vilka grunder omprövning begärs.

Uppgifterna för centralen för utredning av penningtvätt har definierats i 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt och de är enligt 1 mom. punkt 1 att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt och finansiering av terrorism och föra sådana ärenden till undersökning. Med detta avses mottagande, registrering och annan handläggning av rapporter om misstankar om penningtvätt och finansiering av terrorism och, i anslutning till dessa misstankar samt förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt, av finansiering av terrorism och av det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Enligt 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt kan en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt ålägga en rapporteringsskyldig eller en ansvarig enhet att avbryta en transaktion för högst tio vardagar, om ett sådant avbrott är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Däremot föreslås tiden för avbrytandet av en transaktion enligt 6 a § vara fem vardagar. Denna tid för avbrytandet gäller en situation där en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en ansvarig enhet att avbryta en användningen av ett bankkonto, betalkonto eller kryptovalutakonto eller avbryta ett affärsförhållande för högst fem vardagar, om ett sådant avbrott är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Tiden för avbrytandet kan förlängas med tjugofem vardagar med beaktande av den allt mer internationella karaktären på verksamhetsmiljön för centralen för utredning av penningtvätt och brottsligheten samt centralens centrala roll vid spårning av en brottshärva och beslagtagande. Antalet ålägganden om avbrytande av affärstransaktion som centralen för utredning av penningtvätt meddelar och antalet begäran om avbrytande har beskrivits i kapitel 3.1 ovan. Centralen för utredning av penningtvätt säkrar vinning av brott också genom andra åtgärder än frysning och immobiliseringsförfrågningar. Sådana typiska exempel är fall där man i samband med en pågående förundersökning beslagtar vinning av brott, som eventuellt inte hade inhämtats utan åtgärder av centralen för utredning av penningtvätt. År 2024 säkrades vinning av brott i 34 fall för över 540 000 euro på detta sätt.

Av centralen för utredning av penningtvätts årsredovisning framgår det att en allt större andel av de misstänkta fallen av penningtvätt och finansiering av terrorism är gränsöverskridande,

vilket betyder att den längre frysningstiden effektiviserar tillgången till tilläggsutredningar i synnerhet från länder utanför EU med beaktande av olika finansieringssystem och myndigheter. Den i direktivet föreslagna tidsfristen 5 dagar har i praktiken ofta visat sig vara för kort. Tidsfristen ska vara tillräckligt lång för att det ska vara möjligt att på ett tillförlitligt sätt utreda tillgångarnas ursprung, användningsändamål samt de verkliga förmånstagarna. Å andra sidan ska man beakta de rättsliga aspekterna av den karaktär som en tillfällig frysning har såsom förvaltningsåtgärd som ingriper i den egendom som enligt 15 § i grundlagen är skyddad med beaktande av att det inte nödvändigtvis finns någon vinning av brott förknippad med bankkontot, betalkontot, kryptovalutakontot eller affärsförhållandet. Syftet med ett tillfälligt avbrytande är dock också att effektivisera spårningen av vinningen av brott och borttagande av tillgångar som fåtts genom brott och det erbjuder ett effektivt medel för inhämtning av tilläggsutredningar för säkerhetskvartstad eller andra tvångsmedel. Genom förordnande om tillfälligt avbrytande kan man inte bara utreda penningtvätt utan också hindra att tillgångar styrs till terroristisk verksamhet. I synnerhet i situationer med misstankar om finansiering av terrorism är det ofta svårt att utreda användningsändamålet för tillgångarna, när det verkliga objektet avsiktligen är dolt.

Möjligheten att förlänga förordnandet om tillfälligt avbrytande med 25 vardagar är betydligt längre än det förordnande om tillfälligt avbrytande av affärstransaktion i 10 vardagar som finns i 6 § i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt och den nya möjligheten att enligt det sjätte penningtvättsdirektivet begränsa bankkonto, betalkonto, kryptovalutakonto och affärsförhållande i 5 vardagar. Bestämmelsen i 6 § i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt har ansetts vara tillräcklig för tillfälligt avbrytande av transaktion vid utredning av sådana tvivelaktiga transaktioner som har skett inom de inhemska ansvariga enheternas verksamhetsområde, m.a.o. tillgångarna har rört sig mellan finländska konton, kort, kryptoplånböcker osv. Situationen är dock en annan i gränsöverskridande situationer med misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism som är förknippade med en misstanke om att egendomens ursprung utplånas. Situationen gällande de tvivelaktiga transaktionerna är också väsentligt annorlunda då det är fråga om komplicerade ägarförhållanden förknippade med det misstänkta bankkontot eller betalkontot, kryptovalutakontot eller affärsförhållandet. När man vidtar komplicerade arrangemang för att utplåna egendomens ursprung och kamouflera den som lagligt förvärvad exempelvis genom att ta till så kallade skatteparadis, är det svårt eller ibland till och med omöjligt att i förundersökningen utreda det olagliga ursprunget till egendomen. I synnerhet allvarlig ekonomisk brottslighet kan vara förknippad med sådana situationer. Den föreslagna möjligheten till förlängning som direktivet ger för avbrytande av bankkonto, betalkonto, kryptovalutakonto eller affärstransaktion är en kompletterande, säkerställande åtgärd vid brottsmisstankar för utredning av komplicerade arrangemang redan innan avgörandet tas om det är skäl att misstänka brott i ärendet, i och med att det är möjligt att ansöka om förordnande av säkerhetskvarstad. Det sjätte penningtvättsdirektivet ålägger dessutom finansunderrättelseenheterna att besvara en förfrågan om information sänd av en annan finansunderrättelseenhet inom fem arbetsdagar i de fall då finansunderrättelseenheten förvaltar över informationen. Om man är tvungen att inhämta informationen baserad på den mottagna förfrågan ur externa informationskällor är tidsfristen för svaret längre. Redan bara de nämnda fördröjningarna gör att tiden för avbrytandet ska vara längre än 5 dagar.

Ur rättsskyddsperspektiv bör det beaktas att den person som förordnandet om att avbryta transaktionerna på bankkonto, betalkonto, kryptovalutakonto eller affärsförhållande har möjlighet att söka ändring i situationer där avbrottet har fortsatt över fem vardagar i motsatts till vad som gäller för kortvarigt avbrytande av transaktion eller bankkonto, betalkonto, kryptovalutakonto eller affärsförhållande i enlighet med 6 § och 6 a § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Därtill har den som utsatts för att bankkonto, betalkonto kryptovalutakonto eller affärsförhållande avbryts möjlighet att lämna in

en utredning som påvisar tillgångarnas lagliga ursprung. Bevis på lagligt ursprung kan vara en utredning av kunden eller den som är objekt för den avbrutna affärstransaktionen som tillräckligt tillförlitligt visar att tillgångarna har ett lagligt ursprung, vad de används för och de verkliga förmånstagarna.

6 b §. *Statens skadeståndsansvar.* Det föreslås att *en ny 6 b §* införs i lagen med bestämmelser om statens ersättningsskyldighet för ett tillfälligt avbrytande som obefogat gjorts. Enligt artikel 24.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska tillämpningen av det tillfälliga avbrytandet eller vägran till samtycke i enlighet med artikel 24 inte medföra något ansvar av något slag för finansunderrättelseenheten eller dess direktörer eller anställda. Förfarandet med tillfälligt avbrytande kan medföra väsentliga ingrepp i de grundläggande rättigheterna för den som förordnandet gäller, i synnerhet i egendomsskyddet, och förordnandet kan orsaka betydande ekonomisk skada för den som förordnandet gäller. Tillfälligt avbrytande enligt de föreslagna 6 och 6 a § verkställs som ett förvaltningsförfarande och utan att den som förordnandet gäller hörs på förhand. Därmed är det nödvändigt att genom en uttrycklig bestämmelse säkerställa att den som förordnandet gäller vid ett ogrundat beslut om avbrytande har möjlighet att få ersättning för den skada som lidits och de kostnader som förfarandet medfört. Av denna orsak föreskrivs det i *1 mom.* om statens ersättningsansvar. Sakinnehållet i paragrafen motsvarar sökandens ersättningsansvar för den skada som säkringsåtgärden har orsakat honom samt kostnaderna i saken enligt 7 kap. 11 § i rättegångsbalken.

I *2 mom.* föreskrivs det om den tid som sätts ut för ansökan om den ersättning som avses i 1 mom. Enligt det ska ersättningskravet ställas inom ett år från det att beslutet om tillfälligt avbrytande hävdes. För ett beslut för vilket ändringsansökan inlämnats börjar tidsfristen löpa från den tidpunkt då det beslut som fattats om besväret har vunnit lagakraft. Bestämmelsen överensstämmer i sak med 7 kap. 12 § 2 mom. i rättegångsbalken. Avvikande från den bestämmelsen behöver dock anhängiggörandet av ett besvär inte anmälas till utsökningsmannen.

Statens ersättningsansvar gäller också en situation där beslutet om tillfälligt avbrytande har fattats till följd av en begäran av en främmande stat i enlighet med 6 § 2 mom. och 6 a § 2 mom. i den föreslagna lagen. I ett sådant fall kan staten Finland kräva ersättning av den stat som begärt tillfälligt avbrytande för de ersättningar som staten Finland betalat med stöd av 6 b § i den mån som skadan inte har orsakats av de finska myndigheternas agerande.

8.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

1 §. *Övervakningssystemet för bank- och betalkonton och lagens syfte.* I den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton innehåller 1 § bestämmelser om syftet med övervakningssystemet för bank- och betalkonton samt beskrivningar av systemets allmänna struktur och funktion. Det föreslås att *2 mom.* ändras så att uppgifter om kryptovalutakonto och värdepapperskonto fogas till *1 punkten* i momentet. Syftet med övervakningssystemet för bank- och betalkonton blir därmed att främja myndigheternas automatiska tillgång till information om såväl bank-, betal- och kryptovalutakonton som också värdepapperskonton och bankfack.

Enligt artikel 16.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna införa centraliserade automatiserade mekanismer, till exempel ett centralt register eller centrala elektroniska datasöksystem, som gör det möjligt att med nödvändig skyndsamhet fastställa identiteten hos fysiska eller juridiska personer som innehar eller kontrollerar betalkonton eller bankkonton som identifieras med IBAN-nummer, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack som innehas av ett kreditinstitut eller finansiellt institut inom deras territorium. Enligt artikel 16.2 ska medlemsstaterna säkerställa att de

uppgifter som finns i de centrala automatiserade mekanismerna är direkt tillgängliga på ett omedelbart och ofiltrerat sätt för finansunderrättelseenheter, och för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för gemensamma analyser i enlighet med bestämmelserna i det direktivet. Den information som ska vara tillgänglig och sökbar via de centrala automatiserade mekanismerna finns i artikel 16.3. Innehållet har beskrivits noggrannare i specialmotiveringarna till 4 §. Den övriga informationen i det aktuella ledet i artikeln än värdepapperskonto, virtuellt IBAN-konto och kryptovalutakonto fanns redan i det femte penningtvättsdirektivet och de har genomförts med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton och till vissa lagar som har samband med den, godkänd av riksdagen den 4 oktober 2018 (RP 167/2018 rd, nedan *regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton*). Med den föreslagna ändringen blir också informationen om kryptovalutakonto, virtuellt IBAN-konto och värdepapperskonto tillgänglig för myndigheterna via övervakningssystemet för bank- och betalkonton.

1 a §. *Tillämpningsområde.* Det föreslås att paragrafen ändras så att till *1 mom.* fogas information om kryptotillgångs- och värdepapperskonton. Därmed tillämpas lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton också på tillgången till och förmedlingen av uppgifter från informationsförmedlarna till myndigheterna med hjälp av övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Uppgifterna ovan ska finnas tillgängliga och vara sökbara via de centraliserade automatiserade mekanismerna på det sätt som beskrivs ovan i specialmotiveringarna till 1 §. Det föreslås därtill att 1 mom. och det nuvarande 2 mom. ändras så att termerna för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster i sin helhet ersätts med begreppet finansiellt institut. Till paragrafen fogas dessutom ett nytt *2 mom*. enligt vilket lagen ska tillämpas också på mottagande och förmedling av uppgifter på bank-, betal-, kryptovaluta- och värdepapperskonto via bankkontoregistrens sammankopplingssystem. I och med att ett nytt moment fogas till paragrafen föreslås det att 2 mom. i den gällande lagen flyttas och blir *3 mom*.

Ordalydelsen i det sjätte penningtvättsdirektivet utgår från att de ansvariga enheterna som lagens tillämpningsområde gäller är kreditinstitut och finansiella institut. Begreppet finansiellt institut har definierats i artikel 2.1.6 i penningtvättsförordningen. Den aktuella punkten i artikeln har behandlats ovan i samband med kapitel 2.3.3 om det huvudsakliga innehållet i penningtvättsförordningen.

Enligt den nämnda definitionen hör bland annat institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut till finansiella institut. I begreppet finansiella institut ingår dessutom bland annat leverantörer av kryptovalutatjänster. Det betyder att begreppet finansiella institut inkluderar alla betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster i enlighet med den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, men inkluderar också nya aktörer, åtminstone värdepapperscentralen och värdepappersförvarare. Till tillämpningsområdet kan också höra andra aktörer såsom företag som bedriver gemensam placeringsverksamhet. Avgörande för om ett företag omfattas av tillämpningsområdet är om de aktuella finansiella instituten har sådana betalkonton eller bankkonton som avses i artikel 16.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet och som identifieras med IBAN-nummer, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack.

I artikel 16.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet föreskrivs det att de centraliserade automatiserade mekanismerna ska vara sammankopplade via bankkontoregistrens sammankopplingssystem som ska utvecklas och drivas av kommissionen (BARIS). Enligt punkt 9 i den aktuella artikeln ska finansunderrättelseenheterna ha omedelbar och ofiltrerad

tillgång till och tillsynsmyndigheterna enligt penningtvättslagen ska ha snabb tillgång till de uppgifter som finns tillgängliga via bankkontoregistrens system för sammankoppling. Enligt det ändrade penningrättsdirektivet får också de myndigheter som utreder allvarliga brott utnyttja bankkontoregistrens sammankopplingssystem för skötsel av sina uppgifter. Enligt artikel 1.4 i det ändrade direktivet om finansiell information konstateras det i punkt 1 a, som läggs till artikel, 4 att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella myndigheter som utsetts i enlighet med artikel 3.1 har befogenhet att få åtkomst till och direkt och omedelbart söka i uppgifter om bankkonton, som via BARIK är tillgängliga i andra medlemsstater, när det är nödvändigt för fullgörandet av deras uppgifter i syfte att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott eller stödja en brottsutredning som rör ett allvarligt brott, inbegripet identifiering, spårning och frysning av tillgångar i samband med en sådan utredning. I Finland är polisen, centralen för utredning av penningtvätt, Tullen och Gränsbevakningsväsendet de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 3.1 i penningtvättsdirektivet. Därmed ska såväl centralen för utredning av penningtvätt, tillsynsmyndigheterna enligt penningtvättslagen som också polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet ha tillgång till det centraliserade bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Enligt det föreslagna nya 2 mom. tillämpas lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton därmed på mottagande och förmedling av uppgifter på bank-, betal-, kryptovaluta- och värdepapperskonton samt bankfack med hjälp av bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Detta inkluderar såväl Tullens rätt att överlämna de nämnda uppgifterna till bankkontoregistrens sammankopplingssystem som också myndigheternas rätt att fatta beslut om bankkontoregistrens sammankopplingssystem.

1 d §. *Datasöksystem.* Det föreslås att paragrafens *2 mom.* ändras så att termerna betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster i sin helhet byts ut mot begreppet finansiellt institut på det sätt som beskrivs i specialmotiveringen till 1 a § ovan.

Dessutom kompletteras *5 mom.* så att Tullen vid utarbetandet av de tekniska krav som ställs på datasöksystem beaktar de tekniska specifikationer som kommissionen gett i genomförandebestämmelserna, vilka fastställer det format i vilket uppgifterna ska inlämnas till de automatiserade mekanismerna samt det elektroniskt strukturerade formatet för kontotransaktioner och tekniska metoder som används för leverans av uppgifter om kontotransaktioner.

I den gällande paragrafen föreskrivs det att Tullen övervakar att skyldigheterna enligt 1 mom., 4 § 2 mom. och 6 § 1 mom. fullgörs och meddelar en föreskrift om de tekniska krav som ställs på datasöksystem. Därmed har Tullen ansvaret för att övervaka att kreditinstituten bygger och för ett elektroniskt övervakningssystem för bank- och betalkonton, med vilket de kan lämna ut information om deras kunders bank-, betal-, kryptotillgångs- och värdepapperskonton samt saldo- och kontotransaktionerna gällande dessa till myndigheterna. Ansvaret för övervakningen sträcker sig också till de datasöksystem för bank- och betalkonton som administreras av betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster. Detta betyder att Tullens ansvar för övervakningen täcker underhållet av alla de datasöksystem som uppgiftslämnarna skapat för bank- och betalkonton samt också övervakning av att skyldigheten att informera iakttas. Tullen meddelar dessutom de tekniska kraven för datasöksystemen för både uppgiftslämnare och myndigheternas datasöksystem.

Med Tullens ansvar för att kraven på uppgiftslämning iakttas är att utöva tillsyn över riktigheten i de uppgifter som de ansvariga enheterna lämnar. De uppgifter som lämnas genom systemet för datasökning ska vara aktuella och täcka ett kreditinstituts samtliga bank-, betal-, kryptotillgångs- och värdepapperskonton som omfattas av anmälningsplikten. Därmed är den tillsyn som Tullen utövar tillsyn över den tekniska förmedlingen av uppgifter. Eftersom det är

fråga om behandling av personuppgifter i de uppgifter som förmedlas via informationssökningssystemet för bank- och betalkonton och den allmänna dataskyddsförordningen tillämpas på detta är förpliktelserna förknippade med förmedlingen av data inte enbart begränsade till de skyldigheter att lämna uppgifter som föreskrivs i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. Dataombudsmannen är sådan nationell tillsynsmyndighet enligt den allmänna dataskyddslagen som avses i 8 § i dataskyddslagen och som enligt 45 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål också utövar tillsyn över att den lagen iakttas. Därmed utövar dataombudsmannen tillsyn över att skyldigheterna i samband med behandling av personuppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton iakttas både för den allmänna dataskyddslagens och lagens om behandling av personuppgifter i brottmål del.

Enligt artikel 16.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet får kommissionen fastställa, genom genomförandeakter, formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 72.2. Enligt artikel 6a.2 i det ändrade penningtvättsdirektivet ges kommissionen befogenhet att genom genomförandeakter anta tekniska specifikationer för att fastställa det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 22.3. När kommissionen antar sådana genomförandeakter ska den beakta utvecklingen av relevanta meddelandestandarder för finansiella tjänster. Eftersom Tullen ansvarar för leveransen av förfrågningar om kontoinformation och kontotransaktionsinformation samt framställning av svar på dessa i bank- och betalkontosystemet bör Tullen vid meddelandet om de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationerna i kommissionens genomförandeakter som fastställer det format i vilket uppgifterna lämnas till de centraliserade automatiserade mekanismerna och som fastställer det strukturerade elektroniska formatet på kontotransaktionerna och de tekniska metoder som används för leverans av kontotransaktioner. Trots att kommissionen ännu inte har publicerat de tekniska specifikationerna i genomförandeakterna, utgör den rekommendation som beretts i EUROPOL-arbetsgruppen som man under förhandlingarna om direktivet kom överens om grunden för dessa. Enligt dem är målet att samtliga medlemsstater kommer att använda meddelanden som följer standarden ISO20022 (camt.052 eller camt.053) meddelanden. Tullen kommer att använda dessa meddelandestrukturer vid förmedlingen av information om kontotransaktioner. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, lagen om beskattningsförfarande och 30 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (RP 25/2025 rd, nedan *PMJ-ändringsförslaget*), som riksdagen godkände 16.6.2025, har formatet för kontotransaktionsuppgifter och förfrågningsmeddelanden preciserats.

Rättsgrunden till skyldigheten att lämna kontouppgifter och kontotransaktionsuppgifter till systemet för övervakning av bank- och betalkonton avviker från varandra. Regleringen av formatet på kontouppgifterna grundar sig på artikel 16.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet och för dessa uppgifter gäller dessutom artikel 16.7 i det nämnda direktivet enligt vilket medlemsstaterna ska säkerställa att kontouppgifterna i punkt 3 är tillgängliga via bankregistrens sammankopplingssystem. Rättsgrunden för formen på kontotransaktionsuppgifterna grundar sig däremot på artikel 6 a. i finansieringsdirektivet, men för dessa uppgifter finns det ingen skyldighet för medlemsstaterna att lämna uppgifterna för överföring via bankregistrens sammankopplingssystem. För kontotransaktionernas del konstateras det i skäl 9 till direktivet om finansiell information att de bestämmelser om förfaranden som fastställts i den nationella lagstiftningen tillämpas på de förutsättningar och metoder enligt vilka de behöriga myndigheterna får be om kontotransaktionsuppgifter av de finansiella instituten och

kreditinstituten. Skyldigheten att lämna kontotransaktionsuppgifter till övervakningssystemet för bank- och betalkonton grundar sig alltså på det nationella behovet av lagstiftning. Det bör därtill beaktas att saldo- och kontotransaktionsuppgifterna inte finns tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem, såsom det konstateras i kapitel 5.3.5.2 ovan.

1 e §. *System för utlämnande av uppgifter.* I 1 e § i den gällande lagen finns det föreskrifter om Tullens system för utlämnande av uppgifter med vars hjälp de i 1 a § avsedda aktörer som inte har byggt upp ett elektroniskt datasöksystem för bank- och betalkonton lämnar ut de uppgifter som avses i 3 kap. till behöriga myndigheter. Enligt 2 mom. meddelar Tullen tekniska föreskrifter om på vilka sätt uppgifterna ska lämnas till systemet för utlämnande av uppgifter. Det föreslås att *2 mom.* ändras så att Tullen när den meddelar tekniska föreskrifter ska beakta de tekniska specifikationer som kommissionen gett i genomförandeakterna och som fastställer formen på kontouppgifternas elektroniska struktur och de tekniska metoder som används för tillhandahållande av kontotransaktionsuppgifter. Såsom det har konstaterats i specialmotiveringen till 1 d § får kommissionen i enlighet med artikel 6a.2 i det ändrade direktivet om finansiell information föreskriva om tekniska specifikationer som Tullen ska beakta på det sätt som presenterats i motiveringarna till 1 d §.

2 §. *Definitioner*. Det föreslås att *1 punkt* ändras så att termerna för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantör av kryptovalutatjänster i definitionen av bank- och betalkontoregistret i sin helhet ersätts med begreppet finansiellt institut på det sätt som beskrivits ovan i specialmotiveringarna till 1 a §. Det föreslås därtill att till förteckningen över uppgifter som ska lagras i bank- och betalregistret fogas kunduppgifterna för virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och kunduppgifterna för bankfack. De nämnda uppgifterna ska vara tillgängliga på det sätt som beskrivs i specialmotiveringen till 6 §.

Det föreslås att *2 punkt* ändras så att de övriga aktörer som skapat ett datasöksystem som avses i 1 d § 2 mom. ersätts med begreppet finansiellt institut. Den ändring som närmare behandlats i specialmotiveringen till 1 a § strävar efter att förtydliga bestämmelsens läsbarhet. Uppgifterna om kryptovalutakonto och värdepapperskonto läggs dessutom till förteckningen i 2 mom. över information som tillhandahålls. Innehållet i den information som tillhandahålls har närmare behandlats i specialmotiveringen till 4 §.

Det föreslås att *11 punkten* ändras så att innehållet i den information som tillhandahålls via sammanställningsprogrammet ändras. Eftersom sammanställningsprogrammet är en del av övervakningssystemet för bank- och betalkonton och det föreslås en ändring av datainnehållet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i det sätt som beskrivs i specialmotiveringen till 1 a § ska också ordalydelsen om sammanställningsprogrammet rättas. I enlighet med vad som föreslagits förmedlar sammanställningsprogrammet utöver information om bank- och betalkonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper också information om kryptovalutakonton och värdepapperskonton.

Det föreslås att *12 punkten* ändras så att det ur det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet också ska vara möjligt att få information om kryptovalutakonto och om värdepapperskonto. Den nämnda informationen ska vara tillgänglig via den centraliserade automatiserade mekanismen på det sätt som beskrivs i specialmotiveringen till 1 §. I paragrafen görs det dessutom en teknisk korrigering för att rätta till felet i namnet på det femte penningtvättsdirektivet till vilket punkten hänvisar.

Det föreslås att *15 punkten* ändras genom en teknisk rättelse av hänvisningen till direktivet. Med definitionen avses alltså bestämmelser i artikel 2.7a i Europaparlamentets och rådets direktiv EU 2019/1153 om fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell

information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF. Ingen ändring föreslås i sakinnehållet i definitionen

Det föreslås att *16 punkt* ändras genom att definitionen av värdepappersuppgifter kompletteras med sådana aktiesparkonton som avses i 2 § 3 mom. i lagen om aktiesparkonton (680/2019). Det görs dessutom en lagteknisk ändring i punkten, där punkten i meningen ändras till kommatecken. Hänvisningarna för värdeandelskonto och värdepapperskonto preciseras dessutom till närmare moment och punkter i paragraferna i de lagarna. Inga ändringar görs i innehållet till dessa hänvisningar. Eftersom det med värdepapperskonto enligt *17 mom.* avses ett värdeandelskonto i enlighet med 2 § i lagen om värdeandelskonton (827/1991), med värdepapperskonto avses ett värdepapperskonto i enlighet med 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om värdepapperskonton (750/2012) och med aktiesparkonto ett aktiesparkonto i enlighet med 2 § 3 mom. i lagen om aktiesparkonton (680/2019) ska närmare uppgifter om innehållet på samtliga konton vara tillgängligt om alla de värdepapperskonton som avses i 17 punkten. Dessutom görs det en lagteknisk ändring i punkten där punkten efter meningen ändras till ett kommatecken.

Det föreslås att en *ny 17 punkt* värdepapperskonto fogas till paragrafen. Med denna avses värdeandelskonto i enlighet med 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om värdeandelskonton samt aktiesparkonton i enlighet med 2 § 3 punkten i lagen om aktiesparkonton. Det sjätte penningtvättsdirektivet ålägger medlemsstaterna att tillgängliggöra kunduppgifterna för ett värdepapperskonto samt en identifierare för ett värdepapperskonto och öppnings- och slutdatum för kontot via en centraliserad automatiserad mekanism. Enligt artikel 2.10 i det sjätte penningtvättsdirektivet avses med värdepapperskonto ett värdepapperskonto som definierats i underpunkt 28 i artikel 2.1 i CSD-förordningen. I den nämnda förordningen avses med värdepapperskonto ett konto på vilket krediterings- och debiteringsanteckningar görs. Nationellt avses med detta både ett i lagen om värdeandelskonton avsett värdeandelskonto och ett i 2 § i lagen om värdepapperskonton avsett värdepapperskonto. Det nationella aktiesparkontot som avses i lagen om aktiesparkonton anses dessutom ingå i definitionen på värdepapperskonto.

Det föreslås att till paragrafen fogas en *ny 18 punkt* kryptovalutakonto, som avser ett konto för kryptotillgångar, det vill säga ett konto som innehas av en leverantör av kryptotillgångstjänster för en eller flera fysiska eller juridiska personers räkning och som kan användas för att verkställa överföringar av kryptotillgångar, enligt artikel 3.19 i förordningen om finansiell information.

Det föreslås att till paragrafen fogas en *ny punkt 19* virtuellt IBAN-kontonummer, som avser en i artikel 2.26 i penningtvättsförordningen definierad identifierare som leder till att betalningar omdirigeras till ett betalkonto som identifieras av ett annat IBAN-nummer än denna identifierare. I skälen till det sjätte direktivet konstateras det att virtuella IBAN-nummer är virtuella nummer som utfärdas av kreditinstitut och finansiella institut som gör det möjligt att omdirigera betalningar till fysiska bankkonton eller betalkonton.

Det föreslås att till paragrafen fogas en *ny 20 punkt* finansiellt institut, som avser de aktörer som avses i artikel 2.1.6 i penningtvättsförordningen.

Det föreslås att till paragrafen fogas *en ny 21 punkt* bankkontoregistrens sammankopplingssystem, som avser sammankoppling av centraliserade register eller centraliserade datasöksystem och de övriga nationella centraliserade automatiserade mekanismerna, såsom med det av kommissionen utvecklade och underhållna bankkontoregistrens sammankopplingssystemet. Bestämmelserna om bankkontoregistrens sammankopplingssystem finns i artikel 16.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

Det föreslås att en *ny punkt 22* system för utlämnande av information fogas till paragrafen, vilket avser det elektroniska system som Tullen upprätthåller och med hjälp av vilket de aktörer som avses i 1 a §, som inte har byggt upp systemet för hämtning av information på bank- och betalkonton lämnar ut saldo-, kontotransaktions- och värdepappersuppgifter till de behöriga myndigheterna. Systemet för utlämnande av information är en datasäker lösning för utlämnande av kontotransaktionsuppgifter, som även kan innehålla känsliga uppgifter. Systemet för utlämnande av information är därmed ett sätt för behandling av personuppgifter som finns anknytning till systemet för övervakning av bank- och betalkonton. Enligt artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen ska syftet med och metoderna för behandling av personuppgifter definieras i unionens eller medlemsstatens lagstiftning.

3 §. *Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet*. I 3 § i den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton föreskrivs det om de myndigheter som har åtkomst till övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen. Det föreslås att *1 mom. 5 punkten* ändras att motsvara ordalydelserna i och hänvisningarna till den nya penningtvättslagen. Den föreslagna ändringen ändrar inte innehållet i lagen, utan det är fråga om en ändring i hänvisningen. Definitionen av tillsynsorgan i enlighet med penningtvättslagen finns i 4 § 2 mom. 4 punkten i den föreslagna nya penningtvättslagen. Enligt bestämmelsen är de tillsynsorgan som utövar tillsyn över de i artikel 3 i penningtvättsförordningen avsedda ansvariga enheterna AMLA, Finansinspektionen, Patent- och registerstyrelsen, advokatföreningen och Tillstånds- och tillsynsverket. Samtliga de nämnda myndigheterna samt advokatföreningen har enligt den gällande lagen rätt att få tillgång till uppgifterna i 4 och 6 §.

I *11 punkt* görs en lagteknisk ändring och där ändras hänvisningen till den nya penningtvättslagen. Den rätt som Patent- och registerstyrelsen enligt denna punkt har att få tillgång till uppgifterna i systemet för övervakning av bank- och betalkonton har beskrivits närmare i motiveringarna till 3 § i lagförslag 21, som träder i kraft tidigare 2026.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt *2 mom.* enligt vilket den myndighet för bekämpning av penningtvätt som avses i 4 § 2 mom. 3 punkten i den nya penningtvättslagen har rätt att få i 1 mom. avsedda uppgifter för de gemensamma analyser som görs med stöd av artikel 32 i det sjätte penningtvättsdirektivet och med stöd av artikel 40 i penningtvättsförordningen. Genom att denna bestämmelse fogas till genomförs artikel 16.9 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

4 §. *Uppgifter om bank- och betalkonton som lämnas ut ur datasöksystemet för bank- och betalkonton.* I den gällande paragrafen föreskrivs det om de uppgifter om kundrelationen som ett kreditinstitut ska lämna ut till behöriga myndigheter med hjälp av ett datasöksystem för bank- och betalkonton. Det föreslås att *2 mom.* ändras så att sakinnehållet i *punkterna 1, 2* och *4 ändras* samt *nya 4, 6 och 7 punkter* fogas till momentet. Till följd av att en ny 4 punkt fogas till momentet blir den nuvarande fjärde punkten punkt 5. De föreslagna ändringarna genomför uppgifterna i artikel 16 i det sjätte penningtvättsdirektivet, det vill säga en komplettering av det innehåll som finns tillgängligt via det centraliserade automatiserade kontoinformationssystemet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Dessutom ändras stavningen i ingressen till 2 mom. så att kreditinstitutet genom systemet för hämtning av uppgifter om bank- och betalkonton till de följande uppgifterna i stället för alla uppgifter. Med den nämnda preciseringen beaktas det att kreditinstitutet inte nödvändigtvis har alla de konton som preciseras i alla punkterna 1–6 till momentet. Uppgifterna i den aktuella listan i 6 mom. ska lämnas för samtliga de uppgifter som kreditinstitutet har om sina kunder.

Enligt punkten i den aktuella artikeln 16.3 ska följande uppgifter finnas tillgängliga och vara sökbara via de centraliserade automatiserade mekanismerna:

a) för kundkontoinnehavare och samtliga personer som förmodas agera i en kundkontoinnehavares namn: Namnet, kompletterat med antingen övriga identifieringsuppgifter som krävs enligt artikel 22.1 i förordning (EU) 2024/1624 eller ett unikt identifieringsnummer samt, i förekommande fall, de datum då den person som förmodas agera i kundens namn inledde och avslutade sin befogenhet att agera i kundens namn,

b) för kundkontoinnehavares verkliga förmånstagare: namnet, kompletterat med antingen övriga identifieringsuppgifter som krävs enligt artikel 22.1 i förordning (EU) 2024/1624 eller ett unikt identifieringsnummer samt det datum då den fysiska personen blev verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren och, i förekommande fall, upphörde att vara verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren,

c) för bankkonton eller betalkonton: IBAN-nummer eller, om betalkontot inte identifieras med ett IBAN-nummer, kontots unika identifieringskod och datumet för kontots öppnande och, i förekommande fall, datumet för kontots avslutande,

d) för virtuella IBAN-nummer som utfärdats av ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut: det virtuella IBAN-numret, den unika identifieringskoden för det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras och datumen för kontots öppnande och avslutande,

e) för värdepapperskonton: kontots unika identifieringskod och datumet för kontots öppnande och avslutande,

f) för konton för kryptotillgångar: kontots unika identifieringskod och datumet för kontots öppnande och avslutande,

g) för bankfack: hyrestagarens namn, kompletterat med antingen övriga identifieringsuppgifter som krävs enligt artikel 22.1 penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer samt datum då hyresavtalet inleds och vid behov dess slutdatum.

De nämnda uppgifterna motsvarar långt uppgifterna enligt det femte penningtvättsdirektivet, som redan har genomförts enligt listan i 4 § 2 mom. i den gällande lagen och därmed finns tillgängliga genom övervakningssystemet för bank- och betalkonton. I det sjätte penningtvättsdirektivet har dock datainnehållet utvidgats så att uppgifter om virtuella IBAN-konton, värdepapperskonton och konton för kryptotillgångar också ska vara tillgängliga. Innehållet i de tillgängliga uppgifterna har också kompletterats gällande uppgifter om identifikationsuppgifter om innehavare av kundkontot, bankfack och de verkliga förmånstagarna. Gällande uppgifterna om identifikationsuppgifter om innehavare görs i enlighet med artikel 16 en direkt hänvisning till de identifikationsuppgifter som anges i artikel 22.1 i penningtvättsförordningen, vilka för fysiska personer gäller namn, födelseort och födelsedatum, medborgarskap, eller i tillämpliga fall statslöshet och status som flykting eller som subsidiärt skyddsbehövande, samt i tillämpliga fall nationellt identifikationsnummer. Uppgifterna inkluderar också stadigvarande bostadsort eller, om det inte finns någon fast bostadsadress med laglig bosättning i unionen, den adress på vilken den fysiska personen kan nås. Skatteregistreringsnumret om det finns tillgängligt. För en juridisk person är motsvarande uppgifter enligt artikel 22.1 led b i penningtvättsförordningen dess juridiska form och namn, adress till stadgeenligt eller officiellt säte samt, om dessa skiljer sig från den adressen, huvudsakligt driftsställe och land där den juridiska enheten skapades, namn på de rättsliga

företrädarna för den juridiska enheten samt, i mån av tillgänglighet, registreringsnummer, skatteregistreringsnummer och identifieringskod för juridiska personer och namnen på de personer som innehar aktier eller en styrelsepost i form av nominella företrädare, inbegripet uppgift om deras ställning som nominella aktieägare eller styrelseledamöter. Om det inte är möjligt att lämna dessa uppgifter ska dock minst den individuella identifikationsuppgiften lämnas, vilket för en juridisk person betyder registernumret. För de verkliga förmånstagarnas del, det vill säga 2 mom. 2 punkten, ändras hänvisningen till bestämmelserna om verkliga förmånstagare i den föreslagna penningtvättslagen. Såsom det föreskrivs i 7 § i den föreslagna penningtvättslagen ingår verkliga ägare och förmånstagare i begreppet verkliga förmånstagare.

Enligt skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet kan virtuella IBAN-nummer användas av företag för legitima ändamål, till exempel för att rationalisera processen för att samla in och skicka betalningar över gränserna. De är dock också förknippade med ökade risker för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, eftersom de kan användas för att dölja kontoinnehavarens identitet, vilket gör det svårt för finansunderrättelseenheterna att spåra flödet av medel, identifiera kontots lokalisering och införa nödvändiga åtgärder, inbegripet tillfälligt upphävande eller övervakning av kontot. För att minska dessa risker och göra det lättare för finansunderrättelseenheterna att spåra och upptäcka olagliga flöden bör de centraliserade automatiserade mekanismerna innehålla information om virtuella IBAN-nummer kopplade till ett bankkonto eller betalkonto.

Till paragrafen fogas ett nytt *3 mom.,* som föreskriver om tiden för de uppgifter om kontots kundrelation som ska lämnas in till systemen för hämtning av information. Kundrelationen kan ha inletts redan flera decennier tidigare, vilket betyder att en del av uppgifterna om kunden kan vara väldigt gamla. Grunden för lämnandet av dessa uppgifter upphör tio år efter det att kontot avslutades eller på annan grund upphörde att vara i kraft. Enligt 9 § i den gällande lagen avförs uppgifterna i registret över bank- och betalkonton ur registret tio år efter det att giltigheten för den grund på vilken uppgifterna förts in i registret har upphört. Eftersom det varken för den myndighet som ber om uppgifterna eller den registrerade som begäran om uppgifter gäller är någon skillnad vilket system myndigheterna utnyttjar för att få uppgifterna (ur kontoregistret eller systemet för hämtning av information, som tillsammans bildar den nationella centraliserade automatiserade mekanismen) ur systemet för övervakning av bank- och betalkonton anses det också vara nödvändigt att föreskriva om den tidsbundna tillgängligheten för hämtning av uppgifter också via systemen för hämtning av information.

I artikel 16.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att Medlemsstaterna ska säkerställa att informationen om innehavare av bankkonton eller betalkonton, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack, görs tillgänglig via deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot. Utan att det påverkar nationell straffrätt om bevis som är tillämpliga på pågående brottsutredningar och rättsliga förfaranden, får medlemsstaterna, i konkreta fall, tillåta att sådana uppgifter lagras, eller kräva att sådana uppgifter lagras, under en ytterligare period på maximalt fem år, om medlemsstaterna har fastställt att en sådan lagring är nödvändig och proportionerlig för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

I punkt 6.1 ovan i propositionen har det konstaterats att möjligheten till avvikelse används eftersom den effektiviserar bekämpning, avslöjande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt åklagarverksamheten. Bestämmelserna om förvaringen av uppgifterna i kontoregistret i den gällande lagen följer detta, vilket betyder att den föreslagna bestämmelsen om att kunduppgifterna ska fås ur systemen för inhämtning av information under 10 år också anses vara enhetlig i skenet av den reglering som det sjätte penningtvättsdirektivet

möjliggör. I specialmotiveringen till 9 § i regeringens proposition (RP 167/2018 rd) till lagstiftning om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton konstateras det att lagringstiden på tio år motsvarar lagringstiden för bokslut, verksamhetsberättelser, bokföringar, kontoplaner samt förteckningar över bokföringar och material enligt 2 kap. 10 § 1 mom. i bokföringslagen. Uppgifterna används bl.a. i utredningen av grova ekonomiska brott, varför en kortare lagringstid för uppgifterna inte kan komma i fråga. Trots att det för systemet för inhämtning av information inte såsom för kontoregistrets del är fråga om lagring av uppgifterna utan överlämnande på begäran, ska de begärda uppgifterna vara tillgängliga under en lika lång period oberoende av den metod som uppgiftsöverlämnare använder för överlämnandet av uppgifter.

I systemet för övervakning av bank- och betalkonton föreskrivs det inte om nya rättigheter att få uppgifter om bankens kundrelation, utan det finns fastställt vilka rättigheter respektive myndighet har till de aktuella uppgifterna i myndighetens egen substanslag. Därmed grundar sig rätten att få uppgifter under exempelvis tio år på myndighetens befogenheter. Om myndigheten har rätt att få uppgifterna för 10 år exempelvis för utredning av penningtvättsbrott eller grova brott, vilkas preskriptionstid är tio år, har myndigheterna redan i nuläget möjlighet att få de uppgifterna av bankerna och andra uppgiftslämnare. Därmed har dessa myndigheter också möjlighet att vid behov få uppgifterna för tio år. Om det är fråga om en myndighet vars rätt till uppgifter exempelvis endast grundar sig på ett utsökningssyfte eller ett annat behov av uppgifter för en kortare tidsrymd får myndigheten även uppgifterna enligt sina egna befogenhetsparagrafer och sitt användningsändamål.

Det sjätte penningtvättsdirektivet föreskriver om lagringstid efter det att kontot avyttrats. Myndighetens behov av uppgifter kan likaså gälla den verkliga förmånstagaren, kundrelationen eller innehavaren av användningsrättigheter. Därmed ska en annan grund på vilken uppgifterna ska införas i det centraliserade systemet också beaktas i den tidsram som gäller överlämnande av uppgifter.

6 §. *Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton.* Den gällande paragrafen föreskriver om de uppgifter om kundrelationen som betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster samt de kreditinstitut som fått tillstånd från Finansinspektionen att avvika från skyldigheten att administrera ett datasöksystem ska införa i registret över bank- och betalkonton. Det föreslås att *1 mom.* ändras så att termerna för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångar i sin helhet ersätts med begreppet finansiellt institut på det sätt som beskrivits i specialmotiveringarna till 1 a § ovan. Dessutom ändras texten i 1 mom. så att de finansiella instituten till Tullen vid upprätthållande av systemet för inhämtning av uppgifter ur bank- och betalkonton via systemet för hämtning av uppgifter lämnar endast de uppgifter som avses i 2 mom. i stället för samtliga uppgifter. Med den nämnda preciseringen beaktas det att den finansiella institutionen inte nödvändigtvis har samtliga konton i specifikationerna i 2 mom. underpunkterna 1–6. Uppgifterna i listan med sex punkter ska lämnas för alla de uppgifter som den finansiella institutionen har om sina kunder.

Utöver detta föreslås det att de gällande *2* och *3 mom.* stryks och ersätts med ett nytt 2 mom., som motsvarar innehållet i det föreslagna 4 § 2 mom. Innehållet i paragrafen har behandlats närmare i specialmotiveringen till 4 §. Därmed är de uppgifter som lämnas till övervakningssystemet för bank- och betalkonton enhetliga oberoende av om uppgifterna lämnas ut enligt 1 a § genom systemet för hämtning av uppgifter om bank- och betalkonton eller har lagrats i registret över bank- och betalkonton.

Eftersom innehållet i 2 och 3 mom. i den gällande lagen sammanslås till ett nytt föreslaget 2 mom. blir de gällande *4* och *5 mom.* nya 3 och 4 mom. Innehållet i det nya, föreslagna 3 mom. motsvarar innehållet i 4 mom. i den gällande lagen, men det kompletteras dessutom på det sätt som krävs enligt det sjätte penningtvättsdirektivet. När Tullen föreskriver om tekniska bestämmelser ska den beakta de tekniska specifikationer som kommissionen gett genom genomförandeförordningar, där den form som används för att förmedla uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna fastställs. Enligt artikel 16.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet får kommissionen fastställa, genom genomförandeakter, formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 72.2. Eftersom Tullen ansvarar för underhållet av övervakningssystemet för bank- och betalkonton och är den som lämnar kontouppgifter ska Tullen vid meddelandet av tekniska krav beakta de tekniska specifikationer som kommissionen meddelat i de genomförandeakter som fastställer formatet på uppgifterna när de lämnas till de centraliserade automatiserade mekanismerna. Inga ändringar föreslås i innehållet på det överförda momentet.

7 §. *Utlämnande av uppgifter ur registret över bank- och betalkonton.* Det föreslås att *3 mom.* ändras så att termerna för betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster i sin helhet ersätts med begreppet finansiellt institut på det sätt som beskrivits ovan i specialmotiveringarna till 1 a §.

10 §. *Logguppgifter*. I 10 § i den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton föreskrivs det om skyldigheterna gällande logguppgifter för både Tullen och de enligt 3 § i lagen behöriga myndigheterna. För genomförandet av det ändrade direktivet om finansiell information föreslås det att 1 mom. ändras så att Tullen utöver registrering av antalet användningsgånger för det centraliserade automatiska systemet för kontouppgifter också är skyldig att föra ett register med logguppgifter över antalet användningsgånger för bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Enligt artikel 1.6 i det ändrade direktivet om finansiell information ska medlemsstaterna tillse att de myndigheter som förvaltar de centraliserade bankkontoregistren säkerställer att det förs loggar varje gång utsedda behöriga myndigheter får åtkomst till och söker i uppgifter om bankkonton i enlighet med artikel 4.1 och 4.1a. Enligt den nämnda 1a punkten ska Tullen föra logguppgifter över de sökningar som den har fått genom bankkontoregistrens sammankopplingssystem. De insamlade uppgifterna ska åtminstone inkludera de uppgifter som finns listade i den nämnda paragrafens 1 mom. Och som har specificerats i artikel 6 i direktivet om finansiell information.

10 a §. *Statistik.* Det föreslås att till lagen fogas *en ny 10 a §*, som föreskriver om Tullens skyldighet att föra statistik över antalet sökningar som myndigheterna gjort i det centraliserade automatiserade systemet för kontouppgifter uppdelat enligt kategori av behörig myndighet.

Enligt artikel 9.1 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna föra omfattande statistik över frågor av betydelse för effektiviteten hos deras ramverk för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i syfte att utvärdera dessa ramars effektivitet. Enligt punkt 2 j ska statistiken innehålla antalet sökningar i bankkontoregister och datasökningssystem som gjorts av behöriga myndigheter, uppdelade per kategori av behörig myndighet. Artikel 19.3 led a i direktivet om finansiell information kräver dessutom att medlemsstaterna för statistik över antalet sökningar som genomförts av de utsedda behöriga myndigheterna i de centraliserade bankkontoregistren. Med behöriga myndigheter avses de myndigheter som avses i 3 §. Eftersom användningsrättigheten till systemet enligt den gällande lagen hos olika myndigheter grundar sig på antingen penningtvättsdirektivet, direktivet om finansiell information eller nationell reglering ska statistikföringen göras enligt dessa användarrättighetsgrupper. Statistikföring av andra sökningar utöver dem som grundar sig på

det sjätte penningtvättsdirektivet och direktivet om finansiell information grundar sig i enlighet med den föreslagna lagstiftningen om Tullens skyldighet att föra statistik över alla de sökningar som behöriga myndigheter har gjort i det automatiserade centraliserade systemet för bankkontouppgifter på det nationella behovet av reglering. Regleringen anses vara nödvändig för riskbedömningen av internationell penningtvätt och finansiering av terrorism och verkställande av den verksamhetsplan som utarbetats med detta som grund. Enligt åtgärd 2.2.3 i verksamhetsplanen kräver EU-regleringen och FATF:s rekommendationer att medlemsstaterna producerar olika slags statistik för bedömning av effektiviteten i bekämpningen av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Det finns också bestämmelser om skyldigheten att föra statistik enligt artikel 9 i det sjätte penningtvättsdirektivet i 6 § i den föreslagna nya penningtvättslagen, enligt vilken bland annat de myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten är skyldiga att föra heltäckande statistik över omständigheter i anknytning till resultatet av verksamheten med förhindrande av penningtvätt, finansiering av terrorism och försummelser och kringgående av riktade ekonomiska sanktioner. Innehållet i den statistik som behövs för kontroll av resultatet av förhindrandet av penningtvätt, finansiering av terrorism och försummelser och kringgående av riktade sanktioner utfärdas genom förordning av finansministeriet.

17 b §. *Saldouppgifter som fås ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är möjligt att begära saldouppgifter inte bara om bank- och betalkonton utan också om konton för kryptotillgångar. I systemet är det möjligt att begära uppgifter om saldot för kontot för kryptotillgångar, det vill säga mängden kryptotillgångar på kontot för kryptotillgångar vid tidpunkten för förfrågan som svaret gäller. Eftersom utlämnande av saldouppgifter inte nödvändigtvis sker i realtid, kan kontots saldo vid tidpunkten för en myndighets förfrågan avvika från saldot vid tidpunkten för uppgiftslämnarens svar. Den givna saldouppgiften ska därmed gälla saldot vid tidpunkten för svaret. Svaret med saldoinformation ska ha en tidsstämpel, som preciserar tidpunkten för saldot. Även eventuella täckningsreserveringar som gäller kontot ska beaktas i kryptovalutakontots saldo.

17 d §. *Uppgifter om kontotransaktioner och värdepapper, vilka kan erhållas ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter.* Det föreslås att till paragrafen fogas *ett nytt 2 mom*., som föreskriver om de transaktionsuppgifter på konton i kryptovaluta som fås ur det centraliserade elektroniska systemet för saldo- och kontotransaktioner. I och med att ett nytt moment fogas till lagen föreslås det att lagens 2 mom. flyttas och blir *3 mom.*

Med transaktionsuppgifter avses enligt artikel 1.2b 7 led a i direktivet om finansiell information detaljerade uppgifter om transaktioner som under en fastställd period har genomförts via ett särskilt betalkonto eller via ett bankkonto som identifieras med IBAN-nummer eller detaljerade uppgifter om överföringar av kryptotillgångar. Enligt artikel 1.7 och i det ändrade direktivet om finansiell information ska i enlighet med den artikel 6a som fogas till direktivet medlemsstaterna säkerställa att finansiella institut och kreditinstitut, inbegripet leverantörer av kryptotillgångstjänster, följer de tekniska specifikationer som fastställts i enlighet med punkt 2 när de i enlighet med nationell rätt svarar på begäranden om transaktionsuppgifter som ställts av behöriga myndigheter som en del av en brottsutredning, inbegripet identifiering, spårning och frysning av tillgångar med koppling till en sådan utredning. Enligt artikel 2 i det direktivet föreskrivs det dessutom att kommissionen ges befogenhet att genom genomförandeakter anta tekniska specifikationer för att fastställa det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.3. När kommissionen

antar sådana genomförandeakter ska den beakta utvecklingen av relevanta meddelandestandarder för finansiella tjänster.

Genom det PMJ-ändringsförslag, som riksdagen godkände den 16 juni 2025 blev kontotransaktionsuppgifterna för bank- och betalkonton tillgängliga via det centraliserade elektroniska systemet för saldon och kontotransaktioner. Eftersom de detaljerade uppgifterna om överföringar av kryptotillgångar på kryptotillgångskonton enligt direktivet om finansiell information också ska förmedlas till medlemsstaterna i ett specifikt harmoniserat format, anses det vara enhetligt att föreskriva om att också denna information ska vara tillgänglig genom det decentraliserade elektroniska systemet för saldon och kontotransaktioner. När de kontotransaktionsuppgifter som lämnas ut till de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna, inklusive kontotransaktionsuppgifterna på konton för kryptotillgångar, lämnas ut i det format som direktivet om finansiell information kräver, går det enligt penningtvättsdirektivet smidigt för den nationella informationsförmedlaren, det vill säga centralkriminalpolisens internationella enhet, att hämta de begärda uppgifterna ur systemet för saldo- och kontotransaktionsuppgifter och förmedla dem till den som begärt informationen i rätt meddelandeformat.

17 e §. *De behöriga myndigheternas åtkomst till det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter och förutsättningarna för att göra begäranden om information som gäller uppgifterna.* Det föreslås att *2 mom*. ändras så att den behöriga myndigheten utöver de uppgifter som preciserar den begäran som lämnas genom utnyttjandet av systemet för hämtning av information också ska lämna den behöriga myndighetens kontaktuppgifter. Tullen ska enligt 17 g § 3 mom. till den som lämnar uppgifterna förmedla kontaktuppgifterna till myndigheten tillsammans med begäran om uppgifter. Eftersom den begäran om uppgifter som Tullen förmedlar alltid initieras i myndighetens system för hämtning av information anses det vara nödvändigt att också lägga till myndigheternas kontaktuppgifter i 17 e § 2 mom.

17 f §. *Behandlingen av uppgifter i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter.* Det föreslås att *1* och *3 mom.* ändras så att de i det nya 17 d § 2 mom. avsedda uppgifterna, det vill säga kontotransaktionsuppgifterna på kryptotillgångskonton fogas till 1 mom. Därmed motsvarar skyldigheten att lämna kontotransaktionsuppgifter om kryptotillgångskonton i enlighet med den föreslagna 1 a § skyldigheterna att förmedla kontotransaktionsuppgifter för bank- och betalkonton i den gällande lagen. Skyldigheten att lämna ut ovan nämnda uppgifter till myndigheterna föreligger utifrån den gällande rätten att få information för myndigheter enligt 17 a och 17 c §.

I 1 mom. föreskrivs det om en tidsfrist också för tillhandahållande av kontotransaktionsinformation på kryptokonton. Kontotransaktions- och saldouppgifter ska överlämnas utan dröjsmål, men senast på följande bankdag. Dessutom ska uppgifter överlämnas utan hinder av sekretessbestämmelserna. Eftersom det handlar om information som myndigheten i allmänhet behöver i brådskande ordning, till exempel i en förundersökning, ska informationen lämnas ut till myndigheten senast på följande bankdag efter förfrågan senast vid tjänstetidens slut, det vill säga senast kl. 16.15. Om en förfrågan inte inkommer inom ramen för tjänstetiden, det vill säga kl. 8.00–16.15, börjar beräkningen av tidsfristen från följande bankdag. Om en myndighet med andra ord sänder en förfrågan på fredag kl. 18.00, är tidsfristen för att sända svaret följande tisdag kl. 16.15. På tidsfristerna tillämpas den finländska tidszonen.

Dessutom ändras 3 mom. så att hänvisningen till 17 d § 2 mom. ändras till 3 mom. Till följd av att ett nytt 2 mom. föreslås fogas till 17 d § ändras momentet i fråga om uppgifter om värdepapper till 3 mom., varmed hänvisningsparagrafen korrigeras att motsvara korrekt innehåll.

3 a kap. **Sammankoppling av bankkontoregister**

17 i §. *Uppgifter som ska göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem.* Det föreslås att en ny 17 i § fogas till lagen, där det föreskrivs om den information som ska göras tillgänglig genom sammankopplingen av medlemsstaternas centraliserade automatiserade mekanismer. Med paragrafen genomförs artikel 16.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet om sammankoppling av de centraliserade automatiserade mekanismerna via bankkontoregistrens sammankopplingssystem som ska utvecklas och drivas av kommissionen. Kommissionen ska i samarbete med medlemsstaterna senast den 10 juli 2029 säkerställa sammankopplingen.

Enligt *1 mom.* ska Tullen vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att endast sådana uppgifter som avses i artikel 16.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet som är aktuella och motsvarar det faktiska bankkontot och betalkontot, värdepapperskontot, kontot för kryptotillgångar och bankfack, görs tillgängliga genom deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och genom bankkontoregistrens sammankopplingssystem. De aktuella uppgifterna ska bland annat innehålla de virtuella IBAN-kontonumren. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet förtydligas det att rätten till skydd av personuppgifter och rätten till privatliv ska respekteras och för att begränsa konsekvenserna av gränsöverskridande tillgång till information i de nationella automatiserade mekanismerna ska den information som kan erhållas genom bankkontoregistrens sammankopplingssystem i enlighet med principen om uppgiftsminimering begränsas till minsta möjliga för att det ska gå att identifiera den fysiska eller juridiska person som innehar eller kontrollerar bankkonton, betalkonton, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack. Enligt artikel 16.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska de andra uppgifter som medlemsstaterna anser vara viktiga för finansunderrättelseenheter och andra behöriga myndigheter enligt punkt 5 inte finnas tillgängliga och sökbara via bankontoregistrens sammankopplingssystem.

Enligt *2 mom.* ska de uppgifter som avses i 1 mom. göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot eller bankfacket. Detta föreskrivs i artikel 16.8 i det sjätte penningtvättsdirektivet, enligt vilket medlemsstaterna ska säkerställa att informationen om innehavare av bankkonton eller betalkonton, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack, görs tillgänglig via deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot.

Enligt *3 mom.* ska Tullen beakta de tekniska specifikationer som Europeiska kommissionen fastställt i enlighet med artikel 17.2 i det sjätte penningtvättsdirektivet och som utarbetas för att sammankoppla medlemsstaternas centrala register. Enligt artikel 16.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet får kommissionen fastställa, genom genomförandeakter, de tekniska specifikationerna och förfarandena för kopplingen av medlemsstaternas centraliserade automatiserade mekanismer till bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 72.2.

17 j §. *Informationsutbytet i sammankopplingssystemet.* Det föreslås att till lagen fogas en *ny 17 j §*, som föreskriver om informationsutbyte genom bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Enligt *1 mom.* ska Tullen via bankkontoregistrens sammankopplingssystem för de övriga finansunderrättelseenheterna, tillsynsmyndigheterna, de i direktivet om finansiell information behöriga myndigheterna samt till myndigheten för bekämpning av penningtvätt förmedla de i 17 § 1 mom. specificerade uppgifter som fås genom övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Enligt artikel 16.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska tillgång till dessa uppgifter beviljas i enlighet med regler för skydd av personuppgifter. I skälen till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att

finansunderrättelseenheterna med direkt gränsöverskridande tillgång till uppgifter om bankkonton och betalningskonton, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack kan ta fram finansiella analyser inom en tillräckligt kort tid för att spåra medel som skickas via olika konton, inbegripet genom användning av virtuella IBAN-nummer, upptäcka eventuell penningtvätt eller finansiering av terrorism samt säkerställa snabbt vidtagna brottsbekämpande åtgärder. Detta stärker deras förmåga att göra analyser förknippade med penningtvätt och samarbeta med finansunderrättelseenheterna i de övriga medlemsstaterna.

I *2 och 3 mom*. föreskrivs det om de myndigheter som har rätt att göra förfrågningar i bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Enligt 2 mom. har centralen för utredning av penningtvätt och de tillsynsmyndigheter som avses i 4 § 2 mom. punkt b i andra medlemsländer direkt och ofiltrerad tillgång till sådan information som avses i artikel 16.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet som är tillgänglig via bankkontoregistrens sammankopplingssystem alltid när det behövs för att utföra de uppgifter som avses i 3 §. Med den föreslagna bestämmelsen genomförs artikel 16.9 i det sjätte penningtvättsdirektivet enligt vilket centralerna för utredning av penningtvätt och myndigheten för bekämpning av penningtvätt ska beviljas omedelbar och ofiltrerad tillgång till de uppgifter om betalkonton och bankkonton som identifieras med IBAN-nummer, inbegripet virtuella IBAN-nummer, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack i andra medlemsstater som finns tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretess med tanke på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och fäst uppmärksamhet bland annat vid vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har enligt utskottet kunnat hänföra sig till ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om man i lagen har strävat efter att uttömmande räkna upp innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte har förtecknats på samma sätt, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte. (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som det hänvisas till där). I den föreslagna paragrafen hänvisas det direkt till de uppgifter som avses i artikel 16.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet, dvs. informationsinnehållet definieras uttömmande. Eftersom datainnehållet har definierats noggrant och uttömmande, bör det alltså inte finnas något behov av ett oundviklighetskriterium. Det är fråga om genomförandet av direktivet och penningtvättsdirektivet ställer inte något krav på att informationen ska vara nödvändig. Om tillgången till information kopplas till nödvändighetströskeln, försätter centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsmyndigheterna i en ojämlik ställning jämfört med motsvarande myndigheter i andra medlemsstater som via samtrafiksystemet har rätt att få sådan information från andra medlemsstater som avses i artikel 16.3 i penningtvättsdirektivet. Dessutom kan det leda till att kommissionen inleder ett överträdelseförfarande.

Enligt den nämnda punkten i artikeln ska medlemsstaterna dessutom säkerställa att personalen vid centralen för utredning av penningtvätt och vid de tillsynsmyndigheter som har tillgång till bankkontoregistrens sammankopplingssystem håller hög yrkesmässig standard när det gäller konfidentialitet och dataskydd och att personalen är ytterst pålitlig och har stor integritet och rätt kompetens. Dessa krav på myndigheterna finns redan i kraven på god förvaltningssed i förvaltningslagen, såsom bestämmelserna om serviceprincipen i 7 §, samt övrig lagstiftning om tjänstemän och myndigheter.

Det faktum att de nationella centralerna för utredning av penningtvätt snabbt kan få gränsöverskridande uppgifter om identiteten på innehavare av bankkonton och betalkonton, värdepapperskonton, kryptovalutakonton samt förvaltare av bankfack belägna i andra medlemsstater stärker deras förmåga att utföra analyser i anknytning till penningtvätt och samarbeta med centralerna för penningtvätt i de övriga medlemsstaterna. Enligt punkt 10 i

samma artikel och enligt artikel 1.5 i det ändrade direktivet om finansiell information ska medlemsstaterna därtill säkerställa att tekniska och organisatoriska åtgärder införs för att säkerställa säkerheten enligt höga tekniska standarder för att finansunderrättelseenheterna och tillsynsmyndigheterna ska kunna utöva sina befogenheter att få tillgång till och söka bland de uppgifter som finns tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem i enlighet med punkterna 5 och 6. I informationshanteringslagen finns det bestämmelser bland annat om datasäkerheten, inklusive identifiering av uppgifter som förutsätter pålitlighet, tilldelning av behörigheter och verifiering av pålitlighet samt om datasäkerheten för informationsmaterial och informationssystem.

I 2 mom. krävs det därtill att centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsmyndigheterna ska föra statistik över antalet nämnda sökningar. Denna skyldighet föreskrivs i artikel 9.2 j i det sjätte penningtvättsdirektivet, som föreskriver att finansunderrättelseenheter och tillsynsmyndigheter ska föra statistik över antalet sökningar i sammankopplingen av bankkontoregister som gjorts av finansunderrättelseenheter och tillsynsmyndigheter.

Enligt 3 mom. har polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet direkt och ofiltrerad åtkomst till den information enligt artikel 16.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet som finns i andra medlemsstater och som är tillgänglig via sammankopplingssystemet alltid när det är nödvändigt för skötsel av sådan uppgifter som avser att förebygga, avslöja och utreda allvarliga brott eller lagföra dessa brott eller stödja brottsutredning av allvarliga brott, identifikation, spårning och frysning av tillgångar förknippade med utredningen. Endast en sådan anställd vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet som är utsedd till och har befogenhet att utföra dessa uppgifter har tillgång till informationen och möjlighet att göra sökningar. Information som har tillgängliggjorts via bankkontoregistrens sammankopplingssystem får endast behandlas för det insamlade syftet, dock med beaktande av vad som föreskrivs i 5 § i lagen om behandling av personuppgifter vid brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018).

Enligt det sjätte penningtvättsdirektivet har endast finansunderrättelseenheterna direkt åtkomst till de centraliserade automatiserade mekanismerna, också via bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Enligt det ändrade penningtvättsdirektivet får också de myndigheter som utreder allvarliga brott utnyttja bankkontoregistrens sammankopplingssystem för skötsel av sina uppgifter. I artikel 1.4 i det ändrade direktivet om finansiell information föreskrivs det att de behöriga nationella myndigheter som utsetts i enlighet med artikel 3.1 har befogenhet att direkt och omedelbart få åtkomst till och söka i uppgifter om bankkonton i andra medlemsstater vilka är tillgängliga via den gemensamma åtkomstpunkten för bankkontoregister, när det är nödvändigt för fullgörandet av deras uppgifter, i syfte att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott eller stödja en brottsutredning som rör ett allvarligt brott, inbegripet identifiering, spårning och frysning av tillgångar i samband med en sådan utredning. I Finland är polisen, centralen för utredning av penningtvätt, Tullen och Gränsbevakningsväsendet de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 3.1 i penningtvättsdirektivet. Alla dessa myndigheter ska ha tillgång till bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Med allvarliga brott avses brott i bilaga I till Europol-förordningen.

I ingressen till det ändrade direktivet om finansiell information konstateras det att snabb tillgång till finansiella uppgifter är avgörande för att en framgångsrik brottsutredning ska kunna genomföras och för att hjälpmedel och vinning av brott ska kunna spåras och förverkas, särskilt som en del av utredningar om organiserad brottslighet och it-brottslighet. I kapitel 2.5 (s. 73) i det ändrade direktivet om finansiell information konstateras det att gränsöverskridande tillgång till kontouppgifter via systemet för sammankoppling av bankkontoregister för de behöriga myndigheter som utsetts i enlighet med direktivet om finansiell information grundar sig på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, vilket i sin tur grundar sig på medlemsstaternas

respekt för de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Grundlagsutskottet har i enlighet med vad som anförts ovan bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretess och konstaterat att myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter enligt utskottet har kunnat hänföra sig till ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om man i lagen har strävat efter att uttömmande räkna upp innehållet i uppgifterna. (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som det hänvisas till där). I den föreslagna paragrafen hänvisas det direkt till de uppgifter som avses i artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet, dvs. datainnehållet definieras uttömmande. Eftersom datainnehållet har definierats noggrant och uttömmande, bör det alltså inte finnas något behov av nödvändighetskriteriet i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis. Det är fråga om genomförande av nämnda direktiv och det ändrade direktivet om finansiell information ställer inte något krav på att informationen ska vara nödvändig, utan konstaterar att de nämnda myndigheterna ska ha rätt att begära information via systemet för sammankoppling av bankkontoregister alltid när det behövs för att utföra de nämnda uppgifterna. Om tillgången till uppgifter i samtrafiksystemet kopplas till nödvändighetströskeln, försätter det nationella myndigheter som utreder allvarliga problem i en ojämlik ställning jämfört med motsvarande myndigheter i andra medlemsstater som via samtrafiksystemet har rätt att få sådana uppgifter om bank- och betalkonton som avses i artikel 16.3 i penningtvättsdirektivet. Dessutom kan det leda till att kommissionen inleder ett överträdelseförfarande.

I artikel 1.4 i det ändrade direktivet om finansiell information föreskrivs det dessutom att åtkomst och sökningar med stöd av artikel 4.1 led a ska anses vara direkta och omedelbara, också i de fall där de nationella myndigheter som förvaltar de centrala bankkontoregistren skyndsamt överför uppgifterna om bankkonton till de behöriga myndigheterna genom en automatiserad mekanism, förutsatt att ingen mellanliggande institution kan påverka de begärda uppgifterna eller den information som ska tillhandahållas. Enligt punkt 1 b i direktivet om finansiell information, som fogats till artikel 4, begränsar tillgången till och sökningar med stöd av artikel 4 i direktivet om finansiell information inte tillämpningen av unionens reglering och de nationella bestämmelserna om nationella metodgarantier och skydd av personuppgifter. Centralen för utredning av penningtvätt, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket, Patent- och registerstyrelsen, polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet har därmed användningsrätt till bankkontoregistrens sammankopplingssystem. Kommissionen har ännu inte fastställt genomförandebestämmelser om de tekniska kraven på systemet samt definitionerna på uppgifter och sökningar, men i skenet av de planer som inhämtats av kommissionen kommer systemet att byggas upp på motsvarande sätt som förmånstagarregistret BORIS (Beneficial Ownership Registers’ Interconnection System). Därmed gör varje nämnd myndighet själv sökningen i det centraliserade systemet direkt genom EU:s e-Justice Portal. I BORIS-systemet kan den som lämnar begäran om uppgifter själv välja om förfrågan ska riktas till alla länder eller endast till vissa länder. Man kan vänta sig att myndigheten också i bankkontoregistret kan definiera till vilka medlemsstaters register sökningen riktas. Det är dock viktigt att förstå att systemet för sammankoppling är avsett för att göra sökningar i andra medlemsstaters bankkontoregister och att det inte är känt om det ens skulle vara möjligt att använda systemet för sammankoppling för att göra nationella sökningar. För att göra nationella förfrågningar om bank- och betalkonton använder myndigheterna det automatiska kontoinformationssystem enligt 2 kap. i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som Tullen har byggt upp och upprätthåller och till vilket myndigheterna har byggt ett direkt gränssnitt.

Inhämtningen av uppgifter till bankkontoregistrens sammankopplingssystem i enlighet med 2 och 3 mom. är inte kopplad till ett krav på nödvändighet eftersom föreskrifterna implementerar skyldigheterna i artikel 16 i det sjätte penningtvättsdirektivet, där det inte finns reglering om ett sådant krav. Det är fråga om uppgifter som finns i de andra EU-ländernas centraliserade bankkontoregister, som enligt direktivet ska vara tillgängliga för de myndigheter som har listats i direktivet och som har koppling till förhindrande av penningtvätt. Därmed ska de nationella myndigheternas rätt till medlemsstaternas sammankopplingssystem för bankkontoregister inte göras stramare än vad den är i de övriga medlemsstaterna.

I den gällande lagen är 3 §, med bestämmelser om det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet, kopplad till ett krav på nödvändighet. Föreskrifterna i paragrafen följer praxis i grundlagsutskottets utlåtanden, som har varit kravet för den nationella lagstiftningen. Detta leder till en skillnad för samma uppgifter med den nu föreslagna rätten att få uppgifter från de andra medlemsstaternas bankkontoregister. Eftersom det ännu inte finns någon säkerhet om det tekniska utförandet för och sökningen av uppgifter ur bankkontoregistren är det möjligt att den nationella myndigheten kan be att för de finländska uppgiftslämnarnas del få ut de nämnda uppgifterna om kontots kundförhållande ur registret också genom sammankopplingssystemet.

8.4 Handelsregisterlagen

2 §. *Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter.* I *3 mom.* ändras hänvisningen till den nya penningtvättslagen. Nedan i lagförslag 20 föreslås det att momentet ändras i den utsträckning det är nödvändigt med hänsyn till bestämmelserna om verkliga förmånstagare i direktivet, vilka genomförs nationellt 2026 eftersom bestämmelserna om överlåtelse av uppgifterna om verkliga förmånstagare i fortsättningen finns i penningtvättslagen. Om ingenting annat föranleds av bestämmelserna i penningtvättslagen om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare, tillämpas vad som i denna paragraf föreskrivs om utlämnande av uppgifter dock också i fortsättningen på verkliga förmånstagare exempelvis i fråga om korrekt skydd av uppgifter.

5 §. *Centralt register över verkliga förmånstagare.* Det föreslås att paragrafen ändras i sin helhet. Den gällande paragrafen föreskriver om de uppgifter som ska antecknas i registret om de verkliga förmånstagarna. I fortsättningen ingår bestämmelserna om registeranteckningar i penningtvättsförordningen och penningtvättslagen, vilket betyder att det inte längre är nödvändigt att föreskriva om anteckningarna i handelsregisterlagen.

Paragrafens *rubrik* ”uppgifter som ska registreras om verkliga förmånstagare” ändras till formen ”centralt register över verkliga förmånstagare”, som motsvarar rubriken i 7 § i den nya penningtvättslagen.

Paragrafens *1 mom.* innehåller en informativ hänvisningsbestämmelse. Enligt bestämmelserna i momentet föreskriver penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen om det centraliserade register som registermyndigheten för i samband med handelsregistret, nedan *registret över verkliga förmånstagare*, och anteckningarna i registret. Bestämmelserna om registret över förmånstagare finns i penningtvättslagen, som primärt genomför det sjätte penningtvättsdirektivet. Definitionen av verklig förmånstagare finns i penningtvättsförordningen, där finns likaså bestämmelserna om skyldighet att anmäla verkligt huvudmanskap till registret över verkligt huvudmanskap.

Trots att det i 1 mom. är fråga om en informativ bestämmelse är det också här skäl att observera att registret över verkliga förmånstagare ingår i handelsregistret, men på grund av systematiken

är det tydligare att använda en separat term om handelsregistret eftersom det centraliserade registret över verkliga förmånstagare också används i EU-regleringen. Även det har betydelse att uppgifterna om verkliga förmånstagare uttryckligen samlas in för förhindrande av finansiering av terrorism och penningtvätt och att motsvarande begränsning inte finns för övriga uppgifter som införs i handelsregistret. Det faktum att också andra juridiska enheter än endast de ansvariga enheter som införs i handelsregistret har verkliga förmånstagare är också av betydelse. För att förtydliga detta föreskrivs det i den nya penningtvättslagen att på registret över verkliga förmånstagare tillämpas vad som i handelsregisterlagen föreskrivs om handelsregistret, såvida inget annat föranleds av penningtvättslagen eller annan lagstiftning. Detta ändrar i praktiken inte rättsläget där de bestämmelser som tillämpas på uppgifterna om förmånstagare också tidigare har avvikit från de övriga uppgifterna i handelsregistret särskilt i fråga om lämnande av uppgifter. I fortsättningen finns specialbestämmelserna om uppgifterna om förmånstagare i den nya penningtvättslagen och penningtvättsförordningen.

I *2 mom.* föreskrivs det att också en annan juridisk enhet eller annan juridisk konstruktion än den i 3 § avsedda ansvariga enheten och dess verkliga förmånstagare kan införas i registret över verkliga förmånstagare, om den juridiska enheten har ett sådant företags- och organisationsnummer som avses i 9 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) eller en utländsk juridisk enhet har motsvarande nummer eller en annan identifikationsuppgift. Eftersom också andra juridiska enheter än de ansvariga enheter som införts i handelsregistret har verkliga förmånstagare, kan också en annan finländsk juridisk enhet införas i registret över verkliga förmånstagare, dock under förutsättning att den har ett företags- och organisationsnummer. Sådana juridiska enheter och deras verkliga förmånstagare för vilka huvudmanskap för den juridiska enheten antas föreligga, såsom styrelseledamot, registreras dock inte i registret över verkliga förmånstagare. Dessa uppgifter kan dock ges ur den centraliserade datatjänsten. En utländsk juridisk enhet eller med en juridisk enhet jämförbart juridiskt arrangemang kan också införas i registret över verkliga förmånstagare när registrering av de verkliga förmånstagarna i Finland är ett krav. Detta gäller också utländska juridiska enheter och med dessa jämförbara juridiska konstruktioner som införs i registret med stöd av artikel 67 i penningtvättsförordningen.

6 §. *Uppgifter som ska registreras om klassiska truster och liknande juridiska konstruktioner och om de verkliga förmånstagarna för dem.* Det föreslås att paragrafen stryks eftersom bestämmelserna om registreringen av uppgifter om klassiska truster och liknande juridiska konstruktioner och om de verkliga förmånstagarna för dem finns i penningtvättslagen och penningtvättsförordningen.

10 §. *Anmälningar till handelsregistret.* I paragrafen föreskrivs det om anmälningar till handelsregistret. Det föreslås att 1 mom., som gäller de uppgifter som ska anmälas på etableringsanmälan, ändras sålunda att hänvisningen till 5 § i den gällande lagen ersätts med ett uttryck om uppgifter som ska införas i registret över verkliga förmånstagare. Närmare bestämmelser om dessa finns i penningtvättslagen och penningtvättsförordningen.

23 §. *Kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade.* Paragrafens *1 mom.* ändras så att det för tydlighetens skull föreskrivs om vissa ansvariga enheters skyldighet att årligen kontrollera de uppgifter som införts i registret över verkliga förmånstagare. I detta hänseende ändras sakinnehållet i bestämmelsen inte eftersom det redan i nuläget täcker uppgifterna om verkliga förmånstagare. I den utsträckning som en annan juridisk enhet eller ett annat juridiskt arrangemang än en sådan ansvarig enhet som avses i handelsregisterlagen har införts i registret över verkliga förmånstagare, har också denna rätt att kontrollera uppgifterna i registret över verkliga förmånstagare och en anteckning om kontrollen införs i registret.

24 §. *Avgift för försummelse av handelsregisteranmälan.* Ur *1 mom. 1 punkten* stryks hänvisningen till 5 och 6 § i lagen eftersom bestämmelserna om anmälan av verkliga förmånstagare i fortsättningen finns i penningtvättslagen och penningtvättsdirektivet. Däremot fogas till paragrafen ett nytt 3 mom., med bestämmelser om den avgift för försummelse som bestäms för försummelse att anmäla verkliga förmånstagare. Enligt 3 mom. påför registermyndigheten även en anmälningsskyldig, annan juridisk enhet eller förmögenhetsförvaltaren för ett annat juridiskt arrangemang eller en person i motsvarande ställning en försummelseavgift för försummelse att anmäla registeruppgifterna, om denna inte, trots uppmaning, med stöd av vad som föreskrivs i 10 § och artiklarna 63, 64 och 67 i penningtvättsförordningen med stöd av 7–9 och 12 § i penningtvättslagen har rättat brister och fel i de uppgifter som med stöd av den anmälningsskyldigas anmälan ska införas i uppgifterna över och handlingarna om enheten i registret över verkliga förmånstagare. I paragrafen föreskrivs det alltså separat om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan gällande försummelse av anmälan om uppgifter om förmånstagare. Bestämmelserna om skyldighet att anmäla uppgifterna finns både i 10 § i handelsregisterlagen och i artiklarna 63, 64 och 67 i penningtvättsförordningen. I fortsättningen föreskrivs de uppgifter som ska anmälas i 7–9 och 12 § i penningtvättslagen. Avgiften för försummelse gäller därmed uttryckligen de verkliga förmånstagare som ska antecknas i registret över verkliga förmånstagare, men däremot inte en situation där förmånstagarna enligt bestämmelsen i 10 § i penningtvättslagen är exempelvis styrelsemedlemmar.

Eftersom ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen ändras 3 mom. i den gällande lagen till *4 mom.* och de övriga påföljande momenten på motsvarande sätt. Hänvisningarna till tidigare moment i *6* och *7 mom.* ändras att motsvara den ändrade momentordningen. I 7 mom. införs dessutom en hänvisning till 3 mom. om försummelse gällande uppgifterna om förmånstagare.

28 §. *Förordnande om likvidation eller avregistrering avseende anmälningsskyldiga för försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare.* Paragrafens hänvisning till 5 § i samma lag ändras till en hänvisning till artikel 63 i penningtvättsförordningen, som gäller de i paragrafen avsedda ansvariga enheternas skyldighet att anmäla de verkliga förmånstagarna och ändringar i dem. För tydlighetens skull ändras paragrafen att gälla brister eller fel i registret över verkliga förmånstagare i stället för det register som nämns i den gällande lagen.

34 §. *Uppgifter som görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register.* Paragrafens *2 mom.*, som gäller att uppgifter om verkliga förmånstagare ska göras tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register, stryks. I fortsättningen föreskrivs detta i 18 § i penningtvättslagen.

8.5 Försäkringsbolagslagen

6 kap. **Försäkringsbolagets ledning, företagsstyrningssystem och placering av tillgångar**

13 §. *Kundkontroll.* Det föreslås att paragrafen upphävs. I paragrafen föreskrivs det om kundkännedom och riskhanteringssystem för att bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism och paragrafen hänvisar dessutom till penningtvättslagen. I fortsättningen finns bestämmelserna om kundkännedom och riskhantering i penningtvättsförordningen, vars tillämpning är obligatorisk för livförsäkringsverksamhet eller annan investeringsrelaterad försäkringsverksamhet såsom definierats i artikel 2.1 punkt 6 led b och c. I propositionen föreslås det att den övriga försäkringsverksamheten i fortsättningen lämnas utanför anmälningsplikten, vilket betyder att 6 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen ska

upphävas såsom överlappande med penningtvättsförordningen och till följd av begränsningen av tillämpningsområdet.

8.6 Kreditinstitutslagen

15 kap. **Förfaranden vid kundtransaktioner**

6 §. *Kunders rätt till grundläggande banktjänster.* Paragrafens *2 mom.*, som föreskriver om grunderna för vägran att öppna konto för grundläggande banktjänster och tillhandahållande av betaltjänster, ändras så att momentet i stället för att hänvisa till den gällande penningtvättslagen hänvisar till penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen.

18 §. *Kundkännedom.* Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom bestämmelserna om kundkännedom och identifiering av verkliga förmånstagare i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen samt i den nya penningtvättslagen. Bestämmelserna om förbud att erbjuda kunderna anonyma konton och tillhandahålla anonyma bankfack finns i artikel 79 i penningtvättsförordningen. Bestämmelserna om Finansinspektionens befogenheter att utfärda föreskrifter om kundkännedom och riskhantering finns i 31 § i den nya penningtvättslagen.

8.7 Lagen om Finansinspektionen

3 §. *Uppgifter.* I *2 mom. 5 punkten* ändras hänvisningen till den gällande penningtvättslagen till följd av den nya regleringen till en hänvisning till penningtvättsförordningen och den nya penningtvättslagen.

3 a §. *Den gemensamma tillsynsmekanismen och europeiska systemet för finansiell tillsyn*. Till *3 mom*. fogas att Finansinspektionen utöver vissa andra EU-myndigheters beslut, anvisningar och rekommendationer vid utförandet av sina uppgifter också ska iaktta AMLA:s beslut, anvisningar och rekommendationer. Om Finansinspektionen inte kan iaktta den anvisning eller rekommendation som AMLA gett, ska Finansinspektionen enligt 4 mom. ange orsakerna till detta för AMLA på motsvarande sätt som för de övriga EU-myndigheterna.

På motsvarande sätt som i 3 och 4 mom. fogas AMLA i *5 mom*. till de myndigheter som listas i bestämmelsen. Enligt bestämmelsen ska Finansinspektionen i enlighet med penningtvättsförordningen och AMLA-förordningen samarbeta också med AMLA och till AMLA lämna de uppgifter som behövs för utförande av uppdragen. Närmare föreskrifter om samarbetet och informationsutbytet finns i AMLA-förordningen.

3 b §. *Samarbete kring beredningen av rättsakter, föreskrifter och anvisningar.* I *2 mom*. fogades en föreskrift till om att Finansinspektionen ska informera finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet om rättsakter, tekniska standarder, anvisningar och rekommendationer som AMLA bereder, om dessa kan påverkar lagstiftningen. AMLA kan också bereda initiativ till ändringar i EU:s rättsakter, vilket ministerierna bör ha kännedom om, om det kan påverka lagstiftningen. Informationen om rättsakter, tekniska standarder eller anvisningar som en EU-myndighet bereder ska delges ministerierna med låg tröskel om det alls är möjlighet att ändringen kan påverka lagstiftningen. Bestämmelsen säkerställer statsrådets och riksdagens påverkningsmöjlighet i omständigheter som påverkar lagstiftningen. Finansinspektionen ska dessutom informera om något annat ärende som inletts hos Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, om det kan påverka den finländska finansmarknadens funktion och stabilitet.

10 §. *Direktionens uppgifter.* I *1 mom. 5 punkten* ändras hänvisningen till den gällande penningtvättslagen till en hänvisning till den nya penningtvättslagen.

12 §. *Direktörens uppgifter.* Det föreslås att *1 mom. 4 punkten* ändras så att Finansinspektionens direktörs uppgift är att hålla direktionen informerad också om de omständigheter och initiativ som kommit via AMLA och som påverkar utvecklingen på finansmarknaden och lagstiftningen inom finanssektorn.

15 §. *Oberoende ställning.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt *4 mom.* med motsvarande bestämmelser som i 3 mom. om att en tjänsteman vid Finansinspektionen har oberoende ställning när tjänstemannen sköter ett uppdrag som medlem i styrelsen för AMLA eller andra uppgifter kopplade till denna myndighet. För tydlighetens skull står det i momentet att bestämmelserna om det oberoende som en tjänsteman har finns i AMLA-förordningen. Detta finns särskilt föreskrivet i artikel 59 i AMLA-förordningen, som gäller styrelsens oberoende.

20 b §. *Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag.* I *3 mom. 3 punkten* ändras hänvisningen till 7 kap. 1 § i den gällande penningtvättslagen till en hänvisning till 29 § i den nya penningtvättslagen, där bestämmelserna om övervakarnas befogenheter finns.

40 a §. *Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser.* I *1 mom.* görs en språklig ändring så att den hänvisar till lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, medan den nuvarande bestämmelsen utöver förhindrande också nämner utredning.

42 a §. *Preskription av rätten att påföra administrativa påföljder.* Det föreslås att *2 mom.* ändras så att Finansinspektionens rätt att påföra en påföljdsavgift i fråga om fortsatta överträdelser eller försummelser förlängs från fem år till tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde. Vid de överträdelser och försummelser av den lagstiftning som gäller finansmarknaden där påföljdsavgifter får påföras är det fråga om de överträdelser och försummelser som lagstiftaren har ansett vara de allvarligaste. Enligt den gällande lagen kan det inte anses motiverat att rätten att påföra en påföljdsavgift i fråga om en upprepad överträdelse eller försummelse preskriberas inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde, medan rätten att påföra en påföljdsavgift i fråga om gärningar av engångskaraktär enligt den gällande bestämmelsen varar i tio år. Detta kan inte anses vara konsekvent och motiverat. Upprepad försummelse eller överträdelse av de skyldigheter för vilka en påföljdsavgift enligt finansmarknadslagstiftningen får påföras påvisar i princip särskild allvarlighet och ett sådant förfarande kan i princip anses vara mer klandervärt än om överträdelsen eller försummelsen skedde en gång eller om ordningsavgift utgår för överträdelsen eller försummelsen av bestämmelsen. Finansinspektionens och de övriga tillsynsorganens oförmåga att ingripa i allvarliga och till och med systematiska, upprepade överträdelser eller försummelser till följd av en för kort preskriptionstid resulterar i att tillförlitligheten på finansmarknaden i Finland samt tillsynen över och förtroendet för denna tillsyn och Finlands internationella rykte betydligt försämras. Detta gäller inte enbart bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism utan också i större omfattande agerande i strid med bestämmelserna om finansmarknaden.

Redan till följd av varaktigheten och karaktären på upprepade överträdelser eller försummelser kan de anses vara kopplade till omständigheter som är svårare att utreda och undersöka än vid engångsöverträdelser eller -försummelser eller om ordningsavgift utgår för överträdelsen eller försummelsen. Det kan dessutom ofta vara svårt och en lång process att utreda sådana överträdelse och försummelser. Om det exempelvis är fråga om brister i förvaltnings- och styrsystemen hos den ansvariga enhet som Finansinspektionen utövar tillsyn över kräver

undersökningen av ärendet och påförandet av sanktion ofta ett omfattande, genomgripande och noggrant utredningsarbete även för tillsynsobjektets rättsskydd. Karaktären på upprepade överträdelse och försummelser är också sådan att impulserna för utredning av dem avsevärt kan fördröjas jämfört med klara förseelser och försummelser för vilka ordningsavgift påförs såsom fördröjningar i viss regelbunden rapportering. Den föreslagna ändringen har motiverats noggrannare i specialmotiveringen till 67 § i det första lagförslaget.

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 19 § 3 mom. i konkurrenslagen (948/2011).

71 §. *Rätt och skyldighet att lämna ut information.* I *1 mom. 3 punkten* fogas myndigheten för bekämpning av penningtvätt till de myndigheter som Finansinspektionen har rätt att överlämna uppgifter.

I *1 mom. 15 punkten* ändras hänvisningen till 7 kap. 1 § i den gällande penningtvättslagen till en hänvisning till 4 § 2 mom. 6 punkten i den nya penningtvättslagen.

Till *5 mom.* fogas ett undantag till det samtycke som i övrigt förutsätts av en annan tillsynsmyndighet för överlämnande av de uppgifter som erhållits av den myndigheten. Såsom det konstaterats i specialmotiveringen till 84 § 2 mom. i penningtvättslagen kräver det sjätte penningtvättsdirektivet inte längre ett sådant samtycke för överlämnande av sådan sekretessbelagd information som härstammar från en annan medlemsstat. Kravet på samtycke har uttryckligen avförts ur direktivet. Därför är det nödvändigt att i 5 mom. föreskriva om ett undantag där det i de fall med utbyte av information som avses i 84 § 2 mom. i penningtvättslagen inte krävs samtycke av tillsynsorganet i den andra medlemsstaten för utlämnande av uppgifterna.

74 a §. *Beslut av de europeiska tillsynsmyndigheterna och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.* I den gällande paragrafen föreskrivs det om en europeisk tillsynsmyndighet i enlighet med det förfarande som föreskrivs i de europeiska finanstillsynsförordningarna eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism meddelar ett enskilt beslut riktat till en finansmarknadsaktör i ett sådant ärende som Finansinspektionen tidigare har meddelat ett beslut i, ska den europeiska tillsynsmyndighetens eller Myndighetens för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism beslut iakttas i stället för Finansinspektionens beslut. Det förfarande som föreskrivs i paragrafen tillämpas också på beslut fattade av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Samtidigt föreslås det att bestämmelsens rubrik ändras så att den motsvarar innehållet.

8.8 Lagen om betalningsinstitut

7 §. *Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av andra betaltjänster än utgivning av elektroniska pengar.* Paragrafens *4 mom.* ändras så att paragrafen i stället för att hänvisa till den gällande penningtvättslagen för rätten att erbjuda betaltjänster hänvisar till penningtvättsförordningen och till den nya penningtvättslagen.

Dessutom ändras *5 mom*. genom att bestämmelser om 13 a, 21, 21 c och 21 d § fogas till momentet gällande undantagslagstiftningen om annan tillhandahållare av betaltjänster än utgivare av elektroniska pengar. Med de föreslagna ändringarna utvidgas kravet på tillförlitlighet gällande ägare och grundare i 13 a § också till registrerade tillhandahållare av betaltjänster som verkar utan koncession. Registrerade tillhandahållare av betaltjänster får därutöver inte ha sådana betydande bindningar till en sådan fysisk person eller juridisk person som avses i 21 § på vilken tillämpas lagar och förordningar i ett land som inte hör till den

Europeiska ekonomiska sfären eller administrativa föreskrifter hindrar en effektiv tillsyn över betalningsinstitutet, eller en annan instans, om den betydande kopplingen i övrigt hindrar effektiv tillsyn över betalningsinstitutet. Dessutom ska en annan tillhandahållare som verkar utan koncession än en aktör som är utgivare av elektroniska pengar i enlighet med 21 c § till Finansinspektionen anmäla om den ämnar förvärva minst 10 procent av kapitalet eller rösträtten i ett betalningsinstitut. Finansinspektionen har enligt 21 d § rätt att förbjuda förvärvet av en sådan ägarandel som avses i 21 c §.

Med stöd av artikel 32 i betalningstjänstdirektivet får medlemsstaterna undanta registrerade fysiska eller juridiska personer från en del av ett betalningsinstituts koncessionsförfarande eller -förutsättningar. Ifrågavarande artikel 32 möjliggör bland annat att det nationellt är möjligt att låta bli att tillämpa ägarkontroll på registrerade aktörer. Nationellt föreskrivs detta i 7 § i lagen om betalningsinstitut. Enligt förslaget ändras den gällande lagstiftningen så att samma kontroll av ägare i fortsättningen gäller som förutsättning för registrering som för tillhandahållare av betaltjänster med koncession. Eftersom en del av aktörerna är befriade från koncessionsförfarandet bör det anses vara motiverat att också riskerna med ägarstrukturen i fortsättningen täcks genom en bedömning av ägarnas tillförlitlighet på samma sätt som för betalningsinstitut med koncession som förutsättning för registrering. Beaktas bör att det i exempelvis Sverige nyligen gjordes en lagändring där det inte längre alls är tillåtet at utöva sådan verksamhet utan koncession som avses i artikel 32, utan alla tillhandahållare av betaltjänster ska ha en fullskalig koncession.

Syftet med tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa att undantaget med utelämnandet ur tillämpningsområdet inte försvagar syftet med lagstiftningen, dvs. att de aktörer som erbjuder betaltjänster ska omfattas av minimitillsynen. Artikel 32.1 led b i andra penningtvättsdirektivet riktar uttryckligen tillförlitlighetskravet till de fysiska personer som deltar i förvaltningen eller utövandet av affärsverksamheten. Denna avgränsning medför dock att de situationer där ägaren har verklig bestämmanderätt eller bestämmande inflytande, trots att denna inte formellt hör till ansvarspersonerna, hamnar utanför regleringen. En bedömning av ägarnas tillförlitlighet mildrar detta missförhållande och säkerställer att ägarstrukturen inte utsätter verksamheten för oegentligheter eller försvagad förvaltning. Samtidigt beaktar ändringen det att de aktörer som tillhandahåller motsvarande betaltjänster inte får olika ställning endast baserat på om de söker koncession eller registrering och förhindrar därmed användning av ägarstrukturen för kringgående av lagstiftningen.

Inflytande som utövas genom ägandet kan försvaga en stabil och omsorgsfull ledning av aktören, om ägaren styr beslutsprocessen på ett sätt om ökar risktagningen eller försvagar de interna kontrollerna. Därför kompletterar bedömningen av ägarnas tillförlitlighet kravet på ansvarspersonernas tillförlitlighet i artikel 32.1 led b och den stöder hanteringen av ägarriskerna på samma sätt som vid kontrollen av ägare för betalningsinstituten. Bedömningen av ägarnas tillförlitlighet är nödvändig särskilt för att säkerställa att det för fysiska personer som hör till ägarna av den aktör som ansöker om registrering är möjligt att göra bedömningen att de inte har dömts för penningtvättsbrott eller brott med finansiering av terrorism eller andra brott. Genom detta säkerställs det att de övriga syftena med kraven på tillförlitlighet, i synnerhet en klanderfri verksamhet genomförs också genom ägarstrukturen. Genom ändringen kan Finansinspektionen hindra brottslingar och deras medbrottslingar att vara verkliga ägare och förmånstagare i vilken som helst tillhandahållare av betaltjänster. I nuläget tillämpas tillsyn över ägarna inte på andra tillhandahållare av betaltjänster än utgivare av elektroniska pengar, vilket inte möjliggör effektiv och jämlik tillsyn över aktörerna i förhållande till de övriga finansiella institut som Finansinspektionen utövar tillsyn över. Med de föreslagna ändringarna korrigeras därmed en brist i lagstiftningen om registrerade tillhandahållare av betaltjänster.

7 a §. *Undantag från tillståndsplikten för utgivning av elektroniska pengar.* Det föreslås att *2 mom.* ändras så att undantagen till tillämpningsområdet läggs till i 21 c och d §. Det föreslås däremot att 21 a och 21 b § ska tillämpas på en aktör som utövar verksamhet med utgivning av elektroniska pengar utan koncession. Enligt den nämnda 21 a § ska den som har för avsikt att direkt eller indirekt förvärva aktier eller andelar i ett institut för elektroniska pengar eller en andel av institutets grundkapital eller bolagsinsats underrätta Finansinspektionen om detta på förhand, om hans innehav på grund av förvärvet uppfyller kraven i paragrafen. Enligt 21 b § har Finansinspektionen rätt att förbjuda sådant förvärv av en sådan ägarandel som avses i 21 a §.

24 §. *Ombud.* Hänvisningen i *4 mom.* ändras till den nya penningtvättslagen samt penningtvättsförordningen.

39 §. *Kundkännedom.* Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom identifieringen av kunden och den verkliga förmånstagaren i fortsättningen föreskrivs i penningtvättsförordningen samt i den nya penningtvättslagen. Bestämmelserna om förbudet att erbjuda kunderna anonyma konton finns i artikel 79 i penningtvättsförordningen och bestämmelserna om interna riktlinjer och förfaranden i fråga om bland annat riskhantering finns i II kap. 1 avsnittet i penningtvättsförordningen. Bestämmelserna om Finansinspektionens befogenhet att meddela föreskrifter i anknytning till skyldigheten att identifiera kunden och riskhantering finns i 31 § i den nya penningtvättslagen.

8.9 Lagen om investeringstjänster

12 kap. **Sekretess och kundkontroll**

3 §. *Kundkontroll.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering, i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen och Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter i den nya penningtvättslagen.

8.10 Lag om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism

8 §. *Förteckning över frysningsbeslut.* Paragrafens rubrik ändras och 1 mom., som har en inkorrekt hänvisning till den gällande penningtvättslagen, som inte innehåller bestämmelser om frysningsbeslut, upphävs. I rubriken ändras hänvisningen till frysningsanmälningar till frysningsbeslut för att motsvara terminologin i den nya lagstiftningen.

8.11 Lagen om utsläppshandel

69 §. *Förande av unionsregistret.* En lagteknisk ändring görs i *3 mom.* och hänvisningen till det fjärde penningtvättsdirektivet ändras till en hänvisning till penningtvättsförordningen.

90 §. *Rätt att få information och utföra inspektioner*. I paragrafen ändras hänvisningen till den gällande penningtvättslagen till en hänvisning till den nya penningtvättslagen.

8.12 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. *Syftet med fullgöranderapporter.* I *1 mom. 13 punkten* görs en teknisk ändring genom ändring av hänvisningen till den gällande penningtvättslagen till en hänvisning till den nya penningtvättslagen. Till denna punkt fogas en hänvisning till 32 § i penningtvättslagen om kontroll av den ansvariga enhetens högsta ledning och verkliga förmånstagare. Den gällande

bestämmelsen omnämner redan att utredningen om att alla skyldigheter har skötts utarbetas som stöd för den bedömning av tillförlitligheten som Tillstånds- och tillsynsverket gör för alla aktörer som införs i registret för övervakning av penningtvätt. Bedömningen av tillförlitligheten är på motsvarande sätt nödvändig också som stöd för den tillsyn som samtliga tillsynsorgan utövar i enlighet med 32 § i penningtvättslagen.

8.13 Lagen om advokater

6 §. I *1 mom*. görs en teknisk ändring genom hänvisning till bestämmelserna om administrativa påföljder i den nya penningtvättslagen.

8.14 Lagen om pantlåneinrättningar

28 §. Paragrafens *2 mom.* upphävs. I den gällande paragrafen föreskrivs det om den penningtvättslag som ska tillämpas på panter av ett betydande ekonomiskt värde. Den nya penningtvättslagstiftningen gör ingen skillnad på panter av olika värde, utan bland annat avvikande handel med gods och kreditförmedlingsverksamhet ingår med stöd av penningtvättsförordningen i tillämpningsområdet.

40 §. Ur *2 mom.* stryks hänvisningen till penningtvättslagen såsom överflödig. Bestämmelserna om påföljder förknippade med penningtvättsregleringen finns i 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Ett *nytt 4 mom.* fogas till paragrafen, där det föreskrivs om antecknandet av administrativa påföljder som ålagts en pantlånerörelse i Tillstånds- och tillsynsverkets förteckning över koncessioner. Anteckningen ska strykas ur förteckningen fem år efter utgången av det år då påföljdens ålades. Bestämmelsen motsvarar 56 § 1 mom. 5 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, där det föreskrivs om motsvarande anteckning i Tillstånds- och tillsynsverkets tillsynsregister för de aktörer som hör dit. Syftet med ändringen är att göra Tillstånds- och tillsynsverkets tillsyn mer enhetlig.

8.15 Lag om förvaltare av alternativa investeringsfonder

12 kap. **Erbjudande av andelar**

8 §. *Kundkontroll.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering, i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen.

8.16 Lag om placeringsfonder

10 kap. **Beräkning av värdet på en placeringsfond samt emission och inlösen**

1 §. *Emission av fondandelar.* I *5 mom.* görs en lagteknisk ändring och momentets hänvisning till penningtvättslagen ändras till en hänvisning till den nya penningtvättslagen.

26 kap. **Tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet samt kundkontroll**

15 §. *Kundkontroll.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga

förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering, i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen.

8.17 Lag om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

8 kap. **Särskilda bestämmelser**

3 §. *Kundkontroll.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering, i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen och Finansinspektionens befogenheter att meddela föreskrifter enligt den nya penningtvättslagen.

8.18 Lagen om myndigheten för finansiell stabilitet

1 kap. **Allmänna bestämmelser**

3 §. *Definitioner.* En lagteknisk ändring görs i *1 mom. 12 punkten underpunkt f* genom att dess hänvisning till den gällande penningtvättslagen ändras till en hänvisning till penningtvättsförordningen.

8.19 Lag om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Det föreslås att det till 6 kap. i den gällande penningtvättslagen läggs till bestämmelser som genomför de bestämmelser i det sjätte penningtvättsdirektivet som träder i kraft redan innan den övriga regleringen. Artiklarna 11–13 och 15 ska genomföras nationellt senast den 10 juli 2026.

De föreslagna nya 7–13 § i 6 kap. i den gällande penningtvättslagen motsvarar så gott som fullständigt 20–24 § i den totalt omarbetade penningtvättslag som avses träda i kraft 2027.

6 kap. **Uppgifter om verkliga förmånstagare**

7 §. *Förmånstagarregistret.* Det föreslås att en ny *7 §* med bestämmelser om förmånstagarregistret fogas till 6 kap. i den gällande penningtvättslagen. Det finns ingen uttrycklig definition av förmånstagarregistret i den gällande lagen eller i handelsregisterlagen. I förmånstagarregistret antecknas uppgifterna om de verkliga förmånstagare som föreskrivs i 6 kap. 3–4 § och i 5–7 § i handelsregisterlagen samt företagets eller sammanslutningen anmälan om att ingen förmånstagare finns eller att en verklig förmånstagare inte kan identifieras. I lagen avses med verkliga förmånstagare verkliga ägare och förmånstagare.

8 §. *Rätten för behöriga myndigheter, självreglerande organ och rapporteringsskyldiga att få uppgifter ur förmånstagarregistret.* Bestämmelsen tryggar att olika myndigheter, advokatföreningen och de rapporteringsskyldiga har rätt att få uppgifter om de verkliga förmånstagarna för tillsyn och förhindrande av penningtvätt. Paragrafen genomför nationellt kraven i artikel 11 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Enligt *1 mom.* tryggas rätten att få uppgifter för de nationella behöriga myndigheterna, advokatföreningen, skattemyndigheterna, Europeiska åklagarmyndigheten EPPO, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning OLAF samt för Europol och Eurojust, när de tillhandahåller operativt stöd till medlemsstaternas behöriga myndigheter.

Uppgifterna lämnas enligt paragrafen *2 mom.* utan att den berörda juridiska personen eller den berörda juridiska konstruktionen hörs.

Rapporteringsskyldiga ska enligt paragrafens *3 mom.* när de vidtar åtgärder för kundkännedom i rätt tid beviljas tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen får vägra att helt eller delvis lämna ut uppgifter ur förmånstagarregistret till en rapporteringsskyldig i de fall som avses i 13 § 1 mom. 4 punkten, det vill säga utlämnandet av uppgifterna skulle utsätta den verkliga förmånstagaren för en oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga. Avslaget ska göras för ett specifikt fall genom en detaljerad bedömning av de exceptionella förhållandena och när det har fastställts att dessa oproportionerliga risker existerar. Detta genomför artikel 15 i direktivet.

9 §. *Rätt för personer med berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret.* Bestämmelsen möjliggör rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret för de fysiska personer eller juridiska personer som kan påvisa berättigat intresse i anknytning till förhindrande av penningtvätt, dess förbrott och finansiering av terrorism. Paragrafen implementerar skyldigheterna i artikel 12 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Till en sådan fysisk person eller juridisk person utlämnas enligt *1 mom.* centrala uppgifter ur registret, såsom den verkliga förmånstagarens namn, födelsemånad och födelseår, bosättningsland, medborgarskap samt för verkliga förmånstagare för juridiska personer, arten och omfattningen av det förmånstagarintresse som innehas av den verkliga förmånstagaren. Enligt handelsregisterlagen införs för fysiska personers del som personuppgifter fullständigt namn, personbeteckning, medborgarskap och hemort, Om personen inte har finländsk personbeteckning antecknas födelsetiden i registret. För personer som bor utomlands antecknas hemadressen i stället för hemorten.

I *2 mom.* föreskrivs det dessutom att också historiska uppgifter om verkliga förmånstagare för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen samt en beskrivning av kontroll- eller ägarstrukturen uppgifter utlämnas till de fysiska personer eller juridiska personer som avses i 10 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten. För dem kan också uppgifterna om verkliga förmånstagare utlämnas i fråga om sådana juridiska personer eller juridiska konstruktioner som har upplösts eller upphört att existera under de föregående fem åren.

Enligt *3 mom.* lämnas uppgifterna primärt ut i elektronisk form, men på begäran också utskrivet på papper, vilket säkerställer rätten att få uppgifterna även för dem som inte har tillgång till elektroniska verktyg. Uppgifterna lämnas enligt *4 mom.* ut utan att den juridiska personen eller den med en juridisk person jämförbara juridiska konstruktionen hörs.

10 §. *Personer med berättigat intresse.* Paragrafen preciseras för genomförandet av artikel 12 i det sjätte penningtvättsdirektivet vilka fysiska personer och juridiska personer som med berättigat intresse har rätt att få de uppgifter om verkliga förmånstagare som föreskrivs i 9 § 1 mom.

Till dessa hör enligt *1 mom. 1 och 2 punkterna* personer som agerar för journalistiska ändamål och organisationer i det civila samhället, inklusive av staten oberoende organisationer och den akademiska världen, som har direkt eller indirekt anknytning till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I 1 mom. *3 punkten* definieras de fysiska personer och juridiska personer som sannolikt kommer att ingå en transaktion med en juridisk person eller juridisk konstruktion och som vill förhindra varje koppling mellan en sådan transaktion och penningtvätt eller finansiering av terrorism.

I 1 mom. *4* och *5 punkten* fastställs de sammanslutningar om omfattas av tredjelandskrav på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Förutsättningen är då att de kan visa att de behöver tillgång till uppgifterna för att utföra åtgärder för kundkännedom med avseende på en kund eller presumtiv kund eller i enlighet med kraven på förhindrande av penningtvätt.

I 1 mom. 6–*9 punkten* fastställs de myndigheter som har ett berättigat intresse, vilka ansvarar för registrering av bolagen, tillsyn över ändringar i aktiebolagen, genomförande av stödprogrammen i unionens fonder samt tillsynen i samband med offentliga upphandlingsförfaranden. På detta sätt tryggas det att de olika administrativa aktörerna kan få de uppgifter som de behöver för att sköta sina uppdrag på korrekt sätt. Bestämmelsen gäller både nationella myndigheter och myndigheterna i andra medlemsstater. I Finland ansvarar Patent- och registerstyrelsen för registreringen av bolag och tillsynen över ändringar i aktiebolagen, Konkurrens- och konsumentverket för tillsynen över offentliga upphandlingar och tillsynen över och verkställandet av hur stödredskapen i unionens fonder faller på flera aktörer, såsom inrikesministeriet. Tillsynen över EU-fonderna faller på flera aktörer, inrikesministeriet är till exempel förvaltningsmyndighet för fonderna för interna ärenden och finansministeriet är tillsynsmyndighet.

I 1 mom. *10 punkten* definieras de leverantörer av produkter för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som använder uppgifterna i registret som grund. Härvid krävs det att dessa leverantörer kan påvisa att de behöver tillgång till uppgifterna inom ramen för ett avtal med en ansvarig enhet eller behörig myndighet.

I *11 mom.* anges andra personer som i specifika fall kan påvisa ett berättigat intresse med avseende på syftet att förhindra och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism för att få tillgång till uppgifterna i förmånstagarregistret.

I *2 mom.* föreskrivs det därtill om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att underrätta kommissionen om aktuella uppgifter om myndigheter till vilka uppgifter lämnas ut ur förmånstagarregistret samt om de persongrupper som avses i 1 mom. 11 punkten som har berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret, inklusive eventuella nya grupper. Patent- och registerstyrelsen ska enligt *3 mom.* utan dröjsmål och under alla omständigheter inom en månad efter det att de har inträffat underrätta kommissionen om alla ändringar av eller tillägg till kategorierna.

11 §. *Utlämnande av uppgifter om mottagare.* Bestämmelsen implementerar förpliktelserna i artikel 12.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet. I *1 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens skyldighet att dokumentera vilka personer som har rätt att få uppgifterna ur förmånstagarregistret i enlighet med 10 §. Bestämmelsen implementerar skyldigheterna i artikel 12.4 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Med hjälp av detta register kan Patent- och registerstyrelsen lämna ut information till en verklig förmånstagare när denne lämnar in en begäran enligt artikel 15.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen.

I *2 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den information som lämnats ut ur förmånstagarregistret inte leder till identifiering av personer som hämtar uppgifter ur registret när sådana personer är fysiska eller juridiska personer enligt 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, det vill säga exempelvis journalister eller organisationer i det civila samhället. I dessa

fall ska Patent- och registerstyrelsen endast lämna ut befattning eller yrke för de personer som har konsulterat deras uppgifter om förmånstagare, när den verkliga förmånstagaren framställer en begäran i enlighet med artikel 15.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen.

I *3 mom.* föreskrivs det därtill att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att röja identiteten på en tredjelandsmotpart till unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med vad som avses i artikel 2.1.44 a och c i penningtvättsförordningen. Detta gäller så länge det är nödvändigt för att skydda den myndighetens analyser eller utredningar.

I paragrafen föreskrivs det dessutom att myndigheter ska, när de begär uppgifter om verkliga förmånstagare i enlighet med 10 §, ange den period, som inte får överstiga fem år, under vilken de begär att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att lämna ut information och skälen till denna begränsning samt hur tillhandahållandet av sådan information skulle äventyra syftet med deras analyser och utredningar.

I *4 mom.* föreskrivs det att en förlängning av den period som anges i 3 mom. får beviljas på begäran från myndigheten i tredjelandet för en period på högst ett år. För en ny begäran om förlängning ska en ny motiverad begäran lämnas in.

12 §. *Förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av ett berättigat intresse.* I *1 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen är skyldig att verifiera förekomsten av det berättigade intresset på grundval av handlingar och uppgifter som sökande presenterat när sökande på denna grund begär att få ut uppgifter ur förmånstagarregistret. Paragrafen implementerar artikel 13 i det sjätte penningtvättsdirektivet. Verifieringen grundar sig både på uppgifter lämnande av sökande och vid behov andra uppgifter som Patent- och registerstyrelsen har tillgång till.

I *2 mom.* föreskrivs det att förekomsten av ett berättigat intresse ska fastställas med beaktande av sökandens befattning eller yrke och kopplingen till den juridiska person eller juridiska konstruktion vars uppgifter sökanden begär. De omständigheter som avses i den senare punkten ska enligt *3 mom.* dock inte beaktas om sökande är en sådan person som hör till de grupper som avses i 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, det vill säga exempelvis journalister eller organisationer i det civila samhället.

I *4 mom.* föreskrivs det om ömsesidigt erkännande av verifieringar gjorda av medlemsstaternas centraliserade register. Om sökandens berättigade intresse redan har verifierats i registret i en medlemsstat räcker denna verifiering av ett berättigat intresse för verifiering av förutsättningarna i 2 mom. 1 punkten.

Enligt *5 mom.* ska sökandens identitet verifieras innan uppgifter lämnas ut ur registret.

I *6 mom.* föreskrivs det uppgifter i registret ska lämnas ut till dem vars uppgifter i 2 mom. 1 punkten redan verifierats utan att verifieringen sker på nytt varje gång. Verifieringen får dock upprepas, men tidigast med 12 månaders mellanrum samt alltid när det finns grundad anledning att misstänka att det berättigade intresset inte längre föreligger.

I *7 mom.* föreskrivs det om tidsfristerna för verifieringen och svar. Patent- och registerstyrelsen ska göra den verifiering som avses i 1 mom. och besvara sökanden inom 12 arbetsdagar och vid behov får tidsfristen två gånger förlängas med ytterligare 12 arbetsdagar. Denna bestämmelse ska avvikande från de övriga föreslagna bestämmelserna i lagen träda i kraft först den 10 november 2026.

Patent- och registerstyrelsen ska enligt *8 mom.* i god tid underrätta kommissionen om förlängning av tidsfristen. Ett skriftligt intyg om godkännande av ansökan ska ges för tre år. Efterföljande ansökningar om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare från samma person ska besvaras inom sju arbetsdagar.

13 §. *Avslag på ansökan om utlämnande av uppgifter ur förmånstagarregistret samt återkallande av beslut om utlämnande.* Paragrafen föreskriver om de situationer då Patent- och registerstyrelsen får avslå en ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare. Paragrafen implementerar artikel 13.7 och 13.8 samt artikel 15.

I *1 mom.* föreskrivs det att en ansökan får avslås om sökanden inte har lämnat in de uppgifter eller handlingar som avses i 12 § 1 mom. sökanden inte har visat att denne har ett berättigat intresse av att få uppgifter, om det finns anledning att misstänka att uppgifterna inte kommer att användas för de ändamål för vilka de begärdes eller att uppgifterna kommer att användas för ändamål som inte är kopplade till förhindrande av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ansökan får därtill enligt *punkt 4* avslås, om utlämnandet av uppgifterna skulle utsätta den verkliga förmånstagaren för en oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga. I en sådan situation ska avslaget göras i det specifika fallet utgående från en detaljerad bedömning av de exceptionella förhållandena och när det har bekräftats att dessa oproportionerliga risker existerar. Ansökan får därtill avslås när bevis på det berättigade intresset som beviljats av en annan medlemsstats centrala register inte omfattar de ändamål för vilka uppgifterna begärs eller om sökanden befinner sig i ett tredjeland och svaret på begäran om utlämnande av uppgifter inte skulle vara förenligt med bestämmelserna i kapitel V i dataskyddsförordningen.

Innan en ansökan avslås kan Patent- och registerstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i *2 mom.* begära ytterligare information av sökanden Om ytterligare information har begärts, förlängs tidsfristen för Patent- och registerstyrelsen att lämna ett svar med sju arbetsdagar.

I *3 mom.* föreskrivs det att Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera de åtgärder som den har vidtagit för att bedöma ansökan. Patent- och registerstyrelsen ska i enlighet med förvaltningslagen ge sökanden ett skriftligt beslut med orsaken till avslaget och rätten att söka ändring i beslutet.

Enligt *4 mom.* kan rätten att få tillgång till uppgifterna senare återkallas, om något av skälen för avslag blir känt för Patent- och registerstyrelsen efter det att tillgången till uppgifter har beviljats. Personer som har rätt att få tillgång till uppgifterna ska anmäla ändringar som kan leda till att ett berättigat intresse upphör.

Enligt *5 mom.* ska Patent- och registerstyrelsen årligen offentliggöra statistik över antalet fall där uppgifter har lämnats ut i de situationer som avses i 1 mom. 4 punkten till antingen den anmälningsskyldiga eller sökanden.

14 §. *Verifiering av uppgifter om förmånstagare och Patent- och registerstyrelsens rätt att få uppgifter.* I *1 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens rätt att verifiera att de uppgifter som lämnats in om verkliga förmånstagare är korrekta. Om Patent- och registerstyrelsen observerar brister i uppgifterna har den rätt att ingripa i dem i enlighet med 22 § i handelsregisterlagen. En motsvarande, men stramare skyldighet för Patent- och registerstyrelsen att verifiera att uppgifterna är korrekta införs från och med juli 2027 i 13 § enligt det första lagförslaget.

I *2 mom.* föreskrivs det om Patent- och registerstyrelsens rätt att av juridiska personer, förvaltare av en uttrycklig trust och personer som innehar en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion och deras verkliga förmånstagare få alla uppgifter som Patent- och registerstyrelsen behöver för att identifiera och verifiera deras verkliga förmånstagare. Detta inkluderar uppgifterna också ur bland annat övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Motsvarande bestämmelse, som träder i kraft 2027 finns i 11 § i lagförslag 1. Även *3 mom.* motsvarar 11 § i lagförslag 1.

8.20 Handelsregisterlagen

2 §. *Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter.* Paragrafens *3 mom*. ändras i den utsträckning som det är nödvändigt för att bestämmelserna i handelsregisterlagen ska vara enhetliga med de förslag till bestämmelser i lagförslag 19 som träder i kraft tidigare. Såsom det har konstaterats i samband med lagförslag 19 ovan finns det behov att genomföra direktivets bestämmelser om verkliga förmånstagare redan 2026, innan den övriga helheten. Eftersom bestämmelserna om lämnandet av uppgifter ur förmånstagarregistret enligt det 19 lagförslaget i fortsättning finns i penningtvättslagen, är det nödvändigt att ändra 2 § i handelsregisterlagen till en informativ hänvisning. Den föreslagna ändringen i 2 § i handelsregisterlagen ersätts med ändringarna i handelsregisterlagen enligt det fjärde lagförslaget, när den övriga lagstiftningshelheten träder i kraft 2027.

8.21 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

3 §. *Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet.* I paragrafen görs de nödvändiga ändringarna för att Patent- och registerstyrelsen ska ha möjlighet att utnyttja uppgifterna i övervakningssystemet för bank- och betalkonton redan 2026 innan de övriga föreslagna ändringarna i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton i det tredje lagförslaget träder i kraft. Patent- och registerstyrelsen får utnyttja uppgifterna i systemet för den verifiering som avses i ändringen av 6 kap. 14 § i den gällande penningtvättslagen enligt det nittonde lagförslaget.

En lagteknisk ändring där punkten i slutet av meningen ändras till ett kommatecken görs i 3 § *10 punkten* i denna lag.

Till den nämnda paragrafen fogas därtill en *ny 11 punkt*, som utvidgar kretsen av myndigheter som får använda övervakningssystemet genom att till Patent- och registerstyrelsen lägga till rätten att få åtkomst till det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet för bank- och betalkonton för den verifiering som avses i 6 kap. 14 § i den gällande penningtvättslagen. Bestämmelsen genomför kravet i artikel 10.12 i det sjätte penningtvättsdirektivet att enheter med ansvar för centrala register ska förfoga över de automatiserade mekanismer som är nödvändiga för att utföra sådan verifiering som avses i punkt 7 a, och punkt 9, även genom att jämföra de uppgifter som finns i sådana register med information som innehas av andra källor. Med centraliserat register avses enligt artikel 10.1 registret över verkliga ägare och förmånstagare, vilket i Finland förvaltas av Patent- och registerstyrelsen. Bestämmelsen genomför också kravet i punkt 11 led 3 i samma artikel att enheter med ansvar för de centrala registren har befogenhet att begära information från andra register i den utsträckning som informationen är nödvändig för att dessa enheter ska kunna utföra sina uppgifter.

Enligt 4 § 1 mom. 2 punkten i denna lag är kreditinstituten skyldiga att till övervakningssystemet för bank- och betalkonton bland annat lämna ut sin kunds, de verkliga förmånstagarnas, fullständiga namn, födelsetid och finländska personbeteckning. Med stöd av 6 § i denna lag lagras samma uppgifter om de finansiella institutets kunder i bank- och betalkontoregistret.

Därmed lämpar sig uppgifterna i övervakningssystemet för bank- och betalkonton för de verkliga förmånstagarnas del bra för jämförelse av de uppgifter som avses i direktivet. Patent- och registerstyrelsen är det organ som ansvarar för det centraliserade register över verkliga förmånstagare som avses i direktivet, vilket betyder att det är nödvändigt att Patent- och registerstyrelsen har tillgång till uppgifterna i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i den utsträckning som bestämmelsen avser.

Enligt grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis föreskriver paragrafen om tillgången till de uppgifter som lämnats in i enlighet med 4 § och som lagrats i enlighet med 6 § i denna lag som finns i systemet, om det är nödvändigt för utförande av de uppgifter som listats i paragrafen. Nödvändighetskravet ska enligt ordalydelsen i bestämmelsen och grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis tolkas stramt. I paragrafen föreskrivs det dessutom att myndigheten ska ha på annan plats i lag föreskriven rätt att få uppgifter som överlämnats till Bank- och tillsynssystemet. Bestämmelserna om Patent- och registerstyrelsens rätt att få de nämnda uppgifterna finns i 6 kap. 14 § i den föreslagna penningtvättslagen (lagförslag 19). En bestämmelse med samma innehåll finns i 11 § i den nya penningtvättslagen (lagförslag 1), som träder i kraft den 10 juli 2027.

Det föreslås att ändringarna i paragrafen ska träda i kraft samtidigt med lagförslagen 19 och 20, det vill säga den 10 juli 2026. Genom detta säkerställs det att Patent- och registerstyrelsen hinner jämföra att uppgifterna i registret över verkliga förmånstagare är aktuella mot uppgifterna om förmånstagare i övervakningssystemet för bank- och betalkonton innan Patent- och registerstyrelsens verifieringsskyldighet enligt 13 § i den nya penningtvättslagen inleds.

8.22 Penningspelslagen

20 §. *Registrering av spelare och verifiering av spelarnas identitet.* Hänvisningen i *5 mom.* till den gällande penningtvättslagen ändras till en hänvisning till penningtvättsförordningen samt den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.23 Konsumentskyddslagen

Hänvisningarna i *6 kap. 12 c § 2 mom., 7 kap. 15 § 2 mom., 7 kap. 16* § och *7 a kap. 16 a § 1 mom.* i konsumentskyddslagen till den gällande penningtvättslagen rättas till en hänvisning till penningtvättsförordningen och den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.24 Kreditupplysningslagen

19 §. *Allmänna förutsättningar för utlämnande och användning av personkreditupplysningar.* Hänvisningen i *2 mom. 7 punkten* till den gällande penningtvättslagen rättas till en hänvisning till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.25 Lagen om verkställighet av böter

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Hänvisningarna i *2 mom. 1 punkten* till den gällande penningtvättslagen gällande bestämmelserna om ordningsavgift och påföljdsavgift rättas till en hänvisning till motsvarande paragrafer i den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.26 Lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning

Hänvisningarna i *17 § 3 mom., 23 § 3 mom., 30 §* och *40 § 2 mom.* till den gällande penningtvättslagen rättas till hänvisningar till penningtvättsförordningen och till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.27 Lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning

4 §. *Investeringsenhet.* Det föreslås att *6 mom.* som föreskriver att paragrafen ska tolkas på ett sätt som motsvarar de likadana uttryck som har använts i definitionen av finansiellt institut i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ändras. Den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism innehåller inte längre någon definition av finansiellt institut. Penningtvättsförordningen, som är direkt tillämpbar, innehåller en definition av finansiellt institut och det föreslås att denna bestämmelse ska hänvisa till den.

I direktiv (EU) 2023/2226 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning och i bilaga I till direktiv 2011/16/EU som ändrades i samband med detta samt i den av OECD utvecklade och 2014 publicerade gemensamma standarden för utbyte av information om finanskonton (Common Reporting Standard, CRS) förutsätts det att vissa punkter i regleringen ska ”tolkas på ett sätt som motsvarar samma uttryck som använts i definitionen av ’finansiellt institut’ i direktiv (EU) 2015/849”. I CRS har det förutsatts att tolkningen av placeringsenhet motsvarar de liknande uttryck för definitionen av finansiellt institut som används i de rekommendationer som FATF utarbetat om förhindrande av penningtvätt, finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen och som publicerades 2012.

I artikel 89 i penningtvättsförordningen konstateras det att hänvisningarna till penningtvättsdirektivet (EU) 2015/849 ska anses vara hänvisningar till penningtvättsförordningen. Det betyder att tolkningen av placeringsenhet ska vara enhetlig med tolkningen av definitionen av finansiellt institut i penningtvättsförordningen. Därmed uppfyller den nu föreslagna ändringen i bestämmelsen exakt det som krävs i direktiv (EU) 2023/2226 och i CRS.

Hänvisningarna i *57 § 3 mom., 65 §* och *95 §* i den gällande penningtvättslagen rättas till hänvisningar till penningtvättsförordningen och till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.28 Lagen om aktiesparkonton

9 §. *Kundkännedom.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen.

17 §. *Tillsyn och administrativa påföljder.* För de administrativa påföljdernas del rättas hänvisningen i *3 mom.* till den nya penningtvättslagen.

8.29 Lagen om försäkringsavtal

6 a §. *Meddelande om avslagsgrund.* Paragrafens hänvisning till penningtvättslagen rättas till en hänvisning till penningtvättsförordningen. Avslagsgrunden behöver inte meddelas försäkringssökande, om avslaget grundar sig på avhållsamhet från affärstransaktion grundat på artikel 71 eller misstankar föreligger om nytta genererad genom brottslig verksamhet eller finansiering av terrorism eller om det som föreskrivs om förbud mot röjande av uppgifter i artikel 73 i penningtvättsförordningen.

16 §. *Uppsägning av fortlöpande skadeförsäkring. I 2 mom.* görs motsvarande ändring i hänvisningen som i 6 a § ovan.

8.30 Lagen om beskattningsförfarande

23 a §. *Skyldighet för i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda ansvariga enheter att lämna uppgifter.* Paragrafens hänvisning till den gällande penningtvättslagen rättas till en hänvisning till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I övrigt motsvarar bestämmelsen de gällande bestämmelsen.

8.31 Lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen

32 §. *Rätt att få information och utföra inspektioner.* Hänvisningen i *3 mom.* till den gällande penningtvättslagen rättas till en hänvisning till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Energimyndigheten är på motsvarande sätt som i den gällande lagen skyldig att i enlighet med 2 § 5 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism att anmäla observerade tvivelaktiga affärstransaktioner till centralen för utredning av penningtvätt. Artikel 69 i penningtvättsdirektivet tillämpas på den anmälningsskyldiga. För utförande av denna uppgift har Energimyndigheten rätt att få de uppgifter och utredningar som behövs för skötseln av uppgifterna av de kontoinnehavare och kontoombud som avses i 32 § i denna lag.

8.32 Utsökningsbalken

3 kap. **Allmänna bestämmelser om förfarandet**

72 §. *Utlämnande av uppgifter på eget initiativ.* Hänvisningen till den gällande penningtvättslagen i *2 mom.* rättas till en hänvisning till de motsvarande bestämmelserna i den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.33 Företags- och organisationsdatalagen

16 §. *Utlämnande av uppgifter ur registret över företags- och organisationsnummer.* Hänvisningen till den gällande penningtvättslagen i *4 mom.* rättas till en hänvisning till de motsvarande bestämmelserna i den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.34 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

18 §. *Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter.* Hänvisningen till den gällande penningtvättslagen i *1 mom. 12 punkten* rättas till hänvisningar till penningtvättsförordningen samt den nya lagen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Bestämmelsen utvidgas dessutom till att gälla möjligheten att på eget

initiativ lämna uppgifter om iakttagande av tillsynen över samtliga sådana uppgifter som observerats vid skattekontroll som kan ha betydelse för skyldigheterna enligt penningtvättslagen och penningtvättsförordningen.

I den gällande paragrafen föreskrivs det om Skatteförvaltningens rätt att på eget på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige, det vill säga sekretessbelagda uppgifter om beskattningen, till Finansinspektionen och Patent- och registerstyrelsen. Med att lämna ut uppgifter på eget initiativ avses att Skatteförvaltningen till exempel i samband med tillsyn identifierar att någon enskild observation ska undersökas av en annan myndighet: om de förutsättningar som föreskrivs i lagen uppfylls får Skatteförvaltningen ge uppgifter om en sådan observation till denna andra myndighet. Eftersom Skatteförvaltningen i samband med skattetillsynen kan göra observationer som är av bredare betydelse vid tillsynen över att penningtvättslagstiftningen iakttas än endast gällande kundkännedom möjliggör den utvidgade möjligheten för Skatteförvaltningen att ge uppgifter på eget initiativ om iakttagande av samtliga skyldigheter under penningtvättslagstiftningen såsom exempelvis tillsynsobservationer om iakttagande av ekonomiska sanktioner eller högriskkunder. Detta stöder också Skatteförvaltningens roll som ansvarig för genomförandet i penningtvättslagen. Det finns noggranna bestämmelser om vilka skyldigheter de ansvariga enheterna har i penningtvättsförordningen och penningtvättslagen och Skatteförvaltningens möjlighet gäller observationer om samtliga dessa skyldigheter.

Genom den föreslagna utvidgningen av bestämmelsen underlättas effektivt utbyte av information för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism såsom det föreskrivs i kapitel V i det sjätte penningtvättsdirektivet och särskilt i artiklarna 61 och 64. Enligt den nämnda 61 artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att beslutsfattare, finansunderrättelseenheter, tillsynsorgan, inbegripet Amla, och andra behöriga myndigheter samt skattemyndigheter har effektiva samarbets- och samordningsmekanismer för att på nationell nivå utveckla och genomföra politik och åtgärder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och för att förhindra att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs, bland annat så att de kan fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 8. Enligt artikeln får medlemsstaterna inte förbjuda, eller föreskriva orimliga eller onödigt restriktiva villkor för, informationsutbyte eller bistånd mellan behöriga myndigheter och deras motsvarigheter vid tillämpningen av direktivet.

Tillstånds- och tillsynverket, som också är tillsynsmyndighet i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt, läggs dessutom till de myndigheter som nämns i bestämmelsen. Enligt förslaget kan Skatteförvaltningen på eget initiativ ge ut sådana uppgifter som observerats vid skattegranskning till Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen som kan ha betydelse för dem i deras tillsynsarbete i enlighet med penningtvättsförordningen och penningtvättslagen.

20 §. *Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter.* I *1 mom. 8 och 10 punkten* görs motsvarande ändringar i hänvisningarna som i 18 §. I 8 punkten fogas dessutom Tillstånds- och tillsynsverket till tillsynsmyndigheterna och föreskriften utvidgas att gälla iakttagande av samtliga i penningtvättslagen föreskrivna skyldigheter på motsvarande sätt som i 18 §. I den föreslagna paragrafen krävs det nödvändighet för att uppgifterna ska kunna lämnas ut.

8.35 Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

1 §. Det föreslås att *38 § 2 mom. 4 punkten* i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet upphävs. I 38 § 2 mom. 4 punkten i den lagen föreskrivs det om avförande av personuppgifter som ingår i anmälningar om brottsmisstanke som avses i 7 kap. 9 § i lagen om

förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Enligt 2 mom. i den nämnda paragrafen ska uppgifterna samt övriga personuppgifter förknippade med tillsyn i enlighet med det nämnda kapitlet avföras fem år efter rapporteringen. Det föreslås att punkten upphävs eftersom Polisstyrelsen inte längre har sådana uppgifter som avses i denna paragraf i och med att penningtvättstillsynen över penningspelstillsynen övergått till Tillstånds- och tillsynsverket. Upphävningen träder i kraft när Tillstånds- och tillsynsverket enligt penningspelslagen blir Koncessions- och tillsynsmyndighet den 1 juli 2027.

8.36 Lag om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen

2 b §. Hänvisningen i paragrafen till den gällande penningtvättslagen rättas till en hänvisning till den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

8.37 Lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler

9 §. *Uppgifter som skall föras in i förmedlingsrörelseregistret.* Ett *nytt 3 mom.* fogas till paragrafen. Enligt bestämmelsen antecknas i det förmedlingsrörelseregister som Tillstånds- och tillsynsverket upprätthåller utöver de saker som föreskrivs i 1 och 2 mom. dessutom sådana administrativa påföljder som påförts en förmedlingsrörelse med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden påfördes. Bestämmelsen motsvarar 56 § 1 mom. 5 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, som föreskriver om motsvarande anteckning i Tillstånds- och tillsynsverkets tillsynsregister för de aktörer som hör till det registret. Syftet med ändringen är att Tillstånds- och tillsynsverkets tillsyn ska bli enhetlig.

8.38 Lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet

5 §. *Registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet.* Till paragrafen fogas ett *nytt 4 mom.* Utöver det som föreskrivs i *1–3 mom.* antecknas i Tillstånds- och tillsynsverkets register över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet dessutom sådana administrativa påföljder, uppmaningar och förbud som påförts en aktör som bedriver indrivningsverksamhet. Bestämmelsen motsvarar det som föreslagits ovan i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler.

8.39 Lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

24 §. *Kundkännedom.* Det föreslås att paragrafen upphävs på samma sätt som 39 § i lagen om betalningsinstitut ovan, eftersom bestämmelserna om identifiering av kunden och den verkliga förmånstagaren samt interna riktlinjer och förfaranden, bland annat för riskhantering i fortsättningen finns i penningtvättsförordningen.

8.40 Lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare

22 §. *Tillhandahållande av kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat.* Hänvisningen i *1 mom. 6 punkten* till det femte penningtvättsdirektivet ändras till en hänvisning till EU:s penningtvättsförordning, som föreskriver om anmälningsskyldigheten.

8.41 Straffregisterlagen

4 §. Det föreslås att *4 § 1 mom. 3 punkten* i straffregisterlagen ändras så att man ur straffregistret oberoende av sekretessplikten kan ge ut uppgifter om personer till samtliga tillsynsorgan som utövar tillsyn över förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism med undantag för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism när de utför fit & proper-kontroller i enlighet med penningtvättslagen

Tillsynsorganen har en i det sjätte penningtvättsdirektivet bottnande skyldighet att i enlighet med 32 § i den föreslagna penningtvättslagen kontrollera att den ansvariga enhetens högsta ledning och verkliga förmånstagare har gott anseende och agerar med ärlighet och integritet samt att förhindra att personer som dömts för penningtvätt, dess förbrott eller finansiering av terrorism eller deras medgärningsmän verkar i den ansvariga enhetens högsta ledning eller som verklig förmånstagare eller förhindra personen att få yrkeskompetens. Tillstånds- och tillsynsverket gör dessutom en mer omfattande bedömning av tillförlitligheten i enlighet med 57 § för de ansvariga enheter som antecknas i tillsynsregistret för penningtvätt. För att tillsynsorganen ska kunna genomföra dessa lagstadgade kontroller ska de ha tillgång till de domar som för personen införts i straffregistret. Den gällande straffregisterlagen innehåller redan rätten till dessa uppgifter för Tillstånds- och tillsynsverkets del. Det är nödvändigt att utvidga motsvarande tillgång till uppgifter att gälla samtliga nationella tillsynsorgan.

9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Samtidigt när den nya lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism stiftas upphävs de förordningar som utfärdats med stöd av den gällande lagen. Till dessa förordningar hör statsrådets förordning om åtgärder för kundkontroll och om riskfaktorer vid förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (929/2021), statsrådets förordning om betydande offentliga uppdrag som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (610/2019) och finansministeriets förordning om sådan obetydlig ekonomisk verksamhet som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (678/2017). Det är inte nödvändigt att på nytt föreskriva om kundkännedom och omständigheter kring ringa ekonomisk verksamhet genom förordningar eftersom det finns bestämmelser om detta i penningtvättsförordningen. Däremot är det fortfarande nödvändigt att genom förordning föreskriva om betydande offentliga funktioner, eftersom artikel 43 i penningtvättsförordningen förpliktar medlemsstaterna att utfärda och uppdatera en förteckning som anger exakt vilka funktioner som i enlighet med de nationella lagarna och andra författningarna betecknas som viktiga offentliga funktioner vid tillämpningen av artikel 2.1.34. Medlemsstaterna ska kräva att varje internationell organisation som är godkänd inom deras territorium utfärdar och uppdaterar en förteckning över viktiga offentliga funktioner vid tillämpningen av artikel 2.1.34. Det första lagförslagets 4 § 4 mom. innehåller befogenheter för statsrådet att utfärda förordning om dessa viktiga offentliga funktioner. På det sätt som beskrivs ovan i kapitel 2.3.3 finns det i penningtvättsförordningen bestämmelser om betydande offentliga funktioner och nationellt är det endast nödvändigt att föreskriva om vissa kompletterande frågor. I förordningen av statsrådet föreskrivs det på motsvarande sätt som i den gällande förordningen bland annat att till de betydande offentliga funktionerna bland annat hör uppgifter som statssekreterare, medlem av Ålands landskapsstyrelse, Ålands landshövding och medlem av Ålands landsting, Direktören för Statens revisionsverk, styrelseordförande för och styrelseledamöter samt suppleanterna för dessa i ett politiskt parti samt uppgifterna som medlem av eller suppleant i vissa högre domstolar.

I samband med de föreslagna lagförslagen är det nödvändigt att utfärda en ny förordning av republikens president om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av

penningtvätt och av finansiering av terrorism, som ersätter den tidigare förordningen med samma namn. Genom förordningen överförs tillsynsbehörigheter från Tillstånds- och tillsynsverket till Ålands landskapsregering i fråga om penningspelssammanslutningar och fastighetsförmedlingsrörelser på Åland. För förordningens del finns det ett behov att uppdatera hänvisningarna till lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism till den utfärdade lagen. I tillämpningsområdet för fastighetsförmedlare läggs dessutom i enlighet med penningtvättsförordningen de övriga professionella fastighetsaktörerna till för de fall när de verkar som förmedlare i anknytning till transaktioner med fast egendom. I övrigt är tillsynsbefogenheten oförändrad.

I det första lagförslaget ingår ett bemyndigande för finansministeriet att utfärda förordning i 6 §, 36 § 3 mom., 52 § och 76 § 2 mom. Enligt dessa paragrafer utfärdas genom förordning av finansministeriet närmare bestämmelser om innehållet i statistik, innehållet i sammandraget av tillsynsorganens årsrapport, innehållet i Tillstånds- och tillsynsverkets årsrapport samt detaljerna i de kontaktuppgifter till myndigheterna som ska lämna till kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Statistiken ska i enlighet med artikel 9 i det sjätte penningtvättsdirektivet bland annat innehålla sådana uppgifter som mäter anmälningar, undersökningar och rättsliga behandlingar som hör till det nationella systemet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt personalresurserna hos tillsynsorganen och de myndigheter som ansvarar för de riktade ekonomiska sanktionerna, tillsynsåtgärder vidtagna av tillsynsorganen och påföljder som de har påfört. Sammanfattningen av tillsynsorganens årliga rapport ska i enlighet med artikel 40 i direktivet bland annat innehålla uppgifter om antalet grupper av anmälningsskyldiga över vilka tillsyn utövas och verkställda tillsynsåtgärder. Årsrapporten för Tillstånds- och tillsynsverket ska i enlighet med artikel 52 bland annat rapportera uppgifterna om antalet överträdelser som advokatföreningen observerat och karaktären på dessa samt administrativa åtgärder som ålagts de anmälningsskyldiga. I finansministeriets förordning konstateras det därtill att de kontaktuppgifter över de behöriga myndigheterna som lämnas till kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med artikel 62 ska innehålla uppgift om tillsynsorganens, centralens för utredning av penningtvätt och de övriga behöriga myndigheternas kontaktpunkt eller kontaktperson samt dennas mejladress och telefonnummer.

I 2 § 5 mom. i det andra lagförslaget om centralen för utredning av penningtvätt finns det en befogenhet för inrikesministeriet att utfärda förordning. Genom förordning av inrikesministeriet föreskrivs det närmare om den statistik som ska inkluderas i Centralkriminalpolisens utredning till Polisstyrelsen. Statistiken ska innehålla uppgifter bland annat om tvivelaktiga affärstransaktioner och åtgärder som vidtas utgående från dem, begäran om avbrytande av affärstransaktion, begäran om uppgifter lämnad till andra myndigheter och begäran mottagen av dem, personalresurserna vid centralen för utredning av penningtvätt samt Tullen anmälningar om kontanta medel vid gränsöverskridning.

De nämnda förordningarna av finansministeriet och inrikesministeriet preciserar innehållet i statistik, verksamhetsberättelser, årsrapporten och de kontaktuppgifter till myndigheterna som utlämnas till kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Bestämmelserna är tekniska till sin natur och kan därför utfärdas med förordning av ett ministerium. Kraven på innehållet i statistiken, verksamhetsberättelserna, årsrapporten och myndigheternas kontaktuppgifter ovan framgår av det sjätte penningtvättsdirektiv som genomförs.

Paragraf 31 i det första lagförslaget innehåller dessutom bemyndiganden för tillsynsmyndigheterna att meddela föreskrifter. Bemyndigandena motsvarar i hög grad de

bemyndiganden som föreskrivs i 9 kap 6 § den gällande penningtvättslagen. Tillsynsmyndigheterna får meddela föreskrifter om regelbundet överlämnande och metoden för överlämnande av uppgifter gällande intern övervakning och riskhantering hos de anmälningsskyldiga i fråga om bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt de riktade ekonomiska sanktionerna. Tillsynsmyndigheterna får dessutom meddela föreskrifter gällande de åtgärder för kundkännedom som avses i III kapitlet i penningtvättsförordningen och de interna verksamhetsprinciperna, metoderna och tillsynsåtgärderna i II kapitlet. Finansinspektionen får dessutom lagstadgad möjlighet att närmare meddela de föreskrifter som krävs för uppgifterna om betalning för iakttagande av de begränsande åtgärderna i artikel 23 i förordningen. Dessa omständigheter för vilka föreskrift får meddelas är till sin natur tekniska och gäller detaljer, medan bestämmelserna om de väsentliga skyldigheterna förknippade med dem föreskrivs i lag eller i penningtvättsförordningen. De omständigheter som ingår i bemyndigandet att meddela föreskrifter inkluderar endast ringa användning av prövningsrätt och sakinnehållet i föreskriften kräver inte att frågan föreskrivs i lag eller med förordning.

I 1 d § 5 mom., 1 e § 2 mom. och 6 § 3 mom. i det tredje lagförslaget gällande lagen om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton föreskrivs det om ett bemyndigande för Tullen att meddela föreskrifter. Tullen kan meddela tekniska föreskrifter om de tekniska kraven på informationssökningssystemet samt hur uppgifterna ska utlämnas i systemet för utlämnande av uppgifter. Dessutom kan Tullen meddela närmare föreskrifter om vilket elektroniskt system som ska användas och på vilket sätt säkrade uppgifter får lämnas ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Dessa omständigheter är till sin natur tekniska och det krävs inte att de föreskrivs i lag eller förordning. Den gällande lagen innehåller motsvarande befogenheter för Tullen att meddela föreskrifter, vilka i propositionen har kompletterats med anledning av ändringarna i det sjätte penningtvättsdirektivet och direktivet om finansiell information.

10 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och de övriga i denna proposition föreslagna ändringarna i lag avses huvudsakligen träda i kraft den 10 juli 2027, när tillämpningen av penningtvättsförordningen börjar.

Det sjätte penningtvättsdirektivet kräver dock att dess artiklar 11–13 och 15 genomförs nationellt redan senast den 10 juli 2026 eller snarast möjligt därefter. Därför föreslås det att lagförslag 19, som gäller de ändringar i den gällande penningtvättslagen genom vilka de aktuella bestämmelserna genomförs samt ändringen av 2 § 3 mom. i handelsregisterlagen, som finns i lagförslag 20, avses träda i kraft redan den 10 juli 2026. Penningtvättslagens 6 kap. 12 § 7 mom. avses dock avvikande från detta träda i kraft den 10 november 2026 till den del som artikel 13.6 i det sjätte penningtvättsdirektivet kräver att medlemsstaterna från och med den 10 november 2026 ska säkerställa att enheterna med ansvar för de centrala registren genomför den verifiering som avses i punkt 1 och lämnar ett svar till sökanden inom tolv arbetsdagar. Det föreslås också för den nya 11 punkten i 3 § i lagförslag 21 i anknytning till att Patent- och registerstyrelsen för kontroll av uppgifterna i förmånstagarregistret får rätt att utnyttja det centraliserade automatiserade kontoinformationssystemet i övervakningssystemet för bank- och betalkonton att ändringarna ska träda i kraft den 10 juli 2026 eller snarast möjligt därefter. Genom detta säkerställs det att Patent- och registerstyrelsen hinner jämföra att uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret är aktuella jämfört med förmånstagaruppgifterna i övervakningssystemet för bank- och betalkonton innan den lagstadgade säkringsskyldigheten i enlighet med 13 § i den nya penningtvättslagen inleds den 10 juli 2027.

Det föreslås dessutom att 3 b § 2 mom. i lagen om finansinspektionen i det sjunde lagförslaget ska träda i kraft redan den 10 juli 2026 eller snarast möjligt därefter. Bestämmelsen föreskriver om Finansinspektionens skyldighet att till finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet för kännedom meddela sådana ärenden som AMLA bereder som kan påverka lagstiftningen. AMLA bereder reglering på lägre nivå i synnerhet redan 2026, vilket betyder att det är nödvändigt för ministerierna att få information om detta redan innan den övriga föreslagna lagstiftningen träder i kraft.

Det föreslås att upphävandet av 38 § 2 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (lagförslag 35) ska träda i kraft den 1 juli 2027, när tillsynen över penningspelen övergår från Polisstyrelsen till Tillstånds- och tillsynsverket.

Det första lagförslagets 2 § 1 mom. tillämpas på sådana fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar som avses i artikel 3.2 underpunkterna n och o i penningtvättsförordningen från och med 10 juli 2029. Enligt artikel 90 i penningtvättsförordningen kommer regleringens tillämpningsområde först då att gälla fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar.

Det föreslås att 17 j § 3 mom. tillämpas först den 10 juli 2029.

11 Verkställighet och uppföljning

Finansministeriet ansvarar för beredningen av penningtvättslagen. Eftersom det är fråga om en totalreform av penningtvättslagstiftningen är det viktigt att följa upp och utvärdera effekterna av den lagstiftning som föreslås i propositionen. Penningtvättslagens övervakare följer upp hur deras ansvariga enheter iakttar lagstiftningen och det är också möjligt för centralen för utredning av penningtvätt att i egenskap av mottagare av penningtvättsanmälningarna observera eventuella ändringar till följd av ändringarna i lagstiftningen. Hur den nya lagstiftningens fungerar följs upp bland annat med hjälp av myndighetstillsyn och information från berörda grupper, såsom ansvariga enheter.

Kommissionen och Amla bereder en betydande mängd reglering på lägre nivå, såsom tekniska genomförandestandarder, i anknytning till penningtvättsförordningen, Amla-förordningen och det sjätte penningtvättsdirektivet. Likaså får AMLA i dessa bestämmelser makt att i viss utsträckning ge anvisningar. Som regel har tidsfristerna för att utfärda reglering på lägre nivå ännu inte gått ut i dessa bestämmelser. Den helhet som regleringen bildar och effekterna av den preciseras när regleringen på lägre nivå blir klara. Finansministeriet följer med beredningen av bestämmelser på lägre nivå än lag. Det är möjligt att det finns behov av uppdatering och ändring av den nationella lagstiftningen när bestämmelserna på lägre nivå än lag blir klara.

För det sjätte penningtvättsdirektivet, som nu genomförs, har den EU-reglering som ska genomföras om grundandet av en centraliserad kontaktpunkt för fastighetsinformation med avsikt skjutits upp eftersom denna fått en längre övergångsperiod, som sträcker sig till 2029, och avsikten är att inleda ett lagstiftningsprojekt kring detta 2026.

Enligt artikel 76 i det sjätte penningtvättsdirektivet ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet senast den 10 juli 2032, och därefter vart tredje år, överlämna en rapport om genomförandet av direktivet. Enligt artikel 87 i penningtvättsförordningen ska kommissionen se över tillämpningen av penningtvättsförordningen och överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet inom motsvarande tidtabell. Enligt artikel 88 i penningtvättsförordningen ska kommissionen också till Europaparlamentet och rådet överlämna rapporter med en bedömning av behovet och proportionaliteten för vissa åtgärder i förordningen.

12 Förhållande till andra propositioner

12.1 Samband med andra propositioner

I riksdagen pågår behandlingen av regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av bestämmelserna om terroristbrott (RP 163/2025 rd) där det föreslås en ändring i 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten i den gällande penningtvättslagen. I propositionen föreslås det en ändring i definitionen av finansiering av terrorism. I 4 § 2 mom. 2 punkten i det nu föreslagna 1 lagförslaget, där också finansiering av terrorism har definierats, har en ändring av definitionen föreslagits i enlighet med lagutskottets betänkande (LaUB 8/2026 rd).

I riksdagen behandlas regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av kreditinstitutsdirektivet (RP 22/2026 rd). Där föreslås det en ändring i 71 § 5 mom. i lagen om Finansinspektionen, i vilken det också föreslås ändringar i denna proposition. Förslaget i denna proposition beaktar redan de föreslagna ändringarna i den aktuella bestämmelsen i proposition 22/2026. Vid behov bör bestämmelsen dock i riksdagen sammanjämkas med den nämnda propositionen.

I riksdagen pågår behandlingen av regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om Folkpensionsanstaltens informationsutbyte (RP 49/2026 rd), som innehåller förslag om ändringar i 3, 17 a och 17 c § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton. I denna proposition har konsekvenserna av ändringarna på de bestämmelserna inte beaktats, vilket betyder att det i riksdagen är nödvändigt att sammanjämka numreringen i de nämnda paragrafernas 1 mom. med den propositionen.

På justitieministeriet pågår ett projekt med ändringar i lagstiftningen om förverkandepåföljder (OM062:00/2023). I projektet föreslås det ändringar i bland annat lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, där det föreslås att den byrå som ansvarar för återtagande av förmögenhet ska få tillgång till övervakningssystemet för bank- och betalkonton. I förslagen föreslås det ändringar i samma bestämmelse i den lagen, vilket betyder att det är nödvändigt att i riksdagen sammanjämka de nämnda bestämmelserna på denna punkt.

Finansministeriet har ett pågående projekt gällande tillgängligheten för grundläggande banktjänster och skälig prissättning (VM145:00/2024). Det kan anses att projektet för sin del är ett svar på det de risking-fenomen som beskrivs i kapitel 5.3.4. I förslag till regeringens proposition om banktjänster kommer bestämmelserna i 15 kap. om tillhandahållande av banktjänster sannolikt att ändras och föreskrifter införs om företags och samfunds rätt till ett basbankkonto. I detta hänseende är det eventuellt nödvändigt att sammanjämka förslagen så att hänvisningarna i kreditinstitutslagen till den gällande penningtvättslagen uppdateras till hänvisningar till penningtvättsförordningen och den här föreslagna nya lagen om penningtvätt.

12.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen har de ekonomiska konsekvenser som beskrivits i kapitel 5.3.3.1 för Patent- och registerstyrelsen, Tullen, Dataskyddsombudsmannens byrå, Tillstånds- och tillsynsverket, centralen för utredning av penningtvätt och Polisstyrelsen. De beskrivna ökningarna av omkostnaderna genomförs dock inom ramen för de i enlighet med budgetpropositionen existerande anslagen. I praktiken betyder detta att ämbetsverken för att genomföra uppgifterna ovan i övrigt bör anpassa sina omkostnader/uppgifter. Eftersom propositionen inte ändrar utgifterna eller inkomsterna i budgeten eller till vad anslagen får användas är det inte nödvändigt att behandla förslaget i samband med budgetförslaget för 2026 eller förslagen till tilläggsbudgeter.

13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen har betydelse avseende bestämmelserna i grundlagen om skydd för privatlivet, egendomsskydd, betydande utövning av offentlig makt, överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter och rättssäkerhet.

13.1 Betydande utövning av offentlig makt och administrativa penningmässiga påföljder

Enligt grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis är en påföljdsavgift som påförs för en lagstridig gärning inte en skatt eller avgift enligt 81 § i grundlagen, utan en ekonomisk påföljd av straffkaraktär. Utskottet har i sak jämställts med påföljder av straffkaraktär fastställda i pengar med straffrättsliga påföljder (GrUU 4/2001 rd, s. 7, GrUU 32/2005, s. 2, GrUU 55/2005 rd, s. 2 och GrUU 17/2012 rd, s. 6). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag, eftersom det innebär utövning av offentlig makt att påföra en sådan avgift. Enligt grundlagsutskottet ska lagstiftningen om grunderna för påföljden och dess storlek, såsom också rättsskyddet och grunderna för att verkställa lagen, vara exakt och tydligt (GrUU 32/2005 rd, s. 2–3, GrUU 55/2005 rd, s. 2, GrUU 57/2010 rd, s. 2 och GrUU 17/2012 rd, s. 6). Grundlagsutskottet har konstaterat att även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte i sig gäller bestämmelser om administrativa påföljder, kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte förbigås i samband med en reglering som denna (GrUU 9/2012 rd, s. 2, GrUU 57/2010 rd, s. 2 och GrUU 74/2002 rd, s. 5).

I det första lagförslaget i propositionen föreslås det att de tillsynsorgan som avses i penningtvättslagen ska ha rätt att förordna administrativa påföljder. De administrativa påföljderna är främst ordningsavgifter och påföljdsavgift, såsom i den gällande penningtvättslagen. Det införs därtill bestämmelser om andra administrativa påföljder, som tillsynsorganen får utfärda i anknytning till exempelvis begränsning av den ansvariga enhetens verksamhet och indragning av koncession, vilket kan effektiviseras genom löpande vite. Den gällande penningtvättslagen innehöll en bestämmelse om offentlig varning. Tillsynsorganen har också i fortsättningen möjlighet att ge en offentlig varning, men förutsättningarna för och innehållet i den ändras något till följd av det sjätte penningtvättsdirektivet, som nu genomförs. Bestämmelserna om påföljder motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i den gällande penningtvättslagen, men i enlighet med det sjätte penningtvättsdirektivet stiger den lägsta påföljd som åläggs kreditinstitut och finansiella institut för en juridisk enhet från fem miljoner euro till tio miljoner euro. Tillsynsorganens befogenheter är i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis exakta och noggrant avgränsade och motsvarar de gällande befogenheterna. I lagstiftningen hänvisas det till de i penningtvättsförordningen och förordningen om finansiell information föreskrivna skyldigheterna i anknytning till exempelvis de interna verksamhetsprinciperna, metoderna och tillsynsåtgärderna, kundkännedom, registrering av verkliga förmånstagare, skyldigheten att anmäla tvivelaktiga affärstransaktioner och uppgifter som förmedlas med betalningarna.

Enligt 124 § i grundlagens kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock anförtros endast myndigheter. I det första lagförslaget i regeringens proposition föreslås det att tillsynsorganet över advokater enligt penningtvättslagstiftningen är Finlands Advokater (advokatföreningen). Finlands Advokater är en offentligrättslig organisation grundad genom lag. Den föreslagna lagstiftningen motsvarar huvudsakligen nuläget, där Finlands Advokater har utövat tillsyn över advokaterna. Jämfört med nuläget sker det en ändring där Tillstånds- och

tillsynsverket i enlighet med kraven i artikel 52 i det sjätte penningtvättsdirektivet blir den övervakande myndigheten för Finlands Advokater för uppgifterna som tillsynsorgan. I propositionen föreslås det därtill att advokatföreningen, för implementering av artikel 37.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet, vid försummelser och överträdelser av skyldigheterna i penningtvättslagstiftningen ska göra en framställan till Tillstånds- och tillsynsverket om bestämmande av administrativa och ekonomiska påföljder för sina ansvariga enheter. Enligt den nuvarande lagstiftningen ska advokatföreningen enligt 10 § i penningtvättslagen göra en framställan till Tillstånds- och tillsynsverket om bestämmande av de påföljder som föreskrivs i 8 kap. 1–3 § i samma lag, vilket betyder att propositionen motsvarar nuläget. Tillstånds- och tillsynsmyndighetens uppgift är att med myndighetens omdöme under tjänsteansvar bestämma om påförande av påföljd. Gällande påförandet av påföljder är det i enlighet med grundlagsutskottets etablerade utlåtandepraxis fråga om betydande utövning av offentlig makt, vilket betyder att den befogenheten inte direkt kan ges advokatföreningen, som inte är en myndighet (se GrUU 14/2013 rd, s. 2, GrUU 57/2010 rd, GrUU 18/2007 rd, GrUU 45/2006 rd, GrUU 55/2005 rd, GrUU 32/2005 rd).

Vid stiftandet av lagstiftning om administrativa sanktioner bör det dessutom beaktas att dessa i vissa fall omfattas av begreppet ”brottmål” i artikel 6 i Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FörfS 19/1990, Europeiska människorättskonventionen) och förbudet om dubbla åtal och straff i artikel 4 i 7:e tilläggsprotokollet till konventionen (ne bis in idem) (GrUU 9/2012 rd, GrUU 17/2013 rd). Enligt artikel 4 i tilläggsprotokoll 7 till den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter får ingen rannsakas eller straffas på nytt genom brottmålsförfarande i samma stat för ett brott för vilket han eller hon redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat. I Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis har tillämpningsområdet för förbudet inte endast begränsats till domar som gäller straffrättsliga straff, utan det sträcker sig också till olika administrativa påföljder av straffnatur (se exempelvis Jussila mot Finland, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas dom 23.11.2006 och Ruotsalainen mot Finland, dom 16.6.2009). Kraven på en rättvis rättegång i artikel 6 i Europeiska människorättskonventionen har beaktats i bestämmelserna i 88 § i lagförslag 1, som gäller sökande av ändring i den behöriga tillsynsmyndighetens beslut. Bestämmelserna om verkställande av administrativa påföljder finns i 8 kap. 65 och 66 §. Med de administrativa påföljder som har föreslagits i lagförslag 1 sanktioneras ett sådant beteende som samtidigt eventuellt uppfyller någon brottsrekvisit. Ne bis in idem förbudet i artikel 4 i 7:e tilläggsprotokollet till Europeiska människorättskonventionen har beaktats i 67 § i lagförslag 1, enligt vilket en person inte kan bestraffas två gånger för samma sak.

I propositionens 4:e lagförslag, som gäller ändringar i handelsregisterlagen, föreslås det ändringar i bland annat bestämmelserna om avgiften för försummelse att göra anmälan till handelsregistret om de verkliga förmånstagarna samt försättande av den ansvariga enheten i likvidation eller strykning ur registret. Avgiften för försummelse att lämna in anmälan till handelsregistret anses vara en ekonomisk sanktion av straffkaraktär, vilket betyder att den i grundlagsutskottets tolkningspraxis jämställs med en straffrättslig påföljd. Bestämmelserna om försummelseavgift i handelsregisterlagen föreskriver grunderna för betalningsskyldigheten och betalningens storlek, rättsskyddet liksom också verkställande av påföljderna, vilket betyder att lagstiftningen uppfyller kraven i grundlagen.

13.2 Egendomsskydd

Avbrytningsorder

Bestämmelserna i 6 a § i det andra lagförslaget i propositionen gällande centralen för utredning av penningtvätts avbrytningsorder har betydelse för det egendomsskydd som avses i 15 § 1 mom. i grundlagen, som föreskriver att vars och ens egendom är tryggad. Bestämmelser om egendomsskyddet finns i artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i artikel 1 i tilläggsprotokoll 1 till Europakonventionen. I enlighet med vedertagen tolkningspraxis i fråga om grundlagen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter ska åtgärder som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna grunda sig på lag och de ska vara nödvändiga i ett demokratiskt samhälle. Begränsningarna ska inte heller gå längre än vad som är nödvändigt för att man ska nå det uppställda målet. I sin tidigare etablerade praxis har grundlagsutskottet ansett det klart att 15 § 1 mom. i grundlagen inte skyddar egendom som någon har skaffat genom ett brott eller som direkt knyter till hans eller hennes brottsliga verksamhet GrUU 33/2000 rd s.2/I, GrUU 53/2006 rd, s. 4/I, GrUU 65/2010 rd, s. 3/I och GrUU 8/2016 rd, s. 3). Grundlagen och i synnerhet dess bestämmelser om de grundläggande rättigheterna sätter å andra sidan gränser för hurdana straff eller andra påföljder det är möjligt att koppla till brott (se t.ex. GrUU 23/1997 rd, s. 2/I, GrUU 33/2000 rd, s. 2/II, GrUU 53/2006 rd, s. 4/I och GrUU 65/2010 rd, s. 3/I). Säkringsåtgärderna är nödvändiga för att hindra användning av den nytta som det misstänkta brottet genererat och i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis har säkerhetskvarstad som åtgärd ansetts stå i rätt förhållande till det eftersträvade syftet, med beaktande av att egendomen inte nödvändigtvis går permanent förlorad. Som åtgärd begränsar den dock användning av egendomen (se exempelvis Raimondo et al mot Italien, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas dom 22.2.1994). Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om tillfälligt avbrytande av bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande är endast förknippat med en potentiell vinning av brott. Syftet med förordnandet är att säkra myndigheternas möjligheter att komma åt en potentiell vinning av brott redan i ett tidigare skede än under brottsutredningen för att hindra att tillgångarna hinner förstöras. Avbrytningsordern kompletterar därmed möjligheten att söka säkerhetskvarstad. Med beaktande av de allt mer mångfacetterade metoder som används för penningtvätt och finansiering av terrorism kan detta anses vara en nödvändig åtgärd för att förbättra förutsättningarna för återvinning och det bör anses finnas ett vägande samhälleligt skäl och en godtagbar grund för tillfällig avbrytning av bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande. När centralen för utredning av penningtvätt utreder anmälningar om tvivelaktiga affärstransaktioner är det inte alltid fråga om en säker brottsmisstanke, utan en misstanke som potentiellt leder till brottsutredning. Beslutet om avbrytande begränsar dock användningen av tillgångarna tills en tillräcklig utredning om tillgångarnas ursprung och användningsändamål har inhämtats. Å andra sidan ingriper förordnandet om att avbryta bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande inte i sak i mängden laglig förmögenhet som den aktuella personen har annat än för den mängd tillgångar som anses vara tvivelaktig. Begränsningarna kan således anses stå i rätt proportion till det eftersträvade målet.

Till följd av kravet på noggrannhet och exakthet som begränsningarna i de grundläggande rättigheterna ställer är det också skäl att noggrannare definiera de åtgärder i samband med vilka ett förordnande och avbrytande av bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande kan ges. Det är fråga om en möjlighet som i praktiken kan tillämpas i sådana situationer där den polisman som sköter utredningen anser det i praktiken vara nödvändigt att ge ett förordnande om avbrytande av bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande för att kunna göra utredningen. Vid användning av befogenheten att avbryta bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande ska noggranna bedömningar göras och detta ska endast tillämpas när det är nödvändigt för utredning av den pågående utredningshelheten. Tidsrymden för avbrottet föreslås vara fem vardagar, som kan förlängas med 25 vardagar, vilket är betydligt mycket längre än de tio vardagar till vilket förordnandet om avbrytande av affärstransaktioner, utan möjlighet att söka ändring, har begränsats i den gällande lagstiftningen. För rättsskyddets del bör det beaktas att den person

vars bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande förordnandet om avbrytande gäller enligt den föreslagna lagstiftningen har möjlighet att söka ändring när avbrottet överskrider fem dagar. Den person vars bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande förordnandet om avbrytande gäller har också möjlighet att påverka utredningen av ärendet genom att påvisa att tillgångarna har ett lagligt ursprung. Om det är fråga om laglig egendom är det i princip lätt för innehavaren att inhämta nödvändig bevisföring och påvisa att egendomen på sannolika grunder har ett lagligt ursprung. Denna princip har också godkänts i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis (se exempelvis Phillips mot Förenade Konungadömet, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas dom 5.7.2001, punkterna 43–45). Grundlagsutskottet har i och för sig ansett det vara självklart att den som bäst kan presentera bevisföring om ägandeförhållandena och ursprunget för en viss egendom vanligen är den som är i besittning av egendomen. Även om förordnandet av centralen för utredning av penningtvätt inte nödvändigtvis är kopplat till en brottsmisstanke är det för svarandes rättsskydd skäl att betona att bevisbördan inte ska överföras på svarande såvida påståendet om egendomens brottsliga ursprung inte på objektiva grunder är motiverat och det finns tillräckliga fakta som stöd för det (GrUU 8/2016 rd, s. 4–5, GrUU 33/2000 rd, s. 3). Vid behandlingen av s.k. omvänd bevisbörda har grundlagsutskottet ansett det vara viktigt att man i förfarandet inte ställer orimliga krav på när svarande anses ha framfört att egendomen sannolikt har ett lagligt ursprung (GrUU 8/2016 rd, s. 5). Trots att det vid avbrytande av bankkonto, betalkonto, kryptotillgångskonto eller affärsförhållande inte egentligen är fråga om omvänd bevisbörda och det inte är möjligt att kräva att den person som avbrottet gäller levererar en utredning över det lagliga ursprunget, kan situationen påminna om det. Endast i det fall att den aktuella personen inte klarar av att presentera en utredning över ett trovärdigt ursprung för tillgångarna och det tidsbundna avbrytandet av affärstransaktionen leder till säkerhetskvarstad i enlighet med 6 kap. i tvångsmedelslagen har den aktuella personen möjlighet att söka ändring i beslutet om säkerhetskvarstad. Förfarandet med tillfälligt avbrytande kan medföra väsentliga ingrepp i de grundläggande rättigheterna för den som förordnandet gäller, i synnerhet i egendomsskyddet, och förordnandet kan orsaka betydande ekonomisk skada för den som förordnandet gäller. Den som råkat ut för ett ogrundat beslut om avbrytande har i enlighet med 6 b § garanterats möjlighet att få ersättning av staten för den lidna skadan och de kostnader som ärendet orsakat.

Med beaktande av att det inte är fråga om straffrättsliga föreskrifter eller förundersökningsföreskrifter när centralen för utredning av penningtvätt ger ett förordnande om att avbryta affärstransaktion, utan säkrande av en utredning som potentiellt leder till brottsutredning, påverkar lagstiftningen inte den s.k. oskuldspresumtionen och den gör inte heller intrång i personens skydd mot självkriminering. Det är inte heller möjligt att genom lagstiftning kräva att personen bidrar till utredning av ärendet med beaktande av att en sådan skyldighet inte heller finns vid förundersökning eller rättegång. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har även i sin avgörandepraxis ansett att skyddet mot självkriminering hör till kärnområdet för en i artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna tryggad rättvis rättegång (till exempel i fallet Saunders mot Förenade kungariket, 17.12.1996, punkt 68). Grundlagsutskottet har också vid behandlingen av frågan om s.k. omvänd bevisbörda ansett att den föreslagna lagstiftningen inte får leda till intrång i självkriminering vid tillämpning av de konstaterade situationerna i praktiken. (GrUU 8/2016 rd, s. 5) Å andra sidan bör den möjlighet beaktas att vägran att lämna in en utredning eller hänvisning till självkrimineringsskyddet kan leda till att en brottsanmälan görs i ärendet. Enligt avgörandepraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna bör lagstiftningen därför stanna inom rimliga gränser och på ett korrekt sätt beakta personens rättigheter.

Begränsning av kontanta betalningar

För egendomsskyddet är också förslaget i 2 § 6 mom. i det första lagförslaget av betydelse, i vilket det föreskrivs om de aktörer som omfattas av begränsningarna av kontanta betalningar i artikel 80 i penningtvättsförordningen och av tillämpningsområdet för de påföljder som föranleds av överträdelser av 8 kap. i det lagförslaget. Enligt förslaget utövar tillsynsorganen tillsyn över att begränsningarna i kontantbetalningar iakttas för de ansvariga enheter som de utövar tillsyn över och Tillstånds- och tillsynsverket över de övriga företagen.

I artikel 80 i förordningen föreskrivs det om ett allmänt förbud att godta eller göra en kontantbetalning över ett belopp på 10 000 EUR. Enligt punkt 4 i artikeln har ur bestämmelsen endast utelämnats betalningar mellan fysiska personer som inte agerar i sin yrkesutövning samt betalningar eller insättningar som görs i lokaler tillhörande kreditinstitut, utgivare av elektroniska pengar och betaltjänstleverantörer enligt artikel 4.11 i direktivet om finansiella tjänster. Förordningen kräver dessutom att lämpliga åtgärder vidtas mot aktörerna, om de överskrider begränsningen av kontanta betalningar.

Den aktuella begränsningen av kontanta betalningar till 10 000 euro bör anses vara relevant för egendomsskyddet eftersom den begränsar fysiska och juridiska personers möjligheter att använda sin egendom som finns i kontanter på önskat sätt samt möjligheten att ta emot stora kontantbetalningar i affärsverksamheten. Begränsningen grundar sig dock på direkt tillämpbar EU-reglering. Det är möjligt att föreskriva om en lägre gräns än 10 000 euro nationellt, men ingen sådan föreskrift föreslås.

Egendomsskyddet omfattar förutom ägarens makt att i princip förvalta, använda och utnyttja sin egendom på önskat sätt även rätten att bestämma över den (GrUU 41/2006, s. 2, GrUU 49/2005, s.2). Trots att begränsningen av kontantbetalningar begränsar individernas möjligheter att använda sin kontanta egendom, hindrar den å andra sidan inte dem från att sköta sina affärstransaktioner med andra betalmetoder. För den del som överskrider 10 000 euro kan affärstransaktionen exempelvis göras med girering eller kortbetalning. Därmed kan begränsningen av kontantbetalningar inte i betydande grad anses begränsa individernas möjlighet att bestämma över sin egendom.

Å andra sidan har all reglering av användningen av egendom i grundlagsutskottets praxis inte ens ansetts vara begränsning av egendomsskyddet, såsom exempelvis begränsningarna av det stödbelopp som får mottas av en stödgivare i lagstiftningen om valfinansiering. Trots att man i den situationen ansåg lagstiftningen begränsa stödgivarens frihet att bestämma om sin egendom, ansåg grundlagsutskottet detta vara sådan lagstiftning om begränsning av användningen av egendomen för vilket det kan påvisas vägande samhälleliga grunder och som på ett naturligt sätt hör till ett modernt, demokratiskt system (GrUU 3/2010 rd, s. 6).

I samband med behandlingen av lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (RP 61/2012 rd) var syftet med förbuden att förhindra att tillgångar i slutändan används till genomförande eller finansiering av terroristiska handlingar. Grundlagsutskottet bedömde att detta var ett tillräckligt vägande samhälleligt skäl för den föreslagna regleringen (GrUU 38/2012 rd, s. 3). I det sammanhanget stödde man också regleringens godtagbarhet på dess koppling till Finlands internationella förpliktelser. Bland annat FATF anser att kontantbaserad affärsverksamhet är ett bevis på större risk för penningtvätt och finansiering av terrorism.[53] På motsvarande sätt som frysning av tillgångar avsevärt mer ingriper i individernas rättigheter är också syftet med begränsningen av kontantbetalningar att förhindra finansiering av terrorism och därtill penningtvätt. Användningen av stora kontantbetalningar är ytterst känslig för

[53] FATF Recommendations s. 70 FATF Recommendations 2012.

penningtvätt och för finansiering av terrorism, vilket betyder att det är motiverat med begränsningar av kontantbetalningarna.

Strävan är dessutom att genom begränsningar av kontantbetalningarna skapa jämlika verksamhetskrav och -förutsättningar för företag på EU-nivå. De tidigare avvikande angreppssätten gällande kontantbetalningar mellan medlemsstaterna har dessutom äventyrat jämlika verksamhetsförutsättningar på den inre marknaden. Detta har kunnat vara menligt för företagen i synnerhet i de länder där övervakningen och begränsningarna har varit stramare. Å andra sidan tryggar de undantag för begränsningarna av kontantbetalningar som föreskrivits i förordningen att regleringen inte skapar ett hinder för prestation av betalningar för sådana personer som inte använder banktjänster eller som inte har tillgång till dem, eller för företag som deponerar inkomster de fått i sin verksamhet på sitt konto. Begränsningen av kontantbetalningar gäller endast företagsverksamhet, vilket bör anses vara rättvist och noggrant avgränsat.

13.3 Skydd för privatlivet

I 10 § i grundlagen finns det bestämmelser om skydd för privatlivet och att vars och ens privatliv, heder och hemfrid därmed är tryggade. Närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter utfärdas genom lag. I synnerhet de förslag i propositionen som anknyter till registrering av de verkliga förmånstagarna, registret för övervakning av penningtvätt, övervakningssystem för bank- och betalkonton och informationsutbyte begränsar skyddet för privatlivet. Genom förslagen implementeras huvudsakligen för Finland bindande EU-lagstiftning, där det inte finns flexibilitet för majoriteten av lagstiftningen.

Förmånstagarregister

I lagförslag 1 i propositionen ingår det i synnerhet i de förslag som gäller registret över huvudmän och registret för övervakning av penningtvätt i 3 kap. bestämmelser förknippade med skydd för privatlivet. Förslagen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i den redan gällande lagstiftningen om de nämnda registren, som har stiftats med grundlagsutskottets medverkan.

Uppgifterna om de verkliga ägare och förmånstagare, som i penningtvättslagen kallas verkliga förmånstagare, som avses i artikel 62 i penningtvättsförordningen, de skäl som avses i artikel 63 i penningtvättsförordningen samt de nominella arrangemang som avses i artikel 66 införs i registret över huvudmän, som är ett av Patent- och registerstyrelsen upprätthållet centraliserat register. Bestämmelserna om registret har tidigare funnits i handelsregisterlagen och det föreslås att de överförs därifrån till den nya penningtvättslagen. Syftet med registret är att öka transparensen kring de verkliga förmånstagarna. I skäl 23 till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att centrala register över uppgifter om verkliga förmånstagare (centrala register) är av avgörande vikt för att motverka missbruk av juridiska enheter och juridiska konstruktioner. Uppgifterna i centrala register bör vara tillgängliga i ett lättillgängligt och maskinläsbart format.

De personuppgifter som har registrerats i handelsregistret är offentliga, men lagen föreskriver om tillhandahållande av informationen om verkliga förmånstagare på vissa villkor. I fortsättningen föreskriver penningtvättslagen om tillhandahållande av personuppgifter på det sätt som krävs enligt 10 § i grundlagen. En sådan lagstiftning överlappar inte med den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen och det bör inte heller anses att den allmänna dataskyddsförordningen hindrar sådan lagstiftning. Det finns ett riskbaserat behov av lagstiftning i synnerhet gällande informationen om verkliga förmånstagare. Det ska i det tekniska utförandet och processerna för behandling av dessa uppgifter dessutom beaktas att

hänsyn ska tas till ändamålsenliga skyddsåtgärder för skydd av de registrerades rättigheter och förmåner när innehållet i och användningssättet för förmånstagarregistret samt mängden användare av registret utvidgas.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att det med tanke på skyddet för personuppgifter vid en registrering är viktigt att reglera åtminstone registreringens syfte, de registrerade personuppgifternas innehåll, tillåtna användningsändamål, inbegripet möjligheten att lämna ut uppgifterna och lagringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara heltäckande och detaljerad (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 6–7 och de utlåtanden som det hänvisar till). Grundlagsutskottet har tagit ställning till tillhandahållandet av personuppgifter via ett elektroniskt datanät i bland annat den gällande penningtvättslagen till exempel i sitt utlåtande GrUU 2/2017 rd, om regeringens proposition om stiftandet av den gällande penningtvättslagen. Utlåtandet gällde också handelsregistret, men för elektroniskt tillhandahållande av personuppgifter gällde det som regel registret för övervakning av penningtvätt.

Enligt utlåtandet har grundlagsutskottet ansett att det är möjligt att offentliggöra personuppgifter i form av en offentlig informationstjänst, om argumenten för det är godtagbara med tanke på garantierna för rättsskydd och de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 65/2014 rd, s. 4/II—5/I, GrUU 32/2008 rd s. 2/I—3/II). Med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter är det enligt utskottet av relevans att det i webbaserade personregister av den föreslagna typen inte går att söka uppgifter på stora grupper utan till exempel bara genom enskild sökning. En sådan här avgränsning sågs som villkor för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning när det gällde en proposition om att inrätta en omfattande informationstjänst med uppgifter om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (GrUU 32/2008 rd, s. 3/I). Innehållet i de uppgifter som ska lämnas ut och bestämmelsernas sammanhang är annorlunda i det här fallet (se också GrUU 17/2016 rd, s. 6–7). Inom ramarna för det direktiv som ska genomföras ser utskottet det ändå som viktigt att det aktuella lagförslagets bestämmelser om offentliga informationstjänster kompletteras med en i fråga om registrets innehåll och syfte motiverad restriktion som avser att sökningarna är enskilda.

Enligt artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen ska uppgifterna behandlas på ett lagligt sätt, de ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål, de ska vara nödvändiga, de ska vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade, de får förvaras endast så länge det är nödvändigt och uppgifternas integritet ska kontrolleras.

I lagförslag 1, som gäller registret över verkliga förmånstagare har det gällande informationen om verkliga förmånstagare bland annat föreslagits föreskrifter om kontroll av tillförlitligheten (13 §), tillsynsanmälan (14 §), granskningsrätt (16 §) och avslag och indragning av tillgången till registret över verkliga förmånstagare (25 §). De nämnda bestämmelserna gäller bland annat personuppgifter som införts i registret över verkliga förmånstagare, vilket betyder att de uppfyller kravet i artikel 5 i allmänna dataskyddsförordningen att uppgifterna ska vara korrekta och att felaktiga uppgifter ska uppdateras.

Artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen föreskriver att behandling av personuppgifter är tillåten om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska den grund för behandlingen som avses i punkterna 1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt punkt 1 e, ska den vara nödvändig för att utföra en

uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen, bland annat: de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut samt för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling, däribland för behandling i andra särskilda situationer enligt kapitel IX. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Med beaktande av syftet för registret över verkliga förmånstagare och att registermyndigheten ansvarar för upprätthållande av registret över verkliga förmånstagare inom ramen för handelsregistret finns det därmed en sådan grund enligt den allmänna dataskyddsförordningen för behandling av de personuppgifter som avses i artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen och detta föreskrivs i medlemsstatens lagstiftning, dock så att införandet av de verkliga förmånstagarna i registret grundar sig på kraven i unionsrätten, såsom penningtvättsförordningen och det sjätte penningtvättsdirektivet.

Inspektion av en juridisk persons lokaler och privat bostad

Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Bestämmelsen är av betydelse för 16 § i det första lagförslaget i denna proposition, vilket gäller Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra kontroller i en juridisk persons lokaler och det verkliga stället för utövande av verksamheten. Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra kontroller sträcker sig också till en fysisk persons privata bostad, om den verkar som den juridiska personens lokaler eller är den juridiska personens post- eller besöksadress. Tillståndet ska ges, om de i lag föreskrivna förutsättningarna för det uppfylls. Rätten att utföra kontroller grundar sig direkt på artikel 10.11 i det sjätte penningtvättsdirektivet.

I sin praxis har grundlagsutskottet ansett att en åtgärd som inkräktar på hemfriden är acceptabel för ”utredning av brott”, om åtgärden är bunden på ett sådant sätt att det finns en konkret och identifierbar orsak att misstänka att ett brott mot lag har skett eller kommer att ske. Vid bedömningen av om skyddet av hemfriden står i rätt proportion har grundlagsutskottet i sin praxis ansett att man inte bör inkräkta på hemfriden för utredning av till sin karaktär ringa överträdelser, som kan bestraffas med högst böter (GrUU 40/2002 rd). Rätten att utföra kontroller kan också kopplas till en handling sanktionerad med en administrativ påföljdsavgift av straffnatur (GrUU 2/2017 rd, GrUU 39/2005 rd). Utskottet har å andra sidan ansett det vara acceptabelt att utföra kontroller som sträcker sig ut över hemfriden för övervakning av korrekt användning av stöd och bidrag beviljade ur offentliga medel även för sådana grundade misstankar om överträdelser som högst kan straffas med böter (se GrUU 69/2002 rd, s. 2–3). Likaså har rätten att utföra kontroller med vanlig lag kunnat kopplas till ett beteende sanktionerat med avgift av straffnatur (se GrUU 7/2004 rd, s. 2/II och i sammanställning GrUU 39/2005 rd). Ordalydelsen i 10 § 3 mom. i grundlagen är dock på det sättet absolut att en kontroll som utsträcker sig till området för hemfrid är bunden till kravet på nödvändighet. Grundlagsutskottet har förutsatt att det i bestämmelserna om befogenheter för verkställande införs att exempelvis en kontroll av bostaden endast kan göras om det är nödvändigt för utredning av omständigheter kring det kontrollerade objektet (se sammanställning i GrUU 39/2016 rd).

Om uppgifterna om verkliga förmånstagare inte är aktuella, tillräckliga eller riktiga får Patent- och registerstyrelsen med stöd av 13 § vägra att göra registeranteckning om verkliga förmånstagare eller göra en anteckning om brister i uppgifterna i registret. För beaktande av tilläggsförutsättningarna föreslås det att bestämmelser om rätt att utföra kontroller stiftas. I detta hänseende fästs det uppmärksamhet vid att det i det sjätte penningtvättsdirektivet inte finns några direkta bestämmelser om föreskrifter om tilläggsförutsättningarna, men att artikel 10.11 i det nämnda direktivet å andra sidan anger att minst de skyddsåtgärder som listats i artikeln ska vidtas vid kontrollerna. Detta betyder att man kan tolka bestämmelsens betydelse så att medlemsstaten har spelrum för meddelande av bestämmelser om extra skyddsåtgärder. En förutsättning för kontrollen är att den är nödvändig för utredning av omständigheterna kring det kontrollerade objektet och att det i det aktuella fallet finns en grundad och specificerad orsak att misstänka att det har skett eller kommer att ske ett brott mot skyldigheterna för fastställande av verkliga förmånstagare på ett sätt som kan leda till en sådan administrativ påföljdsavgift som avses i 8 kap. i penningtvättslagen. Företagets verksamhet kan försvåras, om det inte anmäler uppgifterna om förmånstagarna till registret över förmånstagare och uppdaterar det. Om företaget inte fastställer att de uppgifter som finns i registret har granskats eller ändrar dem inom utsatt tid antecknar Patent- och registerstyrelsen i handelsregistret att det enligt tillsynsanmälan finns brister eller inkonsekvens i företagets uppgifter om förmånstagare. Anteckningen kan försvåra företagets kontakter med exempelvis penninginstitut. Patent- och registerstyrelsen kan avlägsna företaget ur handelsregistret eller försätta det i likvidation, om företaget inte, trots uppmaningar, anmäler sina uppgifter om förmånstagare eller rättar felaktiga uppgifter. Patent- och registerstyrelsen kan också påföra en försummelseavgift för felaktiga eller saknade uppgifter om förmånstagarna. Därmed kan företaget tvingas både betala en försummelseavgift och avlägsnas ur handelsregistret, om det inte, trots uppmaningar, anmäler sina uppgifter om förmånstagarna. Avgiften för försummelse är 300 euro. För offentliga aktiebolag och europabolag är avgiften 600 euro.

Det i grundlagen tryggade skyddet av hemfriden sträcker sig inte till affärslokaler eller företagens motsvarande utrymmen. För förhindrande av missbruk ska lagstiftningen dock innehålla tillräckliga garantier för ett rättvist förfarande och övrigt rättsskydd. Det är inte heller tillåtet att godtyckligt eller orimligt ingripa i rättspersonernas privata agerande (GrUU 5/2010 rd, s.2–3). I grundlagsutskottspraxis har 39 § i förvaltningslagen (434/2003) tillsammans med de rättsprinciper för förvaltning som ingår i 6 § i förvaltningslagen ansetts uppfylla de krav på inspektion av affärslokaler som föranleds av 10 § i grundlagen. För tydlighetens skull har utskottet vid regleringen av inspektioner av tillsynstyp ansett det vara nödvändigt med en hänvisning till de allmänna bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen. I grundlagsutskottets praxis har den egentliga kärnan i hemfriden inte ansetts vara äventyrad i sådana situationer där befogenheterna att utföra kontroller utsträcker sig till sådana utrymmen som används för boende där yrkesutövning sker (GrUU 21/2010 rd, s. 4).

Den aktuella rätten att utföra kontroller i en fysisk persons privata utrymmen som eventuellt används för företagsverksamhet begränsas till situationer där det är nödvändigt för Patent- och registerstyrelsen att kontrollera att de uppgifter som lämnats till förmånstagarregistret är riktiga. I lag har rätten att utföra kontroller i en fysisk persons privata utrymmen begränsats endast till de situationer då företagsverksamhet utövas i utrymmena eller det har anmälts som postadress eller hemort för företagsverksamheten. Därmed kan rätten att utföra kontroller inte anses sträcka sig till kärnan för skyddet av hemfriden. Kontrollen ingriper inte heller oskäligt i rättspersonens privata agerande.

Bestämmelser om samarbete och informationsutbyte

Lagförslag 1 i propositionens inkluderar förslag om samarbete mellan tillsynsorgan och utbyte av information i exempelvis 33 § 4 mom. om tillsynen över ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand, om tillsynen över grupper (42 §), bestämmelserna om det tillsynssamarbete som gäller aktörerna som bedriver gränsöverskridande verksamhet (34 § och 43 §) och bestämmelserna om tillsynskollegier inom finanssektorn och sektorer utanför finanssektorn (45–48 §), i 77 § om samarbete med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt 85 § om informationsutbyte mellan myndigheterna, vilka har betydelse för skyddet av privatlivet. Förslagen implementerar bestämmelserna i det sjätte penningtvättsdirektivet, där inget nationellt spelrum har lämnats.

I den gällande penningtvättslagen finns det inga bestämmelser om tillsynskollegier eller grupptillsyn, utan i 9 kap. 3 § finns det bestämmelser om att tillsynsmyndigheterna och advokatföreningen ska samarbeta med sådana tillsynsmyndigheter och andra aktörer i andra EES-stater och i stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som sköter tillsynsuppgifter som motsvarar uppgifterna i denna lag i syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. I den nämnda bestämmelsen föreskrivs det att tillsynsmyndigheterna och advokatföreningen ska, trots det som annars föreskrivs om sekretess, utan dröjsmål ge utländska tillsynsmyndigheter och andra aktörer som sköter tillsynsuppgifter som motsvarar uppgifterna i denna lag i syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism sådan information som de har och som är nödvändig för att förhindra och avslöja penningtvätt och finansiering av terrorism. I samma paragraf föreskrivs det dessutom om orsaker till att tillsynsmyndigheterna och advokatföreningen får vägra samarbeta med en tillsynsmyndighet och andra aktörer i andra EES-stater. Dessa orsaker är att samarbetet skulle äventyra Finlands självbestämmanderätt, säkerhet eller allmänna ordning eller det att begäran om samarbete gäller en part i en rättegång om det ärende som begäran avser och rättegången eller det administrativa förfarandet redan har inletts i Finland, det i Finland har getts ett lagakraftvunnet beslut som gäller den person och den gärning som samarbetsbegäran avser, det sannolikt får negativa konsekvenser för deras egen utredning eller tillsyn över verkställigheten om man tillmötesgår begäran, eller det är fråga om information som omfattas av tystnadsplikten för advokater. Det föreslås att bestämmelser om dessa ska införas i den nya penningtvättslagen på motsvarande sätt som i den nuvarande lagstiftningen.

Skyldigheten för dem som utövar tillsyn i enlighet med den nuvarande penningtvättslagen att lämna uppgifter de innehar är bred och utsträcker sig till både tillsynsmyndigheter och andra aktörer, som inom EES-stater eller Europeiska ekonomiska sfären sköter tillsynsuppgifter som motsvarar penningtvättslagen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Tröskeln för informationsutbytet är kravet på nödvändighet för förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Härvid bör det beaktas att den nämnda regleringen av tillsynsorganens informationsutbyte i det sjätte penningtvättsdirektivet inte är bunden till ett nödvändighetskrav och det därför inte heller föreslås att den binds till ett nödvändighetskrav i den nya penningtvättslagen. De enligt regleringen föreslagna bestämmelserna om utbyte av information mellan tillsynsorganen är mer detaljerade än den tidigare lagstiftningen, men eftersom den nuvarande lagstiftningen i praktiken redan täcker allt utbyte av information under de nämnda förutsättningarna borde förändringen inte ha några betydande konsekvenser jämfört med nuläget.

I skäl 111 till det sjätte penningtvättsdirektivet konstateras det att den behöriga myndighetens möjlighet att avslå samarbete och informationsutbyte med en annan behörig myndighet bör begränsas så hårt som möjligt. För genomförande av direktivet är det nödvändigt att binda förutsättningarna för utbyte av information på samma sätt som i direktivet. Av dessa orsaker är det därför inte möjligt att binda utbytet av information till ett krav på nödvändighet. I tidigare

fall med motsvarande regleringssamband har grundlagsutskottet ansett det vara klart att till följd av att EU:s sekundärrätt har prioritet korrekt tillämpning av rätten till uppgifter i enlighet med unionens förordning bör det anses vara nödvändigt, trots grundlagsutskottets etablerade praxis gällande regleringen om sekretess när myndigheterna får och lämnar ut uppgifter (GrUU 8/2021 rd, GrUU 12/2019 rd). Enligt etablerad rättspraxis i Europeiska unionens domstol är unionens lagstiftning primär i förhållande till de nationella bestämmelserna i enlighet med de i rättspraxis fastställda förutsättningarna (GrUU 14/2018 rd, s. 13 och GrUU 20/2017 rd, s. 6). Lösningar som står i konflikt med EU-rätten bör inte eftersträvas i den finländska lagstiftningen (GrUU 15/2018 rd, s. 49, GrUU 14/2018 rd, s. 13, GrUU 26/2017 rd, s. 42). De i lagförslag 1 specificerade bestämmelserna om utbyte av information täcker endast situationer som faller under direktivets tillämpningsområde. I bestämmelserna har också de situationer eller användningsändamål specificerats då samarbete ska ske eller information får utbytas. De aktuella bestämmelserna gäller därtill samarbete med myndigheter i andra medlemsstater, varvid det är klart viktigare att förutsättningarna för utbyte av information enhetligt följer direktivet i varje medlemsstat. Därför ska bestämmelserna nu bedömas på motsvarande sätt som i det nämnda utlåtandet av grundlagsutskottet GrUU 12/2019. Observeras bör dessutom att kraven på bland annat sekretessbelagda uppgifter i anknytning till användningsändamålen i 84 § i lagförslag 1 och dessa bestämmelser som tryggar privatlivet grundar sig på det harmoniserade penningtvättsdirektivet.

Till betydande föreskrifter om skyddet av privatlivet hör dessutom bestämmelserna om utbyte av information mellan tillsynsorganen och de övriga myndigheterna, som föreskrivs i 29 § 5 och 6 mom. och 80–82, 84 och 85 § i lagförslag 1.

Penningtvättslagen 29 § 5 och 6 mom. gäller tillsynsorganets rätt att av en annan myndighet få uppgifter om hur den ansvariga enheten sköter sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut samt uppgifter om enhetens verksamhet, ekonomi och kopplingar samt om den organisation som avses i 2 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Bestämmelserna motsvarar för Tillstånds- och tillsynsverkets del 5 kap. 5 § 5 och 6 mom. i den gällande penningtvättslagen och för Finansinspektionens del 20 b § i lagen om Finansinspektionen.

I sin praxis har grundlagsutskottet ansett att det i den rätt till uppgifter som går före sekretessbestämmelserna i sista hand är fråga om att den myndighet som har rätt till uppgifterna med sina egna behov undantränger de grunder och intressen som skyddas med sekretessplikten för den myndighet som innehar uppgifterna (GrUU 62/2010 s. 3–4).

De föreslagna bestämmelserna i penningtvättslagen är noggrant avgränsade både i fråga om datainnehållet i de delade uppgifterna och gällande användningsändamålet. De beskrivna uppgifterna är nödvändiga för tillsynsorganen för tillsynen över att de ansvariga enheternas verksamhet är lagenlig och att penningtvättsförordningen och med den kopplade förordningar iakttas samt bland annat för riskbaserad allokering av tillsynen. Detta främjar iakttagandet av proportionalitetsprincipen när tillsynen på ett riskbaserat sätt i rätt proposition riktas till de ansvariga enheterna.

I egenskap av tillsynsorgan i enlighet med penningtvättslagen har också advokatföreningen rätt till de uppgifter som nämns i bestämmelserna. Finlands Advokater är en offentligrättslig sammanslutning grundad genom lag. Såsom ovan konstaterats i kapitel 13.1 har det redan tidigare ansetts vara motiverat att föreskriva om vissa tillsynsuppgifter för advokatföreningen som självreglerande organ. För att genomföra dessa uppgifter är det nödvändigt att advokatföreningen har tillgång också till de uppgifter som behövs för att genomföra uppdraget.

Tillgången till sådana uppgifter kan inte anses vara en uppgift som innebär sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen att den inte kan ges till någon annan än en myndighet.

Lagförslag 2 innehåller också förslag till samarbete och utlämnande av uppgifter i exempelvis bestämmelsen om gemensamma analyser (2 a §), utlämnande av uppgifter ur penningtvättsregistret för informationsutbytespartnerskap (4 a §) samt för effektivisering av det internationella samarbetet (5 §). Dessa bestämmelser har en viktig inverkan på skyddet av privatlivet. Enligt den nuvarande lagen om centralen för utredning av penningtvätt får centralen för utredning av penningtvätt lämna ut uppgifter till Europeiska centralbanken och Europol. Med den föreslagna ändringen av 5 § blir det möjligt och delvis också en skyldighet att lämna ut uppgifter AMLA, Europeiska åklagarmyndigheten, Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Genom dessa ändringar stärks unionens organs och myndighetens förmåga att förhindra penningtvätt och annan brottslighet betydligt. Den mest betydande konsekvensen för skyddet av privatlivet är möjligheterna för centralen för utredning av penningtvätt att överlämna uppgifter till de ansvariga enheterna inom ramen för informationsutbytespartnerskap. Samtliga föreslagna bestämmelser utgör en del av genomförandet av det sjätte penningtvättsdirektivet och det finns inget nationellt handlingsrum för dessa i fråga om myndigheternas eller gruppernas uppgifter och innehållet i befogenheterna.

För skyddet av privatlivet har grundlagsutskottet ansett det vara betydelsefullt att användningen av personuppgifter som är sekretessbelagda och avslöjandet av uppgifterna i strid med registrets ändamål är straffbart på det sätt som föreskrivs i strafflagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i personuppgiftslagen. (GrUU 4/2014 rd, s. 4, GrUU 39/2009 rd, s.3). Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter utgör inget problem ur grundlagsperspektiv. I bestämmelserna i lagförslag 2 om utlämnande av uppgifter till andra än myndigheter och ansvariga enheter har strävan varit att säkerställa att kriteriet för utlämnande av uppgifterna på samma sätt som i lagstiftningen om behandling av personuppgifter ska vara nödvändighet för att den aktuella myndigheten ska kunna utföra sin uppgift på ett sådant sätt att uppgifterna kan utlämnas för ett ändamål som är förenligt med personregistrets användningsändamål

Systemet för sammankoppling av bankkontoregister

Bestämmelserna i den föreslagna 17 i och 17 j § i lagförslag 3 är av betydelse för skyddet av privatlivet och personuppgifterna. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt den andra meningen i momentet utfärdas närmare uppgifter om skyddet för personuppgifter genom lag. Det har varit betydelsefullt att lagstiftarens handlingsutrymme, då bestämmelser om behandling av personuppgifter stiftas, begränsas i synnerhet av att skyddet för personuppgifter delvis omfattas av skyddet för privatlivet, som tryggas i 10 § i grundlagen i samma moment. Lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag (se till exempel GrUU 13/2016 rd, s. 3–4). Med tanke på skyddet för personuppgifter har grundlagsutskottet ansett det vara viktigt att reglera åtminstone syftet med registreringen av uppgifterna, uppgifternas innehåll, det tillåtna användningsändamålet inklusive rätten att överlåta registrerade uppgifter, den tid uppgifterna finns kvar i registret och den registrerades rättsskydd. Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara heltäckande och detaljerad (se till exempel GrUU 31/2017 rd, s. 2, GrUU 25/2010 rd, s. 2, GrUU 27/2006 rd, s. 2 och GrUU 14/2002 rd, s. 2). Kravet på bestämmelser i lag utsträcker sig också till möjligheten att överlåta personuppgifter via en teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5).

Grundlagsbestämmelsen om privatlivet och skyddet för personuppgifter bygger på antagandet att juridiska personer inte omfattas av bestämmelsens räckvidd (GrUU 4/2014 rd, s. 2).

Skyddet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet, som tryggats i artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och skyddet för personuppgifter i artikel 8 i samma stadga samt av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europeiska människorättskonventionen FördrS 18 och 19/1990). Enligt artikel 8.1 i Europeiska människorättskonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Enligt artikel 2 är rätten dock inte obegränsad, eftersom myndigheterna får ingripa i användningen av den då lagen tillåter det och det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt av hänsyn till statens säkerhet eller den allmänna säkerheten, för att upprätthålla den allmänna ordningen, för att förhindra brott, för att skydda hälsa eller moral eller för att skydda någon annans fri- och rättigheter. I Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas (EMD) rättspraxis har skyddet för personuppgifter ansetts vara en väsentlig del av skyddet för privat- och familjeliv i artikel 8. EMD har i sina avgöranden betonat bland annat att lagstiftningen ska innehålla behöriga garantier som tryggar att personuppgifter inte behandlas i strid med artikel 8. De uppgifter som behandlas ska vara behövliga och i fråga om innehåll och förvaringstid vara begränsade i förhållande till användningsändamålet för registreringen. Likväl ska regleringen innehålla tillräckliga garantier för att hindra lagstridig användning av personuppgifter. Enligt grundlagsutskottet förutsätter det nödvändighetskrav som hänför sig till inskränkningar av de rättigheter som skyddas i artikel 8 i Europakonventionen å sin sida att inskränkningen motiveras av ett vägande samhälleligt behov, att ingripandet och det godtagbara mål som eftersträvas står i rätt proportion till varandra och att det finns relevanta och tillräckliga skäl för inskränkningen (GrUU 35/2018 rd).

Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Enligt artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till skydd för egna personuppgifter. Personuppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Grundlagsutskottet har ansett att det är betydelsefullt att artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna tryggar skyddet för privatlivet och att artikel 8 tryggar vars och ens rätt till skydd för egna personuppgifter. Grundlagsutskottet har framhållit att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de här artiklarna i stadgan och att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, GrUU 21/2017 rd).

Enligt förslaget ska ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton till det av kommissionen utvecklade och upprätthållna systemet för sammankoppling av medlemsstaternas centraliserade automatiserade mekanismer sådana uppgifter tillhandahållas med vilka det rättidigt är möjligt att identifiera vilken fysisk eller juridisk person som helst som förvaltar över ett betalkonto eller bankkonto med IBAN-identifikation, inklusive virtuella IBAN-kontonummer, värdepapperskonto, kryptotillgångskonto eller bankfack i ett kreditinstitut eller finansiellt institut inom deras område eller som har bestämmande inflytande på ett sådant konto eller bankfack. Därmed har förslaget betydande dataskyddskonsekvenser,

vilka dock direkt beror på tillämpad EU-reglering, som ska implementeras i den nationella lagstiftningen och som inte lämnar något handlingsutrymme. För de registrerades del är det fråga om betydande behandling av personuppgifter och användningen av de registrerades rättigheter har också begränsats i systemet.

Enligt kommissionens bedömning av effekterna är det nödvändigt med lagstiftning med detaljerade villkor för hur de nationella behöriga myndigheterna har tillgång till och får göra sökningar, för att de myndigheter som enligt den nationella lagstiftningen har tillgång till det centraliserade automatiserade registret över bankkonton också kan hämta information ur EU:s sammankopplingssystem för bankkonton. Direktivet om ändring av penningtvättsdirektivet ställer strama villkor för hur de behöriga nationella myndigheterna kommer åt och får göra sökningar i den information om bankkonton som lagrats i de centraliserade automatiserade systemen. Till dessa villkor hör exempelvis det att endast särskilt utsedda personer med befogenheter vid den behöriga myndigheten tillåts komma åt registren och informationssökningssystemen. Tullen i egenskap av upprätthållare av systemet och de behöriga myndigheterna när de hämtar uppgifter ur systemet ansvarar för att personuppgifterna behandlas lagenligt. I artikel 16.7 i det sjätte penningtvättsdirektivet nämns det särskilt att tillgången till dessa uppgifter beviljas i enlighet med dataskyddsbestämmelserna. Därmed ska Tullen och de behöriga myndigheterna fästa särskild uppmärksamhet vid att de verkställer de i propositionen föreskrivna skyddsåtgärderna enligt lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton i synnerhet i anknytning till användningen av sammankopplingssystemet, men också i fråga om kraven på behandling av personuppgifter enligt den allmänna dataskyddsförordningen samt lagen om behandlingen av personuppgifter i brottmål. En annan säkerhetsåtgärd är att de i sammankopplingssystemet tillgängliga uppgifterna begränsas till miniminivån såsom det föreskrivs i artikel 32a.3 i det femte penningtvättsdirektivet. I enlighet med principen om minimering av information gäller sammankopplingssystemet endast vissa datamängder, som gör det möjligt för de myndighet som gör förfrågan att utreda i vilka banker och medlemsstater ”den intressanta personen”, som misstänks för kopplingar till penningtvätt eller till finansiering av terrorism äger bank- eller betalkonton eller bankfack. Därför finns det inte tillgång till känsliga uppgifter, såsom kontotransaktionsuppgifter eller saldouppgifter på bankkonton ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton och dessa går inte att hämta via sammankopplingssystemet för bank- och betalkonton. Endast sådan information som är nödvändig för identifiering av innehavaren av bank- eller betalkontot eller bankfacket som avses i artikel 16.3 i penningtvättsdirektivet görs tillgänglig genom systemet för sammankoppling av register.

I kommissionens bedömning av påverkan konstateras det dessutom att säkringsåtgärderna tryggar individens rättigheter, såsom skydd av, respekt för och tryggande av personuppgifter och privatlivet, Enligt Europeiska datatillsynsmannens utlåtande 5/2020 ska vid genomförandet av systemet för sammankoppling dataskyddets inbyggda genomförande med utgångsantaganden beaktas såsom föreskrivs i artikel 25 i den allmänna dataskyddsförordningen. Därtill kommer starka dataskyddsåtgärder att vidtas särskilt gällande rättigheter och uppgifternas integritet i enlighet med artikel 5.1 d i den allmänna dataskyddsförordningen. All tillgång till plattformen för sammankoppling registreras i en logg, som lagras åtminstone under en fastställd tid. Den personregisteransvariga och dataskyddsmyndigheterna kontrollerar regelbundet dessa loggdata. Tillgången till informationen och sökningen via systemet för sammankoppling sker separat från fall till fall och det är endast särskilt utsedda och utbildade anställda hos den aktuella myndigheten som får göra sökningarna.

Den gränsöverskridande tillgången till kontoinformation via bankkontoregistrens system för sammankoppling för de enligt direktivet om finansiell information utsedda behöriga

myndigheterna grundar sig på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, som för sin del grundar sig på att medlemsstaterna respekterar de erkända grundläggande rättigheterna och principerna, exempelvis iakttar rätten till ett privat- och familjeliv, rätten till integritetsskydd och procedurella rättigheter, såsom effektiva rättsskyddsåtgärder och en opartisk domstol, oskuldsprincipen, rätt till ett försvar, laglighetsprincipen och principen att straff för brott ska vara proportionella samt de grundläggande rättigheter och principer som föreskrivs i internationell rätt och internationella konventioner där unionen eller alla medlemsstater är parter, inklusive den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter samt i medlemsstaternas grundlagar, var och en av dessa inom sitt tillämpningsområde, i enlighet med artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis gjort bedömningar av lagstiftningen i fråga om myndigheternas rätt att få uppgifter. Enligt grundlagsutskottet har myndighetens rätt att få uppgifter och rätt att lämna ut uppgifter kunnat vara förknippad med ”behövliga uppgifter” för ett visst ändamål, om det avsedda datainnehållet har listats uttömmande i lag. Om datainnehållet däremot inte har listats på samma sätt ska lagstiftningen ha innehållit ett krav på att uppgifterna är ”nödvändiga” för sitt användningsändamål (t.ex. GrUU 17/2016 rd). I 2 och 3 mom. i den föreslagna 17 j § binds uppgifterna inte till nödvändighet eftersom det är fråga om genomförande av direktivet, vilket betyder att rätten att få uppgifter ska bindas i enlighet med direktivet. Direktivet är med beaktande av helheten så tydligt att man inte ens genom en tolkning som beaktar kraven i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna kan komma fram till att bestämmelsen i direktivet står i strid med den vedertagna tolkningen av grundlagen. Såsom det konstaterats ovan i motiveringen till lagstiftningsordningen för bestämmelserna om samarbete och informationsutbyte har grundlagsutskottet i sitt utlåtande 3/2019 rd ansett det vara klart att till följd av att EU:s sekundärrätt har prioritet bör det för korrekt tillämpning av rätten till uppgifter i enlighet med unionens förordning anses vara nödvändigt, trots grundlagsutskottets etablerade praxis gällande regleringen om sekretess när myndigheterna får och lämnar ut uppgifter, vilket talar för att det inte behöver föreskrivas särskilt om nödvändighetskriteriet. Den föreslagna 17 j § ska därför bedömas på samma sätt. Det bör dessutom observeras att paragrafen hänvisar direkt till de uppgifter som avses i artikel 16.3 i det sjätte penningtvättsdirektivet, vilket betyder att datainnehållet har definierats uttömmande, vilket grundlagsutskottet har krävt i sin utlåtandepraxis, när tillgången till uppgifter är bunden till behovet, såsom det föreskrivs i den föreslagna paragrafen. Det är fråga om åtkomsträtt till uppgifter om bank- och betalkonton i andra medlemsstater, som finländska myndigheter i enlighet med direktivet ska ha enhetlig åtkomsträtt till på samma sätt som myndigheter i andra medlemsstater.

Tidsperioden för uppgifter ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton

I den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton finns det inga föreskrifter om tidsperioden för när uppgifter som lämnas ut ur övervakningssystemet för bank- och betalkonton är tillgängliga, vilket tidvis har orsakat tolkningsutmaningar hos Tullen, som upprätthåller tillsynssystemet. I propositionen föreslås det bestämmelser om att de uppgifter som en myndighet i enlighet med lag begär att få genom systemet för hämtning av uppgifter om bank- och betalkonton ska finnas tillgängliga i 10 år från det att kontot eller en annan grund avslutades eftersom det effektiviserar förhindrande, avslöjande och undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt väckande av åtal. Enligt det sjätte penningtvättsdirektivet ska identiteten hos innehavare av bankkonton och betalkonton, värdepapperskonton, konton för kryptotillgångar och bankfack vara tillgänglig genom deras nationella centraliserade automatiserade mekanismer och genom bankkontoregistrens

sammankopplingssystem i fem år efter det att kontot avslutades. I direktivet ges medlemsstaterna dock möjlighet att i enstaka fall bevara uppgifterna i högst fem tilläggsår eller förutsätta att medlemsstaterna har konstaterat att ett sådan bevarande är nödvändigt och proportionellt för förhindrande, avslöjande eller undersökning av penningtvätt eller finansiering av terrorism eller för väckande av åtal.

Det finns bestämmelser om 10 års lagringstid för kontoregisteruppgifterna i den gällande lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton, vilket betyder att den föreslagna bestämmelsen om de kontoregisteruppgifter som fås via informationssökningssystemen, som motsvarar kontoregisteruppgifterna gör regleringen av utlämnande av uppgifter blir enhetlig för dem som lämnar ut uppgifterna. I detaljmotiveringen till 9 § i regeringens proposition med lagstiftning om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (RP 167/2018 rd) konstateras det att bevaringstiden på tio år motsvarar bevaringstiden för bokslut, verksamhetsberättelser, bokföringar, kontoplaner samt förteckningar över bokföringar och material enligt 2 kap. 10 § 1 mom. i bokföringslagen. Uppgifterna om kontots kundförhållande används bland annat vid undersökning av grova ekonomiska brott, vilket är orsaken till att uppgifterna behövs för en längre tidsperiod. Trots att det för sökningen i informationssystemet inte är fråga om lagring av uppgifter såsom i kontoregistret utan utlämnande av uppgifter på begäran, ska de begärda uppgifterna vara tillgängliga under en lika lång period oberoende av vilket sätt för utlämnande av uppgifter den som lämnar ut uppgifterna använder. I förslaget föreskrivs det därmed på det sätt som grundlagen förutsätter om tidsperioden för de tillgängliga uppgifterna också i informationssökningssystemen. Därmed strävar man efter att säkerställa tillgången till uppgifter om kundförhållanden för brottsutredning eller pågående rättegång via informationssökningssystemen genom att tidsperioden för utlämnande av uppgifter är längre än i penningtvättsförordningen.

Registret för övervakning av penningtvätt

Det föreslås bestämmelser om registret för övervakning av penningtvätt i 7 kap. huvudsakligen på motsvarande sätt som i den gällande penningtvättslagstiftningen, som såsom det ovan konstaterats har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. Syftet med lagstiftningen är att effektivisera Tillstånds- och tillsynverkets tillsyn. Bestämmelserna gäller bland annat personuppgiftsansvarig och registrets användningsändamål (54 §), ansökan om införande i registret och förutsättningar för registrering (55 §), uppgifter som ska föras in i registret samt anmälan om ändringar (56 §), tillförlitlighet (57–58 §), avförande av uppgifter ur registret (59 §), förutsättningar för utlämnande av uppgifter (60 §) samt uppdatering av uppgifter via befolkningsdatasystemet, handelsregistret och företags- och organisationsregistret för att kontrollera personuppgifternas riktighet (61 §). Syftet med bestämmelserna är att säkerställa att uppgifterna är exakta och att rätta felaktiga uppgifter i enlighet med artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt förslaget får Tillstånds- och tillsynsverket ställa personuppgifterna ur registret för övervakning av penningtvätt allmänt tillgängliga genom det elektroniska datanätet. För bedömningen av skyddet av privatlivet har det betydelse för systemet för övervakning av penningtvätt och de uppgifter som lämnas ut därifrån (60 § i lagförslag 1) vad som ovan beskrivits om förmånstagarregistret ibland annat grundlagsutskottets praxis. Utlämnande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt behandlades också i ett tidigare utlåtande av grundlagsutskottet (GrUU 2/2017 rd) och innehållet i den bestämmelse som nu föreslås är likadant som i den dåvarande lagstiftningen. Ändringen jämfört med den nuvarande lagstiftningen är att tillförlitlighetsbedömningen utvidgas till att gälla alla de ansvariga enheter som antecknats i registret för övervakning av penningtvätt. För tillfället omfattas de som utövar

valutaväxlingsverksamhet och tillhandahållarna av företagstjänster av tillförlitlighetsbedömningen. Det finns för tillfället cirka 3300 företag i registret för övervakning av penningtvätt för vilka en tillförlitlighetsbedömningen inte har krävts enligt de gällande lagstiftningen. Det finns i genomsnitt uppskattningsvis 2–3 ansvarspersoner i företagen för vilka utredningen ska göras. I fortsättningen ska Tillstånds- och tillsynverket dock i varje fall genomföra en bedömning av ledningens och de verkliga förmånstagarnas anseende och tillförlitlighet baserat på de förpliktelser i det sjätte penningtvättsdirektivet som föreskrivs i 32 § i den föreslagna nya penningtvättslagen samt utreda dessa personers kriminella bakgrund. I praktiken betyder en utvidgning av tillförlitlighetsbedömningen till samtliga i registret antecknade ansvariga enheter inte någon betydande utvidgning jämfört med vad som föreskrivs i 32 §.

Med beaktande av användningsändamålet för systemet för övervakning av penningtvätt och att Tillstånds- och tillsynsverket ansvarar för underhållet av systemet för övervakning av penningtvätt inom ramen för sitt uppdrag som tillsynsmyndighet finns det därmed en grund för behandling av personuppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen enligt artikel 6.1 led c i den allmänna dataskyddsförordningen. Det finns därtill bestämmelser om detta i medlemsstatens lagstiftning.

Straffregisteruppgifter

Det föreslagna 41:a lagförslaget om ändring av straffregisterlagen innehåller en viktig bestämmelse för skyddet av privatlivet. Bestämmelsen gör det möjligt att utlämna uppgifter om en person som finns i straffregistret till myndigheterna i enlighet med den föreslagna penningtvättslagen i de fall då de utför kontroller av personer i ledande ställning eller verkliga förmånstagare i enlighet med 32 eller 57 § i penningtvättslagen. Det sjätte penningtvättsdirektivet, som genomförs, kräver att tillsynsorganen gör sådana kontroller. Tillsynsorganen ska kontrollera att personerna i ledningen för den ansvariga enheten och de verkliga förmånstagarna har ett gott rykte, agerar uppriktigt och ärligt samt förhindra att personer som dömts för penningtvätt, dess förbrott eller för finansiering av terrorism eller deras medbrottslingar verkar i ledande ställning i eller som verklig förmånstagare för den ansvariga enheten eller förhindra att dessa får yrkesmässig kompetens. Tillstånds- och tillsynsverket gör dessutom på motsvarande sätt som i den gällande lagstiftningen en mer omfattande bedömning av tillförlitligheten i enlighet med bestämmelserna i 57 § av de ansvariga enheter som antecknas i registret för övervakning av penningtvätt. För att tillsynsorganen ska kunna genomföra dessa lagstadgade kontroller är de tvungna att ha uppgifter om de domslut gällande personen som införts i straffregistret. Bestämmelsen i den gällande lagstiftningen innehöll rätt till dessa uppgifter för Tillstånds- och tillsynsverket. Det är nödvändigt att utvidga motsvarande rätt till uppgifter till samtliga tillsynsorgan.

Föreskrifterna om behandling av personuppgifter förknippade med domar i brottmål och brott finns i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen och den kräver att behandlingen av uppgifterna sker bland annat endast ”då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs.” Artikel 70 i det sjätte penningtvättsdirektivet och 87 § i penningtvättslagen, som genomför artikeln, ställer hårda krav och skyddsåtgärder för behandlingen av fällande domar samt överträdelse. De uppgifter om personer som finns i straffregistret har i den föreslagna bestämmelsen i straffregisterlagen hårt begränsats att gälla endast de kontroller som ovan beskrivna tillsynsorgan utför. Därmed är användningsändamålet för utlämnande av uppgifter hårt begränsat för båda de behöriga myndigheter som får uppgifterna och för användningsändamålet. Därmed har utlämnandet av personuppgifter och

skyddsåtgärderna förknippade med det begränsats på det sätt som krävs i dataskyddsförordningen och i enlighet med grundlagsutskottets praxis.

Penningtvättsregistret

I lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs det bl.a. om penningtvättsregistret, som är det personregister som centralen för utredning av penningtvätt förvaltar med hjälp av automatisk databehandling för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I den lagras uppgifter om t.ex. misstänkta penningtvättsbrott och personer som har samband med dem. Utöver vad som föreskrivs i lagen om centralen för utredning av penningtvätt tillämpas på behandlingen av personuppgifter i penningtvättsregistret den allmänna dataskyddsförordningen, lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten samt lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

EU-regleringen förutsätter inte att ett penningtvättsregister inrättas direkt, utan det är fråga om ett register som inrättats genom nationell reglering, dvs. nationell tilläggsreglering. Enligt den gällande lagen om penningtvätt kan penningtvättsregistret innehålla nödvändiga uppgifter och handlingar som inhämtats och erhållits för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina uppgifter enligt 2 § samt uppgifter och handlingar som erhållits med stöd av 4 och 5 §. En del av de uppgifter som förs in i registret grundar sig på de befogenheter som centralen för utredning av penningtvätt har med anledning av penningtvättsdirektiven, en del på nationell reglering.

Centralen för utredning av penningtvätt är en del av centralkriminalpolisen, och bestämmelser om dess befogenheter finns också i polislagen, som det hänvisas till i 2 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Det föreslås att bestämmelsen om penningtvättsregistret ändras så att dess innehåll motsvarar artikel 36 i det sjätte penningtvättsdirektivet och att det också föreskrivs att uppgifter dessutom får lämnas ut för att förhindra och avslöja brott samt för att skydda den nationella säkerheten. På detta sätt säkerställs det att uppgifter kan lämnas ut som exempel till skyddspolisen, vars förundersökningsmyndighets ställning slopades i samband med att underrättelselagarna trädde i kraft och att det handlingsutrymme som direktivet ger i fråga om tillämpningen av den nationella straffprocessrätten utnyttjas.

Befogenheterna att skydda den nationella säkerheten fördelas mellan olika myndigheter i enlighet med de lagstadgade uppgifter av vilka de viktigaste är polisen, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet och skyddspolisen. Eftersom det i fråga om penningtvättsregistret är fråga om ett register som baserar sig på nationell lagstiftning och vars uppgifter delvis baserar sig på uppgifter och befogenheter som centralen för utredning av penningtvätt fått med stöd av EU-lagstiftningen och delvis på nationell lagstiftning, utgör kraven i EU-lagstiftningen inget hinder för användning och utlämnande av uppgifter som lagrats i SII-förordningen för den nationella säkerhetens syften.

Vid bedömningen av det nationella handlingsutrymmet i fråga om bestämmelserna om penningtvätt ska EU-domstolens (EU-domstolens) dom i mål C-817/19 (*Ligue des droits humains ASBL vs. Conseil des ministres*) dom om tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 om användning av passageraruppgifter för förebyggande, avslöjande och utredning av terroristbrott och fast brottslighet samt för lagföring av sådana brott (nedan *PNR-direktivet*) beaktas. I målet ansåg domstolen att de uppgifter som med stöd av direktivet samlats in i ett system som inrättats på basis av direktivet på grund av principen om ändamålsbundenhet i dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet avseende brottmål fick

användas endast för grov brottslighet och sådan brottslighet som har ett objektivt samband med direktivets syften. Den bestämmelse som gäller PNR-direktivet gäller det system som införts genom direktivet och som innehåller de uppgifter som föreskrivs i samma direktiv. I den domen är det fråga om användning av helt samma uppgifter för ändamål som enligt domstolen inte är förenliga med direktivet. I EU-lagstiftningen finns inga bestämmelser om inrättande av penningtvättsregistret eller om dess datainnehåll.

Den nationella säkerheten har uttryckligen definierats som varje medlemsstats exklusiva befogenhet och lämnats utanför EU-regleringen. Användningen och utlämnandet av uppgifter ur penningtvättsregistret har redan i Finland utvidgats genom tidigare ändringar i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, vilka har stiftats med grundlagsutskottets medgivande.

När det gäller de myndigheter som är behöriga att trygga den nationella säkerheten hänför sig rätten att få uppgifter till skyddet av den nationella säkerheten, men i den används ingen ytterligare kvalifikation av ”verksamhet som allvarligt hotar den”. I regleringen kvarstår till denna del nuläget, där det inte föreskrivs om motsvarande ytterligare kvalifikation. Bestämmelser om ytterligare kvalifikationer försämrar skyddspolisens och andra behöriga myndigheters rätt att få information och i allmänhet rätten att få information för att skydda den nationella säkerheten. Ändringen innebar eventuellt ändringar i tolkningen av de nuvarande grunderna för utlämnande av uppgifter, vilket i sin tur också kan försvaga skyddet av den nationella säkerheten. För närvarande kan uppgifterna i penningtvättsregistret användas till exempel för försvarsministeriets begäran om utlåtande vid tillståndsprövning i samband med fastighetsköp. Det är oklart om och i vilken omfattning uppgifter kan lämnas ut bl.a. i dessa situationer.

Till denna del bör det noteras att befogenheterna för den myndighet som är central när det gäller att skydda den nationella säkerheten, dvs. skyddspolisen, inte i den nationella lagstiftningen har begränsats till att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Skyddspolisens verksamhet grundar sig på lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning, polislagen och polisförvaltningslagen. Formuleringen ”allvarligt hot mot den nationella säkerheten” har använts när 10 § i Finlands grundlag ändrades (RP 198/2017 rd – GrUB 4/2018 rd) i anslutning till bestämmelserna om begränsning av sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden. Det torde dock vara klart att tröskeln för att bryta skyddet för förtroliga meddelanden enligt grundlagen och för att lämna ut uppgifter ur en myndighets register till en annan behörig myndighet för att myndigheten ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter ska vara på olika nivå. Bestämmelser om civil underrättelseinhämtning finns i 5 a kap. i polislagen, där det i 4 § ställs som villkor för användning av skyddspolisens metoder för underrättelseinhämtning att användningen är nödvändig för att få viktig information om sådan verksamhet som är föremål för civil underrättelseinhämtning och som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Enligt 2 § i den lagen är skyddspolisens metoder för underrättelseinhämtning teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, observation enligt plan, förtäckt inhämtande av information, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk EU-strand, teknisk observation av utrustning, inhämtande av identifieringsuppgifter om teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor. Metoder för underrättelseinhämtning är dessutom platsspecifik underrättelseinhämtning, kopiering, kopiering av försändelser samt kvarhållande av försändelser för kvarhållande. Det är värt att notera att det inte har föreskrivits att den metod för underrättelseinhämtning som gäller civil underrättelseinhämtning ska vara uppgifter som lämnas ut från en annan myndighet.

De nationella tolkningarna av att skyddspolisens rätt att få uppgifter förutsätter kategori ytterligare kvalificering ”för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar skyddspolisen” torde ha samband med Europeiska unionens domstols domar i de förenade målen *C-793/19 och C-794/19 Förbundsrepubliken Tyskland mot SpaceNet AG (C 793/19) och Telekom Deutsch-land GmbH (C 794/19)*, där Europeiska unionens domstol bland annat har konstaterat att det direktiv 2002/58/EG om integritet och elektronisk kommunikation som avses där, artikel 15.1, i dess lydelse enligt direktiv 2009/136/EG, jämförd med artiklarna 7, 8, 11 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, ska tolkas så, att den utgör hinder för nationella lagstiftningsåtgärder som förebygger allmän och odifferentierad lagring av trafik- och lokaliseringsuppgifter i syfte att bekämpa grov brottslighet och förebygga allvarliga hot mot den allmänna säkerheten. Samtidigt konstaterade Europeiska unionens domstol dock att informationsdirektivet om kommunikation inte utgör något hinder för nationella lagstiftningsåtgärder som tillåter att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster åläggs att lagra trafik- och lokaliseringsuppgifter i allmänhet och utan åtskillnad i situationer där den berörda medlemsstatens nationella säkerhet utsätts för ett allvarligt hot som visar sig vara verkligt och befintligt eller förutsägbart, och antingen en domstol eller ett oberoende administrativt organ. vars avgörande är bindande kan bli föremål för en effektiv kontroll av beslutet att utfärda ett sådant föreläggande i syfte att kontrollera att någon av dessa situationer föreligger och att de villkor och garantier som ska fastställas är uppfyllda. ett sådant föreläggande kan endast meddelas för en period som är begränsad till vad som är absolut nödvändigt, men som kan förlängas om hotet kvarstår.

Det är juridiskt sett mycket oklart varför ovannämnda domar som gäller allmän och odifferentierad lagring av trafik- och lokaliseringsuppgifter i förebyggande syfte med stöd av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och vissa rättigheter och friheter som erkänns i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna har ansetts nationellt tillämpliga på all reglering av den information som lämnas ut till skyddspolisen. De ovannämnda domarna hänför sig till information som enligt nationella bestämmelser ska inhämtas med hjälp av metoder för underrättelseinhämtning.

Också i underrättelsetillsynsombudsmannens utlåtande till finansministeriet, daterat den 28 november 2023, som hänför sig till regeringens proposition RP 157/2024 rd, som var under beredning vid ministeriet, lyftes det fram att utlämnandet av uppgifter eller erhållandet av uppgifter är kopplat till skyddet av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Till denna del fästs uppmärksamhet vid att det i fråga om skyddspolisens rätt att få uppgifter i fråga om uppgifter ur penningtvättsregistret inte är fråga om inhämtande av civil underrättelseinformation, utan om informationsutbyte mellan myndigheter för utförande av skyddspolisens lagstadgade uppgifter. Bestämmelser om skyddspolisens uppgifter finns i 10 § i polisförvaltningslagen, enligt vilken skyddspolisens uppgift är att inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt att upptäcka, förhindra och avslöja sådana funktioner, projekt och brott som kan hota stats- och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Skyddspolisen ska också upprätthålla och utveckla den allmänna beredskapen att upptäcka och förhindra verksamhet som hotar säkerheten i samhället. Skyddspolisen har också till uppgift att göra säkerhetsutredningar. Såsom framförts ovan har skyddspolisen till exempel uppgifter i anslutning till brottsbekämpning och inte bara uppgifter i anslutning till dess befogenheter att bedriva underrättelseinhämtning.

13.4 Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol

eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Trots att 21 § i grundlagen inte innehåller en separat förteckning över rättsskyddets delområden har begreppet rättvis rättegång enligt etablerad tolkningspraxis bland annat ansetts inkludera rätten att försvara sig personligen eller genom ett rättegångsbiträde som personen valt (GrUU 58/2002 rd, s. 2, GrUU 32/2002 rd, s. 2) och rätten att konfidentiellt förhandla med sitt biträde (GrUU 28/2008 rd, s. 3, GrUU 58/2002 rd, s. 2). Denna tolkningspraxis motsvarar innehållet i artikel 6 punkterna 1 och 3 led c i Europeiska människorättskonventionen. Det finns färre bestämmelser om de konkreta arrangemangen och eventuella begränsningar inom delområdena för en rättvis rättegång, men lagstiftningen äventyrar inte heller i fråga om dessa någons rättsskydd.

I sin rättspraxis har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna också tagit ställning till penningtvättslagstiftningen och förhållandet till konfidentialitetsskyddet mellan advokat och klient när den i fallet Michaud mot Frankrike (12323/11, 6.12.2012), gjorde en bedömning av advokatens skyldighet att anmäla tvivelaktiga affärstransaktioner till finansunderrättelseenheten. Domstolen ansåg att det skydd till privatliv som finns artikel 8 i människorättskonventionen väsentligen gäller ett skydd för konfidentiell korrespondens oberoende av dess innehåll och att den också tryggar konfidentialiteten i advokatens korrespondens som en del av en rättvis rättegång. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ansåg att anmälningsskyldigheten, som i Frankrike i första hand har ordnats via ett självreglerande organ, inte står i strid med artikel 8 i Europeiska människorättskonventionen, eftersom anmälningsskyldigheten inte gäller biträdande vid rättegång. Domstolen beaktade advokatföreningens roll som självreglerande organ. Domstolen fäste dessutom uppmärksamhet vid syftet bakom lagstiftningen, att bekämpa allvarliga hot mot samhället, vilket betyder att konfidentialiteten mellan advokat och klient inte utgör ett hinder för anmälningsskyldigheten (Michaud mot Frankrike, 6.12.2012, domslutet punkterna 121–132).

I lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är det skäl att på samma sätt som för den gällande lagstiftningen säkerställa att den inte hindrar bevarande av försvarsadvokatens advokatsekretess i de fall då det är fråga om ett delområde inom en rättvis rättegång. På motsvarande sätt som i den nuvarande regleringen har ur anmälningsskyldigheten i penningtvättsförordningen utelämnats de uppgifter som de i förordningen listade notarierna, juristerna, andra externa utövarna av juristyrket, revisorerna, externa bokförarna och skatterådgivarna har fått eller inhämtat av någon kund eller vid utredningen av den aktuella kundens juridiska ställning eller vid utövandet av försvars- eller representationsuppgifter för denna kund under rättegångsförhandling eller i anknytning till den, inklusive rådgivning om initiering eller undvikande av rättegång oberoende av om informationen erhållits eller inhämtats före, under eller efter behandlingen. Detta gäller dock inte en situation där den ansvariga enheten känner till att kunden inhämtar juridisk rådgivning för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Det kan uppstå frågor kring konfidentialiteten mellan advokat och klient t.ex. i fråga om tillsynen över advokater och åläggandet av administrativa påföljder inom ramen för tillsynen, som ingår i lagförslag 1. Strävan har varit att beakta detta så att advokatföreningen sköter den primära bedömningen av om penningtvättslagstiftningen har följts och sedan i enlighet med lagförslag 1 lämnar ett förslag till Tillstånds- och tillsynsverket. Förfarandet motsvarar ett förfarande enligt den gällande lagen. Om Tillstånds- och tillsynsverket vid utförande av sina uppgifter får sådan information som omfattas av advokatsekretessen ska verket enligt 51 § och

64 § i den föreslagna penningtvättslagen iaktta sekretessplikten i 22 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Kraven på individens rättsskydd har betydelse också enligt den möjlighet till rättelseyrkande som ingår i lagförslag 2. I förslaget föreslås det att centralkriminalpolisen genom centralen för utredning av penningtvätt ska kunna förlänga avbrytandet av bankkonto, betalkonto, kryptovalutakonto eller affärsförhållande i 25 vardagar, om ett sådant avbrytande är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller vinning som är föremål för penningtvätt eller för finansiering av terrorism har fåtts eller kan fås samt för att föra ärendet till undersökning. Omprövning av ett förordnande om sådant fortsatt avbrytande får begäras i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen. Enligt förslaget ansvarar centralkriminalpolisen för behandlingen av begäran om omprövning. Den föreslagna behandlaren ses exempelvis som ett snabbare behandlingsförfarande än behandling vid domstol, vilket bättre anses trygga individens rättsskydd.

Den föreslagna ändringen är betydande för skyddet av individen gällande förordnandet om avbrytande jämfört med nuläget. I nuläget är det inte möjligt att söka omprövning av det normala förordnandet om avbrytande. Därmed förbättrar förslaget med möjligheten att söka omprövning skyddet för de grundläggande rättigheterna.

Det krav på rättsskydd och god förvaltning som finns i 21 § i grundlagen har därtill betydelse också för 65 § 3 mom. 1 punkt i lagförslag 1, som föreskriver om en påföljdsavgift för ett kreditinstitut eller finansiellt institut som verkar som juridisk person. Till följd av det penningtvättsdirektiv som genomförs fördubblas påföljdsavgiften jämfört med den gällande påföljden för ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut som är en juridisk person. Enligt den gällande lagstiftningen har dessa kunnat påföras en påföljdsavgift som är högst antingen tio procent av kreditinstitutets eller det finansiella institutets omsättning det år som föregår påförandet av påföljdsavgiften eller fem miljoner euro beroende på vilketdera som är större. Enligt den föreslagna nya bestämmelsen är påföljdsavgiften antingen tio procent av den totala omsättningen eller högst 10 miljoner euro beroende på vilketdera som är större. De maximala påföljdsavgifterna för de övriga ansvariga enheterna samt ordningsavgifterna för samtliga förblir oförändrade.

I grundlagsutskottets praxis har det ansetts att gällande de hårdare påföljderna och de strängare kraven på hårdare påföljder motiverat att föra påförandet till sitt maximala belopp stora och hårda administrativa sanktioner till ett organ med flera medlemmar för att i respektive fall säkerställa att förfarandet är korrekt, oberoende och obundet (GrUU 12/2023 rd, GrUU 14/2018 rd, s.19–20).

Trots att det potentiella maximala beloppet bundet till euro som tillsynsorganen påför kreditinstitut och finansiella institut jämfört med det som nu gäller bör det dock anses vara jämförbart med de administrativa påföljder som myndigheterna i nuläget påför. Även enligt den gällande bestämmelsen kan påföljdsavgiften stiga till 10 miljoner euro eller till och med över det, om den blir slutresultatet av en beräkning grundad på dubbel omsättning. Observeras bör också att den förhöjda potentiella påföljdsavgiften uttryckligen hänför sig till ett kreditinstitut eller finansiellt institut, som i de flesta situationer i allmänhet bör anses kunna bära också en förhöjd påföljdsavgift. Inte ens som förhöjd kan den potentiella påföljdsavgiften nödvändigtvis för deras del anses vara särskilt sträng jämfört med det som gäller nu. Vid påförandet av påföljden ska tillsynsorganet därtill observera de omständigheter som föreskrivs i 63 § och 65 § 5 och 6 mom., vilket betyder att den påföljdsavgift som de facto påförs kan vara betydligt

lägre än de nämnda maximala beloppen, såsom fallet har varit i nuvarande praxis. Tillsynsorganet kan dessutom i enlighet med 67 § låta bli att påföra en påföljdsavgift.

Enligt 2 kap. 10 § 1 mom. 5 punkten i lagen om Finansinspektionen fattar Finansinspektionens direktion beslut om administrativa påföljder. Enligt 9 § i den lagen består direktionen av 5–6 medlemmar. Det kan anses att Finansinspektionens direktion är ett sådant organ med flera medlemmar som grundlagsutskottet kräver. Finansinspektionen utövar tillsyn över alla kreditinstitut och majoriteten av de finansiella instituten. Av de ansvariga enheter som anses vara finansiella institut utövar Tillstånds- och tillsynverket tillsyn främst över valutaväxlarna samt sådana tillhandahållare av finansieringstjänster som Finansinspektionen inte utövar tillsyn över. Vid Tillstånds- och tillsynsverket fattas besluten om påföljder genom ett föredragningsförfarande där gruppchefen avgör ärendet. Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över sådana aktörer inom den finansiella sektorn som till sin omsättning inte är jämförbara med de aktörer som Finansinspektionen utövar tillsyn över. Därmed kan man inte förvänta sig att de administrativa påföljder som Tillstånds- och tillsynsverket påför ligger nära den maximala nivån och därför inte är väsentligt hårda. Tillstånds- och tillsynsverkets nuvarande förfarande kan alltså anses vara ett sådant förfarande vid påförandet av administrativa påföljder som följer praxis i grundlagsutskottets utlåtanden.

13.5 Utövande av offentlig makt och allmänna grunder för organ

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och lag ska noggrant iakttas i all offentlig verksamhet. I 119 § 2 mom. i grundlagen konstateras det dessutom att de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ skall regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Med de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ har närmast avsetts enhetens namn, bransch samt primära uppgifter och befogenheter.

Dessa bestämmelser har betydelse för bestämmelserna om de olika myndighetsgrupperingarna i lagförslag 1, såsom den mellanstatliga samarbetsgruppen för tillsynsorgan i 40 § 2 mom., bestämmelserna i 45 § och 48 § om tillsynskollegier, den nationella myndighetsarbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i 78 § samt för lagförslag 2 gällande bestämmelserna om analysgrupper i 2 a §. Lagförslag 1 innehåller dessutom bestämmelser om nationellt samarbete mellan tillsynsorganen samt vid gränsöverskridande situationer, tillsynsorganens samarbete med AMLA och centralen för utredning av penningtvätt samt samarbete mellan de övriga myndigheterna. Bestämmelserna om förutsättningarna för lämnande av information och sekretess finns i 74, 75 och 84 § i det första lagförslaget. Samtliga bestämmelser ingår i genomförandet av det sjätte penningtvättsdirektivet och det finns inget nationellt handlingsutrymme för dem i fråga om innehållet i myndigheternas eller gruppernas uppgifter och befogenheter.

I lagen införs bestämmelser om de myndigheter och grupper som enligt propositionen utövar offentlig makt i enlighet med grundlagen. De olika tillsynsorganen samt grupperna har namngetts och definierats i 4 § i lagförslag 1. Det finns heltäckande bestämmelser om myndigheternas och gruppernas uppgifter och befogenheter i penningtvättslagen, i 2 a § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt samt speciallagarna om myndigheterna. Finlands Advokater, som inte är en myndighet, men för vilken det på det sätt som presenterats i kapitel 13.1 är motiverat att ge föreskrifter, kan som självreglerande organ i vissa tillsynsuppgifter delta i det tillsynskollegium som föreskrivs i 48 § för en bransch utanför finansbranschen. Enligt 51 § i lagförslag 1 utövar dock Tillstånds- och tillsynsverket tillsyn över detta. Tillsynskollegierna för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har ingen befogenhet att fatta självständiga avgöranden såsom det har beskrivits i specialmotiveringen till 45 § 7 mom., utan

de tillsynsorgan som deltar i kollegiet agerar i enlighet med de för dem i det sjätte penningtvättsdirektivet och i den penningtvättslag som genomför direktivet nationellt föreskrivna befogenheterna. Därmed bör man kunna anse att bestämmelserna om de föreslagna myndigheterna och samarbetsgrupperna uppfyller grundlagens krav på förankring i lag samt de allmänna grunderna för organ inom statsförvaltningen.

13.6 Straffrättslig legatlitetsprincip

Bestämmelserna om den straffrättsliga legalitetsprincipen finns i 8 § i grundlagen. Bestämmelsen innehåller bland annat ett retroaktivitetsförbud, vilket betyder att ingen får betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Grundlagsutskottet har jämställt en påförd ekonomisk påföljd av straffnatur med en straffrättslig påföljd (GrUU 32/2005 rd, s. 2/II, GrUU 55/2005 rd, s. 2/I).

Legalitetsprincipen och förbudet mot retroaktivt straff har betydelse för 67 § 5 mom. i lagförslag 1 och 42 a § 2 mom. i lagförslag 7, som innehåller bestämmelser om preskriptionsfrågor för administrativa påföljder. Enligt den gällande lagstiftningen får en påföljd inte påföras om det inte har gjorts inom 10 år från den dag då försummelsen eller överträdelsen skedde eller vid upprepad överträdelse eller försummelse inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde. I propositionen föreslås det att preskriptionstiderna harmoniseras så att preskriptionstiden för upprepade förseelser blir tio år i stället för fem år. Det är konsekvent om preskriptionstiden för upprepade förseelser är lika lång som för en engångsförseelse, som inte är upprepad. Upprepade förseelser indikerar dessutom i princip särskild allvarlighet och en sådan förseelse kan anses vara mer klandervärd än om förseelsen eller försummelsen är av engångsnatur.

Enligt artikel 15.1 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) gäller ”om det efter det att brottet har begåtts i lag föreskrivs om ett lindrigare straff ska den som utfört brottet bli delaktig av detta” (se också GrUU 21/2005 rd, s. 4–5, GrUU 31/2002 rd, s. 3). Denna princip om den lindrigare lagen samt förbudet om retroaktivitet i grundlagen har på korrekt sätt beaktats i övergångsbestämmelse 92 § i lagförslag 1, enligt vilken det på försummelser, överträdelser eller agerandet i strid med de bestämmelser som avses i 8 kap. och som skett innan denna lag träder i kraft, vid denna lags ikraftträdande tillämpas på påföljdsansvaret de bestämmelser om påföljderna i den upphävda lagen som gällde vid tidpunkten. Om tillämpning av den nya lagen leder till ett lindrigare slutresultat ska detta beaktas när straffet påförs. Om försummelsen, överträdelsen eller agerandet i strid med bestämmelserna har inletts innan denna lag trädde i kraft och fortfarande pågår när denna lag träder i kraft ska bestämmelserna i denna lag tillämpas på påförandet av påföljden.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i frågan, i synnerhet i fråga om Patent- och registerstyrelsens inspektionsrätt i en fysisk persons privata bostad, bestämmelserna om rätten att få uppgifter och möjligheten att lämna ut uppgifter för att skydda den nationella säkerheten utan att tillämpa det kvalificerande kriteriet ”för skydd av den nationella säkerheten mot verksamhet som utgör ett allvarligt hot mot den”, informationsutbytet via bankkontoregistrens sammankopplingssystem som täcker hela EU samt i fråga om andra bestämmelser om myndighetens rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter, i vilka det inte särskilt föreskrivs om ett nödvändighetskriterium.

Kläm

På ovanstående grunder och eftersom direktivet och förordningen om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag och som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, att främja avslöjande och utredning av sådan verksamhet och att effektivisera spårning och återtagande av brottsvinningen.

Syftet med denna lag är också att främja verkställandet av riktade ekonomiska sanktioner och riktade ekonomiska sanktioner som rör finansiering av spridning av massförstörelsevapen och att minska risken för att de inte genomförs eller kringgås.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*.

Penningtvättsförordningen och denna lag tillämpas dessutom på dem som affärs- eller yrkesmässigt tillhandahåller tjänster enligt 2 kap. 3 § 1 mom. i lagen om investeringstjänster (747/2012), på pantlåneinrättningar enligt lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992) och på aktörer som bedriver indrivningsverksamhet enligt lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018).

Penningtvättsförordningen och denna lag tillämpas dessutom på Finnvera Abp och Finlands Exportkredit Ab.

Denna lag och penningtvättsförordningen tillämpas också när de medel som är föremål för en transaktion härrör från åtgärder som vidtagits inom en annan stats territorium.

Rapporteringsskyldigheten enligt artikel 69 i penningtvättsförordningen tillämpas på Energimyndigheten, en börs enligt lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017) och centralinstitutet för den sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010) vilka ska underrätta centralen för utredning av penningtvätt om de utifrån omständigheter som kommer fram i samband med tillsynen eller annars när de sköter sina uppgifter upptäcker en misstänkt transaktion.

Bestämmelserna i 8 kap. i denna lag tillämpas på sådana tillhandahållare av varor och tjänster som avses i artikel 80 i penningtvättsförordningen, om tillhandahållarna tar emot eller gör kontantbetalningar som överstiger 10 000 euro.

Vad som i denna lag och penningtvättsförordningen föreskrivs om riktade ekonomiska sanktioner tillämpas dessutom på sanktioner som införts med stöd av sådana förordningar av statsrådet som avses i 1 § och 2 a § 1 mom. i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) samt på beslut som meddelats med stöd av 2 b § i den lagen och med stöd av lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013).

3 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på finansiell verksamhet enligt artikel 6.1 i penningtvättsförordningen om de kriterier som anges i artikeln är uppfyllda. Den finansiella verksamhetens totala omsättning enligt led a i den punkten ska vara under 20 000 euro. Transaktionens värde per kund eller per transaktion enligt led b i den punkten, oavsett om transaktionen utförs vid ett enda tillfälle eller genom förbundna transaktioner, ska vara under 1 000 euro. När det gäller led c i den punkten, får den finansiella verksamhetens omsättning inte överstiga fem procent av den berörda fysiska eller juridiska personens totala omsättning.

Denna lag tillämpas inte på verksamhet som gäller skötsel av uppdrag som utförs i egenskap av rättegångsbiträde eller rättegångsombud. Med sådana uppdrag avses i denna lag, utöver egentliga uppdrag i anslutning till en rättegång, också juridisk rådgivning som gäller en klients rättsliga ställning vid förundersökningen av ett brott eller i någon annan fas av behandlingen av ett ärende inför en rättegång samt inledande eller undvikande av rättegång.

Denna lag tillämpas inte på tillhandahållande av penningautomater för användning utanför kasinon. Lagen tillämpas dock på tillhandahållande av penningautomater med stöd av den ensamrättslicens som avses i 5 § i penningspelslagen (10/2026).

4 §

Definitioner

I denna lag tillämpas de definitioner som avses i artikel 2.1 i penningtvättsförordningen.

I denna lag avses dessutom med

1) *penningtvätt* verksamhet enligt 32 kap. 6–10 § i strafflagen (39/1889),

2) *finansiering av terrorism* verksamhet enligt 34 kap. 12 § och 34 a kap. 10 och 11 § i strafflagen,

3) *Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism* en myndighet som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010, nedan *Amla-förordningen*,

4) *behörig myndighet* enligt artikel 2.1.44 i penningtvättsförordningen

a) *centralen för utredning av penningtvätt* enligt led 44 a i den artikeln, vilken är centralen för utredning av penningtvätt som finns vid centralkriminalpolisen,

b) *tillsynsmyndighet* enligt led 44 b och punkt 1.46 i den artikeln, vilka är Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen,

c) *myndigheter* enligt led 44 c i den artikeln, vilka är polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Utsökningsverket och åklagaren, och

d) *myndigheter* enligt led 44 d i den artikeln, vilka är Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen,

5) *självreglerande organ* enligt artikel 2.1.47 i penningtvättsförordningen den i 1 § i lagen om advokater (496/1958) avsedda advokatföreningen,
6) *tillsynsorgan* enligt artikel 2.1.45 i penningtvättsförordningen utöver de tillsynsmyndigheter som nämns i 4 punkten underpunkt b i detta moment även advokatföreningen,
7) *finansiellt tillsynsorgan* ett tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över kreditinstitut och finansiella institut,
8) *icke-finansiellt tillsynsorgan* ett tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över den icke-finansiella sektorn,
9) *icke-finansiell sektor* de ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 i penningtvättsförordningen,
10) *ansvarig enhet* en fysisk eller juridisk person som avses i 2 § 2 och 3 mom. och i artikel 3 i penningtvättsförordningen och som inte är undantagen enligt artikel 4–7 i den förordningen eller enligt 3 §,
11) *hemmedlemsstat* den medlemsstat i Europeiska unionen (*EU*) där den ansvariga enhetens säte är belaget eller, om en ansvarig enhet inte har något säte, den EU-medlemsstat där den har sitt huvudkontor,
12) *värdmedlemsstat* en annan EU-medlemsstat än hemmedlemsstaten där en ansvarig enhet har ett dotterföretag, en filial eller ett annat driftställe eller där den ansvariga enheten bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster genom en infrastruktur,
13) *ansvarig enhet som utan att vara etablerad bedriver verksamhet via en mellanhand* en ansvarig enhet som bedriver verksamhet i Finland inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster genom ombud eller distributörer eller genom andra typer av infrastruktur,
14) *tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism* en permanent struktur för samarbete och informationsutbyte för att utöva tillsyn över koncerner eller sammanslutningar som verkar i en värdmedlemsstat eller ett tredjeland,
15) *myndighetssamarbetsgruppen* den i 78 § avsedda nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vid tillämpningen av denna lag och penningtvättsförordningen betraktas en fonds distributör som en kund till ett fondbolag och en förvaltare av alternativa investeringsfonder och en person, en sammanslutning eller en stiftelse eller en med dessa jämförbar utländsk fysisk eller juridisk person som äger en eller flera fondandelar eller bråkdelar av en fondandel som distributörens kund, om
1) fondföretaget anlitar en distributör för distribution av fonder och
2) såväl fondföretaget eller förvaltaren av alternativa investeringsfonder som distributören är ansvariga enheter.

Närmare bestämmelser om i artikel 2.1.34 a ix i penningtvättsförordningen avsedda betydande offentliga uppdrag utfärdas genom förordning av statsrådet till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag.

2 kap.

Riskbedömning och statistik

5 §

Nationell riskbedömning

Myndighetssamarbetsgruppen styr och centralen för utredning av penningtvätt svarar för utarbetandet av en nationell riskbedömning avseende penningtvätt och finansiering av terrorism samt riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Finansministeriet och inrikesministeriet svarar för utarbetandet av en handlingsplan för att

ingripa i de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som identifierats i riskbedömningen. Utrikesministeriet svarar för utarbetandet av en handlingsplan för att ingripa i de risker för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs som identifierats i riskbedömningen.

Den nationella riskbedömningen ska göras i syfte att identifiera, bedöma, förstå och minska de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism samt de risker för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs som påverkar Finland. Riskbedömningen ska hållas uppdaterad och ses över minst vart fjärde år och, om risksituationen så kräver, får den ses över oftare eller särskilda sektoriella riskbedömningar utföras.

Riskbedömningen ska innehålla en beskrivning av strukturen för och de allmänna förfarandena i systemen för förhindrande av penningtvätt, finansiering av terrorism och förhindrande av att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs, mekanismerna för samarbete med motparter inom Europeiska unionen eller i tredjeländer samt de tilldelade personella och finansiella resurserna i den mån denna information finns tillgänglig.

Vid utarbetandet av riskbedömningen ska ansvariga enheter och andra intressentgrupper höras. Resultaten av riskbedömningen ska offentliggöras och göras tillgängliga för Europeiska kommissionen, nedan *kommissionen*, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och de övriga EU-medlemsstaterna.

Den nationella riskbedömningen ska användas för att

1) förbättra systemen för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, särskilt genom att identifiera områden där ansvariga enheter ska vidta strängare åtgärder i linje med en riskbaserad metod, i tillämpliga fall med angivande av vilka åtgärder som ska vidtas,

2) där så är lämpligt identifiera områden eller sektorer med mindre eller större risk för penningtvätt och finansiering av terrorism,

3) bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism hos varje typ av juridisk person som är etablerad inom Finland och varje typ av juridisk konstruktion som regleras av nationell rätt, eller som förvaltas inom finskt territorium eller vars förvaltare, eller personer som innehar en likvärdig ställning i liknande juridiska konstruktioner, är bosatta i Finland; och få en förståelse för den riskexponering som härrör från utländska juridiska personer och utländska juridiska konstruktioner,

4) besluta om fördelning och prioritering av resurser för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt för att förhindra att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs,

5) säkerställa att lämpliga regler utarbetats för varje sektor eller område allt efter risken för penningtvätt och finansiering av terrorism,

6) utan dröjsmål göra lämplig information tillgänglig för behöriga myndigheter och ansvariga enheter för att underlätta deras egna bedömningar av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism samt den bedömning av riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner inte genomförs eller att de kringgås som avses i artikel 10 i penningtvättsförordningen.

6 §

Statistik

Utrikesministeriet, justitieministeriet, behöriga myndigheterna och advokatföreningen är skyldiga att föra omfattande statistik över omständigheter av betydelse för effektiviteten hos verksamheten för bekämpning av penningtvätt, finansiering av terrorism och förhindrande av att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs. Bestämmelser om innehållet i den statistik som behövs för att utvärdera effektiviteten hos bekämpningen av penningtvätt, finansieringen av terrorism och förhindrandet av att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Finansministeriet ska samla in och överlämna statistiken till kommissionen varje år. Finansministeriet ska dessutom överlämna den statistik som avses i artikel 9.2 a, c, d, f och g i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849, nedan *sjätte penningtvättsdirektivet*, till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

3 kap.

Förmånstagarregistret

7 §

Centralt register över verkliga förmånstagare

De uppgifter om verkligt huvudmannaskap, nedan *verkliga förmånstagare*, som avses i artikel 62 i penningtvättsförordningen, de förklaringar som avses i artikel 63.4 i den förordningen samt de uppgifter om arrangemang för nominella företrädare som avses i artikel 66 i den förordningen ska föras in i det centrala register över verkliga förmånstagare, nedan *förmånstagarregistret*, som förs av Patent- och registerstyrelsen i samband med handelsregistret. Dessa uppgifter förs in i förmånstagarregistret, om den juridiska personen är registrerad i Finland eller om förvaltaren av en i artikel 2.1.29 i penningtvättförordningen avsedd uttrycklig trust, nedan *uttrycklig trust*, eller en person som innehar en likvärdig ställning i en liknande i artikel 2.1.32 i penningtvättsförordningen avsedd juridisk konstruktion, nedan *juridisk konstruktion*, är etablerad eller har sin bosättningsort i Finland eller om den liknande juridiska konstruktionen förvaltas i Finland.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på sådana juridiska personer och juridiska konstruktioner som avses i artikel 65 i penningtvättsförordningen.

Anteckningar i förmånstagarregistret ska registreras i maskinläsbart format. De uppgifter som ligger till grund för registeranteckningarna ska samlas in i enlighet med de genomförandeakter som avses i artikel 10.6 i sjätte penningtvättsdirektivet.

De uppgifter om verkliga förmånstagare som förs in i förmånstagarregistret ska vara adekvata, korrekta och aktuella. Bestämmelser om åtgärder i anslutning till detta finns i 13 och 14 §.

Om inte något annat följer av denna lag eller av annan lagstiftning, ska på förmånstagarregistret tillämpas vad som i handelsregisterlagen (564/2023) eller någon annanstans föreskrivs om handelsregistret. Bestämmelserna i 12 § 2 mom. i handelsregisterlagen tillämpas dock inte på personer som registrerats som verkliga förmånstagare.

8 §

Registrering av verkliga förmånstagare för juridiska personer eller juridiska konstruktioner utanför Europeiska unionen

Uppgifter om verkliga förmånstagare för sådana utländska juridiska personer och utländska juridiska konstruktioner som avses i artikel 67 i penningtvättsförordningen ska finnas i förmånstagarregistret, om villkoren i den artikeln uppfylls.

I förmånstagarregistret ska föras in uppgifter om vilken situation enligt artikel 67.1 i penningtvättsförordningen som är grunden för registrering av en utländsk juridisk person eller utländsk juridisk konstruktion.

9 §

Registrering av verkliga förmånstagare för en uttrycklig trust eller för en liknande juridisk konstruktion

Om förvaltarna av en uttrycklig trust eller personer som innehar en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion är etablerade eller bosatta i olika EU-medlemsstater, ska ett intyg om registrering eller ett utdrag med de uppgifter om verkliga förmånstagare som en medlemsstat har i ett centralt register vara tillräckligt för att registreringsskyldigheten ska vara uppfylld.

10 §

Fastställande av verkliga förmånstagare i vissa sammanslutningar och stiftelser

Som verkliga förmånstagare i ideella föreningar enligt föreningslagen (503/1989) betraktas styrelsemedlemmar som är antecknade i föreningsregistret. Dessutom kan en förening till förmånstagarregistret anmäla någon annan person som verklig förmånstagare. Bestämmelser om registrering av en förenings styrelseordförande och namntecknare samt om frivillig registrering av andra styrelsemedlemmar finns i den lagen.

Som verkliga förmånstagare i religionssamfund enligt religionsfrihetslagen (453/2003) betraktas styrelsemedlemmar som är antecknade i registret över religionssamfund. Bestämmelser om registrering av religionssamfunds styrelsemedlemmar finns i den lagen.

Som verkliga förmånstagare i stiftelser enligt stiftelselagen (487/2015) betraktas styrelseledamöter och förvaltningsrådsledamöter som är antecknade i stiftelseregistret samt de som bildat en stiftelse. Bestämmelser om registrering av stiftelsers styrelseledamöter och förvaltningsrådsledamöter samt av stiftelseurkunden finns i den lagen.

Som verkliga förmånstagare i bostadsaktiebolag och ömsesidiga fastighetsaktiebolag enligt lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) betraktas styrelseledamöter som är antecknade i handelsregistret.

11 §

Patent- och registerstyrelsens rätt att få och begära uppgifter

Patent- och registerstyrelsen har rätt att av juridiska personer, förvaltare av uttryckliga truster och personer som har en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion och deras verkliga förmånstagare få alla uppgifter som behövs för att identifiera och verifiera deras verkliga förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få uppgifter ur andra myndigheters register i den mån sådana uppgifter behövs för att den ska kunna utföra sina uppgifter enligt detta kapitel.

Patent- och registerstyrelsen får begära uppgifter som behövs för skötseln av dess uppgifter också ur register i tredjeländer.

12 §

När ingen verklig förmånstagare identifieras

Om ingen person har identifierats som den verkliga förmånstagaren i enlighet med vad som anges i artikel 63.3 eller 64.6 i penningtvättsförordningen, ska i förmånstagarregistret antecknas

1) en förklaring om att det inte finns någon verklig förmånstagare eller att de verkliga förmånstagarna inte kunde fastställas, åtföljd av en motivering till varför det inte var möjligt att

fastställa den verkliga förmånstagaren i enlighet med artiklarna 51–57 i penningtvättsförordningen och vad som utgör tvivel om de konstaterade uppgifterna,

2) detaljerade uppgifter om alla fysiska personer som är en i artikel 63.4 andra stycket i penningtvättsförordningen avsedd ledande befattningshavare för den juridiska personen, motsvarande de uppgifter som avses i artikel 62.1 andra stycket a i den förordningen.

Om en juridisk person eller någon annan som är skyldig att göra en anmälan försummar att anmäla uppgifter om den verkliga förmånstagaren eller om att det inte finns någon verklig förmånstagare eller att den inte kunde fastställas, ska Patent- och registerstyrelsen göra en anteckning om detta i förmånstagarregistret.

Behöriga myndigheter, advokatföreningen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism har rätt att få i 1 mom. 1 punkten avsedda uppgifter för de gemensamma analyser som görs med stöd av 2 a § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) och artikel 40 i Amla-förordningen. Ansvariga enheter har rätt att ta del av en juridisk persons eller juridisk konstruktions förklaring enligt 1 mom. 1 punkten när de rapporterar avvikelser från uppgifterna om den verkliga förmånstagaren på det sätt som avses i artikel 24 i penningtvättsförordningen. Om ansvariga enheter emellertid lägger fram bevis för de åtgärder som de har vidtagit för att fastställa de verkliga förmånstagarna för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen, ska de också ha rätt att få uppgifter om motiveringen till förklaringen.

13 §

Säkerställande av tillförlitligheten hos uppgifterna om verkliga förmånstagare

Patent- och registerstyrelsen ska inom en rimlig tid efter det att uppgifter om verkliga förmånstagare lämnats in och därefter regelbundet verifiera att uppgifterna är adekvata, korrekta och aktuella. Omfattningen av och frekvensen för verifieringen ska stå i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippade med de kategorier av juridiska personer och juridiska konstruktioner som identifierats i riskbedömningen på Europeiska unionens nivå och den nationella riskbedömningen.

Om en verifiering enligt 1 mom. utförs vid tidpunkten för inlämnandet av uppgifter om verkliga förmånstagare och Patent- och registerstyrelsen drar slutsatsen att det finns inkonsekvenser eller fel i uppgifterna, kan den vägra att göra en registeranteckning om verkliga förmånstagare.

Om en verifiering enligt 1 mom. utförs efter inlämnandet av uppgifter om verkliga förmånstagare och Patent- och registerstyrelsen drar slutsatsen att uppgifterna inte längre är adekvata, korrekta och aktuella, kan den göra en anteckning om bristerna i uppgifterna i registret som gäller till dess att Patent- och registerstyrelsen anser att uppgifterna är adekvata, korrekta och aktuella.

Vad som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte fall där inkonsekvenserna är begränsade till skrivfel, olika sätt att translitterera eller mindre felaktigheter som inte påverkar identifieringen av de verkliga förmånstagarna eller deras förmånsintresse.

Patent- och registerstyrelsen ska förfoga över automatiserade mekanismer för att utföra verifieringar.

14 §

Tillsynsanmälan om verkliga förmånstagare

Om en sådan avvikelse som avses i artikel 24 i penningtvättsförordningen har anmälts till Patent- och registerstyrelsen ska den inom 30 arbetsdagar vidta lämpliga åtgärder för att korrigera avvikelsen. Om avvikelsen är komplex och Patent- och registerstyrelsen inte kan

korrigera den inom 30 arbetsdagar, ska den registrera ärendet och de insatser som har vidtagits och vidta alla nödvändiga åtgärder för att korrigera avvikelsen så snart som möjligt.

I förmånstagarregistret görs en anteckning om anmälda avvikelser som gäller till dess att avvikelsen har korrigerats.

Den anteckning som avses i 2 mom. ska vara tillgänglig för dem som med stöd av 20 och 22 § har tillgång till uppgifterna i förmånstagarregistret.

För att avvikelsen ska kunna korrigeras uppmanar Patent- och registerstyrelsen den juridiska person eller juridiska konstruktion som de anmälda avvikelserna gäller att ge en förklaring till de anmälda avvikelserna och rätta till brister eller fel i uppgifterna i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen kan också på tjänstens vägnar korrigera uppgifterna i förmånstagarregistret, om den kan verifiera att uppgifterna är riktiga.

15 §

Riktade ekonomiska sanktioner

Patent- och registerstyrelsen ska i samband med påförandet av riktade ekonomiska sanktioner och med jämna mellanrum kontrollera huruvida uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret avser sådana fysiska personer eller sammanslutningar som är föremål för riktade ekonomiska sanktioner och göra en anteckning i registret, om den juridiska personen eller juridiska konstruktionen har samröre med fysiska personer eller sammanslutningar som är föremål för ekonomiska sanktioner. Anteckningen ska fortsätta gälla så länge som den riktade ekonomiska sanktionen mot en fysisk person eller sammanslutning är i kraft.

Den anteckning som anges i 1 mom. görs om

1) en juridisk person eller juridisk konstruktion är föremål för riktade ekonomiska sanktioner,

2) en juridisk person eller juridisk konstruktion kontrolleras av en fysisk person eller sammanslutning som är föremål för riktade ekonomiska sanktioner, eller

3) en verklig förmånstagare för en juridisk person eller juridisk konstruktion är föremål för riktade ekonomiska sanktioner.

De som har rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret med stöd av 20 eller 22 § har rätt att få uppgifter också om en i 1 mom. avsedd anteckning.

16 §

Patent- och registerstyrelsens rätt att utföra inspektioner

Patent- och registerstyrelsen får utföra inspektioner i juridiska personers lokaler och på den plats där verksamheten faktiskt bedrivs i syfte att fastställa den juridiska personens aktuella verkliga förmånstagare och för att verifiera att de uppgifter som lämnats till förmånstagarregistret är adekvata, korrekta och aktuella. Om förvaltaren av en trust eller den person som innehar en likvärdig ställning är en ansvarig enhet som avses i artikel 3.3 a, b eller c i penningtvättsförordningen, får Patent- och registerstyrelsen utföra ovan föreskrivna inspektioner i lokaler som innehas av förvaltaren av trusten eller personen i likvärdig ställning, på den plats där verksamheten faktiskt bedrivs och på annat sätt.

Patent- och registerstyrelsens rätt att verifiera de uppgifter som avses i 1 mom. får inte begränsas, hindras eller uteslutas, om inte något annat följer av 3 och 4 mom.

Om en fysisk persons privata bostad är den juridiska personens lokaler eller om adressen till den privata bostaden i fråga är den juridiska personens post- eller besöksadress som registrerats i företags- och organisationsdatasystemet, krävs för en inspektion i den juridiska personens lokaler att inspektionen är nödvändig för utredande av de omständigheter som inspektionen gäller. Dessutom krävs det att i det aktuella fallet finns en grundad och specificerad anledning att misstänka att det har skett eller kommer att ske en sådan överträdelse av skyldigheterna att

fastställa den verkliga förmånstagaren att påföljden kan vara en administrativ påföljdsavgift enligt 8 kap. En inspektion får utföras endast av en myndighet. På inspektioner tillämpas i övrigt vad som i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om inspektion.

Vid inspektioner som utförs med stöd av 1 mom. har Patent- och registerstyrelsen inte rätt att få information som skyddas av konfidentialitet vid juridisk rådgivning.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

17 §

Anmälan av iakttagelser till centralen för utredning av penningtvätt

Om Patent- och registerstyrelsen upptäcker omständigheter som kan ha samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska den utan dröjsmål informera centralen för utredning av penningtvätt om detta.

18 §

Sammankoppling av förmånstagarregistret

Förmånstagarregistret ska vara sammankopplat via den centrala europeiska plattformen, som inrättats med stöd av artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 om vissa aspekter av bolagsrätt, nedan *EU:s bolagsrättsdirektiv*.

Patent- och registerstyrelsen ska se till att uppgifter om verkliga förmånstagare görs tillgängliga genom den centrala plattformen med iakttagande av vad som föreskrivs i 20–22 §.

19 §

Lagring av uppgifterna om verkliga förmånstagare

De uppgifter som med stöd av 7 § 1 mom. förs in i förmånstagarregistret ska finnas tillgängliga genom systemet för sammankoppling av centrala register i fem år från det att den juridiska personen har upplösts eller den juridiska konstruktionen har upphört att existera.

Patent- och registerstyrelsen kan på ansökan besluta att uppgifter om den verkliga förmånstagaren i enskilda fall ska lagras under en ytterligare period på högst fem år, om lagringen är nödvändig och proportionerlig för att förhindra, upptäcka, utreda eller väcka åtal för misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Förlängning av lagringstiden kan sökas av förundersökningsmyndigheterna och åklagaren. Förlängning av lagringstiden ska sökas inom den lagringstid som anges i 1 mom.

Efter utgången av den lagringstid som anges i 1 och 2 mom. ska personuppgifterna avföras ur registret.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ska en juridisk person, en uttrycklig trust eller en juridisk konstruktion eller deras konkursbo lagra uppgifterna om sina verkliga förmånstagare i fem år från det att den juridiska personen har upplösts eller den uttryckliga trusten eller den juridiska konstruktionen har upphört att existera.

20 §

Rätten för behöriga myndigheter, advokatföreningen och ansvariga enheter att få uppgifter ur förmånstagarregistret

Följande aktörer som utför myndighetsuppgifter ska ha rätt att få alla uppgifter om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret:

1) behöriga myndigheter,

2) advokatföreningen när den utför sina tillsynsuppdrag enligt denna lag,

3) skattemyndigheter,

4) myndigheter med specifikt ansvar för att genomföra de restriktiva unionsåtgärder som fastställs inom ramen för de rådsförordningar som antagits på grundval av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

5) Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, för gemensamma analyser i enlighet med 2 a § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt och artikel 40 i Amla-förordningen,

6) Europeiska åklagarmyndigheten,

7) Europeiska byrån för bedrägeribekämpning,

8) Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete när de tillhandahåller operativt stöd till medlemsstaternas behöriga myndigheter.

De i 1 mom. avsedda aktörerna ska få uppgifterna utan att den berörda juridiska personen eller den berörda juridiska konstruktionen hörs.

Ansvariga enheter ska när de vidtar åtgärder för kundkännedom i enlighet med kapitel III i penningtvättsförordningen i rätt tid beviljas tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen får vägra att helt eller delvis lämna ut uppgifter ur förmånstagarregistret till en ansvarig enhet i de fall som avses i 25 § 1 mom. 4 punkten.

21 §

Rätt för personer med berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret

Till sådana fysiska personer, juridiska personer och myndigheter som kan visa ett berättigat intresse av förebyggande och bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt enligt 32 kap. 11 § i strafflagen, nedan *förbrott*, och finansiering av terrorism ska följande uppgifter om juridiska personer och juridiska konstruktioner som finns i förmånstagarregistret lämnas ut:

1) den verkliga förmånstagarens namn,

2) den verkliga förmånstagarens födelsemånad och födelseår,

3) den verkliga förmånstagarens bosättningsland och det eller de medborgarskap som denne innehar,

4) för verkliga förmånstagare för juridiska personer, arten och omfattningen av det förmånsintresse som innehas av den verkliga förmånstagaren,

5) för verkliga förmånstagare för uttryckliga truster eller liknande juridiska konstruktioner, förmånsintressets art.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. ska alla fysiska personer, juridiska personer eller myndigheter som avses i 22 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten också ha rätt att få historiska uppgifter om verkliga förmånstagare för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen, också för juridiska personer eller juridiska konstruktioner som har upplösts eller upphört att existera under de föregående fem åren samt en beskrivning av den juridiska personens eller juridiska konstruktionens kontroll- eller ägarstruktur.

De uppgifter som avses i 1 mom. ska lämnas ut i elektronisk form.

I 1 mom. avsedda uppgifter ska lämnas ut utan att den juridiska person eller juridiska konstruktion som är föremål för begäran hörs.

22 §

Personer med berättigat intresse

Följande fysiska personer, juridiska personer och myndigheter har rätt att få tillgång till de uppgifter som anges i 21 § 1 mom.:

1) personer som agerar för journalistiska ändamål, rapporteringsändamål eller motsvarande ändamål i medierna som har ett samband med förebyggande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

2) organisationer i det civila samhället och i den akademiska världen som har anknytning till förebyggande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

3) fysiska eller juridiska personer som sannolikt kommer att ingå en transaktion med en juridisk person eller juridisk konstruktion och som vill förhindra varje koppling mellan en sådan transaktion och penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

4) sammanslutningar som omfattas av tredjelandskrav på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 21 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra åtgärder för kundkännedom med avseende på en kund eller presumtiv kund i enlighet med kraven på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i dessa tredjeländer,

5) motparter i tredjeländer till Europeiska unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 21 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra sina uppgifter enligt dessa tredjeländers förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i samband med ett specifikt fall,

6) medlemsstaternas myndigheter med ansvar för genomförandet av avdelning I kapitlen II och III i EU:s bolagsrättsdirektiv, de myndigheter som ansvarar för registrering av bolag i det register som avses i artikel 16 i det direktivet, och medlemsstaternas myndigheter med ansvar för att kontrollera lagenligheten i ombildningar, fusioner och delningar av bolag med begränsat ansvar enligt avdelning II i det direktivet,

7) de programmyndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och som angetts av medlemsstaterna enligt artikel 71 i den förordningen, när det gäller mottagare av unionsmedel,

8) de myndigheter som genomför faciliteten för återhämtning och resiliens enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, när det gäller stödmottagare inom ramen för faciliteten,

9) medlemsstaternas myndigheter i samband med offentliga upphandlingsförfaranden, när det gäller anbudsgivare och aktörer som tilldelas kontraktet inom ramen för det offentliga upphandlingsförfarandet,

10) leverantörer av produkter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, i den strikta utsträckning som produkter som utvecklats på grundval av de uppgifter som avses i 21 § 1 mom. eller som innehåller dessa uppgifter endast tillhandahålls kunder som är ansvariga enheter eller behöriga myndigheter, förutsatt att dessa leverantörer av produkter kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i det momentet med stöd av ett avtal med en ansvarig enhet eller en behörig myndighet,

11) utöver de kategorier som anges i 1–10 punkten andra personer som kan visa ett berättigat intresse med avseende på syftet att förebygga och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism från fall till fall.

Patent- och registerstyrelsen ska till kommissionen anmäla följande:

1) förteckningen över de myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 6–8 punkten,
2) förteckningen över de myndigheter eller kategorier av myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 9 punkten,
3) eventuella personer enligt i 1 mom. 11 punkten som konstaterats ha ett berättigat intresse av att få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare och som identifierats.

Patent- och registerstyrelsen ska utan dröjsmål och under alla omständigheter inom en månad efter det att de har inträffat underrätta kommissionen om alla ändringar av eller tillägg till de kategorier som avses i 2 mom.

23 §

Utlämnande av uppgifter om mottagare

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera vilka personer som har rätt att få uppgifter ur förmånstagarregistret med stöd av 22 §. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om mottagare till verkliga förmånstagare finns i artikel 15.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den information som lämnas ut ur förmånstagarregistret inte leder till identifiering av personer som hämtar uppgifter i registret, om personerna är fysiska eller juridiska personer enligt 22 § 1 mom. 1 eller 2 punkten. När det gäller dessa personer ska Patent- och registerstyrelsen till de verkliga förmånstagarna, om de lämnar in en begäran som avses i 1 mom., lämna ut information om befattning eller yrke för de personer som har konsulterat deras uppgifter om förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att röja identiteten på en tredjelandsmotpart till Europeiska unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med vad som avses i artikel 2.1.44 a och c i penningtvättsförordningen, så länge det är nödvändigt för att skydda den myndighetens analyser eller utredningar. Myndigheter i tredjeländer ska, när de begär uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 22 §, ange den period som inte får överstiga fem år, under vilken de begär att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att lämna ut information och skälen till denna begränsning samt hur tillhandahållandet av sådan information skulle äventyra syftet med deras analyser och utredningar.

En förlängning av den period som anges i 3 mom. får endast beviljas på grundval av en motiverad begäran från myndigheten i tredjelandet för en period på högst ett år, varefter en ny motiverad begäran om förlängning ska lämnas in av den myndigheten.

24 §

Förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av ett berättigat intresse

Patent- och registerstyrelsen ska verifiera förekomsten av det berättigade intresse som avses i 22 § på grundval av handlingar och uppgifter som erhållits av den som begär uppgifter ur förmånstagarregistret, nedan *sökanden*, och vid behov information som den har tillgång till med stöd av 2 mom. i den paragrafen.

Förekomsten av ett berättigat intresse ska fastställas med beaktande av sökandens:
1) befattning eller yrke, och
2) koppling till den juridiska person eller juridiska konstruktion vars uppgifter sökanden begär.

Om sökanden är en sådan fysisk eller juridisk person som avses i 22 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, beaktas med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. i denna paragraf inte kopplingen till den juridiska personen eller juridiska konstruktionen vid fastställandet av ett berättigat intresse.

Om utlämnande av uppgifter begärs av en person vars berättigade intresse till följd av att personen hör till en av kategorierna i 22 § 1 mom. redan har verifierats av en annan medlemsstats centrala register, är verifieringen av det villkor som fastställs i 2 mom. 1 punkten i denna paragraf genomförd genom insamling av bevis på det berättigade intresse som fastställts av registret i den andra medlemsstaten.

Sökandens identitet ska verifieras innan uppgifter lämnas ut ur förmånstagarregistret.

Till en person vars berättigade intresse har verifierats ska uppgifter i förmånstagarregistret lämnas ut utan att personens berättigade intresse verifieras på nytt varje gång personen granskar uppgifter i registret. Om det inte finns grundad anledning att misstänka att det berättigade intresset inte längre föreligger, får verifieringen upprepas tidigast 12 månader efter det att ansökan godkänts.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den genomför den verifiering som avses i 1 mom. och meddelar sökanden ett beslut inom 12 arbetsdagar. Om ett stort antal ansökningar undantagsvis inkommer inom en kort tid får tidsfristen förlängas med 12 arbetsdagar. Om antalet inkommande ansökningar fortsätter att vara högt efter det att förlängningen har löpt ut, kan tidsfristen förlängas med ytterligare 12 arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska i god tid underrätta kommissionen om varje ovan avsedda förlängning av tidsfristen. Om Patent- och registerstyrelsen beslutar att lämna ut uppgifter om verkliga förmånstagare ska den utfärda ett intyg om godkännande av ansökan som gäller i tre år. Patent- och registerstyrelsen ska besvara varje efterföljande ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare från samma person inom sju arbetsdagar.

25 §

Avslag på ansökan om utlämnande av uppgifter ur förmånstagarregistret samt återkallande av beslut om utlämnande

Patent- och registerstyrelsen får avslå en ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare endast av följande skäl:

1) sökanden har inte lämnat in de uppgifter eller handlingar som avses i 24 § 1 mom.,

2) sökanden har inte visat att denne har ett berättigat intresse av att få uppgifter om verkliga förmånstagare,

3) om det finns anledning att misstänka att uppgifterna inte kommer att användas för de ändamål för vilka de begärdes eller att uppgifterna kommer att användas för ändamål som inte är kopplade till förebyggande av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

4) utlämnandet av uppgifterna skulle utsätta den verkliga förmånstagaren för en oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga,

5) om ett i 24 § 3 mom. avsett bevis på det berättigade intresset som beviljats av en annan medlemsstats centrala register inte omfattar de ändamål för vilka uppgifterna begärs,

6) om sökanden befinner sig i ett tredjeland och svaret på ansökan om utlämnande av uppgifter inte skulle vara förenligt med bestämmelserna i kapitel V i den allmänna dataskyddsförordningen.

Innan en ansökan avslås av ett skäl som anges i 1 mom. 1–3 eller 5 punkten, kan Patent- och registerstyrelsen begära ytterligare information av sökanden. Om ytterligare information har begärts, förlängs tidsfristen för Patent- och registerstyrelsen att meddela ett beslut med sju arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera de åtgärder som den har vidtagit för att bedöma ansökan och inhämta ytterligare information med stöd av 1 och 2 mom.

Beslutet om utlämnande av uppgifterna kan återkallas, om något av de skäl som avses i 1 mom. blir känt för Patent- och registerstyrelsen efter det att rätt att få uppgifter har beviljats. Personer som har rätt att få tillgång till uppgifterna ska underrätta Patent- och registerstyrelsen om alla ändringar som kan leda till att ett berättigat intresse upphör.

Patent- och registerstyrelsen ska årligen offentliggöra statistik över antalet fall där uppgifter har lämnats ut i de situationer som avses i 1 mom. 4 punkten samt över de angivna skälen. Patent- och registerstyrelsen ska årligen överlämna statistiken till kommissionen.

4 kap.

Åtgärder för kundkännedom

26 §

Registreringsnummer för juridiska personer och uppgifter för kundkännedom i fråga om allmänna intressebevakare

Det registreringsnummer för juridiska personer som avses i artikel 22.1 b iii i penningtvättsförordningen är företags- och organisationsnumret eller något annat registreringsnummer med vilket den juridiska personen identifieras.

I fråga om allmänna intressebevakare ska den ansvariga enheten av uppgifterna för kundkännedom i stället för de uppgifter som avses i artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen bevara serviceproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om serviceproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer.

27 §

Gränsöverskridande korrespondentförbindelser

De åtgärder som avses i artiklarna 36 och 37 i penningtvättsförordningen tillämpas på alla gränsöverskridande korrespondentförbindelser inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vad som i artikel 48.4 i penningtvättsförordningen föreskrivs om utnyttjande av andra ansvariga enheter tillämpas också på utnyttjande av ansvariga enheter som är etablerade inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och vars placeringsort är förenad med geografiska riskfaktorer motsvarande dem som avses i punkt 3 i bilaga III till den förordningen.

5 kap.

Tillsyn

28 §

Tillsynsorgan

Tillsyn över ansvariga enheter som avses i artikel 3.1 och 3.2 samt 3.3 h och k i penningtvättsförordningen utövas av Finansinspektionen.

Tillsyn över revisorer som avses i artikel 3.3 a i penningtvättsförordningen utövas av Patent- och registerstyrelsen.

Tillsyn över ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b i penningtvättsförordningen utövas av advokatföreningen till den del advokaterna är i lagen om advokater avsedda advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, advokatbolag. Tillsyn över advokater och advokatbolag utövas till den del det är fråga om att de handlar i en klients namn och för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller att de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av följande transaktioner:

1) köp eller försäljning av fastigheter eller affärsenheter,

2) förvaltning av klienters penningmedel, i 2 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012) avsedda värdepapper eller kryptotillgångar eller andra tillgångar,

3) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdeandelskonton eller konton för kryptotillgångar,

4) organisering av medel som behövs för att bilda, driva eller förvalta bolag,

5) bildande och ledning av truster, stiftelser, bolag och motsvarande sammanslutningar eller ansvar för deras verksamhet.

Finansinspektionen utövar dessutom tillsyn över Finnvera Abp och Finlands Exportkredit Ab, över den börs och det centralinstitut för en sammanslutning som avses i 2 § 5 mom. samt över att de ansvariga enheter som står under dess tillsyn följer Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar och ändring av direktiv (EU) 2015/849, nedan *förordningen om betalningsuppgifter*.

Tillsyn över ansvariga enheter som avses i artikel 3.2 och 3.3 a–g och i, j samt l–o i penningtvättsförordningen utövas av Tillstånds- och tillsynsverket till den del de inte är sådana ansvariga enheter över vilka Finansinspektionen, Patent- och registerstyrelsen eller advokatföreningen utövar tillsyn. Tillstånds- och tillsynsverket utövar dessutom tillsyn över ansvariga enheter som avses i 2 § 2 mom.

Tillsynsorganen utövar tillsyn över de ansvariga enheter som de ansvarar för också i fråga om den begränsning av kontantbetalningar som avses i 2 § 6 mom. till den del den ansvariga enheten inte med stöd av artikel 80.4 i penningtvättsförordningen har lämnats utanför artikelns tillämpningsområde. Tillsyn över sådana andra i 2 § 6 mom. avsedda tillhandahållare av varor och tjänster som inte är ansvariga enheter utövas av Tillstånds- och tillsynsverket.

Om den ansvariga enheten som sin huvudsakliga affärsverksamhet bedriver en verksamhet som med stöd av denna paragraf står under flera tillsynsmyndigheters tillsyn, kan tillsynsmyndigheterna komma överens om att tillsynsuppdraget enligt denna lag i sin helhet överförs på en av dessa tillsynsmyndigheter. Efter det att överenskommelsen har ingåtts är endast den tillsynsmyndighet som tagit emot uppdraget behörig att utöva de tillsyns- och påföljdsbefogenheter som avses i denna lag

29 §

Tillsynsorganens befogenheter

Tillsynsorganen ska säkerställa att de ansvariga enheter med säte, driftställe eller filial i Finland som de ansvarar för är föremål för lämplig och effektiv tillsyn över att penningtvättsförordningen samt denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den iakttas. Tillsynsorganen ska utöva tillsyn över verksamhet som bedrivs av sådana ansvariga enheter som omfattas av särskilda tillståndskrav, oavsett om den verksamhet som har tillstånd bedrivs via infrastruktur i Finland eller på distans. Tillsynen ska anmälas till tillsynsorganen i den medlemsstat där den ansvariga enheten har sitt säte. Denna paragraf ska inte tillämpas när Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan.

Vid tillämpning av 1 mom. ska tillsynsorganen:

1) sprida i 35 § avsedda upplysningar till ansvariga enheter,

2) besluta om när enskilda dokumenterade riskbedömningar enligt artikel 10 i penningtvättsförordningen inte krävs, eftersom de specifika risker som är förenade med sektorn är uppenbara och väl kända,

3) verifiera lämpligheten med och genomförandet av ansvariga enheters interna riktlinjer, förfaranden och kontroller enligt kapitel II i penningtvättsförordningen,

4) verifiera de personalresurser som avsatts för utförandet av uppgifterna enligt penningtvättsförordningen,

5) för företag för kollektiva investeringar, besluta om de fall då företag för kollektiva investeringar får utkontraktera rapporteringen av misstänkt verksamhet enligt artikel 18.7 i penningtvättsförordningen till en tjänsteleverantör,

6) regelbundet bedöma och övervaka de risker som de ansvariga enheterna utsätts för när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism och för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås eller inte genomförs,

7) övervaka att ansvariga enheter iakttar sina skyldigheter när det gäller riktade ekonomiska sanktioner,

8) utföra alla nödvändiga utredningar på distans, inspektioner på plats och tematiska kontroller och andra eventuella undersökningar, bedömningar och analyser som är nödvändiga för att verifiera att ansvariga enheter iakttar penningtvättsförordningen och eventuella administrativa påföljder som förelagts med stöd av 68 §,

9) vidta åtgärder vid ansvariga enheters överträdelser av tillämpliga krav som upptäckts under tillsynsbedömningen och följa upp genomförandet av sådana åtgärder.

Vid fullgörandet av de uppdrag som anges i 2 mom. har tillsynsorganen befogenheter att

1) kräva att ansvariga enheter trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt lämnar uppgifter som är relevanta för övervakning och verifiering av att penningtvättsförordningen eller förordningen om betalningsuppgifter iakttas,

2) utföra kontroller hos ansvariga enheter och hos tjänsteleverantörer till vilka den ansvariga enheten har utkontrakterat delar av sitt uppdrag att uppfylla kraven i de förordningarna som nämns i 1 punkten,

3) tillämpa lämpliga och proportionella administrativa åtgärder för att avhjälpa situationen vid överträdelser, av i 8 kap. avsedda administrativa påföljder eller andra överträdelser

Tillsynsorganet har trots sekretessbestämmelserna när det utför uppgifter enligt 2 mom. rätt att avgiftsfritt av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om hur den ansvariga enheten sköter sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut samt uppgifter om enhetens verksamhet, ekonomi och kopplingar.

Tillsynsorganet har rätt att få behövliga uppgifter som motsvarar de uppgifter som avses i 4 mom. också om en i 2 § 1 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) avsedd organisation som har koppling till den ansvariga enheten och om sådana personer som avses i 57 § 2 mom. i denna lag.

Uppgifter som avses i 4 och 5 mom. får sökas genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

30 §

Inspektion över lokaler och bostadsutrymmen

Finansinspektionen och Tillstånds- och tillsynsverket har, när det utövar tillsyn över tillhandahållare av penningspelstjänster, utöver de befogenheter som föreskrivs i 29 § 3 mom. också befogenhet att inspektera den ansvariga enhetens lokaler utan förhandsanmälan om detta

krävs för korrekt och effektivt genomförande av inspektionen, och alla behövliga resurser för att genomföra en sådan inspektion.

De tillsynsorgan som avses i 1 mom. har rätt att för inspektionen

1) granska räkenskaperna och affärshandlingarna för den ansvariga enheten och ta kopior av eller utdrag ur de räkenskaperna och affärshandlingarna,

2) få tillgång till eventuell mjukvara, databaser, it-verktyg och andra elektroniska medel för uppgiftsregistrering som den ansvariga enheten använder,

3) erhålla skriftliga och muntliga uppgifter

a) från den person som ansvarar för interna riktlinjer, förfaranden och kontroller för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism,

b) från den i 1 mom. avsedda ansvariga enhetens representanter eller personal,

c) från den person som representerar sammanslutningar till vilka den ansvariga enheten har utkontrakterat uppdrag enligt artikel 18 i penningtvättsförordningen, eller

d) personalen vid de sammanslutningar som avses i underpunkt c,

4) höra andra personer som går med på att höras i syfte att samla in uppgifter som gäller föremålet för inspektionen.

Andra tillsynsmyndigheter än Patent- och registerstyrelsen har rätt att för tillsynen över att penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem iakttas också utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur, om det finns grundad anledning att misstänka att den ansvariga enheten uppsåtligen eller av oaktsamhet allvarligt, upprepade gånger eller systematiskt har försummat att iaktta eller brutit mot skyldigheterna enligt penningtvättsförordningen eller förordningen om betalningsuppgifter och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion.

För tillsynen över att penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem iakttas har tillsynsmyndigheten och advokatföreningen rätt att utföra inspektioner också med hjälp av distansförbindelse genom ett informationssäkert förfarande eller på en av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen anvisad annan plats än utrymmen som används för boende av permanent natur. Syn- och hörselkontakt vid inspektioner som utförs med hjälp av distansförbindelse får endast riktas mot fysiska personer som företräder den ansvariga enhet som är föremål för inspektionen eller mot de system hos den ansvariga enheten som tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen måste få tillgång till för inspektionen. Den ansvariga enheten ska på begäran av tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen lämna de handlingar och andra upptagningar som gäller den ansvariga enhetens verksamhet och förvaltning för granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra tillsynsuppdraget enligt penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter, denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem.

31 §

Tillsynsmyndigheternas föreskrifter

Tillsynsmyndigheterna får meddela

1) föreskrifter om att ansvariga enheter som står under deras tillsyn regelbundet ska lämna uppgifter om sin interna kontroll och riskhantering med avseende på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism till dem samt om hur uppgifterna ska lämnas,

2) föreskrifter om att det regelbundet ska lämnas uppgifter om intern kontroll och riskhantering med avseende på riktade ekonomiska sanktioner samt om hur uppgifterna ska lämnas, och

3) dem de utövar tillsyn över närmare föreskrifter om de åtgärder för kundkännedom som avses i kapitel III i penningtvättsförordningen och om de interna riktlinjer, förfaranden och kontroller som avses i kapitel II i den förordningen.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de interna strategier, förfaranden och kontroller som krävs för iakttagandet av sådana restriktiva åtgärder som avses i artikel 23 i förordningen om betalningsuppgifter.

32 §

Kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare i vissa ansvariga enheter

Tillsynsorganet för valutaväxlings- och checkinlösningskontor, tjänsteleverantörer till truster eller bolag, tillhandahållare av speltjänster samt finansiella holdingföretag med blandad verksamhet, ska verifiera att personerna i företagsledningen i och de verkliga förmånstagarna för dessa enheter har gott anseende och agerar med ärlighet och integritet. Personerna i företagsledningen för sådana sammanslutningar ska också besitta de kunskaper och den kompetens som de behöver för att kunna utföra sina uppgifter.

Vad gäller sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a, b, d–f och h–o i penningtvättsförordningen ska tillsynsorganen vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra att personer som dömts för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller för finansiering av terrorism och deras medhjälpare erhåller yrkeslegitimation, innehar ledande befattningar i eller är verkliga förmånstagare för sådana ansvariga enheter.

Tillsynsorganen ska utifrån riskkänslighetsanalyser verifiera att kraven enligt i 1 och 2 mom. fortsätter att vara uppfyllda. Tillsynsorganen ska verifiera att kraven enligt i 1 mom. fortsätter att vara uppfyllda särskilt om det finns grundad anledning att misstänka att penningtvätt eller finansiering av terrorism, eller försök till sådana brott, förekommer eller har förekommit eller om det finns en förhöjd risk för att sådana brott begås i en ansvarig enhet.

Tillsynsorganen får begära att personer som dömts för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism ska entledigas från ledande befattningar i sådana ansvariga enheter som avses i 1 och 2 mom. Tillsynsorganen får entlediga personer i ledningen för de ansvariga enheter som avses i 1 mom. eller påföra ett tillfälligt förbud för dem att sköta uppgiften, om de inte uppfyller kraven enligt i 1 mom. Tillsynsorganen får bryta alla kopplingar mellan ansvariga enheter och personer som är dömda för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, som är verkliga förmånstagare för sådana ansvariga enheter som avses i 1 och 2 mom., eller begära att dessa verkliga förmånstagares innehav i ansvariga enheter avyttras.

Tillsynsorganet eller på dess begäran en annan behörig myndighet ska i den centrala databas för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i artikel 11 i Amla-förordningen kontrollera om en fällande dom förekommer i straffregistret för den berörda personen.

33 §

Tillsyn över ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand

Tillsynsorgan ska utöva tillsyn över den verksamhet som följande ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver via en mellanhand, också när verksamheten bedrivs inom ramen för en auktorisation som erhållits enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG, nedan *kreditinstitutsdirektivet*:

1) utgivare av elektroniska pengar enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG,

2) betaltjänstleverantörer enligt definitionen i artikel 4.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet*, och

3) leverantörer av kryptotillgångstjänster.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas dock inte om Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan för en ansvarig enhet som utan att vara etablerad bedriver verksamhet via en mellanhand.

Tillsynsorganet utövar tillsyn över i 1 mom. 1–3 punkten avsedda ansvariga enheter när verksamheten bedrivs i en annan medlemsstat inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster genom ombud eller distributörer eller genom andra typer av infrastruktur och när den ansvariga enheten har sitt säte i Finland, om

1) kraven på att utse en central kontaktpunkt enligt den tekniska standard för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 41.2 i sjätte penningtvättsdirektivet inte är uppfyllda, och

2) tillsynsorganet i den ansvariga enhetens värdmedlemsstat underrättar det finländska tillsynsorganet om att tillsynen över den ansvariga enhetens verksamhet med tanke på enhetens begränsade infrastruktur på värdmedlemsstatens territorium ska utövas av det finländska tillsynsorganet.

Tillsynsorganet och det i 3 mom. 2 punkten avsedda tillsynsorganet i värdmedlemsstaten samt, i fråga om ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand, tillsynsorganet i den medlemsstat där den ansvariga enheten har sitt säte ska förse varandra med all information som krävs för att bedöma huruvida de krav som avses i 3 mom. 1 punkten är uppfyllda.

Tillsynsorganet ska inom två veckor från mottagandet av underrättelsen enligt 3 mom. 2 punkten informera den ansvariga enheten om att det kommer att utöva tillsyn över den verksamhet som enheten bedriver inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat, och om alla senare ändringar i tillsynen över den.

34 §

Tillsynssamarbete när det gäller viss infrastruktur som bedriver gränsöverskridande verksamhet

Om tillsynen över en ansvarig enhet med säte i Finland och någon av dess typer av infrastruktur i andra medlemsstater anförtros ett tillsynsorgan i enlighet med 33 § 3 mom., ska tillsynsorganet regelbundet informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om de kontroller som vidtagits inom den ansvariga enheten och om den enhetens iakttagande av krav som gäller i värdmedlemsstaten och andra på den tillämpliga krav.

Om tillsynsorganet utövar tillsyn över en ansvarig enhet och dess infrastruktur i en annan medlemsstat på det sätt som föreskrivs i 1 mom. och upptäcker allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser, ska tillsynsorganet utan dröjsmål informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om dessa överträdelser och om eventuella administrativa påföljder som det avser att påföra för att avhjälpa överträdelserna.

Om ett tillsynsorgan i en annan medlemsstat på motsvarande sätt som i 1 mom. utövar tillsyn över en ansvarig enhet med säte i en annan medlemsstat och infrastruktur i Finland, ska tillsynsorganet i egenskap av tillsynsorgan i den ansvariga enhetens värdmedlemsstat tillhandahålla hjälp till tillsynsorganet i hemmedlemsstaten för att säkerställa den ansvariga enhetens iakttagande av rättsliga krav. Tillsynsorganet ska informera tillsynsorganet i

hemmedlemsstaten om alla allvarliga tvivel om den ansvariga enhetens iakttagande av rättsligakrav och dela med sig av all information i detta avseende till tillsynsorganet i hemmedlemsstaten.

Tillsynsorganet ska i egenskap av tillsynsorgan i hemmedlemsstaten i enlighet med 2 mom. informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om överträdelser och administrativa påföljder också när den ansvariga enheten har sitt säte i Finland och bedriver verksamhet inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat utan någon infrastruktur och tillsynsorganet i den andra medlemsstaten inte utövar tillsyn över den verksamhet enheten bedriver där i enlighet med artikel 37.1 andra stycket i sjätte penningtvättsdirektivet. Tillsynsorganet ska i egenskap av tillsynsorgan i värdmedlemsstaten lämna tillsynsorganet i hemmedlemsstaten den information som anges i 3 mom. och bistå det i enlighet med 3 mom. även om den ansvariga enheten bedriver verksamhet i Finland inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster utan någon infrastruktur och tillsynsorganet inte utövar tillsyn över dess verksamhet i enlighet med 29 § 1 mom.

35 §

Tillhandahållande av information till ansvariga enheter

Tillsynsorganen ska göra följande information om penningtvätt och finansiering av terrorism tillgänglig för de ansvariga enheterna under deras tillsyn:

1) kommissionens riskbedömning på unionsnivå som avses i artikel 7 i sjätte penningtvättsdirektivet och alla relevanta rekommendationer från kommissionen på grundval av den artikeln,

2) en i 5 § avsedd nationell riskbedömning och sektoriella riskbedömningar,

3) relevanta riktlinjer, rekommendationer och yttranden från Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med artiklarna 54 och 55 i Amla-förordningen,

4) information om tredjeländer som har identifierats enligt kapitel III avsnitt 2 i penningtvättsförordningen,

5) följande riktlinjer och rapporter som skapats av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, andra tillsynsorgan, centralen för utredning av penningtvätt eller en eventuell annan behörig myndighet eller internationella organisationer och normgivare:

a) riktlinjer och rapporter när det gäller metoder för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan vara tillämpliga på en sektor samt tecken som kan underlätta identifieringen av transaktioner eller aktiviteter som riskerar att kopplas till penningtvätt och finansiering av terrorism i den sektorn, och

b) riktlinjer om ansvariga enheters skyldigheter när det gäller riktade ekonomiska sanktioner.

Tillsynsorganen ska när så är lämpligt bedriva informationsspridning för att informera de ansvariga enheter som står under deras tillsyn om deras skyldigheter.

Tillsynsorganen ska utan dröjsmål göra information om personer eller sammanslutningar som angetts i samband med riktade ekonomiska sanktioner och tillgängliga för de ansvariga enheterna under deras tillsyn.

36 §

Riskbaserad tillsyn

Tillsynsorganen ska i sin tillsyn tillämpa en riskbaserad tillsynsmetod. För detta ändamål ska de

1) skapa en klar uppfattning om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland,
2) bedöma all relevant information om de specifika nationella och internationella risker som är kopplade till de ansvariga enheternas kunder, produkter och tjänster,
3) fastställa den interna, externa och tematiska tillsynens frekvens och intensitet enligt de ansvariga enheternas riskprofil och enligt risker för penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland,
4) upprätta årliga övervakningsprogram, där hänsyn ska tas till de resurser som krävs för att reagera snabbt i händelse av betydande indikationer på överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter.

Tillsynsorganen ska beakta den ansvariga enhetens manöverutrymme och granska de underliggande riskbedömningarna, samt ändamålsenligheten i den ansvariga enhetens interna riktlinjer, förfaranden och kontroller.

Tillsynsorganen ska utarbeta en detaljerad årlig verksamhetsrapport och offentliggöra en sammanfattning av rapporten. Närmare bestämmelser om sammanfattningens innehåll utfärdas genom förordning av finansministeriet.

37 §

Centrala kontaktpunkter

Vid tillämpning av 29 § 1 mom. och 33 § 1 mom. ska utgivare av elektroniska pengar, betaltjänstleverantörer och leverantörer av kryptotillgångstjänster som har andra driftställen i Finland än ett dotterföretag eller en filial eller som är ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand utse en central kontaktpunkt i Finland.

Den centrala kontaktpunkten ska iaktta bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i penningtvättsförordningen samt i denna lag och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem och underlätta tillsynsorganens utövande av tillsyn.

38 §

Upplysningar till centralen för utredning av penningtvätt

Tillsynsorganen ska utan dröjsmål upplysa centralen för utredning av penningtvätt om de vid kontrollerna av de ansvariga enheterna, eller på annat sätt, upptäcker omständigheter som kan ha samband med penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att riktade ekonomiska sanktioner kringgås.

Iakttagandet av kraven enligt 1 mom. ersätter inte någon skyldighet för tillsynsmyndigheterna att till relevanta behöriga myndigheter rapportera brottslig verksamhet som de upptäcker eller får kännedom om i samband med sin tillsynsverksamhet.

39 §

Tillhandahållande av information till centralen för utredning av penningtvätt

Tillsynsorganen ska meddela åtminstone följande uppgifter till centralen för utredning av penningtvätt:
1) förteckningen över ansvariga enheter med säte, driftställe eller filial i Finland och förteckningen över sådana i 33 § 1 mom. avsedda ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand samt alla ändringar i dessa förteckningar,
2) alla relevanta iakttagelser som tyder på allvarliga brister i de ansvariga enheternas rapporteringssystem,

3) resultaten av de riskbedömningar som avses 36 §, i aggregerad form.

40 §

Allmänna principer när det gäller tillsynssamarbete

Tillsynsorgan ska i största möjliga utsträckning samarbeta med varandra. Tillsynsorganet ska inom ramen för sin behörighet på anmodan utföra utredningar för ett annat tillsynsorgans räkning och utbyta information som erhållits genom sådana utredningar.

Tillsynsorganen ska mellan sig inrätta en samarbetsgrupp för att säkerställa en effektiv tillsyn av hög standard.

41 §

Tillhandahållande av information om gränsöverskridande verksamhet till tillsynsorganet i värdmedlemsstaten

Ett tillsynsorgan som är tillsynsorgan i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat ska det informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten så snart som möjligt och under alla omständigheter inom tre månader från mottagandet av en underrättelse enligt artikel 8.1 i penningtvättsförordningen om den verksamhet som den ansvariga enheten avser att bedriva i värdmedlemsstaten. Ett tillsynsorgan ska efter mottagandet av en underrättelse enligt den punkten från en ansvarig enhet om att verksamhet i värdmedlemsstaten har inletts, utan dröjsmål informera tillsynsorganet i värdmedlemsstaten om detta. Eventuella senare ändringar som anmäls till tillsynsorganet i enlighet med 2 punkten i den artikeln ska anmälas till tillsynsorganet i värdmedlemsstaten så snart som möjligt och under alla omständigheter inom en månad från mottagandet.

Ett tillsynsorgan som är tillsynsorgan i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat ska till värdmedlemsstatens tillsynsorgan dela med sig av sådan information om den verksamhet som faktiskt bedrivits av den ansvariga enheten på värdmedlemsstatens territorium som den erhåller i samband med sin tillsynsverksamhet och all relevant information med anknytning till den verksamhet som bedrivits i värdmedlemsstaten. Den information som avses ovan ska utbytas minst en gång om året. Om denna information tillhandahålls i aggregerad form ska tillsynsorganet utan dröjsmål besvara varje begäran om ytterligare information från tillsynsorganet i värdmedlemsstaten.

42 §

Bestämmelser som gäller samarbete vid tillsyn över koncerner

I fråga om kreditinstitut och finansiella institut ingår i en koncern ska finansiella tillsynsorgan vid tillämpning av det som föreskrivs i 29 § 1 mom. i största möjliga utsträckning samarbeta med tillsynsorganen i en annan hemmedlemsstat eller värdmedlemsstat. De ska också samarbeta med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism när den agerar som tillsynsorgan.

Om det finansiella tillsynsorganet är tillsynsorgan i hemmedlemsstaten för ett kreditinstitut eller finansiellt institut som ingår i en koncern ska det övervaka ett effektivt genomförande av de koncernomfattande riktlinjer, förfaranden och kontroller som anges i kapitel II avsnitt 2 i penningtvättsförordningen, med undantag för situationer där Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan. Om det finansiella tillsynsorganet är tillsynsorgan i värdmedlemsstaten för ett kreditinstitut eller finansiellt institut

som ingår i en koncern ska det övervaka att ansvariga enheter i Finland iakttar penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter.

Utom i fall där tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism är inrättade i enlighet med 45 §, ska finansiella tillsynsorgan ge tillsynsorgan i andra medlemsstater alla uppgifter de behöver för att utföra sina tillsynsuppdrag, oavsett om det sker på begäran eller på eget initiativ. Finansiella tillsynsorgan ska i synnerhet utbyta

1) alla uppgifter som på ett betydande sätt kan påverka bedömningen av exponeringen för inneboende och kvarstående risk i ett kreditinstitut eller finansiellt institut i en annan medlemsstat,

2) en beskrivning av koncernens rättsliga struktur, styrningsstruktur och organisationsstruktur, som ska omfatta alla dotterföretag och filialer,

3) relevant information om de verkliga förmånstagarna och företagsledningen, inbegripet resultat av lämplighetskontroller, oavsett om de utförts enligt denna lag eller enligt Europeiska unionens rättsakter,

4) riktlinjer, förfaranden och kontroller inom koncernen,

5) information om kundkännedom, som också inbegriper kundfiler och dokumentation av transaktioner,

6) negativa utvecklingar när det gäller moderföretaget, dotterföretag eller filialer, som allvarligt skulle kunna påverka andra delar av koncernen,

7) administrativa påföljder som finansiella tillsynsorgan avser att ålägga i enlighet med 8 kap.

Finansiella tillsynsorgan ska inom ramen för sina befogenheter utföra utredningar på ett anmodande tillsynsorgans vägnar och dela med sig av de uppgifter som inhämtats genom sådana utredningar. Det anmodande tillsynsorganet ska underlätta utförandet av sådana utredningar.

Denna paragraf tillämpas också på tillsynen över grupper av ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn.

Icke-finansiella tillsynsorgan ska samarbeta och utbyta information med andra tillsynsorgan om ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn ingår i nätverk, partnerskap eller andra strukturer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll.

43 §

Tillsynssamarbete när det gäller ansvariga enheter som bedriver gränsöverskridande verksamhet

Om kreditinstitut eller finansiella institut som inte ingår i en koncern bedriver gränsöverskridande verksamhet och tillsynen delas mellan tillsynsorganen i hem- och värdmedlemsstaterna i enlighet med 29 § 1 mom. och 33 § 1 mom., ska dessa tillsynsorgan i största möjliga utsträckning samarbeta med varandra och bistå varandra vid utövandet av tillsynen.

Utom i fall där tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i den finansiella sektorn är inrättade, ska tillsynsorganet vid tillämpning av 1 mom.

1) ge tillsynsorganet i den andra medlemsstaten alla de uppgifter det behöver för att utföra sina tillsynsuppdrag, oavsett om det sker på begäran eller på eget initiativ,

2) informera tillsynsorganet i den andra medlemsstaten om alla negativa utvecklingar när det gäller den ansvariga enheten, dess driftställen eller typer av infrastruktur som allvarligt skulle kunna påverka sammanslutningens iakttagande av tillämpliga krav och om administrativa påföljder som det avser att ålägga i enlighet med 8 kap.,

3) på anmodan inom ramen för sina befogenheter utföra utredningar på ett anmodande tillsynsorgans vägnar och dela med sig av de uppgifter som inhämtats genom sådana utredningar,

4) underlätta utförandet av i 3 punkten avsedda utredningar, om tillsynsorganet självt anmodat ett tillsynsorgan i den andra medlemsstaten om en utredning.

Vad som föreskrivs i 2 mom. ska också tillämpas på ansvariga enheter som har säte i en annan medlemsstat och som bedriver verksamhet i Finland inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster utan någon infrastruktur här, om tillsynsorganet utövar tillsyn över dess verksamhet i enlighet med 29 § 1 mom.

44 §

Utbyte av information när det gäller genomförande av koncernomfattande riktlinjer i tredjeländer

Tillsynsorganet ska informera tillsynsorgan i andra medlemsstater och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om fall där ett tredjelands rätt inte tillåter genomförandet av de riktlinjer, förfaranden och kontroller som krävs enligt artikel 16 i penningtvättsförordningen.

Vid bedömningen av vilka tredjeländer som inte tillåter genomförandet av de riktlinjer, förfaranden och kontroller som krävs enligt artikel 16 i penningtvättsförordningen ska tillsynsorganet beakta eventuella rättsliga hinder som kan stå i vägen för ett korrekt genomförande av dessa riktlinjer, förfaranden och kontroller.

45 §

Tillsynskollegier för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i den finansiella sektorn

Finansinspektionen eller Tillstånds- och tillsynsverket ska, beroende på vilkendera av dem som ansvarar för tillsynen över moderföretaget för en koncern av kreditinstitut eller finansiella institut eller för tillsynen över sätet för ett kreditinstitut eller finansiellt institut, inrätta ett tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism (*tillsynskollegium i den finansiella sektorn*), om

1) ett kreditinstitut eller finansiellt institut, inbegripet koncerner av sådana, har inrättat driftställen i minst två olika medlemsstater utöver den medlemsstat där det har sitt säte, eller

2) ett kreditinstitut eller finansiellt institut i ett tredjeland har inrättat driftställen i minst tre medlemsstater.

De ständiga medlemmarna av kollegiet ska vara

1) det finansiella tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över moderföretaget eller sätet,

2) de finansiella tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över driftställen i värdmedlemsstater, och

3) de finansiella tillsynsorgan i värdmedlemsstaten som ansvarar för tillsynen över ansvariga enheter enligt 33 §.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte om Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism agerar som tillsynsorgan.

Om en koncern av kreditinstitut eller finansiella institut omfattar någon ansvarig enhet i den icke-finansiella sektorn, ska det finansiella tillsynsorganet bjuda in tillsynsorganet för denna ansvariga enhet att delta i kollegiet.

Vid tillämpning av 1 mom. ska Finansinspektionen eller Tillstånds- och tillsynsverket identifiera alla

1) kreditinstitut eller finansiella institut som har auktoriserats i Finland och som har driftställen i andra medlemsstater eller tredjeländer,

2) driftställen som i 1 punkten avsedda kreditinstitut eller finansiella institut har inrättat i andra medlemsstater eller tredjeländer,

3) driftställen som inrättats i Finland av kreditinstitut eller finansiella institut från en annan medlemsstat eller ett tredjeland.

Det är tillåtet att inrätta ett tillsynskollegium i den finansiella sektorn, om ett kreditinstitut eller finansiellt institut etablerat inom Europeiska unionen har inrättat driftställen i minst två tredjeländer. Finansinspektionen och Tillstånds- och tillsynsverket kan i ovan avsedda situationer anmoda sina motsvarigheter i dessa tredjeländer att inrätta ett sådant kollegium. De finansiella tillsynsorgan som deltar i kollegiet ska upprätta ett skriftligt avtal som detaljerat beskriver villkor och förfaranden för samarbetet och utbytet av information.

Kollegiet ska i alla fall användas för att utbyta information, erbjuda ömsesidigt bistånd eller samordna metoden för tillsyn över koncernen eller institutet. Dessutom ska kollegiet användas för att vid behov vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att komma till rätta med sådana allvarliga överträdelser av penningtvättsförordningen och förordningen om betalningsuppgifter som upptäckts på koncernnivå eller i kreditinstitutet eller det finansiella institutet eller i något av de driftställen som koncernen eller institutet har inrättat i jurisdiktionen för ett tillsynsorgan som deltar i kollegiet.

Verksamheten i tillsynskollegiet i den finansiella sektorn ska stå i proportion till nivån på de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kreditinstitutet, det finansiella institutet eller koncernen exponeras för och till omfattningen på dess gränsöverskridande verksamhet.

46 §

Observatörer i tillsynskollegier i den finansiella sektorn

Med undantag av sådana situationer som avses i 33 §, om kreditinstitut eller finansiella institut bedriver verksamhet i andra medlemsstater inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, får det finansiella tillsynsorganet bjuda in de finansiella tillsynsorganen medlemsstaterna att delta i kollegiet i den finansiella sektorn som observatörer.

Finansiella tillsynsorgan får tillåta att deras motsvarigheter i tredjeländer deltar som observatörer i tillsynskollegiet den finansiella sektorn i det fall som avses i 45 § 1 mom. 2 punkten eller om koncerner, kreditinstitut eller finansiella institut som är etablerade i Europeiska unionen driver filialer och dotterföretag i dessa tredjeländer. Dessutom förutsätts det att

1) motsvarigheterna i tredjeländer lämnar en begäran om deltagande och kollegiets medlemmar samtycker till deras deltagande eller enas om att bjuda in dessa motsvarigheter i tredjeländer,

2) Europeiska unionens dataskyddsregler för dataöverföringar följs,

3) motsvarigheterna i tredjeländer undertecknar det skriftliga avtal som avses i 45 § 6 mom. och inom kollegiet delar med sig av information som de innehar och som är relevant för tillsynen över kreditinstitutet, det finansiella institutet eller koncernen, och

4) den information som lämnas ut omfattas av en garanti om krav i fråga om tystnadsplikt som är åtminstone likvärdig med den som avses i 84 § 1 mom. och enbart används för utförandet av tillsynsuppdraget för de deltagande finansiella tillsynsorganen eller motsvarigheterna i tredjeländer.

De finansiella tillsynsorgan som inrättar kollegiet ska utföra en bedömning av huruvida villkoren i 2 mom. är uppfyllda och lägga fram den för kollegiets ständiga medlemmar. Bedömning ska utföras innan motsvarigheten i tredjelandet tillåts att ansluta sig till kollegiet och får senare upprepas vid behov. Det finansiella tillsynsorganet får söka stöd från Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för utförandet av denna bedömning.

Om kollegiets ständiga medlemmar anser det nödvändigt får ytterligare observatörer bjudas in, förutsatt att kraven i fråga om sekretess iakttas. Observatörerna får omfatta Europeiska

centralbanken och andra tillsynsmyndigheter, samt de europeiska tillsynsmyndigheterna och centralerna för utredning av penningtvätt.

47 §

Hänskjutande av frågor som gäller samarbete till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Ett finansiellt tillsynsorgan ska kunna vända sig till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i följande situationer:

1) om ett annat finansiellt tillsynsorgan inte har meddelat de uppgifter som avses i 42 § 3 mom.,

2) om en i 42 § avsedd begäran om samarbete har avslagits eller inte har lett till åtgärder inom en rimlig tid,

3) om det mellan finansiella tillsynsorgan som avses i 42 § råder oenighet på grundval av objektiva skäl om upptäckta överträdelser och om de sanktionsavgifter som ska påföras eller de administrativa åtgärder som ska tillämpas på sammanslutningen eller koncernen för att avhjälpa dessa överträdelser.

Ett tillsynsorgan ska kunna vända sig till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i följande situationer:

1) om ett tillsynsorgan inte har meddelat de uppgifter som avses i 34 § eller 43 § 2 mom. 1 och 2 punkten,

2) om en i 34 eller 43 § avsedd begäran om samarbete har avslagits eller inte har lett till åtgärder inom en rimlig tid,

3) om det mellan tillsynsorgan som avses i 34 eller 43 § råder oenighet på grundval av objektiva skäl om upptäckta överträdelser och om de administrativa påföljder som ska åläggas sammanslutningen för att avhjälpa dessa överträdelser.

Om medlemmarna i ett tillsynskollegium i den finansiella sektorn eller i ett i 48 § avsett tillsynskollegium i den icke-finansiella sektorn är oeniga om de åtgärder som ska vidtas med avseende på en ansvarig enhet får de hänskjuta ärendet till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och begära dess bistånd i enlighet med artikel 33 eller 38 i Amla-förordningen.

48 §

Tillsynskollegium för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i den icke-finansiella sektorn

Ett icke-finansiellt tillsynsorgan får inrätta ett tillsynskollegium i den icke-finansiella sektorn med iakttagande av vad som föreskrivs i 45 och 46 §.

Endast Centralerna för utredning av penningtvätt får delta som i 46 § 4 mom. avsedda observatörer i tillsynskollegier i den icke-finansiella sektorn trots vad som föreskrivs i det momentet.

Bestämmelserna i 45 § 1 mom. ska också tillämpas på ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn som ingår i strukturer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll, inbegripet nätverk eller partnerskap, för vilka koncernomfattande krav gäller enligt artikel 16 i penningtvättsförordningen.

Om det icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för moderföretaget i en koncern eller för en ansvarig enhets säte inte inrättar ett kollegium, kan ett icke-finansiellt tillsynsorgan, om det är tillsynsorgan i värdmedlemsstaten eller det tillsynsorgan som ansvarar för tillsynen över infrastruktur som är belägen på en annan medlemsstats territorium, avge ett yttrande om att ett kollegium ska inrättas- Tillsynsorganet får avge ett yttrande, om det anser det nödvändigt att

inrätta ett kollegium med beaktande av de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som den ansvariga enheten eller koncernen exponeras för och omfattningen på den gränsöverskridande verksamheten. Yttrandet ska avges av minst två icke-finansiella tillsynsorgan och riktas till

1) det icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för en koncerns moderföretag eller på vars territorium en ansvarig enhet har sitt säte,

2) Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism,

3) alla andra än i 1 och 2 punkten avsedda icke-finansiella tillsynsorgan.

Om det icke-finansiella tillsynsorgan som avses i 4 mom. 1 punkten är ett självreglerande organ, ska yttrandet också avges till den myndighet som ansvarar för att utöva tillsyn över det självreglerande organet i enlighet med 51 §.

Om det icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för en koncerns moderföretag eller på vars territorium en ansvarig enhet har sitt säte efter det att ett yttrande enligt 4 mom. avgetts fortfarande anser att det inte är nödvändigt att inrätta ett kollegium, kan de andra icke-finansiella tillsynsorganen inrätta kollegiet, förutsatt att det består av minst två medlemmar. I dessa fall ska dessa icke-finansiella tillsynsorgan besluta vem av dem som är det tillsynsorgan som ansvarar för kollegiet. Det icke-finansiella tillsynsorgan som ansvarar för en koncerns moderföretag eller på vars territorium en ansvarig enhet har sitt säte ska informeras om kollegiets verksamhet och det ska när som helst kunna ansluta sig till kollegiet.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 45 § 5 mom. 1 punkten ska icke-finansiella tillsynsorgan identifiera alla de ansvariga enheter i den icke-finansiella sektorn som har sitt säte i deras medlemsstat och som har driftställen i andra medlemsstater eller tredjeländer.

Om en koncern i den icke-finansiella sektorn omfattar kreditinstitut eller finansiellt institut men deras närvaro i koncernen inte uppfyller kravet för antalet driftställen för inrättande av ett tillsynskollegium i den finansiella sektorn enligt 45 § 1 mom., ska det tillsynsorgan som inrättar kollegiet bjuda in de finansiella tillsynsorganen för dessa kreditinstitut eller finansiella institut att delta i kollegiet.

Om kollegiet inrättas med avseende på sådana ansvariga enheter som avses i artikel 3.3 a och b i penningtvättsförordningen eller grupper av sådana, ska det skriftliga avtal som avses i 45 § 6 mom. också inbegripa förfaranden för att säkerställa att ingen information som samlas in i samband med verksamhet enlighet med artikel 21.2 i den förordningen delas, såvida inte andra stycket i artikel 21.2 i den punkten är tillämpligt.

49 §

Samarbete med tillsynsorgan i tredjeländer

Ett tillsynsorgan kan ingå samarbetsavtal för samarbete och utbyte av sekretessbelagd information med sina motsvarigheter i tredjeländer. Sådana samarbetsavtal ska vara i överensstämmelse med tillämpliga dataskyddsbestämmelser och ingås på ömsesidig grund och omfattas av en garanti om krav i fråga om tystnadsplikt som är åtminstone likvärdig med den som avses i 84 § 1 mom. Sekretessbelagd information som utbyts i enlighet med dessa samarbetsavtal ska endast användas för utförandet av dessa myndigheters tillsynsuppdrag.

Om den information som utbyts har sitt ursprung i en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har delat med sig av den och endast för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut.

Tillsynsorganet ska anmäla eventuella avtal som undertecknats enligt denna paragraf till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism inom en månad från undertecknandet.

50 §

Tillsynsåtgärder som gäller vissa ansvariga enheter och sådana ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand

Bestämmelserna i 2–5 mom. i denna paragraf tillämpas på sådana ansvariga enheter som faktiskt bedriver verksamhet i Finland, men som inte i sig betraktas som kreditinstitut eller finansiella institut och på sådana ansvariga enheter som utan att vara etablerade bedriver verksamhet via en mellanhand och över vilka tillsynsorgan utövar tillsyn i enlighet med 33 § 1 mom.

Om tillsynsorganet upptäcker överträdelser av krav ska det begära att den i 1 mom. avsedda ansvariga enheten rättar sig efter kraven samt informera hemmedlemsstatens tillsynsorgan om de överträdelser som upptäckts och om begäran om att uppfylla kraven.

Om den ansvariga enheten underlåter att vidta nödvändiga åtgärder, ska tillsynsorganet informera tillsynsorganet i hemmedlemsstaten om detta. Om tillsynsorganet är tillsynsorgan i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat ska det agera skyndsamt och vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att den berörda ansvariga enheten åtgärdar de överträdelser som upptäckts i värdmedlemsstaten. Tillsynsorganet ska då informera värdmedlemsstatens tillsynsorgan om alla åtgärder som vidtas i enlighet med detta moment.

Med avvikelse från det som föreskrivs i 3 mom. ska tillsynsorganet i den stat där den ansvariga enhet som avses i 1 mom. är etablerad, om den ansvariga enheten begår allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser som kräver omedelbart avhjälpande, på eget initiativ ålägga de påföljder som avses i 68 § för att komma till rätta med dessa överträdelser. Om iakttagandet av påföljderna kräver det får vite föreläggas i enlighet med 69 §. Dessa åtgärder ska vara tillfälliga och avbrytas när de upptäckta överträdelserna rättats till med bistånd från eller i samarbete med tillsynsorganen i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat. Tillsynsorganet ska informera tillsynsorganet i den ansvariga enhetens hemmedlemsstat omedelbart om allvarliga, upprepade eller systematiska överträdelser har upptäckts och om en påföljd har ålagts enligt detta moment, om inte påföljder åläggs i samarbete med hemmedlemsstatens tillsynsorgan.

Om hem- och värdmedlemsstaternas tillsynsorgan är oeniga om de åtgärder som ska vidtas med avseende på en ansvarig enhet får de hänskjuta ärendet till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och begära dess bistånd i enlighet med artiklarna 33 och 38 i Amla-förordningen.

6 kap.

Särskilda bestämmelser som gäller självreglerande organ

51 §

Tillsyn över advokatföreningen

Tillstånds- och tillsynsverket utövar tillsyn över advokatföreningen när den utför sina tillsynsuppdrag enligt denna lag. Tillstånds- och tillsynsverket ska åtminstone på följande sätt ansvara för att säkerställa att tillsynssystemet över advokatföreningen är adekvat och effektivt:

1) verifiera att advokatföreningen har de befogenheter som anges i 29 § 3 mom., tillräckliga ekonomiska, tekniska och personella resurser samt en personal med integritet och kompetens och hög yrkesmässig standard,

2) utfärda riktlinjer gällande utförandet av de uppdrag som anges i 29 § 1 mom.,

3) säkerställa att advokatföreningen utför sina uppdrag på ett adekvat och effektivt sätt,

4) granska de undantag som godkänns av advokatföreningen från skyldigheten att upprätta en enskilt dokumenterad riskbedömning enligt 29 § 2 mom. 2 punkten,

5) regelbundet informera advokatföreningen om varje aktivitet som planeras eller uppdrag som utförs av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och

som är relevant för utförandet av tillsynsuppdrag, särskilt planeringen av inbördes utvärderingar i enlighet med artikel 35 i Amla-förordningen.

Tillstånds- och tillsynsverket har i sitt tillsynsuppdrag befogenheter att

1) kräva att advokatföreningen lämnar samtliga uppgifter som är relevanta för övervakning av efterlevnaden och för utförande av kontroller,

2) utfärda instruktioner till advokatföreningen i syfte att avhjälpa en brist i utförandet av dess uppdrag enligt 29 § eller i iakttagandet av kraven i 3 mom. i den paragrafen, eller för att förhindra sådana brister.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. 1 punkten har Tillstånds- och tillsynsverket inte rätt till sådana uppgifter som samlats in av advokatföreningens tillsynsobjekt i samband med att de utreder sin klients rättsliga ställning enligt villkoren i artikel 21.2 i penningtvättsförordningen eller försvarar eller företräder denne i eller rörande rättsliga förfaranden. Detta inbegriper också tillhandahållande av rådgivning om att inleda eller undvika rättsliga förfaranden. Tillstånds- och tillsynsverket har inte rätt till dessa uppgifter, oavsett om de fås eller inhämtas före, under eller efter de rättsliga förfarandena. Tillstånds- och tillsynsverket ska iaktta sekretessplikten enligt 22 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet när den behandlar uppgifter som omfattas av tystnadsplikten enligt lagen om advokater.

När Tillstånds- och tillsynsverket utfärdar instruktioner till advokatföreningen i enlighet med 2 mom. 2 punkten ska verket ta hänsyn till all relevant vägledning som verket självt tillhandahållit eller som tillhandahållits av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

52 §

Tillstånds- och tillsynsverkets åtgärder vid tillsynen över advokatföreningen

Tillstånds- och tillsynsverket får inte utsättas för otillbörlig påverkan när det utövar tillsyn över advokatföreningen. Tillstånds- och tillsynsverket ska ha förfaranden för att förebygga och hantera intressekonflikter.

Tillstånds- och tillsynsverket ska med nödvändig skyndsamhet, direkt eller via centralen för utredning av penningtvätt, informera de myndigheter som har behörighet att utreda och väcka åtal för brottslig verksamhet om eventuella överträdelser som omfattas av straffrättsliga påföljder och som det upptäckt under utförandet av sina uppdrag i anslutning till tillsynen över advokatföreningen.

Tillstånds- och tillsynsverket ska offentliggöra en årsrapport om tillsynen över advokatföreningen. Närmare bestämmelser om årsrapportens innehåll utfärdas genom förordning av finansministeriet. Årsrapporten ska göras tillgänglig på Tillstånds- och tillsynsverkets webbplats och lämnas in till kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

7 kap.

Registret för övervakning av penningtvätt

53 §

Tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på sådana ansvariga enheter enligt 28 § 5 mom. som inte är auktoriserade tillsynsobjekt eller skyldiga att låta registrera sig i ett annat register som förs av tillsynsmyndigheten än det register som avses i detta kapitel.

54 §

Personuppgiftsansvarig och användningsändamål för registret för övervakning av penningtvätt

Tillstånds- och tillsynsverket för ett register över ansvariga enheter enligt 53 § i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism (*registret för övervakning av penningtvätt*).

Användningsändamålet för registret för övervakning av penningtvätt är att övervaka åtgärder för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

55 §

Ansökan om införande i registret och förutsättningar för registrering

En ansvarig enhet enligt 53 § ska inom 14 dagar från det att den ansvariga enheten börjar omfattas av tillämpningsområdet för denna lag göra en ansökan om att införas i registret för övervakning av penningtvätt.

Tillstånds- och tillsynsverket ska registrera en sökande, om denne

1) har rätt att bedriva näring i Finland,
2) inte har meddelats näringsförbud,
3) lämnar uppgifter enligt 56 §,
4) är tillförlitlig på det sätt som avses i 57 §.

Sökanden ska i sin ansökan uppge den näringsverksamhet som bedrivs och som ligger till grund för sökandens rapporteringsskyldighet.

56 §

Uppgifter som ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt samt anmälan om ändringar

Följande uppgifter ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt:

1) en enskild näringsidkares fullständiga namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid och medborgarskap samt firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning, datum för registreringen och besöksadress för varje driftställe där verksamhet bedrivs,
2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning, datum för registreringen och besöksadress för varje driftställe där verksamhet bedrivs,
3) en ansvarig enhets näringsverksamhet enligt 55 § 3 mom.,
4) fullständigt namn, personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid och medborgarskap och ställning hos den registrerade för den person vars tillförlitlighet har kontrollerats med stöd av 57 §,
5) administrativa påföljder enligt 8 kap. som har påförts enskilda näringsidkare och juridiska personer samt uppmaningar och förbud som har förenats med vite enligt 69 §, och
6) skälet till avförande ur registret och när detta har skett.

En ansvarig enhet ska utan dröjsmål underrätta Tillstånds- och tillsynsverket om förändringar i de uppgifter som avses i 1 mom.

De uppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten ska avföras ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden påfördes.

57 §

Tillförlitlighet

En ansvarig enhet som avses i 53 § anses inte vara tillförlitlig, om denne

1) genom en lagakraftvunnen dom under fem år före ansökan om registrering har dömts till fängelsestraff eller under tre år före ansökan om registrering har dömts till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att denne är uppenbart olämplig att bedriva näringsverksamhet som ska registreras i registret för övervakning av penningtvätt, eller

2) annars än på ett i 1 punkten avsett sätt genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig att bedriva näringsverksamhet som ska registreras i registret för övervakning av penningtvätt, eller

3) under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat skötseln av sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut, eller

4) enligt utmätning eller någon annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder.

Om den ansvariga enheten är en juridisk person, gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen och även personer som direkt eller indirekt har mer än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt i en annan sammanslutning.

58 §

Genomförande av bedömning av tillförlitlighet

Tillstånds- och tillsynsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få uppgifter som är nödvändiga för kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare i ansvariga enheter enligt 32 § i denna lag, utredning av den tillförlitlighet som avses i 57 § i denna lag eller för avförande ur registret enligt 59 § i denna lag.

59 §

Avförande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt

Tillstånds- och tillsynsverket ska avföra en ansvarig enhet ur registret för övervakning av penningtvätt, om

1) den ansvariga enheten inte längre uppfyller registreringsvillkoren,

2) det i den ansvariga enhetens verksamhet har förekommit väsentliga överträdelser av denna lag eller av föreskrifter som Tillstånds- och tillsynsverket meddelat med stöd av denna lag, eller

3) den ansvariga enheten har upphört med sin verksamhet.

Tillstånds- och tillsynsverket ska innan den fattar ett beslut som grundar sig på 1 mom. 2 punkten sätta ut en skälig tid inom vilken den ansvariga enheten ska avhjälpa bristen.

Uppgifterna om registeranteckningar ska bevaras i fem år från utgången av det år då uppgiften har avförts ur registret.

60 §

Utlämnande av uppgifter ur registret för övervakning av penningtvätt

Var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter om företaget ur registret för övervakning av penningtvätt. Uppgifter om de ansvariga enheter som antecknats i registret kan också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.

Tillstånds- och tillsynsverket får lämna ut uppgifter om fysiska personers namn eller födelsetid i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göra dem allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskilda sökningar.

Tillstånds- och tillsynsverket får lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled ur sitt register för övervakning av penningtvätt endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som begär uppgifterna ger Tillstånds- och tillsynsverket en utredning om att uppgifterna skyddas på ett ändamålsenligt sätt.

61 §

Uppdatering av uppgifter via befolkningsdatasystemet, handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet

Tillstånds- och tillsynsverket har rätt att uppdatera sina uppgifter utifrån befolkningsdatasystemet och att kontrollera personuppgifterna för de personer som har anmälts för registrering, i syfte att konstatera uppgifternas riktighet.

Tillstånds- och tillsynsverket har rätt att uppdatera registret för övervakning av penningtvätt med uppgifter ur handelsregistret samt företags- och organisationsdatasystemet.

8 kap.

Administrativa påföljder

62 §

Allmänna bestämmelser

Tillsynsmyndigheten ska ålägga en ansvarig enhet effektiva, proportionella och avskräckande administrativa påföljder för försummelser eller överträdelser av skyldigheter som föreskrivs i följande kapitel eller artiklar i penningtvättsförordningen eller förordningen om betalningsuppgifter eller i paragrafer i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem:

1) kapitel II och III, artiklarna 62–64 och 66–68 i kapitel IV samt kapitel V–VIII i penningtvättsförordningen

2) kapitel II–V i förordningen om betalningsuppgifter

3) bevarande av identifieringsuppgifter för juridiska personer som avses i 26 § samt uppgifter för kundkännedom i fråga om en allmän intressebevakare,

4) tillämpande av åtgärder som anges i penningtvättsförordningen på gränsöverskridande korrespondentförbindelser inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enligt 27 §,

5) bidragande till inspektioner av lokaler och bostadsutrymmen enligt 30 §,

6) iakttagande av tillsynsmyndigheternas föreskrifter som avses i 31 §,

7) skyldigheten att ansök om införande i registret för övervakning av penningtvätt enligt 55 §, och

8) i 56 § avsedda uppgifter som ska föras in i registret för övervakning av penningtvätt samt anmälan om ändringar.

Administrativa påföljder som avses i detta kapitel är påföljdsavgift enligt 65 §, ordningsavgift enligt 66 § samt övriga administrativa påföljder enligt 68 §.

Vid Patent- och registerstyrelsen åläggs administrativa påföljder av revisionsnämnden.

Om i 1 mom. avsedda skyldigheter har försummats eller överträtts i fråga om juridiska personer, kan tillsynsmyndigheten ålägga inte bara den juridiska personen utan också den högsta ledningen och andra fysiska personer hos den ansvariga enheten som bär ansvar för överträdelsen administrativa påföljder. En förutsättning för att personen ska kunna påföras påföljdsavgift är att personen på ett betydande sätt har bidragit till gärningen eller försummelsen.

Tillsynsorganet kan hålla en juridisk person som den övervakar ansvarig för sådan försummelse eller överträdelse av skyldigheter som avses i 1 mom. som begås på dess vägnar eller till dess förmån av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organ och som har en ledande ställning inom den juridiska personen på grundval av en befogenhet att företräda den juridiska personen, fatta beslut på den juridiska personens vägnar eller utöva bestämmande inflytande över den juridiska personen. Tillsynsorganet kan hålla en juridisk person som den övervakar ansvarig också om en ovannämnd person har försummat sin tillsynsuppgift eller sitt utövande av bestämmande inflytande på ett sätt som har möjliggjort försummelse eller överträdelse av skyldigheter som avses i 1 mom. av en person som är underställd den juridiska personen, på den juridiska personens vägnar eller till den juridiska personens förmån.

När tillsynsmyndigheterna utövar sina befogenheter att ålägga administrativa påföljder ska de bedriva ett nära samarbete med andra myndigheter och samordna sin verksamhet när de behandlar gränsöverskridande fall.

63 §

Typen av och nivån på administrativa påföljder

När tillsynsmyndigheten fastställer typen av och nivån på administrativa påföljder enligt detta kapitel ska den ta hänsyn till alla relevanta omständigheter som omfattar:

1) försummelsens eller överträdelsens allvarlighetsgrad och varaktighet,

2) antalet gånger samma försummelse eller överträdelse upprepades,

3) graden av ansvar hos den ansvariga fysiska eller juridiska personen,

4) den finansiella ställningen för den ansvariga fysiska eller juridiska personen, även mot bakgrund av den totala omsättningen eller årsinkomsten,

5) den vinst som den ansvariga fysiska eller juridiska personen har erhållit genom försummelsen eller överträdelsen, i den mån den kan fastställas,

6) förluster för tredje parter som försummelsen eller överträdelsen vållat, i den mån dessa kan fastställas,

7) den vilja att samarbeta med den behöriga myndigheten som den ansvariga fysiska eller juridiska personen visar,

8) tidigare försummelser och överträdelser som begåtts av den ansvariga fysiska eller juridiska personen.

64 §

Framställning från advokatföreningen om administrativ påföljd

Ärenden som gäller åläggande av administrativa påföljder för i 28 § 3 mom. avsedda tillsynsobjekt inleds vid Tillstånds- och tillsynsverket på framställning av advokatföreningen. Advokatföreningen ska medan undersökning pågår samarbeta med Tillstånds- och tillsynsverket innan en framställning görs.

Advokatföreningens framställning om åläggande av en administrativ påföljd ska vara skriftlig. Av framställningen ska framgå

1) den persons namn, hemort och adress som yrkandet avser,

2) yrkandet och dess grunder, och

3) de fakta och handlingar som advokatföreningen åberopar.

Advokatföreningen ska trots sekretessbestämmelserna på begäran av Tillstånds- och tillsynsverket ge verket ytterligare information som är nödvändig för att behandla och avgöra ärendet. Tillstånds- och tillsynsverket ska iaktta sekretessplikten enligt 22 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet om det behandlar uppgifter som omfattas av tystnadsplikt enligt lagen om advokater.

Tillstånds- och tillsynsverket får trots sekretessbestämmelserna ge advokatföreningen information om behandlingen av den administrativa påföljden och om beslutet.

65 §

Påföljdsavgift

Tillsynsmyndigheten ska påföra en ansvarig enhet en påföljdsavgift för allvarliga, upprepade eller systematiska försummelser och överträdelser, oavsett om de begåtts uppsåtligen eller genom vårdslöshet, av i 62 § 1 mom. avsedda skyldigheter.

Vid försummelser och överträdelser som avses i 62 § 1 mom. kan det påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två gånger den vinst som har erhållits genom överträdelsen om det går att fastställa denna vinst, eller högst 1 000 000 euro, beroende på vad som är högst.

Om den berörda ansvariga enheten är ett kreditinstitut eller finansiellt institut kan med avvikelse från 2 mom. påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två gånger den vinst som har erhållits genom överträdelsen om det går att fastställa denna vinst, eller som

1) om det rör sig om en juridisk person, uppgår till högst 10 000 000 euro, eller tio procent av den totala årsomsättningen enligt det senaste tillgängliga redovisning som godkänts av ledningsorganet, beroende på vilket av dessa belopp som är störst,

2) om det rör sig om en fysisk person, uppgår till högst 5 000 000 euro, beroende på vilket av dessa belopp som är störst.

Om en i 3 mom. 1 punkten avsedd ansvarig enhet är ett moderföretag eller är dotterföretag till ett sådant moderföretag som är skyldigt att upprätta en koncernredovisning i enlighet med artikel 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG, ska den relevanta totala årsomsättningen vara den totala årsomsättningen eller motsvarande typ av inkomst enligt relevanta redovisningsregler i den senast tillgängliga koncernredovisning som godkänts av företagsledningen för det yttersta moderföretaget. Om kreditinstitutet eller det finansiella institutet nyligen har inlett sin verksamhet och något bokslut inte finns att tillgå, ska omsättningen uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

När beloppet av påföljdsavgiften fastställs ska tillsynsmyndigheten beakta den ansvariga enhetens förmåga att betala påföljdsavgiften och vid behov samråda med Finansinspektionen, som ansvarar för efterlevnaden av kapitaltäckningsreglerna, eller med en utländsk myndighet, om den ekonomiska påföljden kan påverka efterlevnaden av kapitaltäckningsreglerna.

Tillsynsmyndigheten kan inte påföra en fysisk person påföljdsavgift för en gärning eller försummelse som enligt lag är straffbar. Med hänsyn till gärningens eller försummelsens menlighet, gärningsmannens skuld sådan den framgår av gärningen eller försummelsen, den vinning som fåtts och övriga omständigheter i anslutning till gärningen eller försummelsen som helhet betraktad kan tillsynsmyndigheten dock påföra påföljdsavgift och avstå från att anmäla överträdelsen av skyldigheten till förundersökningsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten kan även påföra en sådan näringsidkare påföljdsavgift som till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang har övertagit den näringsverksamhet inom vilken försummelsen eller överträdelsen skett.

Bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter.

66 §

Ordningsavgift

Tillsynsmyndigheten ska påföra en ordningsavgift, om ansvariga enheter inte har rättat sig efter i 68 § avsedda administrativa påföljder som ålagts dem eller för sådana i 62 § 1 mom. avsedda försummelser och överträdelser som inte är allvarliga, upprepade eller systematiska. Ordningsavgift kan påföras, om ärendet betraktat som en helhet inte ger anledning till strängare åtgärder. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 1 000 och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro.

Tillsynsmyndigheten kan inte påföra en fysisk person ordningsavgift för en gärning eller försummelse som enligt lag är straffbar. Med hänsyn till gärningens eller försummelsens menlighet, gärningsmannens skuld sådan den framgår av gärningen eller försummelsen, den vinning som fåtts och övriga omständigheter i anslutning till gärningen eller försummelsen som helhet betraktad kan tillsynsmyndigheten dock påföra ordningsavgift och avstå från att anmäla ärendet till förundersökningsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten kan även påföra en sådan näringsidkare ordningsavgift som till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang har övertagit den näringsverksamhet inom vilken försummelsen eller överträdelsen skett.

Bestämmelser om verkställigheten av en ordningsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter.

67 §

Avstående från påförande av påföljdsavgift och ordningsavgift

Tillsynsmyndigheten kan avstå från att påföra en ordningsavgift för försummelser eller överträdelser, om

1) den ansvariga enheten självmant har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att ha upptäckt försummelsen eller överträdelsen och utan dröjsmål har anmält försummelsen eller överträdelsen till den behöriga tillsynsmyndigheten,

2) försummelsen eller överträdelsen ska anses vara obetydlig, eller

3) det annars måste anses vara uppenbart oskäligt att påföra ordningsavgift.

Tillsynsmyndigheten kan avstå från att påföra en juridisk eller fysisk person påföljdsavgift eller skjuta upp påförandet, om tillsynsmyndigheten vidtar någon annan sådan tillsynsåtgärd som föreskrivs i lag.

En påföljdsavgift eller ordningsavgift kan inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som är anhängigt vid en domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom.

Tillsynsmyndigheten får inte påföra ordningsavgift, om beslutet inte har fattats inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse, inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.

Tillsynsmyndigheten får inte påföra påföljdsavgift, om beslutet inte har fattats inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse, inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.

68 §

Övriga administrativa påföljder

Tillsynsmyndigheten får ålägga sådana påföljder som föreskrivs i 2 mom., om det upptäcker

1) försummelser eller överträdelser av i 62 § 1 mom. avsedda skyldigheter, antingen i kombination med påförande av i 65 § 1 mom. avsedda påföljdsavgifter för allvarliga, upprepade och systematiska försummelser eller överträdelser eller utan sådana avgifter,

2) brister i en ansvarig enhets interna riktlinjer, förfaranden och tillsynsåtgärder som sannolikt kommer att leda till försummelser eller överträdelser av i 62 § 1 mom. avsedda skyldigheter, och administrativa påföljder kan förhindra att dessa försummelser eller överträdelser inträffar eller minska risken för dem,

3) att en ansvarig enhet har interna riktlinjer, förfaranden och tillsynsåtgärder som inte står i proportion till de risker för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism som enheten exponeras för.

Tillsynsmyndigheten kan i de situationer som avses i 1 mom.

1) utfärda rekommendationer,

2) kräva efterlevnad från ansvariga enheter och kräva att de genomför specifika korrigerande åtgärder,

3) ge en offentlig varning där den fysiska eller juridiska personen liksom försummelsens eller överträdelsens karaktär anges,

4) utfärda ett föreläggande där det krävs att den fysiska eller juridiska personen upphör med försummelsen eller överträdelsen och inte upprepar detta beteende,

5) begränsa den ekonomiska verksamheten, driften eller nätverket hos de institut som bildar den ansvariga enheten, eller kräva avyttring av verksamheter,

6) återkalla eller tillfälligt upphäva auktorisering, om den ansvariga enheten ska ha auktorisation eller avföra den ansvariga enheten ur registret,

7) kräva ändringar i den ansvariga enhetens ledningsstruktur,

8) kräva att data eller information som behövs för fullgörandet av dess uppdrag enligt 5 kap. tillhandahålls utan dröjsmål, kräva att handlingar inlämnas eller införa krav på ytterligare eller mer frekvent rapportering,

9) kräva förstärkning av interna riktlinjer, förfaranden och tillsynsåtgärder,

10) kräva att den ansvariga enheten tillämpar de rutiner eller krav som tillsynsorganet ställt när det gäller kategorier av eller enskilda klienter, transaktioner, aktiviteter eller distributionskanaler med hög risk,

11) kräva genomförande av de åtgärder för att minska den inneboende risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism i den ansvariga enhetens aktiviteter och produkter som tillsynsmyndigheten ställt,

12) påföra ett tillfälligt förbud för personer med ledningsansvar inom en ansvarig enhet eller andra fysiska personer som har hållits ansvariga för överträdelsen att utöva ledningsfunktioner inom ansvariga enheter.

Tillsynsmyndigheterna kan vid behov fastställa bindande tidsfrister för genomförandet av de administrativa påföljder som avses i 2 mom. Tillsynsmyndigheterna ska följa upp och bedöma hur de ansvariga enheterna genomför de åtgärder som begärts.

69 §

Vite

Om en ansvarig enhet inte rättar sig efter en administrativ påföljd som en tillsynsmyndighet ålagt med stöd av 68 § 2 mom. 2, 4, 5 eller 7 punkten inom de tillämpliga tidsfristerna, kan

tillsynsmyndigheten förena iakttagandet av det berörda beslutet gällande påföljden med effektiva och proportionella viten.

Vite kan föreläggas till dess att den ansvariga enheten eller personen rättar sig efter det beslutet som gäller denne. I fråga om juridiska personer får vitesbeloppet uppgå till högst tre procent av den juridiska personens genomsnittliga dagliga omsättning under det föregående räkenskapsåret och i fråga om fysiska personer till högst två procent av personens genomsnittliga dagsinkomst under det föregående kalenderåret.

Vite får föreläggas för en period av högst sex månader efter tillsynsorganets beslut. Om den ansvariga enheten vid utgången av denna period ännu inte har iakttagit beslutet, kan tillsynsorganet förelägga ett nytt vite för en period av högst sex månader.

Beslut om föreläggande av vite kan fattas från och med den dag då det beslut som avses i 1 mom. börjar tillämpas.

Till övriga än i 1–4 mom. avsedda delar finns bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite i viteslagen (1113/1990).

70 §

Offentliggörande av administrativa påföljder och av vite

Tillsynsmyndigheten ska på sin webbplats offentliggöra ett beslut som gäller åläggande av en administrativ påföljd eller föreläggande av vite. Tillstånds- och tillsynsverket ska offentliggöra sina beslut om åläggande av administrativa påföljder eller föreläggande av vite som det meddelat på framställning av advokatföreningen. Den information som offentliggörs får inte innehålla uppgifter om en advokats klienter eller andra uppgifter som de facto avslöjar en klients identitet.

Tillsynsmyndigheten ska offentliggöra det beslut som avses i 1 mom. omedelbart efter det att de personer som bär ansvar för försummelsen eller överträdelsen har underrättats om beslutet. Om offentliggörandet avser ett beslut i vilket ändring söks, ska tillsynsorganen omedelbart på sin webbplats också offentliggöra sådan information och eventuell senare information om ändringssökande och resultatet av ändringssökandet. Alla beslut om upphävande av ett tidigare beslut om åläggande av en administrativ påföljd ska också offentliggöras.

Offentliggörandet ska åtminstone innehålla information om vilken typ och art av försummelse eller överträdelse det rör sig om och om identiteten för de personer som är ansvariga samt om beloppet av den administrativa påföljden och vitet.

Om tillsynsmyndigheten anser att ett offentliggörande av identiteten på de personer som är ansvariga för försummelsen eller överträdelsen eller av personuppgifterna för sådana personer är oproportionellt mot bakgrund av en bedömning i det enskilda fallet, eller om offentliggörandet äventyrar finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, ska tillsynsmyndigheten

1) skjuta upp offentliggörandet av beslutet tills det inte längre finns någon anledning att inte offentliggöra det,

2) offentliggöra beslutet på anonym grund på ett sätt som säkerställer ett effektivt skydd av de berörda personuppgifterna och som gör det möjligt att skjuta upp offentliggörandet av de relevanta uppgifterna under en rimlig period, om det förutses att anledningen till att offentliggörandet ska ske på anonym grund kommer att upphöra under denna period,

3) över huvud taget inte offentliggöra beslutet, om de alternativ som anges i 1 och 2 punkten inte anses tillräckliga för att säkerställa att finansmarknadens stabilitet inte äventyras eller att offentliggörandet av beslutet är proportionellt vad gäller administrativa påföljder för försummelser och överträdelser som bedöms vara mindre betydelsefulla.

Alla offentliggöranden som görs i enlighet med denna paragraf ska finnas tillgängliga på tillsynsmyndighetens webbplatser i fem år efter offentliggörandet. Personuppgifter i offentliggörandet ska dock i enlighet med tillämpliga regler om dataskydd endast få finnas på

tillsynsmyndighetens webbplats under den period som behövs, och i varje fall inte längre än fem år.

71 §

Utbyte av upplysningar om administrativa påföljder

Tillsynsmyndigheten ska informera Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om alla administrativa påföljder som ålagts i enlighet med detta kapitel samt om eventuella överklaganden av dessa och om resultaten av sådana överklaganden.

9 kap.

Rapportering av överträdelser

72 §

Rapportering av överträdelser och skydd för rapporterande personer

På rapportering av överträdelser av penningtvättsförordningen, förordningen om betalningsuppgifter och denna lag samt på skydd av de personer som rapporterar sådana överträdelser och de personer som berörs av dessa rapporter tillämpas lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (1171/2022).

Tillsynsmyndigheterna kan inrätta externa rapporteringskanaler och följa upp rapporter när det gäller de krav som ska tillämpas på ansvariga enheter.

Tillstånds- och tillsynsverket är i sin uppgift enligt 51 § behörigt att inrätta externa rapporteringskanaler och att följa upp rapporterna från advokatföreningen och dess personal när det gäller krav som ska tillämpas vid genomförandet av advokatföreningens tillsynsuppgifter.

73 §

Rapportering till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Tillsynsmyndigheterna i den icke-finansiella sektorn ska årligen till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism rapportera:

1) antalet mottagna rapporter som avses i 72 § 1 mom. och andelen rapporter som har följts upp eller håller på att följas upp, information om huruvida uppföljningen har avslutats eller fortfarande pågår, och information om de rapporter som har avvisats,

2) de typer av oegentligheter som rapporterats,

3) en beskrivning av de åtgärder som tillsynsorganet vidtagit och, i fråga om i 1 punkten avsedda rapporter där behandlingen fortfarande pågår, de åtgärder som tillsynsorganet avser att vidta,

4) i fråga om 1 punkten avsedda rapporter som har avvisats, skälen till att de har avvisats.

De årliga rapporter som avses i 1 mom. får inte innehålla någon information om de rapporterande personernas identitet eller yrke eller någon annan information som skulle kunna leda till att de identifieras.

10 kap.

Samarbete och utbyte av sekretessbelagd information

74 §

Lämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare till en myndighet i en annan stat

Patent- och registerstyrelsen och andra behöriga myndigheter som har rätt att få information om verkliga förmånstagare ska på begäran i god tid och avgiftsfritt lämna behöriga myndigheter i andra medlemsstater eller tredjeländer som är motparter de uppgifter om verkliga förmånstagare som inhämtats i enlighet med kapitel IV i penningtvättsförordningen och denna lag.

75 §

Iakttagande av begäranden om bistånd

Behöriga myndigheter får inte avslå en begäran om bistånd av en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen på den grunden att

1) begäran även bedöms omfatta skattefrågor,

2) lagstiftningen kräver att ansvariga enheter ska bevara tystnadsplikt eller konfidentialitet, utom i de fall när de relevanta uppgifter som begärs är skyddade av konfidentialitet vid juridisk rådgivning eller annan tystnadsplikt på det sätt som anges i artikel 70.2 i penningtvättsförordningen,

3) en utredning, en undersökning eller ett förfarande eller en analys av centralen för utredning av penningtvätt pågår, såvida inte biståndet skulle hindra utredningen, undersökningen, förfarandet eller analysen,

4) den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen till sin karaktär eller ställning skiljer sig från den anmodade behöriga myndigheten.

En behörig myndighet får vägra samarbeta med en tillsynsmyndighet och andra aktörer i en annan medlemsstat i Europeiska unionen endast om

1) samarbetet skulle äventyra Finlands självbestämmanderätt, säkerhet eller allmänna ordning,

2) begäran om samarbete gäller en part i en rättegång om det ärende som begäran avser och rättegången eller det administrativa förfarandet redan har inletts i Finland,

3) det i Finland har getts ett lagakraftvunnet beslut som gäller den person och den gärning som samarbetsbegäran avser.

76 §

Tillhandahållande av en förteckning över behöriga myndigheter

Finansministeriet ska lämna kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

1) en förteckning över de tillsynsorgan som övervakar att de ansvariga enheterna iakttar penningtvättsförordningen, samt uppgifter om Tillstånds- och tillsynsverket, som övervakar självregleringsorganet,

2) kontaktuppgifter till centralen för utredning av penningtvätt,

3) en förteckning över de behöriga nationella myndigheterna.

Bestämmelser om detaljerna för de kontaktuppgifter som ska lämnas till kommissionen och till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Finansministeriet ska lämna kommissionen och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism uppdateringar av de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten så snart något ändras i dem.

Myndigheterna i det register som upprätthålls av Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska inom ramen för sina befogenheter fungera som kontaktpunkt för behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen.

77 §

Samarbete med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Tillsynsmyndigheterna, advokatföreningen och centralen för utredning av penningtvätt ska samarbeta med Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och tillhandahålla den all den information som den behöver för att fullgöra sitt uppdrag enligt penningtvättsförordningen och Amla-förordningen.

Centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsorganen ska fungera som kontaktpunkter för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

78 §

Nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Finansministeriet och inrikesministeriet tillsätter en nationell myndighetssamarbetsgrupp för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, som har till uppgift att

1) nationellt utveckla och effektivisera förhindrandet av penningtvätt och finansieringen av terrorism

a) genom att förbättra informationsgången mellan tillsynsorgan, operativa myndigheter och åklagarmyndigheter,

b) genom att intensifiera samarbetet mellan myndigheter och ansvariga enheter,

c) genom att förenhetliga verksamhetsmodellerna för tillsynen,

d) genom att följa den statistik som avses i 6 §,

e) genom att ta initiativ till utveckling av lagstiftningen,

f) genom att samordna de nationella riktlinjerna och det nationella utvecklandet och genomförandet av åtgärder,

2) utreda utmaningar i informationsutbytet mellan myndigheter, tillsynsorgan och ansvariga enheter och hitta alternativa lösningar för att förbättra informationsutbytet,

3) följa utarbetandet av den nationella riskbedömningen och godkänna ett ändamålsenligt sätt att genomföra riskbedömningen och metoder som kan användas i riskbedömningsarbetet.

4) följa genomförandet av handlingsplanerna för de nationella riskbedömningarna i fråga om penningtvätt och finansiering av terrorism.

79 §

Myndighetssamarbetsgruppens sammansättning

Till medlemmar i den nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism kan kallas tillsynsorgan samt andra myndigheter. Ordförande för myndighetssamarbetsgruppen är finansministeriet och inrikesministeriet.

Samarbetsgruppen kan också sammanträda i de sammansättningar som anges i beslutet om tillsättande av gruppen.

80 §

Samarbete som rör kreditinstitut eller finansiella institut

De finansiella tillsynsorganen och centralen för utredning av penningtvätt ska bedriva ett nära samarbete inom ramen för sina respektive befogenheter och ge varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Sådant samarbete och informationsutbyte får inte inkräkta på pågående utredningar, analyser av centralen för utredning av penningtvätt, undersökningar eller förfaranden som genomförs i enlighet med straffrätt och förvaltningsrätt och det får inte påverka de krav i fråga om tystnadsplikt som avses i 84 § 1 mom.

Om Finansinspektionen identifierar sådana svagheter i ett kreditinstituts interna kontrollsystem för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och i kreditinstitutets tillämpning av villkoren enligt penningtvättsförordningen som väsentligt ökar de risker som institutet utsätts eller kan utsättas för, ska Finansinspektionen omedelbart underrätta Europeiska bankmyndigheten och den myndighet eller det organ som utövar tillsyn över kreditinstitutet i enlighet med kreditinstitutsdirektivet samt Europeiska centralbanken, om detta. I händelse av potentiellt ökad risk får Finansinspektionen samarbeta och utbyta information med de myndigheter som utövar tillsyn över institutet i enlighet med kreditinstitutsdirektivet, och de ska utarbeta en gemensam bedömning som Finansinspektionen ska meddela till Europeiska bankmyndigheten, om Finansinspektionen har gett Europeiska bankmyndigheten en tidigare underrättelse om ökad risk. Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska hållas underrättad om alla sådana meddelanden.

De finansiella tillsynsorganen ska årligen underrätta Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism om sitt samarbete enligt denna paragraf och 81 § med andra myndigheter. Underrättelsen ska även innehålla uppgift om huruvida centralen för utredning av penningtvätt deltagit i detta samarbete.

81 §

Finansinspektionens samarbete med resolutions- och insättningsgarantimyndigheter

Finansinspektionen ska samarbeta med resolutionsmyndigheter enligt i artikel 2.1.18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 eller med utsedda myndigheter enligt artikel 2.1.18 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU om insättningsgarantisystem.

Finansinspektionen ska underrätta de i 1 mom. avsedda myndigheterna om det vid utövandet av sina tillsynsuppgifter i samband med förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism identifierar något av följande:

1) en ökad sannolikhet för att insatta medel blir otillgängliga,

2) en risk för att ett kreditinstitut eller finansiellt institut anses vara oförmöget eller sannolikt oförmöget att fortsätta sin verksamhet på det sätt som avses i 4 kap. 1 § 2 mom. i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014).

Om det finns en ökad sannolikhet för att insatta medel blir otillgängliga eller en risk för att ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut anses vara oförmöget eller sannolikt oförmöget att fortsätta sin verksamhet, ska Finansinspektionen på begäran av de myndigheter som avses i 1 mom. underrätta dessa myndigheter om alla transaktioner, konton eller affärsförbindelser som hanteras av det berörda kreditinstitutet eller finansiella institutet och som centralen för utredning av penningtvätt tillfälligt har avbrutit i enlighet med vad som föreskrivs i 6 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Verket för finansiell stabilitet har rätt att begära dessa uppgifter också utifrån sina egna observationer, oberoende av om tillsynsorganet har gjort en anmälan enligt 2 mom. eller inte.

82 §

Samarbete som rör revisorer

Patent- och registerstyrelsen och centralen för utredning av penningtvätt ska bedriva ett nära samarbete inom ramen för sina respektive befogenheter och ge varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag.

Patent- och registerstyrelsen och centralen för utredning av penningtvätt får använda sådan i 1 mom. avsedd sekretessbelagd information som de erhållit endast för att fullgöra sina uppdrag enligt artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG eller enligt artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG, och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till fullgörandet av dessa uppdrag.

83 §

Samarbete med de myndigheter som ansvarar för genomförandet av riktade ekonomiska påföljder

Tillsynsorganen, centralen för utredning av penningtvätt och de myndigheter som ansvarar för genomförandet av riktade ekonomiska påföljder ska bedriva ett nära samarbete med varandra inom ramen för sina befogenheter och ge varandra uppgifter som är relevanta för att de ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag.

De myndigheter som avses i 1 mom. får använda sådan i 1 mom. avsedd sekretessbelagd information som de erhållit endast för att fullgöra sina uppdrag enligt denna lag eller andra EU-rättsakter och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till fullgörandet av dessa uppdrag.

84 §

Krav i fråga om tystnadsplikt

Alla personer som arbetar eller har arbetat för tillsynsorgan eller varit verksamma som revisorer och experter för tillsynsorgans eller myndigheters räkning ska omfattas av tystnadsplikt. Sekretessbelagd information som ovannämnda personer erhåller vid fullgörandet av sina uppdrag enligt denna lag får lämnas ut endast i sammandrag eller i aggregerad form på ett sådant sätt att enskilda ansvariga enheter inte kan identifieras. Det som sägs ovan inverkar dock inte på fall som omfattas av utredning och lagföring av brott enligt Europeiska unionens lagstiftning eller nationell lagstiftning eller på upplysningar som lämnats till centralerna för utredning av penningtvätt i enlighet med 38 och 39 §.

Oberoende av bestämmelserna i 1 mom. är utbyte av information tillåtet mellan

1) de behöriga nationella tillsynsorganen, tillsynsorganen i olika medlemsstater, de myndigheter som övervakar de övriga medlemsstaternas självregleringsorgan och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism när den agerar som tillsynsorgan,

2) tillsynsorganen och centralerna för utredning av penningtvätt,

3) tillsynsorganen och de behöriga myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkterna c och d,

4) finansiella tillsynsorganen och de myndigheter inom en eller flera medlemsstater som ansvarar för tillsynen över kreditinstitut och finansiella institut i enlighet med Europeiska unionen rättsakter som rör tillsyn av kreditinstitut och finansiella institut samt, Europeiska centralbanken.

Vid tillämpningen av 2 mom. 4 punkten tillämpas på informationsutbytet de krav på tystnadsplikt som avses i 1 mom.

De som får sekretessbelagd information enligt 2 mom. får endast använda denna information

1) för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller EU-rättsakter som gäller förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, kapitaltäckningsreglering och tillsyn över kreditinstitut och finansiella institut,

2) vid överklagande av en myndighets eller advokatföreningens beslut,

3) vid domstolsförfaranden som har inletts med stöd av särskilda bestämmelser i EU-lagstiftning som antagits med stöd av bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller på området för kapitaltäckningsreglering och tillsyn över kreditinstitut och finansiella institut.

85 §

Utbyte av information mellan tillsynsorgan och med andra myndigheter

Med undantag för de fall som omfattas av artikel 70.2 i penningtvättsförordningen ska utbyte av information vara tillåtet mellan

1) tillsynsorganen och Tillstånds- och tillsynsverket när det fullgör sitt uppdrag enligt 51 §;

2) tillsynsorganen eller Tillstånds- och tillsynsverket när det fullgör sitt uppdrag enligt 51 § och tillsynsorganen i andra EU-medlemsstater och med de myndigheter som utövar tillsyn över självreglerande organ i enlighet med kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet,

3) tillsynsorganen och de myndigheter som har ansvar för tillsynen över finansmarknaden,

4) Patent- och registerstyrelsen som svarar för tillsynen över revisorer eller Tillstånds- och tillsynsverket när de fullgör sitt uppdrag enligt 51 § och de myndigheter i andra EU-medlemsstater som utövar tillsyn över självreglerande organ i enlighet med kapitel IV i sjätte penningtvättsdirektivet samt med de myndigheter som har behörighet att utöva tillsyn över lagstadgade revisorer och revisionsföretag i enlighet med artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsredovisning, årsbokslut och koncernredovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG och artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

De krav på tystnadsplikt som anges i 84 § 1 och 3 mom. får inte utgöra hinder för det utbyte av information som avses i 1 mom. Sekretessbelagd information som utbyts enligt 1 mom. får endast användas vid fullgörandet av de berörda myndigheternas skyldigheter och i samband med administrativa och rättsliga förfaranden med specifik koppling till utövandet av dessa funktioner. Den information som erhållits ska i samtliga fall omfattas av krav på tystnadsplikt som är åtminstone likvärdiga med dem som avses i 84 § 1 mom.

Kraven på tystnadsplikt i 84 § 1 och 3 mom. hindrar inte att viss information lämnas ut till andra nationella myndigheter som har ansvar för tillsynen över finansmarknaden eller till nationella myndigheter med specifikt ansvar för att förhindra eller utreda penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Sekretessbelagd information får då dock endast användas för fullgörande av de berörda myndigheternas lagstadgade uppgifter. Personer med tillgång till sådan information ska omfattas av krav på tystnadsplikt som är åtminstone likvärdiga med dem som avses i 84 § 1 mom.

Tillsynsorganen har trots sekretessbestämmelserna rätt att till Skatteförvaltningen lämna ut sådan information som de kommer över i samband med tillsynsuppdrag och som behövs för skötseln av uppgifter enligt 2 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010).

86 §

Utlämnande av uppgifter om ansvariga enheter till myndigheter som utövar tillsyn över myndigheter

Sådan information om ansvariga enheter som anknyter till tillsynen över efterlevnaden av penningtvättsförordningen och denna lag får lämnas ut till de behöriga myndigheter som har befogenheter att undersöka eller granska agerandet hos tillsynsorganen eller hos de myndigheter som ansvarar för lagstiftningen om sådan tillsyn, om:

1) informationen är absolut nödvändig för fullgörandet av myndighetens undersöknings- eller granskningsuppdrag,

2) på de personer som har tillgång till informationen tillämpas av sådana krav på tystnadsplikt som enligt nationell lagstiftning är åtminstone likvärdiga med de krav som anges i 84 § 1 mom.,

3) information som har sitt ursprung i en annan medlemsstat inte får lämnas ut utan uttryckligt medgivande från det tillsynsorgan som har lämnat ut den och informationen endast får lämnas ut för de ändamål för vilka det tillsynsorganet har medgett att den lämnas ut.

Information som avses i denna paragraf får även lämnas ut till sådana tillfälliga undersökningskommittéer som Europaparlamentet har tillsatt i enlighet med artikel 226 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 2 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens beslut om närmare föreskrifter för utövandet av Europaparlamentets undersökningsrätt (95/167/EG, Euratom, EKSG) om detta utlämnande är nödvändigt för kommittéernas verksamhet.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

87 §

Behandling av vissa kategorier av personuppgifter

I den utsträckning som det är nödvändigt för tillämpningen av denna lag får de behöriga myndigheterna behandla särskilda kategorier av personuppgifter som det hänvisas till i artikel 9.1 i allmänna dataskyddsförordningen och personuppgifter om fällande domar i brottmål samt överträdelser som avses i artikel 10 av den förordningen, förutsatt att lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter vidtas utöver följande skyddsåtgärder:

1) behandling av sådan information får ske endast från fall till fall av sådan personal vid den berörda behöriga myndigheten som har blivit särskilt utsedd och auktoriserad att utföra dessa uppgifter,

2) de behöriga myndigheternas personal ska hålla hög yrkesmässig standard när det gäller konfidentialitet och dataskydd samt ha stor integritet och rätt kompetens, även när det gäller etisk hantering av stora datamängder,

3) de behöriga myndigheternas tekniska och organisatoriska åtgärder ska ha införts för att säkerställa säkerheten för uppgifterna enligt höga tekniska standarder.

88 §

Överklagande

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Förvaltningsdomstolen ska när den behandlar ett besvärsärende ge advokatföreningen tillfälle att bli hörd med anledning av besvären och att vid behov lägga fram bevisning och annan utredning, om ärendet gäller en ansvarig enhet vars verksamhet övervakas av advokatföreningen enligt 28 § 3 mom.

Tillsynsmyndighetens beslut ska iakttas trots att det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat eller något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Bestämmelser om verkställbarheten av vite, ordningsavgift och påföljdsavgift finns i lagen om verkställighet av böter.

Finansinspektionens beslut får överklagas med iakttagande av vad som föreskrivs i 73 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

89 §

Tröskelvärdesbaserade rapporter

En ansvarig enhet kan rapportera tvivelaktiga transaktioner också när det är fråga om enskilda betalningar eller andra prestationer eller om flera separata sammanhängande betalningar eller prestationer, om de överskrider det högsta tröskelvärde som den ansvariga enheten själv anger.

Den som tillhandahåller en penningförmedlingstjänst enligt 1 § 2 mom. 5 punkten i lagen om betalningsinstitut (297/2010) ska dock rapportera varje enskild betalning eller prestation eller flera sammanhängande betalningar eller prestationer till ett värde av minst 1 000 euro.

90 §

Myndigheter med omsorgsplikt

Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen ska i sin verksamhet se till att uppmärksamhet riktas på förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och på att tvivelaktiga transaktioner som uppdagas i samband med att de sköter sina uppgifter anmäls till centralen för utredning av penningtvätt.

12 kap.

Ikraftträdande

91 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *den upphävda lagen*.

Bestämmelserna i 2 § 1 mom., 28 § 5 mom. och 32 § 2–5 mom. tillämpas på de ansvariga enheter som avses i artikel 3.2 led n och o i penningtvättsförordningen dock först från och med den 10 juli 2029.

92 §

Övergångsbestämmelser

På handläggningen av ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser i den upphävda lagen som gällde vid ikraftträdandet. De bestämmelser i den upphävda lagen som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på handläggningen av ärenden också när ändring söks i ett beslut i ett ärende på vilket de bestämmelser i den upphävda lagen som gällde vid ikraftträdandet tillämpas.

De bestämmelser om påföljdsansvar i den upphävda lagen som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på i 8 kap. avsedda försummelser, överträdelser eller oegentliga förfaranden som inträffat före ikraftträdandet. Om tillämpandet av den nya lagen leder till ett lindrigare slutresultat, ska detta beaktas när påföljden åläggs. Om en försummelse eller en överträdelse eller ett oegentligt förfarande har inletts före ikraftträdandet av denna lag och fortsätter vid ikraftträdandet, tillämpas i fråga om åläggande av påföljd bestämmelserna i denna lag.

En hänvisning till den upphävda lagen någon annanstans i lag avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) det inledande stycket i 2 § 1 mom., 2 § 1 mom. 2 och 6 punkten samt 2 § 4 mom., 3 § 5 och 9 mom., 4 och 5 § samt 6 § 1 och 4 mom.,

av dem 3 § 9 mom. sådant det lyder i lag 631/2019, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 377/2021 och 274/2025, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 377/2021 och 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag 434/2021, samt

fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 377/2021 och 815/2022, en ny 5 a-punkt och till paragrafen, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 377/2021 och 815/2022, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. och det ändrade 4 mom. blir 4 och 5 mom., och nya 6 mom. samt till lagen nya 2 a–2 d, 4 a, 4 b, 5 a, 6 a och 6 b § som följer:

2 §

Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter

Vid centralkriminalpolisen finns centralen för utredning av penningtvätt som är operativt självständig och oberoende och som har till uppgift att

— —

2) ta emot och analysera de rapporter som avses i artikel 69, 74 och 80.4 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen,* och som de ansvariga enheter som avses i 4 § 2 mom. 10 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) lämnar och all

annan information som dessa lämnar om penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism samt information som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005, nedan *förordningen om kontroller av kontanta medel*, samt att ta emot och analysera den information som de tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ovannämnda lag lämnar, och minst en gång om året ge återkoppling om effekterna av rapporterna och informationen,

— —

5 a) samarbeta och utbyta information med de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner,

6) föra statistik över

a) antalet rapporter om tvivelaktiga transaktioner som ansvariga enheter som avses i 4 § 2 mom. 10 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har lämnat och antalet avbrytanden av transaktioner som avses artikel 71 i penningtvättsförordningen och som de ansvariga enheterna har gjort

b) samt uppföljningen av dessa rapporter, den information om gränsöverskridande fysiska förflyttningar av kontanter som överlämnats till centralen för utredning av penningtvätt i enlighet med artikel 9 i förordningen om kontroller av kontanta medel samt uppföljningen av den inlämnade informationen,

c) antalet och procentandelen rapporter om tvivelaktiga transaktioner som leder till spridning av informationen till andra behöriga myndigheter, samt antalet och procentandelen rapporter som leder till vidare utredning, när så är tillämpligt,

d) antalet gränsöverskridande begäranden om uppgifter som har gjorts, tagits emot, avslagits eller helt eller delvis besvarats av centralen för utredning av penningtvätt, enligt specificerad redovisning per land som skickat eller mottagit begäran,

e) de personalresurser som anvisats centralen för utredning av penningtvätt,

— —

Den återkoppling som ges till i 1 mom. 2 punkten avsedda ansvariga enheter ska omfatta åtminstone kvaliteten på den information som tillhandahålls, rapporteringens läglighet, beskrivningen av misstanken och den dokumentation som tillhandahölls vid inlämningen. Återkopplingen ska även göras tillgänglig för de behöriga tillsynsmyndigheter som anges i den punkten.

— —

Centralkriminalpolisen ska årligen lämna Polisstyrelsen en rapport om verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt och om framstegen i allmänhet när det gäller åtgärder som i Finland vidtas mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Rapporten ska innehålla information om de trender och typer som identifierats i den information som spridits till andra behöriga myndigheter. Informationen i rapporten får inte göra det möjligt att identifiera någon fysisk eller juridisk person. Bestämmelser om den statistikinformation som ska ingå i rapporten utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Centralen för utredning av penningtvätt ska utse ett ombud för grundläggande rättigheter med uppgift att ge råd till de anställda vid centralen i frågor som gäller grundläggande rättigheter, främja och övervaka efterlevnaden av de grundläggande rättigheterna, avge yttranden om huruvida centralens verksamhet är förenlig med de grundläggande rättigheterna samt informera centralens ledning om eventuella kränkningar av grundläggande rättigheter. Ombudet för grundläggande rättigheter ska agera oberoende vid skötseln av sina uppgifter utan att ta mot utomstående instruktioner.

2 a §

Gemensamma analyser

Centralen för utredning av penningtvätt får delta i team för gemensam analys av tvivelaktiga transaktioner och misstänkt verksamhet och göra begäranden om att inrätta ett team för gemensam analys. I analysteamen får centraler för utredning av penningtvätt i främmande stater, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och tredje parter, inbegripet unionens organ och byråer, delta, om dessa tredje parters befogenheter omfattar sådant deltagande.

De centraler för utredning av penningtvätt som ingår i ett analysteam och som Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska bistå i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 ska inrätta en grupp för gemensam analys för ett visst ändamål och under en begränsad period, som kan förlängas med ömsesidigt samtycke, för att genomföra operativa analyser av tvivelaktiga transaktioner eller misstänkta aktiviteter som innefattar en eller flera av de centraler för utredning av penningtvätt som inrättar teamet.

Ett team för gemensam analys får inrättas om

1) operativa analyser av centraler för utredning av penningtvätt kräver svåra och krävande analyser med kopplingar till andra medlemsstater,

2) flera centraler för utredning av penningtvätt genomför operativa analyser där omständigheterna motiverar samordnade, gemensamma åtgärder i de berörda medlemsstaterna.

Om teamet för gemensam analys behöver hjälp från en annan central för utredning av penningtvätt än de som är del av teamet, kan det begära att denna andra central för utredning av penningtvätt

1) ansluter sig till teamet för gemensam analys,

2) översänder underrättelser om penningtvätt och andra finansiella uppgifter till teamet för gemensam analys.

Centralen för utredning av penningtvätt kan bjuda in tredje parter, att delta i de gemensamma analyserna när det är relevant för de gemensamma analyserna och om dessa tredje parters befogenheter omfattar sådant deltagande. De centraler för utredning av penningtvätt som deltar i de gemensamma analyserna fastställer de villkor som gäller för tredje parters deltagande och inför åtgärder som garanterar hemlighållande av och säkerheten för den information som utbyts. Den information som utbyts får endast användas för de ändamål för vilka den gemensamma analysen inrättades.

En anställd vid centralen för utredning av penningtvätt som deltar i ett team för gemensam analys får för den analys som teamet genomför ge medlemmarna i teamet sådana uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom.

2 b §

Tillhandahållande av information till tillsynsorgan

Centralen för utredning av penningtvätt ska på eget initiativ eller på begäran tillhandahålla den behöriga tillsynsmyndighet som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism information som kan vara relevant för tillsynen enligt 5 kap. i den lagen. Centralen för utredning av penningtvätt ska lämna åtminstone information om följande:

1) kvaliteten på och antalet sådana rapporter om tvivelaktiga transaktioner som lämnats in av rapporteringsskyldiga,

2) kvaliteten på de svar, och hur snabbt de lämnas in, som rapporteringsskyldiga lämnar på begäranden från centraler för utredning av penningtvätt i enlighet med artikel 69.1 första stycket b i penningtvättsförordningen,

3) resultat av strategiska analyser som avses i 2 § 1 mom. 8 punkten samt all relevant information om trender och metoder för penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, samt om geografiska, gränsöverskridande och framväxande risker.

Centralen för utredning av penningtvätt ska underrätta tillsynsorganen närhelst information som den förfogar över tyder på att rapporteringsskyldiga eventuellt bryter mot Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar och ändring av direktiv (EU) 2015/849, nedan *förordningen om betalningsuppgifter*. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Utom när det är absolut nödvändigt för tillämpningen av 2 mom. får information som tillhandahålls med stöd av denna paragraf inte innehålla några uppgifter om specifika fysiska eller juridiska personer eller fall, inbegripet fysiska eller juridiska personer som är föremål för en pågående analys eller utredning, eller som kan leda till identifiering av fysiska eller juridiska personer.

2 c §

Förelägganden om uppföljning av transaktioner eller aktiviteter

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan meddela en rapporteringsskyldig ett föreläggande att under en period som centralen fastställer följa de transaktioner eller aktiviteter som utförs via ett eller flera bankkonton eller betalkonton eller konton för kryptotillgångar eller andra affärsförbindelser som förvaltas av den rapporteringsskyldiga för personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga den rapporteringsskyldiga att rapportera om resultaten av uppföljningen.

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan på begäran av en utländsk central för utredning av penningtvätt meddela den rapporteringsskyldiga ett föreläggande som avses 1 mom.

2 d §

Underrättelser till rapporteringsskyldiga om risker

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan underrätta en rapporteringsskyldig om omständigheter som är relevanta för utförandet av åtgärder för kundkännedom enligt kapitel III i penningtvättsförordningen. Underrättelsen ska omfatta följande:

1) typer av transaktioner eller aktiviteter som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

2) specifika personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.

3) specifika geografiska områden som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Den underrättelse om risker som avses i 1 mom. är i kraft under en period som centralen för utredning av penningtvätt fastställer och som får vara högst sex månader.

Centralerna för utredning av penningtvätt ska årligen förse rapporteringsskyldiga med strategisk information om typer, riskindikatorer och trender inom penningtvätt och finansiering av terrorism.

3 §

Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

---

Namnet på och identiteten hos den som rapporterar tvivelaktiga transaktioner är sekretessbelagd information. Trots det som föreskrivs ovan får denna information dock lämnas ut om det är nödvändigt för förundersökning, åtalsprövning, domstolsbehandling eller straffverkställighet i fråga om penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott enligt bilaga I till Europolförordningen eller för att förhindra och avslöja brott eller skydda den nationella säkerheten.

Vad som föreskrivs i 84 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism tillämpas också på anställda vid centraler för utredning av penningtvätt. Bestämmelser om behandling av polisens personuppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *allmän dataskyddsförordning*, i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

4 §

Centralens rätt att få och använda uppgifter

Trots bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter om företagshemligheter eller uppgifter om en enskild persons, sammanslutnings eller stiftelses ekonomiska förhållanden, ekonomiska ställning eller beskattningsuppgifter har centralen för utredning av penningtvätt rätt att av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, samt vid behov av deras chefer och anställda, avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Beslut om inhämtande av sekretessbelagda uppgifter fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Bestämmelserna i någon annan lag om tystnadsplikt och förbud att vittna för advokater och rättegångsbiträden med tillstånd begränsar dock rätten för centralen för utredning av penningtvätt att få uppgifter.

Trots tystnadsplikten för en medlem i en sammanslutning, en revisor, en verksamhetsgranskare, en styrelseledamot eller en anställd har centralen för utredning av penningtvätt på skriftlig begäran av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen rätt att av en enskild sammanslutning, stiftelse eller person avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får lämnas ut till centralen för utredning av penningtvätt som en datamängd eller i elektronisk form genom säkra och skyddade kommunikationskanaler.

De förfrågningar som centralen för utredning av penningtvätt gjort med stöd av den rätt att få uppgifter som anges i 1 och 2 mom. eller innehållet i förfrågningarna får inte avslöjas för den som förfrågningarna gäller. På bevarande och kontroll av förfrågningarna och de svar som getts med anledning av dem tillämpas vad som i artikel 77 i penningtvättsförordningen föreskrivs om lagring av uppgifter om tvivelaktiga transaktioner.

4 a §

Utlämnande av uppgifter ur penningtvättsregistret

Uppgifterna i penningtvättsregistret får användas och lämnas ut trots sekretessbestämmelserna endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism, brott som avses i bilaga I till Europolförordningen samt för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran.

Dessutom får uppgifter information lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter som avses i 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och uppgifter som avses 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) samt till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter som avses 14 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism. Uppgifter får också lämnas ut till de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av de riktade ekonomiska sanktioner som avses i 80 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den information som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra en uppgift som avses i den lagen. Uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om de är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i kreditinstitutslagen (610/2014) och som förutsätter en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande i detta moment avsedda nödvändiga uppgifter får lämnas ut också till Europeiska centralbanken när den sköter uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut.

Dessutom får uppgifter lämnas ut till behöriga myndigheter som avses 1 kap. 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b och c i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till ansvariga enheter som avses. 10 punkten, när utlämnandet sker inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen.

Ett sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Uppgifter som avses i denna paragraf får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form genom säkra och skyddade kommunikationskanaler.

Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.

4 b §

Begränsning av användningen av uppgifter som lämnas ut eller vägran att lämna ut uppgifter samt återkoppling avseende uppgifter

Centralen för utredning av penningtvätt kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter enligt 4 § 1 och 2 mom., 4 a § 1–3 mom. samt 5 och 5 a § som lämnas ut.

Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter till någon annan än förundersökningsmyndigheten, om det finns skäl att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism och målen för utredningen kan äventyras om uppgifter lämnas ut, eller det rör sig om ett undantagsfall där uppgiftslämnandet skulle vara klart oproportionellt i förhållande till en fysisk eller juridisk persons legitima intressen eller irrelevant för det ändamål för vilket det har begärts. I sådana fall

ska centralen för utredning av penningtvätt skriftligen informera den begärande myndigheten om skälen till vägran.

De behöriga myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b–d i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska ge centralen för utredning av penningtvätt återkoppling om användningen och användbarheten av den information som lämnats i enlighet med 4 a § 1–3 mom. och 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten i denna lag och om resultatet av de åtgärder som vidtagits och de utredningar som genomförts utifrån denna information. Sådan återkoppling ska lämnas regelbundet, och i varje fall i aggregerad form, åtminstone en gång per år.

5 §

Internationellt utbyte av information

Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att begära uppgifter som avses i 4 § 1 och 2 mom. av en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. I en begäran om utlämnande av uppgifter ska användningsändamålet för uppgifterna specificeras, och begäran ska innehålla tillräckliga fakta, bakgrundsuppgifter och motiveringar för att begäran ska kunna besvaras.

Uppgifter från en myndighet i en främmande stat får användas och lämnas ut vidare för något annat ändamål än det ändamål för vilket de har lämnats ut endast om den myndigheten har gett sitt samtycke i förväg.

Centralen för utredning av penningtvätt kan efter en motiverad begäran lämna ut uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom. till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.

Centralen får lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat också utan begäran, om det behövs för ett ändamål som anges i 3 moment.

När centralen för utredning av penningtvätt fått en sådan i artiklarna 69 och 74 samt 80.4 andra stycket i penningtvättsförordningen avsedd rapport som berör en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska den utan dröjsmål förmedla rapporten eller all relevant information om den till centralen för utredning av penningtvätt i den berörda medlemsstaten, utan att sätta begränsningar eller ställa villkor för användningen av informationen. Centralen för utredning av penningtvätt ska ge en myndighet i ett annat land återkoppling om effekterna av och kvaliteten på det informationsutbyte som skett med stöd av denna lag.

Uppgifter får lämnas ut även till Europol, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, den europeiska åklagarmyndigheten, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete. Uppgifterna ska lämnas ut till den europeiska åklagarmyndigheten och till Europeiska byrån för bedrägeribekämpning i enlighet med artiklarna 81 och 83 i penningtvättsförordningen.

Centralen för utredning av penningtvätt får söka träffar i ett register som förvaltas av en central för utredning av penningtvätt i någon av Europeiska unionens medlemsstater, om den behöriga myndigheten i den medlemsstaten har gett sitt samtycke. En central för utredning av penningtvätt i någon av Europeiska unionens medlemsstater kan ges rätt att söka träffar i det penningtvättsregistret för att utreda om registret innehåller uppgifter om ett föremål för den statens sökningar.

Beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf och i 5 a § och av uppgifter om sökträffar fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Bestämmelser om internationell rättshjälp i brottmål utfärdas särskilt.

5 a §

Svar på en internationell begäran om information

En begäran om information från en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat ska besvaras så snart som möjligt och i varje fall senast fem arbetsdagar efter det att begäran togs emot, om centralen för utredning av penningtvätt antingen förfogar över den begärda informationen eller den begärda informationen finns i en databas eller ett register som centralen har direkt tillgång till. I vederbörligen motiverade undantagsfall får denna tidsfrist förlängas till högst tio arbetsdagar. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan inhämta de begärda uppgifterna, ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om detta.

Om centralen för utredning av penningtvätt får en begäran att tillhandahålla sådana uppgifter som finns i en databas eller i ett register som den har direkt tillgång till eller sådana uppgifter som den redan förfogar över, ska centralen med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. i motiverade och brådskande undantagsfall tillhandahålla de uppgifterna inom en arbetsdag efter att begäran tagits emot. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan svara inom en arbetsdag eller inte kan få direkt tillgång till uppgifterna ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt och lämna en motivering. Om tillhandahållandet av de begärda uppgifterna inom en arbetsdag skulle innebära en oproportionell börda för centralen för utredning av penningtvätt, får den skjuta upp tillhandahållandet av uppgifterna. I sådana fall ska centralen omedelbart informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om uppskjutandet. Centralen för utredning av penningtvätt får förlänga tidsfristen för att besvara en begäran om information till högst tre arbetsdagar.

Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat, om utlämnandet kan strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Centralen kan vägra att ge en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat ett förhandsgodkännande för spridning av information till behöriga myndigheter i den staten, om sådan spridning kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fåtts av penningtvätt eller av finansiering av terrorism eller kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning eller om spridningen av informationen faller utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande friheterna eller på något annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Varje vägran att lämna godkännande ska vederbörligen motiveras.

Centralen för utredning av penningtvätt kan vägra att lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i en främmande stat, om det kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fåtts av penningtvätt eller av finansiering av terrorism, eller om det kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande friheterna eller på något annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning.

Mottagandet och utlämnandet av uppgifter som avses i 5 § mellan centralerna för utredning av penningtvätt i EU:s medlemsstater och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska ske med hjälp av ett särskilt decentraliserat system (*FIU.net*). I händelse av tekniskt fel på FIU.net ska informationen vidarebefordras på annat lämpligt sätt

som säkerställer en hög datasäkerhetsnivå och en hög dataskyddsnivå. FIU.net får också användas för kommunikationer med motparterna till centralerna för utredning av penningtvätt i tredjeländer och med andra myndigheter och unionens organ och byråer. Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och dess motparter i tredjeländer och behöriga myndigheter vilka inte är sammankopplade med FIU.net ska ske genom skyddade kommunikationskanaler med användning av datamängder eller elektroniskt med användning av senaste teknik som finns tillgänglig.

6 §

Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta en transaktion för högst tio vardagar, om ett sådant avbrytande är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Om det på grundval av en misstanke som rapporterats enligt artikel 69 i penningtvättsförordningen fastställs att det finns ett behov av att avbryta en transaktion eller vägra samtycke till en transaktion, ska ett förordnande om avbrytande eller en vägran till samtycke meddelas den rapporteringsskyldiga inom tre arbetsdagar från rapporteringen. Om behovet av att avbryta en transaktion grundar sig på analytiskt arbete som gjorts vid centralen för utredning av penningtvätt, oavsett om en tidigare rapport har lämnats in av den rapporteringsskyldiga, ska centralen för utredning av penningtvätt förelägga avbrytandet så snart som möjligt.

— —

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.1 a i förordningen om kontanta medel samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.

— —

6 a §

Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse

En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse för högst fem vardagar, om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.

Ett förordnande som avses i 1 mom. kan också meddelas på begäran av en utländsk myndighet som ansvarar för bekämpning av penningtvätt eller av finansiering av terrorism.

Centralen för utredning av penningtvätt har för ändamål som anges i 1, 2 eller 4 mom. rätt att be den vars tillgångar eller egendom avbrytandet gäller inkomma med en utredning om

användningen av bankkontot, betalkontot eller kontot för kryptotillgångar eller om affärsförbindelsen. Ett förordnande att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse ska utan dröjsmål återkallas när avbrytande inte längre behövs.

Centralen för utredning av penningtvätt kan förordna att ett i 1 och 2 mom. avsett avbrytande ska fortsätta ytterligare högst 25 vardagar, om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.

Omprövning av ett förordnande om fortsatt avbrytande av användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse som centralen för utredning av penningtvätt har meddelat med stöd av 4 mom. får begäras hos centralkriminalpolisen. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

6 b §

Statens skadeståndsansvar

Om ett förordnande om avbrytande som avses 6 eller 6 a § har meddelats utan grund, ska staten ersätta den som är föremål för beslutet för den skada som avbrytandet har orsakat och för utgifterna i ärendet.

Talan om ersättning för skada och utgifter ska väckas inom ett år från den dag då beslutet om avbrytande upphävdes, annars går talerätten förlorad. Om besvären över beslutet om avbrytande ännu inte har avgjorts vid den tidpunkten, ska talan väckas inom ett år från den dag då ärendet har avgjorts slutgiltigt.

Denna lag träder i kraft den 20.

3.

Lag

om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) 2 § 1 mom. 4, 5 och 7 punkten,

av dem 2 § 1 mom. 7 punkten sådan den lyder i lag 415/2024,

ändras 1 § 2 mom., 1 a §, 1 d § 2 och 5 mom., 1 e § 2 mom., 2 § 1 mom. 1, 2, 11, 12, 15 och 16 punkten, 3 § 5 punkten, 4 § 2 mom., 6 §, 7 § 3 mom., 10 § 1 mom., 17 b § 1 mom., 17 e § 2 mom. och 17 f § 1 och 3 mom.,

av dem, 1 § 2 mom., 1 a §, 1 d § 2 och 5 mom., 1 e § 2 mom., 2 § 1 mom. 1, 2, 11, 12, 15 och 16 punkten, 4 § 2 mom., 17 b § 1 mom., 17 e § 2 mom. samt 17 f § 1 och 3 mom. sådana de

lyder i lag 863/2025, 3 § 5 punkten sådan den lyder i lag 814/2022, 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 814/2022 och 863/2025 samt 7 § 3 mom. sådant det lyder i lag 415/2025, samt *fogas* till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 730/2020, 814/2022, 514/2024 och 863/2025, nya 17–22 punkter, till 3 §, sådan den lyder i lagarna 814/2022 och 863/2025, en ny 11 punkt och ett nytt 2 mom., till 4 §, sådan den lyder i lag 863/2025, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 10 a §, till 17 d §, sådan den lyder i lag 863/2025, ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., samt till lagen ett nytt 3 a kap., som följer:

1 §

Övervakningssystemet för bank- och betalkonton och lagens syfte

— —

Syftet med övervakningssystemet för bank- och betalkonton är att

1) främja myndigheternas automatiserade tillgång till information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack,

2) främja myndigheternas elektroniska tillgång till transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper, samt

3) förbättra datasäkerheten för de personuppgifter som lämnas ut.

— —

1 a §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper från finansiella institut och kreditinstitut till behöriga myndigheter med hjälp av ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.

Denna lag tillämpas dessutom på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack med hjälp av bankkontoregistrens sammankopplingssystem.

Det som i denna lag föreskrivs om finansiella institut och kreditinstitut tillämpas också på i Finland belägna filialer till utländska finansiella institut och kreditinstitut.

1 d §

Datasöksystem

— —

Finansiella institut kan administrera ett i 1 mom. avsett datasöksystem för bank- och betalkonton. De ska då till den behöriga myndigheten lämna ut i 2 och 3 kap. avsedda uppgifter med hjälp av datasöksystemet.

— —

Tullen övervakar att skyldigheterna enligt 1 och 2 mom., 4 § 2 mom. och 6 § 1 mom. fullgörs och meddelar en föreskrift om de tekniska krav som ställs på sådana datasöksystem som avses i denna paragraf. Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer som kommissionen antagit genom genomförandeakter för fastställande av formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna och det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter.

1 e §

System för utlämnande av uppgifter

— —

Tullen meddelar tekniska föreskrifter om på vilka sätt uppgifterna ska lämnas till systemet för utlämnande av uppgifter. Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer som kommissionen antagit genom genomförandeakter för fastställande av det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *register över bank- och betalkonton* ett register där uppgifter samlas om kunder som har bank- och betalkonton, virtuella IBAN-konton, bankfack, värdepapperskonton och konton för kryptotillgångar i finansiella institut och i kreditinstitut med ett i 1 d § 1 mom. avsett och av Finansinspektionen beviljat undantagstillstånd,

2) *datasöksystem för bank- och betalkonton* ett system med hjälp av vilket i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda kreditinstitut och finansiella institut som skapat ett datasöksystem till behöriga myndigheter överlåter uppgifter om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar och värdepapperskonton samt transaktions- och saldouppgifter om dem, uppgifter om bankfack samt uppgifter som hänför sig till värdepapper,

— —

11) *sammanställningsprogram* en automatiserad teknisk lösning som administreras av Tullen och med vars hjälp Tullen förmedlar information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper inom övervakningssystemet för bank- och betalkonton,

12) *centraliserat automatiserat kontouppgiftssystem* en centraliserad automatiserad mekanism enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU med hjälp av vilken det är möjligt att omedelbart få information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar och värdepapperskonton samt bankfack,

— —

15) *transaktionsuppgifter* sådana uppgifter om transaktioner som under en fastställd period har genomförts via ett särskilt betalkonto eller via ett bankkonto som identifieras med IBAN-nummer eller sådana uppgifter om överföringar av kryptotillgångar som avses i artikel 2.7 a i Europaparlaments och rådets direktiv (EU) 2019/1153 om fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut, nedan *direktivet om finansiell information*,

16) *uppgifter om värdepapper* uppgifter om ett värdeandelskonto enligt i 2 § i lagen om värdeandelskonton (827/1991), ett värdepapperskonto enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om värdepapperskonton (750/2012) och ett aktiesparkonto enligt 2 § 3 punkten i lagen om aktiesparkonton (680/2019),

17) *värdepapperskonto* ett värdeandelskonto enligt 2 § i lagen om värdeandelskonton, ett värdepapperskonto enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om värdepapperskonton och ett aktiesparkonto enligt 2 § 3 punkten i lagen om aktiesparkonton,

18) *konto för kryptotillgångar* ett konto som förvaltas av en leverantör av kryptotillgångstjänster för en eller flera fysiska eller juridiska personers räkning och som kan användas för att verkställa överföringar av kryptotillgångar,

19) *virtuellt IBAN-nummer* en identifierare som leder till att betalningar omdirigeras till ett betalkonto som identifieras med ett annat IBAN-nummer än denna identifierare,

20) *finansiella institut* de aktörer som avses i artikel 2.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*,

21) *bankkontoregistrens sammankopplingssystem* sammankoppling av centraliserade register, centraliserade elektroniska datasöksystem och andra nationella centraliserade automatiserade mekanismer genom ett system för sammankoppling av bankkontoregister som utvecklats och drivs av Europeiska kommissionen,

22) *system för utlämnande av uppgifter* ett elektroniskt system som administreras av Tullen och med vars hjälp de i 1 a § avsedda aktörer som inte har byggt upp ett datasöksystem för bank- och betalkonton lämnar ut transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper till behöriga myndigheter.

3 §

Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet

Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:

— —

5) tillsynsorgan som avses i 4 § 2 mom. 6 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) för skötseln av tillsynsuppgifter enligt den lagen,

— —

11) Patent- och registerstyrelsen för den verifiering som avses i 13 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Dessutom har Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i 4 § 2 mom. 3 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism rätt att få i 1 mom. i denna paragraf avsedda uppgifter för de gemensamma analyser som avses i artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849, nedan *sjätte penningtvättsdirektivet*, samt för de åtgärder som avses i artikel 40 i penningtvättsförordningen.

4 §

Uppgifter om bank- och betalkonton som lämnas ut ur datasöksystemet för bank- och betalkonton

— —

Via datasöksystemet ska till behöriga myndigheter utlämnas följande uppgifter om de, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information, med stöd av någon annan lag har rätt att få dem:

1) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har

börjat och upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn och de andra identifieringsuppgifter som krävs enligt artikel 22.1 i penningtvättsförordningen eller registernummer, registreringsdag och registermyndighet, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,

2) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer för de verkliga förmånstagare som avses i 7–10 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, samt datum då en fysisk person blev verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren och datum då personen upphörde att vara verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren,

3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för kontots öppnande och avslutande,

4) i fråga om virtuella IBAN-nummer som utfärdats av ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut det virtuella IBAN-numret, den unika identifieringskoden för det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras och datumen för kontots öppnande och avslutande. När det gäller virtuella IBAN-nummer ska den kundkontoinnehavare som avses i 1 och 2 punkten vara innehavare av det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras;

5) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 i penningtvättsförordningen för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda bankfacket eller identifieringsuppgifter om facket, det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades eller, om den som hyr bankfacket är en juridisk person, dess fullständiga namn de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller registernummer, registreringsdag och registermyndighet, identifieringsuppgifter om bankfacket samt det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades eller, om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,

6) i fråga om värdepapperskonton kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande,

7) i fråga om konton för kryptotillgångar kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande.

Uppgifter enligt 2 mom. ska lämnas ut under tio år efter det att kontot har avslutats eller en annan grund har upphört att gälla.

— —

6 §

Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton

Finansiella institut ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information lämna Tullen de uppgifter som avses i 2 mom. Finansiella institut kan administrera ett i 1 d § avsett datasöksystem för bank- och betalkonton, varvid de uppgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf ska utlämnas via datasöksystemet.

I registret över bank- och betalkonton ska införas uppgifter om sådana kunder hos finansiella institut som enligt artikel 22 i penningtvättsförordningen ska identifieras. Om ett kreditinstitut har fått ett i 1 d § 1 mom. avsett tillstånd från Finansinspektionen att avvika från skyldigheten

att administrera ett datasöksystem, ska i registret över bank- och betalkonton införas följande uppgifter:

1) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller registernummer, registreringsdag och registermyndighet, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,

2) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer för de verkliga förmånstagare som avses i 7–10 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, samt datum då en fysisk person blev verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren och datum då personen upphörde att vara verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren,

3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för kontots öppnande och avslutande,

4) i fråga om virtuella IBAN-nummer som utfärdats av ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut det virtuella IBAN-numret, den unika identifieringskoden för det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras och datumen för kontots öppnande och avslutande: om det gäller virtuella IBAN-nummer ska den kundkontoinnehavare som avses i 1 och 2 punkten vara innehavare av det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras,

5) fullständigt namn och de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda bankfacket eller identifieringsuppgifter om facket, det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades eller, om den som hyr bankfacket är en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet, identifieringsuppgifter om bankfacket samt det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades eller, om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn; och andra identifieringsuppgifter som avses i 22.1 artikel b i penningtvättsförordningen eller födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,

6) i fråga om värdepapperskonton kontots unika identifieringskod och datumet för kontots öppnande och avslutande,

7) i fråga om konton för kryptotillgångar kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande.

De uppgifter som avses i 2 mom. ska lämnas på elektronisk väg. Tullen kan meddela närmare föreskrifter om vilket elektroniskt förfarande som ska användas och på vilket sätt uppgifterna ska vara certifierade för att kunna lämnas. Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer för fastställande av formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna som Europeiska kommissionen antagit genom genomförandeakter.

I samband med gemensamma konton som förvaltas av en advokat ska det uttryckligen antecknas att bank- eller betalkontot är ett gemensamt konto som förvaltas av en advokat och som omfattas av tystnadsplikten för advokater. Uppgifter om gemensamma konton som förvaltas av en advokat får inte lämnas ut via registret, med undantag för information om att det

är fråga om ett gemensamt konto som förvaltas av en advokat och om vilken advokat som förvaltar kontot.

7 §

Utlämnande av uppgifter ur registret över bank- och betalkonton

— —

Tullen får till behöriga myndigheter samt till kreditinstitut och finansiella institut lämna ut logguppgifter som gäller den behöriga myndigheten, det finansiella institutet och kreditinstitutet i fråga för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifterna lämnas ut ska en utredning om hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna kommer att ordnas ges in till Tullen.

10 §

Logguppgifter

Tullen ska föra ett loggregister över antalet gånger som bank- och betalkontoregistret, det centraliserade automatiserade systemet för kontouppgifter via sammanställningsprogrammet samt bankkontoregistrens sammankopplingssystem har använts och på begäran lämna ut logguppgifterna till de behöriga myndigheter som avses i 3 §. Loggregistret ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

1) referensuppgifter för ärendet,
2) de bestämmelser med stöd av vilka uppgifter begärs,
3) datum och klockslag för förfrågan eller sökningen,
4) typen av uppgifter som används för förfrågan eller sökningen,
5) identifieringsuppgifter för resultaten av förfrågan eller sökningen,
6) namnet på den behöriga myndighet som använt registret.

— —

10 a §

Statistik

Tullen ska föra statistik över antalet sökningar i det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet som gjorts av behöriga myndigheter, uppdelade per kategori av behörig myndighet.

17 b §

Saldouppgifter som fås ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter

I det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är det möjligt att begära följande uppgifter om saldot för bank- och betalkonton och konton för kryptotillgångar:

1) kontonummer,
2) saldo för kontot,
3) datum och klockslag för saldot.

— —

17 d §

Uppgifter om kontotransaktioner och värdepapper, vilka kan erhållas ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter

— —

Ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är det möjligt att även begära uppgifter om kontotransaktioner som gäller konton för kryptotillgångar.

— —

17 e §

Behöriga myndigheters åtkomst till uppgifterna i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter och förutsättningarna för att göra begäranden om information som gäller uppgifterna

— —

En behörig myndighet ska med hjälp av sitt elektroniska datasöksystem specificera IBAN-numret eller någon annan identifieringskod för det bank- och betalkonto som begäran gäller, användningsändamålet för informationen, referensuppgifterna för ärendet och de bestämmelser som hänför sig till erhållande av information samt kontaktuppgifterna till den behöriga myndigheten.

17 f §

Behandlingen av uppgifter i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter

Aktörer som avses i 1 a § ska trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter som avses i 17 b § och 17 d § 1 och 2 mom. utan dröjsmål, men senast inom följande bankdag.

— —

En aktör som avses i 1 a § kan av grundad anledning lämna ut uppgifter som avses i 17 d § 3 mom. på något annat elektroniskt informationssäkert sätt.

3 a kap.

Sammankoppling av bankkontoregister

17 i §

Uppgifter som ska göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem

Tullen ska se till att sådana uppgifter som avses i artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som är aktuella och motsvarar det faktiska bankkontot och betalkontot, värdepapperskontot, kontot för kryptotillgångar och bankfacket och som är tillgängliga via övervakningssystemet för bank- och betalkonton görs tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem.

De uppgifter som avses i 1 mom. ska göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot eller bankfacket.

Tullen ska beakta de tekniska specifikationer och förfaranden enligt artikel 2 i sjätte penningtvättsdirektivet som Europeiska kommissionen antagit genom genomförandeakter och som utarbetas för att sammankoppla de centraliserade automatiserade mekanismerna.

17 j §

Informationsutbytet i sammankopplingssystemet

Tullen ska via bankkontoregistrens sammankopplingssystem lämna ut de i 17 i § 1 mom. avsedda uppgifter som är tillgängliga via övervakningssystemet för bank- och betalkonton till centralerna för utredning av penningtvätt i de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen, tillsynsmyndigheter, behöriga myndigheter som avses i direktivet om finansiell information samt till den i 4 § 2 mom. 3 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Centralen för utredning av penningtvätt och de tillsynsmyndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska ha omedelbar och ofiltrerad tillgång till sådan information enligt artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som finns i andra medlemsstater och som är tillgänglig via bankkontoregistrens sammankopplingssystem alltid när det är nödvändigt för att utföra uppgifter som avses i 3 §. Centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsmyndigheterna ska föra statistik över antalet sökningar som avses ovan.

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet ska ha omedelbar och ofiltrerad tillgång till sådan information enligt artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som finns i andra medlemsstater och som är tillgänglig via bankkontoregistrens sammankopplingssystem alltid när det är nödvändigt för att utföra uppgifter som syftar till att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott eller stödja en brottsutredning som rör ett allvarligt brott och identifiering, spårning och frysning av tillgångar med koppling till en sådan utredning. Tillgång till informationen och möjlighet att göra sökningar på den har endast den personal vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet som har utsetts och bemyndigats att utföra dessa uppgifter. Utan att det påverkar tillämpningen av 5 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten får uppgifter som erhållits via bankkontoregistens sammankopplingssystem behandlas endast för det ändamål för vilket de samlades in.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 17 j § 3 mom. tillämpas dock först från och med den 10 juli 2029.

———

4.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen (564/2023) 6 § och 34 § 2 mom. samt
ändras 2 § 3 mom., 5 §, 10 § 1 mom., 23 § 1 mom. samt 24 och 28 §, som följer:

2 §

Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter

— —

Bestämmelser om offentlighet i fråga om uppgifter om verkliga förmånstagare och om utlämnande av sådana uppgifter finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), nedan *penningtvättslagen*.

— —

5 §

Centralt register över verkliga förmånstagare

Bestämmelser om det centrala register över verkliga förmånstagare som registermyndigheten ska föra i samband med handelsregistret, nedan *förmånstagarregistret*, och om de anteckningar som ska göras i registret finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*, samt i penningtvättslagen.

I förmånstagarregistret kan det också föras in uppgifter om andra juridiska personer eller juridiska konstruktioner än i 3 § avsedda anmälningsskyldiga och deras verkliga förmånstagare, om den juridiska personen har ett företags- och organisationsnummer enligt 9 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) eller om en utländsk juridisk person eller en juridisk konstruktion som är jämförbar med en juridisk person har ett motsvarande nummer eller en annan identifieringsuppgift.

10 §

Anmälningar till handelsregistret

Innan näringsverksamhet inleds ska en sådan anmälningsskyldig som avses i 3 § 1 mom. göra en anmälan till handelsregistret, vilken innehåller de uppgifter som avses i 4 § och de uppgifter som ska antecknas i förmånstagarregistret (*etableringsanmälan*). Etableringsanmälan ska också göras om flyttning av hemort till Finland.

— —

23 §

Kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade

Aktiebolag, andelslag, europabolag och europaandelslag samt utländska näringsidkare som etablerat en filial i Finland ska varje kalenderår anmäla att de uppgifter som antecknas i handelsregistret och i det förmånstagarregister som förs i samband med det enligt den anmälningsskyldiges anmälan och de kontaktuppgifter för företaget som förts in i registret över företags- och organisationsnummer är uppdaterade. Andra än ovannämnda anmälningsskyldiga och i 5 § 2 mom. avsedda juridiska personer eller juridiska konstruktioner som är jämförbara med en juridisk person har rätt att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade.

— —

24 §

Avgift för försummelse av handelsregisteranmälan

Registermyndigheten påför den anmälningsskyldige en avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, om den trots uppmaning inte

1) i enlighet med 10 § rättar till brister eller fel i uppgifter som ska antecknas och handlingar som ska registreras i handelsregistret enligt den anmälningsskyldiges anmälan med stöd av 4 § eller en med stöd av 4 § 3 mom. utfärdad statsrådsförordning eller med stöd av 10 § 2 mom. eller 11 §,

2) anmäler att anteckningar om i 4 § 2 mom. 4 eller 5 punkten avsedda personer som på grund av näringsförbud eller annan orsak relaterad till personens behörighet inte längre kan vara verksam med de uppgifter som antecknats i registret ska avföras från registeruppgifterna,

3) i enlighet med 11 § i företags- och organisationsdatalagen rättar till brister eller fel i de kontaktuppgifter som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten i den lagen,

4) anmäler, om det gäller en anmälningsskyldig som avses i 3 kap. 9 § i bokföringslagen, bokslut och verksamhetsberättelse jämte uppgifter om revision som utarbetats enligt den lagen för registrering, med undantag för en anmälningsskyldig som avses i 25 §, eller kompletterar ovan i denna punkt avsedda uppgifter som anmälts som bristfälliga för registrering.

Försummelseavgift påförs även en anmälningsskyldig som avses i 23 § 1 mom. som under kalenderåret har försummat att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade och trots uppmaning inte gör en sådan anmälan.

Registermyndigheten påför även anmälningsskyldiga, andra juridiska personer eller förvaltare för juridiska konstruktioner som är jämförbara med juridiska personer eller aktörer i motsvarande ställning en avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, om de trots uppmaning inte i enlighet 10 § och artiklarna 63, 64 och 67 i penningtvättsförordningen rättar till brister eller fel i uppgifter som ska antecknas och handlingar som ska registreras i förmånstagarregistret enligt deras anmälan med stöd av 7–9 och 12 § i penningtvättslagen.

Försummelseavgiften är 300 euro. För ett publikt aktiebolag och ett europabolag är försummelseavgiften 600 euro.

Försummelseavgift får inte påföras för försummelse som avses i 1 mom. 4 punkten och i 2 mom., om beslut om påförande av den inte fattats inom ett år från dagen efter den dag då den anmälningsskyldige borde ha anmält bokslutet för registrering eller anmält att uppgifterna i registret är uppdaterade. Bestämmelserna i detta moment tillämpas även på filialers skyldighet att anmäla bokslut för registrering i enlighet med 11 §.

I fråga om andra än i 5 mom. avsedda försummelser får försummelseavgift inte påföras, om beslut om påförande av den inte fattats inom ett år från dagen efter den dag då registermyndigheten sänt en uppmaning om att rätta till försummelsen.

En av registermyndigheten påförd försummelseavgift hindrar inte att en ny försummelseavgift påförs om den anmälningsskyldige inte har rättat till en försummelse som avses i 1 mom. 1–3 punkten eller 3 mom. efter en ny uppmaning av registermyndigheten. Den nya försummelseavgift som påförs är då dubbelt så stor jämfört med den tidigare försummelseavgiften och den kan påföras högst tre gånger under två år från det första beslutet så att den första avgiften efter detta påförs enligt det belopp som föreskrivs i 4 mom. Vad som föreskrivs ovan tillämpas inte på en filial i den mån det är fråga om filialens skyldighet att anmäla bokslut för registrering i enlighet med 11 §.

28 §

Förordnande om likvidation eller avregistrering avseende anmälningsskyldiga för försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare

Om en anmälningsskyldig på vilken tillämpas 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen (624/2006) eller 23 kap. 4 § i lagen om andelslag (421/2013), som gäller likvidation eller avregistrering, försummar att enligt artikel 63 i penningtvättsförordningen rapportera in uppgifter om verkliga förmånstagare eller att rätta till bristfälliga eller felaktiga uppgifter om verkliga förmånstagare

i förmånstagarregistret och trots uppmaning inte rättar till försummelsen, kan registermyndigheten genom att iaktta ett förfarande enligt 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 5 § i lagen om andelslag försätta den anmälningsskyldige i likvidation eller avregistrera den.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om upphävande av 6 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i försäkringsbolagslagen (521/2008) 6 kap. 13 §, sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lagarna 981/2013 och 461/2017.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 15 kap. i kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 448/2017 och 405/2018, och

ändras 15 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 448/2017, som följer:

15 kap.

Förfaranden vid kundtransaktioner

6 §

Kunders rätt till grundläggande banktjänster

— —

En inlåningsbank ska utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan godkänna eller avslå en kunds ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken får vägra att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och att tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast på de grunder som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*, i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) eller i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 3 § 2 mom. 5 punkten, 3 a § 3–5 mom., 3 b § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten, 12 § 1 mom. 4 punkten, 20 b § 3 mom. 3 punkten, 40 a § 1 mom., 42 a § 2 mom. och 71 § 1 mom. 3 och 15 punkten, 71 § 5 mom. samt 74 a §,

sådana de lyder, 3 § 2 mom. 5 punkten och 20 b § 3 mom. 3 punkten i lag 445/2023, 3 a § 3 och 5 mom. i lag 611/2014, 3 a § 4 mom. i lag 1442/2016, 3 b § 2 mom., 12 § 1 mom. 4 punkten och 74 a § i lag 194/2011, 10 § 1 mom. 5 punkten och 40 a § 1 mom. i lag 569/2020, 42 a § 2 mom. i lag 1071/2017, 71 § 1 mom. 3 punkten i lag 1198/2014, 71 § 1 mom. 15 punkten i lag 574/2019 och 71 § 5 mom. i lag (/), samt

fogas till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 194/2011, ett nytt 4 mom. som följer:

3 §

Uppgifter

— —

Finansinspektionen fullgör sina lagstadgade uppgifter genom att

— —

5) övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (nedan *penningtvättsförordningen*), lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem,

— —

3 a §

Den gemensamma tillsynsmekanismen och det europeiska systemet för finansiell tillsyn

— —

När Finansinspektionen utför sina uppgifter ska den utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, beakta sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från ECB som avses i den förordning som avses i SSM-förordningen och de rättsakter som ECB har antagit med stöd av den förordningen samt sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från Europeiska bankmyndigheten, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, nedan *de europeiska tillsynsmyndigheterna*, som avses i de europeiska finanstillsynsförordningarna, Europeiska systemrisknämndens

rekommendationer samt beslut, anvisningar och rekommendationer från den Myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010, nedan *Amla-förordningen*, och de av Europeiska kommissionens rättsakter som innehåller tekniska standarder och som kommissionen utfärdar med stöd av den behörighet som kommissionen har enligt de europeiska finanstillsynsförordningarna eller Amla-förordningen.

Om det inte är möjligt att följa en anvisning eller rekommendation från en europeisk tillsynsmyndighet, Europeiska systemrisknämnden eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, ska Finansinspektionen ange orsakerna till avvikelsen från anvisningen eller rekommendationen samt lämna dem till den europeiska tillsynsmyndighet som saken gäller, till Europeiska systemrisknämnden eller till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Finansinspektionen ska i sådana fall som avses i de Europeiska unionens rättsakter som gäller finansmarknaden i enlighet med SSM-förordningen, de europeiska finanstillsynsförordningarna, förordningen om Europeiska systemrisknämnden, penningtvättsförordningen och Amla-förordningen

1) samarbeta med ECB, de europeiska tillsynsmyndigheterna, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och med den gemensamma kommitté för de europeiska tillsynsmyndigheterna som avses i de europeiska finanstillsynsförordningarna samt med den Europeiska systemrisknämnden,

2) förse ECB, de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska systemrisknämnden, den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism med den information som de behöver för att utföra sina uppgifter.

3 b §

Samarbete kring beredningen av rättsakter, föreskrifter och anvisningar

— —

Finansinspektionen ska utan dröjsmål informera finansministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet om

1) beredning av rättsakter som inletts vid ECB eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, när det är fråga om en rättsakt som kan påverka finsk lagstiftning,

2) beredning av tekniska standarder eller anvisningar som inletts vid en europeisk tillsynsmyndighet eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, när det är fråga om en teknisk standard eller anvisning som enligt Finansinspektionens bedömning kan påverka finsk lagstiftning,

3) något annat än i 1 eller 2 punkten avsett ärende som inletts vid ECB, vid en europeisk tillsynsmyndighet, vid Europeiska systemrisknämnden eller vid Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, när det är fråga om ett ärende som enligt Finansinspektionens bedömning kan påverka den finländska finansmarknadens funktion eller stabilitet.

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

— —

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om ordningsavgift och påföljdsavgift enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och om de i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,

— —

12 §

Direktörens uppgifter

Direktören ska

— —

4) hålla direktionen informerad om sådana omständigheter och initiativ som kommit fram genom Finansinspektionens, de europeiska tillsynsmyndigheternas, Europeiska systemrisknämndens eller Myndighetens för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism verksamhet och som påverkar utvecklingen på finansmarknaden och lagstiftningen inom finanssektorn samt svara för andra redogörelser till direktionen,

— —

15 §

Oberoende ställning

— —

Bestämmelser om det oberoende som en tjänsteman vid Finansinspektionen ska agera enligt när tjänstemannen sköter ett uppdrag som medlem i styrelsen för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism eller andra uppgifter i samband med denna myndighet finns i Amla-förordningen.

20 b §

Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag

— —

Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om de behövs för att

— —

3) utföra tillsynsuppgifter som avses i 29 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,

— —

40 a §

Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser

Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller bryter mot lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja

överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

— —

42 a §

Preskription av rätten att påföra administrativa påföljder

— —

Finansinspektionen får inte påföra påföljdsavgift om avgiftsbeslutet inte har fattats inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse, den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

— —

3) myndigheter som övervakar finansmarknaden i andra EES-stater, resolutionsmyndigheter i andra EES-stater, andra myndigheter som svarar för finansmarknadens funktion i andra EES-stater samt till de europeiska tillsynsmyndigheterna, gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska systemrisknämnden och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism,

— —

15) de tillsynsorgan som avses i 4 § 2 mom. 6 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt motsvarande myndigheter eller organ i en EES-stat, när informationen är nödvändig för att förhindra och avslöja penningtvätt och finansiering av terrorism, samt till centralen för utredning av penningtvätt för utförandet av dess uppgifter,

— —

Med undantag för utbyte av information enligt 84 § 2 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism får Finansinspektionen inte vidarebefordra sekretessbelagd information som den fått av tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter i andra stater eller vid inspektion i en annan stat, om inte den myndighet som har lämnat informationen eller den behöriga tillsynsmyndigheten i det land där inspektionen gjorts har gett sitt uttryckliga samtycke. Denna information får användas endast för att utföra uppgifter enligt denna lag eller för ändamål som samtycket gäller.

74 a §

Beslut av de europeiska tillsynsmyndigheterna och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Om en europeisk tillsynsmyndighet i enlighet med det förfarande som föreskrivs i de europeiska finanstillsynsförordningarna eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med det förfarande som föreskrivs i Amla-förordningen meddelar ett enskilt beslut riktat till en finansmarknadsaktör i ett sådant ärende som Finansinspektionen tidigare har meddelat ett beslut i, ska den europeiska tillsynsmyndighetens eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism beslut följas i stället för Finansinspektionens beslut. Bestämmelser om överklagande av beslut som de

europeiska tillsynsmyndigheterna har meddelat finns i de europeiska finanstillsynsförordningarna och bestämmelser om överklagande av beslut som Myndigheten för bekämpning av penningtvätt har meddelat finns i Amla-förordningen.

———

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 3 b § 2 mom. träder dock i kraft redan den 10 juli 2026.

———

8.

Lag

om ändring lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 409/2018, och

ändras 7 § 4 och 5 mom., 7 a § 2 mom. och 24 § 4 mom., sådana de lyder, 7 § 4 och 5 mom. och 7 a § 2 mom. i lag 890/2017 och 24 § 4 mom. i lag 451/2017, som följer:

7 §

Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av andra betaltjänster än utgivning av elektroniska pengar

— —

Betaltjänster får inte tillhandahållas i enlighet med denna paragraf, om en fysisk person som deltar i eller ansvarar för administreringen eller driften av affärsverksamheten inte är tillförlitlig på det sätt som avses i 13 a § eller om betaltjänstleverantören inte uppfyller sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*, och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

På tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf ska denna lag inte tillämpas, med undantag för vad som i 4 och 9 §, 10 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 13 a, 19 a, 19 b, 21, 21 c, 21 d, 22, 24 och 26 § föreskrivs om betalningsinstitut. På tjänsteleverantörer ska dock bestämmelserna i 8 § 2 mom., 16 § och 18 § 2 mom. om registrering av verksamheten tillämpas. Vad som i 26 § föreskrivs om skyddande av kundmedel ska tillämpas på tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf också när de endast tillhandahåller tjänster som avses i 9 § 1 mom. En tjänsteleverantör som avses i denna paragraf får inte etablera filialer eller tillhandahålla betaltjänster i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

— —

7 a §

Undantag från tillståndsplikten för utgivning av elektroniska pengar

— —

På sådana utgivare av elektroniska pengar som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om betaltjänstleverantörer i 7 § 3–6 mom., med undantag för 19 a, 19 b, 21 c och 21 d §. På utgivarna tillämpas dessutom bestämmelserna i 21 a § om anmälningsplikt som gäller förvärv och avyttring av aktier och andelar i institut för elektroniska pengar, bestämmelserna i och 21 b § om begränsning som gäller förvärv av aktier och andelar i institut för elektroniska pengar bestämmelserna i 10 § 2 mom. att bevilja kredit av medel som tagits emot mot utgivning av elektroniska pengar, bestämmelserna i 28 a § om registrering av transaktioner som gäller elektroniska pengar och bestämmelserna i 36 a § om utgivning och inlösen av elektroniska pengar.

24 §

Ombud

— —

Betalningsinstitutet ska underrätta Finansinspektionen om de interna kontrollmetoder med vilka ombudet fullgör sina skyldigheter enligt penningtvättsförordningen och lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och de skyldigheter som föreskrivs med stöd av dem.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

9.

Lag

om upphävande av 12 kap. 3 § i lagen om investeringstjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om investeringstjänster (747/2012) 12 kap. 3 §, sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lagarna 449/2017 och 523/2021.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

10.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) 8 § 1 mom. och
ändras rubriken för 8 § som följer:

8 §

Förteckning över frysningsbeslut

— — — —

— —

Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 2 § 5 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

12.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 13 punkten, sådan den lyder i lag 454/2017, som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

— —

13) förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), kontroll enligt 32 § i den lagen, bedömning av tillförlitlighet enligt 57 och 58 § i den lagen samt förhindrande, avslöjande, utredning och förande till undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

13.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om advokater (496/1958) 6 § 1 mom., sådant det lyder i lag 543/2025, som följer:

6 §

Advokatföreningens styrelse ska se till att advokaterna när de uppträder inför domstol eller någon annan myndighet samt även i sin övriga verksamhet uppfyller sina förpliktelser. Advokatföreningens styrelse ska för Tillstånds- och tillsynsverket göra framställning om åläggande av en administrativ påföljd enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/). En advokat är skyldig att ge styrelsen de uppgifter som behövs för denna tillsyn. En advokat ska även tillåta en person som har förordnats av styrelsen att göra inspektioner i hans eller hennes byrå, om styrelsen finner att det är nödvändigt för tillsynen, och härvid visa de handlingar som ska granskas vid inspektionen. En styrelsemedlem och den som genomför en inspektion får inte obehörigen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

14.

Lag

om ändring av 28 och 40 § i lagen om pantlåneinrättningar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992) 28 § 2 mom., sådant det lyder i lag 453/2017,

ändras 40 § 2 mom., sådant det lyder i lag 595/2025, och

fogas till 40 §, sådan den lyder i lag 595/2025, ett nytt 4 mom. som följer:

40 §

— —

Om koncessionshavaren försummar sina skyldigheter enligt denna lag eller sin bolagsordning, kan Tillstånds- och tillsynsverket uppmana koncessionshavaren att fullgöra sina skyldigheter inom en viss tid.

— —

I den förteckning över koncessioner som förs av Tillstånds- och tillsynsverket antecknas dessutom administrativa påföljder som ålagts en pantlåneinrättning med stöd av 8 kap. i lagen

om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur förteckningen fem år efter utgången av det år då påföljden ålades.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

15.

Lag

om upphävande av 12 kap. 8 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) 12 kap. 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 452/2017 och 1078/2017.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

16.

Lag

om ändring av 10 och 26 § i lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om placeringsfonder (213/2019) 26 kap. 15 § och
ändras 10 kap. 1 § 5 mom. som följer:

10 kap.

Beräkning av värdet på en placeringsfond samt emission och inlösen

1 §

Emission av fondandelar

— —

Bestämmelserna i 4 mom. tillämpas inte om något annat följer av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

———————————————————————————————————————

Denna lag träder i kraft den 20 .

———————————

17.

Lag

om upphävande av 8 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017) 8 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 471/2017.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

———————————

18.

Lag

om ändring av 1 kap. 3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) 1 kap. 3 § 1 mom. 12 punkten underpunkt f, sådan den lyder i lag 410/2018, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

— —

12) *ersättningsberättigade insättningar* andra insättningar än

— —

f) insättningar som ägs av en person vars identitet inte kan utredas i enlighet med kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och de genomförandeakter som antagits med stöd av den,

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

19.

Lag

om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) nya 7–14 § som följer:

6 kap.

Uppgifter om verkliga förmånstagare

7 §

Förmånstagarregistret

Uppgifter om verkliga förmånstagare samt en i 5 § 2 mom. i handelsregisterlagen avsedd anmälan från ett företag eller en sammanslutning att det inte har en förmånstagare eller att en verklig förmånstagare inte kan identifieras ska antecknas i det centrala register över verkliga förmånstagare, nedan *förmånstagarregistret,* som förs av Patent- och registerstyrelsen i samband med handelsregistret.

8 §

Rätten för behöriga myndigheter, självreglerande organ och rapporteringsskyldiga att få uppgifter ur förmånstagarregistret

Följande aktörer som utför myndighetsuppgifter ska ha rätt att få alla uppgifter om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret:

1) centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket, Patent- och registerstyrelsen, polisen, Polisstyrelsen, Tullen,

Gränsbevakningsväsendet, Utsökningsverket, åklagaren, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen,

2) advokatföreningen när den utför sina tillsynsuppgifter enligt denna lag,

3) skattemyndigheter,

4) myndigheter med specifikt ansvar för att genomföra de restriktiva unionsåtgärder som fastställs inom ramen för de rådsförordningar som antagits på grundval av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

5) Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO),

6) Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF),

7) Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) när de tillhandahåller operativt stöd till medlemsstaternas behöriga myndigheter.

De i 1 mom. avsedda aktörerna ska få uppgifterna utan att den berörda juridiska personen eller den berörda juridiska konstruktionen hörs.

Rapporteringsskyldiga ska när de vidtar åtgärder för kundkännedom i rätt tid beviljas tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen får vägra att helt eller delvis lämna ut uppgifter ur förmånstagarregistret till en rapporteringsskyldig i de fall som avses i 13 § 1 mom. 4 punkten.

9 §

Rätt för personer med berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret

Till sådana fysiska personer, juridiska personer och myndigheter som kan visa ett berättigat intresse i förhindrande och bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism ska följande uppgifter om juridiska personer och juridiska konstruktioner som är jämförbara med juridiska personer som finns i förmånstagarregistret lämnas ut:

1) den verkliga förmånstagarens namn,

2) den verkliga förmånstagarens födelsemånad och födelseår,

3) den verkliga förmånstagarens bosättningsland och det eller de medborgarskap som denne innehar,

4) för verkliga förmånstagare för juridiska personer, arten och omfattningen av det förmånsintresse som innehas av den verkliga förmånstagaren,

5) för verkliga förmånstagare för uttryckliga truster eller liknande juridiska konstruktioner som avses i artikel 3.7 d i penningtvättsdirektivet, förmånsintressets art.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. ska alla fysiska personer, juridiska personer eller myndigheter som avses i 10 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten även ha rätt att få historiska uppgifter om verkliga förmånstagare för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen som är jämförbar med en juridisk person, också för juridiska personer eller juridiska konstruktioner som har upplösts eller upphört att existera under de föregående fem åren samt en beskrivning av kontroll- eller ägarstrukturen.

De uppgifter som anges i 1 mom. ska lämnas ut i elektronisk form.

I 1 mom. avsedda uppgifter ska lämnas ut utan att den juridiska person eller juridiska konstruktion som är jämförbar med en juridisk person som är föremål för begäran hörs.

10 §

Personer med berättigat intresse

Följande fysiska personer, juridiska personer och myndigheter ska anses ha ett berättigat intresse av att få tillgång till de uppgifter som anges i 9 § 1 mom.:

1) personer som agerar för journalistiska ändamål, rapporteringsändamål eller motsvarande ändamål i medierna som har ett samband med förhindrande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

2) organisationer i det civila samhället och i den akademiska världen som har anknytning till förhindrande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

3) fysiska eller juridiska personer som sannolikt kommer att ingå en transaktion med en juridisk person eller juridisk konstruktion och som vill förhindra varje koppling mellan en sådan transaktion och penningtvätt eller förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

4) sammanslutningar som omfattas av tredjelandskrav på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra åtgärder för kundkännedom med avseende på en kund eller presumtiv kund i enlighet med kraven på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i dessa tredjeländer,

5) motparter i tredjeländer till Europeiska unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra sina uppgifter enligt dessa tredjeländers förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i samband med ett specifikt fall,

6) medlemsstaternas myndigheter med ansvar för genomförandet av avdelning I kapitlen II och III i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 om vissa aspekter av bolagsrätt, de myndigheter som ansvarar för registrering av bolag i det register som avses i artikel 16 i det direktivet, och medlemsstaternas myndigheter med ansvar för att kontrollera lagenligheten i ombildningar, fusioner och delningar av bolag med begränsat ansvar enligt avdelning II i det direktivet.

7) de programmyndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och som angetts av medlemsstaterna enligt artikel 71 i den förordningen, när det gäller mottagare av unionsmedel,

8) de myndigheter som genomför faciliteten för återhämtning och resiliens enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, när det gäller stödmottagare inom ramen för faciliteten,

9) medlemsstaternas myndigheter i samband med offentliga upphandlingsförfaranden, när det gäller anbudsgivare och aktörer som tilldelas kontraktet inom ramen för det offentliga upphandlingsförfarandet,

10) leverantörer av produkter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, i den strikta utsträckning som produkter som utvecklats på grundval av de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. eller som innehåller dessa uppgifter endast tillhandahålls kunder som är ansvariga enheter eller behöriga myndigheter, förutsatt att dessa leverantörer kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i det momentet inom ramen för ett avtal med en ansvarig enhet eller en behörig myndighet,

11) utöver de kategorier som anges i 1–10 punkten andra personer som kan visa ett berättigat intresse med avseende på syftet att förhindra och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism från fall till fall.

Patent- och registerstyrelsen ska till kommissionen anmäla följande:

1) förteckningen över de myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 6–8 punkten,

2) förteckningen över de myndigheter eller kategorier av myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 9 punkten,

3) eventuella ytterligare personer som konstaterats ha ett berättigat intresse av att få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare och som identifierats i enlighet med 1 mom. 11 punkten.

Patent- och registerstyrelsen ska utan dröjsmål och under alla omständigheter inom en månad efter det att de har inträffat underrätta kommissionen om alla ändringar av eller tillägg till de kategorier som avses i 2 mom.

11 §

Utlämnande av uppgifter om mottagare

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera vilka personer som har rätt att få uppgifterna ur förmånstagarregistret med stöd av 10 §. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om mottagare till verkliga förmånstagare finns i artikel 15.1 c i allmänna dataskyddsförordningen.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den information som lämnats ut ur förmånstagarregistret inte leder till identifiering av personer som hämtar uppgifter i registret om personerna är fysiska eller juridiska personer enligt 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten. När det gäller dessa personer ska Patent- och registerstyrelsen till de verkliga förmånstagarna, när de lämnar in en begäran som avses i 1 mom., endast lämna ut information om befattning eller yrke för de personer som har konsulterat deras uppgifter om förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att röja identiteten på en tredjelandsmotpart till unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i artikel 2.1.44 a och c i Europaparlamentets och rådet s förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, så länge det är nödvändigt för att skydda den myndighetens analyser eller utredningar. Myndigheter i tredje länder ska, när de begär uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 10 §, ange den period, som inte får överstiga fem år, under vilken de begär att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att lämna ut information och skälen till denna begränsning samt hur tillhandahållandet av sådan information skulle äventyra syftet med deras analyser och utredningar.

En förlängning av den period som anges i 3 mom. får beviljas endast på grundval av en motiverad begäran från myndigheten i tredjelandet för en period på högst ett år, varefter en ny motiverad begäran om förlängning ska lämnas in av den myndigheten.

12 §

Förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av ett berättigat intresse

Patent- och registerstyrelsen ska verifiera förekomsten av det berättigade intresse som avses i 10 § på grundval av handlingar och uppgifter som erhållits av den som begär uppgifter ur förmånstagarregistret, nedan *sökanden*, och vid behov information som den har tillgång till med stöd av 2 mom. i den paragrafen.

Förekomsten av ett berättigat intresse ska fastställas med beaktande av sökandens:

1) befattning eller yrke, och

2) kopplingen till den juridiska person eller juridiska konstruktion vars uppgifter sökanden begär.

Om sökanden är en sådan fysisk eller juridisk person som avses i 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, beaktas med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. i denna paragraf inte de omständigheter som avses i 2 punkten i det momentet vid fastställandet av ett berättigat intresse.

Om utlämnande av uppgifter begärs av en person vars berättigade intresse på grund av att personen hör till en av kategorierna i 10 § 1 mom. redan har verifierats av en annan medlemsstats centrala register, är verifieringen av det villkor som fastställs i 2 mom. 1 punkten i denna

paragraf genomförd genom insamling av bevis på det berättigade intresse som fastställts av registret i den andra medlemsstaten.

Sökandens identitet ska verifieras innan uppgifter lämnas ut ur förmånstagarregistret.

Till personer vars berättigade intresse har verifierats ska uppgifter i förmånstagarregistret lämnas ut utan att deras i 2 mom. 1 punkten avsedda uppgifter verifieras på nytt varje gång de granskar uppgifter i registret. Om det inte finns grundad anledning att misstänka att det berättigade intresset inte längre föreligger, får verifieringen upprepas tidigast 12 månader efter det att ansökan godkänts.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den genomför den verifiering som avses i 1 mom. och meddelar sökanden ett beslut inom 12 arbetsdagar. Om ett stort antal ansökningar undantagsvis inkommer inom en kort tid får tidsfristen förlängas med 12 arbetsdagar. Om antalet inkommande ansökningar fortsätter att vara högt efter det att förlängningen har löpt ut, kan tidsfristen förlängas med ytterligare 12 arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska i god tid underrätta kommissionen om varje ovan avsedda förlängning av tidsfristen. Om Patent- och registerstyrelsen beslutar att lämna ut uppgifter om verkliga förmånstagare ska den utfärda ett intyg om godkännande av ansökan som gäller i tre år. Patent- och registerstyrelsen ska besvara varje efterföljande ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare från samma person inom sju arbetsdagar.

13 §

Avslag på ansökan om utlämnande av uppgifter ur förmånstagarregistret samt återkallande av beslut om utlämnande

Patent- och registerstyrelsen får avslå en ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare endast av följande skäl:

1) sökanden har inte lämnat in de uppgifter eller handlingar som avses i 12 § 1 mom.,

2) sökanden har inte visat att denne har ett berättigat intresse av att få uppgifter om verkliga förmånstagare,

3) om det finns anledning att misstänka att uppgifterna inte kommer att användas för de ändamål för vilka de begärdes eller att uppgifterna kommer att användas för ändamål som inte är kopplade till förhindrande av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

4) utlämnandet av uppgifterna skulle utsätta den verkliga förmånstagaren för en oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga,

5) om ett i 12 § 3 mom. avsett bevis på det berättigade intresset som beviljats av en annan medlemsstats centrala register inte omfattar de ändamål för vilka uppgifterna begärs,

6) om sökanden befinner sig i ett tredjeland och svaret på ansökan om utlämnande av uppgifter inte skulle vara förenligt med bestämmelserna i kapitel V i dataskyddsförordningen.

Innan en ansökan avslås av ett skäl som avses i 1 mom. 1–3 eller 5 punkten, kan Patent- och registerstyrelsen begära ytterligare information av sökanden. Om ytterligare information har begärts, förlängs tidsfristen för Patent- och registerstyrelsen att lämna ett svar med sju arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera de åtgärder som den har vidtagit för att bedöma ansökan och inhämta ytterligare information med stöd av 1 och 2 mom.

Beslutet om utlämnande av uppgifterna kan återkallas, om något av de skäl som avses i 1 mom. blir känt för Patent- och registerstyrelsen efter det att tillgången till uppgifter redan har beviljats. Personer som har rätt att få tillgång till uppgifterna ska underrätta Patent- och registerstyrelsen om alla ändringar som kan leda till att ett berättigat intresse upphör.

Patent- och registerstyrelsen ska årligen offentliggöra statistik över antalet fall där uppgifter har lämnats ut i de situationer som avses i 1 mom. 4 punkten samt över de angivna skälen. Patent- och registerstyrelsen ska årligen överlämna statistiken till kommissionen.

14 §

Verifiering av uppgifter om förmånstagare och Patent- och registerstyrelsens rätt att få uppgifter

Patent- och registerstyrelsen får i samband med att uppgifter om verkliga förmånstagare lämnas in eller därefter verifiera att uppgifterna är adekvata, korrekta och aktuella.

Patent- och registerstyrelsen har rätt att av juridiska personer, förvaltare av en uttrycklig trust som avses i artikel 3.7 d i penningtvättsdirektivet och personer som innehar en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion och deras verkliga förmånstagare få alla uppgifter som behövs för att identifiera och verifiera deras verkliga förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få uppgifter ur andra myndigheters register i den mån uppgifterna behövs för att den ska kunna utföra sina uppgifter enligt detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens i 6 kap. 12 § 7 mom. träder dock i kraft den 10 november 2026.

20.

Lag

om temporär ändring av 2 § i handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i handelsregisterlagen (564/2023) 2 § 3 mom., som följer:

2 §

Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter

— —

Bestämmelser om offentlighet i fråga om uppgifter om verkliga förmånstagare och om utlämnande av sådana uppgifter finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *penningtvättslagen*.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till den dag då lagen om ändring av handelsregisterlagen (/) träder i kraft.

21.

Lag

om ändring och temporär ändring av 3 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) 3 § 10 punkten, sådan den lyder i lag 863/2025, och
fogas till 3 §, sådan den lyder i lagarna 814/2022 och 863/2025, temporärt en ny 11 punkt som följer:

3 §

Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet

Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:

— —

10) Gränsbevakningsväsendet, för förebyggande, avslöjande och utredning av brott samt för förande av brott till åtalsprövning i enlighet med lagen om brottsbekämpning inom gränsbevakningsväsendet (108/2018),
11) Patent- och registerstyrelsen för den verifiering som avses i 6 kap. 14 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

———

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 3 § 11 punkten gäller till den dag då lagen om ändring av denna lag (/) träder i kraft.

———

22.

Lag

om ändring av 20 § i penningspelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i penningspelslagen (10/2026) 20 § 5 mom., som följer:

20 §

Registrering av spelare och verifiering av spelarnas identitet

— —

Bestämmelser om de krav på kundkännedom som hänför sig till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 6 kap. 12 c § 2 mom., 7 kap. 15 § 2 mom. och 16 § samt 7 a kap. 16 § 1 mom.,

sådana de lyder, 6 kap. 12 c § 2 mom. och 7 kap. 15 § 2 mom. i lag 449/2023, 7 kap. 16 § i lag 746/2010 och 7 a kap. 16 § 1 mom. i lag 851/2016, som följer:

6 kap.

Hemförsäljning och distansförsäljning

12 c §

Kontroll av identiteten hos konsumenter och bevarande av uppgifterna om kontrollen i vissa fall

— —

Om inget annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan p*enningtvättsförordningen,* eller av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), ska den näringsidkare som avses i 1 mom. bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av konsumentens identitet i fem år från det att fordran i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett avtal eller en betalning ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

— —

7 kap.

Konsumentkrediter

15 §

Kontroll av kreditsökandens identitet

— —

Bestämmelser om kundkännedom finns dessutom i penningtvättsförordningen och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

16 §

Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll

Om inget annat följer av penningtvättsförordningen eller av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska kreditgivaren bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av den kreditsökande konsumentens identitet i fem år från det att krediten i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett kreditavtal ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

7 a kap.

Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom

16 §

Avslag på ansökan om kredit

Om en ansökan om kredit avslås, ska den konsument som sökt kredit underrättas om avslaget utan dröjsmål. Konsumenten ska på begäran underrättas om grunden för avslaget skriftligen, om inte avslaget grundar sig på artikel 71 i penningtvättsförordningen eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

24.

Lag

om ändring av 19 § i kreditupplysningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kreditupplysningslagen (527/2007) 19 § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 331/2022, som följer:

19 §

Allmänna förutsättningar för utlämnande och användning av personkreditupplysningar

— —

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får uppgifter som avses i 12 § 1 mom. och uppgifter som avses i 13 § lämnas ut för att användas

— —

7) för att, på begäran av personen, för ett kreditinstitut eller en försäkringsanstalt upprätta ett intyg eller en rekommendation om personens förmåga att sköta sina åtaganden samt till de ansvariga enheter som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) för fullgörande av skyldigheter i fråga om åtgärder för kundkännedom,

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

25.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 416/2025, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

— —

Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av följande administrativa påföljder av straffkaraktär:

1) påföljdsavgift enligt 65 § och ordningsavgift enligt 66 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/),

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

26.

Lag

om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning (1041/2025) 17 § 3 mom., 23 § 3 mom., 30 § och 40 § 2 mom. som följer:

17 §

Användare av kryptotillgångar

— —

Utöver vad som föreskrivs ovan i denna paragraf avses med användare av kryptotillgångar också en person som är motpart till säljaren när en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster tillhandhåller en tjänst för att verkställa rapporteringspliktiga massbetalningstransaktioner för en säljare eller för en säljares räkning. En sådan person behandlas dock som användare av kryptotillgångstjänster endast om den rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster är skyldig att kontrollera personens identitet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*, och lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) eller motsvarande lagstiftning i någon annan jurisdiktion.

23 §

Person med bestämmande inflytande

— —

Definitionen av person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig förmånstagare i penningtvättsförordningen och lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

30 §

Förfaranden för kundkontroll

Med *förfaranden för kundkontroll* avses de förfaranden för kundkontroll som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster och som det föreskrivs om i penningtvättsförordningen eller i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, eller motsvarande krav som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster.

40 §

Förfaranden för kundkännedom för fastställande av personer med bestämmande inflytande hos en enhet som är en användare av kryptotillgångar

— —

När en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster fastställer personer med bestämmande inflytande får den förlita sig på upplysningar som inhämtats och förvarats med iakttagande av förfaranden för kundkännedom som är förenliga med penningtvättsförordningen och lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om den rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster inte är skyldig att iaktta dessa

förfaranden, ska den tillämpa förfaranden som i huvudsak överensstämmer med förfaranden för att fastställa personer med bestämmande inflytande.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning (1042/2025) 4 § 6 mom. och 57 § 3 mom., 65 § och 95 § 2 mom. som följer:

4 §

Investeringsenhet

— —

Paragrafen ska tolkas på ett sätt som motsvarar de likadana uttryck som har använts i definitionen av finansiellt institut i artikel 2.1 led 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*.

57 §

Person med bestämmande inflytande

— —

Definitionen av en person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig förmånstagare i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

65 §

Förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom

Med *förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom* avses ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts åtgärder för att granska en kund i enlighet med kraven på bekämpning av penningtvätt enligt bestämmelserna i penningtvättsförordningen och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

95 §

Fastställande av en enhet som en passiv icke-finansiell enhet med en eller flera rapporteringspliktiga personer med bestämmande inflytande

— —

Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet ska fastställa personerna med bestämmande inflytande över kontohavaren. Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet kan vid fastställandet av personer med bestämmande inflytande använda de upplysningar som har inhämtats och förvarats i enlighet med det rapporteringsskyldiga finansiella institutets förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom under förutsättning att förfarandena är förenliga med penningtvättsförordningen och lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om det rapporteringsskyldiga finansiella institutet inte omfattas av tillämpningsområdet för den nämnda lagen, ska det iaktta i huvudsak liknande förfaranden som för fastställandet av personer med bestämmande inflytande.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

28.

Lag

om ändring av lagen om aktiesparkonton

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om aktiesparkonton (680/2019) 9 § och
ändras 17 § 3 mom. som följer:

17 §

Tillsyn och administrativa påföljder

— —

Bestämmelser om påförande av administrativa påföljder för brott mot lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) finns i den lagen.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

29.

Lag

om ändring av 6 a och 16 § i lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om försäkringsavtal (543/1994) 6 a § och 16 § 2 mom., sådana de lyder i lag 458/2017, som följer:

6 a §

Meddelande om avslagsgrund

Om en konsument eller den som enligt 3 § 2 mom. kan jämställas med en konsument inte meddelas försäkring ska grunden för avslaget meddelas försäkringssökanden, om inte avslaget grundar sig på artikel 71 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen,* eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas. Grunden ska meddelas skriftligen. Den ska vara förenlig med lag och god försäkringssed.

16 §

Uppsägning av fortlöpande skadeförsäkring

— —

Försäkringsgivaren har rätt att säga upp en fortlöpande skadeförsäkring att upphöra i slutet av försäkringsperioden. För uppsägningen ska det finnas en grund som överensstämmer med god försäkringssed. Uppsägningsmeddelandet ska sändas till försäkringstagaren senast en månad före försäkringsperiodens utgång. I meddelandet ska uppsägningsgrunden anges, om inte uppsägningen grundar sig på artikel 71 i penningtvättsförordningen eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment är uppsägningen ogiltig.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

30.

Lag

om ändring av 23 a § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 23 a §, sådan den lyder i lag 1043/2025, som följer:

23 a §

Skyldighet för i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda ansvariga enheter att lämna uppgifter

De ansvariga enheter som avses i 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) ska på uppmaning av Skatteförvaltningen med stöd av identifieringsuppgifter, bankkontonummer, en kontotransaktion eller någon annan motsvarande identifikation lämna in och visa upp för granskning de uppgifter om mekanismer, förfaranden, dokument och andra uppgifter som de innehar och med stöd av vilka rapporterande finansinstitut och rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster har iakttagit de förpliktelser och de aktsamhetsprocedurer för identifiering av rapporteringspliktiga konton och rapporteringspliktiga användare som avses i 17 a § 1 mom. samt 17 c och 17 g § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

31.

Lag

om ändring av 32 § i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen (1066/2024) 32 § 3 mom. som följer:

32 §

Rätt att få information och utföra inspektioner

— —

Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 2 § 5 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av 3 kap. 72 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 3 kap. 72 § 2 mom., sådant det lyder i lag 340/2020, som följer:

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

72 §

Utlämnande av uppgifter på eget initiativ

— —

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag får utmätningsmannen trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter också till de myndigheter som avses i 70 § 1 mom. 5–7 punkten för de ändamål som nämns i respektive punkt, om det finns skäl att misstänka att svaranden eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett brott som hör under allmänt åtal och om uppgifterna är nödvändiga för att den myndigheten ska kunna sköta sin uppgift. På anmälningar om tvivelaktiga transaktioner tillämpas 90 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

33.

Lag

om ändring av 16 § i företags- och organisationsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) 16 § 4 mom., sådant det lyder i lag 567/2023, som följer:

16 §

Utlämnande av uppgifter ur registret över företags- och organisationsnummer

— —

Trots vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 2 mom. har en myndighet och en i 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) avsedd ansvarig enhet i det syfte som avses i 1 § i den lagen rätt att av Patent- och registerstyrelsen få uppgift om ett företags- och organisationsnummer som tilldelats en fysisk person som identifierats av ovan avsedda myndighet eller ansvariga enhet. I fråga om avgiften iakttas med avvikelse från 2 mom. lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

34.

Lag

om ändring av 18 och 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 12 punkten samt 20 § 8 och 10 punkten,

sådana de lyder 18 § 1 mom. 12 punkten i lag 22/2018, 20 § 8 punkten i lag 1345/2018 och 20 § 10 punkten i lag 275/2025, som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

— —

12) till Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen sådana uppgifter som har iakttagits under skattekontroll och som kan ha betydelse vid tillsynen över iakttagandet av de skyldigheter som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan *penningtvättsförordningen*, och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/),

— —

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran

— —

8) till Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket och Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över iakttagandet av de skyldigheter som föreskrivs i penningtvättsförordningen och i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,

— —

10) till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av 3 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 5 § i handelsregisterlagen (564/2023) är korrekta och uppdaterade,

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

35.

Lag

om upphävande av 38 § 2 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 38 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 696/2021.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) 2 b § 3 mom., sådant det lyder i lag 408/2018, som följer:

2 b §

— —

Ansvariga enheter som avses i 2 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) ska trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ meddela utmätningsmannen sådana i 3 kap. 66 § i utsökningsbalken avsedda uppgifter som de har om fysiska eller juridiska personer som avses i 1 mom. i denna paragraf. Bestämmelser om skyldigheten för utomstående och myndigheter att lämna ut uppgifter till utmätningsmannen finns i 3 kap. 64–68 § i utsökningsbalken.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

37.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 465/2017, ett nytt 3 mom. som följer:

9 §

Uppgifter som skall föras in i förmedlingsrörelseregistret

— —

I förmedlingsrörelseregistret antecknas sådana administrativa påföljder som påförts en förmedlingsrörelse med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden påfördes.

Denna lag träder i kraft den 20 .

38.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 727/2025, ett nytt 4 mom. som följer:

5 §

Registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet

— —

I registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet antecknas dessutom sådana administrativa påföljder som påförts en aktör som bedriver indrivningsverksamhet med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur registret tre år efter utgången av det år då påföljden påfördes.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

39.

Lag

om upphävande av 24 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 24 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (1458/2025).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

40.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare (161/2025) 22 § 1 mom. 6 punkten som följer:

22 §

Tillhandahållande av kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat

Om en kreditförvaltare som har fått verksamhetstillstånd i enlighet med denna lag avser att tillhandahålla kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat, ska den meddela Finansinspektionen detta och lämna till Finansinspektionen följande uppgifter:

— —

6) en beskrivning av förfarandet för efterlevnad av bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, om kreditförvaltaren i staten i fråga är en ansvarig enhet som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

41.

Lag

om ändring av 4 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 § 1 mom. 3 a punkten, sådan den lyder i lag 565/2025, som följer:

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer

— —

3 a) till tillsynsorgan som avses i 4 § 2 mom. 6 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), frånsett Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, för kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare enligt 32 § i den lagen samt till Tillstånds- och tillsynsverket för bedömning av tillförlitlighet enligt 57 § i den lagen,

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

Helsingfors den 4 juni 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Näringsminister Sakari Puisto

2.

Lag

om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) det inledande stycket i 2 § 1 mom., 2 § 1 mom. 2 och 6 punkten samt 2 § 4 mom., 3 § 5 och 9 mom., 4 och 5 § samt 6 § 1 och 4 mom.,

av dem 3 § 9 mom. sådant det lyder i lag 631/2019, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 377/2021 och 274/2025, 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 377/2021 och 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag 434/2021, samt

fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 377/2021 och 815/2022, en ny 5 a-punkt och till paragrafen, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 377/2021 och 815/2022, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. och det ändrade 4 mom. blir 4 och 5 mom., och nya 6 mom. samt till lagen nya 2 a–2 d, 4 a, 4 b, 5 a, 6 a och 6 b § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter	*Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter*
Centralen för utredning av penningtvätt finns vid centralkriminalpolisen och den har till uppgift att	*Vid centralkriminalpolisen finns* centralen för utredning av penningtvätt *som är operativt självständig och oberoende och som* har till uppgift att
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
2) ta emot och analysera rapporter enligt 4 kap. 1 § i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och ge återkoppling om verkningarna av dem,	2) ta emot och analysera *de* rapporter *som avses i artikel 69, 74 och 80.4 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, och som de ansvariga enheter som avses i 4 § 2 mom. 10 punkten* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/) lämnar och all annan information som dessa lämnar om penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism samt information som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1889/2005, nedan ***förordningen om kontroller av kontanta medel****, samt att ta emot och analysera den information som de tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ovannämnda lag lämnar, och minst en gång om året* ge återkoppling *om effekterna av rapporterna och informationen,*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
(*ny 5 a-punkt*)	*5 a) samarbeta och utbyta information med de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av riktade ekonomiska sanktioner,*
6) föra statistik över antalet rapporter *enligt 4 kap. 1 § i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism och antalet avbrutna transaktioner enligt 5 § i det kapitlet, över antalet anmälningar om tvivelaktiga transaktioner som förts till undersökning och över gjorda, mottagna, avvisade och besvarade informationsförfrågningar*,	6) föra statistik över
	a) antalet rapporter *om tvivelaktiga transaktioner som ansvariga enheter som avses i 4 § 2 mom. 10 punkten* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *har lämnat och antalet avbrytanden av transaktioner som avses artikel 71 i penningtvättsförordningen och som de ansvariga enheterna har gjort* *b) samt uppföljningen av dessa rapporter, den information om gränsöverskridande fysiska förflyttningar av kontanter som överlämnats till centralen för utredning av penningtvätt i enlighet med artikel 9 i förordningen om kontroller av kontanta medel samt uppföljningen av den inlämnade informationen,* *c) antalet och procentandelen rapporter om tvivelaktiga transaktioner som leder till spridning av informationen till andra behöriga myndigheter, samt antalet och procentandelen rapporter som leder till vidare utredning, när så är tillämpligt,* *d) antalet gränsöverskridande begäranden om uppgifter som har gjorts, tagits emot, avslagits eller helt eller delvis besvarats av centralen för utredning av penningtvätt, enligt*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	specificerad redovisning per land som skickat eller mottagit begäran,
	e) de personalresurser som anvisats centralen för utredning av penningtvätt,
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Den återkoppling som ges till i 1 mom. 2 punkten avsedda ansvariga enheter ska omfatta åtminstone kvaliteten på den information som tillhandahålls, rapporteringens läglighet, beskrivningen av misstanken och den dokumentation som tillhandahölls vid inlämningen. Återkopplingen ska även göras tillgänglig för de behöriga tillsynsmyndigheter som anges i den punkten.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om befogenheterna för centralen för utredning av penningtvätt finns dessutom i polislagen (872/2011).	Bestämmelser om befogenheterna för centralen för utredning av penningtvätt finns dessutom i polislagen (872/2011).
Centralkriminalpolisen ska årligen lämna Polisstyrelsen en rapport om verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt, om antalet rapporter enligt 4 kap. 1 § i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om antalet förordnanden enligt 6 § i denna lag om att avbryta transaktioner och om framstegen i allmänhet när det gäller åtgärder som i Finland vidtas mot penningtvätt och finansiering av terrorism.	Centralkriminalpolisen ska årligen lämna Polisstyrelsen en rapport om verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt *och om framstegen i allmänhet när det gäller åtgärder som i Finland vidtas mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Rapporten ska innehålla information om de trender och typer som identifierats i den information som spridits till andra behöriga myndigheter. Informationen i rapporten får inte göra det möjligt att identifiera någon fysisk eller juridisk person. Bestämmelser om den statistikinformation som ska ingå i rapporten utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.*
	Centralen för utredning av penningtvätt ska utse ett ombud för grundläggande rättigheter med uppgift att ge råd till de anställda vid centralen i frågor som gäller grundläggande rättigheter, främja och övervaka efterlevnaden av de grundläggande rättigheterna, avge yttranden om huruvida centralens verksamhet är förenlig med de grundläggande rättigheterna samt informera centralens ledning om eventuella kränkningar av grundläggande rättigheter. Ombudet för grundläggande rättigheter ska agera oberoende vid skötseln av sina uppgifter utan att ta mot utomstående instruktioner.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
(ny 2 a §)	*2 a §*
	Gemensamma analyser
	Centralen för utredning av penningtvätt får delta i team för gemensam analys av tvivelaktiga transaktioner och misstänkt verksamhet och göra begäranden om att inrätta ett team för gemensam analys. I analysteamen får centraler för utredning av penningtvätt i främmande stater, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och tredje parter, inbegripet unionens organ och byråer, delta, om dessa tredje parters befogenheter omfattar sådant deltagande.
	De centraler för utredning av penningtvätt som ingår i ett analysteam och som Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska bistå i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 ska inrätta en grupp för gemensam analys för ett visst ändamål och under en begränsad period, som kan förlängas med ömsesidigt samtycke, för att genomföra operativa analyser av tvivelaktiga transaktioner eller misstänkta aktiviteter som innefattar en eller flera av de centraler för utredning av penningtvätt som inrättar teamet.
	Ett team för gemensam analys får inrättas om
	1) operativa analyser av centraler för utredning av penningtvätt kräver svåra och krävande analyser med kopplingar till andra medlemsstater,
	2) flera centraler för utredning av penningtvätt genomför operativa analyser där omständigheterna motiverar samordnade, gemensamma åtgärder i de berörda medlemsstaterna.
	Om teamet för gemensam analys behöver hjälp från en annan central för utredning av penningtvätt än de som är del av teamet, kan

Gällande lydelse	Föreslagen lydelse
	det begära att denna andra central för utredning av penningtvätt *1) ansluter sig till teamet för gemensam analys,* *2) översänder underrättelser om penningtvätt och andra finansiella uppgifter till teamet för gemensam analys.* *Centralen för utredning av penningtvätt kan bjuda in tredje parter, att delta i de gemensamma analyserna när det är relevant för de gemensamma analyserna och om dessa tredje parters befogenheter omfattar sådant deltagande. De centraler för utredning av penningtvätt som deltar i de gemensamma analyserna fastställer de villkor som gäller för tredje parters deltagande och inför åtgärder som garanterar hemlighållande av och säkerheten för den information som utbyts. Den information som utbyts får endast användas för de ändamål för vilka den gemensamma analysen inrättades.* *En anställd vid centralen för utredning av penningtvätt som deltar i ett team för gemensam analys får för den analys som teamet genomför ge medlemmarna i teamet sådana uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom.*
(ny 2 b §)	*2 b §* ***Tillhandahållande av information till tillsynsorgan*** *Centralen för utredning av penningtvätt ska på eget initiativ eller på begäran tillhandahålla den behöriga tillsynsmyndighet som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism information som kan vara relevant för tillsynen enligt 5 kap. i den lagen. Centralen för utredning av penningtvätt ska lämna åtminstone information om följande:* *1) kvaliteten på och antalet sådana rapporter om tvivelaktiga transaktioner som lämnats in av rapporteringsskyldiga,* *2) kvaliteten på de svar, och hur snabbt de lämnas in, som rapporteringsskyldiga lämnar på begäranden från centraler för utredning av penningtvätt i enlighet med artikel 69.1 första stycket b i penningtvättsförordningen,*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3) resultat av strategiska analyser som avses i 2 § 1 mom. 8 punkten samt all relevant information om trender och metoder för penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism, samt om geografiska, gränsöverskridande och framväxande risker. *Centralen för utredning av penningtvätt ska underrätta tillsynsorganen närhelst information som den förfogar över tyder på att rapporteringsskyldiga eventuellt bryter mot Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar och ändring av direktiv (EU) 2015/849, nedan **förordningen om betalningsuppgifter**. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.* *Utom när det är absolut nödvändigt för tillämpningen av 2 mom. får information som tillhandahålls med stöd av denna paragraf inte innehålla några uppgifter om specifika fysiska eller juridiska personer eller fall, inbegripet fysiska eller juridiska personer som är föremål för en pågående analys eller utredning, eller som kan leda till identifiering av fysiska eller juridiska personer.*
(ny 2 c §)	*2 c §* ***Förelägganden om uppföljning av transaktioner eller aktiviteter*** *En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan meddela en rapporteringsskyldig ett föreläggande att under en period som centralen fastställer följa de transaktioner eller aktiviteter som utförs via ett eller flera bankkonton eller betalkonton eller konton för kryptotillgångar eller andra affärsförbindelser som förvaltas av den rapporteringsskyldiga för personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga den*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	rapporteringsskyldiga att rapportera om resultaten av uppföljningen. *En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan på begäran av en utländsk central för utredning av penningtvätt meddela den rapporteringsskyldiga ett föreläggande som avses 1 mom.*
(ny 2 d §)	*2 d §* ***Underrättelser till rapporteringsskyldiga om risker*** *En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan underrätta en rapporteringsskyldig om omständigheter som är relevanta för utförandet av åtgärder för kundkännedom enligt kapitel III i penningtvättsförordningen. Underrättelsen ska omfatta följande:* *1) typer av transaktioner eller aktiviteter som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,* *2) specifika personer som utgör en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.* *3) specifika geografiska områden som medför en betydande risk för penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism.* *Den underrättelse om risker som avses i 1 mom. är i kraft under en period som centralen för utredning av penningtvätt fastställer och som får vara högst sex månader.* *Centralerna för utredning av penningtvätt ska årligen förse rapporteringsskyldiga med strategisk information om typer, riskindikatorer och trender inom penningtvätt och finansiering av terrorism.*
3 § *Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism*	3 § *Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Namnet på och identiteten hos den som rapporterar tvivelaktiga transaktioner är sekretessbelagd information. Oberoende av sekretessplikten får denna information dock lämnas ut för de ändamål som anges i 4 § 4 mom. och 5 § 3 mom.	Namnet på och identiteten hos den som rapporterar tvivelaktiga transaktioner är sekretessbelagd information. *Trots det som föreskrivs ovan* får denna information dock lämnas ut *om det är nödvändigt för förundersökning, åtalsprövning, domstolsbehandling eller straffverkställighet i fråga om penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott enligt bilaga I till Europolförordningen eller för att förhindra och avslöja brott eller skydda den nationella säkerheten.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om behandling av polisens personuppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*), i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).	*Vad som föreskrivs i 84 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism tillämpas också på anställda vid centraler för utredning av penningtvätt.* Bestämmelser om behandling av polisens personuppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*), *nedan* ***allmän dataskyddsförordning*****,** i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).
4 §	4 §
*Centralens rätt att få**, använda och lämna ut** uppgifter*	*Centralens rätt att få **och använda** uppgifter*
Trots bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter om företagshemligheter eller uppgifter om en enskild persons, sammanslutnings eller stiftelses ekonomiska förhållanden, ekonomiska ställning eller beskattningsuppgifter har centralen för utredning av penningtvätt rätt att av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, inbegripet vid behov	Trots bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter om företagshemligheter eller uppgifter om en enskild persons, sammanslutnings eller stiftelses ekonomiska förhållanden, ekonomiska ställning eller beskattningsuppgifter har centralen för utredning av penningtvätt rätt att av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, *samt* vid behov *av*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
deras chefer och anställda, avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Beslut om inhämtande av sekretessbelagda uppgifter fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Bestämmelserna i någon annan lag om tystnadsplikt och förbud att vittna för advokater och rättegångsbiträden med tillstånd begränsar dock rätten för centralen för utredning av penningtvätt att få uppgifter.	deras chefer och anställda, avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Beslut om inhämtande av sekretessbelagda uppgifter fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Bestämmelserna i någon annan lag om tystnadsplikt och förbud att vittna för advokater och rättegångsbiträden med tillstånd begränsar dock rätten för centralen för utredning av penningtvätt att få uppgifter.
Trots tystnadsplikten för en medlem, en revisor, en verksamhetsgranskare, en styrelseledamot eller en anställd har centralen för utredning av penningtvätt på skriftlig begäran av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen rätt att av en enskild sammanslutning, stiftelse eller person avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Trots tystnadsplikten för en medlem *i en sammanslutning,* en revisor, en verksamhetsgranskare, en styrelseledamot eller en anställd har centralen för utredning av penningtvätt på skriftlig begäran av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen rätt att av en enskild sammanslutning, stiftelse eller person avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
Uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får lämnas ut till centralen för utredning av penningtvätt som en datamängd eller i elektronisk form.	*De* uppgifter som avses i 1 och 2 mom. får lämnas ut till centralen för utredning av penningtvätt som en datamängd eller i elektronisk form *genom säkra och skyddade kommunikationskanaler*.
Uppgifterna i penningtvättsregistret får oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran. Dessutom får uppgifter lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter enligt 14 § i den lagen och uppgifter enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen. Uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen (610/2014) föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande i detta moment avsedda nödvändiga uppgifter får lämnas ut också till Europeiska centralbanken när den sköter uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut. Uppgifter får också lämnas till Europol. Ett sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Uppgifter som avses i detta moment får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form. Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.	
Centralen för utredning av penningtvätt kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter enligt 1, 2 och 4 mom. som lämnas ut. Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter till någon annan än en förundersökningsmyndighet, om det i ärendet finns skäl att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism och målen för utredningen kan äventyras om uppgifter lämnas ut.	
De förfrågningar som centralen för utredning av penningtvätt gjort med stöd av den rätt att få uppgifter som anges i 1 och 2	De förfrågningar som centralen för utredning av penningtvätt gjort med stöd av den rätt att få uppgifter som anges i 1 och 2

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
mom. eller innehållet i förfrågningarna får inte avslöjas för den som förfrågningarna gäller. På bevarande och kontroll av förfrågningarna och de svar som getts med anledning av dem tillämpas *bestämmelserna om bevarande och kontroll* av uppgifter om tvivelaktiga transaktioner *i 4 kap. 3 § 1 och 2 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.*	mom. eller innehållet i förfrågningarna får inte avslöjas för den som förfrågningarna gäller. På bevarande och kontroll av förfrågningarna och de svar som getts med anledning av dem tillämpas *vad som i artikel 77 i penningtvättsförordningen föreskrivs om lagring* av uppgifter om tvivelaktiga transaktioner.
(ny 4 a §)	*4 a §*
	Utlämnande av uppgifter ur penningtvättsregistret
	Uppgifterna i penningtvättsregistret får användas och lämnas ut trots sekretessbestämmelserna endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism, brott som avses i bilaga I till Europolförordningen samt för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran.
	Dessutom får uppgifter information lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter som avses i 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och uppgifter som avses 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) samt till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter som avses 14 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism. Uppgifter får också lämnas ut till de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av de riktade ekonomiska sanktioner som avses i 80 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
	Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den information som lämnas ut är nödvändig för

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra en uppgift som avses i den lagen. Uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om de är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i kreditinstitutslagen (610/2014) och som förutsätter en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande i detta moment avsedda nödvändiga uppgifter får lämnas ut också till Europeiska centralbanken när den sköter uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut. *Dessutom får uppgifter lämnas ut till behöriga myndigheter som avses 1 kap. 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b och c i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till ansvariga enheter som avses. 10 punkten, när utlämnandet sker inom ramen för ett partnerskap för informationsutbyte enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen.* *Ett sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.* *Uppgifter som avses i denna paragraf får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form genom säkra och skyddade kommunikationskanaler.* *Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.*
(ny 4 b §)	*4 b §* ***Begränsning av användningen av uppgifter som lämnas ut eller vägran att lämna ut uppgifter samt återkoppling avseende uppgifter***

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Centralen för utredning av penningtvätt kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter enligt 4 § 1 och 2 mom., 4 a § 1–3 mom. samt 5 och 5 a § som lämnas ut.

Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter till någon annan än förundersökningsmyndigheten, om det finns skäl att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism och målen för utredningen kan äventyras om uppgifter lämnas ut, eller det rör sig om ett undantagsfall där uppgiftslämnandet skulle vara klart oproportionellt i förhållande till en fysisk eller juridisk persons legitima intressen eller irrelevant för det ändamål för vilket det har begärts. I sådana fall ska centralen för utredning av penningtvätt skriftligen informera den begärande myndigheten om skälen till vägran.

De behöriga myndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b–d i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska ge centralen för utredning av penningtvätt återkoppling om användningen och användbarheten av den information som lämnats i enlighet med 4 a § 1–3 mom. och 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten i denna lag och om resultatet av de åtgärder som vidtagits och de utredningar som genomförts utifrån denna information. Sådan återkoppling ska lämnas regelbundet, och i varje fall i aggregerad form, åtminstone en gång per år.

5 §

Utbyte av information

Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att begära uppgifter som avses i 4 § 1 och 2 mom. av finansunderrättelseenheten eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. I en begäran om utlämnande av uppgifter ska

5 §

***Internationellt** utbyte av information*

Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att begära uppgifter som avses i 4 § 1 och 2 mom. av *en central för utredning av penningtvätt* eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. I en begäran om

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
användningsändamålet med uppgifterna specificeras, och begäran ska innehålla tillräckliga fakta, bakgrundsuppgifter och motiveringar för att begäran ska kunna besvaras.	utlämnande av uppgifter ska användningsändamålet för uppgifterna specificeras, och begäran ska innehålla tillräckliga fakta, bakgrundsuppgifter och motiveringar för att begäran ska kunna besvaras.
Uppgifter från en myndighet i en främmande stat får användas och lämnas ut vidare för något annat ändamål än det ändamål för vilket de har lämnats ut endast om den myndigheten har gett sitt samtycke i förväg.	Uppgifter från en myndighet i en främmande stat får användas och lämnas ut vidare för något annat ändamål än det ändamål för vilket de har lämnats ut endast om den myndigheten har gett sitt samtycke i förväg.
Centralen för utredning av penningtvätt kan efter en motiverad begäran lämna ut uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom. till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. En begäran om utlämnande av uppgifter ska besvaras utan ogrundat dröjsmål. Centralen för utredning av penningtvätt kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter som lämnas ut. Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter om det kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fåtts av penningtvätt eller av finansiering av terrorism, eller om det kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande friheterna eller på något annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Centralen för utredning av penningtvätt kan lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat också utan begäran, om det behövs för ett ändamål som anges i detta moment. När centralen för utredning av penningtvätt fått en sådan i 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedd rapport som berör en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska den utan dröjsmål	Centralen för utredning av penningtvätt kan efter en motiverad begäran lämna ut uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom. till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
förmedla rapporten till centralen för utredning av penningtvätt i den berörda medlemsstaten Centralen för utredning av penningtvätt ska ge en myndighet i ett annat land respons på effekterna av och kvaliteten på det informationsutbyte som skett med stöd av denna lag.	
(ett nytt 4 mom.)	*Centralen får lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat också utan begäran, om det behövs för ett ändamål som anges i 3 moment.*
(ett nytt 5 mom.)	*När centralen för utredning av penningtvätt fått en sådan i artiklarna 69 och 74 samt 80.4 andra stycket i penningtvättsförordningen avsedd rapport som berör en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska den utan dröjsmål förmedla rapporten eller all relevant information om den till centralen för utredning av penningtvätt i den berörda medlemsstaten, utan att sätta begränsningar eller ställa villkor för användningen av informationen. Centralen för utredning av penningtvätt ska ge en myndighet i ett annat land återkoppling om effekterna av och kvaliteten på det informationsutbyte som skett med stöd av denna lag.*
	Uppgifter får lämnas ut även till Europol, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, den europeiska åklagarmyndigheten, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete. Uppgifterna ska lämnas ut till den europeiska åklagarmyndigheten och till Europeiska byrån för bedrägeribekämpning i enlighet med artiklarna 81 och 83 i penningtvättsförordningen.
Uppgifter som avses i denna paragraf får med användning av den senaste teknik som finns tillgänglig tas emot och lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form i ett gemensamt överenskommet förfarande. Centralen för utredning av penningtvätt får söka träffar i ett register som förvaltas av finansunderrättelseenheten i någon av Europeiska unionens medlemsstater, om den behöriga myndigheten i den medlemsstaten har gett sitt samtycke. Finansunderrättelseenheten i någon av	Centralen för utredning av penningtvätt får söka träffar i ett register som förvaltas av *en central för utredning av penningtvätt* i någon av Europeiska unionens medlemsstater, om den behöriga myndigheten i den medlemsstaten har gett sitt samtycke. *En central för utredning av penningtvätt* i någon av Europeiska unionens medlemsstater kan ges rätt att söka träffar i det *penningtvättsregistret för att utreda om registret innehåller uppgifter om ett föremål för den statens sökningar.*

Gällande lydelse

Europeiska unionens medlemsstater kan ges rätt att söka träffar i det register som avses i 3 § för att utreda om registret innehåller uppgifter om ett föremål för den statens sökningar. Beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf och av uppgifter om sökträffar fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Bestämmelser om internationell rättshjälp i brottmål utfärdas särskilt.

(ny 5 a §)

Föreslagen lydelse

Beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf och *i 5 a §* och av uppgifter om sökträffar fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Bestämmelser om internationell rättshjälp i brottmål utfärdas särskilt.

5 a §

Svar på en internationell begäran om information

En begäran om information från en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat ska besvaras så snart som möjligt och i varje fall senast fem arbetsdagar efter det att begäran togs emot, om centralen för utredning av penningtvätt antingen förfogar över den begärda informationen eller den begärda informationen finns i en databas eller ett register som centralen har direkt tillgång till. I vederbörligen motiverade undantagsfall får denna tidsfrist förlängas till högst tio arbetsdagar. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan inhämta de begärda uppgifterna, ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om detta.

Om centralen för utredning av penningtvätt får en begäran att tillhandahålla sådana uppgifter som finns i en databas eller i ett register som den har direkt tillgång till eller sådana uppgifter som den redan förfogar över, ska centralen med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. i motiverade och brådskande undantagsfall tillhandahålla de uppgifterna inom en arbetsdag efter att begäran tagits emot. Om centralen för utredning av penningtvätt inte kan svara inom en arbetsdag eller inte kan få direkt tillgång till uppgifterna ska den informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt och lämna en motivering. Om tillhandahållandet av de begärda uppgifterna inom en arbetsdag skulle innebära en

oproportionell börda för centralen för utredning av penningtvätt, får den skjuta upp tillhandahållandet av uppgifterna. I sådana fall ska centralen omedelbart informera den anmodande centralen för utredning av penningtvätt om uppskjutandet. Centralen för utredning av penningtvätt får förlänga tidsfristen för att besvara en begäran om information till högst tre arbetsdagar.

Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat, om utlämnandet kan strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Centralen kan vägra att ge en central för utredning av penningtvätt i en främmande stat ett förhandsgodkännande för spridning av information till behöriga myndigheter i den staten, om sådan spridning kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fåtts av penningtvätt eller av finansiering av terrorism eller kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning eller om spridningen av informationen faller utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande friheterna eller på något annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Varje vägran att lämna godkännande ska vederbörligen motiveras.

Centralen för utredning av penningtvätt kan vägra att lämna ut uppgifter till en behörig myndighet i en främmande stat, om det kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fåtts av penningtvätt eller av finansiering av terrorism, eller om det kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande friheterna eller på något annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	*Mottagandet och utlämnandet av uppgifter som avses i 5 § mellan centralerna för utredning av penningtvätt i EU:s medlemsstater och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska ske med hjälp av ett särskilt decentraliserat system (**FIU.net**). I händelse av tekniskt fel på FIU.net ska informationen vidarebefordras på annat lämpligt sätt som säkerställer en hög datasäkerhetsnivå och en hög dataskyddsnivå. FIU.net får också användas för kommunikationer med motparterna till centralerna för utredning av penningtvätt i tredjeländer och med andra myndigheter och unionens organ och byråer. Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och dess motparter i tredjeländer och behöriga myndigheter vilka inte är sammankopplade med FIU.net ska ske genom skyddade kommunikationskanaler med användning av datamängder eller elektroniskt med användning av senaste teknik som finns tillgänglig.*
6 §	6 §
Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion	*Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om avbrytande av en transaktion*
En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta en transaktion för högst tio vardagar, om ett sådant avbrott är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.	En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta en transaktion för högst tio vardagar, om ett sådant *avbrytande* är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. *Om det på grundval av en misstanke som rapporterats enligt artikel 69 i penningtvättsförordningen fastställs att det finns ett behov av att avbryta en transaktion eller vägra samtycke till en transaktion, ska ett förordnande om avbrytande eller en vägran till samtycke meddelas den rapporteringsskyldiga inom tre arbetsdagar från rapporteringen. Om behovet av att avbryta en transaktion grundar sig på*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	analytiskt arbete som gjorts vid centralen för utredning av penningtvätt, oavsett om en tidigare rapport har lämnats in av den rapporteringsskyldiga, ska centralen för utredning av penningtvätt förelägga avbrytandet så snart som möjligt.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.	En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan för verkställande meddela tullmyndigheten och gränsbevakningsmyndigheten ett förordnande att under högst tio vardagar hålla inne medel som påträffats i samband med en tullåtgärd eller gränskontroll eller gränsövervakning, om en sådan åtgärd är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Med medel som ska hållas inne avses kontanta medel enligt artikel 2.1 *a* i *förordningen om kontanta medel* samt annan lös egendom som har ett ekonomiskt värde.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
(ny 6 a §)	*6 a §*
	Förordnande av centralen för utredning av penningtvätt om att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse
	En polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt kan ålägga en rapporteringsskyldig att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse för högst fem vardagar, om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. *Ett förordnande som avses i 1 mom. kan också meddelas på begäran av en utländsk myndighet som ansvarar för bekämpning av penningtvätt eller av finansiering av terrorism.* *Centralen för utredning av penningtvätt har för ändamål som anges i 1, 2 eller 4 mom. rätt att be den vars tillgångar eller egendom avbrytandet gäller inkomma med en utredning om användningen av bankkontot, betalkontot eller kontot för kryptotillgångar eller om affärsförbindelsen. Ett förordnande att avbryta användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller avbryta en affärsförbindelse ska utan dröjsmål återkallas när avbrytande inte längre behövs.* *Centralen för utredning av penningtvätt kan förordna att ett i 1 och 2 mom. avsett avbrytande ska fortsätta ytterligare högst 25 vardagar, om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning.* *Omprövning av ett förordnande om fortsatt avbrytande av användningen av ett bankkonto, betalkonto eller konto för kryptotillgångar eller en affärsförbindelse som centralen för utredning av penningtvätt har meddelat med stöd av 4 mom. får begäras hos centralkriminalpolisen. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).*
(ny 6 b §)	*6 b §* ***Statens skadeståndsansvar*** *Om ett förordnande om avbrytande som avses 6 eller 6 a § har meddelats utan grund,*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	ska staten ersätta den som är föremål för beslutet för den skada som avbrytandet har orsakat och för utgifterna i ärendet. *Talan om ersättning för skada och utgifter ska väckas inom ett år från den dag då beslutet om avbrytande upphävdes, annars går talerätten förlorad. Om besvären över beslutet om avbrytande ännu inte har avgjorts vid den tidpunkten, ska talan väckas inom ett år från den dag då ärendet har avgjorts slutgiltigt.*
	Denna lag träder i kraft den 20.

3.

Lag

om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) 2 § 1 mom. 4, 5 och 7 punkten,

av dem 2 § 1 mom. 7 punkten sådan den lyder i lag 415/2024,

ändras 1 § 2 mom., 1 a §, 1 d § 2 och 5 mom., 1 e § 2 mom., 2 § 1 mom. 1, 2, 11, 12, 15 och 16 punkten, 3 § 5 punkten, 4 § 2 mom., 6 §, 7 § 3 mom., 10 § 1 mom., 17 b § 1 mom., 17 e § 2 mom. och 17 f § 1 och 3 mom.,

av dem, 1 § 2 mom., 1 a §, 1 d § 2 och 5 mom., 1 e § 2 mom., 2 § 1 mom. 1, 2, 11, 12, 15 och 16 punkten, 4 § 2 mom., 17 b § 1 mom., 17 e § 2 mom. samt 17 f § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 863/2025, 3 § 5 punkten sådan den lyder i lag 814/2022, 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 814/2022 och 863/2025 samt 7 § 3 mom. sådant det lyder i lag 415/2025, samt

fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 730/2020, 814/2022, 514/2024 och 863/2025, nya 17–22 punkter, till 3 §, sådan den lyder i lagarna 814/2022 och 863/2025, en ny 11 punkt och ett nytt 2 mom., till 4 §, sådan den lyder i lag 863/2025, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 10 a §, till 17 d §, sådan den lyder i lag 863/2025, ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., samt till lagen ett nytt 3 a kap., som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	1 §
Övervakningssystemet för bank- och betalkonton och lagens syfte	*Övervakningssystemet för bank- och betalkonton och lagens syfte*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Syftet med övervakningssystemet för bank- och betalkonton är att	Syftet med övervakningssystemet för bank- och betalkonton är att
1) främja myndigheternas automatiserade tillgång till information om bank- och betalkonton samt bankfack,	1) främja myndigheternas automatiserade tillgång till information om bank- och betalkonton, *konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack,*
2) främja myndigheternas elektroniska tillgång till transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper, samt	2) främja myndigheternas elektroniska tillgång till transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter som hänför sig till värdepapper, samt
3) förbättra datasäkerheten för de personuppgifter som lämnas ut.	3) förbättra datasäkerheten för de personuppgifter som lämnas ut.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
1 a §	1 a §
Tillämpningsområde	*Tillämpningsområde*
Denna lag tillämpas på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper från betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster till behöriga myndigheter med hjälp av ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.	Denna lag tillämpas på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton*, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton* samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper från *finansiella institut och kreditinstitut* till behöriga myndigheter med hjälp av ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.
	Denna lag tillämpas dessutom på erhållande och förmedling av information om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton samt bankfack med hjälp av bankkontoregistrens sammankopplingssystem.
Det som i denna lag föreskrivs om betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster tillämpas också på i Finland belägna filialer till utländska betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditinstitut och leverantörer av kryptotillgångstjänster.	Det som i denna lag föreskrivs om *finansiella institut och kreditinstitut tillämpas också på i Finland belägna filialer till utländska finansiella institut och kreditinstitut.*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 d §	1 d §
Datasöksystem	*Datasöksystem*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster kan administrera ett i 1 mom. avsett datasöksystem för bank- och betalkonton. De ska då till den behöriga myndigheten lämna ut i 2 och 3 kap. avsedda uppgifter med hjälp av datasöksystemet.	*Finansiella institut* kan administrera ett i 1 mom. avsett datasöksystem för bank- och betalkonton. De ska då till den behöriga myndigheten lämna ut i 2 och 3 kap. avsedda uppgifter med hjälp av datasöksystemet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tullen övervakar att skyldigheterna enligt 1 och 2 mom., 4 § 2 mom. och 6 § 1 mom. fullgörs och meddelar en föreskrift om de tekniska krav som ställs på sådana datasöksystem som avses i denna paragraf.	Tullen övervakar att skyldigheterna enligt 1 och 2 mom., 4 § 2 mom. och 6 § 1 mom. fullgörs och meddelar en föreskrift om de tekniska krav som ställs på sådana datasöksystem som avses i denna paragraf. *Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer som kommissionen antagit genom genomförandeakter för fastställande av formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna och det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter.*
1 e §	1 e §
System för utlämnande av uppgifter	*System för utlämnande av uppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tullen meddelar tekniska föreskrifter om på vilka sätt uppgifterna ska lämnas till systemet för utlämnande av uppgifter.	Tullen meddelar tekniska föreskrifter om på vilka sätt uppgifterna ska lämnas till systemet för utlämnande av uppgifter. *Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer som kommissionen antagit genom genomförandeakter för fastställande av det elektroniska strukturerade format och de tekniska medel som ska användas för att tillhandahålla transaktionsuppgifter.*
2 §	2 §
Definitioner	*Definitioner*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
1) *register över bank- och betalkonton* ett register där uppgifter samlas om kunder som har bank- och betalkonton i betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och i kreditinstitut med ett i 1 d § 1 mom. avsett och av Finansinspektionen beviljat undantagstillstånd *samt om kunder hos leverantörer av kryptotillgångstjänster*,	1) *register över bank- och betalkonton* ett register där uppgifter samlas om kunder som har bank- och betalkonton, *virtuella IBAN-konton, bankfack, värdepapperskonton och konton för kryptotillgångar i finansiella institut* och i kreditinstitut med ett i 1 d § 1 mom. avsett och av Finansinspektionen beviljat undantagstillstånd,
2) *datasöksystem för bank- och betalkonton* ett system med hjälp av vilket i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda kreditinstitut och *i 1 d § 2 mom. avsedda andra aktörer* som skapat ett datasöksystem till behöriga myndigheter överlåter *information om bank- och betalkonton samt bankfack,* transaktions- och saldouppgifter om dem samt uppgifter som hänför sig till värdepapper	2) *datasöksystem för bank- och betalkonton* ett system med hjälp av vilket i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda kreditinstitut och *finansiella institut* som skapat ett datasöksystem till behöriga myndigheter överlåter *uppgifter om bank- och betalkonton, konton för kryptotillgångar och värdepapperskonton samt* transaktions- och saldouppgifter om dem, uppgifter om bankfack samt uppgifter som hänför sig till värdepapper,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) ***betalningsinstitut*** ett sådant betalningsinstitut som avses i 5 § i lagen om betalningsinstitut (297/2010) och en aktör som tillhandahåller betaltjänster med stöd av 7 § i den lagen,	*(upphävs 4 och 5 punkten)*
5) ***institut för elektroniska pengar*** ett sådant institut för elektroniska pengar som avses i 5 § i lagen om betalningsinstitut,	
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
*7) **leverantör av kryptotillgångstjänster** en juridisk person eller ett annat företag enligt artikel 3.1.15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937,*	*(upphävs 7 punkten)*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
11) *sammanställningsprogram* en automatiserad teknisk lösning som administreras av Tullen och med vars hjälp Tullen förmedlar information om bank- och betalkonton samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper inom övervakningssystemet för bank- och betalkonton,	11) *sammanställningsprogram* en automatiserad teknisk lösning som administreras av Tullen och med vars hjälp Tullen förmedlar information om bank- och betalkonton, *konton för kryptotillgångar, värdepapperskonton* samt bankfack, transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper inom övervakningssystemet för bank- och betalkonton,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12) *centraliserat automatiserat kontouppgiftssystem* en automatiserad mekanism enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU med hjälp av vilken det är möjligt att omedelbart få information om bank- och betalkonton samt bankfack,	12) *centraliserat automatiserat kontouppgiftssystem* en *centraliserad* automatiserad mekanism enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU med hjälp av vilken det är möjligt att omedelbart få information om bank- och betalkonton, *konton för kryptotillgångar och värdepapperskonton* samt bankfack,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
15) *transaktionsuppgifter sådana i 1 artikel 1 2 b 7 a i Europaparlaments och rådets direktiv (EU) 2024/1654 avsedda* uppgifter om transaktioner som under en fastställd period har genomförts via ett särskilt betalkonto eller via ett bankkonto som identifieras med IBAN-nummer eller uppgifter om överföringar av kryptotillgångar, till den del det gäller behöriga myndigheters åtkomst till centraliserade bankkontoregister via sammankopplingssystemet och tekniska åtgärder för att underlätta användningen av transaktionsuppgifter i enlighet med direktiv (EU) 2019/1153 om ändring av behöriga myndigheter som ges direkt åtkomst till uppgifter i centraliserade bankkontoregister,	15) *transaktionsuppgifter* sådana *uppgifter om transaktioner som under en fastställd period har genomförts via ett särskilt betalkonto eller via ett bankkonto som identifieras med IBAN-nummer eller sådana uppgifter om överföringar av kryptotillgångar som avses i artikel 2.7 a i Europaparlaments och rådets direktiv (EU) 2019/1153 om fastställande av bestämmelser för att underlätta användning av finansiell information och andra uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut, nedan* ***direktivet om finansiell information****,*
16) *uppgifter om värdepapper* uppgifter om värdeandelskonto*n* enligt 2 § i lagen om värdeandelskonton (827/1991) och om värdepapperskonto*n* enligt 2 § i lagen om värdepapperskonton (750/2012).	16) *uppgifter om värdepapper* uppgifter om *ett* värdeandelskonto enligt i 2 § i lagen om värdeandelskonton (827/1991)*, ett* värdepapperskonto enligt 2 § *1 mom. 3 punkten* i lagen om värdepapperskonton (750/2012) *och ett aktiesparkonto enligt 2 § 3 punkten i lagen om aktiesparkonton (680/2019),* *17)* ***värdepapperskonto*** *ett värdeandelskonto enligt 2 § i lagen om värdeandelskonton, ett värdepapperskonto enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i lagen om värdepapperskonton och ett aktiesparkonto enligt 2 § 3 punkten i lagen om aktiesparkonton,* *18)* ***konto för kryptotillgångar*** *ett konto som förvaltas av en leverantör av kryptotillgångstjänster för en eller flera*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	fysiska eller juridiska personers räkning och som kan användas för att verkställa överföringar av kryptotillgångar, *19)* ***virtuellt IBAN-nummer*** *en identifierare som leder till att betalningar omdirigeras till ett betalkonto som identifieras med ett annat IBAN-nummer än denna identifierare,* *20)* ***finansiella institut*** *de aktörer som avses i artikel 2.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****,* *21)* ***bankkontoregistrens sammankopplingssystem*** *sammankoppling av centraliserade register, centraliserade elektroniska datasöksystem och andra nationella centraliserade automatiserade mekanismer genom ett system för sammankoppling av bankkontoregister som utvecklats och drivs av Europeiska kommissionen,* *22)* ***system för utlämnande av uppgifter*** *ett elektroniskt system som administreras av Tullen och med vars hjälp de i 1 a § avsedda aktörer som inte har byggt upp ett datasöksystem för bank- och betalkonton lämnar ut transaktions- och saldouppgifter samt uppgifter om värdepapper till behöriga myndigheter.*
3 §	3 §
Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet	*Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet*
Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:	Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5) behöriga myndigheter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av	5) *tillsynsorgan som avses i 4 § 2 mom. 6 punkten* i lagen om förhindrande av

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
finansiering av terrorism (444/2017) och advokatföreningen för skötseln av tillsynsuppgifter enligt den lagen,	penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* för skötseln av tillsynsuppgifter enligt den lagen,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	11) Patent- och registerstyrelsen för den verifiering som avses i 13 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
	Dessutom har Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i 4 § 2 mom. 3 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism rätt att få i 1 mom. i denna paragraf avsedda uppgifter för de gemensamma analyser som avses i artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849, nedan sjätte penningtvättsdirektivet, samt för de åtgärder som avses i artikel 40 i penningtvättsförordningen.
4 §	4 §
Uppgifter om bank- och betalkonton som lämnas ut ur datasöksystemet för bank- och betalkonton	*Uppgifter om bank- och betalkonton som lämnas ut ur datasöksystemet för bank- och betalkonton*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Via datasöksystemet ska till behöriga myndigheter utlämnas följande uppgifter om de, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information, med stöd av någon annan lag har rätt att få dem:	Via datasöksystemet ska till behöriga myndigheter utlämnas följande uppgifter om de, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information, med stöd av någon annan lag har rätt att få dem:
1) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap, för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet,	1) fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer* för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn *och de andra*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning, tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,	*identifieringsuppgifter som krävs enligt artikel 22.1 i penningtvättsförordningen eller* registernummer, registreringsdag och registermyndighet, datum när kundrelationen eller rätten att använda kontot har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,
2) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap, för de verkliga förmånstagare som avses i 1 kap. 5–7 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,	2) fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer* för de verkliga förmånstagare som avses i *7–10* § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism*, samt datum då en fysisk person blev verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren och datum då personen upphörde att vara verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren,*
3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för öppnande och avslutande av kontot,	3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för *kontots* öppnande och avslutande,
	4) *i fråga om virtuella IBAN-nummer som utfärdats av ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut det virtuella IBAN-numret, den unika identifieringskoden för det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras och datumen för kontots öppnande och avslutande. När det gäller virtuella IBAN-nummer ska den kundkontoinnehavare som avses i 1 och 2 punkten vara innehavare av det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras*;
4) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap, för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda bankfacket samt identifieringsuppgifter om *bank*facket och hyrestidens längd eller, om det	*5)* fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 i penningtvättsförordningen* för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda bankfacket *eller* identifieringsuppgifter om facket, *det datum*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
är fråga om en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet samt identifieringsuppgifter om bankfacket och hyrestidens längd eller, om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning, tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer.	*då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades* eller, om *den som hyr bankfacket är* en juridisk person, dess fullständiga namn *de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller registernummer, registreringsdag och registermyndighet, identifieringsuppgifter om bankfacket samt det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades eller,* om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer*,* *6) i fråga om värdepapperskonton kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande,* *7) i fråga om konton för kryptotillgångar kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande.* *Uppgifter enligt 2 mom. ska lämnas ut under tio år efter det att kontot har avslutats eller en annan grund har upphört att gälla.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
6 §	6 §
Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton	*Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton*
Betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information lämna Tullen de uppgifter som avses i 2 mom. Betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster kan administrera ett i 1 d § avsett datasöksystem för bank- och betalkonton, varvid de uppgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf ska utlämnas via datasöksystemet.	*Finansiella institut* ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information lämna Tullen de uppgifter som avses i 2 mom. *Finansiella institut* kan administrera ett i 1 d § avsett datasöksystem för bank- och betalkonton, varvid de uppgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf ska utlämnas via datasöksystemet.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
I registret över bank- och betalkonton ska införas följande uppgifter om sådana kunder hos betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster som enligt 3 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska identifieras:	(upphävs 2 mom.)
1) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap, för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot samt kunden hos leverantören av kryptotillgångstjänster eller, om kontoinnehavaren eller kunden hos leverantören av kryptotillgångstjänster är en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning, tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,	
2) datum när kundrelationen och rätten att använda kontot har börjat och upphört,	
3) i fråga om betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum.	
Om ett kreditinstitut har fått ett i 1 d § 1 mom. avsett tillstånd från Finansinspektionen att avvika från skyldigheten att administrera ett datasöksystem, ska följande uppgifter införas i registret över bank- och betalkonton:	*I registret över bank- och betalkonton ska införas uppgifter om sådana kunder hos finansiella institut som enligt artikel 22 i penningtvättsförordningen ska identifieras.* Om ett kreditinstitut har fått ett i 1 d § 1 mom. avsett tillstånd från Finansinspektionen att avvika från skyldigheten att administrera ett datasöksystem, ska i registret över bank- och betalkonton införas följande uppgifter:
1) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, med-borgarskap samt datum när kundrelationen och rätten att använda kontot har börjat och upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer,	1) fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer för kontoinnehavaren och den som har rätt att använda kontot, datum när kundrelationen eller* rätten att använda kontot har börjat och

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
registreringsdag och registermyndighet, datum när kundrelationen har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning, tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,	upphört eller, om kontoinnehavaren är en juridisk person, dess fullständiga namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 b i penningtvättsförordningen eller* registernummer, registreringsdag och registermyndighet, datum när kundrelationen *eller rätten att använda kontot* har börjat och upphört, samt alla hos den juridiska personen som har rätt att använda kontot och sådana uppgifter om dem som ovan nämns för fysiska personer eller, om den som har rätt att använda kontot är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer,
2) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, med-borgarskap, för de verkliga förmånstagare som avses i 1 kap. 5–7 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,	2) fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses i artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen eller ett unikt identifieringsnummer* för de verkliga förmånstagare som avses i *7–10 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism*, samt datum då en fysisk person blev verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren och datum då personen upphörde att vara verklig förmånstagare för kundkontoinnehavaren,*
3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för öppnande och avslutande *av kontot*,	3) i fråga om bank- och betalkonton IBAN-nummer eller något annat identifikationssignum samt datum för *kontots* öppnande och avslutande,
	4) *i fråga om virtuella IBAN-nummer som utfärdats av ett kreditinstitut eller ett finansiellt institut det virtuella IBAN-numret, den unika identifieringskoden för det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras och datumen för kontots öppnande och avslutande: om det gäller virtuella IBAN-nummer ska den kundkontoinnehavare som avses i 1 och 2 punkten vara innehavare av det konto till vilket betalningar till det virtuella IBAN-numret automatiskt omdirigeras,*
4) fullständigt namn, födelsedatum och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap, för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda	*5)* fullständigt namn *och de andra identifieringsuppgifter som avses artikel 22.1 a i penningtvättsförordningen* för den som hyr ett bankfack och den som har rätt att använda

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
bankfacket samt identifieringsuppgifter om *bank*facket och hyrestidens längd eller, om det är fråga om en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet *samt* identifieringsuppgifter om bankfacket och hyrestidens längd eller, om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn, födelsedatum och personbeteckning, tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer.	bankfacket *eller* identifieringsuppgifter om facket, *det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades* eller, om *den som hyr bankfacket är* en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet, identifieringsuppgifter om bankfacket *samt det datum då hyresperioden påbörjades och vid behov det datum då den avslutades* eller, om den som har rätt att använda bankfacket är en allmän intressebevakare, i stället för intressebevakarens namn; *och andra identifieringsuppgifter som avses i 22.1 artikel b i penningtvättsförordningen eller* födelsedatum och personbeteckning tjänsteproducentens identifieringsuppgifter, intressebevakarens titel samt, om tjänsteproducenten har fler än en allmän intressebevakare, intressebevakarens ordningsnummer*,* *6) i fråga om värdepapperskonton kontots unika identifieringskod och datumet för kontots öppnande och avslutande,* *7) i fråga om konton för kryptotillgångar kontots unika identifieringskod och datum för kontots öppnande och avslutande.*
De uppgifter som avses i 2 *och 3* mom. ska lämnas på elektronisk väg. Tullen kan meddela närmare föreskrifter om vilket elektroniskt förfarande som ska användas och på vilket sätt uppgifterna ska vara certifierade för att kunna lämnas.	De uppgifter som avses i 2 mom. ska lämnas på elektronisk väg. Tullen kan meddela närmare föreskrifter om vilket elektroniskt förfarande som ska användas och på vilket sätt uppgifterna ska vara certifierade för att kunna lämnas. *Tullen ska vid utarbetandet av de tekniska kraven beakta de tekniska specifikationer för fastställande av formatet för inlämnandet av uppgifterna till de centraliserade automatiserade mekanismerna som Europeiska kommissionen antagit genom genomförandeakter.*
I samband med gemensamma konton som förvaltas av en advokat ska det uttryckligen antecknas att bank- eller betalkontot är ett gemensamt konto som förvaltas av en advokat och som omfattas av tystnadsplikten för advokater. Uppgifter om gemensamma konton som förvaltas av en advokat får inte lämnas ut via registret, med undantag för information om att det är fråga om ett	I samband med gemensamma konton som förvaltas av en advokat ska det uttryckligen antecknas att bank- eller betalkontot är ett gemensamt konto som förvaltas av en advokat och som omfattas av tystnadsplikten för advokater. Uppgifter om gemensamma konton som förvaltas av en advokat får inte lämnas ut via registret, med undantag för information om att det är fråga om ett

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
gemensamt konto som förvaltas av en advokat och om vilken advokat som förvaltar kontot.	gemensamt konto som förvaltas av en advokat och om vilken advokat som förvaltar kontot.
7 §	7 §
Utlämnande av uppgifter ur registret över bank- och betalkonton	*Utlämnande av uppgifter ur registret över bank- och betalkonton*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Tullen får till behöriga myndigheter samt kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och leverantörer av kryptotillgångstjänster lämna ut logguppgifter som gäller den behöriga myndigheten, betalningsinstitutet, institutet för elektroniska pengar, leverantören av kryptotillgångstjänster eller kreditinstitutet i fråga för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifterna lämnas ut ska en utredning om hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna kommer att ordnas ges in till Tullen.	Tullen får till behöriga myndigheter samt till kreditinstitut *och finansiella institut* lämna ut logguppgifter som gäller den behöriga myndigheten*, det finansiella institutet och* kreditinstitutet i fråga för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifterna lämnas ut ska en utredning om hur användningen och skyddet av de utlämnade uppgifterna kommer att ordnas ges in till Tullen.
10 §	10 §
Logguppgifter	*Logguppgifter*
Tullen ska föra ett loggregister över användningen av bank- och betalkontoregistret och användningen av det centraliserade automatiserade systemet för kontouppgifter via sammanställningsprogrammet och på begäran lämna ut logguppgifterna till de behöriga myndigheter som avses i 3 §. Loggregistret ska innehålla åtminstone följande uppgifter: 1) referensuppgifter för ärendet, 2) de bestämmelser med stöd av vilka uppgifter begärs, 3) datum och klockslag för förfrågan eller sökningen, 4) typen av uppgifter som används för förfrågan eller sökningen, 5) identifieringsuppgifter för resultaten av förfrågan eller sökningen, 6) namnet på den behöriga myndighet som använt registret.	Tullen ska föra ett loggregister över *antalet gånger som bank- och betalkontoregistret,* det centraliserade automatiserade systemet för kontouppgifter via sammanställningsprogrammet *samt bankkontoregistrens sammankopplingssystem har använts* och på begäran lämna ut logguppgifterna till de behöriga myndigheter som avses i 3 §. Loggregistret ska innehålla åtminstone följande uppgifter: 1) referensuppgifter för ärendet, 2) de bestämmelser med stöd av vilka uppgifter begärs, 3) datum och klockslag för förfrågan eller sökningen, 4) typen av uppgifter som används för förfrågan eller sökningen, 5) identifieringsuppgifter för resultaten av förfrågan eller sökningen, 6) namnet på den behöriga myndighet som använt registret.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
(ny 10 a §)	*10 a §*
	Statistik
	Tullen ska föra statistik över antalet sökningar i det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet som gjorts av behöriga myndigheter, uppdelade per kategori av behörig myndighet.
17 b §	17 b §
Saldouppgifter som fås ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter	*Saldouppgifter som fås ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter*
I det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är det möjligt att begära följande uppgifter om saldot för bank- och betalkonton: 1) kontonummer, 2) saldo för kontot, 3) datum och klockslag för saldot.	I det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är det möjligt att begära följande uppgifter om saldot för bank- och betalkonton *och konton för kryptotillgångar*: 1) kontonummer, 2) saldo för kontot, 3) datum och klockslag för saldot.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
17 d §	17 d §
Uppgifter om kontotransaktioner och värdepapper, vilka kan erhållas ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter	*Uppgifter om kontotransaktioner och värdepapper, vilka kan erhållas ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Ur det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter är det möjligt att även begära uppgifter om kontotransaktioner som gäller konton för kryptotillgångar.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
17 e §	17 e §
Behöriga myndigheters åtkomst till uppgifterna i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter och förutsättningarna för att göra begäranden om information som gäller uppgifterna	*Behöriga myndigheters åtkomst till uppgifterna i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter och förutsättningarna för att göra begäranden om information som gäller uppgifterna*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
En behörig myndighet ska med hjälp av sitt elektroniska datasöksystem specificera IBAN-numret eller någon annan identifieringskod för det bank- och betalkonto som begäran gäller, användningsändamålet för informationen samt referensuppgifterna för ärendet samt de bestämmelser med stöd av vilka den begär information från det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter.	En behörig myndighet ska med hjälp av sitt elektroniska datasöksystem specificera IBAN-numret eller någon annan identifieringskod för det bank- och betalkonto som begäran gäller, användningsändamålet för informationen, referensuppgifterna för ärendet och de *bestämmelser som hänför sig till erhållande av information samt kontaktuppgifterna till den behöriga myndigheten*.
17 f §	17 f §
Behandlingen av uppgifter i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter	*Behandlingen av uppgifter i det centraliserade elektroniska systemet för transaktions- och saldouppgifter*
Aktörer som avses i 1 a § ska trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter som avses i 17 b § och 17 d § 1 mom. utan dröjsmål, men senast inom följande bankdag.	Aktörer som avses i 1 a § ska trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter som avses i 17 b § och 17 d § 1 *och 2* mom. utan dröjsmål, men senast inom följande bankdag.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
En aktör som avses i 1 a § kan av grundad anledning lämna ut uppgifter som avses i 17 d § 2 mom. på något annat elektroniskt informationssäkert sätt.	En aktör som avses i 1 a § kan av grundad anledning lämna ut uppgifter som avses i 17 d § *3* mom. på något annat elektroniskt informationssäkert sätt.
(ny 3 a kap.)	*3 a kap.*
	Sammankoppling av bankkontoregister
	17 i §
	Uppgifter som ska göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Tullen ska se till att sådana uppgifter som avses i artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som är aktuella och motsvarar det faktiska bankkontot och betalkontot, värdepapperskontot, kontot för kryptotillgångar och bankfacket och som är tillgängliga via övervakningssystemet för bank- och betalkonton görs tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem.
	De uppgifter som avses i 1 mom. ska göras tillgängliga via bankkontoregistrens sammankopplingssystem under fem år efter avslutandet av kontot eller bankfacket.
	Tullen ska beakta de tekniska specifikationer och förfaranden enligt artikel 2 i sjätte penningtvättsdirektivet som Europeiska kommissionen antagit genom genomförandeakter och som utarbetas för att sammankoppla de centraliserade automatiserade mekanismerna.
	17 j §
	Informationsutbytet i sammankopplingssystemet
	Tullen ska via bankkontoregistrens sammankopplingssystem lämna ut de i 17 i § 1 mom. avsedda uppgifter som är tillgängliga via övervakningssystemet för bank- och betalkonton till centralerna för utredning av penningtvätt i de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen, tillsynsmyndigheter, behöriga myndigheter som avses i direktivet om finansiell information samt till den i 4 § 2 mom. 3 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.
	Centralen för utredning av penningtvätt och de tillsynsmyndigheter som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten underpunkt b i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska ha omedelbar och ofiltrerad tillgång till sådan information enligt artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som finns i andra medlemsstater och som är tillgänglig via

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	bankkontoregistrens sammankopplingssystem alltid när det är nödvändigt för att utföra uppgifter som avses i 3 §. Centralen för utredning av penningtvätt och tillsynsmyndigheterna ska föra statistik över antalet sökningar som avses ovan. *Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet ska ha omedelbar och ofiltrerad tillgång till sådan information enligt artikel 16.3 i sjätte penningtvättsdirektivet som finns i andra medlemsstater och som är tillgänglig via bankkontoregistrens sammankopplingssystem alltid när det är nödvändigt för att utföra uppgifter som syftar till att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott eller stödja en brottsutredning som rör ett allvarligt brott och identifiering, spårning och frysning av tillgångar med koppling till en sådan utredning. Tillgång till informationen och möjlighet att göra sökningar på den har endast den personal vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet som har utsetts och bemyndigats att utföra dessa uppgifter. Utan att det påverkar tillämpningen av 5 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten får uppgifter som erhållits via bankkontoregistens sammankopplingssystem behandlas endast för det ändamål för vilket de samlades in.* ——— *Denna lag träder i kraft den 20.* *Bestämmelserna i 17 j § 3 mom. tillämpas dock först från och med den 10 juli 2029.* ———

4.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen (564/2023) 6 § och 34 § 2 mom. samt
ändras 2 § 3 mom., 5 §, 10 § 1 mom., 23 § 1 mom. samt 24 och 28 §, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter	*Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Uppgifter om den verkliga förmånstagare som avses i 1 kap. 5 och 6 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *penningtvättslagen*, *får lämnas ut om mottagaren har identifierats och mottagaren har en grund enligt 1 kap. 1 § i den lagen att behandla uppgifter eller en myndighet behöver uppgifterna för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Vid utlämnandet av uppgifter iakttas i övrigt vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om det.*	*Bestämmelser om offentlighet i fråga om uppgifter om verkliga förmånstagare och om utlämnande av sådana uppgifter finns* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), nedan *penningtvättslagen*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Uppgifter som ska registreras om verkliga förmånstagare	***Centralt register över** verkliga förmånstagare*
När det gäller andra anmälningsskyldiga än enskilda näringsidkare införs i registret uppgift om sådana verkliga förmånstagare i företag eller sammanslutningar som avses i 6 kap. 2 § i penningtvättslagen, med undantag för verkliga förmånstagare som avses i 1 kap. 5 § 4 mom. i den lagen, samt personuppgifterna för dem och uppgift om grunden för och omfattningen av deras bestämmande inflytande och ägarandelar.	*Bestämmelser om det centrala register över verkliga förmånstagare som registermyndigheten ska föra i samband med handelsregistret, nedan **förmånstagarregistret**, och om de anteckningar som ska göras i registret finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan **penningtvättsförordningen**, samt i penningtvättslagen.*
Om ett företag eller en sammanslutning anmäler att det inte har någon sådan verklig förmånstagare som avses i 1 mom., eller om en verklig förmånstagare inte kan identifieras, gör registermyndigheten en anteckning om anmälan i registret.	*I förmånstagarregistret kan det också föras in uppgifter om andra juridiska personer eller juridiska konstruktioner än i 3 § avsedda anmälningsskyldiga och deras verkliga förmånstagare, om den juridiska personen har ett företags- och organisationsnummer enligt 9 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) eller om*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	en utländsk juridisk person eller en juridisk konstruktion som är jämförbar med en juridisk person har ett motsvarande nummer eller en annan identifieringsuppgift.
Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på öppna bolag eller kommanditbolag, om det öppna bolagets bolagsmän eller kommanditbolagets ansvariga bolagsmän är fysiska personer. Om andra företag eller sammanslutningar än de som avses ovan försummar att göra en anmälan enligt 1 eller 2 mom., gör registermyndigheten en anteckning om saken i registret. *Efter att ha fått en tillsynsanmälan som avses i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen gör registermyndigheten en anteckning i registret, om uppgifterna i anmälan och förmånstagarregistret fortfarande avviker från varandra efter det att registermyndigheten först har uppmanat företaget eller sammanslutningen eller representanten för en i 6 § avsedd utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion att inom utsatt tid anmäla uppdaterade uppgifter om den verkliga förmånstagaren för registrering eller fastställa de uppgifter som antecknats i registret, om inte registeranteckningen är uppenbart grundlös.* *Bestämmelserna i 1–4 mom. tillämpas inte på bolag som är föremål för handel på en sådan reglerad marknad som avses i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017), på sådana sammanslutningar enligt 1 kap. 7 § i penningtvättslagen som införts i handelsregistret, på utländska näringsidkare som har etablerat en filial i Finland eller på statliga affärsverk.* *Uppgifter om verkliga förmånstagare bevaras i 10 år efter det att den anmälningsskyldige har raderats från registret.*	
	(upphävs)
6 § ***Uppgifter som ska registreras om klassiska truster och liknande juridiska***	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
konstruktioner och om de verkliga förmånstagarna för dem	
I en anmälan om de verkliga förmånstagarna för en sådan klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion som avses i artikel 31.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, nedan penningtvättsdirektivet, ska följande nämnas: *1)den utländska trustens eller juridiska konstruktionens namn och den stat enligt vars lagstiftning trusten eller den liknande juridiska konstruktionen har bildats,* *2)om den utländska trusten eller liknande juridiska konstruktionen har registrerats, det register där den utländska trusten eller den liknande juridiska konstruktionen har införts och dess registreringsnummer i det registret,* *3)personuppgifterna för de verkliga förmånstagarna enligt 6 kap. 3 § i penningtvättslagen samt grunden för och omfattningen av det bestämmande inflytandet eller ägarandelen.* *Uppgifter om verkliga förmånstagare bevaras i 10 år efter det att grunderna till registreringen av uppgifterna har upphört.*	
10 §	10 §
Anmälningar till handelsregistret	*Anmälningar till handelsregistret*
Innan näringsverksamhet inleds ska en sådan anmälningsskyldig som avses i 3 § 1 mom. göra en anmälan till handelsregistret, vilken innehåller de uppgifter som avses i 4 och 5 § (*etableringsanmälan*). Etableringsanmälan ska också göras om flyttning av hemort till Finland.	Innan näringsverksamhet inleds ska en sådan anmälningsskyldig som avses i 3 § 1 mom. göra en anmälan till handelsregistret, vilken innehåller de uppgifter som avses i 4 *§* och *de uppgifter som ska antecknas i förmånstagarregistret* (*etableringsanmälan*). Etableringsanmälan ska också göras om flyttning av hemort till Finland.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
23 §	23 §
Kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade	*Kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade*
Aktiebolag, andelslag, europabolag och europaandelslag samt utländska näringsidkare som etablerat en filial i Finland ska varje kalenderår anmäla att de uppgifter som antecknas i handelsregistret enligt den anmälningsskyldiges anmälan och de kontaktuppgifter för företaget som förts in i registret över företags- och organisationsnummer är uppdaterade. Andra än ovannämnda anmälningsskyldiga har rätt att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade.	Aktiebolag, andelslag, europabolag och europaandelslag samt utländska näringsidkare som etablerat en filial i Finland ska varje kalenderår anmäla att de uppgifter som antecknas i handelsregistret *och i det förmånstagarregister som förs i samband med det* enligt den anmälningsskyldiges anmälan och de kontaktuppgifter för företaget som förts in i registret över företags- och organisationsnummer är uppdaterade. Andra än ovannämnda anmälningsskyldiga *och i 5 § 2 mom. avsedda juridiska personer eller juridiska konstruktioner som är jämförbara med en juridisk person* har rätt att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
24 §	24 §
Avgift för försummelse av handelsregisteranmälan	*Avgift för försummelse av handelsregisteranmälan*
Registermyndigheten påför den anmälningsskyldige en avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, om den trots uppmaning inte 1) i enlighet med 10 § rättar till brister eller fel i uppgifter som ska antecknas och handlingar som ska registreras i handelsregistret enligt den anmälningsskyldiges anmälan enligt 4 § eller en med stöd av 4 § 3 mom. utfärdad statsrådsförordning eller enligt *5 eller 6 §,* 10 § 2 mom. eller 11 §, 2) anmäler att anteckningar om i 4 § 2 mom. 4 eller 5 punkten avsedda personer, som på grund av näringsförbud eller annan orsak relaterad till personens behörighet inte längre kan vara verksam med de uppgifter som antecknats i registret, ska avföras från registeruppgifterna, 3) i enlighet med 11 § i företags- och organisationsdatalagen rättar till brister eller	Registermyndigheten påför den anmälningsskyldige en avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, om den trots uppmaning inte 1) i enlighet med 10 § rättar till brister eller fel i uppgifter som ska antecknas och handlingar som ska registreras i handelsregistret enligt den anmälningsskyldiges anmälan *med stöd av* 4 § eller en med stöd av 4 § 3 mom. utfärdad statsrådsförordning eller *med stöd av* 10 § 2 mom. eller 11 §, 2) anmäler att anteckningar om i 4 § 2 mom. 4 eller 5 punkten avsedda personer som på grund av näringsförbud eller annan orsak relaterad till personens behörighet inte längre kan vara verksam med de uppgifter som antecknats i registret ska avföras från registeruppgifterna, 3) i enlighet med 11 § i företags- och organisationsdatalagen rättar till brister eller

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
fel i de kontaktuppgifter som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten i den lagen,	fel i de kontaktuppgifter som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten i den lagen,
4) anmäler, om det gäller en anmälningsskyldig som avses i 3 kap. 9 § i bokföringslagen, bokslut och verksamhetsberättelse jämte uppgifter om revision som utarbetats enligt den lagen för registrering, med undantag för en anmälningsskyldig som avses i 25 §, eller kompletterar ovan i denna punkt avsedda uppgifter som anmälts som bristfälliga för registrering.	4) anmäler, om det gäller en anmälningsskyldig som avses i 3 kap. 9 § i bokföringslagen, bokslut och verksamhetsberättelse jämte uppgifter om revision som utarbetats enligt den lagen för registrering, med undantag för en anmälningsskyldig som avses i 25 §, eller kompletterar ovan i denna punkt avsedda uppgifter som anmälts som bristfälliga för registrering.
Försummelseavgift påförs även en anmälningsskyldig enligt 23 § 1 mom. som under kalenderåret har försummat att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade och trots uppmaning inte gör en sådan anmälan.	Försummelseavgift påförs även en anmälningsskyldig *som avses i* 23 § 1 mom. som under kalenderåret har försummat att anmäla att registeruppgifterna är uppdaterade och trots uppmaning inte gör en sådan anmälan.
	Registermyndigheten påför även anmälningsskyldiga, andra juridiska personer eller förvaltare för juridiska konstruktioner som är jämförbara med juridiska personer eller aktörer i motsvarande ställning en avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, om de trots uppmaning inte i enlighet 10 § och artiklarna 63, 64 och 67 i penningtvättsförordningen rättar till brister eller fel i uppgifter som ska antecknas och handlingar som ska registreras i förmånstagarregistret enligt deras anmälan med stöd av 7–9 och 12 § i penningtvättslagen.
Försummelseavgiften är 300 euro. För ett publikt aktiebolag och ett europabolag är försummelseavgiften 600 euro.	Försummelseavgiften är 300 euro. För ett publikt aktiebolag och ett europabolag är försummelseavgiften 600 euro.
Försummelseavgift får inte påföras för försummelse som avses i 1 mom. 4 punkten och i 2 mom., om beslut om påförande av den inte fattats inom ett år från dagen efter den dag då den anmälningsskyldige borde ha anmält bokslutet för registrering eller anmält att uppgifterna i registret är uppdaterade. Bestämmelserna i detta moment tillämpas även på filialers skyldighet att anmäla bokslut för registrering på det sätt som föreskrivs i 11 §.	Försummelseavgift får inte påföras för försummelse som avses i 1 mom. 4 punkten och i 2 mom., om beslut om påförande av den inte fattats inom ett år från dagen efter den dag då den anmälningsskyldige borde ha anmält bokslutet för registrering eller anmält att uppgifterna i registret är uppdaterade. Bestämmelserna i detta moment tillämpas även på filialers skyldighet att anmäla bokslut för registrering *i enlighet med* 11 §.
I fråga om andra än i 4 mom. avsedda försummelser får försummelseavgift inte påföras, om beslut om påförande av den inte	I fråga om andra än i *5* mom. avsedda försummelser får försummelseavgift inte påföras, om beslut om påförande av den inte

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
fattats inom ett år från dagen efter den dag då registermyndigheten sänt en uppmaning om att rätta till försummelsen.	fattats inom ett år från dagen efter den dag då registermyndigheten sänt en uppmaning om att rätta till försummelsen.
En av registermyndigheten påförd försummelseavgift hindrar inte att en ny försummelseavgift påförs om den anmälningsskyldige inte har rättat till en försummelse som avses i 1 mom. 1–3 punkten efter en ny uppmaning av registermyndigheten. Den nya försummelseavgift som påförs är då dubbelt så stor jämfört med den tidigare försummelseavgiften och den kan påföras högst tre gånger under två år från det första beslutet så att den första avgiften efter detta påförs enligt det belopp som föreskrivs i 3 mom. Vad som föreskrivs här tillämpas inte på en filial i den mån det är fråga om filialens skyldighet att anmäla bokslut för registrering enligt bestämmelserna i 11 §.	En av registermyndigheten påförd försummelseavgift hindrar inte att en ny försummelseavgift påförs om den anmälningsskyldige inte har rättat till en försummelse som avses i 1 mom. 1–3 punkten *eller 3 mom.* efter en ny uppmaning av registermyndigheten. Den nya försummelseavgift som påförs är då dubbelt så stor jämfört med den tidigare försummelseavgiften och den kan påföras högst tre gånger under två år från det första beslutet så att den första avgiften efter detta påförs enligt det belopp som föreskrivs i *4* mom. Vad som föreskrivs ovan tillämpas inte på en filial i den mån det är fråga om filialens skyldighet att anmäla bokslut för registrering *i enlighet med* 11 §.
28 §	28 §
Förordnande om likvidation eller avregistrering avseende anmälningsskyldiga för försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare	*Förordnande om likvidation eller avregistrering avseende anmälningsskyldiga för försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare*
Om en anmälningsskyldig på vilken tillämpas 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen (624/2006) eller 23 kap. 4 § i lagen om andelslag (421/2013) försummar att lämna in en i 5 § i denna lag avsedd anmälan om verkliga förmånstagare eller att rätta till bristfälliga eller felaktiga uppgifter om verkliga förmånstagare i registret och *om den anmälningsskyldige* trots uppmaning inte rättar till försummelsen, kan registermyndigheten genom att iaktta ett förfarande enligt 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 5 § i lagen om andelslag försätta den anmälningsskyldige i likvidation eller avregistrera den.	Om en anmälningsskyldig på vilken tillämpas 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen (624/2006) eller 23 kap. 4 § i lagen om andelslag (421/2013)*, som gäller likvidation eller avregistrering,* försummar *att enligt artikel 63 i penningtvättsförordningen rapportera in uppgifter* om verkliga förmånstagare eller att rätta till bristfälliga eller felaktiga uppgifter om verkliga förmånstagare *i förmånstagarregistret* och trots uppmaning inte rättar till försummelsen, kan registermyndigheten genom att iaktta ett förfarande enligt 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 5 § i lagen om andelslag försätta den anmälningsskyldige i likvidation eller avregistrera den.
34 §	34 §

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Uppgifter som görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register	*Uppgifter som görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Registermyndigheten ska dessutom se till att uppgifter om verkliga förmånstagare görs tillgängliga genom systemet för sammankoppling av register med iakttagande av vad som föreskrivs i artiklarna 30.10 och 31.9 i penningtvättsdirektivet.	*(upphävs 2 mom.)*

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 15 kap. i kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 18 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 448/2017 och 405/2018, och

ändras 15 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 448/2017, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
15 kap.	15 kap.
Förfaranden vid kundtransaktioner	**Förfaranden vid kundtransaktioner**
6 §	6 §
Kunders rätt till grundläggande banktjänster	*Kunders rätt till grundläggande banktjänster*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
En inlåningsbank ska utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan godkänna eller avslå en kunds ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken	En inlåningsbank ska utan obefogat dröjsmål och senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot ansökan godkänna eller avslå en kunds ansökan om ett betalkonto med grundläggande funktioner. Inlåningsbanken

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
får vägra att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och att tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast av skäl som anges i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).	får vägra att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och att tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast *på de grunder som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen***, i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) *eller* i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
18 §	*(upphävs)*
Kundkontroll	
Ett kreditinstitut och ett företag som hör till kreditinstitutets finansiella företagsgrupp ska ha kännedom om sina kunder. Ett kreditinstitut och ett företag som hör till dess finansiella företagsgrupp ska dessutom känna till kundens verkliga förmånstagare och den person som handlar för kundens räkning, samt vid behov kontrollera dennes identitet. Ett kreditinstitut och ett företag som hör till dess finansiella företagsgrupp får inte tillhandahålla sina kunder anonyma konton eller bankfack. När skyldigheterna enligt detta moment fullgörs kan de system som avses i 2 mom. nyttiggöras.	
Ett kreditinstitut och ett företag som hör till dess finansiella företagsgrupp ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma de risker som kunderna medför för dess verksamhet.	
I fråga om kundkontroll gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	
Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som ska iakttas vid kundkontroll enligt 1 mom. och om den riskhantering som avses i 2 mom.	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Denna lag träder i kraft den 20.

7.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 3 § 2 mom. 5 punkten, 3 a § 3–5 mom., 3 b § 2 mom., 10 § 1 mom. 5 punkten, 12 § 1 mom. 4 punkten, 20 b § 3 mom. 3 punkten, 40 a § 1 mom., 42 a § 2 mom. och 71 § 1 mom. 3 och 15 punkten, 71 § 5 mom. samt 74 a §,

sådana de lyder, 3 § 2 mom. 5 punkten och 20 b § 3 mom. 3 punkten i lag 445/2023, 3 a § 3 och 5 mom. i lag 611/2014, 3 a § 4 mom. i lag 1442/2016, 3 b § 2 mom., 12 § 1 mom. 4 punkten och 74 a § i lag 194/2011, 10 § 1 mom. 5 punkten och 40 a § 1 mom. i lag 569/2020, 42 a § 2 mom. i lag 1071/2017, 71 § 1 mom. 3 punkten i lag 1198/2014, 71 § 1 mom. 15 punkten i lag 574/2019 och 71 § 5 mom. i lag (/), samt

fogas till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 194/2011, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Uppgifter	*Uppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen fullgör sina lagstadgade uppgifter genom att	Finansinspektionen fullgör sina lagstadgade uppgifter genom att
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5) övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.	5) övervaka att finansmarknadsaktörerna iakttar *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (nedan* ***penningtvättsförordningen****),* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av de*m*,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 a §	3 a §
Den gemensamma tillsynsmekanismen och det europeiska systemet för finansiell tillsyn	*Den gemensamma tillsynsmekanismen och det europeiska systemet för finansiell tillsyn*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
När Finansinspektionen utför sina uppgifter ska den utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, beakta sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från ECB som avses i den förordning som nämns i 3 § 4 mom. och de rättsakter som ECB har antagit med stöd av den förordningen samt sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från Europeiska bankmyndigheten, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, nedan *de europeiska tillsynsmyndigheterna*, som avses i de förordningar som nämns i 2 mom., samt Europeiska systemrisknämndens rekommendationer och de av Europeiska kommissionens rättsakter som innehåller tekniska standarder och som kommissionen utfärdar med stöd av den behörighet som kommissionen har enligt de europeiska finanstillsynsförordningarna.	När Finansinspektionen utför sina uppgifter ska den utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, beakta sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från ECB som avses i den förordning som *avses i SSM-förordningen* och de rättsakter som ECB har antagit med stöd av den förordningen samt sådana beslut, anvisningar och rekommendationer från Europeiska bankmyndigheten, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, nedan *de europeiska tillsynsmyndigheterna*, som avses i de *europeiska finanstillsynsförordningarna, Europeiska systemrisknämndens rekommendationer samt beslut, anvisningar och rekommendationer från den Myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010, nedan* ***Amla-förordningen****, och de av Europeiska kommissionens rättsakter som innehåller tekniska standarder och som kommissionen utfärdar med stöd av den behörighet som kommissionen har enligt de europeiska finanstillsynsförordningarna eller Amla-förordningen.*
Om det inte är möjligt att följa en anvisning eller rekommendation från en europeisk tillsynsmyndighet *eller* Europeiska systemrisknämnden ska Finansinspektionen ange orsakerna till avvikelsen från anvisningen eller rekommendationen samt lämna dem till den europeiska	Om det inte är möjligt att följa en anvisning eller rekommendation från en europeisk tillsynsmyndighet, Europeiska systemrisknämnden *eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism,* ska Finansinspektionen ange orsakerna till avvikelsen från anvisningen

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
tillsynsmyndighet som saken gäller eller till Europeiska systemrisknämnden.	eller rekommendationen samt lämna dem till den europeiska tillsynsmyndighet som saken gäller*,* till Europeiska systemrisknämnden *eller till Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*.
Finansinspektionen ska i sådana fall som avses i Europeiska unionens rättsakter, i enlighet med SSM-förordningen, de europeiska finanstillsynsförordningarna och förordningen om Europeiska systemrisknämnden	Finansinspektionen ska i sådana fall som avses i de Europeiska unionens rättsakter *som gäller finansmarknaden* i enlighet med SSM-förordningen, de europeiska finanstillsynsförordningarna*,* förordningen om Europeiska systemrisknämnden*, penningtvättsförordningen och Amla-förordningen*
1) samarbeta med ECB, Europeiska tillsynsmyndigheterna och med den gemensamma kommitté för de europeiska tillsynsmyndigheterna som avses i *vardera av* de europeiska finanstillsynsförordningarna samt med den Europeiska systemrisknämnden,	1) samarbeta med ECB, de europeiska tillsynsmyndigheterna*, Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism* och med den gemensamma kommitté för de europeiska tillsynsmyndigheterna som avses i de europeiska finanstillsynsförordningarna samt med den Europeiska systemrisknämnden,
2) förse ECB, de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska systemrisknämnden och den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna med den information som de behöver för att utföra sina uppgifter.	2) förse ECB, de europeiska tillsynsmyndigheterna, Europeiska systemrisknämnden*,* den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna *och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism* med den information som de behöver för att utföra sina uppgifter.
3 b §	3 b §
Samarbete kring beredningen av rättsakter, föreskrifter och anvisningar	*Samarbete kring beredningen av rättsakter, föreskrifter och anvisningar*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen ska utan dröjsmål informera finansministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet om	Finansinspektionen ska utan dröjsmål informera finansministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet om
1) beredning av rättsakter som inletts vid ECB, när det är fråga om en rättsakt som kan påverka finsk lagstiftning,	1) beredning av rättsakter som inletts vid ECB *eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*, när det är fråga om en rättsakt som kan påverka finsk lagstiftning,
2) beredning av tekniska standarder eller anvisningar som inletts vid en europeisk tillsynsmyndighet, när det är fråga om en teknisk standard eller anvisning som enligt	2) beredning av tekniska standarder eller anvisningar som inletts vid en europeisk tillsynsmyndighet *eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Finansinspektionens bedömning kan påverka finsk lagstiftning,	*av terrorism*, när det är fråga om en teknisk standard eller anvisning som enligt Finansinspektionens bedömning kan påverka finsk lagstiftning,
3) något annat ärende som inletts vid ECB, vid en europeisk tillsynsmyndighet eller vid Europeiska systemrisknämnden, när det är fråga om ett ärende som enligt Finansinspektionens bedömning kan påverka den finländska finansmarknadens funktion eller stabilitet.	3) något annat *än i 1 eller 2 punkten avsett* ärende som inletts vid ECB, vid en europeisk tillsynsmyndighet*,* vid Europeiska systemrisknämnden *eller vid Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*, när det är fråga om ett ärende som enligt Finansinspektionens bedömning kan påverka den finländska finansmarknadens funktion eller stabilitet.
10 §	10 §
Direktionens uppgifter	*Direktionens uppgifter*
Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden	Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om administrativa påföljder enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(444/2017)* och om de i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,	5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om *ordningsavgift och påföljdsavgift* enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och om de i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12 §	12 §
Direktörens uppgifter	*Direktörens uppgifter*
Direktören ska	Direktören ska
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) hålla direktionen informerad om sådana omständigheter och initiativ som kommit fram genom Finansinspektionens, de europeiska tillsynsmyndigheternas *och* Europeiska systemrisknämndens verksamhet och som påverkar utvecklingen på finansmarknaden och lagstiftningen inom finanssektorn samt svara för andra redogörelser till direktionen,	4) hålla direktionen informerad om sådana omständigheter och initiativ som kommit fram genom Finansinspektionens, de europeiska tillsynsmyndigheternas*,* Europeiska systemrisknämndens *eller Myndighetens för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism* verksamhet och som påverkar utvecklingen på finansmarknaden och lagstiftningen inom

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	finanssektorn samt svara för andra redogörelser till direktionen,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
15 §	15 §
Oberoende ställning	*Oberoende ställning*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
(ett nytt 4 mom.)	*Bestämmelser om det oberoende som en tjänsteman vid Finansinspektionen ska agera enligt när tjänstemannen sköter ett uppdrag som medlem i styrelsen för Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism eller andra uppgifter i samband med denna myndighet finns i Amla-förordningen.*
20 b §	20 b §
Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag	*Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om de behövs för att	Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om de behövs för att
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) utföra tillsynsuppgifter som avses i 7 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,	3) utföra tillsynsuppgifter som avses i *29 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
40 a §	40 a §
Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser	*Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser*
Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller överträder lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller *bryter mot* lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
42 a §	42 a §
Preskription av rätten att påföra administrativa påföljder	*Preskription av rätten att påföra administrativa påföljder*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen får inte påföra påföljdsavgift om avgiftsbeslutet inte har fattats inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse*, inom fem år från* den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.	Finansinspektionen får inte påföra påföljdsavgift om avgiftsbeslutet inte har fattats inom tio år från den dag då överträdelsen eller försummelsen skedde eller, i fråga om en fortsatt överträdelse eller försummelse, den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.
71 §	71 §
Rätt och skyldighet att lämna ut information	*Rätt och skyldighet att lämna ut information*
Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till	Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) myndigheter som övervakar finansmarknaden i andra EES-stater, resolutionsmyndigheter i andra EES-stater, andra myndigheter som svarar för finansmarknadens funktion i andra EES-stater samt till de europeiska tillsynsmyndigheterna, gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemrisknämnden,	3) myndigheter som övervakar finansmarknaden i andra EES-stater, resolutionsmyndigheter i andra EES-stater, andra myndigheter som svarar för finansmarknadens funktion i andra EES-stater samt till de europeiska tillsynsmyndigheterna, gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna*,* Europeiska systemrisknämnden *och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism*,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
15) de myndigheter som avses i 7 kap. 1 § 1 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *och den advokatförening som avses i 2 mom. i den paragrafen* samt motsvarande myndigheter eller organ i en EES-stat, när informationen är nödvändig för att förhindra och avslöja penningtvätt och finansiering av terrorism,	15) de *tillsynsorgan* som avses i *4 § 2* mom. *6 punkten* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt motsvarande myndigheter eller organ i en EES-stat, när informationen är nödvändig för att förhindra och avslöja penningtvätt och finansiering av terrorism, samt till centralen för utredning av penningtvätt för utförandet av dess uppgifter,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
samt till centralen för utredning av penningtvätt för utförandet av dess uppgifter,	
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Finansinspektionen *får* inte vidarebefordra sekretessbelagd information som den fått av tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter i andra stater eller vid inspektion i en annan stat, om inte den myndighet som har lämnat informationen eller den behöriga tillsynsmyndigheten i det land där inspektionen gjorts har gett sitt uttryckliga samtycke. Denna information får användas endast för att utföra uppgifter enligt denna lag eller för ändamål som samtycket gäller.	*Med undantag för utbyte av information enligt 84 § 2 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism får* Finansinspektionen inte vidarebefordra sekretessbelagd information som den fått av tillsynsmyndigheter eller andra myndigheter i andra stater eller vid inspektion i en annan stat, om inte den myndighet som har lämnat informationen eller den behöriga tillsynsmyndigheten i det land där inspektionen gjorts har gett sitt uttryckliga samtycke. Denna information får användas endast för att utföra uppgifter enligt denna lag eller för ändamål som samtycket gäller.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
74 a §	74 a §
Beslut av de europeiska tillsynsmyndigheterna	*Beslut av de europeiska tillsynsmyndigheterna* ***och Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism***
Om en europeisk tillsynsmyndighet i enlighet med det förfarande som föreskrivs i de europeiska finanstillsynsförordningarna meddelar ett enskilt beslut riktat till en finansmarknadsaktör i ett sådant ärende som Finansinspektionen tidigare har meddelat ett beslut i, ska den europeiska tillsynsmyndighetens beslut följas i stället för Finansinspektionens beslut. I de europeiska finanstillsynsförordningarna föreskrivs om överklagande av beslut som de europeiska tillsynsmyndigheterna har meddelat.	Om en europeisk tillsynsmyndighet i enlighet med det förfarande som föreskrivs i de europeiska finanstillsynsförordningarna *eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med det förfarande som föreskrivs i Amla-förordningen meddelar ett enskilt beslut riktat till en finansmarknadsaktör i ett sådant ärende som Finansinspektionen tidigare har meddelat ett beslut i, ska den europeiska tillsynsmyndighetens eller Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism beslut följas i stället för Finansinspektionens beslut. Bestämmelser om överklagande av beslut som de europeiska tillsynsmyndigheterna har meddelat finns i de europeiska finanstillsynsförordningarna och bestämmelser om överklagande av beslut som Myndigheten för bekämpning av penningtvätt har meddelat finns i Amla-förordningen.*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 3 b § 2 mom. träder dock i kraft redan den 10 juli 2026.
	————

8.

Lag

om ändring lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 409/2018, och

ändras 7 § 4 och 5 mom., 7 a § 2 mom. och 24 § 4 mom., sådana de lyder, 7 § 4 och 5 mom. och 7 a § 2 mom. i lag 890/2017 och 24 § 4 mom. i lag 451/2017, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
7 §	7 §
Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av andra betaltjänster än utgivning av elektroniska pengar	*Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av andra betaltjänster än utgivning av elektroniska pengar*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Betaltjänster får inte tillhandahållas i enlighet med denna paragraf, om en fysisk person som deltar i eller ansvarar för administreringen eller driften av affärsverksamheten inte är tillförlitlig på det sätt som avses i 13 a § eller om betaltjänstleverantören inte uppfyller de krav som ställs på betaltjänstleverantören enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Betaltjänster får inte tillhandahållas i enlighet med denna paragraf, om en fysisk person som deltar i eller ansvarar för administreringen eller driften av affärsverksamheten inte är tillförlitlig på det sätt som avses i 13 a § eller om betaltjänstleverantören inte uppfyller *sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, och i* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
På tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf ska denna lag inte tillämpas, med undantag för vad som i 4 och 9 §, 10 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 19 a, 19 b, 22, 24, 26 och *39 §* föreskrivs om betalningsinstitut. På tjänsteleverantörer ska dock bestämmelserna i 8 § 2 mom., 16 § och 18 § 2 mom. om registrering av verksamheten tillämpas. Vad som i 26 § föreskrivs om skyddande av kundmedel ska tillämpas på tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf också när de endast tillhandahåller tjänster som avses i 9 § 1 mom. En tjänsteleverantör som avses i denna paragraf får inte etablera filialer eller tillhandahålla betaltjänster i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.	På tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf ska denna lag inte tillämpas, med undantag för vad som i 4 och 9 §, 10 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt *13 a,* 19 a, 19 b, *21, 21 c, 21 d,* 22, 24 *och* 26 § föreskrivs om betalningsinstitut. På tjänsteleverantörer ska dock bestämmelserna i 8 § 2 mom., 16 § och 18 § 2 mom. om registrering av verksamheten tillämpas. Vad som i 26 § föreskrivs om skyddande av kundmedel ska tillämpas på tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf också när de endast tillhandahåller tjänster som avses i 9 § 1 mom. En tjänsteleverantör som avses i denna paragraf får inte etablera filialer eller tillhandahålla betaltjänster i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
7 a §	7 a §
Undantag från tillståndsplikten för utgivning av elektroniska pengar	*Undantag från tillståndsplikten för utgivning av elektroniska pengar*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
På sådana utgivare av elektroniska pengar som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om betaltjänstleverantörer i 7 § 3–6 mom., med undantag för tillämpningen av 19 a och 19 b §. På utgivarna tillämpas också förbudet enligt 10 § 2 mom. att bevilja kredit av medel som tagits emot mot utgivning av elektroniska pengar, bestämmelserna om registrering av transaktioner som gäller elektroniska pengar i 28 a § och bestämmelserna om utgivning och inlösen av elektroniska pengar i 36 a §.	På sådana utgivare av elektroniska pengar som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om betaltjänstleverantörer i 7 § 3–6 mom., med undantag för 19 a*,* 19 b*, 21 c och 21 d §*. På utgivarna tillämpas *dessutom bestämmelserna i 21 a § om anmälningsplikt som gäller förvärv och avyttring av aktier och andelar i institut för elektroniska pengar, bestämmelserna i och 21 b § om begränsning som gäller förvärv av aktier och andelar i institut för elektroniska pengar bestämmelserna i* 10 § 2 mom. att bevilja kredit av medel som tagits emot mot utgivning av elektroniska pengar*, bestämmelserna* i 28 a § *om registrering av transaktioner som gäller elektroniska pengar* och bestämmelserna *i 36 §* om utgivning och inlösen av elektroniska pengar.
24 §	24 §
Ombud	*Ombud*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Betalningsinstitutet ska underrätta Finansinspektionen om de interna kontrollmetoder med vilka ombudet fullgör sina skyldigheter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och de skyldigheter som föreskrivs med stöd av den.	Betalningsinstitutet ska underrätta Finansinspektionen om de interna kontrollmetoder med vilka ombudet fullgör sina skyldigheter enligt *penningtvättsförordningen och* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och de skyldigheter som föreskrivs med stöd av dem.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
39 §	(*upphävs)*
Kundkontroll	
Ett betalningsinstitut ska ha kännedom om sina kunder. Betalningsinstitutet ska identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning, samt dessutom vid behov verifiera deras identitet. Betalningsinstitutet får inte tillhandahålla sina kunder anonyma konton. När skyldigheterna enligt detta moment fullgörs kan de system som avses i 2 mom. nyttiggöras.	
Ett betalningsinstitut ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma de risker som kunderna medför för dess verksamhet.	
I fråga om kundkontroll gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	
Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som ska iakttas vid kundkontroll enligt 1 mom. och om riskhantering enligt 2 mom.	
	Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) 8 § 1 mom. och
ändras rubriken för 8 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 §	8 §
***Handläggning av frysningsanmälningar och** förteckning över frysningsbeslut*	***F**örteckning över frysningsbeslut*
Bestämmelser om frysningsanmälningar som avses i 3 § 2 mom. och om handläggningen av dem finns i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	(*upphävs 1 mom.)*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 69 och 90 § i lagen om utsläppshandel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utsläppshandel (1270/2023) 69 § 3 mom. och 90 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
69 §	69 §
Förande av unionsregistret	*Förande av unionsregistret*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om upprättande och förande av unionsregistret, centralförvaltarens och de nationella administratörernas uppgifter och registerfunktionerna finns i kommissionens	Bestämmelser om upprättande och förande av unionsregistret, centralförvaltarens och de nationella administratörernas uppgifter och registerfunktionerna finns i kommissionens

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
registerförordning. På brottsbekämpning och på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inom ramen för unionsregistret tillämpas kommissionens registerförordning och de i den angivna bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG.	registerförordning. På brottsbekämpning och på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism inom ramen för unionsregistret tillämpas kommissionens registerförordning och *i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism*.
90 §	90 §
Rätt att få information och utföra inspektioner	*Rätt att få information och utföra inspektioner*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 7 kap. 1 § 4 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt *2 § 5 mom.* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

12.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 13 punkten, sådan den lyder i lag 454/2017, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §	6 §
Syftet med fullgöranderapporter	*Syftet med fullgöranderapporter*
Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för	Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för
13) förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och bedömning av tillförlitlighet enligt 5 kap. 5 och 6 § i den lagen samt förhindrande, avslöjande, utredning och förande till undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),	13) förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *enligt* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/), kontroll enligt 32 § i den lagen,* bedömning av tillförlitlighet enligt *57* och *58 §* i den lagen samt förhindrande, avslöjande, utredning och förande till undersökning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017),

Denna lag träder i kraft den 20.

13.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om advokater (496/1958) 6 § 1 mom., sådant det lyder i lag 543/2025, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 §	6 §
Advokatföreningens styrelse ska se till att advokaterna när de uppträder inför domstol eller någon annan myndighet samt även i sin övriga verksamhet uppfyller sina	Advokatföreningens styrelse ska se till att advokaterna när de uppträder inför domstol eller någon annan myndighet samt även i sin övriga verksamhet uppfyller sina

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
förpliktelser. Advokatföreningens styrelse ska för Tillstånds- och tillsynsverket göra framställning om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift enligt *8 kap 10 § i* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017). En advokat är skyldig att ge styrelsen de uppgifter som behövs för denna tillsyn. En advokat ska även tillåta en person som har förordnats av styrelsen att göra inspektioner i hans eller hennes byrå, om styrelsen finner att det är nödvändigt för tillsynen, och härvid visa de handlingar som ska granskas vid inspektionen. En styrelsemedlem och den som genomför en inspektion får inte obehörigen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.	förpliktelser. Advokatföreningens styrelse ska för Tillstånds- och tillsynsverket göra framställning om *åläggande av en administrativ påföljd* enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*. En advokat är skyldig att ge styrelsen de uppgifter som behövs för denna tillsyn. En advokat ska även tillåta en person som har förordnats av styrelsen att göra inspektioner i hans eller hennes byrå, om styrelsen finner att det är nödvändigt för tillsynen, och härvid visa de handlingar som ska granskas vid inspektionen. En styrelsemedlem och den som genomför en inspektion får inte obehörigen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20.

14.

Lag

om ändring av 28 och 40 § i lagen om pantlåneinrättningar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pantlåneinrättningar (1353/1992) 28 § 2 mom., sådant det lyder i lag 453/2017,

ändras 40 § 2 mom., sådant det lyder i lag 595/2025, och

fogas till 40 §, sådan den lyder i lag 595/2025, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
28 §	28 §
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
På panter av betydande ekonomiskt värde tillämpas med avvikelse från 1 mom. lagen om	*(upphävs 2 mom.)*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	
40 §	40 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Om koncessionshavaren försummar sina skyldigheter enligt denna lag, *lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism* eller sin bolagsordning, kan Tillstånds- och tillsynsverket uppmana koncessionshavaren att fullgöra sina skyldigheter inom en viss tid.	Om koncessionshavaren försummar sina skyldigheter enligt denna lag eller sin bolagsordning, kan Tillstånds- och tillsynsverket uppmana koncessionshavaren att fullgöra sina skyldigheter inom en viss tid.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	I den förteckning över koncessioner som förs av Tillstånds- och tillsynsverket antecknas dessutom administrativa påföljder som ålagts en pantlåneinrättning med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur förteckningen fem år efter utgången av det år då påföljden ålades.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 10 och 26 § i lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om placeringsfonder (213/2019) 26 kap. 15 § och
ändras 10 kap. 1 § 5 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 kap.	10 kap.
Beräkning av värdet på en placeringsfond samt emission och inlösen	**Beräkning av värdet på en placeringsfond samt emission och inlösen**
1 §	1 §
Emission av fondandelar	*Emission av fondandelar*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelserna i 4 mom. tillämpas inte om något annat följer *av 26 kap. 15 § eller* av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Bestämmelserna i 4 mom. tillämpas inte om något annat följer av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
26 kap.	26 kap.
Tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet samt kundkontroll	**Tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet samt kundkontroll**
15 §	
Kundkontroll	(*upphävs)*
Fondbolag, fondandelsförvaltare och förvaringsinstitut ska ha kännedom om sina kunder. Fondbolag, fondandelsförvaltare och förvaringsinstitut ska dessutom identifiera kundens verkliga förmånstagare och den person som handlar för kundens räkning. När skyldigheterna enligt detta moment fullgörs kan de system som avses i 2 mom. nyttiggöras.	
Fondbolag, fondandelsförvaltare och förvaringsinstitut ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma de risker som kunderna medför för dess verksamhet.	
Bestämmelser om kundkontroll finns dessutom i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	
Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som ska iakttas vid kundkontroll enligt 1 mom. och om de riskhanteringssystem som avses i 2 mom.	

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av 1 kap. 3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) 1 kap. 3 § 1 mom. 12 punkten underpunkt f, sådan den lyder i lag 410/2018, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap	1 kap.
Allmänna bestämmelser	**Allmänna bestämmelser**
3 §	3 §
Definitioner	*Definitioner*
I denna lag avses med	I denna lag avses med
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12) *ersättningsberättigade insättningar* andra insättningar än	12) *ersättningsberättigade insättningar* andra insättningar än
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
f) insättningar som ägs av en person vars identitet inte kan utredas i enlighet med 3 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017),	f) insättningar som ägs av en person vars identitet inte kan utredas i enlighet med *kapitel III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och de genomförandeakter som antagits med stöd av den*,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

19.

Lag

om ändring av 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 6 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) nya 7–14 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 kap	6 kap.
Uppgifter om verkliga förmånstagare	**Uppgifter om verkliga förmånstagare**
	7 §
	Förmånstagarregistret
	Uppgifter om verkliga förmånstagare samt en i 5 § 2 mom. i handelsregisterlagen avsedd anmälan från ett företag eller en sammanslutning att det inte har en förmånstagare eller att en verklig förmånstagare inte kan identifieras ska antecknas i det centrala register över verkliga förmånstagare, nedan ***förmånstagarregistret****, som förs av Patent- och registerstyrelsen i samband med handelsregistret.*
	8 §
	Rätten för behöriga myndigheter, självreglerande organ och rapporteringsskyldiga att få uppgifter ur förmånstagarregistret
	Följande aktörer som utför myndighetsuppgifter ska ha rätt att få alla uppgifter om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret:
	1) centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen, Finansinspektionen, Tillstånds- och tillsynsverket, Patent- och registerstyrelsen, polisen, Polisstyrelsen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Utsökningsverket, åklagaren, Skatteförvaltningen, Utsökningsverket, Brottspåföljdsmyndigheten och konkursombudsmannen,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) advokatföreningen när den utför sina tillsynsuppgifter enligt denna lag,

3) skattemyndigheter,

4) myndigheter med specifikt ansvar för att genomföra de restriktiva unionsåtgärder som fastställs inom ramen för de rådsförordningar som antagits på grundval av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

5) Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO),

6) Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF),

7) Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) när de tillhandahåller operativt stöd till medlemsstaternas behöriga myndigheter.

De i 1 mom. avsedda aktörerna ska få uppgifterna utan att den berörda juridiska personen eller den berörda juridiska konstruktionen hörs.

Rapporteringsskyldiga ska när de vidtar åtgärder för kundkännedom i rätt tid beviljas tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret. Patent- och registerstyrelsen får vägra att helt eller delvis lämna ut uppgifter ur förmånstagarregistret till en rapporteringsskyldig i de fall som avses i 13 § 1 mom. 4 punkten.

9 §

Rätt för personer med berättigat intresse att få uppgifter ur förmånstagarregistret

Till sådana fysiska personer, juridiska personer och myndigheter som kan visa ett berättigat intresse i förhindrande och bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism ska följande uppgifter om juridiska personer och juridiska konstruktioner som är jämförbara med juridiska personer som finns i förmånstagarregistret lämnas ut:

1) den verkliga förmånstagarens namn,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) den verkliga förmånstagarens födelsemånad och födelseår,

3) den verkliga förmånstagarens bosättningsland och det eller de medborgarskap som denne innehar,

4) för verkliga förmånstagare för juridiska personer, arten och omfattningen av det förmånsintresse som innehas av den verkliga förmånstagaren,

5) för verkliga förmånstagare för uttryckliga truster eller liknande juridiska konstruktioner som avses i artikel 3.7 d i penningtvättsdirektivet, förmånsintressets art.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. ska alla fysiska personer, juridiska personer eller myndigheter som avses i 10 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten även ha rätt att få historiska uppgifter om verkliga förmånstagare för den juridiska personen eller juridiska konstruktionen som är jämförbar med en juridisk person, också för juridiska personer eller juridiska konstruktioner som har upplösts eller upphört att existera under de föregående fem åren samt en beskrivning av kontroll- eller ägarstrukturen.

De uppgifter som anges i 1 mom. ska lämnas ut i elektronisk form.

I 1 mom. avsedda uppgifter ska lämnas ut utan att den juridiska person eller juridiska konstruktion som är jämförbar med en juridisk person som är föremål för begäran hörs.

10 §

Personer med berättigat intresse

Följande fysiska personer, juridiska personer och myndigheter ska anses ha ett berättigat intresse av att få tillgång till de uppgifter som anges i 9 § 1 mom.:

1) personer som agerar för journalistiska ändamål, rapporteringsändamål eller motsvarande ändamål i medierna som har ett samband med förhindrande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

2) organisationer i det civila samhället och i den akademiska världen som har anknytning

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	till förhindrande eller bekämpning av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism, *3) fysiska eller juridiska personer som sannolikt kommer att ingå en transaktion med en juridisk person eller juridisk konstruktion och som vill förhindra varje koppling mellan en sådan transaktion och penningtvätt eller förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,* *4) sammanslutningar som omfattas av tredjelandskrav på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra åtgärder för kundkännedom med avseende på en kund eller presumtiv kund i enlighet med kraven på förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i dessa tredjeländer,* *5) motparter i tredjeländer till Europeiska unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, förutsatt att de kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. med avseende på en juridisk person eller juridisk konstruktion för att utföra sina uppgifter enligt dessa tredjeländers förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i samband med ett specifikt fall,* *6) medlemsstaternas myndigheter med ansvar för genomförandet av avdelning I kapitlen II och III i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 om vissa aspekter av bolagsrätt, de myndigheter som ansvarar för registrering av bolag i det register som avses i artikel 16 i det direktivet, och medlemsstaternas myndigheter med ansvar för att kontrollera lagenligheten i ombildningar, fusioner och delningar av bolag med begränsat ansvar enligt avdelning II i det direktivet.* *7) de programmyndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska*

socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik och som angetts av medlemsstaterna enligt artikel 71 i den förordningen, när det gäller mottagare av unionsmedel,

8) de myndigheter som genomför faciliteten för återhämtning och resiliens enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, när det gäller stödmottagare inom ramen för faciliteten,

9) medlemsstaternas myndigheter i samband med offentliga upphandlingsförfaranden, när det gäller anbudsgivare och aktörer som tilldelas kontraktet inom ramen för det offentliga upphandlingsförfarandet,

10) leverantörer av produkter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, i den strikta utsträckning som produkter som utvecklats på grundval av de uppgifter som avses i 9 § 1 mom. eller som innehåller dessa uppgifter endast tillhandahålls kunder som är ansvariga enheter eller behöriga myndigheter, förutsatt att dessa leverantörer kan visa att de behöver tillgång till de uppgifter som avses i det momentet inom ramen för ett avtal med en ansvarig enhet eller en behörig myndighet,

11) utöver de kategorier som anges i 1–10 punkten andra personer som kan visa ett berättigat intresse med avseende på syftet att förhindra och bekämpa penningtvätt, förbrott till penningtvätt och finansiering av terrorism från fall till fall.

Patent- och registerstyrelsen ska till kommissionen anmäla följande:

1) förteckningen över de myndigheter som har rätt att få uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 6–8 punkten,

2) förteckningen över de myndigheter eller kategorier av myndigheter som har rätt att få

uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 1 mom. 9 punkten,

3) eventuella ytterligare personer som konstaterats ha ett berättigat intresse av att få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare och som identifierats i enlighet med 1 mom. 11 punkten.

Patent- och registerstyrelsen ska utan dröjsmål och under alla omständigheter inom en månad efter det att de har inträffat underrätta kommissionen om alla ändringar av eller tillägg till de kategorier som avses i 2 mom.

11 §

Utlämnande av uppgifter om mottagare

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera vilka personer som har rätt att få uppgifterna ur förmånstagarregistret med stöd av 10 §. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om mottagare till verkliga förmånstagare finns i artikel 15.1 c i allmänna dataskyddsförordningen.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den information som lämnats ut ur förmånstagarregistret inte leder till identifiering av personer som hämtar uppgifter i registret om personerna är fysiska eller juridiska personer enligt 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten. När det gäller dessa personer ska Patent- och registerstyrelsen till de verkliga förmånstagarna, när de lämnar in en begäran som avses i 1 mom., endast lämna ut information om befattning eller yrke för de personer som har konsulterat deras uppgifter om förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att röja identiteten på en tredjelandsmotpart till unionens behöriga myndigheter för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i artikel 2.1.44 a och c i Europaparlamentets och rådet s förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, så länge det är nödvändigt för att skydda den myndighetens analyser eller utredningar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Myndigheter i tredje länder ska, när de begär uppgifter om verkliga förmånstagare med stöd av 10 §, ange den period, som inte får överstiga fem år, under vilken de begär att Patent- och registerstyrelsen ska avstå från att lämna ut information och skälen till denna begränsning samt hur tillhandahållandet av sådan information skulle äventyra syftet med deras analyser och utredningar.

En förlängning av den period som anges i 3 mom. får beviljas endast på grundval av en motiverad begäran från myndigheten i tredjelandet för en period på högst ett år, varefter en ny motiverad begäran om förlängning ska lämnas in av den myndigheten.

12 §

Förfarande för verifiering och ömsesidigt erkännande av ett berättigat intresse

Patent- och registerstyrelsen ska verifiera förekomsten av det berättigade intresse som avses i 10 § på grundval av handlingar och uppgifter som erhållits av den som begär uppgifter ur förmånstagarregistret, nedan ***sökanden****, och vid behov information som den har tillgång till med stöd av 2 mom. i den paragrafen.*

Förekomsten av ett berättigat intresse ska fastställas med beaktande av sökandens:

1) befattning eller yrke, och

2) kopplingen till den juridiska person eller juridiska konstruktion vars uppgifter sökanden begär.

Om sökanden är en sådan fysisk eller juridisk person som avses i 10 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, beaktas med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. i denna paragraf inte de omständigheter som avses i 2 punkten i det momentet vid fastställandet av ett berättigat intresse.

Om utlämnande av uppgifter begärs av en person vars berättigade intresse på grund av att personen hör till en av kategorierna i 10 § 1 mom. redan har verifierats av en annan medlemsstats centrala register, är verifieringen av det villkor som fastställs i 2

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

mom. 1 punkten i denna paragraf genomförd genom insamling av bevis på det berättigade intresse som fastställts av registret i den andra medlemsstaten.

Sökandens identitet ska verifieras innan uppgifter lämnas ut ur förmånstagarregistret.

Till personer vars berättigade intresse har verifierats ska uppgifter i förmånstagarregistret lämnas ut utan att deras i 2 mom. 1 punkten avsedda uppgifter verifieras på nytt varje gång de granskar uppgifter i registret. Om det inte finns grundad anledning att misstänka att det berättigade intresset inte längre föreligger, får verifieringen upprepas tidigast 12 månader efter det att ansökan godkänts.

Patent- och registerstyrelsen ska säkerställa att den genomför den verifiering som avses i 1 mom. och meddelar sökanden ett beslut inom 12 arbetsdagar. Om ett stort antal ansökningar undantagsvis inkommer inom en kort tid får tidsfristen förlängas med 12 arbetsdagar. Om antalet inkommande ansökningar fortsätter att vara högt efter det att förlängningen har löpt ut, kan tidsfristen förlängas med ytterligare 12 arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska i god tid underrätta kommissionen om varje ovan avsedda förlängning av tidsfristen. Om Patent- och registerstyrelsen beslutar att lämna ut uppgifter om verkliga förmånstagare ska den utfärda ett intyg om godkännande av ansökan som gäller i tre år. Patent- och registerstyrelsen ska besvara varje efterföljande ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare från samma person inom sju arbetsdagar.

13 §

Avslag på ansökan om utlämnande av uppgifter ur förmånstagarregistret samt återkallande av beslut om utlämnande

Patent- och registerstyrelsen får avslå en ansökan om utlämnande av uppgifter om verkliga förmånstagare endast av följande skäl:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) sökanden har inte lämnat in de uppgifter eller handlingar som avses i 12 § 1 mom.,

2) sökanden har inte visat att denne har ett berättigat intresse av att få uppgifter om verkliga förmånstagare,

3) om det finns anledning att misstänka att uppgifterna inte kommer att användas för de ändamål för vilka de begärdes eller att uppgifterna kommer att användas för ändamål som inte är kopplade till förhindrande av penningtvätt, förbrott till penningtvätt eller finansiering av terrorism,

4) utlämnandet av uppgifterna skulle utsätta den verkliga förmånstagaren för en oproportionerlig risk för bedrägeri, kidnappning, utpressning, ocker, trakasserier, våld eller hotelser eller om den verkliga förmånstagaren är minderårig eller saknar rättshandlingsförmåga,

5) om ett i 12 § 3 mom. avsett bevis på det berättigade intresset som beviljats av en annan medlemsstats centrala register inte omfattar de ändamål för vilka uppgifterna begärs,

6) om sökanden befinner sig i ett tredjeland och svaret på ansökan om utlämnande av uppgifter inte skulle vara förenligt med bestämmelserna i kapitel V i dataskyddsförordningen.

Innan en ansökan avslås av ett skäl som avses i 1 mom. 1–3 eller 5 punkten, kan Patent- och registerstyrelsen begära ytterligare information av sökanden. Om ytterligare information har begärts, förlängs tidsfristen för Patent- och registerstyrelsen att lämna ett svar med sju arbetsdagar.

Patent- och registerstyrelsen ska dokumentera de åtgärder som den har vidtagit för att bedöma ansökan och inhämta ytterligare information med stöd av 1 och 2 mom.

Beslutet om utlämnande av uppgifterna kan återkallas, om något av de skäl som avses i 1 mom. blir känt för Patent- och registerstyrelsen efter det att tillgången till uppgifter redan har beviljats. Personer som har rätt att få tillgång till uppgifterna ska underrätta Patent- och registerstyrelsen om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

alla ändringar som kan leda till att ett berättigat intresse upphör.

Patent- och registerstyrelsen ska årligen offentliggöra statistik över antalet fall där uppgifter har lämnats ut i de situationer som avses i 1 mom. 4 punkten samt över de angivna skälen. Patent- och registerstyrelsen ska årligen överlämna statistiken till kommissionen.

14 §

Verifiering av uppgifter om förmånstagare och Patent- och registerstyrelsens rätt att få uppgifter

Patent- och registerstyrelsen får i samband med att uppgifter om verkliga förmånstagare lämnas in eller därefter verifiera att uppgifterna är adekvata, korrekta och aktuella.

Patent- och registerstyrelsen har rätt att av juridiska personer, förvaltare av en uttrycklig trust som avses i artikel 3.7 d i penningtvättsdirektivet och personer som innehar en likvärdig ställning i en liknande juridisk konstruktion och deras verkliga förmånstagare få alla uppgifter som behövs för att identifiera och verifiera deras verkliga förmånstagare.

Patent- och registerstyrelsen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få uppgifter ur andra myndigheters register i den mån uppgifterna behövs för att den ska kunna utföra sina uppgifter enligt detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens i 6 kap. 12 § 7 mom. träder dock i kraft den 10 november 2026.

20.

Lag

om temporär ändring av 2 § i handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i handelsregisterlagen (564/2023) 2 § 3 mom., som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter	*Handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Uppgifter om den verkliga förmånstagare som avses i 1 kap. 5 och 6 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *penningtvättslagen, får lämnas ut om mottagaren har identifierats och mottagaren har en grund enligt 1 kap. 1 § i den lagen att behandla uppgifter eller en myndighet behöver uppgifterna för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Vid utlämnandet av uppgifter iakttas i övrigt vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om det*.	*Bestämmelser om offentlighet i fråga om uppgifter om verkliga förmånstagare och om utlämnande av sådana uppgifter finns* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *penningtvättslagen*.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till den dag då lagen om ändring av handelsregisterlagen (/) träder i kraft.

———

21.

Lag

om ändring och temporär ändring av 3 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) 3 § 10 punkten, sådan den lyder i lag 863/2025, och

fogas till 3 §, sådan den lyder i lagarna 814/2022 och 863/2025, temporärt en ny 11 punkt som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet	*Myndigheter som använder det centraliserade automatiserade kontouppgiftssystemet*
Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:	Följande behöriga myndigheter har rätt att få åtkomst till sådana uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton som lämnas ut i enlighet med 4 § och som registrerats i enlighet med 6 §, om detta är nödvändigt för fullgörandet av följande uppgifter och myndigheten enligt någon annan lag har rätt att få åtkomst till den nämnda informationen:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
10) Gränsbevakningsväsendet, för förebyggande, avslöjande och utredning av brott samt för förande av brott till åtalsprövning i enlighet med lagen om brottsbekämpning inom gränsbevakningsväsendet (108/2018).	10) Gränsbevakningsväsendet, för förebyggande, avslöjande och utredning av brott samt för förande av brott till åtalsprövning i enlighet med lagen om brottsbekämpning inom gränsbevakningsväsendet (108/2018)*,*
	11) Patent- och registerstyrelsen för den verifiering som avses i 6 kap. 14 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
	_____
	Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 3 § 11 punkten gäller till den dag då lagen om ändring av denna lag (/) träder i kraft.
	_____

22.

Lag

om ändring av 20 § i penningspelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i penningspelslagen (10/2026) 20 § 5 mom., som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
20 §	20 §
Registrering av spelare och verifiering av spelarnas identitet	*Registrering av spelare och verifiering av spelarnas identitet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om de krav på kundkontroll som hänför sig till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Bestämmelser om de krav på kund*kännedom* som hänför sig till förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns *i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.
	_____
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	_____

23.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 6 kap. 12 c § 2 mom., 7 kap. 15 § 2 mom. och 16 § samt 7 a kap. 16 § 1 mom.,

sådana de lyder, 6 kap. 12 c § 2 mom. och 7 kap. 15 § 2 mom. i lag 449/2023, 7 kap. 16 § i lag 746/2010 och 7 a kap. 16 § 1 mom. i lag 851/2016, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 kap.	6 kap.
Hemförsäljning och distansförsäljning	**Hemförsäljning och distansförsäljning**
12 c §	12 c §

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Kontroll av identiteten hos konsumenter och bevarande av uppgifterna om kontrollen i vissa fall	*Kontroll av identiteten hos konsumenter och bevarande av uppgifterna om kontrollen i vissa fall*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Om inget annat följer av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska den näringsidkare som avses i 1 mom. bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av konsumentens identitet i fem år från det att fordran i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett avtal eller en betalning ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.	Om inget annat följer *av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, eller* av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*, ska den näringsidkare som avses i 1 mom. bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av konsumentens identitet i fem år från det att fordran i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett avtal eller en betalning ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
7 kap.	7 kap.
Konsumentkrediter	**Konsumentkrediter**
15 §	15 §
Kontroll av kreditsökandens identitet	*Kontroll av kreditsökandens identitet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om kundkontroll finns dessutom i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Bestämmelser om kund*kännedom* finns dessutom *i penningtvättsförordningen och* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
16 §	16 §
Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll	*Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll*
Om inget annat följer av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska kreditgivaren bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av den kreditsökande konsumentens identitet i fem år från det att	Om inget annat följer *av penningtvättsförordningen eller* av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska kreditgivaren bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av den kreditsökande

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
krediten i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett kreditavtal ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.	konsumentens identitet i fem år från det att krediten i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett kreditavtal ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.
7 a kap.	7 a kap.
Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom	**Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom**
16 §	16 §
Avslag på ansökan om kredit	*Avslag på ansökan om kredit*
Om en ansökan om kredit avslås, ska den konsument som ansökt om kredit underrättas om avslaget utan dröjsmål. Konsumenten ska på begäran underrättas om grunden för avslaget skriftligen, om inte avslaget grundar sig på 26 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Om en ansökan om kredit avslås, ska den konsument som sökt kredit underrättas om avslaget utan dröjsmål. Konsumenten ska på begäran underrättas om grunden för avslaget skriftligen, om inte avslaget grundar sig på *artikel 71 i penningtvättsförordningen eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 19 § i kreditupplysningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kreditupplysningslagen (527/2007) 19 § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 331/2022, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
19 §	19 §
Allmänna förutsättningar för utlämnande och användning av personkreditupplysningar	*Allmänna förutsättningar för utlämnande och användning av personkreditupplysningar*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får uppgifter som avses i 12 § 1 mom. och uppgifter som avses i 13 § lämnas ut för att användas	Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får uppgifter som avses i 12 § 1 mom. och uppgifter som avses i 13 § lämnas ut för att användas
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
7) för att, på begäran av personen, för ett kreditinstitut eller en försäkringsanstalt upprätta ett intyg eller en rekommendation om personens förmåga att sköta sina åtaganden samt till de rapporteringsskyldiga som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) för fullgörande av skyldigheter i fråga om åtgärder för kundkontroll,	7) för att, på begäran av personen, för ett kreditinstitut eller en försäkringsanstalt upprätta ett intyg eller en rekommendation om personens förmåga att sköta sina åtaganden samt till de ansvariga enheter som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* för fullgörande av skyldigheter i fråga om åtgärder för kundkännedom,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	————

25.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 416/2025, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	1 §
Lagens tillämpningsområde	*Lagens tillämpningsområde*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av följande administrativa påföljder av straffkaraktär: 1) ordningsavgift enligt 8 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) *och påföljdsavgift enligt 8 kap. 3 § i den lagen*, — — — — — — — — — — — — — — —	Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av följande administrativa påföljder av straffkaraktär: 1) *påföljdsavgift enligt 65 § och ordningsavgift enligt 66 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*, — — — — — — — — — — — — — — — *Denna lag träder i kraft den 20 .*

26.

Lag

om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster att lämna upplysningar i fråga om beskattning (1041/2025) 17 § 3 mom., 23 § 3 mom., 30 § och 40 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
17 § *Användare av kryptotillgångar* — — — — — — — — — — — — — — —	17 § *Användare av kryptotillgångar* — — — — — — — — — — — — — — —
Utöver vad som föreskrivs ovan i denna paragraf avses med användare av kryptotillgångar också en person som är motpart till säljaren när en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster tillhandahåller en tjänst för att verkställa rapporteringspliktiga massbetalningstransaktioner för en säljare eller för en säljares räkning. En sådan person behandlas dock som användare av kryptotillgångstjänster endast om den	Utöver vad som föreskrivs ovan i denna paragraf avses med användare av kryptotillgångar också en person som är motpart till säljaren när en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster tillhandhåller en tjänst för att verkställa rapporteringspliktiga massbetalningstransaktioner för en säljare eller för en säljares räkning. En sådan person behandlas dock som användare av kryptotillgångstjänster endast om den

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster är skyldig att kontrollera personens identitet i enlighet med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) eller motsvarande lagstiftning i någon annan jurisdiktion.	rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster är skyldig att kontrollera personens identitet i enlighet med *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, och* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* eller motsvarande lagstiftning i någon annan jurisdiktion.
23 §	23 §
Person med bestämmande inflytande	*Person med bestämmande inflytande*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Definitionen av person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig förmånstagare i 1 kap. 5–7 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Definitionen av person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig förmånstagare *i penningtvättsförordningen och* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
30 §	30 §
Förfaranden för kundkontroll	*Förfaranden för kundkontroll*
Med *förfaranden för kundkontroll* avses de förfaranden för kundkontroll som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster och som det föreskrivs om i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, eller motsvarande krav som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster.	Med *förfaranden för kundkontroll* avses de förfaranden för kundkontroll som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster och som det föreskrivs om *i penningtvättsförordningen eller* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, eller motsvarande krav som tillämpas på rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster.
40 §	40 §
Förfaranden för kundkännedom för fastställande av personer med bestämmande inflytande hos en enhet som är en användare av kryptotillgångar	*Förfaranden för kundkännedom för fastställande av personer med bestämmande inflytande hos en enhet som är en användare av kryptotillgångar*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
När en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster fastställer personer	När en rapporteringsskyldig leverantör av kryptotillgångstjänster fastställer personer

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
med bestämmande inflytande får den förlita sig på upplysningar som inhämtats och förvarats med iakttagande av förfaranden för kundkontroll som är förenliga med lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om den rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster inte är skyldig att iaktta dessa förfaranden, ska den tillämpa förfaranden som i huvudsak överensstämmer med förfaranden för att fastställa personer med bestämmande inflytande.	med bestämmande inflytande får den förlita sig på upplysningar som inhämtats och förvarats med iakttagande av förfaranden för kund*kännedom* som är förenliga med *penningtvättsförordningen och* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om den rapporteringsskyldiga leverantören av kryptotillgångstjänster inte är skyldig att iaktta dessa förfaranden, ska den tillämpa förfaranden som i huvudsak överensstämmer med förfaranden för att fastställa personer med bestämmande inflytande.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skyldighet för rapporteringsskyldiga finansiella institut att lämna upplysningar i fråga om beskattning (1042/2025) 4 § 6 mom. och 57 § 3 mom., 65 § och 95 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	4 §
Investeringsenhet	*Investeringsenhet*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Paragrafen ska tolkas på ett sätt som motsvarar de likadana uttryck som har använts i definitionen av finansiellt institut i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Paragrafen ska tolkas på ett sätt som motsvarar de likadana uttryck som har använts i definitionen av finansiellt institut *i artikel 2.1 led 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan ***penningtvättsförordningen****.*
57 §	57 §
Person med bestämmande inflytande	*Person med bestämmande inflytande*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Definitionen av en person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig *förmånstagare i 1 kap. 5–7 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Definitionen av en person med bestämmande inflytande ska tolkas enhetligt med definitionerna av verklig förmånstagare i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.
65 §	65 §
Förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom	*Förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom*
Med *förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom* avses ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts åtgärder för att granska en kund i enlighet med kraven på bekämpning av penningtvätt enligt bestämmelserna i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	Med *förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom* avses ett rapporteringsskyldigt finansiellt instituts åtgärder för att granska en kund i enlighet med kraven på bekämpning av penningtvätt enligt bestämmelserna *i penningtvättsförordningen och* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.
95 §	95 §
Fastställande av en enhet som en passiv icke-finansiell enhet med en eller flera rapporteringspliktiga personer med bestämmande inflytande	*Fastställande av en enhet som en passiv icke-finansiell enhet med en eller flera rapporteringspliktiga personer med bestämmande inflytande*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet ska fastställa personerna med bestämmande inflytande över kontohavaren. Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet kan vid fastställandet av personer med bestämmande inflytande använda de upplysningar som har inhämtats och förvarats i enlighet med det rapporteringsskyldiga finansiella institutets förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom under förutsättning att förfarandena är förenliga med lagen om	Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet ska fastställa personerna med bestämmande inflytande över kontohavaren. Det rapporteringsskyldiga finansiella institutet kan vid fastställandet av personer med bestämmande inflytande använda de upplysningar som har inhämtats och förvarats i enlighet med det rapporteringsskyldiga finansiella institutets förfaranden för bekämpning av penningtvätt och för kundkännedom under förutsättning att förfarandena är förenliga med

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om det rapporteringsskyldiga finansiella institutet inte omfattas av tillämpningsområdet för den nämnda lagen, ska det iaktta i huvudsak liknande förfaranden som för fastställandet av personer med bestämmande inflytande.	*penningtvättsförordningen och* lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om det rapporteringsskyldiga finansiella institutet inte omfattas av tillämpningsområdet för den nämnda lagen, ska det iaktta i huvudsak liknande förfaranden som för fastställandet av personer med bestämmande inflytande.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

28.

Lag

om ändring av lagen om aktiesparkonton

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om aktiesparkonton (680/2019) 9 § och
ändras 17 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 §	(*upphävs*)
Kundkontroll	
Tjänsteleverantören ska ha kännedom om sina kunder och identifiera dem som handlar för kundernas räkning. Tjänsteleverantören ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma de risker som kunderna medför för verksamheten. Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt rapportera tvivelaktiga transaktioner eller misstanke om finansiering av terrorism på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) .	

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Bestämmelser om kundkontroll finns också i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.	
17 §	17 §
Tillsyn och administrativa påföljder	*Tillsyn och administrativa påföljder*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Bestämmelser om påförande av administrativa påföljder för brott mot lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns i den lagen.	Bestämmelser om påförande av administrativa påföljder för brott mot lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* finns i den lagen.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 .

29.

Lag

om ändring av 6 a och 16 § i lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om försäkringsavtal (543/1994) 6 a § och 16 § 2 mom., sådana de lyder i lag 458/2017, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
6 a §	6 a §
Meddelande om avslagsgrund	*Meddelande om avslagsgrund*
Om en konsument eller den som enligt 3 § 2 mom. kan jämställas med en konsument inte meddelas försäkring ska grunden för avslaget meddelas försäkringssökanden, om inte avslaget grundar sig på 4 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av	Om en konsument eller den som enligt 3 § 2 mom. kan jämställas med en konsument inte meddelas försäkring ska grunden för avslaget meddelas försäkringssökanden, om inte avslaget grundar sig på *artikel 71* i *Europaparlamentets och rådets förordning*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
finansiering av terrorism (444/2017). Grunden ska meddelas skriftligen. Den ska vara förenlig med lag och god försäkringssed.	*(EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas.* Grunden ska meddelas skriftligen. Den ska vara förenlig med lag och god försäkringssed.
16 §	16 §
Uppsägning av fortlöpande skadeförsäkring	*Uppsägning av fortlöpande skadeförsäkring*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Försäkringsgivaren har rätt att säga upp en fortlöpande skadeförsäkring att upphöra i slutet av försäkringsperioden. För uppsägningen ska det finnas en grund som överensstämmer med god försäkringssed. Uppsägningsmeddelandet ska sändas till försäkringstagaren senast en månad före försäkringsperiodens utgång. I meddelandet ska uppsägningsgrunden anges, om inte uppsägningen grundar sig på 4 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment är uppsägningen ogiltig.	Försäkringsgivaren har rätt att säga upp en fortlöpande skadeförsäkring att upphöra i slutet av försäkringsperioden. För uppsägningen ska det finnas en grund som överensstämmer med god försäkringssed. Uppsägningsmeddelandet ska sändas till försäkringstagaren senast en månad före försäkringsperiodens utgång. I meddelandet ska uppsägningsgrunden anges, om inte uppsägningen grundar sig på *artikel 71 i penningtvättsförordningen eller om förbudet mot röjande av uppgifter enligt artikel 73 i den förordningen tillämpas*. Om uppsägningen inte görs på det sätt som anges i detta moment är uppsägningen ogiltig.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

30.

Lag

om ändring av 23 a § i lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) 23 a §, sådan den lyder i lag 1043/2025, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
23 a §	23 a §
Skyldighet för i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda rapporteringsskyldiga att lämna uppgifter	*Skyldighet för i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedda* ***ansvariga enheter*** *att lämna uppgifter*
De rapporteringsskyldiga som avses i *1 kap.* 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska på uppmaning av Skatteförvaltningen med stöd av identifieringsuppgifter, bankkontonummer, en kontotransaktion eller någon annan motsvarande identifikation lämna in och visa upp för granskning de uppgifter om mekanismer, förfaranden, dokument och andra uppgifter som de innehar och med stöd av vilka rapporterande *finska* finansinstitut har iakttagit de förpliktelser och de aktsamhetsprocedurer för identifiering av rapporteringspliktiga konton som avses i 17 a § 1 mom., 17 b § 1 mom., 17 c § 1 mom. och 17 d §.	De *ansvariga enheter* som avses i 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* ska på uppmaning av Skatteförvaltningen med stöd av identifieringsuppgifter, bankkontonummer, en kontotransaktion eller någon annan motsvarande identifikation lämna in och visa upp för granskning de uppgifter om mekanismer, förfaranden, dokument och andra uppgifter som de innehar och med stöd av vilka rapporterande finansinstitut *och rapporteringsskyldiga leverantörer av kryptotillgångstjänster* har iakttagit de förpliktelser och de aktsamhetsprocedurer för identifiering av rapporteringspliktiga konton *och rapporteringspliktiga användare* som avses i 17 a § 1 mom. *samt 17 c och 17 g § i denna lag*.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

31.

Lag

om ändring av 32 § i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen (1066/2024) 32 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
32 §	32 §
Rätt att få information och utföra inspektioner	*Rätt att få information och utföra inspektioner*
Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt 7 kap. 1 § 4 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).	Energimyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av uppgifterna enligt *2 § 5 mom.* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av 3 kap. 72 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 3 kap. 72 § 2 mom., sådant det lyder i lag 340/2020, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	3 kap.
Allmänna bestämmelser om förfarandet	**Allmänna bestämmelser om förfarandet**
72 §	72 §

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Utlämnande av uppgifter på eget initiativ	*Utlämnande av uppgifter på eget initiativ*
Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag får utmätningsmannen trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter också till de myndigheter som avses i 70 § 1 mom. 5–7 punkten för de ändamål som nämns i respektive punkt, om det finns skäl att misstänka att svaranden eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett brott som hör under allmänt åtal och om uppgifterna är nödvändiga för att den myndigheten ska kunna sköta sin uppgift. På anmälningar om tvivelaktiga transaktioner tillämpas 9 kap. 5 § 1 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (*444/2017*).	Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag får utmätningsmannen trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut uppgifter också till de myndigheter som avses i 70 § 1 mom. 5–7 punkten för de ändamål som nämns i respektive punkt, om det finns skäl att misstänka att svaranden eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett brott som hör under allmänt åtal och om uppgifterna är nödvändiga för att den myndigheten ska kunna sköta sin uppgift. På anmälningar om tvivelaktiga transaktioner tillämpas *90 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/).
	Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av 16 § i företags- och organisationsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) 16 § 4 mom., sådant det lyder i lag 567/2023, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
16 §	16 §

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Utlämnande av uppgifter ur registret över företags- och organisationsnummer	*Utlämnande av uppgifter ur registret över företags- och organisationsnummer*
Trots vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 2 mom. har en myndighet och en i *1 kap.* 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) avsedd rapporteringsskyldig i det syfte som avses i *1 kap.* 1 § i den lagen rätt att av Patent- och registerstyrelsen få uppgift om ett företags- och organisationsnummer som tilldelats en fysisk person som identifierats av ovan avsedda myndighet eller rapporteringsskyldig. I fråga om avgiften iakttas med avvikelse från 2 mom. *vad som föreskrivs i* lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992).	Trots vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 2 mom. har en myndighet och en i 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* avsedd ansvarig *enhet* i det syfte som avses i 1 § i den lagen rätt att av Patent- och registerstyrelsen få uppgift om ett företags- och organisationsnummer som tilldelats en fysisk person som identifierats av ovan avsedda myndighet eller *ansvariga enhet*. I fråga om avgiften iakttas med avvikelse från 2 mom. lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992).
	Denna lag träder i kraft den 20 .

34.

Lag

om ändring av 18 och 20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 12 punkten samt 20 § 8 och 10 punkten,

sådana de lyder 18 § 1 mom. 12 punkten i lag 22/2018, 20 § 8 punkten i lag 1345/2018 och 20 § 10 punkten i lag 275/2025, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
18 §	18 §

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter	*Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter*
Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige	Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
12) till Finansinspektionen och Patent- och registerstyrelsen sådana uppgifter som har iakttagits under skattekontroll och som kan ha betydelse vid tillsynen över de skyldigheter *i samband med kundkontroll* som föreskrivs i *3 kap.* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017),	12) till Finansinspektionen*, Tillstånds- och tillsynsverket* och Patent- och registerstyrelsen sådana uppgifter som har iakttagits under skattekontroll och som kan ha betydelse vid tillsynen över *iakttagandet av* de skyldigheter som föreskrivs i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, nedan* ***penningtvättsförordningen****, och* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)*,
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
20 §	20 §
Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter	*Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter*
Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran	Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
8) till Finansinspektionen och Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över de skyldigheter *i samband med kundkontroll* som föreskrivs i *3 kap.* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,	8) till Finansinspektionen*, Tillstånds- och tillsynsverket* och Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över *iakttagandet av* de skyldigheter som föreskrivs i *penningtvättsförordningen och* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism,
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
10) till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av 6 kap. *4 §* i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 5 § i	10) till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av *3* kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 5 § i

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
handelsregisterlagen (564/2023) är korrekta och uppdaterade,	handelsregisterlagen (564/2023) är korrekta och uppdaterade,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) 2 b § 3 mom., sådant det lyder i lag 408/2018, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 b §	2 b §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Rapporteringsskyldiga som avses i *1 kap.* 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ meddela utmätningsmannen sådana i 3 kap. 66 § i utsökningsbalken avsedda uppgifter som de har om fysiska eller juridiska personer som avses i 1 mom. i denna paragraf. Bestämmelser om skyldigheten för utomstående och myndigheter att lämna ut uppgifter till utmätningsmannen finns i 3 kap. 64–68 § i utsökningsbalken.	*Ansvariga enheter* som avses i 2 § i lagen om förhindrande penningtvätt och av finansiering av terrorism *(/)* ska trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ meddela utmätningsmannen sådana i 3 kap. 66 § i utsökningsbalken avsedda uppgifter som de har om fysiska eller juridiska personer som avses i 1 mom. i denna paragraf. Bestämmelser om skyldigheten för utomstående och myndigheter att lämna ut uppgifter till utmätningsmannen finns i 3 kap. 64–68 § i utsökningsbalken.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 .

37.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 9 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 465/2017, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 §	9 §
Uppgifter som skall föras in i förmedlingsrörelseregistret	*Uppgifter som skall föras in i förmedlingsrörelseregistret*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	I förmedlingsrörelseregistret antecknas sådana administrativa påföljder som påförts en förmedlingsrörelse med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden påfördes.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

———

38.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 727/2025, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
Registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet	*Registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	I registret över aktörer som bedriver indrivningsverksamhet antecknas dessutom sådana administrativa påföljder som påförts en aktör som bedriver indrivningsverksamhet med stöd av 8 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/) samt sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite. Sådana uppgifter ska strykas ur registret tre år efter utgången av det år då påföljden påfördes.
	_____
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	_____

40.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kreditförvärvare och kreditförvaltare (161/2025) 22 § 1 mom. 6 punkten som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
22 §	22 §
Tillhandahållande av kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat	*Tillhandahållande av kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Om en kreditförvaltare som har fått verksamhetstillstånd i enlighet med denna lag avser att tillhandahålla kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat, ska den meddela Finansinspektionen detta och lämna till Finansinspektionen följande uppgifter:	Om en kreditförvaltare som har fått verksamhetstillstånd i enlighet med denna lag avser att tillhandahålla kreditförvaltningstjänster i en annan EES-stat, ska den meddela Finansinspektionen detta och lämna till Finansinspektionen följande uppgifter:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
6) en beskrivning av förfarandet för efterlevnad av lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, om de bestämmelser genom vilka Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, *om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG har införlivats i värdstatens nationella lagstiftning tillämpas på kreditförvärvare,*	6) en beskrivning av förfarandet för efterlevnad av *bestämmelserna* om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism*, om kreditförvaltaren i staten i fråga är en ansvarig enhet som avses i artikel 3 i* Europaparlamentets och rådets *förordning (EU) 2024/1624* om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 .

41.

Lag

om ändring av 4 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 § 1 mom. 3 a punkten, sådan den lyder i lag 565/2025, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	4 §
Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer	Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
3 a) till Tillstånds- och tillsynsverket för utredning av vilken bakgrund ansvarspersonerna vid de företag har som är rapporteringsskyldiga enligt lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt,	3 a) till *tillsynsorgan som avses i 4 § 2 mom. 6 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (/), frånsett Myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, för kontroller av företagsledning och verkliga förmånstagare enligt 32 § i den lagen samt till Tillstånds- och tillsynsverket för bedömning av tillförlitlighet enligt 57 § i den lagen*,
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	_____
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	_____